

paul féval

IUL LUI D'ARTAGNAN

ARTEA ROMÂNEASCĂ

Paul Féval-Fils — Le Fils de d'Artagnan
Société d'Editions Littéraires et Artistiques,
Ollendorf, Paris, 1914

PAUL FÉVAL — fiul

FIUL LUI D'ARTAGNAN

Traducere de E. GROZEA

Editura Cartea Românească

I

ÎNCĂIERAREA

Istorisirea noastră își află începutul într-o vreme cînd ministrul Louvois întreținea legături neîntrerupte cu guvernul spaniol, care îl zorea pe regele Franței să semneze revocarea edictului din Nantes.

Spre marea deznădejde a maiestății sale catolice Carol al II-lea, maiestatea sa preacreștină nu se lăsă înduplecată. Ba chiar se ținu tare pînă în 1685, căci abia la 22 octombrie al acelui an de neuitat, Ludovic al XIV-lea își depuse regeasca semnătură în josul actului care nimicea voința exprimată de strămoșul său Henric al IV-lea.

O altă noapte a Sfîntului Bartolomeu părea să se vestească. Iată însă că, din fericire, nu se întîmplă nimic. Dar cîte neînțelegeri în parlament, cîte tulburări în rîndurile norodului în anii ce au premers hotărîrea Regelui Soare...

Nefericiții hughenoți erau supuși, în fiece zi, unor noi asprimi. S-a mers pînă acolo, încît nu li s-a mai îngăduit să-și păstreze în biserici nici bănci, nici chiar scăunele.

Mulțimea îi ocăra ziua nămiaza mare, în plină stradă.

Sătulă de încăierările cu cei vii, gloatimea aceasta fu străbătută de un gînd fioros : să se răfuiască cu morții.

„Într-o noapte — citim în *Parisul de-a lungul veacurilor* — o ceată de oameni își puse în gînd să facă scrum cimitirul hughenoților din suburbia Saint-Germain. Porțile fuseseră unse cu un lichid ușor inflamabil și tocmai se pregăteau să-i dea foc, cînd un corp de gardă, cartiruit într-o casă învecinată, dădu alarma ; tărăboiul stîrnit

de mulțimea înarmată cu torțe îi atrase pe soldați, care alergară într-acolo risipindu-i pe incendiatori."

Vinovații nici măcar nu au mai fost căutați. La ce bun, de vreme ce cucernicilor și înfocaților catolici le era îngăduit orice ?

Într-una din zilele lunii aprilie a anului 1678 vreo sută de zăbăuci au năvălit zbierînd dinspre Pont-Marie, înțesînd cheiul Anjou chiar la capul străzii ce purta un nume cu tîlc : La Motte-aux-Papelards [1].

După nefericita prăbușire a două din arcadele vechiului pod, prăbușire care avusese loc cu douăzeci de ani în urmă, albia fluviului fusese curățată, iar în locul acela se ridicase un viaduct din lemn ; dar o creștere a apelor fluviului smulsese pasarela aceea cu scurtă viață, astfel că alte două arcade noi de piatră — deasupra cărora nu mai trebuiau clădite case — au și fost înălțate în prelungirea vechiului pod.

În timpul lucrărilor, un anume Gérard, luntraș din Île-aux-Vaches, om singuratic și tăcut, dobîndise, prin magistrații municipali, concesiunea trecerii ; apoi, norocul acesta sfîrșindu-se odată cu lucrările, se întorsese la meseria lui de tocilar ambulant.

Cele două case paralele, alcătuind intrarea străzii Motte-aux-Papelards, se deosebeau mult prin înfățișare.

Cea din dreapta, așezată în direcția dinspre pod și deci pătrunzînd în insula Saint-Louis, era joasă și avea doar un cat ; era locuită de un hangiu, a cărui firmă, aninată de o vergea de fier ruginit, care scîncea lugubru ori de cîte ori vîntul mătura strada, îi înștiința pe trecători că :

LA CEI PATRU MUȘCHETARI
Planchet
Găzduiește drumeți și călăreți

Oare firma sau mai degrabă vinul hangiului atrăgea mușchetarii ? Prea bine nu s-a știut niciodată. Oricum, destule cătane, lucrători și ageamii de prin diferite mahalale își dădeau ades întîlnire în acest „loc al plăcerilor",

[1] Movila fățarnicilor.

cum îl poreclise poetul Saint-Amand, straşnic băutor şi înverşunat însufleţitor al acelui colţ de lume, cu toate că nimeni nu-i văzuse vreodată culoarea banilor.

Dîndu-şi aere soldăţeşti, jupîn Planchet se făloşea adesea în faţa muşchetarilor săi, care îl ascultau cu multă luare-aminte, mai ales cînd se apuca să preamărească faptele celor sub a căror egidă se oploşise : „Cei patru muşchetari".

Cealaltă casă, aflată chiar peste drum de cîrciumă, fusese poreclită „casa însingurată", din pricina misterului care o învăluia. Era alcătuită doar din parter. Intrarea dădea de-a dreptul în stradă. Puţin mai la stînga uşii, înălţată pe cîteva trepte şi formînd un unghi, se găsea o fereastră, ale cărei obloane erau aproape întotdeauna zăvorîte.

Ca orice lucru care stîrneşte curiozitate şi a cărui taină n-o poţi pătrunde, „casa însingurată" trecea în cartier drept o construcţie în stare să vitregească buna reputaţie a străzii, deşi nu avea, nici pe departe, o înfăţişare sumbră.

Vreme îndelungată rămăsese nelocuită, dar cui i-ar fi păsat pe atunci de aşa ceva ? De cîteva luni însă, o femeie foarte tînără — după toate aparenţele, o străină — venise să se instaleze acolo în tovărăşia unei slujnice de rasă neagră şi a unei fetiţe, copil în faşă încă.

Dealtfel, nimeni nu ştia dacă pruncul era o fetiţă, căci slujnica cea neagră, deloc vorbăreaţă, ieşea singură din casă în fiece dimineaţă, spre a merge la cumpărături ; cumetrele decretaseră însă astfel, aşa că, din lipsă de alte amănunte, mai puţin îndoielnice, erai nevoit, fireşte, să le dai crezare.

Aceleaşi cumetre — luaţi seama la viclenia sporovăielilor răutăcioase — puneau mîna în foc cum că doamna din „casa însingurată" avea pricini temeinice să nu voiască a-şi cunoaşte vecinii, dată fiind purtarea ei scandaloasă, căci căsuţa, atît de aprig zăvorîtă în tot timpul zilei, se deschidea aproape în fiecare seară, pentru a primi pe cine ştie ce iubit.

În seara aceea, conflictul care stîrnise aşa-zisa răzmeriţă de care am vorbit mai sus se datora arestării a doi amărîţi, acuzaţi sărmanii de erezie, şi pe care nişte arcaşi

ai miliției comunale, vajnic ajutați de mulțime, îi mînau către tribunal.

Un flăcăiaș bălai, cu chip aureolat de un păr ca aurul pe care și-l scutura ca pe o coamă, și căruia nu-i dădeai mai mult de paisprezece ani, atrăgea luarea-aminte, în mijlocul acelei mulțimi înfierbîntate, prin setea cu care căra ghionți nicidecum prizonierilor, ci însoțitorilor acestora.

— Sînt catolic, nu calvinist, urla el. Oricum însă, nu pot suferi cruzimea zadarnică... Cum așa, aveți inima aceea să duceți cu voi și să chinuiți doi oameni care nu vă pot ține piept ?... Asta nu-i treabă cinstită ! E curată lașitate !

Arcașii se năpustiră asupra celui ce zbiera.

Dar își găsiră nașul.

Înarmat cu o bîtă, năzdrăvanul copil lovea, fără să mai aleagă, în militari și în cetățeni, cam aiurea și fără noimă.

Mai mult aiurea.

Pornirile curajoase au prilejuit totdeauna încîntare parizienilor. Cetățenii cei mai puțin ciomăgiți, ori poate cei mai înțelepți, ajunseră să-i dea dreptate cutezătorului băiețandru, ba chiar găsiră hazliu să-i țină hangul.

Simțindu-se sprijiniți, cei doi eretici opuseră atunci o rezistență îndîrjită, într-atît de îndîrjită, încît pînă la urmă se iscă o încăierare cu adevărat urîtă.

În prag, hangiul Planchet, martor al acelui spectacol, privea cu o uimire în care se strecura și un dram de plăcere pe eroul încăierării și-i dorea în gînd să scape teafăr de scărmăneala care-l aștepta, dacă din nefericire ar fi fost înhățat.

— Ia te uită la golanul ăsta ! murmură el, căzut în uimire ; ce putere în pumn !... ce îndrăzneală !... Ah, de aș mai fi tînăr !...

Deodată, pașnicul hangiu își frecă mîinile — chiar așa — cînd văzu săvîrșindu-se o faptă care îl umplu de o nemăsurată bucurie.

Îndrăcitul tînăr lovi zdravăn cu bîta în brațul sergentului acelor arcași, făcîndu-l să-și scape spada și, iute ca gîndul, înșfăcă arma căzută la picioarele lui. Apoi se roti de cîteva ori atît de amețitor, încît lărgi cercul care

îl împresurase și putu să-și croiască o ieșire după ce rănise pe cîțiva.

Astfel dezăgăzuit, flăcăul nostru o apucă drept înainte, căutînd, neîndoios, mijlocul de a scăpa de arcași care, doar o clipă descumpăniți, îi și porniseră pe urme.

Cu atît mai mult cu cît, după primul moment de uluire, rușinat că se lăsase dezarmat de un adversar așa tînăr și dînd uitării pe cei doi hughenoți — pricină dintîi a neplăcutei istorii, care folosiră prilejul spre a se face nevăzuți — sergentul ordonase oamenilor legii să pună mîna pe mult prea cutezătorul tînăr.

Dar mai lesne era să comanzi decît să treci la fapte, căci băiețandrul o luase cu mult înaintea arcașilor.

Tocmai urma să treacă prin fața lui Planchet, cînd acesta, ascultînd de o pornire lăuntrică, se feri puțin în lături și îi strigă :

— Intră !

Băiatul nu mai așteptă să fie poftit a doua oară. Se năpusti înlăuntrul hanului, a cărui ușă fu repede trîntită în urma lui.

Francezul este prin excelență nestatornic și nimeni ca el nu poate fi mai ușor întors din cale, dacă știi să-i arăți o alta, mai potrivită cu firea sa, totodată neîncrezătoare și veselă, curajoasă și nepăsătoare.

La parizian, însușirile ori cusururile acestea — rămîne să alegeți — ies și mai bine la iveală decît aiurea ; dar pentru a le vedea dezvăluindu-se în toată plinătatea lor, trebuie să poți asista la unele demonstrații ale mulțimii și la ciudatele ei schimbări de opinie.

Măcar că nu numai unul dintre acei gură-cască, lucrători, tîrgoveți ori prăvăliași îngrămădiți la colțul dintre cheiul Anjou și strada La Motte-aux-Papelards, ar fi avut a se plînge de mîngîierile brutale ale tînărului apărător al calviniștilor, cu toții se entuziasmară dintr-o dată de ultima lui îndrăzneală, astfel că trecură de partea hangiului și a ocrotitului său și se întoarseră împotriva arcașilor, potrivnicii lor obișnuiți, luîndu-i la goană.

Peste cinci minute liniștea se înstăpîni iarăși în această parte a insulei Saint-Louis, și nimeni nu ar fi putut bănui

că de curînd avusese loc acolo aproape o bătălie în toată legea.

Ascuns într-o cameră dosnică a hanului, copilandrul cel bălai mulțumea călduros lui Planchet pentru izbăvitorul său ajutor.

— Ce mai încolo și încoace, spunea el, potrivindu-și țoalele ajunse într-o stare cam de plîns în timpul răfuielii — de n-ai fi fost dumneata, stăpîne, m-ar fi făcut, fără doar și poate, arșice.

— Te cred ! se mulțumi să răspundă Planchet, care amănunțea acum, cu multă luare-aminte, trăsăturile chipului acelui flăcăiaș.

După un răstimp îl întrebă :

— Cine te-a împins să săvîrșești asemenea faptă necugetată ?

— Cine !... Ei, Doamne ! Nu bănuiești ? Cruzimea arcașilor și lipsa de curaj a celor din jurul nostru.

— Toate astea înseamnă cavalerism ; dar nu-i mai puțin adevărat că eu m-am compromis.

— Poate îți pare rău ? întrebă noul-venit, cu o umbră de dispreț în glas.

— Știu și eu... Dar dumneata cine ești ?

— Un bărbat.

— Prin voință și putere : mă învoiesc cu dragă inimă, de vreme ce ai dovedit-o chiar adineauri !... Nu cumva ești din Paris ?

— Poate... Nu știu !

— Cum așa ?

— Habar n-am unde m-am născut ! Tot ce pot să-ți spun este că am crescut în micul tîrg Blessac din Gascogne.

— Se înțelege ! murmură jupîn Planchet rîzînd.

— E cumva o mustrare ?

— Da' de unde, nutresc cea mai caldă simpatie pentru locuitorii acestei provincii. Ce dracu, tinere, nu fi atît de bănuitor cu un om care îți dorește binele... N-ai vrea să-mi povestești mai departe ?

— Ce ți-aș mai putea spune, în afară de faptul că mă aflu la Paris de trei zile... fără o para chioară... cu o spadă drept avere, cumpărată cu bani puțini, după ce

m-am lipsit însă de multe, de la un negustor de fiare vechi din ținutul meu. Tocmai am fost dat afară din hanul unde trăsesem, căci mi-au lipsit cîțiva bănuți cu care să-mi plătesc cheltuielile. Mai mult decît atît, proprietarul mi-a oprit spada drept zălog... Din fericire mi-am făcut imediat rost de alta.

— Cine te-a învățat să mînuiești arma asta de care știi să te servești atît de bine ?

— Te-ai mira, dacă ți-aș spune că nimeni ?

— Nimeni ? repetă Planchet neîncrezător.

Apoi adăugă cu subînțeles :

— Un nimeni priceput, poate ?

— Fără glumă, ăsta-i adevărul ; sau aproape. Vezi, dumneata, e ceva în sînge, din naștere ! Și apoi uite, dacă vrei chiar să-ți spun totul pînă la capăt, bătrînul Manifou este cel care mi-a arătat rosturile ei, cu el am tras primele lovituri de sabie.

Glasul băiețandrului începuse să tremure, iar lui jupîn Planchet care îl privea cu luare-aminte i se păru că zărește două lacrimi rostogolindu-se de sub genele lungi.

— Vreo rudă de-a dumitale ?... îl iscodi el.

— Un prieten !... Un bătrîn de treabă care m-a crescut cu ajutorul unei femei cuvioase, vară a tatălui meu... căzut, sînt cinci ani de atunci, la asediul de la Maëstricht.

Numele acesta din urmă păru să tulbure pe hangiu care, vrînd parcă să amîne pe mai tîrziu o altă întrebare, șovăi înainte de a voi să afle :

— Și... a murit... bătrînul cel de ispravă care te-a crescut ?

— Da.

— Dar femeia cea bună ?

— Și ea.

Tînărul se șterse la ochi cu dosul mîinii ; apoi, înălțînd capul :

— Ah, în fine, zise el lovind în masă, să nu mai vorbim despre ei... Mă doare prea mult... să vorbim despre mine... și despre dumneata, dacă nu ți-e cu supărare.

— Fie, dragul meu. Și... cum spuneai ?

— Spuneam că aflîndu-mă singur și fără de nici un rost în ținutul meu, am venit la Paris să-mi încerc norocul,

— Grozavă idee ! murmură omul. Cu pumnul ăsta de fier și cu îndrăzneala care nu pare a-ți lipsi, nu va fi prea greu... Dar, ia spune-mi... pe tatăl dumitale... l-ai cunoscut ?

Punînd întrebarea, hangiul voia să ajungă pe nesimțite să afle pricina pentru care tînărul ațîțător îi trezise atîta interes, de cum îi văzuse mai bine chipul, interes care sporise și mai mult din clipa în care îi spusese că tatăl lui căzuse lovit de moarte sub zidurile Maëstricht-ului.

— La ce aș mai răscoli amintiri atît de triste ? se căină cel întrebat.

— Pentru că... Ascultă !... Nu te pot lămuri înainte de a ști bine... Răspunde-mi, te rog : cine ți-a fost tată ?

— N-am avut parte să-l prea văd... doar cînd și cînd. Serviciul regelui îl silea să stea departe de mine... departe de noi !

— Dar mama ?

— Nu i-am știut chipul.

Între ei coborî tăcerea, timp în care tînărul băgă de seamă cu uimire că o neliniște ciudată pusese stăpînire pe cel cu care vorbea, că neliniștea aceasta creștea fără vreo pricină vădită.

— Dar dacă te-aș întreba care ți-e numele ? exclamă deodată hangiul, de parcă întrebarea aceasta, atît de îndelung zăgăzuită, îi țîșnise de pe buze fără voie.

— Ți-l voi spune... jupîne ; dumitale și lumii întregi, căci, vezi dumneata, sînt mîndru de el ! Sînt fiul unui bărbat care a stîrnit vîlvă mare... împreună cu nedespărțiții lui prieteni : Athos, Porthos și Aramis ! A săvîrșit neasemuite fapte de vitejie, de care ne vom mai aminti multă vreme.

— Dar, nu cumva, se arătă mirat omul nostru, nu cumva cel despre care vorbești este cavalerul d'Artagnan ?

— L-ai cunoscut ?

— Dacă l-am cunoscut !... Auzi ce mă întreabă, dacă l-am cunoscut ! Păi n-ai văzut că hanul meu este așezat sub egida celor *Patru Mușchetari* ?

Biruitorul arcașilor municipalității își roti privirile în jur și abia atunci băgă de seamă că adăpostul în care se găsea era o încăpere de han, obișnuită.

— Dacă l-am cunoscut pe cavalerul d'Artagnan ? continuă hangiul aprinzîndu-se ; firește, băiete, adică tinere domn, am avut cinstea și totodată fericirea să-l slujesc douăzeci de ani și mai bine !

— Planchet ! se minună tînărul, fără a căuta să-și ascundă mulțumirea.

— Ți-a... Ți-a vorbit cumva despre mine ? bîigui, răvășit de o bucurie mult prea puternică, fostul slujitor al eroului gascon.

— Nu o dată !

— A... a... Ia te uită... Asta mă... mă...

Un icnet de plîns tulbură glasul acelui hangiu de ispravă.

— Ia vezi... Ia vezi... Hai, vino-ți în fire !

— Da... Da... O să-mi treacă !... Iar dumneata, dumneata ești fiul lui pe care azi îl regăsesc ! O, Doamne, îmi datora cerul această bucurie și dacă nu roșești văzîndu-te strîns la pieptul unui om cinstit, vino în brațele mele, demn urmaș al preacinstitului și alesului meu stăpîn.

Băiatul i se aruncă în brațe.

Hangiul îl strînse la piept cu o dragoste mișcătoare, nemaicontenind cu sărutările.

— Slăvit fie Domnul, strigă micul d'Artagnan, desprinzîndu-se din îmbrățișare. Provindența a vrut să-ți ies în cale, jupîn Planchet !

Apoi, prins de o neașteptată slăbiciune, se prăbuși pe un scăunel.

— Ce ți s-a întîmplat ? întrebă, speriat, omul.

— Uite... simt... simt o leșuială... pentru simplul motiv că mi-e foame !

— Foame ? răcni Planchet. Ți-era foame și nu spuneai nimic ?

Atunci, ridicînd întruna brațele, de parcă ar fi vrut să dojenească cerul, bîigui cu glas gîtuit :

— Îi este foame !... îi este... îi este... Ah, asta le întrece pe toate. Să-i fie foame unui d'Artagnan și să nu spună !

Răcorit oarecum după atîta înciudare, își lăsă brațele să cadă de-a lungul trupului, în timp ce încheia cu ceva mai multă înțelepciune :

— Stai puțin, tinere domn, punem noi rînduială și în treaba asta... Și încă repede ! Chiar foarte repede !... Dar înainte de toate nu mai sta aici, vino cu mine... Am sus o cameră curățică tare, în care o să te instalez și care o să fie a dumitale cîtă vreme vei voi să-mi faci cinstea de a o locui.

După ce rosti acestea, jupîn Planchet nu mai așteptă răspunsul și se duse să deschidă o ușă ce dădea spre o scară în formă de Z. Apoi, întorcîndu-se spre tînăr, îl luă de subsuoară, silindu-l să se ridice de pe scaun și îl îndrumă spre scară pe care o suiră împreună sprijinindu-se de pereții foarte apropiați și de frînghia care slujea drept balustradă.

Ajunși la primul cat, intrară într-o încăpere cum nu se poate mai modestă, dar din care nu lipseau cele trebuitoare : pat, masă și scaune. Singura ei fereastră se afla chiar deasupra ușii de intrare în han, în unghiul pe care strada Motte-aux-Papelards îl făcea cu cheiul Anjou, adică de-a dreptul în fața ferestrei veșnic ferecate a „casei însingurate".

De cum se încălzea vremea, fereastra odăii în care intrase d'Artagnan se aureola cu o viță ale cărei lujere bătrîne de aproape o jumătate de veac se cățărau pe un spalier acoperind astfel zidul cu verdele lor ruginiu.

— Stai jos ! îl îndemnă Planchet, trăgînd un scaun mai aproape de masă ; mă duc să-ți aduc cîte ceva de-ale gurii.

Și coborî zorit.

Micul d'Artagnan, am mai spus-o, era un băiețandru de cel mult paisprezece ani. Frumos clădit, mai degrabă subțiratic, se ținea drept, și-și purta capul cu semeție. Un păr bogat, auriu îi lumina chipul cu trăsături regulate ; ochii mari, negri, adumbriți de sprîncenele trase parcă cu penelul, dădeau feței o expresie blîndă și totodată energică. Buze cărnoase, de culoarea coralului, îi conturau gura aproape feminină și dezveleau, cînd vorbea, dinți mărunți, minunat rînduiți și de un alb strălucitor. Era, la urma urmei, un băiat tare chipeș. Prea tînăr încă spre a se lăsa pradă visării, avea o fire veselă, deși cumpănită ; necunoscînd frica, era dăruit din plin cu acea energie cavalerească și bărbătească ce îndeamnă la apărarea celui slab împotriva celui puternic, a obiditului împotriva asupritorului. Am și văzut dealtfel cu cîtă însuflețire împlinea rolul acesta de el însuși ales.

Se sprijini cu coatele de masă și începu să-l aștepte pe bunul Planchet, care nu zăbovi prea mult.

— Nu-ți pierde răbdarea, spuse el deschizînd ușa, iată-mă cu tot ce trebuie ca să-ți potolești foamea.

Și, tot sporovăind așa, puse dinaintea tînărului friptură rece de pasăre, cam o jumătate de găină, cîteva felii de salam, pîine proaspătă și o cană cu vin strașnic de Bourgogne.

Apoi, adăugă cu voie bună :

— Nu-i chiar ca la supeurile de gală de la Hotel de Ville, mai ales în zilele în care maiestatea sa, bunul nostru Ludovic, al patrusprezecelea cu numele ăsta, binevoiește să ia parte, dar este hrănitor și dăruit din toată inima. Așa că acum, încheie el, mănîncă, bea și dormi bine. Ai al naibii nevoie de toate după încăierarea de adineauri, tinere domn...

— Georges ! îi răspunse surîzînd băiețandrul și-i întinse mîna ; hangiul i-o strînse cu căldură, apoi se făcu nevăzut, fără să mai scoată o vorbă.

Rămas singur, Georges d'Artagnan se grăbi să urmeze povața lui Planchet. Îl chinuia acea foame pe care ți-o dă o conștiință curată și un stomac prea îndelungă vreme lipsit de cele trebuitoare ; bucatele se făcură nevăzute, nu-i vorbă, într-o clipită.

După ce cana de vin fu golită sîrguincios, întîmplătorul apărător al calviniștilor se ridică de pe scaun, dar în loc să se îndrepte către pat, deschise fereastra și se sprijini de bara ei.

Afară, noaptea era de cerneală ; luminile orașului se stinseseră toate, iar zumzetul harnicei cetăți amuțise, astfel că de la postul său de observație tînărul nostru nu avea ce auzi, poate doar bătăile inimii sale, nici ce

vedea în afară de valurile negre ale fluviului care jos, la picioarele lui, își rostogolea tăcut undele.

Am mai spus că nu era un visător ! Totuși, în timp ce își simțea fruntea răcorită de adierile nopții, nu se putea stăpîni să nu cugete la ciudățenia întîmplărilor din acea zi. Dimineață, dat pe ușă afară, fără o lețcaie și fără spadă, rătăcise prin cartierele mărginașe, smulgîndu-și o bîtă dintr-un gard viu, ca să-și păstreze într-un fel cumpătul. După-amiază, trecînd pe la Pont-Marie, adevărat suflet rătăcitor, se pomenise, nici el nu știe cum, în mijlocul unei gloate de fricoși și a unui puhoi de arcași care, profitînd de faptul că erau puzderie, ocărau de mama focului doi hughenoți neprimejdioși. Priveliștea aceea îi rănise firea generoasă, astfel că se împotrivise fățiș arcașilor și norodului, dînd aprigă folosință bățului pe care abia și-l meșterise. Dar iată că încăierarea îi adusese trei bucurii : eliberarea prinșilor, dobîndirea unei noi spade și întîlnirea cu Planchet, cu acest Planchet, fostul servitor al tatălui său, om devotat amintirii lui, singurul în măsură să-i vrea cu adevărat binele.

Ciudat lucru și întîmplarea !

Ceasurile se scurgeau unul după altul ; lui Georges însă nici nu-i trecea prin minte să închidă fereastra.

II

OMUL MASCAT

Croindu-și drum printre norii care pînă atunci o ascunseseră, luna se arătă deodată strălucitoare, îmbăind cheiul și revărsîndu-și razele doar peste o parte a străzii la Motte-aux-Papelards.

Orologiul Celestinilor bătu de zece ori.

Ecoul ultimei bătăi mai vibra în tării, cînd trei bărbați se iviră de-a lungul parapetului, lunecînd sau mai degrabă tîrîndu-se, pentru ca apoi să se desprindă tăcuți din locul acela și să o ia spre „casa însingurată" ; se apropiară de ea, pînă ce-i atinseră aproape ușa și oblonul ferestrei.

Unul dintre ei era mascat sau, mai bine zis, își ascundea doar partea de sus a feței, după moda vremii, cu o mască de catifea neagră. Ținuta-i corectă și purtările-i nestînjenite erau într-un ciudat contrast față cu cele ale însoțitorilor săi. Nu trebuia să-l vezi de-aproape, ca să-ți dai seama că era o persoană de obîrșie înaltă.

Ceilalți erau, neîndoios, doi spadasini de joasă speță, cum ades puteai întîlni în timpul acela, un soi de cătane zdrențăroase, care își duceau viața de azi pe mîine, gata să slujească o cauză ori alta, fie bună fie rea, cu condiția ca cei ce-i tocmeau să plătească gras.

Veșmintele lor, mai mult decît răpănoase, le dădeau o înfățișare de adevărați bandiți : niște mantale lungi, găurite și peticite le cădeau de pe umeri pînă la înălțimea cizmelor cu carîmbi, singurele mai acătării, dacă ar fi fost și curate, firește.

Unul dintre ei era uluitor de înalt, dar slăbiciunea lui lăsa totuși să se bănuiască, sub învelișul acela descărnat, mușchi atletici.

Celălalt, scund pe cît de înalt îi era amicul, își îngăduia luxul să cîștige în diametru ceea ce pierduse în înălțime.

La prima vedere, cele două personaje astfel alăturate, inspirau pofta să le iei în rîs și te purtau cu gîndul către eroii lui Cervantes.

Bărbatul mascat, care se ținuse oarecum deoparte, se apropie de cel mai înalt dintre caraghioșii aceia, ce sta sprijinit de ușă și îl întrebă cu glas scăzut :

— Auzi cumva vreun zgomot ?

— Nici unul, lua-m-ar naiba, răspunse cel întrebat. Dar-ar dracu' în burta mea !

— Și totuși ea se află în casă.

— Aș putea chiar să jur, nu altceva, pe căpățîna roșcovană a tartoriței iadului !

— Nu înjura, o, nu înjura ! îngînă tînguitor și cu glas subțirel însoțitorul arțăgosului. E atît de urît să înjuri !

— Ascultați ! le curmă vorba omul mascat, încordîndu-și auzul în direcția cheiului.

— Să ascultăm ! Pe viața mea ! repetă vlăjganul cu un glas în stare să spargă geamurile.

Cel care părea să poruncească celor doi fanfaroni se întoarse spre cel neîntrecut în ale înjurăturilor, spre a-i spune înciudat :

— Cînd ai să taci, gură-mare ce ești ? !

— Sînt mut ca un pește, ori de nu strivească-mă cerul ! i-o întoarse celălalt a cărui limbă nu mai avea astîmpăr. Cu tot respectul pe care vi-l port, monseniore, căci un gentilom ales ca dumneavoastră trebuie să fie, pe puțin, duce ori marchiz... Cu tot respectul, pe crucea mea ! Zgomotul care vă neliniștește este al unor vîsle ce spintecă apa. Fără îndoială, e omul pe care îl așteptați. Nu-i așa, Malvenu ?

— Adevărat, ilustre amic — răspunse insul cel mic de stat. El este, nu mai încape vorbă... De nu o fi cumva vreun alt tîrîie-brîu.

— Atunci, la posturile noastre ! porunci omul mascat. Și fără să dați cumva înapoi !

— Ce am hotărît o dată, e bun hotărît, ce naiba ! întări primul netrebnic...

— Rămîne hotărît ! adăugă al doilea.

Și umbra îi înghiți pe toți trei.

În aceeași clipă, un al patrulea personaj, de asemenea înfășurat într-o mantie și purtînd o pălărie mare cu boruri largi ce-i ascundeau toată partea de sus a feței, apăru la capătul scării pietruite ce ducea spre chei.

Făcu cîțiva pași, apoi răzgîndindu-se, se întoarse la parapet și, aplecîndu-se spre golul ce i se căsca în față strigă :

— Așteaptă-mă, Gérard ! Mă întorc tot cu barca ta.

De jos îi răspunse o voce groasă :

— Am înțeles, nobilul meu domn.

Cel astfel numit era desigur un obișnuit al cartierului, de vreme ce-i spunea pe nume barcagiului din Île-aux-Vaches.

Se îndreptă de mijloc — era zvelt — aruncă o privire fugară în juru-i ; apoi, adunîndu-și pe lîngă trup poalele

mantalei pe care vîntul se pregătea să le umfle, se îndreptă cu pas hotărît spre „casa însingurată".

Ajunsese tocmai în fața ei, cînd o umbră îi tăie calea.

— Cine-i acolo ? făcu omul, dîndu-se un pas îndărăt.

Mișcarea aceasta de retragere îi era poruncită de cea mai simplă prudență, căci în vremea aceea binecuvîntată, în afară de cîțiva îndrăgostiți fără frică, de cum se suna stingerea, nimeni nu mai cuteza să scoată capul afară. Parisul devenea pradă unei întregi armate de nemernici, care îl transformau într-un vast cîmp de acțiune, în ciuda poliției celei noi a domnului locotenent general La Reynie.

De cele mai multe ori, la ceasul acela din noapte, întîlnirile se dovedeau, după cum bine se vede, tare neplăcute.

— Doar o vorbuliță, nobile domn ! glăsui umbra, făcînd încă un pas.

— Ce vrei de la mine ? întrebă personajul cu pălăria de fetru, fără să-și dea încă seama cu cine are de-a face.

— Ți-am spus, vreau să-ți vorbesc !

— Nu te cunosc !... Vezi-ți de drum !

— Nu înainte de a-mi fi dat ascultare, conte d'Ablincourt !

— Știi dar cine sînt ? exclamă noul-venit.

Și, cu o mișcare foarte iute, își duse mîna la șold.

— Nu-ți mai frămînta atît teaca spadei, urmă cel ce vorbise primul și care nu era altul decît bărbatul mascat ; ar fi de prisos.

— Dar cu cine vorbesc ?... Descoperă-ți fața, dacă nu vrei să-ți spui numele !

— Nu-i nevoie nici să-mi știi numele, nici să-mi vezi chipul. Ajungă-ți să știi că sînt, ca și dumneata, un gentilom și, mai mult decît atît, că îți sînt rival !

— Rival ?...

— Da, rival ! mîrîi cel mascat. A, te prefaci că nu pricepi ! Ei bine, să știi, domnule conte d'Ablincourt, că am iubit, că o mai iubesc încă pe frumoasa Inès de Sandoval, deși ai făcut-o de rușine răpind-o din casa părintelui ei.

— Mizerabile ! Taci !

— O vorbă, un gest și ești mort, rînji rece potrivnicul, arătînd spre cele două foste cătane, spre scandalagiii care, o dată cu ultima exclamație, țîșniră din umbră, gata să se repeadă la conte.

— O cursă ! făcu acesta cu adînc dispreț.

— Nu, doar o răfuială sub clar de lună. Se termină repede !

— La fapte ! Treci la fapte !

— De bună seamă. Curînd se vor împlini doi ani de la călătoria mea în Spania. În timpul șederii mele la Madrid am avut prilejul să o zăresc pe încîntătoarea Inès. O, nu-ți pierde răbdarea ! Voi fi scurt, spre a-ți cruța modestia de ales îndrăgit... Și iată că m-am îndrăgostit de ea ca un nebun.

— Isprăvește !... Isprăvește, cînd îți spun ! răcni contele.

— Ține-ți firea, domnule !... Suferința dumitale, crede-mă, va fi mai puțin lungă decît a mea... cîteva cuvinte încă și vei ști totul.

— Despre ce suferință îmi vorbești ? sări d'Ablincourt, ducîndu-și mîna la frunte, de parcă și-ar fi amintit ceva. Gentilom fără onoare și nemernic fără de suflet, n-ai decît să-ți ții masca pe fată, dar cunosc pe cineva care te știe : e marchizul de Castel de Rios !

Cei doi soldățoi nu putură desluși numele rostit, căci în chiar clipa aceea glasul contelui fusese acoperit de o înjurătură a celui mascat, care urmă :

— Prea puțin îmi pasă că știi cine sînt ! Important este să-mi asculți povestea pînă la capăt. Prin urmare : Mă duceam tocmai să mă prezint ducelui de Hernan de Sandoval y Palomas, tată al acelei frumuseți de neuitat, mă pregăteam să-i împărtășesc gîndurile mele de căsătorie, gînduri pe care acest grande de Spania mi le-ar fi încuviințat — am aflat lucrul acesta mai tîrziu — cînd cea pe care mi-o puteam aproape socoti logodnică fu răpită de contele d'Ablincourt ! O, am jurat în ziua aceea că mă voi răzbuna !... Am răscolit și cer și pămînt, să te găsesc. Ai venit la Paris ; ți-am călcat pe urme !... Ei da, strașnic de bine îți mai ascundeai comoara ! Dar mulțumită neobositelor mele căutări, am izbutit pînă în cele din urmă, după cum vezi, să-ți dibuiesc vizuina.

— Și acum ? făcu d'Ablincourt cu glasul înecat de mînie și adîncă revoltă.

— Și acum, domnule, te-aș putea aresta — căci ești un proscris — te-aș putea aresta eu însumi, la nevoie ; puterea pe care o am îmi dă dreptul și să te predau domnului de Louvois căruia, la rîndul lui, i-ar face mare plăcere să te vadă, spre a te trimite la Parlament, în fața marelui cancelar. Făcînd aceasta, m-aș răzbuna pe dumneata, e adevărat... dar numele meu rostit în toată tevatura aceasta ar ajunge pînă la frumoasa Inès.

— Cinstește-o cu titlul pe care îl are, domnule : Inès de Sandoval și, de multă vreme, contesă d'Ablincourt.

— Fie, i-o întoarse insul mascat. Numele meu ar ajunge așadar pînă la frumoasa contesă.

Și tăcu un răstimp, pentru a adăuga plin de urîte subînțelesuri :

— Nu aș vrea, deci, să se întîmple astfel, căci țin să răscumpăr disprețul divinei creaturi, ca un gentilom... care știe să trăiască.

— Netrebnicule ! Netrebnicule !

— Ah, ah, așadar ai înțeles ?

De cîteva clipe contele nu se mai putea stăpîni decît cu mare greu, dar cînd auzi și această ultimă insultă, mînia îi izbucni nezăgăzuită.

— Apără-te ! urlă el ca scos din minți. Apără-te, banditule, căci de nu, pe viața mea că-ți voi străpunge trupul cu spada.

Pe loc, cu mișcări fulgerătoare, își aruncase pălăria și își descheiase mantia. Era îmbrăcat într-un costum de culoare închisă ce nu putea atrage atenția. Cu nobilă cutezanță, își scoase spada din teacă și, aprig ca trăsnetul, se năpusti asupra josnicului defăimător al soției sale.

Luat pe nevestite, acesta pară instinctiv, cu stînga, lovitura. Dar pe dată își retrase mîna care începuse a sîngera.

— Rănit, gemu el, înfrînîndu-și un strigăt de durere. M-ai rănit, conte blestemat ! O, ce scurt ți se străvede triumful ! Ultimul sînge vărsat tot al tău va fi !

Apoi, dintr-o săritură, ieșind din raza spadei care îl amenința, lansă apelul :

— La mine, voi cei de colo !

Deşi plătiţi pentru a-l ajuta pe cel căruia slugarnic îi spuneau „monseniore", cei doi spadasini priviseră fără să se înfierbinte prea tare la toată scena ; şi nici nu auziseră ce se spusese.

— Pe viaţa îndrăcitului de fiu al răposatului tata ! îngăimase zdrahonul spurcat la gură, de cum văzuse prima lovitură dată de conte. Iată un gentilom de ispravă şi o spadă care ştie croi straşnice butoniere !

— Nemaipomenite ! adăugase celălalt.

— Ne-a chemat cel care ne-a plătit, dar-ar ciuma peste mine !... Ce zici, Malvenu, mergem ?

— Să mergem, Folavril, preacinstite prieten... dar fără lovituri...

— Ei, fir-ar să fie, doar am făgăduit...

— A făgădui şi a-ţi ţine făgăduiala sînt două lucruri diferite, îl lămuri mucalit bondocul ce răspundea la numele de Malvenu. Domnul va ţine seama că am urmat glasul conştiinţei noastre... Crede-mă, fără lovituri, nici cu vîrful spadei, nici cu tăişul, ne vom preface doar, întru onoarea situaţiei noastre.

— Veniţi, veniţi ! striga întruna adversarul contelui spre locul unde se pitiseră cei doi spadasini tocmiţi de el.

Folavril şi Malvenu înţeleseră că nu mai puteau zăbovi prea mult şi se aruncară în faţa lui d'Ablincourt.

— Doi asasini şi un laş împotriva unui om cinstit ! strigă acesta. Dreaptă partidă !

Spadele se încrucişară cu o iuţeală atît de mare, încît scăpărară scîntei.

Omul mascat urmărea peripeţiile luptei, căutînd să treacă mereu în spatele celui încolţit. Dar acesta, bănuind mişcarea îşi punea în joc toată priceperea, nu numai pentru a se apăra, ci şi pentru a face faţă celor trei atacatori.

Fireşte, spada o mînuia cu iscusinţă. Totuşi, în faţa hotărîtului şi nemilosului asalt al celor doi spadasini, maeştri în arta aceasta, părea că-şi mai pierde puţin din sîngele său rece.

Dacă Folavril şi Malvenu îl cruţau pe conte, spre a pune în aplicare ultima lor hotărîre, trebuie să o mărturisim că, bizuindu-se pe cunoaşterea adîncă a ştiinţei

armelor, făceau treaba asta într-un chip atît de deosebit încît cel atacat, fără să mai poată gîndi la ofensivă, abia reuşea să pareze la timp loviturile ce păreau a-i fi trimise cu cea mai mare furie.

Nebănuind jocul, insul mascat se felicita că ştiuse să aleagă doi ticăloşi atît de fără frică.

Pierzînd orice nădejde în biruinţă, simţind că puterile i se sfîrşesc şi văzîndu-se la cheremul a trei nemernici, contele aruncă la întîmplare chemarea care, în liniştea nopţii, avu ecoul unui dangăt funebru :

— Ajutor ! Ajutor !

— Pe Dumnezeu, nobilul meu domn ! răspunse pe dată un glas limpede şi sonor. Ţine-te bine, am sosit !

Dinspre casa hangiului Planchet se auzi deodată zgomot de lemn sfărîmat, apoi o umbră — care celor trei atacatori le păru a fi de mărimea unei maimuţe uriaşe — se rostogoli de-a lungul spalierului îmbrăcat în viţă-de-vie.

În clipa următoare contele d'Ablincourt nu mai era singur : maimuţă ori diavol, avea acum alături de el un omuleţ care straşnic mai ştia să se bată.

— De unde a mai ieşit şi ăsta ? răcni mînios bărbatul mascat.

— De unde am ieşit ? i-o întoarse noul-venit. Din hanul de peste drum, de unde am fost martorul nelegiuirii dumitale ! Vrei să ştii cine sînt ? Fiul căpitanului d'Artagnan, de nu ţi-e cu supărare. Lăudat fie Domnul... Daţi-i drumul, canaliilor !

Cele cîteva cuvinte fură rostite în zăngănit de arme.

— Fiul lui d'Artagnan ? mormăi între dinţi căpetenia banditilor. Dacă este cavalerul Georges, potrivnicul meu din Blessac, trebuie ca blestematul ăsta mic şi caraghios să-mi plătească pe loc datoria !

Lupta continua cu o înverşunare tot mai mare, căci tocmiţii se temeau să nu-şi vadă mărinimia întorcîndu-se împotriva lor.

— Îţi mulţumesc, prietene ! spuse contele, în timp ce para de minune atacul. De mă vor mai lăsa cumva în viaţă mizerabilii ăştia, te poţi bizui pe toată recunoştinţa mea.

— Mai întîi apără-te, dragul meu gentilom ! De mulţumit îmi vei mulţumi după aceea.

Atacați viguros, Folavril și Malvenu începură să bată în retragere, trecînd la o tactică nouă. Urmînd pilda generosului său apărător, contele lăsă la o parte orice precauție și execută o șarjă foarte adîncă. Dar manevra aceasta îl pierdu. Printr-o întoarcere rapidă, lașul rival al contelui îi trecu în spate, astfel că în clipa în care acesta era gata-gata să străpungă osînza preamilostivului Malvenu, el îi înfipse între umeri lama unui pumnal.

— Asasinule ! strigă rănitul, lăsîndu-se într-un genunchi.

Apoi, cu glas stins, adăugă :

— Soția mea !... copilul meu !... d'Artagnan !... Adio !

Și se rostogoli fără de simțire.

O privire iute îi fu de-ajuns tînărului spre a cîntări totul.

Mai mult întărîtat decît furios, făcu un salt înapoi, spre a cîștiga distanță, și se aruncă din nou asupra asaltatorilor.

— Banditților ! răcni el. Ah, unul tot ucid eu !

Și, înnebunit, orbit de furie, se năpusti asupra lui Folavril care fără doar și poate că ar fi fost străpuns de lovitura de spadă, dacă piciorul băiatului nu ar fi lunecat pe ceva umed.

Micul d'Artagnan nu-și mai putu ține echilibrul și căzu la rîndul său în sîngele care se scurgea din rana nefericitului conte. Simțind pe mîini lichidul acela vîscos și călduț, scoase un strigăt de groază și, hipnotizat parcă, rămase pe loc, nemișcat.

Ucigașului începea să-i fie pe plac groaznica treabă pe care o săvîrșea ; ridicînd brațul asupra copilului dezarmat, era cît pe ce să-l lovească fără milă, cînd niște degete de fier îl prinseră de încheietura mîinii și îi smulseră pumnalul însîngerat.

— Pe papucul papei ! rosti rece Folavril, unul ajunge, monseniore ! Pe ăsta n-o să-l omori !... Nu-ți dau voie !

— Vă rugăm respectuos, strecură și Malvenu, punîndu-și piciorul pe spada care scăpase din mîinile tînărului Georges.

Apoi, în timp ce acolitul său îl înfrunta pe omul mascat și îl ținea la respect, se aplecă la urechea apărătorului lui d'Ablincourt pentru a-l îndemna :

— Șterge-o, micuțule !

Copilul se ridică, cu pumnii strînși ; apoi, sărind ca un jaguar rănit, se năpusti spre ușa „casei însingurate", în care bătu tare cu ciocănelul din lemn de stejar, strigînd :

— Ajutor !... Ucigașul ! O sabie !... o sabie !...

Neîndoios făcînd astfel se dovedea un nesocotit. Cărui simțămînt i se supunea el oare ?... Nici el nu ar fi putut-o spune.

— Neghiobilor ! rînji ucigașul contelui d'Ablincourt, dacă-i dați voie scandalagiului ăstuia încăpățînat, puiului ăsta de iscoadă să fugă, nu faceți decît să împletiți împreună funia de cînepă care într-o bună zi vă va duce la spînzurătoare... Haide, faceți-i de petrecanie ca și celuilalt !...

— Șterge-o ! repetă Malvenu, fără să-i pese de amenințare. Șterge-o, micuțule, ori nu mai răspund de viața ta !

Nu putem ști ce anume s-a petrecut atunci în mintea băiatului, dar e limpede că, văzîndu-și neputința și scos din fire de faptul că nu putea fi de nici un folos celui pe care l-ar fi putut salva, nu se îndură să părăsească locul înainte de a-și mai fi dovedit o dată voinicia.

Pentru a rupe cercul în care se vedea închis, se ciunchi la pămînt, asemenea jivinelor gata să sară și, năpustindu-se cu forța nezăgăzuită a prafului de pușcă asupra lui Folavril și a lui Malvenu care, cu naivitate îi tăiau drumul, îi izbi pe amîndoi de parapet și alergă spre capul străzii Motte-aux-Papelards.

Acolo se întoarse și, ridicînd în sus mîna-i fără armă, arătă în direcția celui ce pregătise cursa, strigîndu-i :

— Oricine ai fi, ucigașule, masca pe care o porți n-o să-ți scape pielea ! Îți cunosc glasul ! Ești lașul pe care l-am mai învățat o dată minte la Blessac. O să te găbuiesc eu iarăși ! Amintește-ți de d'Artagnan ! Tatăl meu te-ar fi ucis aici ; iar dacă fiul amînă răzbunarea, ea se va dovedi, la ceasul cuvenit, și mai cumplită !... În ce vă privește pe voi, ticăloși vînduți blestematului, mai adăugă el îndreptîndu-și privirile spre cei doi spadasini care se ridicau de jos, cu mare tărăboi, doriți-vă să nu-mi ieșiți niciodată în cale, căci pe legea mea de d'Artagnan v-aș nimici, așa cum se cere a fi nimicită orice unealtă a crimei !...

— Haideți, haideți, puneți mîna pe diavolul ăsta ! răcni omul mascat, văzîndu-l cum dispare pe după colțul străzii.

Dar cei doi acoliți nu se clintiră, păreau cuprinși de o vrajă.

— Ah, netrebnicul, ce mînă de fier, se plînse Folavril frecîndu-și genunchii vătămați ; ce mai, mi-a secerat picioarele, nu altceva !

— Mie mi-a tras un pumn în stomac, de mi l-a lipit de șiră, se văită și Malvenu, sughițînd. E drăguț foc, pe cinstea mea !

— Dragul de el... lovi-m-ar trăsnetul !

— Mititelul !

Strașnica lor îmbrățișare cu pămîntul îi înflăcărase într-atît, încît puțin le-a trebuit acestor nemaipomeniți caraghioși să nu-și ofere serviciile celui ce le prilejuise căderea.

Înălțînd a dispreț din umeri și ascunzîndu-și prost ciuda de a nu fi putut săvîrși o a doua nelegiuire, bărbatul mascat se pregătea să dea dispoziții privind victima capcanei, cînd ușa „casei însingurate", ușa la care cu puțin înainte d'Artagnan bătuse atît de tare, se deschise cu oarecare încetineală.

În aceeași clipă tija de care sta prinsă firma hanului *La cei patru mușchetari* gemu jalnic în bătaia vîntului ce mătura de pe cer cohorte de nori opaci, descoperind discul lunii ale cărei albe raze scoaseră la lumină chipul palid al contelui.

Un strigăt ascuțit, înfiorător, care umplu de groază pe cei doi spadasini, răspunse asemenea unui ecou cumplitei căinări a firmei.

Ucigașul rămase ca de gheață ; dar auzind țipătul, se întoarse și rosti printre dinți :

— Inès !...

Apoi se dădu la o parte, spre a îngădui trecerea unei femei îmbrăcate în alb care, cu părul despletit, tremurătoare și înnebunită, căzu mai mult decît îngenunche în fața trupului nemișcat.

Inès de Sandoval, soția contelui d'Ablincourt — știm acum că ea era — ridică ușor capul bărbatului, îl privi ; apoi, cu glasul înecat de un hohot de plîns, întrebă tînguitor, cum numai mamele își întreabă copilul bolnav :

— René !... Dragul meu René ! Vorbește-mi... Răspunde-mi... spune-mi că mă auzi !...

Și legăna pe brațe capul fără viață, îl legăna drăgăstos, repetînd dezmierdător :

— Răspunde-mi, René... dragul meu René !...

Priveliștea era atît de sfîșietoare, încît fruntea lui Folavril se acoperise cu broboane de sudoare, iar Malvenu simțea fiori reci zbîrlindu-i pielea.

Apoi, o clipă de tăcere înspăimîntătoare.

Deodată, femeia țipă :

— Mort ! René e mort !...

După ce scăpă din mîini capul care căzu pe caldarîm cu un zgomot surd, femeia se ridică, împinsă ca de un resort. Ochii ei goi priviră pe rînd la cei trei bărbați ce nu cutezau să scoată o vorbă. Îl căuta pe vinovat. De l-ar fi ghicit și de s-ar fi găsit în fața lui în chiar clipa aceea în care toată puterea ei se aduna într-unul și același gînd : răzbunarea, cum l-ar mai fi sfîșiat cu unghiile, cu dinții, cum l-ar fi făcut bucățele, cum l-ar fi ucis ! Dar puterea aceasta, care nu s-ar fi putut aduna decît în fața ucigașului, pieri dintr-o dată pentru a face loc slăbiciunii. Genunchii i se îndoiră, pieptul ei slobozi un geamăt ușor, astfel că se prăbuși în brațele ticălosului care făcuse greșeala să se repeadă spre a o primi în brațe.

— În sfîrșit, e a mea ! murmură el.

Apoi, o culcă încetișor pe o bancă aflată chiar lîngă „casa însingurată".

— Repede ! făcu el către cei doi tocmiți, luați cadavrul și azvîrliți-l în Sena.

Vlăjganul cel pus pe harță își cercetă din privire tovarășul, părînd a se codi.

— Sînteți plătiți ! îi asmuți ticălosul. Îndepliniți-mi porunca !

Cei doi se apropiară de trupul fără viață, înfiorați.

După felul cum i-am văzut sfătuindu-se înainte de a-l ataca pe conte, după cumpătul dovedit în timpul atacului, precum și după nobila lor purtare față de tînărul d'Artagnan, știm acum că soldățoii aceștia scandalagii erau în stare să se lase însuflețiți de simțăminte mult mai

vrednice decît ne-ar fi putut îngădui înfățișarea lor să-i judecăm.

Este limpede că, în clipa aceea, porunca nu le era pe plac. Ba mai mult chiar, purtau pică omului aceluia pentru fapta lui și se mustrau că nu i se împotriviseră fățiș.

La vremea aceea, duelul era lucru obișnuit ; pentru un cuvînt, pentru o nimica toată, puneai lesne mîna pe spadă, în ciuda decretelor devenite literă moartă pentru cei mai mulți spadasini.

Dar un asasinat !... Cei doi soldățoi ajunseseră să-și întrebe conștiința. Se învoiau să ucidă, dar numai privindu-și în față potrivnicul și cu riscul de a fi ei înșiși loviți.

Prin urmare se pregăteau să se supună cu încetineală și scîrbă poruncii ce li se dăduse.

Deși nu s-ar fi zis, Malvenu era capul limpede al bandei.

— Hm ! făcu el filozofic, după ce se mai aplecase o dată ca să pipăie pieptul contelui, părerile de rău sînt zadarnice acum, prea vrednice prietene, și de vreme ce inima acestui gentilom nu mai bate, nu va avea nimic împotrivă dacă se va scufunda în apă.

— Ei, drace, dar ce tot faci acolo ? întrebă Folavril, văzînd că celălalt pipăie întruna haina celui ucis.

— Hîrtiile ! îi răspunse acesta cu glas mai scăzut. Domnul d'Ablincourt trebuia să le încredințeze chiar în seara aceasta contesei, soției lui.

— Pe cinstea mea de pungaș, ești sigur ?

— Da, da, fără doar și poate ! Cînd nemernicul monsenior de colo ne-a trimis să-i spionăm, l-am auzit chiar pe conte spunînd asta.

— Iată o informație prețioasă, zic eu ; de nu, arză-m-ar tot focul iadului !...

— Prețioasă, de știm să tragem foloase de pe urma ei...

— Așteaptă puțin ! Pe papucul papei, am priceput ce trebuie să fac !

Întorcînd apoi capul, Folavril se sumeți spre bărbatul mascat :

— Pe viața mea, vreau să cred că o să ne dați partea diavolului, monseniore, nu-i așa ?...

— Partea diavolului... Ce înțelegeți prin asta ?

— Dreptul de a scotoci prin buzunare, lămuri Malvenu.

— Bine, dar dați-i zor ! răspunse mascatul.

Îngrijindu-se apoi iar de contesă, o privi cu nemăsurată dorință, urmărind neliniștit, pe frumosul ei chip fără de culoare, semnele leșinului.

Soldățoiul cel iubitor de sudalme își ajuta prietenul — dar mîna-i tremurătoare arăta că nu se prea pricepe în ale furtișagului — să deschidă haina contelui și să scoată un teanc de hîrtii pe care îl vîrî în buzunarul pantalonului său bufant.

— S-a făcut, hotărî el. Afurisită treabă, de s-ar termina odată !

— Cum se crapă de ziuă, mormăi Malvenu, mă duc la popa din parohia mea, să-l pun să cînte un *De Profundis*.

Apoi se ridicară purtînd trupul, unul de cap, altul de picioare și se îndreptară spre parapet. Ajunși acolo, înălțară lugubra povară, o legănară în gol de cîteva ori și-i dădură drumul în Sena.

Un strigăt de groază, venit dinspre taluz, însoți clipocitul sonor pe care îl slobozise fluviul în timp ce-și primise prada ; pînă și bărbatul mascat îl auzi.

Se îndreptă dintr-un salt, întrebînd :

— Cine-i acolo?

— Cred că-i Gérard, luntrașul din Île-aux-Vaches, să mă bată Dumnezeu, răspunse Folavril.

— Prietene, prietene, să știi că o să te bată, ăsta-i lucru sigur, dacă o să-l mai stîrnești astfel.

Omul mascat părea adîncit în gînduri.

— Gérard... murmură el.

Dar o altă surpriză îl aștepta ; abia rostise numele acesta, că o formă nedeslușită îi trecu prin față cu iuțeala fulgerului ; umbra aceasta sări peste parapet, fără a-și înfrîna avîntul, iar de data aceasta fluviul slobozi un nou zgomot, mult mai slab, asemănător celui iscat de scufundătorul ce se vîră cu mișcări prelinse într-o apă adormită.

— Oare ce se mai întîmplă ? întrebă, uluit, ucigașul.

— Înghiți-m-ar Satana, să mă înghită, de n-o fi tot drăgălașul ăla de d'Artagnan, care s-a întors să vadă de

ale sale, răspunse, cu anume mulțumire, soldățoiul cel voinic.

— La urma urmei, de ce să-mi pese ? Tot n-or să-l salveze, gîndi bărbatul mascat.

Apoi, adresîndu-se contesei încă leșinate, adăugă cu zîmbet răutăcios :

— Contele d'Ablincourt este mort !... Așa că, frumoaso, o să trebuiască să fii a mea. Mai ales acum cînd ești singură și cînd fiica ta va depinde de mine !

— Fiica ei ! făcu rotofeiul Malvenu tresărind. Ei nu, măcar pe asta nu trebuie să o mai chinuie. Stai aici, preacinstite amice, am eu grijă să o ascund pe micuța nevinovată.

Pitulîndu-se, furișîndu-se, tîrîndu-se de-a lungul zidului, cel mai scund dintre cei doi spadasini ajunse la ușa rămasă deschisă și intră în casa misterioasă care dăduse atîta sămînță de vorbă mahalalei.

Abia dispăruse, că un zgomot de pași răsună pe caldarim.

— Fatalitate ! răcni omul mascat, pun rămășag că e o patrulă... Oare nu mai avem nici o clipă de liniște ?

Se așeză în fața contesei și așteptă, gata de orice.

Ostași din garda reginei, comandați de un ofițer și precedați de purtători de torțe, apărură la colțul străzii La Motte-aux Papelards. În mijlocul grupului pășeau doi lachei purtînd o lectică.

Bănuind ce anume avea să se petreacă, insul mascat schiță un gest de furie pe care și-l înfrînă însă aproape imediat.

După ce ordonă soldaților săi să se oprească, ofițerul se îndreptă spre ușa „casei însingurate“.

Cînd fu aproape, îl zări pe bărbatul mascat, din plin luminat de făclii.

— Cine ești dumneata ? întrebă el, făcînd cîțiva pași. Și ce vînt te aduce aici la ora asta ?

— Ce-ți pasă ? i-o întoarse celălalt cu trufie.

— Răspunde, domnule !

— Nu sînt dator s-o fac...

— Ce vorbești ?! urmă ofițerul. Comanzi, pare-mi-se ? Apoi, zărind-o pe contesă, exclamă :

2

— O femeie ! O femeie în nesimțire ! Moartă, poate ?...

— Căpitane, zise un sergent, salutîndu-și șeful, ușa casei e larg deschisă.

— Ușa e deschisă !... Atunci nu mai încape nici o îndoială !... Domnule, persoana de pe bancă este cumva doamna contesă d'Ablincourt ?

— Ea însăși.

— Atunci te somez să părăsești locul și să mă lași să o iau de aici pe doamna contesă.

— Ei bine, făcu omul mascat, rînjind, dacă asta îți este misiunea, căpitane, vei pleca de aici fără să ți-o poți îndeplini.

— Și cine mă va împiedica, rogu-te să-mi spui ?

— Eu, căpitane, cu asta, zise netrebnicul dînd la iveală un pergament. E un ordin al eminenței sale ministrul de război.

Ofițerul nici nu se osteni să-și arunce ochii asupra hîrtiei, căci fluturînd în mînă o alta asemănătoare, i-o întoarse pe loc :

— Ordin de la maiestatea sa !

Apoi, răsucindu-se pe călcîie, fără să-i pese de strigătul de furie ce-i scăpase interlocutorului său necunoscut, căpitanul făcu un semn ; ostașii din gardă se apropiară, dînd cu brutalitate la o parte pe cel ce le tăia calea.

În chiar clipa aceea, cu o iuțeală pe care grosimea trupului și scurtimea picioarelor o făceau de-a dreptul caraghioasă, Malvenu țîșni din casă, cu aceeași băgare de seamă ca în clipa în care intrase, și dădu fuga lîngă tovarășul său, șoptindu-i :

— La drum, băiete, s-o ștergem !... Îngerul negru, divina domnișoară de culoare, se află pe urmele noastre !

— Fir-ar să fie ! exclamă Folavril, apucînd brațul stîng al lui Malvenu și trăgîndu-l după el. Păstrează-ți firea ; Dulcineea ta, care își dă cu cremă de ghete, e tare șireată ; să ne facem nevăzuți !

Apoi, bătîndu-se cu palma peste buzunarul pantalonului, în care fuseseră vîrîte actele contelui, adăugă a îmbărbătare :

— Să atîrn în ștreang, de nu ne-am pricopsit !

— Și cu paternitatea cum rămîne ? îl luă peste picior cel mic de stat, arătîndu-i pe sub mantie un copil, o

drăgălașă fetiță adormită, pe care o purta cu mare grijă pe brațu-i vînjos.

Apoi se mistuiră în umbra nopții, fără a fi fost văzuți ; primul călcînd cu pași mari și apăsați, cel de-al doilea alergînd aproape, spre a nu rămîne în urmă.

Omul mascat se trăsese de o parte ; măcinat de ură, el asista la răpirea contesei.

După ce porunci să fie închisă ușa „casei însingurate", din care tocmai ieșise, gemînd înnebunită, slujnica de culoare, ofițerul care nu înțelegea mare lucru din vorbele fără șir ale bietei femei, o așeză lîngă doamna d'Ablincourt, stăpîna ei, pe pernele lecticei și ordonă pornirea.

Mica trupă a gărzilor reginei făcu atunci cale-întoarsă, îndreptîndu-se încet spre Luvru, în timp ce orologiul din turnul Celestinilor vestea tocmai miezul nopții.

III

CASA LUNTRAȘULUI

Din răspunsul vlăjganului, am putut afla deci că cel care se aruncase primul în apă, în chiar clipa în care el și cu acolitul său azvîrliseră pe nefericitul conte, nu era altul decît micul d'Artagnan.

În același timp, Gérard, luntrașul, după ce slobozise un strigăt de spaimă, trecuse în spatele bărcii și, preumblîndu-și privirile asupra apei, încerca să deslușească ceva în bezna înconjurătoare. El așteptă în poziția aceasta, căci de înotat nu știa să înoate. Nepriceperea acelui luntraș de ispravă nu avea — fie-ne iertat că o spunem — nimic ciudat ; într-adevăr, oricît de neobișnuit ar părea în zilele noastre, ca și în vremea de care pomenim, puține sînt

meseriile în care ți-e dat a întîlni un mai mic număr de înotători ca printre marinari, pentru care apa înseamnă dacă nu singurul, cel puțin veșnicul dușman.

Cît a așteptat oare Gérard astfel ?... Nimeni nu ar fi putut spune ; dar lui i se păru un veac. Mîhnit peste măsură, nepricepînd nimic din cele ce se petreceau, se pregătea tocmai să pună mîna pe vîsle și să iasă în larg cînd, deodată, i se păru că aude în jurul lui un clipocit mai puternic.

Instinctiv, întinse brațul. O mînă nervoasă i-o apucă pe a lui, în timp ce un glas ieșit parcă din adîncimi de hău îi spunea liniștit :

— Dă-mi o mînă de ajutor, pentru Dumnezeu !...

— E greu sărmanul gentilom !

Cu brațul ce-i rămăsese liber, Gérard se sprijini de bordaj și, trăgînd de mîna ce se prinsese de a lui, izbuti cu mare greu, deși se încordase din răsputeri, să tragă puțin la suprafață pe cel ce tocmai îi vorbise.

— Ce-i drept, e drept, făcu el uluit, sînteți greu, nu glumă !

— Fără multă vorbă, i-o reteză celălalt, ținîndu-se tare, și ia în primire mortul, te rog...

— Mortul ! repetă luntrașul, înfiorat.

Dar, la urma urmei, oare cine-i vorbea ? Cine își pusese viața în primejdie, pentru a pescui un cadavru ? Și de unde putea ști că cel care i se înfățișa într-un chip atît de ciudat și pe care nici nu-l vedea încă bine la față, părîndu-i doar ca o masă informă, era un om de treabă ? Putea fi și unul dintre ucigași, hotărît să scape de ultimul martor al crimei.

Asemenea gînduri, unele mai învălmășite decît altele, săgetau așadar mintea vrednicului luntraș ; totuși, cinstit și milos înainte de toate, nu se opri asupra celui mai înfricoșător dintre ele, care l-ar fi putut pune pe fugă.

— Te ții bine ? întrebă el.

— Da, îi răspunse omul.

Mîna care nu-l slăbise din strînsoare se desprinse și, cu o mișcare bruscă, se agăță de bordaj.

Gérard se aplecă, apucă de haine cadavrul pe care înotătorul îl ținea la suprafața apei și îl trase către el. Dar abia își încheiase sinistra-i treabă, că barca se clă-

tină, gata să se scufunde. Nu avu vreme decît să se arunce spre celălalt capăt al ei, pentru a restabili echilibrul.

După ce barca se cumpăni, luntrașul se întoarse și văzu lîngă el un om sau, mai bine-zis, pe cineva îngenuncheat lîngă trupul celui pescuit, cu urechea lipită de pieptul lui.

Noul-venit rămase astfel o bună bucată de vreme, timp în care Gérard nu cuteză să pună nici o întrebare.

— Locuiești departe, omule ?

— Nu, domnule, în Île-aux-Vaches.

— Să ieșim în larg, deci, și să pornim.

Luntrașul se supuse.

Din cîteva lovituri de vîslă își scoase barca din zidul de umbră al malului, astfel că, deodată, ea fu scăldată de razele lunii.

Omul mascat părăsise tocmai teatrul mîrșavei sale fapte.

După ce traversă Pont-Marie, bombănind întruna împotriva nenorocului său, împotriva soldaților din garda reginei, împotriva caraghioșilor care îl slujiseră atît de prost și a tînărului imprudent care, după ce îl apărase pe conte, se aruncase în apă spre a-i scoate trupul, pășea pe țărmul Celestinilor, urzind un alt plan menit să-i împlinească răzbunarea și totodată patima, cînd atenția îi fu atrasă de plesnetul vîslelor.

Se opri, se uită în jur și nu-i fu greu să înțeleagă cine era omul de lîngă luntraș.

Un blestem îi țîșni printre dinți. Își înălță pumnul strîns și rosti doar două cuvinte care adunau însă în ele toată făgăduința plină de ură a mîniei sale neostoite :

— Pe curînd !

Apoi își iuți pasul, pornind spre oraș.

Între timp, omul astfel amenințat, care nu era altul decît Georges d'Artagnan — cititorii noștri l-au și recunoscut, desigur — își scoase cu mișcări repezi haina, și-o smulse mai bine-zis și, apucînd cu dinții una din mînecile cămășii, rupse din ea o fîșie.

— Ajută-mă, spuse el luntrașului, a fost lovit pe la spate !

Omul înțelese și dădu drumul vîslelor.

Amîndoi culcară cadavrul ușurel, cu fața spre fundul bărcii.

— Ai vreun cuțit ? întrebă Georges.

Gérard tresări.

— Trebuie să ai unul, dă-mi-l repede !

Dintr-un toc de piele ce-i atîrna de brîu, Gérard scoase la iveală un cuțit cu lamă lungă și lată ; i-l dădu fără să mai scoată un cuvînt.

Tăcut om era Gérard. Holtei, învățat să trăiască singur mai toată viața, se dezobișnuise să vorbească și doar emoțiile puternice aveau darul să-i dezlege limba.

Din două mișcări, una în dreapta, alta în stînga, d'Artagnan sfîșie haina victimei, dezgolind o rană larg căscată, care sîngera și mai tare după scufundarea în apă.

— Lovitură de maestru ! gîndi tînărul. În sfîrșit, să încercăm totul. Aș da cu drag o jumătate oca din sîngele meu, pentru a-i redărui acestui gentilom viața... Martor mi-e Dumnezeu ! Nu sînt o fire slabă... Totuși, văzînd-o pe sărmana femeie plîngînd peste trupul acesta și zicînd întruna „dragul meu René !... dragul meu René, răspunde-mi !“ simțeam cum mă podidesc lacrimile.

Așadar, dintr-un loc mai ferit, de departe, el asistase la amarnica izbucnire de durere a contesei Inès. Cu toate că înțelegea lipsa de noimă a îngrijirilor sale, el făcu din fîșia de pînză ruptă un tampon pe care îl vîrî între marginile rănii. Sîngele se opri. D'Artagnan se așeză și-i spuse lui Gérard.

— Să-l întoarcem acum cu fața în sus și sprijină-i capul pe genunchii mei.

Gérard se supuse.

Din clipa aceea, se așternu din nou tăcerea ; o tăcere de moarte ce părea să plutească peste apele fluviului, netulburată decît de zgomotul surd și cadențat al vîslelor pe care barcagiul le mînuia acum din nou. Luna își fulguia razele-i albăstrii peste scena aceea funebră. S-ar fi zis că trece barca fantomă din legendă, lunecînd domol pe apele negre ale Styx-ului.

Drumul ținu cam o jumătate de oră. În sfîrșit ajunseră la capătul locului denumit Île-aux-Vaches.

Insula Saint-Louis, pe care un umorist a denumit-o nu fără temei „un oraș de provincie în Paris“, nu exista,

ca să spunem așa, înainte de mijlocul veacului al VII-lea. În locul ei se aflau două insule de mărime diferită: Insula Notre-Dame și Île-aux-Vaches, despărțite de un braț al Senei ce trecea cam pe locul unde se află astăzi biserica. Ele făceau parte din domeniul Chapitre-ului, care se împotrivise cu toată puterea contopirii celor două insule și construcțiilor ce urmau a fi ridicate.

În vremea despre care pomenim, contopirea aceasta era totuși lucru făptuit, dar partea răsăriteană își păstrase numele de Île-aux-Vaches și rămăsese nelocuită.

Cei doi bărbați scoaseră din barcă lugubra povară, ducînd-o într-o colibă țărănească, aflată nu departe de mal, în spatele unui șir de plopi înalți, ale căror vîrfuri unduiau molcom, întîmpinîndu-i parcă pe cei sosiți cu un ironic bun-venit.

Intrară într-o încăpere joasă.

Luntrașul aprinse în vatră niște rășină, apoi, ajutat mai departe de Georges — numele cel mic al lui d'Artagnan, după cum bine știm, — culcă trupul pe un pat sărăcăcios, în fundul odăii. Abia atunci îl văzu bine pe cel care îl însoțea.

— Un copil! gîndi el uimit.

Un copil da, dar un copil al cărui chip oglindea o atît de nemăsurată dîrzie încît, deși avea cugetul curat, îi îndură anevoie ascuțișul privirilor.

Tînărul d'Artagnan cîntări din ochi încăperea în care se afla. Era goală. Un pat, două scăunele și o masă mîncată de cari alcătuiau tot mobilierul. Atîrnate de zid, în jurul unei cruci grosolan cioplite, cîteva năvoade, niște lopeți și o cange închipuiau un soi de panoplie.

„Doar în rîndul oamenilor sărmani întîlnești inimile cele mai duioase, sufletele cele mai dăruite milei", își spuse tînărul cu amărăciune.

Apoi adăugă cu glas tare:

— Dacă ai avea cu ce face un foc bun, ți-aș fi îndatorat, căci am amorțit de frig în hainele astea ude.

Fără să scoată un cuvînt, tăcutul barcagiu ieși și se întoarse curînd încărcat cu un braț de lemne uscate, astfel că focul nu întîrzie să trosnească în vatră.

După ce se mai încălzi puțin, tînărul se apropie de pat și privi îndelung chipul mortului.

— Îl cunoști cumva pe gentilomul acesta? îl întrebă el pe barcagiu, rămas în neclintire și parcă împietrit.

Cel întrebat dădu din cap a încuviințare.

— Cine este?

Și, fiindcă nu primea nici un răspuns, înțelegînd prin aceasta că mai putea fi pusă la îndoială adevărata pricină care îl împinsese spre fapta-i devotată, tînărul urmă:

— O, nu te teme, nu eu voi fi cel care voi dezvălui vreodată taina lui, de are vreuna.

— Un conte, îngăimă întru sfîrșit Gérard. Mai mult decît atît nu știu.

— Un conte, își spuse d'Artagnan. Contele René... René... și mai cum?

Apoi, către luntraș:

— Nu-i cunoști nici măcar numele?

— Nici măcar...

— Atunci mi-l va spune chiar el, strigă tînărul, tresărind, căci Domnul a săvîrșit o minune!

— O minune? bîigui Gérard aproape îngrozit.

— Da, o minune!... Gentilomul acesta nu e mort, și cu ajutorul cerului, îl vom salva!...

O slabă bătaie a pleoapelor îi atrăsese luarea-aminte.

— Dă-mi o băutură întăritoare!... Dă-mi ceva!... Orice! urmă el cu însuflețire. Haide, omule, gîndește-te că la mijloc e viața unui creștin.

Gérard se grăbi să-i dea ascultare, trase iute la o parte o perdea groasă ce ascundea o scobitură făcută în zid și scoase din soiul acela de dulap un ulcior umplut pe jumătate cu rachiu.

Tînărul o înșfăcă și, desfăcînd cu lama cuțitului dinții încleștați ai contelui, îi prelinse printre buze cîteva picături. Peste puține clipe un abur trandafiriu se răspîndi pe obrajii muribundului. O ușoară ridicare a pieptului și un suspin slab, pe care abia îl auziră, mîngîie chipurile celor doi bărbați, cu îngrijorare aplecați asupra lui.

Deodată, se ridicară și se priviră.

Cineva bătuse tare la ușă.

Privirile pe care cei doi și le aruncară unul altuia mărturiseau gînduri mult diferite.

Cele ale îndrăznețului tînăr — doar curiozitate, părînd a spune: „Oare cine ar putea veni, la asemenea oră tîr-

zie, în locuri atît de pustii ? O fi oare atît de ciudat omul acesta deloc vorbăreț, încît să-și primească prietenii în puterea nopții ?“ Cele ale luntrașului, dimpotrivă, grăiau despre neliniștea-i bănuitoare și ar fi putut fi tălmăcite cam așa : „Să fie copilul acesta un trădător, cum am crezut mai întîi, iar cel de afară să-i fie părtașii la faptă ?“

Asta le trecea prin minte, cînd glasul unui om înnebunit se auzi strigînd prin ușă :

— Deschide, Gérard ! Deschide, pentru numele lui Dumnezeu, ori s-a zis cu mine !

Luntrașul dădu fuga să deschidă, dar în aceeași clipă Georges îl opri ca să întrebe :

— Cine-i acolo ?

— Landry, servitorul contelui ! răspunse scurt omul, trăgînd zăvorul.

Un bărbat, cu veșmintele în neorînduială, năvăli în încăpere strigînd :

— Păziți-vă ! Vin !

Nici nu isprăvise bine vorba, că patru umbre se arătară între șirul de plopi înalți ale căror vîrfuri continuau să unduiască melancolic.

Un licăr sfîșie întunericul, apoi răsună o detunătură, iar Gérard își feri capul sub șuierul unui glonte care ricoșă în zid, făcînd țăndări crucea din lemn cioplită grosolan.

— Nelegiuire ! bîigui Gérard, făcîndu-și semnul crucii.

În aceeași clipă se înălță în beznă un glas mușcător.

— D'Artagnan ! strigă glasul acela. Mi-ai spus : O să te regăsesc ! Acum eu sînt cel care vin să te caut, fiu de bandit !

Smulgînd din modesta panoplie a luntrașului cangea cea mare, Georges țîșni din colibă, riscînd orbește să cadă într-o capcană și se trezi în chiar mijlocul asaltatorilor.

— Omorîți-l ! Omorîți-l ! porunci omul mascat, căci el era ; descoperise adăpostul victimei sale și venea să-și preschimbe în faptă amenințarea.

Năpustindu-se el însuși, cu spada drept înainte, fu cît pe ce să-l lovească pe neînfricatul copil, cînd acesta, ghemuindu-se iute, îl izbi, cu arma-i improvizată, peste picioare.

Ucigașul contelui se rostogoli la pămînt. Încrezător în puterile sale și nemaiîndoindu-se că, de ar fi izbutit să-l prindă pe băiețandru, i-ar fi venit de hac, omul mascat încerca tocmai să se ridice, cînd un fulger îl orbi, în timp ce o durere ascuțită îi săgetă țeasta.

— Na, blestematule ! grăi fiul lui d'Artagnan. Iată o lovitură care o să-ți slujească drept semn de liberă trecere în iad !

Curajosul copil îl lovise cu călcîiul în obraz, zdrelindu-i carnea de pe frunte pe o porțiune mai mare decît un scud de șase livre. Durerea îl sili pe insul mascat să cadă iarăși în genunchi și să cheme într-ajutor.

Strigătului său îi răspunse un altul, de agonie. Gérard apucase o vîslă și trecuse la fapte, fără multă vorbă, zdrobind țeasta unuia dintre supraviețuitori. Cel mai uluit de întîmplare fu, desigur, chiar barcagiul cel de ispravă, care nu-și cunoștea adevăratele puteri, nu știa că are în el stofă de războinic.

„Nu prea avea cap zdravăn băiatul“, își zise el ca pentru a-și scuza fapta.

După această scurtă pomenire, se duse să dea o mînă de ajutor lui Landry, prins într-o aprigă luptă cu ceilalți doi vrăjmași. Nevrînd să împartă soarta nefericitului lor tovarăș, ei își luară tălpășița, după ce se împotriviră destul de slab.

Cînd Gérard și Landry își întoarseră privirile, îi văzură pe Georges și pe omul mascat, înlănțuiți, rostogolindu-se pe pămînt, într-o cruntă luptă corp la corp ; căci ucigașul izbutise să pună iarăși mîna pe băiat. Și ca să se încaiere precum animalele sălbatice, ca să se strivească unul pe altul, piept la piept, primul se descotorosise de cange, iar al doilea de spadă.

Peripețiile luptei îi tîrîseră spre fluviu ; iar în punctul în care ajunseseră, terenul era atît de povîrnit, încît cu greu te puteai ține drept ; cu atît mai mult, două trupuri strîns înlănțuite, care se rostogoleau pe pantă, ca și cum cineva le-ar fi împins într-acolo.

Speriați, Gérard și Landry ar fi vrut să intervină, dar era prea tîrziu să mai poată opri coborîșul acela amețitor. Strîns înlănțuiți unul de altul și alcătuind un sin-

gur trup, cei doi luptători se rostogoleau, se săltau, lunecau.

În mai puţin de o secundă, într-atît îi orbea ura şi mînia, ajunseră la marginea fluviului. Era limpede că nici unul, nici celălalt nu avea să se dea bătut. Iscat de întîmplare, duelul acesta, duel ciudat, sălbatic, groaznic, duel tăcut şi fără de ieşire, avea să se sfîrşească, negreşit, printr-o moarte. Nici un strigăt, nici un cuvînt! Nu se auzea nimic, nimic în afară de respiraţia şuierătoare slobozită din piepturile apăsate ale celor doi potrivnici, desluşită printre clipocitul molcom al apei şi jalnicul cîntec al brizei în frunzişul plopilor.

S-ar fi zis că soarta le era pecetluită, că aveau să sară împreună peste taluz, mistuindu-se în prăpastie, cînd se ivi un răgaz. O rădăcină, trunchiul unui arbore abia luat de apele crescute, le stăvili rostogolirea. Izbitura fu atît de puternică, încît despărţi cele două trupuri. Unul dintre cei doi bărbaţi se agăţă de un ciot întîlnit sub mîna sa şi, cu picioarele, îl împinse pe adversarul aflat chiar sub el.

Învinsul îşi agită disperat braţele, încercînd să se prindă din nou de cel ce-i scăpa, dar primise fatalul impuls. Un zgomot surd... apa se bulbuci, clipocind o clipă sinistru, apoi liniştea se instăpîni din nou.

IV

CONTELE D'ABLINCOURT

Coborîtor dintr-o nobilă familie din Poitou, mai bogat în onoare decît în bani, René d'Ablincourt îşi petrecuse tinereţea în străvechiul conac al strămoşilor săi, nu departe de Maupertuis, unde tatăl său se retrăsese, şi unde

se şi căsătorise la puţină vreme după înfrîngerea *Tinerei Fronde*.

René nu-şi cunoscuse mama, care se stinsese la naşterea lui, astfel că fusese lipsit de această nepreţuită dragoste. Educaţia lui avusese mult de suferit, căci bătrînul conte, mare vînător dar cu o suită modestă, nu se putuse hotărî să se despartă de fiul său nici măcar o singură zi ; din pricina aceasta, tînărul fu lipsit de instruirea ce ar fi putut-o primi, învăţînd doar să-şi supună muşchii la tot soiul de exerciţii.

Înzestrat însă cu o inteligenţă dintre cele mai vii, René avusese grijă să tragă o sumă de învăţăminte din toate cele auzite în dreapta şi în stînga. Îşi făcuse astfel un mic bagaj de cunoştinţe, care, mai tîrziu, în contact cu lumea avea să crească, mulţumită uşurinţei cu care mintea sa le tîlcuia pe toate.

După moartea tatălui, tînărul nu mai vroise să locuiască în căsuţa de ţară care-i aducea mereu în faţă dureroase amintiri ; vîndu deci puţinul ce-i rămăsese în stăpînire şi se instală la Paris, dimpreună cu un slujitor, pe nume Landry care, întruchipare vie a devotamentului, nu-l părăsise de cînd se născuse.

Titlul de conte şi înfăţişarea-i arătoasă îl făcură să fie primit la Curte, unde o ciudăţenie ieşită din comun atrase asupra-i luarea-aminte. Ca mulţi dintre cei crescuţi de bărbaţi, René, neobişnuit cu chipul femeii — căci de la moartea preatimpurie a contesei, bătrînul partizan al Frondei nu mai voise să aibă a face cu nici una — se simţise mai întîi ruşinat în faţa doamnelor ; apoi, după anume timp de studiere a acelor făpturi, i se păru că descoperă în fiecare dintre ele prea multă uşurătate şi viclenie, astfel că, instinctiv, se depărtase de toate cu un soi de neplăcere.

În vremile acelea binecuvîntate, în care micuţele din lumea tîrgoveţimii vedeau în onoare doar o trambulină, iar doamnele din lumea mare îşi îngăduiau luxul să oploşească filfizoni, o asemenea ciudăţenie avea darul să stîrnească curiozitatea tuturor fiicelor Evei, care alcătuiau cea mai de preţ podoabă a Curţii Franţei, cu atît mai mult cu cît tînărul René d'Ablincourt era un cavaler

Cum partidul catolic înflorea din zi în zi, ministrul crezu de datoria sa — ba chiar de dreptul său — să se declare șeful acestuia, dar mai degrabă pe ascuns ; zicem pe ascuns, pentru că Ludovic al XIV-lea, care ar fi dorit împăcarea între catolici și protestanți, mai păstrase încă o măsură în mijlocul nedreptății înseși. Creierul lui Louvois era încă cel care diriguia totul și nicidecum al său, iar protestanții o simțiră pe pielea lor.

Investit numai cu portofoliul de război — cu toate că nu e dovedit faptul că la vremea aceea miniștrii ar fi avut portofolii — Louvois avea totuși o mare înrîurire în toate celelalte treburi ale guvernului. Prestigiul acesta izvora din legătura sa cu guvernanta copiilor nelegitimi ai regelui, aceea care curînd avea să fie *aproape* regină. De neînlocuit ca și succesorul lui Mazarin, ducea de rîpă, aproape, finanțele statului, datorită unor războaie nesfîrșite, în timp ce Colbert încerca să le cumpănească prin fel și fel de combinații. Au rămas binecunoscute cuvintele aruncate de el într-o zi, după o discuție aprinsă cu Ludovic al XIV-lea : „Sînt pierdut de nu-i dau de lucru acestui om. Numai un război ar fi în stare să-l împiedice să se lipsească de mine !"

Dorea îndeobște războiul, îl dorea cumplit, necruțător. Totuși, dacă interesele sale erau altele, se arăta împotrivă.

Or, în vremea de care vorbim, relațiile dintre guvernul francez și cel spaniol erau cum nu se poate mai încordate. Și cu toate că era stăpîn pe situație, Ludovic al XIV-lea le suporta, pentru că Louvois îl făcuse să întrevadă primejdia unei rupturi imediate.

Cînd domnul d'Ablincourt, anunțat de un ușier al casei de Louvois, își făcu intrarea în cabinetul ministrului, acesta se afla așezat la masa cea mare și citea un raport.

Dintr-un semn cu mîna îi arătă vizitatorului că poate lua loc într-un fotoliu aflat nu departe de al său și îl întrebă fără înconjur :

— Conte d'Ablincourt, ești un creștin înfocat ?

— Firește, excelență ! răspunse acesta, așezîndu-se pe scaunul ce-i fusese arătat.

— Bine zis !... Așa stînd treburile, ți-ar displace să te declari deschis de partea maiestății sale catolice Carol al II-lea al Spaniei și să primești o misiune foarte delicată, pe care mă gîndesc să ți-o încredințez ?

Tînărul gentilom din Poitou schiță o mișcare bruscă și răspunse mult prea deschis :

— Monseniore, nu numai că nu mi-ar fi pe plac, dar chiar mi-ar face silă.

— Domnule !... izbucni marchizul de Louvois, în timp ce chipul îi oglindea o furie neașteptată.

— Monseniore, reluă contele, vă rog să nu mi-o luați în nume de rău dacă îndrăznesc să vă vorbesc deschis... Sînt pentru liniște și mai ales pentru libertatea de conștiință. În ciuda rezistenței regelui, se dorește revocarea edictului din Nantes care îi ocrotește pe hughenoți, foarte slab, ce-i drept, destul însă pentru a le acorda dreptul de a trăi. Se caută din nou obidirea și torturarea lor și asta numai pentru că, față de dumneavoastră, ei săvîrșesc marea greșeală de a nu gîndi la fel ca noi. Ei bine, excelență, să vă spun deschis, dacă aveți nevoie de ajutor pentru o asemenea treabă, căutați pe altcineva... nu sînt omul care vă trebuie !

După ce rosti ultimele cuvinte, tînărul conte se ridică să plece.

Ministrul făcuse la fel : dar pe cît era primul de calm și demn, pe atît al doilea pălise și părea să se stăpînească foarte anevoie.

— O să-ți pară rău de cuvintele astea, domnule, strecură ministrul printre dinții-i încleștați, ceea ce făcu ca glasul său să semene cu șuierul unei tîrîtoare.

Contele făcu o plecăciune.

— Dealtfel, urmă Louvois, izbutind să se mai înfrîneze puțin, ce te face să crezi că misiunea pe care voiam să ți-o încredințez avea drept scop să fie potrivnică ideilor regelui ?

— Ar fi trebuit să fiți mai clar, monseniore.

— Să fiu mai clar ? repetă ministrul, uluit. Eu nu sînt mai clar, domnule, eu ordon !

Înainte de a răspunde, contele își roti privirea gravă prin încăpere :

— Nu văd nici un valet pe aici... Iar excelența dumneavoastră va înțelege că un conte d'Ablincourt nu este făcut să primească ordine din partea nimănui.

— Nici chiar din partea regelui ?

— Doar din partea lui.

— În cazul acesta, domnule, pregătește-te să-l execuți pe cel pe care maiestatea sa nu va întîrzia să ți-l trimită.

— Și care va fi ordinul acela ?

— De a pleca.

— În Spania, probabil ?

— Poate o să ai posibilitatea să alegi, ricană ministrul, așezîndu-se.

— Surghiun ? făcu contele.

— Sau Bastilia !... Da, domnule.

— O, monseniore, dar ce-i veți spune regelui ?

— După cum văd, îmi pui întrebări ?

— Am tot dreptul, i-o întoarse gentilomul, cîtă vreme încercați să-mi știrbiți libertatea !

— Nu ridica glasul, conte. Ești prietenul prințului Charles duce de Lorena care, de mult prea multă vreme se împotrivește armatelor noastre.

— Nu-i adevărat ! izbucni contele, scos din fire. Este o insinuare nedemnă !

Ministrul o știa prea bine ; dar avea nevoie de un pretext, și Dumnezeu îi era martor că se pricepea să născocească orice.

— Voi aduce dovezi pentru tot ceea ce spun, mai adăugă el rece, ca într-o doară.

— Monseniore, ați fi în stare...

— Firește, domnule ! îi tăie vorba Louvois, luînd o pană și deschizînd unul din acele registre stivuite pe masa de lucru. Nu te mai rețin, te poți retrage.

Contele înțelese că nu avea rost să stăruie. Aruncă o privire de dispreț omului care juca rolul despotului și ieși din încăpere fără să mai salute.

De cum îl văzu plecat, marchizul de Louvois se ridică murmurînd :

— Cine nu-i cu mine e împotriva mea !... Acest conte oarecare nu-i cumva un om tare ?

Peste cinci minute urca în caleașcă, luînd drumul Luvrului.

În pofida rezistenței sale stoice și a ținutei sale demne în fața ministrului, d'Ablincourt înțelese limpede că era pierdut. Ura unuia ca Louvois însemna o povară mult prea grea. Oricum, trebuia să-și plece capul.

În seara aceasta, își zise el, peste o oră poate, va fi prea tîrziu. De n-aș avea a mă teme decît de surghiun, aș aștepta. Dar Bastilia ori turnul Vincennes... întemnițarea... moartea dinainte așteptată, nu !... Trebuie să mă fac nevăzut ! Și cît mai repede !

Se întoarse la locuința sa, adună în grabă tot ce avea mai de preț, alese doi dintre cei mai buni cai, ieși din Paris însoțit de Landry și o porni la drum întins spre Spania.

A doua zi, contele d'Ablincourt, declarat vinovat de trădare, spre marea deznădejde a doamnelor de la Curte și pentru o pricină pe care Ludovic al XIV-lea se feri să o cerceteze, era deferit parlamentului care, la puțină vreme după aceea, îl condamna în contumacie la surghiun și confiscarea bunurilor.

V

DRAGOSTEA

La Madrid, unde din fericire contele putu să afle adăpost, noblețea spaniolă se arătă — în ciuda legendarei sale trufii — primitoare cu proscrisul. De fapt, totul era de partea lui : tinerețea, amărăciunile, obîrșia-i nobilă, și mai cu seamă prestigiul șederii sale la prima Curte a Europei. Fără a recurge la violență, știu să-și ocupe

locul și să facă în așa fel încît să i se deschidă saloanele celor mai semeți hidalgos.

Ajuns la Madrid, René se lăsă călăuzit de preacinstitul Landry care închiriase pentru stăpînul său două camere cu toate cele trebuincioase, într-o casă cu înfățișare simplă, nu departe de poarta Toledo. De la ferestrele acestor camere se vedea frumoasa fațadă a unui soi de palat, care nu era altceva decît palatul Torre de Los Lujanes, locuit cîndva de Francisc I, cînd fusese prizonier.

În primele zile, tînărul conte nu luă în seamă vecinătatea aceasta și nici nu se arătă dornic să știe cui aparținea casa, al cărei trecut istoric nu-l cunoștea.

Bunul Landry își sfătui stăpînul, pentru a-i mai muta gîndurile — căci, deși nu lăsa să se vadă nimic, exilatul începuse a frămînta în mintea sa un gînd de răzbunare — să facă o plimbare prin oraș.

Pe atunci capitala Spaniei arăta aproape ca în zilele noastre. Totuși, casele, în loc să fie toate văruite, erau acoperite în culori dintre cele mai neașteptate, ca verde-canar, trandafiriu-albăstrui și pîntec de căprioară. Pe străzile scăldate în lumină pășeau, legănîndu-și șoldurile, frumoasele *manolas* acoperite cu văluri lungi și nedespărțite de acel evantai larg cît o umbrelă de soare, locuitori din Valencia, pe jumătate goi, cu înfățișare de beduini, precum și cerșetori neînchipuit de zdrențăroși și loviți de cele mai cumplite beteșuguri de pe lume.

Departe de a molcomi tristețea tînărului, plimbarea aceasta prin Madrid nu făcu decît să i-o ințețească. Dorul de patrie și mînia de a fi fost victima unei josnice și nedrepte denunțări îi vătămară pînă într-atît firea blajină, încît nu mai trăia decît pentru răzbunare. Doar împins de gîndul acesta primise, dealtfel, să se arate prin saloane. Își făcu legături. Diplomații, mai cu seamă, deveniseră ținta atenției sale.

Astfel legă iute prietenie intimă cu un tînăr secretar de stat, marchizul Castel de Rios, chiar cel care, mult mai tîrziu, avea să fie trimis ca ambasador la Ludovic al XIV-lea, spre a-i face cunoscut acestuia dispozițiile testamentare ale fostului rege Carol al II-lea, dispoziții care desemnau drept urmaș la tronul Spaniei pe ducele de Anjou.

Mulțumită acestor noi relații și căutărilor sale neobosite, contele d'Ablincourt dobîndi curînd siguranța că, ajutat de Pronie, va putea strivi la rîndu-i pe dușman. Întrezărea descoperirea unor dovezi, pe care nu le putea încă obține, dar pe care nădăjduia să se facă stăpîn la clipa potrivită. Înarmat cu documente, piese puternic convingătoare, avea să-i vină de hac lui Louvois, dezvăluindu-le regelui. Documentele acestea, a căror realitate o bănuia, și care existau cu adevărat, favorizau politica lui Carol al II-lea și, ca atare, nu erau deloc în armonie cu ideile maiestății sale Ludovic al XIV-lea.

Într-adevăr, în timp ce regele Franței dorea, dacă nu să ocrotească pe adepții Reformei, cel puțin să le dea pace, lăsîndu-i să se bucure de cîteva prerogative cu care erau investiți, ministrul Louvois propovăduia, ca să zicem așa, războiul religios, război care mai apoi avea să se numească războiul de „Succesiune a Spaniei" și trimitea, în sensul acesta, depeșe guvernului de la Escurial.

Dată fiind firea semeață, integră a lui Ludovic al XIV-lea, se puteau găsi în toate acestea — de ar fi ieșit dovezile la iveală — pricini menite a pune un om sub stare de acuzare, fie el și ministru atotputernic.

René d'Ablincourt își urma așadar în taină cercetarea și nădăjduia să o vadă curînd împlinită, cînd iată că o patimă mult mai gingașă puse stăpînire pe inima lui, înturnîndu-l puțin de la țelul urmărit. Stăpînul casei în care contele închiriase cele două camere, gură bogată ca toți ceilalți de teapa sa, își făcuse o datorie din a-l informa pe Landry asupra tuturor vecinilor, iar Landry îi povestise contelui toate clevetirile ; astfel el află că falnicul palat Torre de Los Lujanes, din fața ferestrelor sale, era locuit de două persoane suspuse : ducele Hernan de Sandoval y Palomas și fiica sa, senorita Inès.

Poate că lui René i-ar fi dat prin gînd să se prezinte ducelui, cu singurul scop de a mai avea o cunoștință în plus, de n-ar fi fost și senorita Inès ; îi cunoșteam însă instinctiva depărtare de femei.

Totuși, după două luni, o ciudată curiozitate îl împinse să-i pună întrebări prietenului său Castel de Rios privitoare la fiica ducelui.

— *Hombre!* izbucni la început spaniolul. A dori să o vezi de aproape pe senorita Inès, înseamnă a voi să te joci cu focul, dragul meu conte!... Inès de Sandoval nu a împlinit încă șaptesprezece ani, dar este atît de desăvîrșită ca frumusețe și gingășie, încît andaluzii din Sevilla, unde este născută, au supranumit-o „perla Sevillei", și se știe doar cît de încîntătoare sînt andaluzele!... Oricum, te pot prezenta ducelui, așa că vei putea judeca și singur.

Contele primi; o putere în afara voinței lui îl împingea spre tînăra aceea pe care nici nu o cunoștea, dar al cărei profil i se păruse a-l zări printre jaluzelele unui „mirador".

Herman de Sandoval y Palomas, cît era el de grande de Spania și de „riche-duc" prin avuția-i uriașă, deschise gentilomului proscris porțile, înduplecat de rugămințile marchizului de Rios.

Senorita Inès binemerita măgulitorul supranume dăruit de compatrioți. Nu prea înaltă, avea un mijloc mlădiu, pieptul frumos împlinit, brațe și umeri a căror linie desăvîrșită putea suferi asemuire cu sculptura antică. Părul negru, mătăsos și bogat îi încadra chipul pur și alb de camee. Dar toate acestea nu însemnau nimic pe lîngă ochii care păreau a fi furat puțin din azurul cerului!

Cînd o văzu, René d'Ablincourt fu ca uluit și, uitîndu-și pe dată aversiunea pe care i-o stîrneau femeile, tulburat peste măsură, înaintă cîțiva pași spre cea care i se făcuse, pentru totdeauna, stăpînă pe inimă.

La rîndul ei tînăra senorita păru să dea la o parte obișnuita-i răceală, cînd îl primi pe conte, spre nespusa surpriză a tuturor adoratorilor ei, pe care știuse să-i țină neîncetat departe de ea.

Gingașul profil zărit în fiece zi de René dincolo de jaluzelele miradorului din palatul ducelui era într-adevăr al frumoasei Inès de Sandoval. Pînă atunci ea nu întîlnise însă chipul ideal, făurit în visele sale, în visele acelea care au bîntuit și vor bîntui veșnic cugetul fiicelor Evei la ceasul în care adolescența trezește, în adîncurile ființei lor, tulburătoare și nelămurite gînduri.

Cum de îl luase în seamă pe René d'Ablincourt?

Doar întîmplarea fusese de vină.

A doua zi după sosirea sa la Madrid, duminică fiind, tînărul gentilom francez — credincios îndatoririlor sale creștinești — se dusese la biserica *Incarnacion*, cea mai apropiată de locuința sa. Acolo, în fața marelui agheazmatar din porfir, se întîlnise cu două femei acoperite de văluri, ale căror chipuri nu le putuse desluși, dar cărora, cu un gest de necugetată curtenie, le oferise cu vîrful degetelor sale apa sfințită.

De obicei, dincolo de Pirinei, purtările curtenitoare nu-și prea află locul în biserici, unde cu toate acestea nu puține la număr sînt întîlnirile drăgăstoase; iată totuși că una dintre cele două doamne primi gestul de politețe, apoi cealaltă făcu întocmai, după care trecură amîndouă mai departe.

Dacă René nu păstrase amintirea acestei banale întîlniri, lucrurile nu se petrecură la fel și cu Inès de Sandoval, prima dintre cele două femei, a cărei ființă tresărise toată la atingerea degetelor contelui. După ce se întorsese de la biserică, ea o însărcină pe însoțitoarea ei — o tînără negresă de aceeași vîrstă, numită Carita — să culeagă cu discreție știri despre curtenitorul gentilom ale cărui trăsături nobile le putuse desluși bine, în ciuda vălului des ce-i acoperea fața.

Menirea Caritei, trebuie să o spunem, nu se dovedi prea grea, căci gazda contelui îi dădu, în răstimpul unei singure taclale, chiar mai multe date privind situația și noblețea oaspetelui său decît i-ar fi putut oferi el însuși. Cam din vremea aceea i se păruse lui Landry că vede zilnic o încîntătoare umbră de femeie stînd de strajă îndărătul jaluzelelor.

Vom înțelege dară, că trăind asemenea stări premergătoare, frumoasa senorita nu putea decît să netezească drumul îndrăgostitului începător, drum presărat, fără îndoială, cu amaruri.

Astfel, de pe o zi pe alta, vizitele gentilomului francez la palatul De la Torre de Los Lujanes se îndesiră. Doar Bogatul-Duce ar fi putut deveni bănuitor în fața atîtor stăruințe; în parte însă el nu le prea cunoștea, căci,

după unele cuvinte fără însemnătate, care curînd deveniră mai pline de miez, o anume înțelegere tainică se statornicise între cei doi tineri. Spre a se vedea într-ascuns, ei chemară în ajutor toată puterea închipuirii lor.

Dragostea, o dragoste năvalnică, se făcuse într-atît de repede stăpînă pe cele două inimi, încît nimic nu ar mai fi putut-o ucide.

La început, Carita se afla totdeauna de față la întîlnirile lor ; apoi, în urma stăruințelor contelui, care se socotea îndestul de stăpîn pe sine, senorita Inès se hotărî să o îndepărteze pe credincioasa negresă ori de cîte ori venea proscrisul.

Oricine cutează a coborî povîrnișul acesta lunecă negreșit. Sărmanii copii nu se putură opri la timp... Iar ceasurilor desfătătoare, petrecute în împotriviri și jurăminte de iubire, le urmează, vai, de obicei, altele de cumplită deznădejde.

Senorita Inès plînse, știind prea bine că ducele Hernan, tatăl ei, nu avea să se învoiască niciodată la o căsătorie pe care, neîndoios, ar fi numit-o mezalianță ; era oare cu putință ca un nobil spaniol, un grande coborîtor din vestitul episcop de Tuy, mai nobil și mai bogat el singur decît o provincie întreagă, să-și dea fiica după un conte proscris, și încă proscris de marele ministru Louvois, atotputernic nu numai în Franța, ci și în Spania ?

Contele d'Ablincourt nu era însă omul să se tîrguiască cu datoria și cu toate că-și dădea prea bine seama de toate împotrivirile ce i-ar fi putut zăgăzui calea, o iubea mult prea mult pe Inès pentru a nu înfrunta orice. El se înfățișă așadar ducelui și-i ceru mîna fiicei sale. Întrevederea s-a dovedit teribilă ; jignit peste măsură, nobilul spaniol strivi cu disprețul său pe bietul gentilom.

Demersul acesta dădu cu totul alte roade decît cele așteptate. Ducele Hernan îl opri pe exilat să mai pășească vreodată peste pragul palatului său și avu chiar cruzimea să sporească violența acestei porunci vorbind în fața a numeroși slujitori.

Din ziua aceea, perla Sevilliei rămase ferecată în străfundurile apartamentului ei, nevoind să mai iasă în lume. Ducele nu socoti că ar fi nevoie să o silească la

aceasta, iar tînăra fată începu din nou să-și treacă viața în spatele jaluzelelor miradorului, spre a-și mai înviora cît de cît gîndurile. Nu suferea lîngă ea decît pe Carita, dulce și devotată făptură pe care ducesa o adusese cu ea de peste mări și țări. În fața acestei confidente, singura martoră a suferințelor și a scurtei sale fericiri, Inès plîngea în voie.

Tînăra negresă căută în fel și chip să-i aducă alinare. Dar nu izbuti și atunci ea înțelese că trebuia să-și reia vechiul rol de ștafetă, aducînd vești din partea contelui al cărui nume revenea neîncetat pe buzele deznădăjduitei. Fără să spună un cuvînt senoritei, folosindu-se de libertatea ei de a intra și ieși după voie, Caritei îi veni în gînd să se ducă la locuința contelui, unde nu mai fusese de cînd stătuse de vorbă cu gazda acestuia.

Venirea ei însemnă o rază de soare pe cerul întunecat al proscrisului ; iar cînd se întoarse la stăpîna ei, purta asupra-i un răvaș pecetluit cu armele casei d'Ablincourt ; i-l dădu în tăcere.

Biata inimă a Inèsei bătea să se frîngă. Ea ghici, înțelese și, cuprinsă de un elan de nemărginită recunoștință, sări de gîtul tinerei paria, pentru a o îmbrățișa cu înfocare. Lacrimi grele se rostogoliră pe obrajii Caritei, care nu putu îngăima decît atît :

— O, stăpîna mea, buna mea stăpînă !...

Vreme de două luni, tînăra negresă, al cărei devotament inventa tot soiul de șiretlicuri, sluji de mijlocitoare între cei doi îndrăgostiți, care nu-și știau scrie decît cuvîntul a iubi conjugat pe toate tonurile.

Dar multă vreme nu ținu nici asta.

Într-o zi contele primi o scrisoare în care, printre șirurile fără de înțeles, el ghici mai degrabă decît citi noua nenorocire ce stătea să se abată asupra capului lor. Inès avea să fie mamă. Îi mărturisea sau mai curînd îi dădea a înțelege aceasta, iar petele ce mînjeau hîrtia, urme ale lacrimilor ei, grăiau îndestul despre toată suferința prin care trecuse în timp ce-și dezvăluise cruda taină.

Contele luă pe dată o hotărîre energică. Mintea îi fusese fulgerată de un gînd, smintit firește, dar singurul menit să le aducă într-un fel scăpare. I-l împărtăși Inèsei.

Din tot ceea ce îi scria, un singur cuvînt se desluşea, cuvîntul care le făcea pe toate celelalte să pălească, ivindu-se mereu şi mereu, la fiece rînd, la fiece pagină. Cuvîntul acesta era : „Să plecăm !"

După ce citi scrisoarea, Inès căzu într-o adîncă visare.

Propunerea contelui, socotită mai întîi cu neputinţă de înfăptuit, prinse fiinţă în cugetul ei şi crescu într-atît, încît o stăpîni cu totul.

Să plece... De ce nu ?

Oare îi arătase tatăl ei acea dragoste, acea dragoste pe care şi cei mai nefericiţi o dăruie copiilor lor ? Nu ! Căci prea bine grăia semeaţa deviză : *Ninguno fuera mi !* (În afară de mine, nimeni !). Era coborîtor dintre acei învingători ai maurilor şi nu trăia decît pentru orgoliul numelui său. Iar de la moartea mamei sale, ducesa de Sandoval, Inès nu-l vedea, sau mai degrabă nu-l zărea decît în arari răstimpuri. Aproape o părăsise ! Fără îndoială că aşa era, de vreme ce omul acesta, singurul ei apărător, nici nu se îngrijise să apere copila de patima născîndă ce-i cotropise treptat inima. Iar în afară de tată, cine s-ar fi cuvenit să o apere ? Nimeni ! Pradă sieşi, avea să fie învinsă, fără doar şi poate. Asupra cui trebuia să cadă oare răspunderea înfrîngerii sale ? Asupra celui care, însărcinat cu vegherea ei, se abătuse de la îndatorirea sa !

Cam acestea erau gîndurile care se învălmăşeau în mintea sărmanei copile. Lupta împotriva lor, dar ele i se întorceau necontenit în minte, pentru a-i dovedi deplina neputinţă de a mai rămîne sub acoperişul casei părinteşti. O fugă de acasă ar fi însemnat stîrnirea unui scandal groaznic ; dar, pe de altă parte, cum să înfrunte mînia Bogatului-Duce, mărturisindu-i greşeala ?... Iar greşeala, odată cunoscută de toţi — ceea ce fără îndoială avea să se întîmple — nu ar isca oare un scandal şi mai mare ?

Se mai scurse o săptămînă, în care Inès se întări în hotărîrea pe care simţea că trebuie să o ia. Astfel, prin mijlocirea Caritei, îl vesti pe René de hotărîrea luată.

Fu sorocită şi seara în care aveau să fugă, dar senorita Inès puse o condiţie :

— Vreau să-ţi devin soţie în faţa Domnului, scrise ea contelui. Nu mă voi învoi să te urmez decît după ce un preot va fi binecuvîntat unirea noastră.

Propunerea entuziasmă pe contele d'Ablincourt, care nu ar fi cutezat să o facă el cel dintîi, după mult prea aspra lecţie dată de ducele Hernan.

Porni dară să caute o faţă bisericească — totdeauna multe la număr în Spania — care primi să se îngrijească de ceremonia religioasă. Nu-i fu greu să găsească un călugăr, stăpîn peste o bisericuţă în care oficia, gata să celebreze căsătoria. Iar pentru ca actul ce urma să ia fiinţă să poată căpăta o anume valoare în ochii societăţii, doi martori trebuiau să-şi pună neapărat semnătura alături de cea a călugărului. Marchizul de Castel de Rios şi un prieten de-al său primiră să îndeplinească formalitatea ; ei jurară să păstreze taina, cîtă vreme contele avea să le ceară acest lucru.

În noaptea menită fugii, Inès de Sandoval ieşi, aproape sprijinită de Carita, care nu vru să o părăsească.

La cîţiva paşi de casa De la Torre de Los Lujanes, o trăsură, un soi de caleaşcă după gustul vremii, al cărei vizitiu nu era altul decît Landry, aştepta, ascunsă în umbră. Portiera se deschise, iar senorita şi tînăra-i slujnică luară loc lîngă conte ; vehiculul o luă în direcţia bisericuţei San Benito, aflată la marginea unei mahalale a Madridului.

Martorii contelui şi călugărul îi aşteptau pe cei doi logodnici.

După încheierea ceremoniei şi semnarea actului, contele, căruia i se înmînă un extras din registru, strînse celor doi gentilomi mîna, primi o ultimă binecuvîntare din partea prea bunului călugăr şi plecă cu aceea care avea să se numească de-aci înainte contesa d'Ablincourt ; Carita îi însoţea.

Căsătoria celor doi tineri îşi avea tot temeiul, întrucît la vremea aceea nu se obişnuia decît ceremonia religioasă.

VI

OMUL DOMNULUI DE LOUVOIS

Cînd se află de dispariţia aceasta, socotită drept răpire, scandalul izbucnit la Madrid se dovedi uriaş, aşa după cum bine presimţise Inès. Chiar şi la curtea Spaniei se şuşoti mult despre istoria aceasta.

Furios, ducele Hernan nu putu decît să-şi înghită ruşinea. Nu era prea lesne, pe vremea aceea, să te iei după nişte fugari. Aşadar fu nevoit să se mulţumească cu doar cîteva încercări care, fireşte, au rămas fără de roade ; poliţia spaniolă nu se putea nici pe departe măsura cu cea franceză care, la rîndu-i, se afla la primii ei paşi, încă şovăielnici.

Foarte cătrănit de toată întîmplarea se arătă a fi un anume baron de Souvré, om blestemat din clica lui Louvois şi, ca atare, bătînd mult drumurile Spaniei, aproape cît şi pe cele ale Franţei. Ca persoană politică, se înţelege, baronul de Souvé — primejdios în pofida înfăţişării sale blajine — slujea de minune urzelilor misterioase şi viclene ale ministrului. Şi el intrase adeseori în palatul ducelui de Sandoval y Palomas, şi el se îndrăgostise, pătimaş aproape, de frumoasa „perlă a Sevillei".

În chiar ziua în care aceasta se făcuse nevăzută, baronul de Souvré voise să o ceară în căsătorie Prea-Bogatului-Duce şi nu mai încăpea îndoială că ar fi dobîndit consimţămîntul acestuia, sprijinit fiind de o putere care însemna foarte mult pentru orice spaniol.

În timpul unei întrevederi dintre tatăl fugarei şi baronul de Souvré, el află numele răpitorului, căci ducele Hernan nu se mai îndoia : cine altul dacă nu contele d'Ablincourt îi răpise fiica. Dealtfel, în aleasa lume a Madridului, nimeni nu se sfia să-i rostească cu glas tare numele. La început fuseseră doar bănuieli ; apoi, presupusurile, prinzînd parcă fiinţă, făcuseră pînă într-atît loc convingerii, încît în clipa în care baronul de Souvré îşi muşca pumnii, pradă unei mînii de nedescris, lumea toată dădea un nume fericitului rival. Fire pizmaşă peste

măsură, îngemănînd gelozia cu ura simţită de pe acum pentru d'Ablincourt, baronul jură să devină geniul rău nu numai al contelui, ci şi al Inèsei, deşi aceasta nu-i făgăduise niciodată nimic, nici nu-i dăduse vreo speranţă. Omul acesta care nu vedea decît răul, socotindu-se batjocorit şi de unul şi de celălalt, luă hotărîrea să-i caute pe fugari, să-i ajungă din urmă şi să-i facă să plătească scump uriaşa avere pe care din pricina lor o pierdea.

Căci, chiar neplăcut de-ar fi, trebuie să mărturisim că baronul de Souvré, oricît de îndrăgostit de frumoasa Inès, punea mare preţ, în cererea de căsătorie, pe uriaşa ei zestre, pe moştenirea-i fastuoasă. Gentilomul acesta, care nu avea mai mult de douăzeci şi cinci de ani, îşi şi pătase blazonul cu destule fapte mîrşave. Spiritul său viclean îl împingea să săvîrşească răul de dragul răului şi se dovedise a fi cu atît mai primejdios, cu cît nu era lipsit de o minte ageră.

Louvois ştia mirosi asemenea oameni. Şi-l apropiase aşadar pe de Souvré, simţind prea bine că o dată patimile acestuia intrate în joc nu avea să se dea în lături de la nici o infamie pentru a şi le potoli.

O altă pricină îl mai împinsese pe ministru să-i găsească o slujbă pe gustul lui : soţia sa, marchiza de Louvois, era născută de Souvré şi găsea plăcut să-i facă un rost lui Raoul de Souvré, „aproape rudă", zicea el batjocoritor.

Baronul bătu provincie cu provincie, oraş cu oraş, tîrg cu tîrg, căutînd, întrebînd, fără să dea de vreo urmă a contelui sau a celei răpite.

Într-o zi, după ce trecu Pirineii, însoţit de doi scutieri care-i alcătuiau escorta, se înapoiase în Franţa şi, ajuns în Gasconia, se opri la intrarea într-un sat cu numele Blessac. Aici, se văzu dintr-o dată singur, căci, din vreo toană pesemne, gonise mai tare, distanţîndu-se mult de suita sa.

Zărind un han, singurul dealtfel prin partea locului, el strigă pe flăcăul aşezat în bătaia soarelui şi în al cărui păr astrul, în drum spre apus, punea reflexe sîngerii.

— Hei, golane, strigă el. fă-te încoace !

Cel căruia i se adresau aceste cuvinte nu răspunse.

Încruntîndu-se, baronul de Souvré ridică şi mai tare glasul :

— N-ai auzit, marțafoiule ? !... Fă-te încoace !

Flăcăul, ale cărui haine și înfățișare păreau să dezvăluie o condiție socială ce nu amintea de cea a țăranilor, privi în juru-i și nevăzînd pe nimeni altul nu se mai îndoi că acele cuvinte i se adresaseră. Se ridică încet, își scutură cîrlionții aurii ce-i încadrau chipul, se apropie de neobrăzatul care tocmai îl apostrofase și, aproape zîmbind, îl întrebă :

— Cred că nu mie îmi vorbiți, nu-i așa, domnule ?

— Ba da.

— A, și-mi ziceți... cum ?

— Marțofoiule !... Golanule ! răspunse baronul, prea fericit că poate împroșca cu ocări un om de rînd. Dar fii scurt și răspunde-mi !

— Oh... Oh... Oh, făcu băiatul de trei ori, cu glas tot mai pițigăiat. Înainte de asta, nu v-ar face plăcere, domnule, să binevoiți a descăleca ?

— Și pentru ce, mă rog ?

— Ca să vă vîr pe gît nemernicele cuvinte cu care m-ați acoperit pe degeaba, i-o întoarse flăcăul cel bălai, tot mai înfierbîntat, după cum bine o arătau și obrajii în care năvălise tot sîngele.

— Cum adică ? se sumeți domnul de Souvré.

— Haide, iute ! Coboară și... mai repede ! continuă omulețul, punînd mîna pe una din cizmele călărețului.

Acesta ținea în mînă o nuia pe care o ridică asupra îndrăznețului. Dar înainte ca ea să-și fi atins ținta, tras pe neașteptate din șa, se rostogoli de pe cal și se lungi în drumul prăfos.

Baronul slobozi o înjurătură nemaipomenită și se ridică ducîndu-și mîna la spadă.

Sclipătul lamei nu prea păru să-l facă pe băiat a-și pierde firea, căci se mulțumi să se dea cu cîțiva pași înapoi și să strige :

— Tată Manifou, dă-mi sabia cea lungă !

Ușa hanului se deschise, iar în cadra ei apăru chipul cinstit al unui bătrîn de treabă, care întrebă :

— Ce s-a întîmpiat, cavalere ?

— Repede, spada ! repetă flăcăiandrul, de nu, voi fi măcelărit.

În momentul acela, ca scos din minți, baronul se năpusti asupra copilului. O frîntură de clipă de-ar mai fi trecut, și bălaiul băiețandru ar fi și fost străpuns, cînd deodată, spada neobrăzatului gentilom zbură bucățele sub lovitura bîtei de care cu puțin mai înainte se sprijinise bătrînul.

— Răbdare, domnule, rosti în același timp omul, așezîndu-se între potrivnicul tînărului și bucățile spadei sale. Răbdare ! Cînd copilul o va avea pe a sa, vi se va da și dumneavoastră o alta, așa că nu veți fi pierdut nimic așteptînd, ei drăcie !

Vorbind astfel, stătea cu brațele încrucișate în fața gentilomului furios și-l ațintea cu o privire rece.

— Înapoi ! urlă baronul.

Copilandrul cel bălai, care dăduse fuga în casă, se întorcea cu două spade vechi, grosolane, un soi de care nici ultimii mercenari n-ar fi vrut să se folosească. Pe una o aruncă la picioarele domnului de Souvré.

Bătrînul se dădu la o parte.

— Ridicați spada aceasta, zise el, și dați-i drumul !... Ehehei... Ce mai „dans" de care habar n-ați avut pînă acum o să vă învețe cavalerul Georges !

Baronul înșfăcă arma și, în timp ce bătrînul și copilul credeau că se va pune în gardă, îl auziră deodată că strigă :

— Ajutor ! Săriți pe derbedeii ăștia !

Cei doi scutieri sosiră în mare goană la locul întîmplării.

Cel numit de tata Manifou „cavalerul Georges" se năpusti înaintea noilor veniți, care își scoseseră săbiile din teacă, astfel că ele și începuseră a se încrucișa cînd locuitorii Blessac-ului, stîrniți de zgomot, dădură năvala într-acolo. Căci, de drept, era atacat unul dintre ai lor, iar un chefliu care le văzuse pe toate, mai de departe, avusese vreme să le povestească cele întîmplate. Pofta de întrecere războinică îi cuprinse pe săteni. Ei se năpustiră asupra celor trei agresori, înfruntîndu-le spadele cu furci, lopeți și bice.

— Lăsați-mi-i mie ! Lăsați-mi-i mie ! urla băiețandrul, zvîrcolindu-se ca un diavol. Vreau să-l pedepsesc așa cum

se cuvine pe neruşinatul ăsta şi să le arăt valeţilor săi un pas de dans.

Dar in faţa lui se ridicase un zid viu, silindu-l să abandoneze partida.

Nu mai este nevoie să spunem că şi femeile şi copiii, întărîtaţi de pilda celor din jur, porniseră cu aceeaşi rîvnă la treaba aceasta deloc obişnuită. Zvîrleau cu pietre, de parcă ar fi căzut grindina, astfel că cei doi scutieri nu avură decît timpul să o şteargă frumuşel, croindu-şi cu mare greu drum prin mulţimea dezlănţuită împotriva lor.

Baronul de Souvré, mai cu seamă, se arătă uimitor de iute în a sări pe cal şi a o lua la sănătoasa, lăsînd pe cîmpul de bătaie nu numai o spadă frîntă, ci şi vechea sabie ce-i fusese oferită, cu toată loialitatea, spre a-şi încheia răfuiala. Izbutise să rupă cercul ţăranilor şi, urmat de scutierii săi, o porni în galop pe drumul ce i se desfăşura înainte, cînd tata Manifou, nemulţumit că nu putuse asista la lecţia de „dans", de el anunţată, îi azvîrli, ca o supremă sfidare, cuvintele :

— L-ai jignit pe cavaler ca un lăudăros, iar acum fugi ca un iepure !... Aminteşte-ţi, nemernicule, că ţi-a venit de hac fiul lui d'Artagnan !

Şi fiindcă tocmai atunci baronul, cu ochii roşii de mînie, se întorcea în şa, spre a-şi mai vedea o ultimă oară învingătorul, Georges d'Artagnan strigă la rîndul său :

— În ce te priveşte, nu-i nevoie să ne mai spui cum te cheamă ! Te cunosc ! Numele tău este Laşul !

Cei trei bărbaţi se mistuiră într-un vîrtej de colb, iar peste un sfert de oră satul Blessac intră iarăşi în tihna-i de toate zilele.

Gîndul de a părăsi orăşelul în care fusese crescut şi a merge la Paris să-şi încerce norocul încolţi în mintea micului d'Artagnan chiar în urma acestei întîmplări.

Paris !... Oraşul cel mare !... Ţinta de toţi visată ! Cu cîtă nerăbdare aştepta el împlinirea acestui vis !

Dar putea el oare pleca părăsind pe cea care îi slujea de mamă, pe prea bunul şi bătrînul Manifou, care nu încetase o clipă să vegheze asupra lui cu grija unui adevărat părinte ? Nu ! Asta ar fi însemnat nerecunoştinţă, ori

d'Artagnan nu era dintre cei ce uită uşor. Ferecă aşadar în adîncul fiinţei sale visele de independenţă şi mai gustă o vreme din viaţa liniştită şi plină de tihnă care îl înlănţuise de ţinutul acela.

În ce-l priveşte pe baron, se înapoie la Paris, rechemat de domnul de Louvois.

Ceea ce îl înfricoşa mai cu seamă pe ministru, în momentul acela, era un fel de ligă care se organizase împotriva lui şi al cărei loc de naştere era neîndoios Luvrul — nu partea cu apartamentele regelui, ci aceea cu ale reginei care, se ştie prea bine, nu-l iubea pe Louvois mai mult ca pe Colbert. Într-adevăr, pe drept ori nu, regina îl învinovăţea pe cel de al doilea de a ocroti pătimaşa iubire nutrită de regescul ei soţ pentru doamna de Montespan, în timp ce în primul vedea o făptură în stare să nimicească omenirea toată fără urmă de remuşcare, numai de dragul gloriei de care se arăta însetat.

Maria Tereza nu făcea politică ; stătea deoparte, stătea chiar prea mult deoparte ; de aceea, favorita ştiu să tragă foloase de pe urma modestiei reginei, uzurpînd fără ruşine, şi uneori cu neobrăzare, drepturile soţiei legitime. Dar chiar de eşti regină, nu eşti mai puţin femeie şi chiar dacă o femeie se dă la o parte, în aşa fel încît să nu stînjenească drumurile soţului — orice ar fi el, rege puternic sau cel din urmă golan — ea s-a dovedit totdeauna stăpînă atît pe simpatiile, cît şi pe antipatiile sale. Or, amîndoi miniştrii o scîrbeau. Dealtfel, nici nu le ascundea lucrul acesta, ceea ce îl lăsa destul de rece pe Colbert, a cărui purtare oricum se dovedea corectă, dar îl amăra tare pe Louvois, nu din punctul de vedere al amorului propriu, ci din cel al intereselor sale pe care se temea să nu le vadă primejduite din chiar această pricină. Grija ultimului era, aşadar, să ţină piept ; într-un cuvînt, să se păstreze în defensivă.

Între timp, Ludovic al XIV-lea devenise stăpînul întregii Flandre. Campania aceasta avea un merit deosebit : ţelul ei era pacea. Ca o condiţie severă, învingătorul cerea a fi înapoiate Suediei, aliata sa, toate cuceririle săvîrşite asupra ei mai cu seamă de către Germania şi Austria. Spania, care nu intrase în această neînţelegere, cedă prima, spre marea neplăcere a domnului de Louvois, care vedea

sfîrşindu-se ostilităţile înainte chiar de a fi început. Şi mai trufaş decît stăpînul său, ar fi dorit să cucerească totul prin forţa armelor. Cine ştie dacă nu cumva şi el se hrănea cu aceeaşi utopie care peste o sută de ani avea să chinuie creierul lui Napoleon : unitatea Europei !

Din fericire, Ludovic al XIV-lea, care nu înţelegea astfel lucrurile, provocă adunarea statelor beligerante. Împăratul Austriei, ducele de Brunswick, episcopul de Munster, electorul din Brandenburg şi regele Danemarcei îi acceptară propunerile şi se învoiră să depună armele. Pacea aceasta generală avea să poarte numele de pacea de la Nimègue, oraşul în care fusese încheiată. Ea aduse lui Ludovic al XIV-lea numele de „cel Mare", titlu pe care oraşul Paris i-l decernă solemn şi pe care el îl primi, dealtfel, cu cea mai mare plăcere din lume.

Louvois regreta mult că se lansase în toate aceste intrigi politice, deoarece pacea nu-i putea decît dăuna. Căci, într-adevăr, datorită unei inconsecvenţe foarte ciudate din partea unui om atît de măsurat, el semnase în cam multe locuri răvaşe compromiţătoare şi hîrtii confidenţiale... Dar vai, zadarnic !... Iar scrisorile acestea, arme cu două tăişuri, se puteau întoarce împotriva lui, dacă vreo împrejurare nenorocită le-ar fi făcut să cadă în mîinile duşmanilor săi...

Pe la începutul anului 1678, ministrul, care nu se mai putea linişti, frămîntat de gîndul la urmările ce le-ar putea aduce descoperirea unor asemenea hrisoave, hotărî să şi le ia înapoi, cu orice preţ. El trimise aşadar după baronul de Souvré, în a cărui şiretenie avea oarecare încredere, şi-i porunci să plece, să cutreiere toate ambasadele spre a pune mîna, cît mai măiestrit cu putinţă, fireşte, pe toate acele hrisoave ori scrisori ce veneau din partea casei de Louvois.

Vînătoarea aceasta de hîrtii putea ţine foarte mult, căci treaba nu era uşoară, iar locurile împricinate mult depărtate unele de altele. De aceea, baronul se arătă cam nemulţumit ; totuşi, nu putu decît să se supună voinţei stăpînului pe care şi-l alesese şi care l-ar fi distrus, ca pe un pahar, la cea mai mică răzvrătire. Cu toate acestea, el ceru un răgaz. I se făgădui o săptămînă, timp pe care se hotărî să-l folosească bine de tot.

De la reîntoarcerea sa la Paris, nu lăsase să treacă o zi fără să nu se intereseze de cei ce veneau ori plecau, pe deplin încredinţat că proscrisul conte avea să vină să-şi ascundă pe undeva ceasurile de dragoste cu frumoasa Inès de Sandoval.

Şi iată că, în aceeaşi zi chiar, află, prin poliţia-i personală, că o tînără de culoare fusese văzută în insula Saint-Louis, pe lîngă Pont-Marie ; şi cum la vremea aceea negrii, de oriunde ar fi venit, nu prea mişunau prin capitală, nici chiar prin regat, se arătă interesat de această informaţie, amintindu-şi prea bine că fata în casă a senoritei Inès, Carita, fugise dimpreună cu stăpîna ei. Vrînd să ştie bine de tot cine era tînăra aceea, hotărî să fie urmărită, nădăjduind să ajungă prin ea, dacă nu cumva era vorba de o simplă coincidenţă, pînă la aceea pe care o dorea şi pe care se jurase că o va duce la pierzanie. Mînat de asemenea gînduri, îşi puse către înserat o mască de catifea neagră, şi se îndreptă spre Pont-Neuf, a cărui tristă reputaţie se asemăna mult prea tare cu aceea a prea frumosului chei de la Ferraille.

VII

PROSCRISUL

În aceeaşi seară, cam pe la ceasul ales de baronul de Souvré pentru a se duce la Pont-Neuf, doi bărbaţi îşi dăduseră întîlnire într-o cameră de la singurul cat al unei case cu înfăţişare modestă, aflată în strada Le-Regrattier din insula Saint-Louis.

Cel mai tînăr, al cărui chip palid cu trăsături răvăşite dezvăluiau o tristeţe adîncă, sta aşezat lîngă o fereastră,

prin ale cărei geamuri își lăsa privirile să-i rătăcească în gol.

Celălalt, încă în putere, deși mult mai vîrstnic, se ținea lîngă ușă, lipit de perete și cu brațele încrucișate la piept.

Cel de al doilea personaj, a cărui obîrșie sărmană se trăda de la prima vedere, îl contempla pe visător cu înduioșarea cîinelui care își veghează stăpînul. Landry, slujitorul contelui d'Ablincourt, era într-adevăr iubitor și credincios precum soiul acesta de animale.

Tăcerea se prelungea de o bună bucată de vreme, cînd Landry găsi de cuviință să o curme.

— Domnule conte ! șopti el.

Cel întrebat nu răspunse.

— Domnule conte ! vorbi mai tare Landry, prinzînd curaj.

De data aceasta fusese auzit, căci smulgîndu-se brusc din visare, contele René întrebă :

— Ce vrei ?

— Iertați-mă că vă smulg gîndurilor ce vă frămîntă, dar se lasă noaptea și, dacă aveți dorința să ieșiți cumva în seara asta...

— Ei da, și ?

— Ar fi timpul să luați cina.

Contele ridică ușor din umeri.

— Prea dragul meu stăpîn, nu vă pierdeți firea.

— O, s-a zis de mult cu toate, crede-mă ! răspunse domnul d'Ablincourt, copleșit de amărăciune.

Și, înflăcărîndu-se tot mai mult, adăugă într-o răsuflare :

— De ce viață chinuită am parte !... Și cît am luptat !... Cît am suferit... Eu, care mi-aș da și viața pentru cele două ființe, singurele dragi mie, iată-mă condamnat să nu le văd decît într-ascuns... să le expun, aproape, a împărți soarta ce mi-ar fi hărăzită, dacă primului ofițer de poliție ieșit în cale i-ar veni ideea să mă aresteze !... Și așa va fi mereu... Mereu... Înțelegi ? Căci am făcut greșeala de a părăsi Spania, înainte de a fi stăpîn pe singurele arme în stare să-mi lovească dușmanul ; nu întrezăresc nici o ieșire din această viață de iad.

Apoi iarăși se lăsă copleșit de obidă.

Și din nou liniște.

O întrebare stătea pe buzele lui Landry. Nemaiputînd să rabde, se hotărî să i-o pună :

— Dar marchizul de Castel de Rios ? făcu el sfios.

— De Rios ? Adevărat !... Și el m-a părăsit ! Cu toate astea mă bizuiam pe el, ca pe mine însumi. Și doar îl însărcinasem să continue cu cercetările în privința... acelor hîrtii ! Dar nici nu mi-a răspuns la ultima scrisoare trimisă în mare taină... Mă părăsește !... Nu-i fac însă vină, să știi !... Cine mi-ar mai putea purta de grijă de aci înainte ?

— O, cît sînteți de nedrept ! murmură Landry, cu glas tremurat, aburit de lacrimi.

Contele se ridică.

— Landry !... O, bunul meu Landry ! făcu el, iartă-mă ! Durerea și deznădejdea mă fac să-mi pierd capul ! În toată nenorocirea asta a mea, nu am dreptul să neg iubirea și prietenia, de vreme ce vă mai am pe voi, pe frumoasa mea Inès și pe tine. Și strînse mîna credinciosului slujitor.

— Curaj, bunul meu stăpîn !

— Da, voi avea !... Voi mai avea !... Ți-o făgăduiesc !... Îți mulțumesc, ție care mă faci să-mi păstrez curajul !... Îți mulțumesc că nu mă lași să urăsc toată omenirea aceasta jalnică !

În timp ce vorbeau, Landry puse pe masă de-ale mîncării și o sticlă cu vin.

— Prea bunul meu stăpîn ! mai spuse el, apropiind un jilț.

Și, ca să nu mai întindă vorba, domnul d'Ablincourt se hotărî să se așeze ; dar tocmai atunci auziră zgomot de pași pe sub fereastră.

— Ascultă, făcu el, oprindu-se.

Amîndoi își ascuțiră auzul.

Zgomotul încetă dintr-o dată.

— Cineva s-a oprit chiar acum, șopti contele.

— Oare cine ar putea fi ? se întrebă Landry, tresărind fără voie.

Rămaseră nemișcați, țintuiți parcă de podea, cuprinși de o îngrijorare. Nu putea fi vorba de nici o vizită prielnică pentru cel care încălcase hotărîrea Parlamentului întorcîndu-se în Franța.

Un fel de scîrțîit se auzi. Neîndoios, cineva încerca să deschidă ușa, dar, ciudată treabă, se părea că cel care vroia să facă asta, căuta să nu stîrnească nici un zgomot.

„Nu mai încape nici o îndoială, cineva vrea să intre la noi", gîndi contele.

Spre a fi mai sigur, își duse mîna la spadă.

Dar, socotindu-și zadarnică strădania, cel care, după cum prea bine se simțea, își pierduse jos răbdarea, bătu ușor în ușă de trei ori.

De cînd se ascundea în casa aceea, nu i se mai întîmplase contelui asemenea lucru.

Contele și Landry se întrebară din priviri.

— Ce facem ? șopti slujitorul.

— Nu răspundem !

Peste puțin auziră în spatele canatului bîjbîitul unei mîini. Era lesne de ghicit că cel care se afla acolo căuta un loc gol, gaura unei broaște, vreo întrerupere în lemnărie, fie ea cît de mică.

Deși mai slab, zgomotul ajungea deslușit pînă la urechile personajelor noastre, deoarece contele întredeschisese ușa camerei ce dădea spre scară — alcătuită doar din cîteva trepte — cu ieșire la poarta de afară.

Deodată, se făcu auzit un glas surd.

— Madrid !... San Benito !... zicea glasul acela.

— Ah ! izbucni contele.

Și, dintr-un salt, contele mai mult sări peste trepte decît le coborî — răsuci cheia în broască, dădu drugul de fier la o parte și deschise repede.

— Dumneata ! Dumneata ! se minună el.

Două mîini se întinseră spre a i le strînge pe ale lui ; în același timp, cel care făcea demonstrația aceasta spunea :

— *Voto à Dios !* dragul meu conte, nu-i deloc ușor de ajuns la dumneata ! Cît de fericit sînt că te revăd !

— Urcă !... Urcă !... îl îmbie d'Ablincourt.

Amîndoi urcară scara și intrară în cameră.

— Domnul marchiz ! căzu în minunare bătrînul servitor rămas în prag.

— Eu însumi, Landry !

— Închide ușa și aprinde o făclie ! porunci contele.

— Două !... Două făclii ! răspunse Landry, întru cinstirea unei asemenea strașnice vizite !

Și făcu precum spuse.

Cînd e vorba să fie chipeși, spaniolii nu se încurcă ! Marchizul de Castel de Rios, aproape de o seamă cu contele, era un ins desăvîrșit, ca înfățișare și ca fire. De cum fură aprinse făcliile, își plimbă privirile în jur și întrebă :

— Aici locuiești ?

— Aici mă ascund ! tălmăci contele.

— Dar doamna contesă ?

— Suferă... departe de mine...

— La naiba ! Totul trebuie să se schimbe !

Contele își aținti asupra oaspetelui o privire neîncrezătoare.

— Te miră ceea ce spun ? murmură Castel de Rios.

— Treaba mi se pare atît de cu neputință !

— Încît nu-ți vine a crede...

— Mă îndoiesc ! i-o întoarse proscrisul, pe un ton de adîncă mîhnire.

Marchizul se simți puternic atins, căci tare viforoși mai sînt nobilii hidalgos !

— Nu de mine, vreau să cred, nu-i așa ? strigă el. Nu am vrut să-ți scriu, fiindcă important era să vin eu însumi. Apoi, bătîndu-se cu palma peste haină adăugă : Om fără de credință, am adus cele trebuincioase răzbunării tale.

— Documentele !

— Corespondența secretă a domnului marchiz de Louvois.

— În sfîrșit ! izbucni contele, strîngînd la piept teancul de hîrtii pe care nobilul spaniol i le încredințase.

— Și acum, ce-ai de gînd să faci ? întrebă acesta.

— Ai spus-o chiar tu : să mă răzbun.

— Și... dacă reușești să-ți demaști dușmanul ?

— Regele îmi va fi recunoscător...

— Mai știi ?

— Ce vrei să spui ?

— *Voto à Dios !* dragul meu conte. Vreau să spun că mai bine ar fi să ajungi pe căi ocolite la ținta pe care vrei să o atingi. Să-i vii de hac domnului de Louvois — cu

toate că omul acesta este foarte folositor țării tale — numai din satisfacție personală ?... Să fie asta tot ce-ți dorești din adîncul ființei ?

— Firește că nu ! făcu d'Ablincourt.

— Atunci, reluă marchizul, trebuie să mergi la sigur.

— Nu te înțeleg.

În loc să răspundă spaniolul cercetă dintr-o privire masa și întrebă pe un ton vesel :

— Mi se pare că tocmai vă pregăteați să luați masa ?

— O, nu face nimic, răspunse în treacăt contele.

— Ei bine, o să vă țin de urît.

Apoi, către Landry :

— Servește-ne !

— Ah, domnule marchiz !... Ah, dragul meu stăpîn ! murmură preacredinciosul servitor, care de cînd venise tînărul spaniol simțea că-și mai vine în fire. Ce rău îmi pare că nu am pregătit altceva pentru cină.

— Dar cum ! făcu marchizul, amănunțind tot ceea ce se găsea pe masă. Nimic de aci nu-i de disprețuit, pare-mi-se... un pateu...

— De vătui ! întări Landry.

— Fileuri de șuncă și un pilaf de vițel marinat !... La naiba, bravul meu, toate astea îmi plac la nebunie !

Landry nu-și mai încăpea în piele de fericire, căci prietenul stăpînului său îi spusese „bravul meu".

— La masă ! hotărî marchizul, a cărui bună dispoziție molipsitoare începuse să răspîndească anume veselie.

Contele, pe ale cărui buze flutura un zîmbet palid, se așeză în fața comeseanului său.

Cînd acesta, stăpînit pare-se de o uriașă poftă de mîncare, se înfruptă zdravăn din pateul de vătui, contele, nerăbdător, îi puse întrebări asupra celor ce avea de gînd să facă.

— Ce am de gînd să fac ? răspunse marchizul. Vreau, pur și simplu, să mă folosesc de un mijloc pe care îl găsesc minunat. Putem vorbi fără teamă ? adăugă el coborînd glasul.

— Sînt singur cu Landry în toată casa asta... începu d'Ablincourt.

— *Caramba !* Delicios pateu ! îl întrerupse cu încîntare marchizul.

Apoi, după ce sorbi cu înghițituri mici un pahar de Bordeaux din cel mai limpede și deschis la culoare, urmă :

— Dacă în casă nu mai există altă persoană, cu atît mai bine... Iată ce voiam să-ți spun : am cerut și am dobîndit o audiență la regina-mamă.

— La regina-mamă ?

— Firește... Nu înțelegi ?

— Deloc !

— Dragul meu conte, vinul dumitale este excelent, dar singurătatea nu-ți prea priește... La Madrid ai fi înțeles de la prima vorbă... Vreau să o fac pe maiestatea sa să se intereseze de dumneata.

— Nebunie ! sărmanul meu prieten !

— Crezi ?... Ei bine, dă-mi voie să nu-ți împărtășesc părerea.

— Regina nu are nici o putere ! se amărî contele.

— *Voto à Dios !...* E femeie și, pe deasupra, spaniolă ! i-o întoarse marchizul înfierbîntîndu-se.

— Regele nu o iubește...

— Și ce dacă ? O respectă !... Și asta înseamnă mai mult decît dacă ar iubi-o.

— Bine, bine. Și ce speri ?

— Totul și nimic !

— Vezi ? constată proscrisul în al cărui suflet speranța abia mijită se și spulbera.

— Santa Maria ! răcni spaniolul, mîhnit că vede din nou chipul prietenului întunecîndu-se. Prea te îngrijorezi repede ! Curaj, ce naiba !

— Curaj ! Dar oare mi-a lipsit vreodată ?

— Iartă-mă, dragul meu conte, am greșit vorbindu-ți astfel.

Și, domolindu-se pe cît de iute se înfierbînta, marchizul întinse domnului d'Ablincourt mîna pe care acesta i-o strînse cu căldură.

— Oricum, urmă el, nimeni nu-mi poate scoate din cap că diplomația mea trebuie să dea roade.

— Ce fel de roade ?

— Nu-mi pot da încă seama... Totuși, dacă m-ai lăsa să trec la fapte...

— Dar spune-mi măcar ceva...

— Ce anume ? De vreme ce nici eu nu știu mai multe decît dumneata, și calc în gol... Nu am drept călăuză decît o așchie de lumină pe care o văd strălucind în depărtare... la foarte mare depărtare și care s-ar putea apropia dacă...

— Dacă ?

— Dacă mi-ai îngădui să dezvălui reginei...

— Ce să-i dezvălui ?

— O părticică din taina dumitale !

— Ai face asta, marchize ?

— Dacă aș face-o... *Por Dio,* dar numai la asta îmi stă mintea din ziua în care am trecut Pirineii spre a te căuta.

— Cred că asta ar fi pieirea noastră !

— Cinstit vorbind, dragul meu conte, exclamă spaniolul devenind mai serios și împingîndu-și deoparte farfuria, crezi că m-aș duce să dau totul de bună voie în vileag ?... Nu, nu-i așa ?... Nu voi dezvălui decît ceea ce-mi trebuie anume, întru cauza pe care doresc să o cîștig. Iar dacă regina primește să te oblăduiască dimpreună cu cei dragi ai dumitale — am eu temeiurile mele să o cred — te-ai da cumva la o parte ?

— Niciodată !

Cei doi prieteni se întoarseră uluiți — căci nu René d'Ablincourt rostise acea vorbă hotărîtă — și-l văzură pe Landry, mîhnit peste măsură că-și slobozise cu glas tare lăuntricul gînd. Bunul slujitor părea atît de rușinat, avea o înfățișare atît de jalnică, încît marchizul nu-și putu stăpîni un zgomotos hohot de rîs ; pînă și contele, descrețindu-și fruntea, se văzu nevoit să-și muște buzele pentru a nu face la fel.

— Iertați-mă, bîiguia Landry răsucind la nesfîrșit în mîini o farfurie, spre a-și mai regăsi cumpătul.

— Te iert, făcu stăpînul său, încercînd să pară iarăși sever, dar să nu se mai întîmple...

— *Hombre !* îl opri oaspetele, înveselit de cele întîmplate, nu-l certa prea tare ! Nu a spus decît o vorbuliță, dar una care prețuiește mai mult decît cele mai frumoase penegirice ale lui Ioan Gură de Aur !

Apoi, turnîndu-și vin în pahar, adăugă voios :

— Beau pentru tine, Landry !

— Mare cinste îmi faceți, domnule marchiz ! răspunse bunul slujitor... Totuși, să cutez a vă pune o întrebare ?

— Cutează și pune-o.

— V-aș cere să beți și întru împlinirea gîndului dumneavoastră pe care îl socot minunat.

— Ei bine, scumpa mea gazdă, ce spui de asta ? întrebă spaniolul punîndu-și paharul pe masă. Iată, pare-mi-se, o încuviințare.

— Rogu-te, marchize, să-l ierți pe Landry, interveni contele, oarecum stînjenit de întorsătura discuției, devotamentul său față de mine îl face uneori de nesuferit.

— Oh, se împotrivi cu glas scăzut servitorul, care, în liniște, se apucă să-și vadă de treburi prin încăpere.

— Nu am pentru ce-l ierta, căci gîndește ca mine, răspunse Castel de Rios. Acestea fiind zise, conte, ce hotărăști ?

— Ei da, exclamă proscrisul, cum de nu vezi, de nu bănuiești toată recunoștința ce-mi umple inima ?... Am încredere în loialitatea și înțelepciunea dumitale... A mă îndoi de dumneata acum, după cele ce ai făcut pentru mine, ar însemna să fiu un ingrat... Fă cum crezi că e mai bine... Îți încredințez cauza mea !

— Îți mulțumesc, spuse marchizul ridicîndu-se. Voi izbuti ! Ți-o jur !

— Amin ! murmură Landry împreunîndu-și mîinile.

— Cînd urmează să mergi la regină ? întrebă contele, dînd la rîndul său scaunul deoparte.

— Mîine.

— Și cînd o să te revăd ?

— În aceeași seară.

— Aici ?

— Aici !

Un orologiu își picură în depărtare bătăile.

— Cît este ceasul ? întrebă marchizul.

— Nouă și jumătate, răspunse Landry.

— Mulțumesc, băiete.

Apoi, către contele care își încingea spada și își lua pălăria și mantia :

— Mă însoțești ?

— Numai pînă la colțul străzii Poulletier. Trec pe la podarul Gérard care mă duce în fiecare seară, cu luntrea lui, pînă la scara cheiului Anjou.

— Pe acolo locuiesc cei pe care îi iubești ?

— Da.

— Așadar, haide, domnule conte. Iar dacă peste cîteva zile drumul nu-ți va fi fost schimbat, să nu mă mai numesc marchizul de Castel de Rios.

Cei doi prieteni coborîră luînd-o în tăcere de-a lungul celor cîteva case care mărgineau strada Le-Regrattier.

În clipa în care urma să se despartă de proscris, înainte de a trece pe podul ce lega insula Saint-Louis de insula Cetății, marchizul se opri pe neașteptate și, bătîndu-se peste frunte, rosti nici prea tare, nici prea încet :

— *Caramba !* Știam eu că uitam un lucru important !... Mai cunoști vreun alt dușman decît pe cel împotriva căruia vrei să lupți ?

— Nu, murmură contele destul de mirat.

— Atunci ar fi bine să te pun în gardă în ceea ce privește un tînăr gentilom francez, care nu-ți este prieten...

— Cred că te înșeli, marchize ; ce pricină ar avea acel tînăr gentilom să-mi poarte pică ?

— Una lesne de înțeles... Ai luat zestrea mult rîvnită.

— Zestrea ?

— Logodnica, dacă astfel îți place mai mult.

— Dar, se miră contele, Inès a părăsit casa de la Torre de Los Lujanes fără să ia cu sine nici o para !

— Chiar așa ! Totuși, chiar dacă nu ai tras nici un folos de pe urma averii ducelui Hernan, cel despre care îți vorbesc nu are a se mai bizui pe vechile-i speranțe, în ce-l privește, de vreme ce-i este cu neputință de-aci înainte — doar dacă săvîrșește o crimă — să devină ginerele Bogatului-Duce... Omul acesta îmi pare a fi în stare de orice. Crede-mă, dragă conte, ferește-te bine !

— Mulțumesc de sfat, marchize ; dar temerile dumitale sînt poate exagerate. Iată că se împlinesc curînd șaisprezece luni de cînd Inès de Sandoval este soția mea, iar rivalul pomenit n-a dat semne de viață.

— Oricum, ferește-te !... Poate că nu v-a descoperit pînă acum ascunzișul. Mai mult ca oricînd, fii cu băgare de seamă !

În urma acestui sfat, cei doi prieteni se despărțiră. Se și aflau la mare depărtare unul de celălalt, cînd marchizul se întoarse să strige :

— *Voto á Dios !* Ce zănatec sînt !... Numele dușmanului dumitale este Souvré... baronul Raoul de Souvré !

Contele d'Ablincourt dăduse tocmai colțul străzii... Prin urmare nu auzise.

VIII

POLITICA MARIEI TEREZA DE AUSTRIA

A doua zi, regina Franței primea în audiență particulară pe marchizul de Castel de Rios, pe care îl îndrăgea mult, atît pentru mintea-i ageră, cît și pentru că-i era compatriot.

De două ori verișoară a lui Ludovic al XIV-lea, prin mama sa Elisabeta și prin mătușa sa Ana de Austria, Maria Tereza devenise — știm cum — prin mijlocirea vicleanului Mazarin și întru buna încheiere a tratatului de la Pirinei, soția Regelui Soare. Ceremonialul etichetei îi înfricoșase mult pudoarea cînd sosise la curtea Franței, astfel că ea ceru lui Ludovic al XIV-lea să fie scutită de femeile care o îmbrăcau și de croitorul însărcinat să-i strîngă corsetul ; dar, pretextînd că toate acestea fuseseră plătite, Ludovic îi respinsese rugămintea, astfel că prințesa fu nevoită să se supună obiceiurilor împămîntenite.

Istoricii s-au înverșunat să-i dezvăluie, cu bogăție de amănunte, calitățile „negative". În realitate, nefericita regină avea, fără doar și poate, numeroase pricini de în-

tristare şi, pentru a nu mai pomeni de rolul ei şters — nu numai în politică, ci chiar şi în intrigile de la curte — indiferenţa regelui şi aventurile-i galante ar fi putut înăcri, cu vîrf şi îndesat, o fire chiar mai blajină decît a ei.

Ea se aruncă astfel în braţele religiei şi deveni atît de cucernică, încît doar doamna de Maintenon o mai putea întrece. În chiar inima celei mai strălucitoare curţi din lume, ea s-a arătat toată viaţa apăsată de sfaturile duhovnicului ei şi de suferinţele pe care necredinţele şi uitarea regescului ei soţ i le pricinuiau.

La moartea ei, care avea să aibă loc după cinci ani, Ludovic al XIV-lea rosti următoarea frază istorică :

— Iată prima întristare pe care mi-a pricinuit-o.

Chiar dacă Maria Tereza de Austria fusese o femeie lipsită de energie, demnitatea i-a fost pe nedrept tăgăduită. Oricum, şi de i-ar fi lipsit alte virtuţi, inima o avea aleasă.

Intrase pe atunci în cel de al patruzecilea an de viaţă şi în afară de o uşoară împlinire a trupului, mai păstra, în toată floarea, acel farmec şi acea frumuseţe atît de mult slăvită de poeţi şi curteni.

După obişnuita sărutare a mîinii, mult simplificată prin aceea că regina se lipsea cu uşurinţă de etichetă, ori de cîte ori avea de-a face cu prieteni, Maria Tereza, căruia îi plăcea mult să vorbească despre patria-i depărtată, spuse ducesei de Richelieu, prima ei doamnă de onoare, să plece şi, rămasă singură cu marchizul, îl întrebă.

— Ce veşti de pe acolo ?

Cuvintele „de pe acolo" închideau, cînd răsăreau pe buzele reginei, un întreg poem de dureroasă resemnare.

— Maiestatea voastră face cumva aluzie la politică ? răspunse marchizul.

— O, nu, exclamă Maria Tereza, cuprinsă parcă de o spaimă. Şi să nu-mi mai vorbeşti niciodată de lucrul acesta urît ! Fii, pentru cîteva clipe, gazeta vie a frumoasei noastre ţări... Unde se află curtea : la Aranjuez ?..., la Granja ?... la Escurial ?... Haide, repede, repede ! Vreau veşti !

Marchizul se reculese vreme de cîteva secunde, apoi, ca şi cum ar fi prins în sfîrşit un capăt de vorbă :

— Maiestatea voastră a auzit oare vorbindu-se de un mare scandal ? întrebă el.

— Nu, nicidecum ! îi răspunse Maria Tereza, cucerită pe loc de cuvîntul „scandal". Ceva asemănător cu afacerea de la Brinvilliers ?

— O, nu chiar... Totuşi a făcut destulă zarvă.

— Zarva asta n-a trecut pesemne dincoace de Pirinei, căci pe aici nu s-a auzit nimic... Despre ce anume e vorba ?

— Despre senorita Inès de Sandoval, fiica ducelui Hernan.

— Ei, nu mai spune ! Cea supranumită „perla Sevillei", dacă-mi aduc bine aminte... Mama ei, ducesa, era una dintre credincioasele noastre prietene... Dar ce i s-a întîmplat acelei copile ?

— A fost răpită.

— Împotriva voinţei ei ?

Marchizul schiţă un zîmbet pe care regina îl înţelese.

— A, prea bine ! adăugă ea. Vreo poveste de dragoste ?

— Maiestatea voastră a ghicit întocmai, dar povestea e tristă foarte.

— O ştii ?

— Am fost şi mai sînt încă prietenul celui ce a răpit-o.

— Felicitările mele, marchize — murmură regina ascunzîndu-şi privirea malitioasă îndărătul unui evantai de fildeş gălbui — îţi alegi bine prietenii.

— Aş ruga-o pe maiestatea sa să nu judece după aparenţe, începu Castel de Rios, roşind fără voie.

— Nu avem a ne amesteca în asemenea treburi, îl opri Maria Tereza. Şi cine-i răpitorul acela, demn de toată cinstirea ?

— Contele René d'Ablincourt.

— Contele d'Ablincourt ! exclamă fiica lui Filip al IV-lea, adică cel ce a fost osîndit la surghiun în urma unui raport de-al ministrului Louvois.

— Maiestatea voastră a înţeles prea bine.

— Hotărîrea Parlamentului ne-a mîhnit mult, urmă Maria Tereza, strîngînd evantaiul, pentru a-şi întinde frumosu-i braţ pe broderia şerpuită a unei perne de sprijin. Doamnele din suita mea au arătat o tristeţe destul de ciudată, căci contele ştiuse să trezească în sufletul lor mai mult decît doar prietenie... În ce ne priveşte, nu am pus niciodată temei pe învinuirea adusă lui de către domnul de Louvois.

— Mulțumesc maiestății voastre pentru buna părere pe care o are despre domnul d'Ablincourt. Este, într-adevăr, un gentilom vrednic și de bună-credință.

— Asta nu l-a împiedicat, totuși, să păteze onoarea casei ducelui de Sandoval y Palomas, i-o întoarse regina.

— Contele d'Ablincourt, continuă marchizul, ceruse ducelui de Hernan mîna senoritei Inès...

Maria Tereza de Austria acordă o adîncă atenție istorisirii compatriotului său, istorisire care se preschimbase într-o pledoarie ; totuși, ea îl întrerupse pentru a treia oară și întrebă :

— Cîți ani avea copila ?

— Aproape șaptesprezece.

— Prea tînără !

— Pe atunci nici contele nu împlinise încă douăzeci.

— Prea tînăr ! repetă cu asprime regina.

— Nu aceasta a fost pricina împotrivirii Prea-Bogatului-Duce, de vreme ce se pregătea să-și dea altuia fiica, mai puțin demn, fără îndoială, adică baronului de Souvré.

— Souvré !... Nu-i vreo creatură de a domnului de Louvois ?

— Nu știu...

— De fapt asta n-are importanță ; socot că preacinstitul dumitale răpitor trebuia să se potolească.

— Bine, dar tinerii se iubeau, doamnă ! exclamă marchizul, pierzîndu-și într-atît cumpătul încît ridicase tonul.

— Ah, se iubeau ! repetă Maria Tereza, mai blîndă dintr-o dată.

— Da, maiestate !

— Iubire ! oftă încetișor și înduioșată buna prințesă, răspunzînd parcă unui tainic gînd.

Apoi, ridicînd capul :

— Continuă, marchize, aș vrea să cunosc urmările aventurii.

Castel de Rios șovăi o clipă, apoi, luîndu-și inima în dinți, adăugă :

— Ce-aș mai putea spune maiestății voastre decît că a urmat... un copil.

— Un copil ! exclamă regina, deschizîndu-și cu zgomot evantaiul.

— Da, maiestate.

— Iar ducele de Hernan a refuzat împăcarea pe care contele i-o oferea ?

— Ce-i drept, spre a nu o minți pe maiestatea sa, Prea-Bogatul-Duce nu știa, cînd contele d'Ablincourt a cerut mîna fiicei sale, că fusese săvîrșită o greșeală...

— Astfel că ?

— Astfel că tinerii s-au căsătorit în taină.

— Ești foarte sigur, marchize ?

— Am fost unul dintre cei doi martori.

— Așadar, Domnul este cu ei, murmură regina. Și au plecat ?

— Da, maiestate.

În tăcerea care coborî, Maria Tereza păru să se lase furată de gînduri. Sînul ei dalb și mult dezvelit, potrivit etichetei de la curte, palpita grăbit, dovadă că cei doi prigoniți începeau să o intereseze.

— Se știe în ce loc anume s-au refugiat ? întrebă ea deodată.

Marchizul păru a se tulbura și bîigui :

— Doamnă, maiestatea sa mă va ierta de nu-i voi putea răspunde la întrebare.

Regina îl privi, își împreună mîinile-i gingașe și spuse surîzînd :

— Văd că ești un prieten sincer al domnului d'Ablincourt.

Marchizul făcu o plecăciune.

— Sărman conte, sărmană Inès ! urmă regina.

Tînărul spaniol își rosti gîndul cu glas tare :

— Sînt într-adevăr de plîns, aflați astfel la cheremul unui dușman necruțător.

— Cum, ducele Hernan ?...

— Nu Bogatul-Duce l-a trimis în surghiun pe domnul d'Ablincourt ! rosti șoptit prietenul contelui. Iar în clipa de față prigonitorul ar avea de chinuit două victime, nu una, dacă acestea nu ar avea grijă să stea ascunse.

Un licăr de mînie se aprinse în privirea Mariei Tereza.

— Să te legi de un bărbat, mai treacă-meargă, zise ea, dar de o femeie !...

— De o spaniolă, strecură marchizul.

— De o compatrioată, da, într-adevăr, urmă regina, al cărei pumn mic izbi brațul jilțului. De o compatrioată care nu are nici un amestec în ceea ce — pe drept ori nu — a stat drept temei la mazilirea contelui.

— Nici nu-l cunoscuse cînd fusese pedepsit, sublinie Castel de Rios.

— Ce groaznic !... Contesa nu trebuie să depindă decît de tatăl ei, nu de străini care, pentru a-și hrăni necugetatele porniri de ură, nu se dau în lături de la săvîrșirea celor mai rușinoase mîrșăvii.

— O, doamnă, izbucni avocatul contelui, profitînd cu iscusință de o atît de priincioasă stare de spirit. De i-ar sta în putință maiestății sale să o proteguiască pe sărmana contesă !

Maria Tereza își înălță capul :

— Și cine îți spune, domnule, că nu pot ?

— Iertați-mă, de v-am adus ofensă.

— A ocroti pe cei prigoniți... pe cei slabi, nu-i oare un rol demn de o regină a Franței ?

— Un mare și nobil rol, maiestate !... Dar...

— Du-ți gîndul pînă la capăt, marchize.

— Domnul de Louvois...

Regina îl privi.

— Văd eu că-l urăști, făcu ea.

— Aș minți, de aș spune altfel.

— Dar contele d'Ablincourt îl urăște și el, nu-i așa ? Se înțelege...

— Are și mai puternice temeiuri să nu-l iubească.

Maria Tereza își duse mîna la frunte, ca pentru a cugeta, și întrebă după un răstimp :

— Care-i ținta călătoriei dumitale în Franța, marchize ?

Castel de Rios profitase de fugarele clipe în care privirea suveranei nu o ținuse sub stăpînire pe a sa, pentru a admira această bună și blajină prințesă, ale cărei nefericiri conjugale erau, din păcate, de notorietate europeană, dar al cărei farmec era încă făcut să placă.

— Doar maiestății voastre, doar ei i-l voi spune, mărturisi el privind în altă parte.

— Te ascult, vorbește.

— M-am oferit, sub cuvînt de cinste, să înmînez contelui... unele hîrtii... de care are neapărată nevoie.

— Și ce s-a întîmplat cu hîrtiile acelea ?

— I le-am dat.

— Ele îl privesc pe ministru Louvois, nu-i așa ?

— Într-adevăr pe excelența sa...

— Prea bine... Înțeleg.

Apoi, pe un ton vesel, Maria Tereza adăugă :

— Marchize, dacă... izbutești — și mă bizui pe zeloasa dumitale prietenie — să descoperi ascunzișul doamnei d'Ablincourt, înștiințează-mă. Chiar astăzi îl voi ruga pe rege să o aducă pe contesă în preajma noastră.

— O, maiestate ! exclamă marchizul, cu chipul străluminat de fericire.

— Iar dacă ea primește să treacă sub ocrotirea noastră, roag-o din parte-ne să binevoiască a ne încredința acele hîrtii prețioase, care ar putea duce la osîndire un vinovat, hărăzind iertare unui slujitor devotat al maiestății sale.

Apoi, ca după un gînd, zîmbind încă și ducîndu-și un deget la buze :

— Ah, dar să nu pomenești nimic despre asta domnului de Louvois.

— O, făcu tînărul spaniol sumețindu-se.

— Ei hai, văd că vei fi ca și mut, adăugă regina.

Apoi încheie, schițînd cu mîna un gest :

— Întoarce-te mîine, marchize, doamna de Richelieu va fi înștiințată că ți-am acordat o nouă audiență.

Domnul Castel de Rios făcu o plecăciune adîncă și se retrase.

Ieși din Luvru, fericit că dusese la bun sfîrșit ceea ce numea el mica sa diplomație și, de cum se lăsă noaptea, porni grabnic la întîlnirea cu contele.

A doua zi, cînd se află în fața Mariei Tereza, nu șovăi să-i facă cunoscut locul în care se ascundea contesa. Regina îl chemă pe căpitanul gărzii :

— Domnule de Vouvray, îi spuse ea întinzîndu-i un act, — iată un ordin al maiestății sale pe care va trebui să-l execuți mîine seară... la miezul nopții.

Căpitanul luă ordinul.

— Citește ! porunci regina.

Domnul de Vouvray despături pergamentul și citi :

„Noi, regele, dorim ca, de se învoiește, contesa d'Ablincourt să facă parte din casa maiestății sale regina. Poruncim ca susnumita contesă să fie adusă din casa ce va fi desemnată."

semnat : Ludovic.

Și pentru că ofițerul o privea întrebător pe Maria Tereza, aceasta îi spuse :

— Mîine, nu mai devreme, îți vom spune unde se află locuința.

Apoi adăugă :

— Iar despre toate astea, taină, cea mai adîncă taină.

Căpitanul salută și ieși.

Cînd rămaseră singuri, regina întrebă cu un fermecător surîs care dovedea că ea însăși își simțea inima plină de bucurie :

— Ești mulțumit, marchize ?

— Maiestate, strigă marchizul, fii binecuvîntată !

— Să te audă Dumnezeu ! răspunse Maria Tereza, întinzîndu-i mîna pe care el își apăsă, respectuos, buzele.

IX

LA PÎNDĂ

Cu două zile înainte de seara în care l-am văzut pe marchiz sosind atît de pe neașteptate în casa din strada Le Regrattier, casă care servea de adăpost proscrisului, știm că baronul de Souvré, împins de cele mai urîte gînduri și cu chipul acoperit de o mască din catifea neagră, se îndreptase către Pont-Neuf.

Ajuns în dreptul locului pe care se ridica atunci clădirea Samaritaine, baronul se opri. În fața acestui edificiu construit sub Henric al IV-lea, de către flamandul Jean Lintlaër, cu menire de a aproviziona Luvrul și Tuileriile cu apă, se adunau neîncetat oameni, cei mai mulți fără de nici un rost, spadasini (*bravi*, cum li se spunea la vremea aceea), care așteptau să fie angajați pentru vreo treabă oarecare, îndeobște de nemărturisit. În zilele noastre asemenea loc s-ar putea numi piață, piața ucigașilor.

Baronul, care nu venise pînă acolo decît cu gîndul să pună mîna pe oameni de asemenea plămadă, avu neplăcerea să nimerească în gol, căci începuse să plouă, iar aventurierii o șterseseră înainte de venirea lui. Astfel că se întoarse în seara zilei următoare și avu mai mult noroc.

Alese doi bărbați care i se părură vrednici a-l sluji : un vlăjgan, de o înălțime uluitoare, dar pe cît de lung pe atît de uscat și un altul cu mult mai scund, dar a cărui rotunjime îi răscumpăra din plin micimea.

Primul răspundea la numele de Folavril și, întocmai ca prietenul său, ce se numea Malvenu, își spunea căpitan.

Ei văzură privirile pe care baronul le aruncă asupra lor, părură a se consulta și, fiind înțeleși, înaintară spre „clientul" pe care soarta li-l trimetea.

— Pe legea mea, rosti primul, lunganul, cu un glas strident pe care l-ai fi crezut slobozit de o goarnă, nu cumva monseniorul are nevoie de două spade zdravene ?

Un alt glas, mai subțiratic, aproape mieros, i se alătură :

— Vrednicul meu prieten și cu mine am fi bucuroși să ni le punem în slujba monseniorului.

Cel care sărea în ajutor era Malvenu.

După ce-i măsură din cap pînă în picioare, baronul spuse doar atît :

— „La Trei Popice", peste o oră.

— Pe coarnele marelui Menelau, răspunse Folavril, vom fi de față, ori de nu să mă perpelesc pe veci pe jarul iadului.

— De perpelit, o să te perpelești tu acolo, fără doar și poate, amice dragă, șopti ca pentru sine Malvenu.

După care, cu glasu-i dulceag, adăugă ceva mai tare :

— Vom fi acolo unde trebuie.

Apoi, scoțîndu-și pălăriile largi, a căror culoare dintîi nu mai putea fi ghicită, dar care erau împodobite cu pene mari — amintire a unor trecute rînduieli — salutară cu anume degajare, ștergînd pămîntul cu ele.

Peste o oră, cei trei bărbați, adunați într-o anume încăpere a hanului „La Trei Popice", înfiripau următorul dialog :

— Mă pot bizui pe voi ? întrebă de Souvré.

— Să mă bată Satana, de nu sîntem gata să vă îndeplinim orice poruncă, sări Folavril cu răspunsul.

— Grăiți, monseniore, adăugă și Malvenu.

— Iată despre ce este vorba, rosti baronul, după cîteva clipe de chibzuială. În seara asta mergeți la Pont-Marie și dați tîrcoale locului ; încercați să aflați, prin întrebări meșteșugite, dacă o tînără de culoare...

— O „negresă" ! sări Folavril. O „negresă", da, ori de nu, usca-mi-ar setea gîtlejul !

— O negresă, într-adevăr... încercați să aflați dacă această fată locuiește prin împrejurimi.

După ce ascultă, Malvenu vorbi și el :

— Îmi va îngădui senioria voastră să-i spun, cu tot respectul ce pare să i se cuvină, că mi-e cunoscută persoana în chestiune ?

— O cunoști ?

— Doar din vedere.

— Pe Belzebuth, exclamă amicul său, lunganul, e cumva o ascunzătoare ? Nu ai suflat niciodată o vorbă despre asta !

— Nu mă socot silit a-ți spune chiar toate, prietene al sufletului meu, susură scundul Malvenu.

Apoi către baron, cu același glas dulceag :

— Mi-a fost dat s-o întîlnesc pe strada Motte-aux-Papelards.

— Știi cumva unde locuiește, băiete ?

— Cred că voi putea răspunde afirmativ monseniorului, căci am văzut-o intrînd în „casa însingurată".

— Casa însingurată ?... Ce casă este asta ?

— O cocioabă, dar nu arată prea rău. Toată lumea o știe. Este a domnului Poulletier, fost comisar de război, fiu al unuia dintre arhitecții podului Pont-Marie. A construit-o și el așa, nu se prea știe de ce, căci nici doi pistoli pe an nu-i aduce venit.

— Păi mi-ați spus adineauri că este locuită, observă baronul.

— Pentru moment, da, monseniore.

— De către cine ?

— De către tînăra negresă, fără nici o îndoială. Dar nu știu dacă mai e cu cineva.

— Ei bine, tocmai asta trebuie să aflați.

— O să aflăm !

— Cu cît o să-mi aduceți mai multe vești, adăugă baronul, cu atît vă voi plăti mai bine.

— Să-mi plesnească mațele, de nu veți fi mulțumit, tună Folavril cu glasu-i care ar fi făcut și pe un surd să sară ca ars.

— Bine, atunci peste o oră vă aștept aici !

— O oră sau poate chiar două, făcu Malvenu.

— Pe viața mea, are dreptate micuțul. Ca să iasă bine o treabă, e nevoie de timp, ce naiba !

— O să v-aștept, de n-o să veniți la vreme, se înțelege !

Cei doi aventurieri se retraseră, nu fără să-și fi ciocnit, în trecere, fierăria spadelor de cîteva mese.

— Pe strămoșii mei, mititelule ! zise Folavril, de cum ajunseră în prag, cred că am pus mîna pe ceva gras.

— Marele meu prieten, i-o tăie scundul Malvenu, nu-mi mai tot zice „mititelule", cînd sîntem între oameni. Nu se face între gentilomi... Ei bine, ca și tine, cred că punga „monseniorului" o să deșarte bani frumușei în buzunarele noastre.

Și, luîndu-se de braț, unul țopăind mărunt, celălalt făcînd pași mari, se îndreptară către locul hotărît. Tot mergînd așa, Folavril mormăia nedumerit :

— Pe turbanul marelui eunuc, oare ce poate să însemne o „mască atît de neagră" ?

Făcea aluzie la masca baronului.

— Habar n-am !

— Te pomenești că o fi vreun ticălos !

— Atunci e unul care se pricepe la lumea aleasă, i-o întoarse rotofeiul.

— Hm ! tuşi Folavril, care simţise tăişul vorbei.

— Mai degrabă aş zice că-i vreun îndrăgostit ! urmă Malvenu.

— De negresă ?

— Nu, de stăpîna ei... căci negresa o fi în slujba vreunei mari doamne.

— Ei da, pe burta mea ! Nu zic...

— Nu zici ce ?... Ce nu zici ! se răsti îndesatul Malvenu, vădit nemulţumit de asemenea părere. Fireşti sînt toate gusturile.

— Gusturile... Gusturile... făcu Folavril. Pe brîul coanei Venus, amărîte gusturi... Auzi, să te înamorezi de un chip de funingine !

— E fermecătoare ! susură pierdut spadasinul cel scund, legănîndu-şi capul.

— Pe dracu !

— Încîntătoare !

— Fir-ar să fie !...

— Adorabilă !... Ideală !...

— La naiba... Nu ţi-e bine cumva ? se arătă Folavril uluit, într-atît exclamaţiile prietenului său îl lăsaseră cu gura căscată.

— Încă nu, răspunse îndesatul, care adăugă foarte serios : dar cred că clocesc o boală...

— Neagră ! adaugă lunganul tîrîie-spadă, fericit că găsise cuvîntul potrivit. Pe Juda, trebuie să ţi-o ştergi din minte, ce naiba !

— Dimpotrivă !

— Vrei cumva să te faci coşar ?

— Ce importanţă are culoarea ? Vreau să iubesc !

Folavril fu cît pe ce să-şi piardă cumpătul. De data aceasta un şir de sudalme, unele mai aprige decît altele, îi ţîşniră pe buze :

— Maţe crăpate !... Cum poţi iubi aşa !... Sînge şi fiere !... O păpuşă de abanos... Iad şi blestem... Care se spală cu smoală !...

Şi se opri, sufocîndu-se în valul de înjurături.

— O, cît eşti de frumos, preavrednicul meu prieten, răspunse Malvenu, răzbunîndu-se doar cu batjocura.

— Iar tu, nu se poate mai prost ! urlă celălalt ca scos din minţi.

— Ştiu, dar cu o treaptă mai jos decît tine.

— Căpitane, tună nestăpînitul uriaş, ducîndu-şi mîna la spadă.

— Căpitane ! i-o întoarse calm mult simţitorul Malvenu, imitînd gestul.

De obicei, cînd cei doi prieteni o luau pe tonul acesta şi se împroşcau serios cu titlurile lor de aventură, însemna că un anume punct de onoare intrase în joc. Totuşi, cearta lor nu mergea niciodată prea departe.

De data aceasta se priviră, iar maimuţăreala lor îi făcu să izbucnească în hohote de rîs.

După ce îşi răsuci cu înfrigurare zburlita încîlcitură care-i ţinea loc de mustaţă, dovadă a unei mari încordări a cugetului, Folavril reluă mai puţin ursuz :

— Despre asta o să mai stăm noi de vorbă, plămadă de blestemat ce eşti !

— Cu tine nu, răspunse Malvenu. Cu ea, da, de va voi vreodată.

Celălalt înălţă dispreţuitor din umeri şi nu mai răspunse.

Cei doi caraghioşi mai merseră un timp, apoi ieşiră în strada numită Motte-aux-Papelards.

Folavril rupse primul tăcerea care urmase hazliului lor schimb de păreri.

— Iată-ne sosiţi, zise el. Trebuie să căscăm bine ochii ; de nu, păcatele îmi rămîn neizbăvite.

— Amîndoi ! se sumeţi Malvenu.

— Şi fără palavre, nu-i aşa ?

— Să ne dăruim doar treburilor serioase.

În chip foarte firesc, ei dădură ocol „casei însingurate"; cercetară dintr-o privire faţada hanului lui Planchet, se întoarseră pe urma paşilor lor, se sprijiniră de parapet şi, tot privind la curgerea apei, nu pierdură nici măcar o clipită din vedere locul cu pricina.

Vreme de zece minute nu scoaseră o vorbă.

— Pe Dumnezeul strămoşilor mei ! făcu dintr-o dată cel ce înjura întruna, pare-mi-se, cumetre, că ne cam pierdem vremea.

— Că o pierdem, e limpede, răspunse cu melancolie Malvenu. Dar ce altceva putem face ?

— Pe Bachus, doar nu ne putem înfățișa la ușa acestei căsuțe !

— Ba da, putem.

— Crezi ? se miră cu nevinovăție cel deșirat, a cărui încredere în istețimea acolitului său era fără măsură.

— Sînt sigur ! Numai că... nu vom fi primiți, îi răspunse acesta, mulțumit că jucase preavrednicului său prieten un renghi.

— Și atunci ?

— Atunci, n-avem ce face în astă-seară ! Să ne întoarcem „La Trei Popice".

Tocmai se pregăteau să-și ducă la îndeplinire hotărîrea, cînd Folavril ciuli urechea în direcția fluviului.

— Nu mișca ! făcu el deodată.

— Ce s-a întîmplat ?

— Mii de bombe, ori îmi țiuie urechile, ori trece o barcă.

— Ei, și ce ți se pare așa de nemaipomenit ?

— Gură bogată ! O barcă la ora asta, nu prea e firesc. Ia să vedem !

— Să vedem ! îl îngînă ca un ecou netulburatul Malvenu.

Apoi, ascunzîndu-se amîndoi în umbră, se pitiră la piciorul parapetului.

Barca — era într-adevăr vorba de o barcă — acostase tocmai pe taluz. Din ea sări un bărbat care începu a urca treptele de piatră. Ajuns pe chei, se asigură întîi că nimeni nu-l ia în seamă și se îndreptă spre „casa însingurată", nu către ușă, ci înspre partea ferestrei, sub care — să nu uităm aceasta — se afla o bancă.

— Ce face ? șopti Folavril.

— Trebuie să aflăm ! suflă Malvenu. Să ne apropiem, dar nu prea de-a dreptul.

— Am înțeles, micuțule.

Și se tîrîră de-a lungul parapetului, îndepărtîndu-se de casa comisarului Poulletier. Cînd socotiră că se aflau la o depărtare destul de mare pentru a putea trece

drumul, fără a fi văzuți, o tăiară de-a dreptul, traversară cu băgare de seamă, reveniră pe urmele pașilor lor și, ajunși în spatele misterioasei clădiri se încrustară, ca să zicem așa, în peretele ei. De acolo puteau, dacă nu să audă totul, cel puțin să prindă cîteva cuvinte din conversația care avea să se înfiripe între necunoscut și o femeie care, auzind cele trei ciocănituri discrete în oblonul mereu ferecat, îl întredeschisese chiar atunci.

Cheiul și strada erau pustii ; întunericul ocrotea așadar pe contele și contesa d'Ablincourt — cititorii noștri i-au recunoscut — care, dintr-o nemăsurată prevedere, vorbeau totuși cu glas scăzut.

— Domnul fie lăudat, René, spuse contesa, aplecîndu-se pentru a-și dărui fruntea unui sărut.

— Inès ! Frumoasa mea Inès ! răspunse contele, care, urcat pe bancă se îmbăta de mireasma părului preaiubitei. După cîteva cuvinte, ce nu putură fi deslușite de cei doi pînditori — vorbe de dragoste, fără îndoială — doamna d'Ablincourt continuă cu glas mîngîietor :

— Începusem să-mi pierd liniștea. De ce nu ai intrat?

— M-am ferit de privirile nedorite. A-ți trece pragul în timp ce razele lunii îl luminează ca ziua, ar fi însemnat nesăbuință. Aici, în umbră, mă simt mai în tihnă.

— Bietul om ! gîndi Malvenu, schițînd un zîmbet. Dacă ar fi tot atît de bine făcut ca mine, n-ar căuta bezna pentru a vorbi iubitei sale.

— Și apoi, adăugă contele, în seara asta nu-ți pot dărui decît foarte puțin timp, sufletul meu.

— Dar ce s-a întîmplat ? Ce veste îmi mai aduci ?

— Nimic care să te înspăimînte, dimpotrivă !

— Dimpotrivă, spui ?

— Da.

— Vorbește, vorbește repede !

Glasul contelui începu să tremure de emoție în timp ce spunea :

— În sfîrșit, Inès, am hîrtiile pe care le așteptam cu atîta nerăbdare și care îl vor umple de rușine pe dușmanul meu, readucîndu-mi totodată favorurile Curții.

— O, René, spui adevărul ?

— Știi prea bine, iubirea mea, că niciodată minciuna nu mi-a trecut buzele.

— Dar cine ți-a adus hîrtiile acelea ?

— Marchizul ; a părăsit anume Madridul ca să mi le aducă.

— Niște hîrtii ! zise Malvenu, dar atît de încet, încît Folavril care sta lipit de el nu auzi nimic.

Dealtfel, Folavril începuse să moțăie. Slabă iscoadă ar fi ieșit din asemenea spadasin !

— O, bravul gentilom ! exclamă Inès.

— Un prieten adevărat de care, ți-o mărturisesc, m-am îndoit cîndva și am greșit.

— În sfîrșit, vei putea trece la fapte !

— Da !... O, de cîte ori am fost pe punctul de a-mi părăsi gîndul de răzbunare !

— Ești prea aspru cu tine însuți, René.

— Spun adevărul, vai ! Iar dacă gîndul mă stăpînește iarăși, acesta se datorează numai ție, care mi-ai întărit curajul.

— René...

— Fără tine, fără tine, mult iubita mea soție, continuă contele ridicînd fără să vrea glasul, nu aș fi putut izbuti în această acțiune îndrăzneață, cutezătoare. Eu, contele d'Ablincourt, proscrisul, căutat ca trădător și conspirator, să lupt împotriva acestui dușman atît de crud, a acestui ministru de nesuferit.

— Ce spune ? întrebă Folavril pe jumătate adormit.

Tovarășul său nu-i răspunse, dar gîndi :

— Politică ! Poate că o să fie ceva de ales din toate astea... Mai întîi să notăm că îndrăgostitul, un conte d'Ablincourt, dacă doriți, nu-i decît un soț, iar doamna este nevasta lui.

Omulețul era slujit de o memorie excelentă și de o minte iscusită.

— Și acum, René, ce urmează să faci ? Ce trebuie să facem ? întrebă Inès.

— Nu știu încă nimic, în ce mă privește ; tu însă, iubirea mea, va trebui să părăsești locuința aceasta.

— Să-mi părăsesc adăpostul ?

— Ascultă-mă, Inès... Marchizul Castel de Rios a obținut o audiență la maiestatea sa regina și ne-a pledat cauza... a ta cu deosebire, iar regeasca ta compatrioată, bună și milostivă, s-a înduioșat de soarta ta.

— Nu înțeleg.

— Nici eu, gîndi Malvenu în colțișorul său. A dracului de încîlcită mai e toată istoria asta !

— Maria Tereza de Austria, dorind să te aibă în preajmă, i-a cerut regelui îngăduința aceasta, iar regele i-a acordat-o, o lămuri contele.

— Eu în preajma reginei !

— Ai avea ceva împotrivă ?

— O, nu ! Nicidecum ! Voi avea măcar o protectoare și o voi implora pentru fiica mea și pentru tine.

Cuprinsă de o groază neașteptată, doamna din „casa însingurată" strigă :

— Dar cu Lilias ? Cu copila mea cum rămîne ?

— Te va urma... Nu te vei despărți de ea.

Doamna d'Ablincourt scoase un oftat de ușurare ; apoi din nou începu să tremure :

— Dar tu ? Tu ?...

— Nu te teme, Inès. După cum mi-a dat de înțeles marchizul, regina își va întinde aripa-i ocrotitoare și asupra mea, de îndată ce va cunoaște dovezile pe care le am și pe care tu trebuie să i le înmînezi.

— Eu ?

— Da, ți le aduc mîine.

— Ce de primejdii mai prevăd, spuse contesa, răspunzînd parcă unor triste presimțiri.

— Nu, iubirea mea, o liniști contele, nu... Ne apropiem de capătul suferințelor !

— Să te audă cerul. Și cînd voi pleca ?

— Ca să dejoace bănuielile ministrului, care va încerca cu siguranță să pună piedici proiectului meu, regina a hotărît să trimită după tine mîine-seară, la miezul nopții.

— La miezul nopții ?

Între timp Malvenu își spunea :

— Vai de capul meu ! Te poți zăpăci de-a binelea în toată încîlceala asta. Regele, regina, ministru... Ia te uită ce de personaje ! Oare ce o să mai spună acum ?

Zadarnic se zbuciuma, căci nu mai auzi nimic ; pentru a răspunde, contele vorbea cu glas și mai scăzut :

— Da, te va lua o lectică escortată de garda maiestății sale, care te va duce la Luvru, pe tine și pe drăguța noastră Lilias. Haide, curaj, soția mea iubită... Dealtfel, voi fi și eu aici ascuns în umbră, voi asista la plecarea ta ; vă voi urma cu sufletul, ființe dragi, pînă ce vom fi din nou cu toții la un loc, pentru totdeauna... Dar timpul trece, trebuie să ne despărțim.

— Iarăși, suspină contesa.

— Trebuie !... Curînd nu vom mai ști ce-i despărțirea.

— Curînd ! repetă, dusă pe gînduri, biata femeie.

Tonul cu care rosti aceste cuvinte tăinuia durere, o durere care îl făcu pe conte să tresară. Înfrîngîndu-și emoția și nevoind să-i vorbească despre ultima descoperire a marchizului cu privire la rivalul necunoscut, urmă acoperindu-i mîinile cu sărutări :

— Întoarce-te lîngă scumpa noastră Lilias... lîngă scumpa noastră copilă, pe care cu nerăbdare aștept să o îmbrățișez, să o strîng la piept ! Eu mă întorc în trista-mi tainiță.

— Pînă ce planurile tale ar izbîndi, am fi putut fi totuși fericiți, murmură încetișor contesa.

— Nu, nu ! Nu, Inès. Ar fi fost mult prea primejdios! Omul urmărit de ura ministrului Louvois trebuie să se desprindă de tot ceea ce are drag... A mă prăbuși înainte de a-mi fi atins țelul, ar însemna să nu fiu decît o victimă care pășește către supliciu.!... Trăind lîngă tine, te-aș tîrî fără doar și poate în fața eșafodului !

Un strigăt de groază țîșni de pe buzele contesei.

— René, René ! gemu ea înfiorată.

Dar el căută să o liniștească :

— Curaj !... Curaj, iubita mea ! peste cîteva zile toate temerile se vor fi spulberat.

Pentru ultima oară își mai uniră buzele arzînde.

— Pe curînd, René !

— Pe mîine, iubirea mea !

Apoi, contele sări de pe bancă și împinse el însuși obloanele.

— Deie-mi Domnul putere să pot veghea necontenit asupra ta și a scumpei noastre Lilias, șopti el învăluind „casa însingurată“ într-o privire împăienjenită de lacrimi.

Se înfășură în mantie și ieși din umbră.

Malvenu și Folavril care tocmai se trezea din ațipeală, lipiți de zid, își țineau răsuflarea, spre a nu-și trăda prezența. Dar nu avură mult de așteptat.

După ce se înarmă cu aceleași măsuri de prevedere ca la sosire, contele coborî scara ce conducea la taluz. Barcagiul îl aștepta, așezat pe o bornă ; se ridică, îl ajută să urce, iar barca porni să lunece pe apele negre ale fluviului.

Aplecați peste parapet, cei doi spadasini urmăreau cu privirea umbra ce dispărea încetul cu încetul în cerneala nopții.

— Cine-i barcagiul ? întrebă Folavril dezmorțindu-și mădularele înțepenite.

— Este barcagiul din Île-aux-Vaches, îi răspunse Malvenu.

Făcînd cale întoarsă, spadasinii o luară din nou pe drumul hanului „La Trei Popice“.

X

CEI DOI CAVALERI AI AVENTURII

Tot mergînd așa, cei doi bărbați începură din nou să tăifăsuiască. Numai că ceea ce vorbeau nu avea nimic a face cu patima „neagră“ a bondocului Malvenu, ci cu scena pe care tocmai o văzuseră și cu destăinuirea pe

care doar el, rotofeiul, fusese în stare să o înţeleagă, în parte.

Folavril, al naibii de guraliv şi nevrînd să treacă drept mai puţin isteţ decît cumătrul său, punea la bătaie toate înjurăturile din mult prea bogatul său repertoriu şi le arunca în noapte într-un fel atît de răsunător, încît ai fi putut crede că ţîşnesc dintr-un corn de vînătoare! Prin predica-i blasfematoare, el încerca să-şi arate părerea de rău că nu auzise cele vorbite de conte şi contesă. Mai cugetat, Malvenu păstra pentru el crîmpeiele pe care le prinsese şi care, presimţea el, aveau să-i fie de folos. Nu că n-ar fi avut încredere în tovarăşul său, nici pe departe. Cei doi, legaţi printr-o strînsă prietenie, nu se puteau suspecta. Aceste două firi cu totul diferite — ciudată îngrămădire de instincte rele, dominate cel mai ades de simţăminte bune — sfîrşeau totdeauna prin a se înţelege. În imperecherea aceasta bizară, Folavril, vorbăreţ, lăudăros şi brutal îndeplinea rolul de bărbat, în timp ce Malvenu, blînd, şiret şi susurîndu-şi cuvintele, părea să-şi fi luat un stăpîn ; totuşi, după cum prea ades se întîmplă în adevăratele căsnicii, dacă primul poruncea cu glas tare, cel de al doilea povăţuia pe un ton de rugăciune, astfel că totdeauna cel din urmă era cel ascultat.

— La naiba cu îndrăgostiţii ! se căina Folavril. Oare ce-şi tot spuneau ?... Tu, micuţule, ai desluşit ceva ?

— Hm ! Hm ! făcu acesta.

— Pe cununa lui Saturn ! exclamă lunganul, mînios ; ce, ăsta-i răspuns ?

— Nu te mai înfuria... începu Malvenu.

— Lasă că-ţi cunosc eu refrenul... de nu mă înfurii, o să mă simt mai bine, nu-i aşa ? Ei bine, pe coarnele tuturor bărbaţilor înşelaţi — că multe trebuie să mai fie ! — dacă eu sînt repezit, tu eşti prea domol.

— Amice Folavril, calmul este dacă nu o virtute, o calitate în orice caz.

— Repezeala este şi ea una, mii de tunete !

— După cîte ştiu, nu.

— Pe viaţa mea...

— Lasă-ţi viaţa în pace şi aşteaptă cu răbdare moartea, care oricum va sosi prea devreme pentru tine.

— Bine, bine, dar pe smolitul de Satana, tot trebuie să ne înţelegem !

— Asupra cărui lucru ?

— Asupra celor ce o să-i spunem lui Faţă-Neagră ?

— O să-i spunem ce am văzut.

— N-am văzut nimic, lua-m-ar dracu !

Malvenu ridică dispreţuitor din umeri :

— Îmi stîrneşti mila.

Era aceasta o insultă cu neputinţă de răbdat.

— Pe tot focul iadului, urlă Folavril, retrage-ţi cuvintele, căpitane !

Şi, oprindu-se, îşi duse mîna la mînerul spadei.

Harţa avea să continue, de n-ar fi fost mintea sănătoasă a bondocului care răspunse deloc descumpănit :

— Onorabile prieten şi fermecător tovarăş, adineauri te-am socotit prost ; acum spun sus şi tare că eşti un neghiob !... Desluşeşte nuanţa.

— Din fericire, făcu Falovril, căci fără nuanţa asta...

Apoi, cu un gest nobil, îşi împinse la loc sabia pe care o trăsese din teacă doar pe jumătate. Şi adăugă printre dinţi :

— Cu animalul ăsta nu-i chip să te superi.

— Şi acum că ţi-ai mai venit puţin în fire, lucru pentru care te felicit, reluă Malvenu, să judecăm... sau, mai degrabă, ascultă-mă.

— Zi-i !

— O să ne întîlnim cu omul nostru...

— Cu masca lui adică.

— O să ne pună întrebări, iar noi o să-i răspundem...

— Ce ?

Malvenu păru adîncit în gînduri ; apoi, înălţînd capul, spuse :

— După inspiraţie.

— O să ascultăm de ea... nu văd nici o piedică în asta, ori de nu să-i fie dat gîtlejului meu să nu mai ştie ce-i băutura ! răspunse Folavril, căruia inspiraţia îi venea totdeauna lesne, mulţumită tovarăşului său. Da', după aia ?

— După aia o să aşteptăm ca Faţă-Neagră — cum bine l-ai poreclit — să binevoiască a da lămuriri.

— Linia asta de conduită nu-mi displace. Spune-mi, Malvenu, crezi că afacerea o să fie urmată de o a doua, pentru noi, bineînţeles ?

— Nu cred...

— Blestem !

— Coadă de drac ! Aşa mai zic şi eu.

— Cred însă că de data aceasta o să fie rost de încăierare.

— Pe toate cumetrele de pe malurile Styxului, exclamă Folavril, mai degrabă îmi place asta decît meseria de iscoadă.

— Şi mie, încheie Malvenu.

Apoi băgînd de seamă că se apropiau de hanul „La Trei Popice", adăugă :

— Nici un cuvînt, fii cumpănit, am ajuns.

Peste cîteva clipe, cei doi căpitani ai aventurii intrau în sala hanului, unde se duseră să se aşeze, ceremonios, la masa baronului, singurul consumator la ora aceea.

— Ei, ia spuneţi ? întrebă el cu aprindere, de cum îi văzu.

Malvenu vorbi primul.

— Monseniorul este nerăbdător ? întrebă el.

— Da !... Ce-aţi aflat ?

— O groază de lucruri care, cred, îl vor interesa pe monsenior.

— Atunci ce mai aşteptaţi ca să vorbiţi ?

— Nu te pripi, amice, se vîrî în vorbă Folavril, pe un ton superior. Ce naiba, ne zăpăcim dacă vorbim prea repede !

— A, mîrîi baronul, vă bateţi joc de mine ?

— Mii de tunete, cît de bine cunosc eu înflăcărarea asta ! zise iarăşi borfaşul cel cît prăjina.

— Monseniore, îl întrerupse Malvenu, ştim mai întîi că o doamnă tînără, din lumea bună, fără îndoială...

— Şi de culoare... se băgă uriaşul.

— Cum, de culoare ? strigă baronul ridicîndu-se.

— Nicidecum, zise Malvenu săgetîndu-şi amicul cu o privire furioasă. Femeia neagră, nu ne mai îndoim, este slujnica tinerei doamne care locuieşte în casa despre care am şi vorbit senioriei voastre.

— Ei, şi mai departe ? întrebă baronul aşezîndu-se din nou.

— Mai departe, se grăbi să răspundă Folavril, un bărbat... pare a fi un gentilom, după... după... Dar la urma-urmei, prin ce oare ? Alege-s-ar praful de oasele mele, se întrerupse el, privindu-l pe „micuţ".

— Prin silueta-i distinsă, îl ajută acesta.

— Chiar aşa, zău, pe toţi şerpii din lume ! Prin urmare, un gentilom, dacă ar fi să judecăm după înfăţişarea-i deosebită, ia loc, seară de seară, în barca luntraşului din Île-aux-Vaches şi vine să o vadă pe doamna...

Obosit de lunga-i tiradă, în care nu strecurase decît o singură înjurătură tare nevinovată, trase cu foc aer în piept şi se întoarse spre acolitul său :

— Adevărat este, căpitane Malvenu ?

— E chiar tulburător de adevărat, căpitane Folavril.

— Cum aţi aflat asta ? întrebă baronul.

— Foarte simplu, răspunse bondocul, grăbindu-se să vorbească el, spre a evita vreo altă neghiobie de-a tovarăşului său. Cu puţin înainte chiar am asistat la o întîlnire a gentilomului cu doamna.

— Ce-şi spuneau ?

— A, pe legea mea, ne cereţi cam mult !

— Nepricepuţilor !

— Pe tot vinul din viile Slăvitului ! tună Folavril, pentru ce domnul Faţă-Neagră nu-şi face singur treaba ?

— Şi pe urmă ? reluă baronul, nebinevoind să răspundă acestei reflecţii şi prefăcîndu-se a nu fi auzit familiara poreclă.

— Şi pe urmă, monseniore, continuă Malvenu, ştiţi unde se află doamna... În ce priveşte rivalul... căci am bănuit că este un rival...

— Treaba asta nu v-am dat-o !

— Drept este, dar am un miros care nu mă-nşală niciodată ! În ce priveşte rivalul, zic, se va întoarce negreşit mîine seară la „casa însingurată", iar noi aşteptăm, cu cel mai umil respect, noi instrucţiuni.

— Bine, făcu baronul, sînt mulţumit de voi.

— De n-aţi fi, făcu remarca Folavril înseninat, ar însemna că sînteţi tare cusurgiu.

— Așadar, netrebnicii mei...

— Cum ? săriră într-un glas cei doi încercați spadasini, sumețindu-se ca unul singur.

Iar Folavril adăugă cu hazoasă trufie :

— Sîntem gentilomi, pe toți dracii din infern !

— Nobili cu spadă ! întări Malvenu, venind în ajutor...

— În fața dumneavoastră, aci, urmă cel ce înjura întruna salutîndu-și cu un gest tovarășul, se află căpitanul Malvenu, croitor de butoniere în piele de om.

— În fața dumneavoastră, aci, repetă cel din urmă, întorcîndu-i salutul, se află căpitanul *de* Folavril, nobilul meu prieten, maestru al spadei cu două tăișuri și mare împărțitor de moarte !

Apoi, amîndoi în cor :

— Și, oricît ar fi ei de netrebnici, știu să pedepsească pe nerușinații care le-o spun în față.

Zicînd acestea, își scoaseră odată sabia din teacă și loviră de trei ori pămîntul.

— Ia te uită ! se arătă baronul uluit, v-ați ridicat cam sus nasul, pare-mi-se. Dar să curmăm vorbăria și dați pace săbiilor voastre.

Cei doi căpitani ai aventurii se priviră.

— Să fie acestea niște scuze ? întrebă lunganul.

— Cam așa s-ar zice, răspunse cel scund.

— În cazul ăsta, să ne vîrîm săbiile în teacă.

— Să ni le vîrîm.

— Și acum, jupînilor, zise domnul de Souvré, sprijinindu-și coatele de masă, o să binevoiți a-mi da în sfîrșit ascultare ?

— Senioria voastră poate să-și dea osteneala să ne vorbească, ce mai încolo și încoace !

— Cu cine credeți că aveți de-a face în clipa asta ?

— Cerule, dar e foarte simplu, cu un gentilom îndrăgostit nebunește.

— O, dragostea, bîigui Malvenu căzut în visare.

— Care gentilom, urmă Folavril, ne roagă să-i venim în ajutor.

— Greșeală, jupînilor ! Eu nu rog, ci comand !... Nu comand, ci ordon !

— Pe-ale strămoșilor mei păcate !...

— Destul ! le-o tăie pe neașteptate baronul. Gata cu pălăvrăgeala ! Nu uitați că supunîndu-vă mie, vă supuneți excelenței sale ministrului marchizul de Louvois.

— E într-adevăr cineva ! observă Folavril.

— Ar putea fi însă și mai bine, adăugă Malvenu pe același ton.

— Adică ?

— Mai există și regina !

— Mai există și regele !

— La dracu, exclamă baronul, lovind furios cu pumnul în masă, destul cu sporovăiala ! A-l sluji pe domnul de Louvois înseamnă a-i sluji pe rege și regină. Apoi către Folavril : Tu, lunganule, ești cu adevărat om de spadă ?

— Pe virtutea femeii lui Putifar, ce întrebare e și asta ?

— Răspunzi ?

— Ei, fir-ar să fie ! *Clar de lună* poate răspunde în locul meu.

— Clar de lună ?

— Da, da, e porecla de iubire pe care am dat-o săbiei mele, căci nu prea doarme noaptea acasă și mai ades oglindește ea razele lunii decît pe cele ale soarelui.

— Chestie de gust, murmură baronul surîzînd. Dar tu, micuțule ?

Malvenu răspunse :

— Eu, monseniore, o numesc pe a mea *Dragoste trecătoare,* căci țintește de-a dreptul inima... Vreți să faceți o încercare ?

— De prisos... Și sînteți ambițioși, nu-i așa ?

— Cine nu este ? Ambiția este singurul sentiment care ne deosebește de celelalte viețuitoare !

— Mare dreptate are, pe fulgerele cerului ! se arătă uimit Folavril. Și apoi, monseniore, chibzuiți chiar dumneavoastră. Potrivit obiceiului nostru, ne aflam la căderea serii în față la „Samaritaine“, așteptînd cine știe ce bun prilej de a scoate la aer pe *Dragoste trecătoare* și pe *Clar de lună,* cînd ați venit să ne porunciți să venim,

peste o oră, la hanul „La Trei Popice". Pe sîngele apostolilor, mare lovitură ! Căci mirosisem noi... zece pistoli.

— Cincisprezece, prea distinsul meu amic !

— Pe puțin...

— De căciulă, strecură Malvenu.

Iar Folavril continuă, spre a nu arăta pe față admirația ce i-o stîrnea tovarășul său :

— Ne-am ținut vorba !... Ne-am văzut acolo... Cînd spun că ne-am văzut... e un fel de a vorbi, că vă ascundeți mereu fața, preschimba-mi-s-ar sîngele în venin ! Oricum, să trecem peste amănuntul ăsta neînsemnat care nu vă privește decît pe dumneavoastră... Ne-ați dat instrucțiuni care aveau drept țintă să ne prefacă pe noi, oameni ai spadei, pe sîngele ce-mi curge în vine, în josnice iscoade !... Dar la mijloc era...

— Un cîștig de douăzeci pistoli, oftă Malvenu.

— Pe puțin...

— De căciulă !

— Acum cunoașteți, încheie Folavril, profesiunea noastră de credință în ce privește banii !... Să fie asta ambiție ?

— Posibil ! răspunse baronul care ascultase fără să scoată o vorbă. Dar poate că ambiția voastră nu vă împinge pînă la temeritate ?

— Pe viața mea, facem ce putem, dragul meu gentilom! Titlul de căpitan nu aduce mare lucru, ca să nu spun nimic.

— Și apoi, continuă Malvenu, sub preaiubitul nostru rege Ludovic, după nume al patrusprezecelea... (amîndoi se descoperiră și făcură o plecăciune) nu prea se cîștigă, e trist că trebuie să o spunem, cu ce să-ți ții rangul...

— Ei bine, le-o tăie baronul, vreau să vă dau un prilej foarte bun !

— De a face avere ? săriră în același timp cei doi asociați.

— Da.

— Spuneți, spuneți repede. Pe Satana și pe coarnele lui !

— Dar fără bucurie amăgitoare, vă rog.

— Zece minute de treabă două mii de scuzi.

— Pe puțin ? gîndi cu glas tare Folavril, tremurînd de tulburare.

— De căciulă ? întrebă, mai practic, Malvenu.

Baronul zîmbi.

— Pare-se că astea-s vorbele voastre favorite ! Ei bine, nu !

— Vai, ofta cel cu sudalma pe buze, îmi spuneam chiar că, la naiba, prea ar fi frumos !

— Și ce trebuie să facem ca să înotăm în izvorul ăsta de belșug ?

— Să dați o lovitură zdravănă de sabie. Atît.

Folavril se sumeți.

— În chip loial ?

— Firește, loial !

— Să fie într-un ceas bun ! Altminteri m-aș împotrivi.

— Ne-am împotrivi, adăugă și bondocul.

— Cîtă gingășie ! gîndi domnul de Souvré, dînd din umeri.

Folavril își bătu spada cu palma și spuse :

— *Clar de lună* vă asigură izbînda.

— Iar *Dragoste trecătoare* nu așteaptă ora întîlnirii, adăugă Malvenu schițînd același gest.

— Bine, spuse rivalul contelui, văd că m-ați înțeles.

Apoi, făcîndu-le semn să-și apropie capetele de al său, continuă cu glas scăzut :

— Gentilomul în chestiune va veni mîine seară, nu-i așa ?

— Da.

— A avut grijă să ne-o spună.

— Cum ?

— Noi ascultam... spre a-l servi pe monseniorul.

„Adevărat, gîndi baronul. Caraghioșii ăștia n-ar cuteza să mă trădeze."

După aceea, cu glas tare :

— Prin urmare, mîine, toți trei ascunși în umbră, vom aștepta clipa în care, singur, se va întoarce acasă. Și atunci...

— O provocare ! făcu Folavril. Apoi lovitura de sabie. Mă pricep la asta, de nu, să crăp aci pe loc !

— Ne-am înțeles ?

— Senioria voastră are cuvîntul nostru.

— Mîine seară, aici, la nouă.

— Vom fi.

Baronul se pregătea să-i lase, dar cei doi nu se mulțumiră cu atît. După ce se consultară grabnic, alergară după el pînă la ușă.

— Iertare, se auzi un glas tunător, ce părea coborît din cer.

Baronul de Souvré se întoarse și se găsi în fața lui Folavril care îl domina cu statura-i înaltă, deși își încovoiase ușor spinarea.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă el.

— Nu prea mare lucru, pe toate crucile și ștreangurile, n-ar putea cumva monseniorul să ne dea...

— Banii ? adăugă un alt glas, ieșit parcă din pămînt, un glas dulce și subțire aparținînd nu altuia decît scurtului Malvenu.

— Înainte de a fi făcut treaba ? se miră gentilomul, uluit de atîta îndrăzneală.

— Asta o să ne dea curaj, răspunseră cele două glasuri, cel din cer și cel de pe pămînt.

Baronul căzu parcă pe gînduri.

— Fie, zise el. Dar mă bizui pe voi că-mi veți apăra interesele ca pe ale voastre proprii ! Poftim !

Și le dădu o pungă ale cărei rotunjimi dovedeau că în ea se afla cea mai mare parte din cele două mii de scuzi făgăduiți.

— Pe mîine !

— Pe mîine ! repetară cei doi căpitani ai aventurii, măturînd podeaua cu pălăriile lor jegoase.

Scena descrisă la începutul istorisirii noastre ne arată care fură roadele acestui complot.

XI

TERESINA CEA NEBUNĂ

Pe Georges d'Artagnan l-am lăsat încăierîndu-se cu omul mascat, care nu era altul decît baronul de Souvré, în chiar clipa în care unul dintre cei doi, împins cu putere de către potrivnicul său, se rostogolea mistuindu-se în hău.

Martorii scenei acesteia, Gérard și Landry, încremeniți, nu cutezau să facă o mișcare.

Oare cine fusese înghițit de negrele ape, al căror clipocit sinistru îi făcea să se înfioare, împotriva voinței lor, cu toate că erau obișnuiți cu asemenea zgomot ?

Să fi fost băiețandrul acela inimos, pe care abia dacă-l zăriseră... mai cu seamă Landry, sosit ultimul și care nu avusese decît timpul să dea alarma, înainte de a se avînta în încăierare ? Să fi fost celălalt ?... Cel care pe bună dreptate era socotit de ei un ucigaș ?

Priveau, cu ochii larg deschiși, gata să-l răzbune pe băiat. Singura lor grijă în clipa aceea era să se năpustească asupra lașului provocator și să-l hăcuiască.

Încă puțin și aveau să știe ce să facă.

Supraviețuitorul acelei sălbatice lupte își trase sufletul, începu să dea semne de viață. Îl zăreau sau, cel puțin, deslușeau vag o masă care le apăru informă, tîrîndu-se, agățîndu-se de asprimile terenului, spre a urca panta.

— Dumneata ești, tinere ? întrebă Gérard, mai tulburat decît voia să pară.

— Da, răspunse un glas gîfîit, pe care nu-i fu greu să-l recunoască.

— O, Maică Precistă, fii binecuvîntată ! exclamă vrednicul om. Și, întinzîndu-i vîsla căreia nu-i dăduse drumul din mînă, adăugă : Ține-te zdravăn de asta ; o să te scoatem la mal. Ai reușit ?

— Da, slavă Domnului !

Cei doi bărbați își încordară puterile, astfel că-l traseră pe flăcău pînă la ei.

— Uf ! făcu Georges ridicîndu-se.

Apoi, după ce se pipăi, adăugă aproape vesel :
— Nu s-a rupt nimic. Totul e în ordine. Vă mulțumesc, bravii mei !
— Mai degrabă noi ar trebui să-ți mulțumim pentru generoasa dumitale purtare, murmură barcagiul, căci de nu m-ai fi însoțit, am fi fost, luați așa pe neașteptate, sfîrtecați nu glumă !
Poate că niciodată în viața lui barcagiul nu vorbise atît de mult.
— Eu, treacă-meargă, adăugă filozofic Landry, dar stăpînul meu... Domnul conte...
— Că bine zici ! sări ca ars tînărul, mă readuceți la realitate !... N-avem dreptul să ne înduioșăm de propriile noastre persoane, de vreme ce sînt tefere. Haideți repede, să dăm fuga lîngă cel care are nevoie de îngrijirea noastră.
Cu toții ajunseră în cîțiva pași pînă la cocioabă și intrară în odaie.
La licărul pîlpîitor al opaițului care arunca o lumină lugubră în căscioara aceea, le fu dat să vadă un spectacol ciudat care-i țintui locului, fără să mai poată face o mișcare, nici înainte, nici înapoi. O femeie sta aplecată asupra trupului încă neclintit al victimei capcanei și privea cu ardoare în ochii aceia pe jumătate închiși. Nu se întoarse la zgomotul făcut de noii-veniți.
— Ce înseamnă asta ? făcu Landry.
Revenindu-și din uluire, Gérard spuse doar atît :
— E Teresina nebuna.
Pironit parcă de podea, Georges privea, cu o emoție de care nu se putea descătușa, ființa aceea, ea însăși nemișcată și dăruită toată contemplării sale mute.
Deodată ea se ridică, fără să-și desprindă însă privirile de la muribund.
Din locul în care se afla și din care nu-i mai venea să plece, tînărul se uita la femeia ce nu părea să-l fi luat în seamă. Era ceea ce se poate numi o nenorocită ; acoperită aproape numai de zdrențe, cu părul răvășit, sur doar pe la tîmple, altfel negru ca smoala. La prima vedere părea să fie bine trecută de cincizeci de ani, deși în realitate nici nu atinsese patruzeci. Trebuie să fi fost tare frumoasă cîndva !

Chipul ei, pe care se putea citi o dureroasă resemnare, avea un aer ciudat, care cînd și cînd te făcea să te cutremuri. Ochii, mult adînciți în găvanele lor, aruncau fulgere ; erau cînd blînzi, cînd plini de o aspră lumină ; dar oricare ar fi fost simțămîntul pe care îl exprimau, ei se păstrau adînc sfredelitori. O culoare de nedefinit, mai degrabă de un brun închis decît palidă, îi întuneca obrazul încrețit de cîteva cute timpurii. Gura-i era mică, cu buze minunat conturate care, cînd se întredeschideau, dezveleau dinți de un alb strălucitor, rîvnit nu de puține fete. Slabă, osoasă, cu pomeții obrajilor mult ieșiți în afară, de parcă ar fi fost aduși de altundeva pe chipul acesta veștejit... Era înaltă — lucru pe care tînărul îl băgă de seamă cînd ea se ridică. Formele trupului, cu neputință de ghicit, se pierdeau sub zdrențe. Doar brațele, slăbite pînă într-atît încît ar fi putut fi luate drept piese anatomice, ieșeau dintre fîșiile de stofă fără culoare care o acopereau. În toată înfățișarea ei, femeia aceasta avea ceva fatal. Nimic respingător, totuși : dimpotrivă, ceva care te atrăgea.
Femeia făcu un semn.
Gérard și Landry se apropiară de ea.
Atunci, cu glas cavernos, asemenea unui ecou venit de dincolo de mormînt, ea spuse întinzînd brațul descărnat spre jalnicul pat pe care se afla culcat contele :
— Va trăi !
Micul d'Artagnan nu făcuse nici o mișcare.
În sfîrșit, ea îl zări și, pășind spre el, îl privi cu luare-aminte.
— Cine ești dumneata ? îl întrebă ea.
— Dar dumneata ? i-o întoarse tînărul mirat de întrebare.
— Teresina, răspunse ea simplu.
— Teresina ?
— Nebuna ! urmă ea, cu zîmbet silit.
Tot vorbind astfel, ea nu înceta să înainteze și să-l privească.
Deodată tot trupul îi fu zguduit de un tremur ; fața-i suptă se încordă, vinele gîtului i se întinseră, mai-mai să se rupă de nemăsuratul efort pe care îl făcuse pentru a-și înfrîna tulburarea care o copleșea.

— O, o, făcu ea, apăsînd pe fiecare exclamație.

— Ce ai ? o întrebă Georges, uluit că putea stîrni atîta frămîntare în necunoscuta aceea.

Ea nu răspunse ; dar apropiindu-se și mai mult, îi puse amîndouă mîinile pe umeri și-l sfredeli cu privirea.

— Nu o supăra, pentru Dumnezeu — șopti podarul aplecîndu-se la urechea tînărului, cei săraci cu duhul știu face și farmece !

Dar d'Artagnan nici nu avea de gînd să se împotrivească închipuirilor sărmanei femei, față de care simțea că i se naște în suflet un interes de neînvins. Dealtfel, aceasta își schimbase atitudinea dintîi și, după ce luă încetișor mîna lui Georges, o examină cu înfrigurare. Ai fi zis că este o prezicătoare din vechime exercitîndu-și sacerdoțiul.

Liniștea din încăpere și semi-întunericul ce domnea făceau ca întreg tabloul să pară și mai cutremurător.

După ce își spusese părerea, Gérard și Landry păreau a nu-i mai lua în seamă ; se duseseră lîngă rănit, a cărui respirație deși slabă se înviora tot mai mult. Rășina din opaiț trosnea într-un chip lugubru, zvîcnirile flăcării sale albastre isca un soi de fulgere palide, ce vărgau cînd și cînd mîna tînărului. Degetele osoase ale femeii abia le atingeau pe ale lui Georges care, totuși, se înfiora la contactul lor ; degetele acelea erau ca de gheață. Vreme de cîteva secunde ea păru cufundată în contemplarea numeroaselor linii ce se împleteau în mîna pe care o ținea.

— O, o, mai spuse ea cu o voce ciudată.

— Dar spune-mi ce vezi ? întrebă Georges.

Fără să-i răspundă, însă, ea murmură :

— Aceleași linii !... Aceiași sorți !...

— Mă cunoști cumva ?

— Nu, răspunse ea, pe un ton aproape sălbatic.

— Atunci de ce mă privești astfel și de unde groaza de care ai părut stăpînită pe cînd îmi citeai în palmă ?

— Pentru că-i semeni !

— Cui ?

— Lui !... Lui !

Apoi, dintr-o dată, slobozi un rîs scurt, strident, jalnic, asemenea unor hohote de plîns icnite, și rosti cîteva cuvinte fără șir :

— Era înalt... frumos... atunci... viteaz !... Terezina l-a văzut... Noapte adîncă... groaznică... Ah, du-te... du-te...

Apoi tăcu, ascunzîndu-și fața în palme. Nu se mai auzea decît șuierul respirației sale sacadate care-i ridica pieptul în tresăriri grăbite.

La rîndul lui Georges se apropie de Teresina.

Ea își înălță capul și-l privi fără să facă vreo mișcare.

— Suferi ? o întrebă el încetișor.

— Neîncetat ! răspunse ea, cu privirile rătăcite.

Apoi, parcă venindu-și în fire :

— Nu știu !... Nu mai știu !... Cine îmi vorbește ?... Dumneata !...

Și, dîndu-se pe neașteptate cu un pas înapoi, urmă cu sălbatecă mînie :

— Cine ești ?... Ce vrei de la mine ?... I-ai furat chipul ?... Nu ești *el* !... Nu ești *el* !... Iar ochii ei, neaburiți de nici o lacrimă, sticliră ca licuricii în noapte.

Georges trecea printr-o stare neplăcută pe care nu și-o putea lămuri. Nu știa ce temei să dea simpatiei care, fără voia lui, îl atrăgea spre femeia aceasta — smintită, neîndoios — dar al cărei glas îi tulbura inima, ca și privirea dealtfel, — o, privirea aceea ! — mereu neclintită și pătrunzătoare ; simpatia aceasta îi trezea în suflet o neliniște pe care nu și-o putea înfrînge.

— Vrei să stăm de vorbă ? o întrebă el.

Sprîncenele nefericitei se încruntară, o cută îi brăzdă fruntea.

— Nu, strigă ea, din nou apucată de rîsul acela sfîșietor. Teresina nu poate spune nimic !... Nimic !... Ea așteaptă și plînge !

— Ce aștepți ?

— Moartea !

Apoi, întinzînd brațul spre rănit, femeia adăugă :

— Veghează asupra lui și... asupra dumitale !

— Teresina ! strigă fără voia lui tînărul.

Ea îl privi din nou. De data aceasta, chipul ei, devenit trist și melancolic, oglindi o mîhnire nespusă. Trupul i

se clătină ; brațele ce-i atîrnau se ridicară pînă la jumătate, ca pentru a se întinde înainte ; dar își reveni pe dată și se întunecă iarăși, ca mai înainte. Cu pași mașinali, ea se îndreptă spre ușă. Acolo, întorcîndu-se încă o dată, rosti cu glas parcă din altă lume :

— Domnul să te aibă în pază !

Și se mistui în noapte.

După ce își mai veni în fire din buimăceala ce-l cuprinsese, tînărul se întrebă dacă nu cumva fusese prins în mrejele vreunui vis. Nu mai vedea, nu mai auzea. Între timp Gérard și Landry își făceau mereu de lucru pe lîngă conte, dîndu-i toate îngrijirile.

— O, dar vreau să o mai văd ! își spuse deodată d'Artagnan. Și, fără ca ceilalți doi bărbați să bage de seamă, ieși și el. În fața lui, la cîțiva pași, silueta femeii luneca încet, precum o fantomă spintecînd bezna. El se luă după năluca aceea mișcătoare, cu inima strînsă, împovărată.

— Ce mi se întîmplă oare ? Ce înrîurire poate avea asupră-mi femeia aceasta ?

De fapt, el nu-și dădea seama de neliniștea care-i apăsa inima. Pășea, străin de sine, supus parcă unei voințe din afara lui. Vru să o ajungă din urmă pe Teresina, dar un simțămînt nedeslușit îl opri. Instinctiv, de parcă ar fi fost silit să o facă, el își potrivi pasul după cel al nebunei.

Deodată, un glas trist și monoton se ridică în noapte, psalmodiind un cîntec de jale.

Te vei întoarce oare lîngă mine căci te aștept
O, dulce iubit de care mi-e dor ?
Te vei întoarce, tu cel pe care necontenit îl aștept
Lîngă cea care atît de mult te iubea ?

Georges se opri locului și își duse mîna la inimă, ca pentru a-i molcomi bătăile. Cîntecul acesta, care ajungea pînă la el asemenea unui vaer, îl mai auzise undeva. Unde oare ?... Cînd ?... Nu-și putea aminti... dar cuvintele pe care el însuși le îngîna, înainte chiar ca ele să se facă auzite, îi dovedeau îndestul că melopeea aceasta nu-i era necunoscută.

Și din nou porni, grăbind pasul, căci răstimpul în care stătuse locului îl îndepărtase de Teresina ; glasul ei nu mai ajungea pînă la el decît ca un susur aproape

nedeslușit. Capricioasa plimbare a sărmanei smintite îi dusese pe malul fluviului.

Din loc în loc, înaintînd în apă, „indicatoare" lungi afundate în nămol, însemnau tot atîtea puncte de reper pentru numeroșii pescari care își legau de ele bărcile.

Georges, ale cărui priviri încercau să străpungă întunericul, se poticni deodată de un obstacol care-i tăia calea. Dîndu-se înapoi cu un pas, și vrînd să vadă ce lucru anume îl oprise din drum, el se aplecă și rămase îngrozit. Un trup, poate un cadavru, sta întins pe pămînt. Revenindu-și uită pentru cîteva clipe de nebună, pentru a se încredința că cel sau cea care zăcea era cu adevărat fără de viață. Se aplecă așadar din nou asupra trupului și, după ce-și apăsă palma pe pieptul acela, murmură :

— Inima îi bate încă.

Dar nu isprăvise bine vorba, că un strigăt de furie îi țîșni de pe buze. Întorcînd ușor masa aceea inertă, văzu o mască de catifea neagră ce-i acoperea chipul.

— El ! răcni Georges. Iarăși el !

Și, scoțînd un junghar din teaca aflată la brîul baronului de Souvré, ridică brațul.

În aceeași clipă aproape, îl lăsă să cadă, moale, spunînd :

— Nu !

— Ucide-l ! porunci un glas înăbușit, la cîțiva pași de el.

Se întoarse brusc și bîigui :

— Teresina !

— Ucide-l ! repetă nebuna.

— Nu ! făcu el încă o dată, ridicîndu-și capul într-un gest nobil, plin de semeție. Ar fi o lașitate !

În clipa aceea raza lunii scăldă chipul bărbătesc și mîndru al băiețandrului, pe care atitudinea luată părea să-l facă mai înalt.

Aflată chiar în fața lui, Teresina slobozi un soi de urlet și, bătînd aerul cu lungile-i brațe descărnate, strigă gîtuit :

— D'Artagnan ! D'Artagnan !

Apoi, sub puterea groazei, imboldită de nebunia care o cuprindea din nou, o luă la fugă, deznădăjduită, scoțînd

strigăte nearticulate, semănate de ecou pe tot cuprinsul insulei.

Vrînd să o liniştească, Georges încercă s-o cheme ; dar îi clănţăneau dinţii, astfel că nu putu scoate nici cel mai slab sunet. Se gîndi să alerge după ea ; dar picioarele îi tremurau, gata să-l lase. Atunci, o porni încet, anevoie, pe drumul ce ducea la casa barcagiului, căci o istovire fără de margini luase locul prea multei sale energii. Cînd ajunse acolo, toate păreau neschimbate. Contele nu făcuse încă nici o mişcare, dar se vedea limpede că peste puţin avea să-şi recapete cunoştinţa.

Cu glas tăios, sacadat — de parcă întîlnirea cu Teresina ar fi făcut din el un dement — tînărul d'Artagnan îl întrebă pe Gérard :

— Pe femeia aceea ai mai văzut-o ?

— Pe nebună ?

— Da, pe ea. Nu s-a mai întors aici ?

— Nu, făcu Gérard privindu-l. Dar ce ai ?

— Nu ştiu. Nu-mi pune întrebări. Trebuie neapărat să o revăd !...

— Nu te-ai dus după ea ? întrebă la rîndu-i barcagiul care, fără a lăsa să se vadă, observase că tînărul plecase.

— Da, dar mi-a scăpat !... Unde aş putea-o regăsi ? Poate ştii dumneata ?... Cred că locuieşte în insulă.

Barcagiul îşi clătină capul a încuviinţare.

— Vrei să mă duci pînă la ea ?

— Pînă la vizuina ei, îl îndreptă Gérard, înclinînd iar capul pentru a arăta că se supune.

După ce îl preveniră pe Landry că vor lipsi puţin, cei doi ieşiră.

Curînd zăriră un fel de gorgan, alcătuit din pietre şi muşchi care, în beznă, aducea cu o grămadă de gunoaie. Cînd se apropie de el, Georges înţelese că protuberanţa aceea a pămîntului, pe dinăuntru scobită în chip de grotă, era închisă într-o parte de o grămadă de scînduri vechi, neîmbinate, alcătuind cea mai mizerabilă dintre cocioabe. O uşă — dacă lucrul acela putea fi numit astfel — se afla într-o veşnică mişcare, scîrţîind din balamalele-i ruginite, gata să se desprindă din cadrul ros de carii în care fuseseră bătute.

Cei doi bărbaţi intrară.

Gérard avusese dreptate. Era mai degrabă o vizuină decît o încăpere de locuit. Nici un obiect, nici o unealtă de bucătărie. Nimic ! Un gol desăvîrşit ; într-un ungher, o grămadă de frunze uscate, de ierburi şi de zdrenţe arăta că cineva voise să-şi încropească un culcuş din tot talmeş-balmeşul acela de rămăşiţe.

Cu un gest grăitor, Gérard arătă spre culcuşul gol.

— Mulţumesc, prietene, zise tînărul, care începuse să se obişnuiască cu firea tăcută a luntraşului ; întoarce-te la tovarăşul dumitale ; eu mai aştept aici.

Gérard nu stărui. Strînse mîna pe care i-o întinse Georges şi se duse la casa lui.

Micul d'Artagnan aşteptă multă, multă vreme, cu braţele încrucişate, sprijinit de uşa pe care, astfel, o împiedica să mai scîrţîie.

Ce de gînduri se învălmăşeau în mintea aceea tînără ! Ce de gînduri se înfăţişară cugetului acelui sărman băiat, care aştepta o necunoscută... o nebună !... Ce să-i spună... ce ? Ştia el oare ? Şi mereu, mereu aceeaşi întrebare, pe care şi-o punea fără de istov şi la care nu afla răspuns : Cine este femeia aceasta ?

Fireşte, nu se prea putea lăuda că ar fi avut odihnă, din ajun de cînd se stîrniseră toate, iar dacă norocul pe care venise să-l caute la Paris nu i se înfăţişase chiar de la sosire, cel puţin putea fi mîndru că văzuse întîmplările născîndu-i-se pe sub paşi, de vreme ce în mai puţin de douăzeci şi patru de ore fusese destul de răsfăţat în privinţa aceasta ; şi apoi, totul lăsa să se întrevadă că încă nu se afla la capătul lor.

Auzi din depărtare bătaia unui orologiu.

— E patru, gîndi el, ieşind din îngîndurarea în care se cufundase. O pîclă cenuşie îşi întinse încet vălurile, alungînd întunericul ce tivise zarea. Obiectele începeau a se desluşi, dar nu încă foarte limpede. Se năşteau zorile.

— Haide, îşi spuse el, oftînd adînc, e timpul să plec. N-ar fi prudent ca ziua să mă prindă aici. Apoi, aruncînd o ultimă privire în jur, adăugă :

— N-o să vină, n-o să ştiu nimic !

Trist, frînt de oboseală și mai mult încă din pricina emoțiilor, încercă să-și dea seama unde anume se afla: în fața lui, întinderi virane, doar cu cîțiva arbori de diferite soiuri, ici-colo ; în spatele lor, Sena al cărei murmur monoton mai mult îl bănuia decît îl auzea. Urmîndu-i firul, avea să ajungă, fără doar și poate, la Pont-Marie.

Tîrîndu-se aproape, căci istovirea copleșea în sfîrșit făptura aceea tînără și viguroasă, el urmă drumul ales, astfel că peste douăzeci de minute sosea, gîfîind, în fața hanului *La cei patru mușchetari*. Traversă cheiul Anjou și tocmai se pregătea să dea ocol „casei însingurate", cînd, deodată, se trase înapoi. În chiar mijlocul șoselei, o pată mare, brună, asupra căreia zorile născînde își aruncau palida lumină, îi atrase luarea-aminte. Pămîntul supsese sînge de om — căci tînărul se afla pe locul asasinatului — dar sîngele acesta își lăsase la suprafață culoarea învinuitoare. Lîngă pată, Georges își zări spada, ceea ce dovedea că nimeni nu trecuse încă pe acolo. Ridică arma și, după ce-i șterse vîrful de cizmă, și-o agăță de centură.

Și acum ce trebuia să facă ?

Să-l deștepte pe Planchet, nici vorbă... cu atît mai mult, cu cît nu voia cu nici un preț să dea lămuriri privind cele întîmplate.

Ziua se înstăpînea. Un zvon nedeslușit, asemănător îndepărtatului vuiet al mării, ajungea pînă la el. Marea cetate se deștepta. Privind în sus, zări fereastra camerei în care stătuse atît de puțin ; rămăsese deschisă.

— Să încercăm, spuse el.

Așadar, adunîndu-și puterile, se apropie de spalier și începu să se cațere. De trei ori se opri, gata-gata să se dea bătut. Dar curajul și voința îl susținură. Ajunse, în sfîrșit, la bara de sprijin, o încălecă și se pomeni în camera lui.

Era la capătul puterilor. Avu totuși prezența de spirit să închidă fereastra. Apoi, ținîndu-se de pereți, de masă, de tot ce întîlneau mîinile sale, ajunse la patul pe care se prăbuși, cufundîndu-se într-un somn care nu mai voise să-l ierte.

XII

PLANCHET ARE EMOȚII

Cînd micul d'Artagnan deschise ochii, îl zări pe Planchet care, în picioare în fața patului, cu boneta în mîini, îl privea cu o uimire lesne de înțeles. Cum așa, protejatul său dormise fără să-și fi desfăcut măcar patul, fără să se fi dezbrăcat ! Nu cumva răcise ?

Încă buimăcit de zguduitoarea dramă petrecută cu cîteva ceasuri mai devreme, Georges se freca la ochi și se uita în jur, întrebîndu-se dacă era treaz cu adevărat.

— Ah, făcu el în cele din urmă, dumneata ești, jupîn Planchet ?

— Da, răspunse hangiul. Pare-mi-se că n-ai dormit bine ?... Pun rămășag că ai visat, tînărul meu domn.

— Zi mai degrabă că am avut un vis urît ! răspunse Georges, fără a se descreți în fața bănuielii gazdei. Un vis groaznic !

— I-ați visat pe arcașii dumitale ?

— De-ar fi fost numai atît !

— Atunci ce ?

— Nimic.

După ce aruncase răspunsu-i mult prea scurt, pentru a curma alte întrebări, încercă să se ridice, dar mădularele-i încă amorțite îl făcură să se clatine.

— Ei bine, zise el ținîndu-se de capul patului, doar n-o să mi se facă rău ca unei fetițe ?

Planchet, care de la un timp încoace nu-l mai slăbea din ochi, strigă deodată :

— Dar ce ți s-a întîmplat, Dumnezeule-Doamne !... Ești plin de sînge ! Iar peste sîngele ce-ți mînjește țoalele, văd și pete de noroi... rupturi !... Ei asta-i !... Nu cumva visul acela urît te-a scos din casă ?

— Nu, răspunse Georges morocănos.

Planchet își spuse :

„N-o fi cumva somnambul ?"

Apoi cu glas tare :

— Nu poți rămîne așa, tînărul meu domn.
— Crezi ?
— Sînt sigur chiar. Bagi spaima în oameni, nu altceva !
— Ei, cam întreci măsura...
— Dar privește-te !

Pentru a se încredința de lucrul acesta, tînărul nu avea nicidecum nevoie să se cerceteze. Știa prea bine că Planchet avea dreptate ; clipa cînd alunecase în sîngele nefericitului conte îi reveni în minte, ca și înfiorătoarea luptă cu ucigașul. Apoi, apoi Teresina... o vedea amestecată în toate întîmplările acelea tragice, în care el fusese unul dintre eroi. Teresina, a cărei privire de foc o simțea asupră-i, în sfîrșit Teresina care îl tulburase într-atît, încît nu o mai putea uita.

— Repede, repede ! urmă hangiul, rostind vorba-i mult îndrăgită, trebuie să îndreptăm toate astea.
— Cum ?
— La naiba ! Dîndu-ți alte haine.
— Dar nu am cum să ți le plătesc...
— Îți spun că asta e singura cale de a te face să arăți a om de treabă, îi tăie vorba prea bunul Planchet, fericit că putea ajuta pe fiul fostului său stăpîn. În zece minute vei avea tot ce-ți trebuie.

Se depărtase, cînd deodată se lovi peste frunte și rămase locului, pentru a adăuga :

— Ah, trebuie înlăturată și amețeala aceea neașteptată pe care ai avut-o. Cred chiar că asta e și mai grabnic... Ieri te hărțuise foamea ; astăzi trebuie să fie vorba de altceva ; deși același leac poate fi și acum de folos. Așteaptă.

Coborî treptele cîte patru și se întoarse pe dată ; într-o mînă ținea o sticlă cu vin din acela din care-i dăduse în ajun, iar în cealaltă cîrnați și un colțuc mare de pîine.

— Iată, zise el punînd toate pe masă, înfulecă astea pînă la prînz.

— Cît ești de bun ! murmură, înduioșat, tînărul. Oare cum voi putea să-ți arăt vreodată recunoștința mea...

— Recunoștință ? îl întrerupse iar Planchet. Ei asta-i ! Doar eu sînt cel care te-am recunoscut !... Și mă simt tare mîndru !... Haide... Haide !... fără mofturi din astea ! Mănîncă, bea și, mai ales, nu te teme că-mi ești povară.

— Orice s-ar întîmpla, spuse Georges, plec astăzi.
— Astăzi ! Și încotro ?
— Așa, la voia întîmplării.

— Asta ar putea să te ducă departe, gîndi cu glas tare Planchet, scărpinîndu-se la ceafă. Mai tare mi-ar place pentru dumneata altă țintă... Ia să vedem... E limpede că nu poți îmbrățișa decît meseria armelor, nu-i așa ?

Georges își ridică privirile :

— E cea mai nobilă.

— Da, cînd nu ai alta la îndemînă... așa se întîmplă și cu dumneata, tînărul meu domn... Ei bine, de ce n-ai intra în serviciul maiestății sale ?

— Asta mi-era gîndul !... Numai că...
— Numai că ?
— Aș vrea să intru la mușchetari !

— Ei drace ! se minună hangiul. Vezi însă că asta nu-i treabă prea ușoară.

— Asta știu și eu ! oftă Georges.
— Dar nici cu neputință nu-i...
— Ai vrea oare dumneata...

— Să încerc ?... Da, firește. Fără a-ți făgădui însă nimic. Cunosc cîteva persoane suspuse... una mai cu seamă... în sfîrșit, ar ajunge !... Dar pentru asta trebuie să aștepți și, mai ales, să aștepți cu răbdare.

Micul d'Artagnan schiță un zîmbet și spuse :

— O să aștept.

— Să fie într-un ceas bun !... Și acum mă duc să-ți aduc schimburi.

Planchet coborî, părăsi hanul, după ce-l lăsă în paza lui Titemousse, un băiat sărman, neajutorat la minte, pe care îl luase din milă, și dădu fuga la unul dintre vecinii săi, vînzător de haine vechi, de la care cumpără tot ce avea nevoie. Cu „complet"-ul acesta de epocă în brațe urcă în camera lui Georges, desfășurînd pe dinaintea ochilor lui uluiți cuprinsul unui pachet voluminos.

Peste un sfert de oră, transformarea se făcuse, iar flăcăul, cu puteri nou cîştigate, reapăru, proaspăt şi voios, de parcă nimic neobişnuit nu i s-ar fi întîmplat. A rămîne închis în casă nu era însă lucru pe placul lui; de aceea coborî, atras de glasurile celor ce căutau băutură şi al căror număr începea să crească; gîndea să se amestece printre ei, spre a afla dacă se vorbea despre lucrurile acelea care îl interesau atît de mult.

Într-adevăr, se vorbea. Nu se vorbea decît despre pata mare, de un brun vineţiu — în care fiecare recunoscuse sînge — lăţită în chiar mijlocul străzii, astfel că sporovăiala îşi croia nestingherită drumul.

Jupîn Planchet se scărpina în cap — gest familiar lui — şi îşi punea în gînd sumedenie de întîmplări, urmate de cugetări intime, mai mult sau mai puţin îndreptăţite.

— Oare drăcuşorul ăsta blestemat să fi făcut iarăşi una de-a lui? Hm, nici nu m-ar mira! În familia asta se aprind repede cu toţii!... Dar ce s-o fi petrecut astănoapte, sub fereastra casei mele?

Tocmai ajunsese aici cu nedumeririle, cînd intră un vecin.

— Ei, cumetre Planchet!

— Ce s-a întîmplat, cumetre Métivier?

— Ţi-ai văzut viţa?

— Viţa?

— Ei da! Aia de sub fereastră.

— Dar ce are? întrebă Planchet. Doar a şi înflorit.

— Ce să spun, urmă Métivier, ciudate flori! Rămurelele sînt rupte de-a lungul peretelui, iar spalierul frînt în mai multe locuri!

— Fir-ar să fie! Trebuie să văd! sări vrednicul hangiu.

Ieşi repede şi se întoarse peste cîteva clipe, de data aceasta pe deplin încredinţat că tînărul său protejat nu era străin de jaful acela. Tocmai se pregătea să-l întrebe, spre a-şi potoli curiozitatea, cînd auzi zgomot de paşi, ca de trupă, de trupă destul de numeroasă, oprindu-se la uşa hanului.

— Ia te uită! Ce o mai fi şi asta? îşi spuse el.

Dar nu avu timp să găsească răspuns la întrebare; uşa se deschise brusc şi un sergent al arcaşilor municipalităţii se ivi în prag.

— Hei, hangiule! strigă el.

— Eu sînt.

— Apropie-te!

— Nu, dacă doriţi, intraţi!

— Fie! răspunse sergentul.

Şi făcu cîţiva paşi prin odaia cu mese.

Afară, vreo doisprezece arcaşi se ţineau gata să îndeplinească ordinele comandantului lor.

De îndată ce sergentul se află în faţa lui Planchet, începu să-i vorbească tăios:

— Adăposteşti un tînăr, o haimana pe care o căutăm.

— Nu cunosc haimanale, răspunse fostul slujitor al eroului gascon, sumeţindu-se. Bărbaţi, asta-i altceva! Dacă aşa ceva căutaţi la mine, atunci spuneţi-mi!

— La dracu! i-o întoarse sergentul, mi-ar fi cam greu să-ţi fac pe plac, fiindcă nu ştiu cum îl cheamă.

— Atunci...

— Atunci o să facem altfel.

Şi, întorcîndu-se spre uşă, subofiţerul strigă:

— Langlois, vino încoace!

Un alt sergent intră. Nu avea sabie.

Georges şi Planchet îl recunoscură imediat.

— Ia te uită, se încinge treaba!

— Unde ţi-e hoţul care ţi-a luat spada? întrebă cel dintîi pe camaradul său.

Subofiţerul cel dezarmat îşi plimbă privirea peste cei de faţă, oprindu-şi-o la Georges.

— Iată-l! spuse, arătînd spre tînărul d'Artagnan.

— Eşti sigur?

— Pe toţi dracii! Fireşte că sînt sigur. Poartă sabia mea la şold, lepădătura!

— Lepădătură eşti tu, brută! strigă tînărul pierzîndu-şi cumpătul.

— Înşfăcaţi-l! strigară într-un glas cei doi sergenţi.

Arcaşii intrară.

— Veniţi! făcu Georges trăgînd spada de la brîu şi sprijinindu-se de perete.

— Asta-i bună ! Sigur că venim, zise primul sergent.

— Săriți pe rebel ! comandă cel de al doilea.

Arcașii se pregăteau să se supună, cînd Planchet veni să se proțăpească hotărît în fața lor.

— Nu aveți dreptul ăsta ! rosti el cu glas puternic.

— Nu mai spune ! rînjiră subofițerii. Și cine s-ar putea împotrivi, mă rog ?

— Regele !

— Are dreptate ! murmurară cei mai mulți dintre cei ce beau pe la mese.

— Ia te uită, ce tot spuneți acolo ? exclamă sergentul cel dezarmat.

— Spun ce-mi place ! i-o întoarse bravul hangiu, aprinzîndu-se. Apoi adăugă calm : Maiestatea sa vrea și înțelege ca supușii săi să fie respectați cînd se află în casa lor.

— Da, da ! strigară toți cei de față ; în afară de arcași desigur, care erau de părerea celor doi comandanți ai lor.

Oratorul de drept numără dintr-o privire clienții și soldații, după care urmă, fericit de roadele istețimii sale.

— Ați pătruns la mine cu forța !... Vreți să comiteți un abuz, mă împotrivesc !... Afară !

— Haide, omule ! reluă cel de al doilea subofițer, lasă-ne să ne îndeplinim misiunea.

— Auzi, *omule*, urlă Planchet, ca scos din minți de felul în care acela i se adresase, și care i se părea jignitor. Vă arăt eu ce înseamnă un om care își apără drepturile !

Apoi, luă de pe placa de deasupra căminului o spadă lungă, mult îngustată spre vîrf.

— Cînd o să vreți !... făcu el, împingînd o masă pe care o așeză repede în fața lui și a tînărului.

— A, va să zică așa stă treaba ! strigă primul sergent, punînd la rîndu-i mîna pe spadă.

După aceea, adresîndu-se oamenilor săi :

— Înainte ! comandă el, puneți mîna pe apărătorul nelegiuiților și curățiți-mi cuibul ăsta de eretici.

Arcașii municipalității se pregăteau să se supună, dar în clipa în care vrură să se avînte, se simțiră încercuiți. Georges și Planchet le țineau piept din față, în timp ce vreo cincisprezece mușterii, înarmați cu ce găsiseră la îndemînă, cu bănci, scăunele, stacane din cositor, le tăiau retragerea în spate și începeau să-i hărțuie, nu glumă.

Cei doi asediați, proteguiți de masa care alcătuia un fel de baricadă, îi respingeau vîrtos pe asaltatori.

— Sînt *omule*, da ? nu mai înceta Planchet să strige, împărțind lovituri furioase cu spada, lovituri care, la drept vorbind, cam nimereau în gol, dar aveau darul să-i țină pe arcași la distanță.

Vălmășagul și zarva deveniră curînd de nedescris.

Afară, se adunaseră o groază de trecători, gîtuind trecerea pe cheiul Anjou și intrarea în strada La Motte-aux-Papelards. Cei mai curioși își ițeau capetele prin ușa întredeschisă a hanului. Printre aceștia, o femeie în zdrențe, pe care nimeni nu o băgase în seamă, dînd tare din coate, ajunse în primele rînduri. După ce ochii ei se obișnuiră cu lumina slabă dinlăuntru, ea scoase un țipăt sfîșietor :

În clipa aceea, d'Artagnan care se bătea neîntrerupt o zări.

— Teresina ! strigă el.

Atunci, fără a-și mai da seama, fără a se sinchisi de vreo primejdie, el sări peste obstacolul care îl despărțea de potrivnicii săi și încerca să ajungă la ușă. Dar pe dată fu înconjurat de oamenii miliției care puseră mîna pe el.

— Lăsați-mă ! răcni el. Lăsați-mă !

Și asemenea unui pui de leu prins în capcană, se scutură în așa fel încît arcașii, sub puternicele lovituri pe care le dăruia celor din jur, trebuiră să dea înapoi.

Deși nu înțelegea nimic din noua tactică a fiului celui ce-i fusese stăpîn, Planchet îl urmase.

Teresina se retrăsese din mulțime și se refugiase la capul podului ; acolo, sprijinită de parapet, își frîngea miinile și gemea, spre nespusa uluire a mulțimii de gură-cască ; ba unii chiar începuseră să facă haz de mișcările ei chinuite.

Fără să se sinchisească de glumele proaste ce i se aruncau în obraz, ea se tînguia, repetînd ca într-o litanie :

— Or să-l ucidă !... Ucidă... Ucidă...

XIII

ATHOS

Prea departe pentru a vedea cele ce se petreceau înlăuntrul hanului, cei ce căscau gura își treceau timpul cu acest intermezzo neașteptat cînd, deodată, sosi pe pod, în tropotul unui cal vînăt-rotat, un cavaler însoțit de o suită numeroasă. Purta veșminte de căpitan-locotenent la Mușchetarii-Cenușii.

Văzînd strînsura aceea de lume care umpluse strada, gentilomul strigă :

— Faceți loc !

Mai lesne e de dat un asemenea ordin decît de făptuit. Cavalerul nostru înțelese treaba aceasta dîndu-și seama cît de deasă, ca peria, era mulțimea. Totuși, molconind pasul calului, el repetă :

— Faceți loc !

Apoi, auzind gemetele sălbatice slobozite de un glas de femeie, se uită în jur. În chiar preajma lui, atingîndu-l aproape, Teresina se căina încă :

— Or să-l ucidă ! Or să-l ucidă. D'Artagnan ! D'Artagnan !

Cavalerul tresări. Descălecă în grabă, îndepărtînd cu mîna pe toți acei gură-cască și, cu pas hotărît, se îndreptă spre han. Cucerită de aerul mîndru și de noblețe pe care personajul acela le răspîndea, mulțimea se ferea în lături cu respect.

În han tărăboiul atinsese culmea. Iar pentru că Georges fusese înhățat de arcași, cei ce țineau cu tînărul, ațîțați de Planchet, încercau să-l scape. Ploua cu ghionți, nu alta. Poate că ar fi început să curgă și sînge, cînd un glas răsunător, autoritar, se înălță deasupra tumultului :

— Jos armele !

Ca de la sine, capetele se întoarseră toate. Atunci, bravul hangiu scoase un strigăt de bucurie și se năpusti spre noul-venit, zicînd :

— Apărați-l, monseniore !

— Pe cine ?

— E fiul lui ! exclamă Planchet arătînd spre Georges.

Cavalerul își ridică privirile asupra tînărului. Chipul i se lumină, iar ochii săi negri scînteiară.

— Dați pace acestui gentilom ! făcu el către arcași, care așteptau cuviincioși.

— Dar, monseniore, cuteză sergentul dezarmat.

Căpitanul-locotenent își încruntă sprîncenele.

— Dați-i pace, repetă el, de nu vreți să aveți de-a face cu mușchetarii mei... tînărul acesta face parte din suita mea.

Vădit dezamăgiți, arcașii se supuseră și făcură stînga-mprejur ; văzînd acestea, mulțimea nu-și precupeți huiduielile, urmîndu-i de la oarecare depărtare.

Atunci, adresîndu-se lui Planchet, cavalerul spuse arătîndu-l pe Georges ce sta nemișcat, de-a dreptul buimăcit.

— Adu-l la mine peste cîteva clipe.

— Da, monseniore ! O, da ! răspunse bunul hangiu a cărui privire se umezi de tulburare.

O clipă mai tîrziu cavalerul sări în șa și, urmat de escorta sa, ieși anevoie din mijlocul mulțimii care voia să-l aclame.

— Cine e seniorul acesta ? putut întru sfîrșit să bîiguie Georges.

— Contele de La Fére, răspunse Planchet.

— Contele de La Fére ? repetă băiețandrul.

Apoi, pe neașteptate, ochii i se umplură de lacrimi.

— Ah, exclamă el. Este Athos !... Athos !...

Încă mai vorbea, cînd ecoul unui cîntec trist ajunse pînă la el. Iar cîntecul acela glăsuia astfel :

Veni-vei la mine, cea care te aștept,
O dulce iubit pe care îl plîng ?
Veni-vei tu, pe care mereu îl aștept
Lîngă cea care te iubea ?

— Teresina ! strigă tînărul.

Și, dîndu-l la o parte pe Planchet care, fără să vrea, îi stătea în drum, sări pe pod. Privirile sale scormoniră împrejurimile. Nu văzu nimic !... Nimic !

Nebuna dispăruse.

După moartea domnului de Troisville, pildă de curaj, de dreptate și mîndrie, contele de La Fère devenise căpi-

tan-locotenent al Mușchetarilor-Cenușii ; Ludovic al XIV-lea purta titlul de prim-căpitan al acestei companii de elită alcătuită din trei sute de gentilomi. Numele de mușchetar *cenușiu* venea nu de la culoarea veșmintelor, ci de la culoarea cailor folosiți în ambele corpuri. Primul — veche gardă de onoare a lui Ludovic al XIII-lea — nu avea decît cai cenușii ori albi, în timp ce al doilea, care, sub ordinele cardinalilor Richelieu și Mazarin, nu avea decît cai negri.

Prima companie se afla în strada du Bac, a doua era cartiruită în mahalaua Saint-Antoine.

Toate cătanele acestea nobile purtau același costum: o cazacă și o vestă trasă peste arme din postav albastru galonată cu aur, avînd patru cruci mari, albe așezate, după unitate, în față, în spate și pe părți.

În afară de uniforma aceasta, mușchetarii — pe drept cuvînt foarte mîndri de norocul și de faima lor de buni ostași — se fāloșeau cu luxul cel mai orbitor, astfel că purtau, îndeobște, haine de postav stacojiu, vestă și podoabe de aceeași culoare, cu nasturi și butoniere aurii. Costumul acesta sclipitor le și adusese dealtfel porecla de *Casa roșie a regelui.*

Contele de La Fère, căpitan-locotenent al primei dintre aceste companii alese se afla în mare favoare la curtea regelui Ludovic al XIV-lea. Nu mai avea, ce-i drept, înflăcărarea tinereții — se apropia de cincizeci de ani — dar faptele sale cumpănite și totdeauna pătrunse de acel înalt simț al dreptății, ce nu-l părăsise niciodată, făceau din el un ofițer superior cu atît mai prețios cu cît punea în tot ce săvîrșea o cutezanță niciodată dezmințită.

O, cît de departe era vremea în care, sub numele de Athos, dimpreună cu Porthos, Aramis și d'Artagnan ținuse în mînă regate întregi ! Cîte amintiri... Dar și cîte păreri de rău !...

Porthos, forța materială a asociației lor, după cum el, Athos însemnase forța ei intelectuală, se săvîrșise din viață ; Aramis tot mai desprins de lume, era parcă mereu gata să rostească legăminte, iar în ce-l privește pe d'Artagnan îl văzuse căzînd alături de el în furiosul atac de

Maëstricht, la 24 iunie 1675 și-i culesese de pe buze ...mele cuvinte.

...ît de bine își amintea de acea bătălie glorioasă pentru ... țării, dar atît de nefastă pentru prietenul lui ; ...fruntarea aceea din care toți mușchetarii care au ...viețuit s-au reîntors cu săbiile însîngerate pînă la ...r și încovoiate de loviturile pe care le dăduseră.

...Singur !... Rămăsese singur, căci prieteniile pierdute ... puteau fi înlocuite. La ce bun averea ? La ce bun ...norurile cu care se vedea mereu copleșit ?... Fără în...oială, ar fi dat toate acestea ca să mai aibă douăzeci ... ani și pe tovarășii săi de arme !... Ar fi dat totul ...mai să retrăiască trecutul acela mereu viu, mereu ...rezent în amintirea sa, trecut în care chipul de înger al milady-ei Winter, soția-i nedemnă, doliul sufletului său, trecea doar ca un nor întunecat ! Și acest mare senior a cărui melancolie se prefăcuse într-o adîncă tristețe și își aștepta răbdător ceasul ales de Domnul pentru a-l readuce lîngă prietenii atît de mult îndrăgiți.

Casa lui era situată pe strada Lions-Saint-Paul. Spre ...a se îndrepta cînd, trecînd prin fața hanului lui Planchet, ...ntîmplarea făcuse să-l întîlnească pe fiul lui d'Artagnan. O adîncă tulburare îi cuprinsese sufletul, iar cînd ajunse în sala cea mare, tapisată cu scene de vînătoare, ce-i servea de cabinet de lucru, se lăsă pradă gîndurilor. Încăperea aceasta atît de minunat decorată și de somptuos mobilată nu avea, pe pereți, decît patru tablouri dintre care fiecare reprezenta un mușchetar în picioare, în mărime naturală. Și, în fiecare portret, același costum, aceeași ținută marțială ; doar chipurile erau diferite. Primul, semnat de Rafaelul francez Eugène Lesueur era amplu conceput și-l reprezenta pe actualul stăpîn al casei, pe Athos, noblețe întruchipată, privire adîncă, linii pure. Cel de al doilea, ale cărui trăsături mai puțin regulate înfățișau oricum o alcătuire foarte frumoasă, avea ceva șiret în expresie, datorită buzelor subțiri și a ochilor, cărora lorenul Claude Gellé — era unica operă de acest fel a peisagistului — artist bine cunoscut, le imprimase toată vioiciunea : acesta era Aramis. Cel de al treilea, pentru care Simon Vouet nu economisise defel pasta de culoare, lucrînd-o cu cuțitul, dezvăluia o față lată,

jovială în care totul era mare : ochii, nasul, gura și chiar urechile care, de ar fi fost mici, ar fi dăunat acestui chip uriaș ce respira forță fizică. Dealtfel, totul era armonios : un uriaș, dublat de un Hercule ; acesta era Porthos. În ce privește pe cel de al patrulea, care nu putea fi decît d'Artagnan, închipuia într-un oval desăvîrșit finețea, curajul și cinstea. Charles Lebrun, pictor al regelui, nemurise el însuși pe pînză trăsăturile eroului.

Contele de La Fère fu smuls din visare de intrarea lui Grimaud, fostul său valet care, crescînd în grad, îndeplinea acum funcția de majordom.

— Domnule conte, spuse el, tulburat, a venit Planchet... însoțit de un tînăr care seamănă cu...

O privire aruncată celui de al patrulea portret îi întregi gîndul.

— Poftește-l pe tînăr, încuviință stăpînul.

Grimaud făcu o plecăciune, se retrase și-l introduse îndată pe Georges.

Contele se ridicase. Se duse în întîmpinarea tînărului, amuțit și aproape tremurînd, îl privi, apoi murmură :

— Da... El este !... Chiar pe el îl revăd !... Pe bravul meu tovarăș !... Pe prietenul meu !...

— Domnule conte ! bîigui Georges.

— Iartă-mă, copile, reluă căpitanul mușchetarilor, cu multă blîndețe — iartă-mă dacă trezesc în dumneata amintiri dureroase... Și cu toate acestea va trebui să-ți vorbesc despre *el* !

— Despre tatăl meu ?

— Despre tatăl tău ! I-am făgăduit asta ! I-am jurat !

— E mult de atunci ?

— Cinci ani.

— La moartea lui, deci ? făcu micul d'Artagnan, cu glasul gîtuit de emoție.

— La moartea sa ! repetă înăbușit contele.

— Erați lîngă el ?

— Și-a dat sufletul în brațele mele.

— O...

Intonația din glasul lui Georges, mișcarea trupului său care devenea tot mai vădită de parcă printr-o forță

de neînvins ar fi fost atras către cel ce-l strînsese în brațe pe muribundul său tată, totul în el părea să strige :

— Ah, cum aș vrea să vă îmbrățișez !

— Vino ! zise contele care îl înțelesese și își deschisese brațele.

Tînărul se aruncă la pieptul loaialului gentilom. Apoi, nemaiputîndu-se stăpîni izbucni în plîns și dădu frîu liber potopului de lacrimi.

Contele îl ținu vreme îndelungată la pieptul său.

După ce îl văzu puțin mai liniștit, îi luă mîna și, arătîndu-i pînza pictată de Lebrun, spuse :

— Iată-l. Venise ultimul printre noi... era cel mai bun !

— Tatăl meu ! exclamă Georges, ai cărui ochi plini de lacrimi se îndreptară spre portret.

Încetișor, cucernic, de parcă s-ar fi aflat în fața Domnului, îngenunche și își împreună mîinile.

— Ascultă-mă, cavalere, urmă contele, căci de aici înainte titlul acesta îți aparține, vei auzi acum toată istoria vieții tale, iar cel ce-ți va vorbi prin glasul meu este el.

Tînărul se ridică, se așeză în fața portretului și spuse :

— Vă ascult, monseniore.

După ce se reculese vreme de cîteva secunde, domnul de La Fère începu următoarea istorisire, pe care ne socotim datori să v-o împărtășim.

XIV

DRAGOSTEA UNUI MUȘCHETAR

În 1661, prin urmare șaptesprezece ani înainte de evenimentele pe care vi le-am descris, cavalerul d'Artagnan se afla la Roma, pe lîngă domnul de Créqui, pe atunci ambasador al Franței.

Într-o seară, după ce mai zăbovise cu cîțiva prieteni și se întorcea singur la locuința sa din inima Romei, pe lîngă Panteon, auzi nu prea departe un glas de femeie care chema cu deznădejde în ajutor.

El alergă spre locul de unde se auzeau țipetele și se găsi curînd față în față cu patru haimanale, un fel de soldăței care făceau parte din garda papei Alexandru al VII-lea, așa-numita gardă corsicană.

Acești patru nenorociți se luptau cu o femeie tînără pe care voiau să o necinstească. Ea se zbătea, apărîndu-se eroic împotriva atacului acelor brute și nu înceta să strige cît o țineau puterile.

— Lașilor netrebnici ! răcni d'Artagnan, avîntîndu-se cu spada în mînă între femeie și cei ce se năpustiseră asupra ei.

— Un francez ! exclamară doi dintre vagabonzi.

— Mare chilipir ! adăugară ceilalți. Un dușman și o fată frumoasă !... Haideți, camarazi !

D'Artagnan se încordă și îi atacă vitejește pe cei patru.

Nu a ținut mult încăierarea ; cîteva pase fură de-ajuns pentru a trînti la pămînt pe trei dintre ei ; iar cel de al patrulea, văzînd cum stă treaba, o luă la sănătoasa.

Femeia căzuse în nesimțire. D'Artagnan o ridică, o luă în brațe ușor, cum ar fi făcut cu un copil și, pentru că se găsea doar la cîțiva pași de locuință, se îndreptă grabnic într-acolo.

Ajuns în camera sa, își culcă ușoara povară pe un fotoliu, aprinse o lampă și rămase mut de admirație în fața tinerei fete pe care o salvase.

În timp ce fata își venea în fire, el putu să o privească în voie : nu avea mai mult de douăzeci de ani ; era oacheșă, cu ochi mari, catifelați dar adînci ; chipul încadrat în acel „mezzaro" alb avea ceva rece, amintind de madona din piatră așezată în cîte o firidă, des întîlnită atunci pe drumuri. Înaltă, zveltă, cu forme minunate, totul era parcă făcut pentru a trezi dorinți într-un bărbat ca el, pe vremea aceea încă în plinătatea puterilor.

Fata îl privi, apoi se ridică și se îndreptă spre el cu mîna întinsă, spunîndu-i cu glas grav și atît de dulce. încît inima mușchetarului tresări :

— M-ați salvat, signor, vă mulțumesc !

— Nu am făcut, signora, decît ceea ce orice om de inimă ar fi făcut în locul meu, răspunse d'Artagnan. Nu merit așadar nici o mulțumire ; dimpotrivă, eu sînt acela care mă socot din plin răsplătit, datorită plăcerii pe care o am de a vă privi și, mai ales, de a vă vedea ferită de primejdii.

— Fără dumneata aș fi fost pierdută, urmă tînăra fată, căci mai degrabă aș fi murit decît să mă dărui josnicilor acelora !

— Dar cum s-a întîmplat că te-ai aflat printre ei ? o întrebă d'Artagnan.

— Ar fi prea multe de povestit, răspunse ea cu glas îndurerat.

— Altceva nu avem de făcut decît să stăm de vorbă, reluă mușchetarul al cărui glas tremurător și tulburat arăta limpede că se mințea pe sine însuși. Căci nu cred că ai vrea să încerci primejdiile unei noi aventuri, pornind singură, la ceasul acesta, prin cartierul pustiu din Cîmpul lui Marte ?

— Dar nu pot și nici nu trebuie să abuzez de generoasa dumitale ospitalitate, signor.

— Nu avea nici o teamă, signora ; ești cu un om cinstit ! Iar dacă mă socoți demn a-ți asculta destăinuirile, vorbește !

— Fie ! zise ea, așezîndu-se din nou. Dealtfel nu mai am cui spune ce am pe suflet. Istorisindu-vă nenorocirile mele, poate că mă voi mai liniști.

D'Artagnan luă la rîndu-i un scaun și o pofti să vorbească.

— În urmă cu vreun an, începu tînăra italiană, locuiam într-un cătun din Torlonia, așezat în mijlocul văii care desparte Albano de orășelul Aricia. Eram singură cu tatăl meu și mă simțeam fericită. Trăiam de pe urma roadelor pămînturilor noastre, dintre care unele erau foarte depărtate. Într-o seară tatăl meu plecă. Voia să-și petreacă noaptea pe una dintre proprietățile sale, spre a se putea duce să o cerceteze încă din zori. M-am arătat îngrijorată, frămîntată.

— Liniştește-te, mi-a spus el, îmbrățișîndu-mă drăgăstos. Voi fi înapoi mîine, înainte ca soarele să fi ajuns la nămiezi.

L-am văzut depărtîndu-se. Inima îmi era grea, iar lacrimile mă înecau. O presimțire pe care nu mi-o puteam alunga din cuget mă făcea să-mi fie teamă pentru viața tatălui meu. Eram cît pe ce să-i strig : „Rămîi ! Nu mă părăsi !" dar glasul mi se stinse pe buze, într-atît mă încremenise groaza ce mă stăpînea. O, de ce nu m-am putut agăța de el, de ce nu l-am oprit cu forța ori cel puțin să-l fi însoțit. Aş fi fost moartă acum, e adevărat, dar apărîndu-l nu aş mai fi suferit după aceea din pricina josniciei călăului său.

— Ce spui ? îi curmă vorba d'Artagnan... tatăl dumitale ?...

— Tatăl meu a murit asasinat ! spuse fata, acoperindu-şi fața cu palmele.

— Asasinat ? De cine ?

— De Bel-Diavolo, căpetenia bandiților care de cinci ani răspîndise groaza pe toată cîmpia.

După un moment de tăcere, fata continuă :

— Zadarnic mi-am aşteptat a doua zi tatăl. Ziua s-a scurs fără ca el să apară. Simțeam că înnebunesc !... Tocmai mă pregăteam să mă duc să-l caut, cînd am auzit bătăi puternice în uşă. Am dat fuga să deschid ; şi am scos un strigăt, dîndu-mă înapoi : în fața mea se afla Bel-Diavolo.

— Dumneata ! am exclamat eu.

— Da... eu ! mi-a răspuns.

— Dar tatăl meu ?

— Este mort !

M-am clătinat. Nemernicul m-a sprijinit. Apropierea de omul acela pe care îl bănuiam a fi ucigaşul îmi înzeci puterile. M-am desprins din brațele sale şi, dreaptă în fața lui, l-am întrebat :

— Tu l-ai ucis ?

— Eu. N-a vrut să mi te dea.

Nici nu şi-a isprăvit bine vorba că unghiile mele i-au pătruns adînc în carne. A scos un strigăt sălbatec şi m-a împins. Am căutat în jurul meu o armă... nimic !... Nu găseam nimic care să mă ajute să-mi împlinesc răzbunarea

împotriva banditului, a cărui înfățișare arătoasă devenise pentru el pricină de făloşenie, aducîndu-i şi porecla.

Ştergîndu-se de sîngele care-i şiroia pe față, îmi spuse cu răceală :

— Vei fi a mea !

— Vino de mă ia ! i-am strigat, năpustindu-mă pentru a doua oară spre el. Era cît pe ce să-l ating, cînd un glas de afară strigă :

— Alarmă !

Bel-Diavolo se dădu repede înapoi şi trîntind uşa peste mine strigă :

— Pe curînd !

L-am auzit cum se depărta. M-am repezit spre uşă. Am vrut să o deschid, dar mi-a fost cu neputință. O încuiase pe dinafară. Atunci, disperarea mi-a dat puteri. Am țipat, am chemat... În sfîrşit am fost auzită ! Era şi timpul, altfel m-aş fi omorît. Am povestit ce mi-a spus ucigaşul. Am rugat să-mi fie răzbunat tatăl, spunînd că voi merge în fruntea celor ce ar voi să împlinească asemenea act de dreptate. Dar s-au uitat unii la alții, fără să scoată o vorbă.

Groaza pe care o răspîndea tîlharul era atît de mare, încît chiar numele lui făcea pe oricine să tremure de spaimă. Toți țăranii din Torlonia vrură să-mi aducă mîngîieri ; dar i-am respins, scîrbită de atîta laşitate. I-am alungat ; eram nerăbdătoare să rămîn singură, singură cu deznădejdea mea, dar şi cu răzbunarea pe care voiam s-o duc la bun sfîrşit.

După ce au plecat cu toții, am făcut un legămînt solemn : am jurat să-l ucid pe Bel-Diavolo, ucigaşul tatălui meu. Trebuia !... O voiam !... Mi se părea că Dumnezeu însuşi mi-o poruncea.

S-a lăsat noaptea. Am ieşit din casă. În loc de armă am luat cu mine un stilet pe care l-am ascuns în sîn. Am mers, multă vreme. Cum de n-am murit pe drumul acela nesfîrşit ? Nu ştiu ! Mă întărea o putere supraomenească. Încotro plecasem ? Aşa, la întîmplare ? Nicidecum ! Ca toți ceilalți locuitori ai cătunului cunoşteam vizuina bandiților. Ea se afla într-o viroagă îngustă, la piciorul unei stînci înalte, acoperite de mărăciniş, aproape de mormintele antice cu care ne sînt semănate cîmpiile.

Am ajuns la marginea bîrlogului. M-am ascuns în ierburi, în mărăcini, în spatele blocurilor de granit. Am așteptat. De acolo zăream siluetele ce se profilau cînd și cînd în lumina palidă a lunii. Inima bătea să-mi spargă pieptul... nu că mi-ar fi fost frică !... De neliniște bătea. „Dar dacă o să-mi scape, îmi spuneam. O, chiar de ar fi să mă arunc în mijlocul acestei haite de asasini, tot aș avea timpul să-l lovesc înainte de a fi prinsă. Tocmai mă pregăteam să-mi duc planul la îndeplinire, cînd o umbră se desprinse de lîngă o stîncă uriașă pe lîngă care se intra în grotă. Umbra venea spre mine, astfel că se deslușea tot mai limpede ; am recunoscut-o. Domnul ținea cu mine, era chiar Bel-Diavolo ! Mi-am încordat puterile, spre a înăbuși în mine strigătul ce voia să-mi țîșnească de pe buze și, cu mîna pe stilet, mă pregăteam să mă reped asupra nemernicului.

El pășea singur, încet, furat parcă de gînduri, sau poate chinuit de remușcări ; dar nu, infamul nu putea încerca așa ceva !

Cînd s-a aflat la numai doi pași de mine, m-am ridicat și, iute ca gîndul, i-am înfipt cuțitul în inimă. A căzut ducîndu-și mîinile la piept. A vrut să vorbească, dar sîngele îl înăbușea. Nici un cuvînt, nici un sunet n-a putut trece de buzele-i blestemate. Atunci, aplecîndu-mă asupra lui, am spus :

— Bel-Diavolo, îmi răzbun tatăl !

Buzele i s-au mișcat ca pentru a arunca un blestem, ochii săi în care se citeau spaima și groaza m-au ațintit o clipă, apoi capul i-a căzut greu pe spate. Murise !

Înnebunită, am alergat înapoi spre casă. Nici vorbă să mai rămîn mult acolo. Prietenii lui Bel-Diavolo n-aveau să întîrzie a-l răzbuna, de asta eram sigură, și curînd aveau să descopere mîna care-l lovise.

Am adunat în grabă tot ce mai aveam — pentru mine, ce-i drept, o mică avere — și am fugit, lăsîndu-mă cu totul în grija Madonei. Ea m-a ocrotit, căci am putut dejuca urzelile țesute împotriva mea, am putut ajunge — dar după cîtă oboseală, lipsuri și primejdii — pînă la porțile Romei, unde am intrat fără să fi fost hărțuită. M-am ascuns într-o locuință din care n-am ieșit niciodată, decît pentru cele trebuitoare traiului.

Acolo am aflat pe ocolite că bandiții, neputînd ajunge la o înțelegere cu privire la numirea unui nou șef, se risipiseră, rupînd astfel cîrdășia. Cîțiva dintre nemernicii aceia s-au înrolat în garda corsicană ; alții continuau să jefuiască și omoare pe cont propriu.

Mi se părea că nu mai aveam de ce mă teme ; dar iată că în astă-seară, ducîndu-mă la biserica Santa-Maria-d'Ara-Coeli, spre a mă ruga Fecioarei pentru sufletul sărmanului meu tată, am fost atacată la întoarcere de patru dintre bandiții aceia. Pe cînd mă apropiam de locuința mea, s-au năpustit asupră-mi, iar trei dintre ei se pregăteau să mă lovească, în clipa în care cel de-al patrulea a strigat :

— Stați, camarazi, nu încă ! De vreme ce n-a putut fi a șefului, să fie a noastră ! O asemenea răzbunare ar gusta-o, sînt sigur, sufletul lui Bel-Diavolo ! Ceilalți îi împărtășiră părerea, astfel că toți cei patru încercau să mă lege și să mă ia cu ei, cînd ai apărut dumneata...

Tînăra fată tăcu ; spusese tot ce avea de spus.

— Și acum ? o întrebă încet d'Artagnan.

Un timp nu răspunse ; capul i se lăsă încet pe piept, un hohot de plîns o înecă.

— Mi-ai spus că ești singură pe lume... Atunci, cine te va ocroti ?

— Dumnezeu !

— Firește, e o protecție ce nu trebuie disprețuită... dar aș prefera — dat fiind că Dumnezeu încheagă greu legături cu excomunicații — o inimă curajoasă și un braț vînjos, înarmat cu o spadă bună.

Cugetării bravului mușchetar îi urmă din nou tăcerea, căci vorba lui reamintea fetei într-un chip cam nesocotit, că omuciderea săvîrșită făcea ca pedeapsa majoră a bisericii să-i atîrne greu deasupra capului.

— Îngăduie-mi, rogu-te, să-ți dau un sfat ! urmă d'Artagnan.

Ea își plecă fruntea în semn de încuviințare.

— Cred că ești sfîrșită de oboseală. Locuința asta este alcătuită din două încăperi ; o ușă le desparte ; ea se

închide din partea asta, poftim cheia... Apoi adăugă, arătînd spre pat : odihnește-te, eu voi face la fel dincolo.

Ea ridică asupra lui ochii mari înrourați de lacrimi ; drept răspuns, îi întinse mîna.

D'Artagnan îi dădu cheia. Ea nu primi.

— Nu, zise ea. Ar însemna să te jignesc ! Te cred !

Mușchetarul luă mîna mică pe care ea i-o întindea, o strînse ușor și ieși, nu fără a fi oftat adînc, din camera în care de pe acum își lăsase o părticică din inimă.

A doua zi așteptă întîi ca ea să se deștepte. Cînd i se păru că-i aude zgomotul pașilor, bătu discret la ușă.

Fata veni să-i deschidă. Dintr-o privire, d'Artagnan înțelese că ea nici nu se dezbrăcase.

— Îți mulțumesc, signor cavaler, începu ea, fără să-l lase să spună un cuvînt, ai fost bun și generos... N-o să uit niciodată ! Adio !

Și se îndreptă către ușa de afară.

— Cum așa ! exclamă d'Artagnan, dezamăgit, ții deci să te regăsești într-o bună zi în fața acelor nemernici din garda corsicană ?

— Facă-se voia Domnului ! răspunse ea, oprindu-se locului.

— Domnul !... Iarăși Domnul !... tună mușchetarul, oarecum sîcîit. Domnul e mare, fără îndoială, dar nu tot el a spus : „ajută-te și cerul te va ajuta ?"

— Dar ce pot face ?

— Să rămîi !

— La dumneata ?

— De ce nu ?

— Ar însemna să dau de o altă primejdie, murmură tînăra italiancă, plecîndu-și capul. Și atunci te-aș întreba ce m-ai întrebat adineauri : Cine mă va ocroti ?

— Împotriva cui ? întrebă el fără să priceapă prea bine.

— Împotriva mea ! răspunse ea încet... atît de încet... încît d'Artagnan mai mult ghici decît auzi.

Cînd ea își înălță capul, mușchetarul se afla la picioarele ei. Îi luă miinile într-ale sale ; ea nu și le retrase, iar el îi spuse cu glas grav, solemn :

— Dacă ai încredere în mine, signora, îți jur că, după ce îmi voi fi încheiat misiunea, mă vei urma în frumoasa mea țară, Franța, și-mi vei fi soție.

Ea tresări, își lăsă capul în piept și nu răspunse.

Rămaseră astfel îndelungă vreme. Ce și-au mai spus ? Multe și nimic, căci doar ochii sînt vorbăreți în întîlnirile de început, iar buzele au ele altă treabă !

Ziua se scurse în imaginarea acelor refrene atît de dragi celor ce se iubesc, iar cînd se lăsă noaptea, ușa care despărțea cele două încăperi nu se mai închise.

Au trăit astfel trei ani, fericiți în dragostea lor, fericiți că și-o puteau spune. Un copil le pecetlui iubirea ; astfel, legăturile ce-i uneau se strînseră și mai tare.

Un copil ! Un băiat ! Ce bucurie pentru mamă !

D'Artagnan era și el fericit !

Dar ea ! Îl legăna pe micul Georges și chiar după ce trecuse de doi ani, tot îl mai adormea cîntîndu-i un refren al vremii...

Într-o bună zi, tînăra femeie căzu bolnavă la pat. Avea fierbințeli mari, viața îi era primejduită.

D'Artagnan luptă împotriva bolii și, după îngrijiri, izbuti să o alunge. Începea să spere din nou, cînd un ordin îl rechemă pe dată în Franța. Vestea aceasta, pe cît de cumplită pe atît de neașteptată, îi lovi crud pe amîndoi.

Să o ia cu el ? Oare ar fi fost cu putință ?... Era încă suferindă, iar nemiloasa veste îi înrăutățise starea.

Ordinul de plecare era precis ; nu putea fi discutat.

Mușchetarul se opri atunci la o a treia cale de ieșire din impas. Avea în orașul sfînt compatrioți în care se putea încrede. O lăsă așadar pe cea care o socotea ca și soție sub protecția a doi gentilomi, întru totul devotați lui, și hotărî să-și ia copilul care nu putea decît däuna sănătății mamei. Se înțeleseră că de îndată ce ea avea să poată îndura oboseala drumului, să plece la rîndul ei. Avea să se ducă la Blessac, în Gasconia. Acolo avea să-și regăsească fiul, primind totodată vești de la d'Artagnan care, dealtfel, avea să vină să-i vadă cît mai des.

Sosi și ziua despărțirii. O scenă sfîșietoare, menită cît pe ce să fie plătită cu viața sărmanei femei. Ea se întări

însă în durere și tăinui o parte din nemiloasa-i suferință celui pe care îl iubea atît de mult.

— Pleacă ! îi spuse ea cu glas înecat de lacrimi. Curînd vom fi din nou împreună ! Pleacă ! Și veghează bine asupra micuțului nostru Georges !

D'Artagnan a plecat într-adevăr cu inima grea, pradă unor sinistre presimțiri care, vai, aveau să se și împlinească...

Contele de La Fère se opri și privi spre tînărul său ascultător.

Chipul acestuia era scăldat în lacrimi, iar respirația-i gîfîitoare scotea un șuier ce stîrnea milă.

— Curaj, îl îmbărbătă bătrînul gentilom, plin de înțelegere.

— Mama !... Sărmana mea mamă !... atît putu să îngăime Georges.

Apoi, contele urmă :

— De cum a sosit tatăl tău la Paris, am alergat să-l văd.

Mîhnirea, tristețea lui adîncă m-au mișcat. I-am pus întrebări.

Atunci mi-a povestit toate cele ce ți-am spus și eu acum.

Mama ta îi trimitea vești. Se simțea mai bine, zicea ea. Iar el aștepta să se însănătoșească deplin, spre a o vedea lîngă el.

Ades, foarte ades, el o pornea în galop la Blessac, te săruta și se întorcea la Paris, fără odihnă și fără să se oprească decît pentru a schimba calul.

La vremea aceea a izbucnit și războiul împotriva Olandei. Multă lume și-a bătut joc, și nu fără temei, de pricinile ușuratice care au stîrnit glorioasa campanie.

Ludovic al XIV-lea se arătase iritat de atacurile îndreptate împotriva Curții sale de către gazetarii olandezi și, mai cu seamă, de rușinoasa medalie bătută la porunca consilierului municipal van Benning, medalia purtînd efigia regelui Franței cu următoarea legendă : *In conspectu meo stetit* (văzîndu-mă, soarele s-a oprit în loc).

Tatăl tău și cu mine am fost nevoiți să plecăm sub ordinele mareșalului de Turenne, căci domnii de Bellefonds, d'Humières și de Créqui se retrăseseră. Am luptat îndelungă vreme, căci a trebuit să cucerim Charleroi, Tournai, Douai, Lille, Brugs aflate în Țările de Jos ocupate de spanioli. Apoi urmă asedierea Olandei, asediul de la Maëstricht...

— Maëstricht ! murmură cu durere Georges.

— Da, copilul meu, iată-mă ajuns la cea mai grea amintire... dar trebuie să știi totul.

Între timp tatăl tău află că cea la care se gîndea necontenit, mama ta, părăsise Roma. Trecuse multă vreme, fără ca ea să apară totuși la Blessac.

Ce i se întîmplase ?

Nefericitul meu tovarăș de arme, înlănțuit de datorie și onoare, nu putea face nimic pentru a afla cît de cît ceva. Se văzu nevoit, ca și mine care încercam să-i mai aduc alinare, să amîne totul pînă la sfîrșitul acelei nenorocite campanii.

Dar vai, nu i-a fost dat să mai revadă Franța !

La 24 iunie, corpul de armată al regelui fu luat cu asalt. Eram cinci sute de mușchetari, o mie două sute de gentilomi din gărzile corpului, două sute din cavaleria ușoară, nouă sute jandarmi, regimentul gardei elvețiene și cei o sută de elvețieni. D'Artagnan și cu mine luptam cot la cot, cînd vajnicul meu prieten căzu lovit de o ghiulea. Mi s-a prăvălit în brațe. Și-a întors atunci spre mine brațele și mi-a spus :

— S-a sfîrșit, Athos ! Nu o să-i mai revăd !... Fiul meu !... Fiul meu... Ți-l încredințez !... Tu ai să-l vezi... și ai să-i spui totul... totul...

Glasul contelui de La Fère se tulbură ; își trecu palma peste mustățile sure în care se rostogolise o lacrimă. Emoția aceasta nespusă avea în ea ceva măreț și sfîșietor, care îl gîtuia pe bătrînul gentilom, pradă amintirii acelor ultime clipe ale tovarășului său de tinerețe.

După aceea, printr-un efort, își recăpătă stăpînirea de sine și urmă :

— Am întins mîna și am răspuns tatălui tău astfel :

— Îți jur, prietene !

— Mulțumesc, a mai putut rosti.

Apoi, cu un ultim suspin :

— Ea... Ea...

Atît a mai putut spune. Capul i s-a lăsat ușor pe umărul meu și astfel s-a săvîrșit din viață...

— Tatăl meu... Tatăl meu... repeta băiatul, plîngînd. Iar ochii i se îndreptau spre portretul care părea că-l privește cu un surîs ce nu poate fi tălmăcit în cuvinte.

Contele urmă :

— Abia în 1676, sînt de atunci doi ani, am putut părăsi armata care continua să lupte în Flandra. Reîntors la Paris, mi-am început demersurile ; am pus la treabă mulți emisari, dar nici unul nu mi-a putut spune ce se întîmplase cu mama ta. Mi-am amintit atunci de cuvintele rostite de el în ce te privește. Acum o lună am trimis după vești la Blessac. Mi s-a spus că tocmai plecaseși, după ce ai închis ochii bătrînului Manifou. Dă-ți seama cît eram de deznădăjduit. Nu puteam împlini nici una dintre dorințele prietenului meu, ale fratelui meu de arme ! Dar ce mare mi-a fost bucuria cînd, în dimineața asta, întîmplarea mi te-a scos în cale. Iată-te !... Ești lîngă mine...

Apoi, întorcîndu-se spre portret, adăugă :

— Odihnește în pace, d'Artagnan !... Athos îți jură că te va înlocui.

O tăcere adîncă urmă acestei istorisiri, neîntrerupte decît de sughițurile de plîns, sfîșietoare, ale sărmanului copil. Într-un tîrziu își înălță capul și-l privi pe conte, care înțelese că avea de pus cîteva întrebări.

— Să fi uitat oare ceva ? îl întrebă el.

— Da ! făcu Georges.

— Ce anume ?

— Numele mamei mele...

— Mama ta se numea Teresina !

Un țipăt sfîșietor, care îl îngrozi pe contele de La Fère, răsună în încăpere și, pe dată, aflat la capătul puterilor, Georges se prăvăli pe covor.

XV

ÎN APĂ

După ce căzuse în Sena, învins de tînărul d'Artagnan, baronul de Souvré fu stăpînit îndată de gîndul firesc de a ieși din bucluc fără să mai încerce a se bate. Simțea că dușmanul său e pe mal, la cîțiva pași și, cum nu se știa cel mai tare, instinctul de conservare îl făcu prudent.

Ieși la suprafață, fără să facă zgomot, își umplu pieptul cu aer, apoi dispăru din nou, de data aceasta din proprie vrere, și înotă mai departe, cu înverșunare ; cînd și cînd scotea capul afară, respira și iarăși se făcea nevăzut.

Cînd socoti că distanța străbătută era destul de mare, pentru a putea risca totul, abandonă felul acesta de a înota, care dacă nu era primejdios se dovedea foarte obositor și înotă în chip obișnuit. Dar puterile îl lăsau. Hainele îl stînjeneau foarte tare și îi închingau mișcările.

Deși strașnic înotător, întrevedea clipa în care avea să fie înghițit de apă pentru vecie. Cu atît mai mult cu cît, nevoind să facă zgomot, de teamă să nu atragă atenția prietenilor victimei sale, nu se putea folosi chiar de toate mijloacele, astfel că se lăsa, de voie de nevoie, tîrît de curent. Se și simțea tras la fund încetul cu încetul ; cu toate că-și înălța capul, apa amenința să-l acopere din nou.

— Gata, sînt pierdut !

O clipă îl fulgeră gîndul să strige după ajutor. Încercă ; dar apa i se bulbuci în gură ; o închise imediat, dar nu destul de iute ca să nu îl cuprindă amețeala. Atunci își pierdu cu totul sîngele rece ; urechile începură să-i vîjîie, brațele se ridicară și se agitară cu disperare pe măsură ce trupul i se afunda tot mai mult. Era cît pe ce să dispară în adîncuri, cînd miinile, întinse înainte, se prinseră, cu puterea ce o dă deznădejdea, de un obiect tare, rezistent. Să fie aceasta salvarea ? Da... cel puțin, de-ar fi putut să adune destule puteri pentru a folosi cît mai bine sprijinul ivit. Senzația pe care o avu, cînd mîinile nu-i mai

bătură în gol. îi dădu dintr-o dată forțe noi. Făcu un efort, se opinti; pieptul, avîntat înainte, se izbi de obiectul pe care mîinile-i crispate îl strîngeau. Își dădu seama că era un țăruș care ieșea din apă pînă la înălțimea de aproape un metru. Își încolăci picioarele de el și, ca și cum ar fi fost vorba să se cațere pe un catarg, se înălță din apă spre a putea respira în voie.

Era și timpul. Și-o spuse singur, în propriu-i cuget.

Sleit de puteri, aproape înăbușindu-se, nenorocitul rămase astfel timp de cîteva minute. Înviorat ca stare sufletească, — fizicește era încă departe de a se simți în putere — căută să tragă folos de pe urma acestui sprijin pe care i-l azvîrlise providența nelegiuiților, spre a recunoaște locul în care se găsea. Își plimbă privirile peste oglinda apei, către mal și mai mult ghici decît deslușí niște țăruși îndestul de apropiați unii de alții. Nu trebuia decît să se arate îndemînatic, spre a se prinde de ei și a ajunge astfel pe pămînt uscat. Neavînd de ales, baronul hotărî să încerce.

Asemenea acrobaților care se aruncă de la un trapez la altul, își făcu vînt și sări, cu brațele întinse, spre țărușul cel mai apropiat. Avu norocul să se poată agăța de el, după ce abia a atins apa, asemenea unei pietricele care ricoșează.

Slobozi un oftat. Pentru el, aceasta însemna salvarea, căci acum nu se mai îndoia de izbîndă.

După cîteva clipe de odihnă reluă acel soi de „zbor" acvatic și din nou reuși. Dar lăsîndu-se să lunece în jos de-a lungul țărușului de care se ținea, pentru a cunoaște adîncimea fluviului în acel loc, nu putu atinge fundul. Malul era încă, prin urmare, destul de departe? Nu-și putea dădea seama, într-atît de adîncă era bezna.

Dar, la urma-urmei, de ce să-i pese de asta? Primejdia imediată fusese înlăturată, putea aștepta cu răbdare să-i revină puterile înainte de a se avînta într-un nou „salt de crap". După ce trase destul aer în piept, o luă de la început, apoi iarăși și iarăși, cu același noroc. Exercițiul acesta ținu aproape o oră — răgazurile dintre periculoasele evoluții fiind cam de zece minute.

În sfîrșit simți deodată sub picioare pămîntul... adică nămolul în care se afunda ușor. Dar ce mai putea însemna asta pe lîngă primejdia pe care o înfruntase? Picioarele i se sprijineau de o masă oarecare; că era tare ori lunecoasă, mai avea asta vreo însemnătate? Singurul lucru necesar pentru el era un punct de sprijin mai puțin mobil decît apa. Ceea ce fusese mai greu trecuse, deși, la drept vorbind, cu cît înainta, cu atît se simțea mai slăbit.

O anume teamă îl încercă vreme de o clipă. Nu cumva avea să se prăbușească înainte de a-și fi atins ținta? Gîndul acesta îl încremeni. Înțelegînd dealtfel foarte bine că nu mai era timp de pierdut, vru să iasă din baia aceasta forțată și mult prelungită. Acum, apa îl înfricoșa.

— Dacă o să cad, își spuse, căci o slăbiciune era lesne de prevăzut, cel puțin să mi se întîmple pe pămînt tare. Apa asta neagră mă îngheață și mă înspăimîntă. La fiecare unduire care mă atinge ușor, mi se pare că simt răceala unui cadavru, cadavrul contelui!

Ținîndu-se de ultimii țăruși ce i se iveau în față, izbuti să atingă, într-un ultim efort, malul al cărui povîrniș, din fericire pentru el, era mai puțin abrupt în locul acela decît în altă parte. Se agăță de smocurile de iarbă, de spini, tîrîndu-se ca o reptilă, trăgînd după sine o carapace de mîl și sfîrși prin a ajunge pe coama taluzului.

Acolo baronul de Souvré se opri. Culcat pe burtă, vru să se ridice, dar nu reuși; ochii i se închiseră; simțurile îi amorțiră dintr-o dată, iar capul îi căzu greu înainte, ca o piatră; simțurile îi amorțiră. Leșinul ținu multă vreme; în timpul acesta îl găsise și îl crutase Georges care alerga, cum știm, după Teresina. Încetul cu încetul, mulțumită adierilor răcoroase ale nopții, baronul își veni în fire.

Mai întîi nu-și dădu bine seama ce anume i se întîmplase. Vru să-și ducă o mînă la frunte, dar brațu-i ca de plumb căzu îndărăt.

— Ce-i asta? se întrebă el. Unde mă aflu?

Se ridică anevoie și își plimbă în jur privirile-i vagi, nehotărîte. Deodată se simți cuprins de un tremur; dinții îi clănțăneau; dar gîndurile nedeslușite care dădeau năvală începură a se limpezi; își aminti.

— Apa! murmură el cu un fel de groază.

Instinctiv, brațele începură să schițeze mișcările înotătorului. Creierul, încă necumpănit, îl făcea să creadă că trebuia să continue lupta împotriva elementului lichid.

— Sînt salvat, reluă el, slobozind un adînc oftat de ușurare. Apoi adăugă : Dar nu pot rămîne aici !

Chemîndu-și într-ajutor toate puterile, izbuti să se ridice. Picioarele-i tremurînde nu-l puteau duce. Vru să pășească ; simți că se clatină, asemenea unui ins beat.

Atunci, cuprins de o groază nebună, crezînd că va muri acolo, baronul strigă.

Nici un răspuns nu răsplăti chemarea deznădăjduită. Pînă și ecoul rămase mut.

— O, bîigui el, în timp ce dinții îl clănțăneau întruna, nu vreau să mor aici. Nu ! Nu ! Nu vreau !

Gîfîind, cu fața scăldată în sudori, în pofida fiorilor care nu-l slăbeau, se tîrî în genunchi, ajutîndu-se cu mîinile pe care nu mai avea putere să le ridice. Rămase astfel destulă vreme, cu capul aplecat spre pămînt, cu picioarele prinse în țărîna umedă, cu degetele încleștate în tină, aidoma unei ființe scîrnave.

În asemenea clipe, un copil s-ar fi putut dovedi mai puternic decît el. Din gîtlejul care-i ardea ca focul se auzea ieșind un fel de horcăit. Ochii injectați de sînge nu mai vedeau. În urechi îi răsuna un dangăt funebru, iar tîmplele îi băteau cu furie.

Capul i se lăsă și mai jos, pe nesimțite : brațele, prea slabe, pentru a îndura mai multă vreme greutatea trupului, cedară îndoindu-se, iar fruntea, în aplecarea-i bruscă, lovi un colț de piatră aflat acolo. Sîngele țîșni, dar el nici nu băgă de seamă. O nouă sincopă se produse, timp în care fața i se scufundă în pămîntul mocirlos. Nu-și datora salvarea decît propriei sale slăbiciuni. Fără emoragia aceasta, venită la timp, care înlătura congestia, ruda marchizei de Louvois nu s-ar mai fi ridicat de jos.

Baronul redeschise ochii pentru a doua oară și-și smulse fața din băltoaca murdară în care căzuse. Se simțea ceva mai bine. Atunci, printr-un efort de voință care poate că în orice altă clipă i-ar fi lipsit, se ridică, făcu cîțiva pași. Se opri, respiră tare și își reînnoi încercarea. În licărirea zorilor născînde, ochii săi tulburi zăreau ca într-un miraj primele căsuțe ale insulei.

Orice s-ar fi întîmplat trebuia să ajungă acolo. Căci, fără îndoială, avea să afle și ajutor. Ceea ce voia era să găsească oameni care să-l ajute să ajungă la locuința lui.

Ajunse în sfîrșit la ținta mult dorită și, stors de vlagă, nemaisimțind multele suferințe pe care le îndura, căzu lîngă primul prag ce-i ieși în cale. Zgomotul produs de cădere atrase cîteva persoane care îl înconjurară. După îngrijiri date în grabă și care îl readuseră la viață, baronul Raoul de Souvré putu, în sfîrșit, să fie condus la casa lui, unde ajunse mai mult mort decît viu.

XVI

CONVALESCENȚĂ ȘI DEZNĂDEJDE

La aceeași oră și urmînd aproape același drum ca și baronul Gérard și Landry, învăluiți în cele din urmă umbre ale nopții îl transportau pe o brancardă, închegată în grabă, pe domnul d'Ablincourt : îl duceau spre locuința sa din strada Le-Regrattier. Căci vrednicul servitor și Landry socotiseră că ar fi o nechibzuință să-l lase pe rănit în coliba din Île-aux-Vaches, unde totul însemna pentru el primejdie. O reîntoarcere răzbunătoare a omului mascat, a acelui dușman pe care nici unul, nici celălalt nu-l cunoșteau, dar a cărui putere o bănuiau, era oricînd de așteptat. Firește, existau mari șanse ca ucigașul să nu mai fie pe lumea asta ; dar toate nu erau decît presupuneri : lipsea certitudinea. Și apoi, îngrijirile ce trebuiau date nefericitului conte cereau să fie dus grabnic într-un loc mai priincios decît căsuța lui Gérard. Mai era nevoie — iar tocmai asta îi hotărîse să nu mai amîne transportarea lui — ca totul să se petreacă în așa fel,

încît nimic să nu poată stîrni curiozitatea locuitorilor din cartier.

Lugubrul cortegiu ajunse așadar fără de necazuri la locuința contelui. Landry deschise ușa și, cu cea mai mare băgare de seamă, cei doi bărbați îl urcară pe rănit în camera lui, unde îl culcară pe pat. Apoi, întrucît nu mai era nevoie de el, luntrașul se retrase.

Nu stă în gîndul nostru să descriem amănunțit peripețiile bolii proscrisului, căruia aveau să-i lipsească îngrijirile prea luminate ale științei.

Cu puțin după plecarea lui Gérard, pleoapele contelui se întredeschiseră, iar ochii săi, încă tulburi, se ațintiră asupra credinciosului Landry care îi veghea la căpătîi. Buzele i se mișcară a vorbire, dar pesemne că nu-l ajutau puterile, căci nu putu scoate nici un sunet, căzînd iarăși în starea aceea de pierdere care avea să dureze zile în șir. Landry, care de atîtea ori își dovedise devotamentul, îl îngriji cu mișcătoare dragoste.

Rana era adîncă, dar din fericire nici un organ important nu fusese atins, lucru de care servitorul își dădu curînd seama. Prin urmare, timpul avea să aducă și deplină vindecare. Dar cîte cumplite gînduri nu bîntuiau în timpul acesta creierul, și așa slăbit, al celui ce trebuia smuls morții. Cîte suferințe morale !... Cîte neliniști !... Mai ales acestea trebuiau înlăturate.

Credinciosul servitor își dădea bine seama că stăpînul său, cotropit de amintirea soției și copilului său, avea să facă uriașe eforturi, spre a încerca să ghicească ce anume se întîmplase cu cele două ființe dragi. Iar dacă ar fi fost întrebat, ce i-ar fi putut răspunde ? Căci nu-i stătea în putință să-l părăsească nici măcar o clipă pentru a culege știri. Nu știa nimic, decît atît că stăpînul său fusese rănit, asasinat. Doar întîmplarea îi îngăduise să-l zărească pe ucigaș. Firește, asta însemna mult prea puțin, de vreme ce nu-i cunoștea identitatea și nici împrejurarea în care avusese loc ciocnirea. Pînă chiar și Gérard nu-i putuse da — și pe bună dreptate — vreo lămurire asupra încăierării, al cărei teatru fusese cheiul Anjou, întrucît el însuși se aflase la piciorul scării, lîngă barcă. Poate doar tînărul care se dovedise atît de curajos și devotat ar fi

putut aduce puțină lumină în atîta neagră neștiință ; dar flăcăul acela se făcuse nevăzut.

Cît privește pe marchizul de Castel de Rios, nu se mai întorsese și totul lăsa să creadă că vreun ordin al guvernului său îl rechemase în mare grabă.

Așa se și întîmplase.

Silit să plece imediat, marchizul nici nu avusese răgazul să strîngă mîna prietenului său. Îl duruse mult că trebuise să-l părăsească în halul acela ; oricum, își spusese că într-adevăr contele și ai săi se aflau acum la adăpost de odioasele urzeli îndreptate împotriva lor, că nu mai aveau a se teme de-aci înainte de nimic. Oricum, credința lui adîncă era că întîmplările se desfășurau acum înspre binele ocrotiților săi.

Cît privește pe doamna Inès d'Ablincourt, se știe că tînărul marchiz nu se înșela... Dar putea el bănui cărei infamii le căzuseră victime contele René și fiica lui Lillas ?

Plecase așadar, făgăduindu-și că, de îndată ce-i va sta în putință, se va interesa de ei.

Situația nefericitului proscris se arăta însă dintre cele mai deznădăjduite. Cum avea să se descurce contele, după ce își va fi recăpătat sănătatea, în fața unei stări de lucruri de nedezlegat ? Aceasta îl speria cel mai tare pe bravul Landry ; de aceea îl însărcină pe Gérard — care venea să se încredințeze zilnic de binele ce se făcea simțit în starea rănitului — să culeagă, cu dibăcie, știri privitoare la cei ce locuiau „casa însingurată."

După ce i se încredință o misiune de asemenea încredere, luntrașul nu mai apăru timp de trei zile la locuința în care noul său prieten își veghea stăpînul. Cînd reveni, îl întrebă :

— Domnul conte e salvat ?

— Primejdia sau nădejdea depind de veștile pe care mi le aduci dumneata, răspunse Landry. Ce face doamna contesă ?

— Nu se mai află în „casa însingurată".

— Cerule !... Dar Lilias și Carita ?

— Casa e goală !

— Dumnezeule !... Să li se fi întîmplat și lor vreo nenorocire ?

— Nu știu, răspunse bătrînul luntraș, stăpînindu-se cu greu. Nimeni nu cunoaște taina acestei întreite dispariții, nici chiar jupîn Planchet, hangiul.

— Sărmane, sărmane stăpîn, gemu Landry.

Într-o seară, după cîteva ore de somn adînc care-i aduseseră oarecare lumină în cuget, contele se ridică anevoie și, întorcîndu-și fața palidă, slăbită, spre servitor, dădu a înțelege că ar vrea să-l întrebe ceva.

— Bunul meu stăpîn ! sări valetul, vrînd să-l împiedice să vorbească.

— Răspunde-mi, șopti cu greu d'Ablincourt, fără a lua în seamă strigătul lui Landry. Apoi cu ochii în ochii nefericitului care tremura din toate încheieturile, adăugă neliniștit :

— Contesa ?

Landry își lăsă capul în piept, necutezînd să răspundă.

— Vorbește ! reluă contele. Vreau să știu totul.

— Vai mie, prea iubite stăpîn, ce ți-aș putea spune altceva decît că sufăr cît și dumneavoastră din pricina dispariției scumpei mele stăpîne !

Ochii rănitului se întoarseră cu disperare și gemu lăsînd capul să-i cadă pe pernă :

— Dispărută ?

— O, dar o s-o regăsim, v-o jur !

O tăcere grea se lăsă în odaie.

Apoi, făcînd un efort uriaș, contele întrebă :

— Ce s-a petrecut ?

— Nu știu, bîigui Landry. Neliniștit că lipsiseți atît, m-am dus în seara care... în seara funestă... la Gérard. Acolo v-am găsit, aproape mort, în chiar clipa în care niște bandiți nenorociți...

— Nu-mi vorbi despre mine, i-o tăie stăpînul, vorbește-mi despre ele... Despre soția, despre fiica mea...

Un icnet de durere curmă vorba lui Landry.

— Plîngi ? întrebă contele cu neliniște, ridicîndu-se într-un cot. Înseamnă, așadar, că au murit ?

— Nu, o, nu ! Să nu credeți asta, dragul meu stăpîn !... Asta să nu o credeți !

— Dacă așa stau lucrurile, atunci spune-mi ce este.

— Din păcate, nu știu nimic.

— Nimic ! exclamă convalescentul, a cărui privire rătăcită căpătă o expresie de nedefinit. Nimic ! O, atunci o să aflu eu !...

Coborî din pat, cuprins de o cumplită stare de frămîntare și încercă să pășească. Landry avu doar timpul să-l oprească și să-l întrebe cu glas hotărît :

— Ce vreți să faceți ?

— Să le regăsesc... Să le salvez, poate...

— Chiar de ați avea puterea să umblați — ceea ce din nefericire încă nu vă stă în putință — încotro ați apucat-o, dragul meu stăpîn ?

— Cine știe... Dar nu pot sta așa ! Trîndăvia asta mă ucide.

Energia cheltuită în cele cîteva clipe ale acestei scene atrase după sine o reacție ce ar fi putut fi fatală rănitului. El căzu fără de simțire pe pat și rămase nemișcat, ca și mort.

Vrednicul servitor se grăbi să-l culce iarăși, încredințîndu-se totodată că pansamentul nu i se mișcase din loc.

Trei luni se scurseră astfel în nesiguranțe de tot soiul.

De nu ar fi fost într-atît de frămîntat, domnul d'Ablincourt s-ar fi găsit de multă vreme în stare de a-și începe căutările.

Căutările ! Nu-și ascundea defel faptul că ele ar fi putut rămîne fără roade.

Dar de sperat, omul speră totdeauna, iar în starea în care se afla contele speranța era poate singurul leac pentru suferințele cumplite pe care le îndura.

Și-apoi cine l-ar fi putut ajuta ?

Ca proscris, cea mai mică nesocotință l-ar fi putut azvîrli, cu picioarele și mîinile legate, în plasa aprigului și puternicului său dușman, marchizul de Louvois.

Judecînd prin deducție, ajunsese să se convingă că soția și copilul său se aflau sub puterea acestui om nesuferit, rivalul necunoscut care îl lovise într-un chip atît de josnic.

Dar dacă infamul acela era mort după cum bănuiau Gérard și Landry ? Dar dacă murise după ce își sechestrase victimele ?

Orice bănuială era cu putință. Cine l-ar fi putut smulge oare tuturor acestor groaznice nedumeriri ? Nimeni, firește.

Pe deplin încredințat de neputința de a regăsi ființele mult iubite, se lăsă pradă deznădejdii și începu să se gîndească la singurul mijloc ce-i sta la îndemînă pentru a pune capăt unei agonii atît de crude.

Se pregătea tocmai să sfîrșească cu o viață devenită prea grea pentru el, cînd o întîmplare schimbă dintr-o dată firul întunecatelor sale gînduri.

Într-o după-amiază, Gérard — luntrașul nu lipsise niciodată de la vizita-i obișnuită — țîșni în încăpere, strigînd înainte de a i se fi pus vreo întrebare :

— Domnule conte, am aflat numele dușmanului dumneavoastră !

— Și ? strigă proscrisul făcînd spre el cîțiva pași.

— Este baronul de Souvré.

— Souvré ! repetă contele.

Apoi, cu aprindere, îmboldit de o curiozitate întru totul firească :

— Cine ți-a spus ?

— Thouvenet ! răspunse barcagiul.

— Cine-i omul acesta ?

— Un ins de pe strada Poulletier. Stătea de vorbă — nu sînt nici două ore de atunci — cu cîțiva prieteni cărora le povestea o tărășenie ce i se întîmplase în urmă cu trei luni. Am ascultat, după cum bine vă închipuiți, și iată ce am auzit :

„În dimineața lui 13 aprilie, în zori — istorisea Thouvenet — cineva mi-a bătut la ușă ; am coborît și, după ce am deschis, m-am pomenit în fața unui tînăr, pe jumătate leșinat, al cărui chip însîngerat era acoperit cu o mască de catifea neagră și ale cărui haine, ude leoarcă, arătau că se prăbușise în Sena ori că cineva îl împinsese acolo.

Venindu-și în simțiri, omul m-a rugat pe mine și pe Poitel, un tovarăș de al meu, să-l ajutăm să ajungă acasă, în strada Pas-de-la-Mule. Ni s-a făgăduit o recompensă, ce ne-a și fost dată dealtfel, cu multă bunăvoință, după ce ne-am îndeplinit menirea.“

Gérard urmă :

Atunci m-am apropiat și am întrebat cine anume fusese tînărul.

„Baronul de Souvré“, mi-a răspuns Thouvenet.

N-am mai pierdut vremea și m-am dus îndată la adresa amintită. Vin de acolo !

— Și ce ai aflat, prietene ? întrebă cu neliniște contele.

— Am aflat că există într-adevăr pe strada Pas-de-la-Mule o casă a baronului de Souvré ; din nefericire, este nelocuită.

— Nelocuită ?

— Da ! întări Gérard vorbind repede și ștergîndu-și fruntea, de parcă vorbirea-i multă ar fi însemnat totuna cu o muncă uriașă. De la întîmplarea pe care v-am istorisit-o, sau mai bine zis la cîteva zile după aceea, baronul a plecat la drum lung. Vrînd să aflu în ce parte anume a luat-o, am început a întreba nu unul ci zece inși și, în sfîrșit, am aflat de la un valet de-al său care nu voise a-l urma, că o pornise spre Philipsbourg, cu misiunea de a vizita Germania, Suedia, Danemarca. Lipsa lui putea să țină, mi s-a spus, ani și ani.

— Cine o fi omul ăsta ? întrebă contele.

— Mi s-a spus că este o rudă mai îndepărtată de a marchizei de Louvois.

— O, acum înțeleg totul ! izbucni învolburat gentilomul. Intriga urzită împotriva mea dăinuie încă !... Ea se strînge și încearcă să înghită, în lipsa tatălui, pe mamă și copil. A, domnul de Louvois se folosește de rudele soției sale pentru a mitui, fura și ucide !... Ei bine, să se ferească !... Dacă tînărul defăimat și fără de arme și-a lăsat răzbunarea să dormiteze, nu același lucru se va întîmpla cu soțul, căruia i s-a luat soția, cu tatăl căruia i s-a răpit fiica. Ah, bucură-te de zilele ce ți-au rămas, mizerabile marchiz, voi ști să găsesc alte dovezi ale trădării tale, iar de data aceasta regele le va cunoaște.

Pradă unei mari agitații, el hotărî să plece a doua zi.

Plecă într-adevăr, fără a se îndoi că trebuie să-și caute departe soția și copilul, în vreme ce amîndouă rămăseseră la Paris, una sub protecția Mariei Tereza, cealaltă în mîinile celor doi căpitani ai aventurii.

Să-l lăsăm pe contele d'Ablincourt să caute urmele baronului de Souvré și să ne întoarcem la Inès.

După ce sosi la Luvru, contesa fu instalată într-un apartament anume pregătit să o primească. Credincioasa ei tovarășă, Carita, nu o părăsi. Multă vreme, nefericita Inès se află între viață și moarte. Cumplitele întîmplări ce se urmaseră cu o repeziciune uluitoare îi zdruncinaseră nu numai sănătatea, ci chiar și mintea. Delirul puse stăpînire pe ea. Îl vedea întruna pe soțul ei întins pe caldarîm, plin de sînge, cu chipul palid scăldat în lumina albă a lunii, în strada aceea pustie, unde se desfășurase drama. Își chema fiica, fiica mult-iubită, rugîndu-se, cerînd să-i fie adusă.

O domoleau cu minciuni cucernice ; i se dădea a înțelege că se afla într-un loc sigur și că peste puțin avea să o revadă.

În clipele de limpezire a minții, plîngea mult, încredințată că dragul ei René își aflase moartea în noaptea aceea îngrozitoare.

Totuși, Inès își recăpătă sănătatea, mulțumită îngrijirilor Caritei, care însemna pentru ea ceea ce Landry însemna pentru conte, o adevărată providență ; cînd se simți mai în putere, i se aduse la cunoștință cu multă grijă dispariția copilei sale. Atunci se petrecu în adîncul ei o schimbare neașteptată. De aci înainte viața ei trebuia să aibă un țel : să regăsească ființa scumpă ce-i fusese răpită. Pentru aceasta se simțea în stare de orice. René murise, nu se mai îndoia, din păcate ! Dar făcu legămînt să-l răzbune mai devreme ori mai tîrziu.

Dar fetița ei, Lillas ? O, atîta vreme cît nu i se va fi dovedit că a încetat să trăiască, ea nu avea să-și piardă nădejdea. Va scotoci cerul și pămîntul, pentru a-și atinge ținta acum hotărîtă.

Își începu căutările. Dar fără date precise, ce putea nădăjdui ? Fiecare zi îi aducea noi dezamăgiri, iar nefericita mamă începea să se îndoiască de toate, chiar și de Dumnezeu.

Mîngîiată de regină, compatrioata ei, care o îndrăgea mult, ea regăsi oarecum liniște, încredințîndu-și viața Timpului, acest mare mijlocitor, nu pentru a uita, ci pentru a-și mai molcomi durerea.

Rolul ei pe lîngă regină nu era oficial. Trăia retrasă dimpreună cu Carita și se bucura de oblăduirea ce i-o acorda blînda și binevoitoarea Maria Tereza, ea însăși părăsită de ușuraticul ei soț. Sufletele acestea două se înțelegeau și, fără a face asemănări între situațiile lor, atît de diferite în aparență, în realitate însă aproape aidoma, ele se încurajau una pe alta, stabilind asemănări care le dovedeau că erau lovite de aceleași nenorociri. Amîndouă, într-adevăr, se puteau socoti ca și văduve ; iar lacrimile lor, adesea contopite, alcătuiau uneori, din femeile acestea, o singură inimă, un singur suflet, o singură ființă ce suferea de pe urma acelorași dureri, plîngîndu-și laolaltă iubirea pe veci pierdută.

XVII

TĂTICUL MALVENU ȘI MĂMICA FOLAVRIL

În timp ce contesa Inès, fără de simțiri, însoțită de credincioasa-i negresă, înnebunită și pierzîndu-și capul, era dusă la Luvru de către ostașii din garda Mariei Tereza, Lilias, fetița răpită — salvată ar trebui să spunem — de către Malvenu, care în privința aceasta primise depiina încuviințare a prietenului său Folavril, se depărta de locul crimei, purtată pe brațele bondocului și sub ocrotirea lunganului său prieten.

Nu erau înstăriți nelegiuiții. Nici vorbă. Trăiau de pe o zi pe alta și cu greu își țineau viața.

Ce să facă ei cu un copil ?

În fața acestei întrebări pe care și-o puneau în gînd, rămaseră fără cuvînt și fără de răspuns.

Ajunseseră în strada Chaume, în fața unei case aproape dărăpănată, care nu se mai ținea decît datorită unui echilibru tainic și celor două clădiri între care era prinsă.

Folavril scoase din buzunar o cheie uriașă, o băgă în broască și deschise ușa masivă ce dădea într-un culoar întunecos, la capătul căruia se afla o scară șerpuitoare asemenea unui sfredel uriaș. Urcară cu destulă ușurință soiul acesta de întortochetură, ajungînd pe un palier de doi metri pătrați, unde se afla o a doua ușă, spartă de veche ce era și care în partea de sus se sprijinea pur și simplu de chenar, căci de multă vreme rugina mîncase balamalele și broasca.

Brațele lungi și îndemînatice ale căpitanului împinseră ușor străvechea ușă. Apoi scăpără amnarul, dădu foc unei bucăți de iască, suflă cu toată puterea plămînilor săi zdraveni și trecu flacăra țîșnindă unui băț negru și unsuros, împodobit pompos cu numele de luminare.

— S-a făcut, zise el.

Și, aplecîndu-se ceremonios în fața poverii înfășurate în dantele din brațele lui Malvenu, adăugă :

— Binevoiască nobila domnișoară să treacă pragul străvechiului nostru salon !

Flacăra pîlpîindă arunca o lumină îndoielnică în jalnica încăpere — pe care Folavril o numea, fără să-și bată de fel joc, „salon străvechi" — cu pereții coșcoviți, cu podeaua acoperită de sare gemă în culoarea sulfului și cu plafonul — între ale cărui bîrne afumate un popor întreg de păianjeni țesuse pînze dese — rotunjit ca un pîntece.

După ce intrară în gaura aceasta, unde mizeria și necurățenia se răsfățau, Folavril exclamă în timp ce închidea ușa „portativă" :

— Pe măruntaiele lui Lucifer, dragă amice, iată-ne garnisiți.

— Mă simt același, răspunse liniștit nedespărțitul său prieten.

— Pe sîngele Proserpinei !... Nu cumva îți bați joc ?

— Deloc, preavrednice prieten.

Și zicînd acestea, Malvenu culcă copilul pe un pat sărăcăcios care, dimpreună cu două scăunașe șchioape, alcătuia mobilierul acelui sălaș nenorocit.

— Privește-o, adăugă el încetișor, arătînd spre ființa nevinovată care dormea adînc.

— Hm ! tuși Folavril.

— Cît e de drăguță...

— Cînd doarme ! adăugă lunganul.

Apoi ridicînd glasul :

— Înghiți-m-ar Satana dacă...

— St ! i-o curmă glasul pițigăiat al bondocului. Să n-o trezești !

— Frumoasă treabă ! încheie cu glas mai scăzut înrăitul în blesteme.

— Cum, necum, e a noastră fata... Rămîne cu noi.

— Rămîne cu noi !... Cu noi !... Ce naiba, vorbești cu gura fără tine... Și cum o s-o creștem ?

— Așa cum se cresc toți copiii mici !

— Pe viața mea ! Cine o să-i dea să sugă ? Tu ?

— Nu, răspunse Malvenu, n-o să-i dau să sugă pentru simplul motiv că...

— Natura nu te-a dăruit, ca pe domnișoare, cu rotunde biberoane, prichindel blestemat ! încheie Folavril, fericit că știuse duce pînă la capăt asemenea vorbe sforăitoare.

— Pentru simplul temei, urmă pașnicul Malvenu, că mă socot drept tatăl ei !

— Pe iadul iadurilor, cu caznele lui cu tot, ce vrei să spui ?

— Vreau să spun că acum chiar o să hotărîm îndatoririle fiecăruia.

— Ce îndatoriri ?

— Cele pe care le avem de îndeplinit față de îngerașul ăsta !

— Dacă eu pricep vreo iotă, să n-ajung în rai !

— De asta poți fi sigur, bunul meu prieten ! Raiul nu e deschis celor ce blestemă ca tine !... Ascultă aici !

— Vorbește, spuse uscățivul, așezîndu-se pe unul dintre cele două scăunele și lungindu-și picioarele.

Prietenul său rosti arar cuvintele, ca pentru a se face mai lesne înțeles :

— Dacă trebuie să ținem copila asta — și sînt încredințat că trebuie s-o ținem — de aci înainte mă declar tatăl ei !

— Bine, și eu ? Eu ce o să fiu atunci ?

— Mama ei ! răspunse Malvenu netulburat.

Folavril sări de pe scaun ca ars și făcu un salt atît de uluitor, încît pălăria-i jegoasă se șterse de muchea unei bîrne, oricum destul de înaltă. Apoi, iarăși sigur pe

sine, se proțăpi în fața scundacului — care îl privea surîzînd a mare fericire — cu mustața zbîrlită, cu ochii ieșiți din cap și urlă :

— Mă insulți, pare-mi-se ?

Se simțea, pesemne, profund atins în demnitatea sa, de vreme ce nu-și însoțise întrebarea de o înjurătură mai mult ori mai puțin cumplită.

— Și cu ce te-am insultat, mă rog ? întrebă Malvenu.

— Buric de țap, păi m-ai făcut femeie !

După care adăugă :

— Vreau să fiu pentru copil ceea ce vei fi și tu !... Nu primesc o poziție de mîna a doua.

În clipa aceea se auzi un scîncet slab.

Amîndoi își întoarseră privirile, surprinși, mișcați. Și murmură :

— Se trezește !

Și, lovindu-se deodată cu palma peste frunte, de parcă-i venise o neașteptată inspirație, bondocul întrebă :

— Vrei să faci o încercare ?

— Adică ?

— Primul pe care îl va privi, cînd va deschide ochii, va avea drept la titlul pentru care ne certăm.

— Fie, micuțule ; îmi convine. Îmi plac situațiile limpezi, ce naiba !

Amîndoi trecură în fața copilului.

Fetița schiță o mișcare ușoară, care o făcu să întoarcă spatele, astfel că se afla chiar în fața celor doi întovărășiți. Pleoapele ei pîlpîiră de cîteva ori, ochii pe jumătate închiși se deschiseră încetișor, iar privirea i se opri între cei doi bărbați.

— Nu-i lămuritor ! murmură Folavril, dezamăgit.

— Nu ! se învoi și Malvenu. S-o luăm de la început.

Și, vrînd parcă să pună capăt unei discuții menite să se lungească la nesfîrșit, copila își agită brațele, plecîndu-se mult înainte, gata să cadă din pat.

Folavril și Malvenu se năpustiră în același timp ; dar iată că micile brațe albe-trandafirii se încolăciră de gîtul celui din urmă.

— Mii de tunete ! se înfurie lunganul.

Și adăugă mai încet :

— Ce gust prost are !

Malvenu o și ținea în brațe, apăsîndu-și gura cărnoasă pe obrăjorii ei.

— Va să zică așa, mormăi Folavril, cu o anume tulburare care făcea să-i tremure glasul. Iar eu rămîn cu... nimic !

— Îmbrățișeaz-o și tu, îngădui omulețul, milos, trecîndu-i-o ; copila începuse să scîncească.

Mustața deasă a soldățoiului mîngîie obrazul proaspăt, acoperindu-l aproape în întregime.

— Ma... Ma... bîigui fetița.

— O auzi ? întrebă Malvenu mișcat, încercînd să o ia din nou în brațe.

— Da ! răspunse Folavril, împingîndu-l cît colo pe celălalt. Cu mine vorbește !

Așezîndu-se apoi pe marginea patului, ținu copila pe genunchi, cu capul lipit de pieptu-i lung și uscat și, cu un glas pe care se străduia să-l facă duios, îngînă un refren, din cele cîntate pe atunci de către mame, cînd își legănau copiii :

Colin, Colinette
De dormi, fetița mea
Bombonele vei primi
Cînd te vei trezi...

— Ce faci acolo ? îl întrebă, uimit, celălalt.

— Îndeplinesc o datorie ce mi se cuvine. O adorm din nou.

— Și eu aș putea face la fel ! i-o întoarse acru și supărat scundacul.

— Asta nu-i treaba tatălui ! încheie Folavril, cu un calm batjocoritor.

Furtuna mocnea sub frunțile celor doi prieteni pînă atunci atît de uniți. Adoptarea acelei copile le insufla o simțire încă necunoscută lor, cea a paternității, îi mai învăța, în același timp, că dragostea naște și face să crească gelozia.

Copila închisese ochii. Cu mare grijă soldatul o culcă din nou pe patul mizer. Apoi, își scoase mantaua și o așternu ușor peste trupul mic, firav.

Malvenu se pregătea să facă la fel.

Folavril îl opri.

— Ce, vrei s-o înăbuşi ?
— Da' de ce mantaua ta şi nu a mea ? urmă el arţăgos.
— Fiindcă nu ştiam că taţii înfaşă copiii !
— Ei, drăcia dracului ! se înfurie Malvenu, pierzînd măsura.
— Sst ! murmură încetişor Folavril, devenind zeflemitor de atîta calm. Fără înjurături în faţa fetiţei mele.
— Cum ai spus ?
— Nu le-aş suporta !
Malvenu îşi privi, de-a dreptul buimăcit, prietenul.
Acesta părea întru totul schimbat. Chipul lui, de obicei aspru, oglindea bunătate. Surîdea, iar surîsul lui contrasta ciudat cu mutra ciudoasă a lui Malvenu.
— Ia spune-mi, ce fel de joc jucăm ? întrebă acesta.
— Cel pe care tu mi l-ai propus, i-o întoarse Folavril. Dealtfel fetiţa a spus ce avea de spus.. acum, să stăm de vorbă.
Apoi, pe un ton glumeţ :
— Ia spune, tăticuţule, ce ai de gînd să faci spre a asigura traiul mamei şi al copilului ?
— Ce... am de gînd să fac ? bîigui Malvenu, ciupindu-se ca să fie sigur că nu visează.
— Da, căci de acum înainte trebuie să porţi de grijă unor suflete. Nu uita... Peste cîteva ore se face ziuă, aşa că va trebui să ne gîndim cum să abatem curiozitatea paşnicilor oameni din cartier de la copila pe care vrem s-o creştem ; şi, lucru mai greu încă, să vedem cum o să facem faţă cheltuielilor de îngrijire a fetiţei noastre !...
— Îngrijirea... te priveşte pe tine, sări scundacul, arţăgos.
— Nu chiar în totul, răspunse lunganul. Şi apoi mai este chestiunea hranei...
— Asta-i adevărat, se învoi celălalt, neputincios în faţa unui asemenea argument.
— Ei şi atunci ?
— Să ne ocupăm de ceea ce este mai urgent !... Avem cei două mii de scuzi primiţi de la omul acela...
— Care i-a ucis tatăl !... Nu-mi trebuie banii ăştia !
— Totuşi !...
— Sînt bani blestemaţi.

— Blestemaţi... pînă la un anumit punct.
— Ce vrei să spui ?
— Vreau să spun că banii ăştia nu i-am cîştigat... că mai degrabă i-am smuls... căci, în sfîrşit, nu am îndeplinit nici una din condiţiile cerute.
— Hm, făcu Folavril, asta mi se pare a fi un temei amăgitor.
— Să nu întrecem măsura în gingăşie, prea vrednice prieten şi să nu ne arătăm mai catolici decît papa. Cei două mii de scuzi daţi de un ticălos pot fi purificaţi ; să-i purificăm !
— Cum ?
— Dezlegîndu-l de păcate pe cel care îi are asupra lui.
— Eu sînt acela, zise lunganul tîrîie-spadă, arătînd punga primită de la baronul de Souvré.
— Atunci pleacă-ţi cu umilinţă capul şi răspunde-mi.
— Dă-i drumul !
Malvenu începu, de îndată ce prietenul său se aşeză în poziţia cerută :
— *Ego te absolvo a pecatis tuis.*
Folavril răspunse :
— *In nomine Patris et filii et spiritus sancti.*
Apoi într-un glas :
— *Amen.*
— Ei, acum, declară bondocul, banii sînt curaţi ca zăpada !
— Pe dracu, eu îi văd galbeni, zise Folavril, privind gologanii ce străluceau prin ochiurile pungii.
— Fiindcă gologanii ăştia sînt de aur !
— Adevărat grăieşti !
Temerile spurcatului la gură, acum aproape convertit prin respect şi iubire, se înnoiră însă.
— Şi cînd banii ăştia s-or termina ? întrebă el.
— O să facem rost de alţii !
Folavril se sumeţi :
— Nu vreau să mă mai întorc la *Samaritaine !*
— Nici eu.
— Atunci cum o să facem ?
— Uită-te.
— Ce sînt astea ?

— Hîrtii !
— Cele jefuite de la nenorocitul conte !
— Voia să le ducă regelui, insinuă Malvenu.
— Ei și ?
— Ei și, ca tată al copilului, jur să împlinesc această dorință. I le voi duce...
— Cui ?
— Domnului de Louvois care este, zice-se, un braț al regelui.
— Tu ? strigă Folavril, buimăcit de atîta îndrăzneală.
— Eu ! răspunse Malvenu.
Apoi adăugă :
— Înainte de a ne odihni puțin și în așteptarea norocului care fără îndoială că o să se ivească, să jurăm împreună : tu, ca mamă, eu ca tată, că vom iubi copilul acesta, că-l vom ocroti și crește potrivit obîrșiei sale.
Cei doi aventurieri întinseră solemn brațul drept deasupra patului în care dormea sărmana ființă ce nu știa nimic ; iar jurămîntul urcă din inima lor spre cer.
Acestea fiind îndeplinite, se așezară pe podea, într-o poziție priincioasă, astfel că peste cîteva minute un zgomot mult asemănător unor foale de potcovărie se îngemăna cu blînda răsuflare a pruncului.

La cîteva zile după scena mai sus povestită, strada Plâtrière — în prezent denumită Jean-Jacques Rousseau — se afla în mare frămînt.
Doi seniori se instalau într-un vechi palat al intendantului Bouillon, aducînd mobilier nou-nouț. Mobilierul acesta, pe care curioșii rînduiți șiruri-șiruri în fața ușii îl amănunțeau bucată cu bucată, întrecea cu mult unul obișnuit ; se trase astfel încheierea că noii locatari ai vechii locuințe trebuie să fi fost oameni de obîrșie înaltă. Venirea lor însăși puse și mai tare în uimire pe toți acei gură-cască, deoarece unul arăta ca un uriaș uscat, ca o scrumbie sărată, iar celălalt scund și pîntecos. Și unul și altul erau înzorzonați cu satenuri, catifele și aur. Dar clevetirile nu mai cunoscură margini cînd sosi și o normandă voinică, cu obraz proaspăt, cu sîni rotunzi, purtînd pe brațe o fetiță adormită.

— O dădacă ! își spuseră cu toții.
Într-adevăr, nu se înșelau. Era o dădacă.
Dar toate presupunerile se opriră aici, căci din ziua aceea nimeni nu a mai văzut nici femeia, nici copilul.
Cine erau noii veniți ?
O vom afla curînd, cînd vom ști ce li s-a mai întîmplat contelui d'Ablincourt, contesei Inès, soția lui, și cavalerului Georges d'Artagnan, aflat acum sub înalta oblăduire a lui Athos, conte de La Fère.

XVIII

PLACE ROYALE

Șaisprezece ani s-au scurs de la întîmplările aici amintite.
Șaisprezece ani cumpliți pentru unele dintre personajele noastre, plăcuți și plini de încîntare pentru altele, întunecați și străbătuți de frămîntări pentru eroul nostru Georges d'Artagnan.
Multe la număr sînt faptele petrecute în acest lung răstimp.
Ducele Hernan de Sandoval y Palomas se săvîrșise din viață. Prin urmare întreaga sa avere revenea fiicei sale, în ciuda numeroaselor fapte urîte pe care Bogatul-Duce le urzise, în ultima clipă, spre a o dezmoșteni.
Dar în vremea aceea, vreme în care cuvîntul succesiune dădea naștere unor aprige conflicte între toate guvernele și, cu deosebire, între cele ale Franței și Spaniei, parlamentele, alcătuite în mare parte din jurisconsulți, fie francezi ori spanioli, se fereau să se arate prea severi în materie de moștenire și erau mai mult decît binevoitori cu supraviețuitorii posesori ai unui titlu oarecare.

Prin urmare contesa Inès d'Ablincourt devenise, în urma acestui nou doliu, nespus de bogată.

Cu puţin înainte de a primi nesperata moştenire, moartea Mariei Tereza o făcuse pe Inès să plece de la Curte, unde dealtfel nimeni nu o văzuse arătîndu-se. Stăpînită necontenit de nădejdea că-şi va regăsi fiica, ea nu voise să părăsească Parisul, căci instinctul matern îi spunea că acolo o va revedea, de avea să-i fie dat s-o revadă vreodată. Se retrase în strada Bourbon — acum strada Lille — într-o casă încîntătoare, clădită după gustul ei. Acolo, vrînd să curme orice clevetire şi socotind de prisos a da cuiva vreo explicaţie privitoare la trecutul ei, ea hotărî să reia numele tatălui, astfel că deveni, pentru toată lumea, ducesa de Sandoval.

Cei săraci, neştiindu-i titlul, îi spuneau doar buna „doamnă în negru," căci cunoşteau sufletul milostiv al Inèsei, care, din noaptea fatală în care contele René fusese asasinat aproape sub ochii ei, nu-şi mai părăsise cernitele haine.

Carita, preacredincioasa slujnică, fu trimisă la Madrid, spre a veghea asupra unor interese cărora doar ea le ştia da de capăt. În ziua plecării acesteia, tocmai cînd se pregătea să ia drumul Spaniei, negresa întîlni un gentilom scund care, văzînd-o, îşi stăpîni cu greu un strigăt de uimire. Oprindu-se în loc, îşi duse mîna la inimă, murmurînd cu un glas care, neîndoios, ar fi stîrnit pînă şi zîmbetul celor mai nepăsători :

— Ea !... O, suflete al meu !...

Înfrînîndu-şi tulburarea ce-l cuprinsese, vru să pornească pe urmele Caritei, dar răstimpul în care stătuse ca încremenit făcuse ca neagra Venus să se îndepărteze atît cît să nu o mai poată ajunge din urmă.

Gentilomul acesta, despre care curînd va mai veni vorba, deznădăjduit de neizbîndă, şi pradă unei agitaţii cumplite ce lăsa urme în firea-i sensibilă şi iubitoare, îşi continuă drumul de la care se abătuse, blestemîndu-şi mult prea scurtele picioare.

Doamna d'Ablincourt, pe care de-acum înainte o vom numi ducesă de Sandoval, rămăsese aşadar singură. Nu ieşea decît rareori, închinîndu-şi toate gîndurile copilei

răpite. Cînd şi cînd îi plăcea să treacă prin Place Royale, să privească la tinerele fete de obîrşie nobilă care, la anumite ceasuri ale zilei, grăbeau într-acolo.

Place Royale era pe atunci locul de întîlnire al nobilimii. Fireşte, oamenii din popor se mai strecurau şi ei pe acolo, dar aveau grijă să se tragă mai deoparte.

Jur împrejurul statuii ecvestre a regelui Ludovic al XIII-lea, ridicată prin grija cardinalului de Richelieu, gentilomi şi doamne din lumea mare se îmbulzeau puzderie, ba chiar cu o şăgălnicie care cam lăsa de dorit ; dar moravurile timpului nu vedeau nimic rău în această promiscuitate, îndrituită oarecum de îngustimea locului în care se grămădea mulţimea. Căci mulţime putea fi numită, într-adevăr, toată lumea aceea adunată în minunata piaţă, a cărei singură podoabă era statuia mai sus-amintită, ce se înălţa în chiar mijlocul ei.

Abia la 25 aprilie 1783, o hotărîre a consiliului regal preciză că două şiruri de arbori aveau să fie plantate îndărătul grilajelor, arbori ce se mai văd şi astăzi, spre marea bucurie a doicelor şi supraveghetoarelor de copii care, vara, trag folos de pe urma umbrei frunzişului.

Într-o zi, pe cînd ducesa stătea aşezată la locul ei obişnuit, adică lîngă lectică, privind tăcută şi tristă la acel du-te-vino al oamenilor ce se plimbau, atenţia îi fu cucerită de o frumoasă fată însoţită de doi gentilomi de aleasă nobleţe, după cum lăsa să se ghicească ţinuta lor ţeapănă, tacticoasă. Şi, lucru ciudat, cei doi seniori aflaţi în puterea vîrstei, dar foarte diferiţi ca înfăţişare, manifestau faţă de tînăra fată aceeaşi grijă, aceleaşi atenţii, am putea spune chiar, aceeaşi privire duioasă, părintească.

Oricum, aveau o înfăţişare tare neobişnuită.

Unul, pe cît de înalt, pe atît de voinic îşi purta cocoţată şi aproape pierdută între umerii largi o faţă mică, de o slăbiciune jalnică, alcătuită aproape în întregime din osatura nasului coroiat. Se vedea că rotunjimea trupului acestui bărbat fusese rodul unui exces de hrană aleasă şi al mulţumirii de a trăi, că nici o emoţie, fie ea cît de măruntă, nu-l tulburase.

Celălalt, tare scurt în picioare, încît ai fi zis că merge în genunchi, avea un trup mic şi slab de te înfricoşa,

dar, printr-o nepotriveală pe care cu greu am putea-o tălmăci, fața-i lată și rotofeie părea rezistentă la orice simțire întristătoare care, poate, s-ar mai fi putut naște în strîmta ei carcasă. Cînd și cînd, buzele lui groase se deschideau și slobozeau un fel de mîrîit care avea pretenția de a trece drept suspin ; suspin drăgăstos, firește, căci ochii omulețului ardeau de o înfocare în care se citea o nepotolită patimă, gata oricînd să țîșnească. Se ofilea din dragoste. Celălalt se îngrășa de bunăstare și fericire.

Cînd ajunseră în dreptul ducesei, aceasta auzi următoarea conversație :

— Conte, zicea cel mărunt către lunganul, care o ducea de braț pe tînăra mai sus pomenită.

— Marchize ? îi răspundea acesta.

— E ora trei !... E rîndul meu !

— Trei fără cinci, marchize !

Zicînd acestea, fiecare scoase din buzunar un ceasornic mare.

— Pare-mi-se că ți-a rămas în urmă, conte.

— Ba, mai degrabă cred că ceasul dumitale e înainte.

— Pe dracu, făcu bondocul, lovind a ciudă cu piciorul în pămînt.

Lunganul îl privi mînios și rosti grav :

— Marchize, fără înjurături în fața fiicei mele !

— Ba-i a mea ! sări ca ars omulețul, zis marchiz.

— A noastră ! îl îndreptă, înțelepțește, cel înalt, dăruit cu titlul de conte.

Fata, care pînă atunci schițase un zîmbet încîntător, interveni luîndu-și mîna de pe brațul contelui :

— Liniștiți-vă !... Liniștiți-vă !... murmură ea cu glas duios, cu un glas care o făcu pe ducesă să se înfioare.

Apoi, privindu-i pe amîndoi și înflorindu-și mai tare surîsul :

— O, ce tați urîcioși ! Veșnic își supără fata !

— Marie ! făcură într-un glas contele și marchizul.

În clipa aceea orologiul bisericii Sfîntului Paul bătu de trei ori.

— Iată o muzică menită a vă pune de acord ! reluă încîntătoarea copilă. Și adăugă, luîndu-l de braț pe scundac : E ora trei, tăticul marchiz intră în drepturile lui.

— Îngăduie-mi, fetița mea, îngăimă contele.

— A mea ! îl întrerupse marchizul.

— A noastră, fie ! încheie contele. Era două și cinci minute cînd am ieșit din casă.

— Îmi pare rău pentru tine, constată marchizul cel scund, dar mi-a venit rîndul și profit ca să-mi plimb fata !

— A mea !

— A noastră !

Și trecură mai departe, sporovăind întruna.

Fără să încerce a-și lămuri pricina tulburării ce o năpădise pe neașteptate, ducesa urmări cu privirea cele trei personaje dar nu putea, oricît ar fi vrut, să-și desprindă ochii de la fermecătoarea copilă.

— Cine sînt gentilomii aceștia, draga mea contesă ? întrebă ea pe o doamnă în vîrstă, una dintre prietenele așezate lîngă ea.

— Scumpă ducesă, răspunse doamna, care nu era alta decît contesa de Brionne, nu prea ți-aș putea spune. Îi văd pentru prima oară... Fata este încîntătoare !

Ducesa nu mai răspunse, dar gîndi :

— Așa ar arăta acum micuța mea Lilias.

Apoi, dintr-o dată, către purtătorii lecticii :

— Să mergem acasă !

Ducesa urcă, iar valeții porniră.

Dar abia trecură de piață, că un vălmășag de oameni îi sili să se oprească. Cu toții alergau, se îmbulzeau, care mai de care să ajungă primul. Firește, se întîmplase ceva neobișnuit.

Scoțîndu-și capul prin portieră, ducesa zări în brațele unui tînăr și chipeș cavaler pe fata ce abia trecuse. Alături de tînărul gentilom, fiindu-i gardă parcă, marchizul și contele, tremurători și albi ca varul, căutau din ochi un scaun liber pe care să-și poată așeza copila leșinată.

Ducesa coborî, își croi drum prin mulțime, fără să-i pese de bombănelile mai mult sau mai puțin cuviincioase stîrnite de gestul ei necugetat și ajunse la locul întîmplării. Acolo înțelese și mai bine despre ce era vorba. Cei doi seniori, atît de nepotriviți unul lîngă celălalt, se încăieraseră cu niște tineri zănateci, care își bătuseră

joc de făloșenia lor, blagoslovindu-i cu tot soiul de glume necuviincioase și care nu voiseră a se potoli nici în fața atitudinii războinice a celor care își îngăduiseră să-i ia peste picior.

Uriașul cu fața trasă și scundul său prieten nu erau, într-adevăr, oameni în stare să rămînă nepăsători în fața unor asemenea obrăznicii. Trăgîndu-și spada, voiseră să-și facă dreptate, ceea ce îngrozi copila ; ea scosese un țipăt și ar fi căzut, de n-ar fi prins-o în brațe un tînăr și frumos gentilom, care se afla lîngă ea, nu vom spune din întîmplare, ci dimpotrivă.

Zăpăciții făptași ai acelui scandal mărunt, văzînd că lucrurile puteau lua o întorsătură proastă, și prea puțin dornici de a ține piept celor două spade pe care le bănuiseră a fi de mare forță, se făcuseră nevăzuți în dreapta și în stînga, pierzîndu-se prin mulțime.

Ducesa Inès bănui mai mult decît auzi cele petrecute, iar inima-i milostivă o îndemnă să ofere îndatoritorului gentilom scaunul ei pentru fată. Cu părere de rău parcă, tînărul o așeză.

Nemaiavînd în față decît oameni cu totul străini de necugetata faptă a acelor tineri și gălăgioși seniori, contele și marchizul își vîrîră spadele în teacă, plini de demnitate ; apoi, plecîndu-se în fața ducesei, îi mulțumiră prin cuvinte calde, pentru cît de prevenitoare se arătase.

— Nu merit osteneala de a-mi mulțumi atîta, domnilor, murmură ea. Am făcut ceea ce oricare altul ar fi făcut în locul meu. Apoi șovăind și întrebătoare : Unde trebuie să conducă valeții mei pe domnișoara ?...

Cei doi părinți ai tinerei fete înțeleseră discreta întrebare și răspunseră într-un glas :

— Domnișoara d'Avrifol... zise uriașul conte.

— De Bellevenue ! adăugă scundul marchiz.

Apoi, ridicînd privirea spre a și-o aținti asupra ducesei, acesta mai adăugă :

— Nu găsim cuvinte să vă mulțumim, doamnă, și, de n-ar fi să îndrăznim prea mult, v-am ruga să binevoiți a merge pînă la capăt cu bunăvoința și să porunciți purtătorilor lecticii să o ducă pe fată pînă la casa noastră...

— În strada Bretonvilliers, încheie celălalt.

— Nu e nici o îndrăzneală, domnilor, le răspunse ducesa și mă simt prea fericită de a vă putea face acest mic serviciu... Arătați-ne drumul, domnilor...

Contele și marchizul făcură o plecăciune. Se pregăteau tocmai să meargă în fruntea alaiului, cînd îl băgară în seamă pe gentilomul care o ținuse în brațe pe copilă. Nemișcat, cu totul nepăsător la cele ce se vorbeau în jurul lui, o sorbea din ochi pe tînăra fată, care între timp își venise în fire.

Privirile li se întîlniră. Aburul unei sfielnice rumeneli năvălise în obrajii fetei, în timp ce inima lui tresălta de o dulce simțire.

— Domnule, începu marchizul, vă mulțumim din inimă pentru ajutorul pe care ni l-ați dat.

— Fără dumneata, întări contele, fiica noastră ar fi căzut ; ai prins-o în brațele dumitale ; îți mulțumim !

Apoi, o porniră și ei, mergînd alături de lectica în care ducesa se așezase lîngă fată.

Tînărul gentilom abia apucă să răspundă mulțumirilor celor doi prieteni. O clipă, privirea lui însoți micul alai. Apoi, scuturîndu-se de moleșala ce pusese stăpînire pe el, se întrebă :

— Unde i-am mai văzut oare pe cei doi ?

După aceea, depărtîndu-se gînditor și nu fără a-și răsuci în cîteva rînduri capul după cei de care se despărțise și care pășeau încet, adăugă pe un alt ton :

— Strada Bretonvilliers !

După ce ieși din Place Royale, traversă strada Saint-Antoine și, ajuns în cea denumită Lions-Saint-Paul, intră în palatul contelui de La Fère.

Gentilomul acesta — cititorii noștri au și ghicit desigur — nu era altul decît cavalerul Georges d'Artagnan.

De cînd fusese adoptat de către contele de La Fère, trecuse prin felurite trepte potrivite cu vîrsta ; mai tîrziu își văzuse împlinit visul vieții : devenise mușchetar al regelui.

În trecerea lor anii făcuseră din adolescentul de odinioară un bărbat generos și viteaz, însușiri ce nu-i fuseseră niciodată străine.

Acum era un tînăr chipeș, de douăzeci și opt, douăzeci și nouă de ani, cu trăsături regulate și expresive, încadrate

de un păr auriu, lung și mătăsos ; o mustață de aceeași nuanță, răsucită la colțurile buzelor, împrumuta gurii sale o anume finețe, pusă în lumină, la rîndul ei, de dinți de un alb strălucitor. Un zîmbet trist, care adesea părea întipărit pe buzele lui, se armoniza cu ochii mari, albaștri, de o neînchipuită blîndețe, în care puteai totuși desluși o flacără vie, gata să țîșnească la cel mai ușor imbold.

Luptase mult, se distinsese pe diferite cîmpuri de bătaie și, prin aceasta însăși, dobîndise renume, care îl așezase cu mult deasupra tinerilor seniori.

Contele de La Fère, care nutrea pentru el o dragoste vie și care, din pricina vîrstei, părăsise funcția de căpitan-locotenent al Mușchetarilor Cenușii, îl făcu și pe Georges să iasă din armată, după ce dobîndi titlul de gentilom al Curții.

Contele voia chiar mai mult decît atît : neavînd urmași direcți și temîndu-se ca nu cumva după moarte averea să-i fie înhățată de străini ce s-ar fi declarat îndreptățiți să și-o însușească, dorea ca cel pe care îl socotea ca și fiul său să devină moștenitorul său și încă fără nici o îngrădire.

Firește, Georges își dădea seama de binefacerile cu care contele voia să-l copleșească și nimic nu ar fi putut întuneca viitorul acesta strălucit pe care îl vedea răspîndind lumini înainte-i, dacă amintirea Teresinei, a mamei sale, nu l-ar fi cufundat, clipă de clipă, într-o adîncă tristețe.

Mama sa !

O, cît de mult o căutase, cît o mai căuta încă !

Numele, averea, chiar viața și le-ar fi dat numai să o mai revadă, să i se arunce în brațe, pentru a o îmbrățișa și a-i striga : „Eu sînt fiul tău... Fiul tău... Privește-mă !... Recunoaște-mă !..."

Dar ceea ce îi sporea suferința era gîndul că cea care îi dăduse viață își pierduse mințile ; oare cum se descurcase ea în situația aceea nenorocită în care îi fusese dat s-o vadă ? De nu murise — ceea ce pentru ea ar fi fost poate mai bine — ce se alesese din viața ei ?

Foarte adesea, după cele istorisite de către Athos, se întorsese în acea parte din Île-aux-Vaches, pe care o

străbătuse în noaptea asasinatului ; chiar dacă vizuina sărmanei femei mai exista, ea părăsise desigur insula în aceeași funestă noapte, pentru a nu se mai întoarce.

Dar nimic ! Nici urmă a ființei iubite pe care, probabil, nepăsătorii o loveau cu piciorul, după ce îi făcuseră pomană cu vreun colțuc de pîine. Aceste închipuiri izvorîte din dragostea-i de fiu îi lăcrimau deseori ochii.

Mulți alții în locul său s-ar fi mîngîiat, aruncîndu-se în brațele curtezanelor, nu puține dealtfel. Mai ales doamnele de obîrșie înaltă își făceau un punct de onoare din a-și înșela ori bărbații, ori ibovnicii.

Georges trecuse prin această mocirlă aurită, fără a se mînji cîtuși de puțin. Nu că ar fi fost vreun ins deosebit, dar îi era silă să se dăruie fără ca inima să-și fi spus cuvîntul.

Există o clipă în care cel mai stăpînit în ale iubirii simte totuși o tresărire : o privire, un gest, un cuvînt, o stare a spiritului și iată că toate hotărîrile luate pentru a se împotrivi acestui simțămînt divin se risipesc ca prin farmec, lăsînd drum liber patimii care cotropește și cucerește ființa toată.

Asemenea frămîntare venise să se adauge celorlalte suferințe pe care cavalerul le îndura din pricina mamei pierdute.

Iubea !

Întîmplarea îi scosese în cale o tînără fată care îl mișcase adînc. Dacă ea ar fi dispărut după această primă întîlnire, uitarea ar fi venit desigur. Dar încearcă să înfrunți destinul, providența ori fatalitatea ! A mai întîlnit-o... fără voie ? Nicidecum ! Ca povestitori de bună-credință, trebuie să mărturisim că el însuși a încercat să o revadă.

Ea îi apăruse în față, tot în Place Royale, opt zile înainte de întîmplările amintite.

Nici nu se gîndea să se întrebe cine anume era ? Mult prea retras pentru a încerca să culeagă vreo informație, el se mulțumi să o privească, să o contemple, să o admire și cu cît privirile lui se îndreptau mai mult asupra tinerei fete, cu atît inima îi bătea mai nebunește.

Iubea !

2

Ce-a simţit oare cînd cea căreia îi şi închinase o atît de adîncă iubire îi căzuse pîlpîitoare în braţe ? N-ar fi putut spune. Sîngele i se oprise, năvălindu-i în inimă. O clipă crezu că şi el avea să se prăbuşească... Dar asemenea emoţii sînt, din fericire, trecătoare. Simţindu-i trupul gingaş şi plăpînd, el tresări. Obrajii palizi se împurpurară deodată ; ochii îi scînteiară puternic, iar cînd simţi suflarea caldă, înmiresmată a fetei, mîngîindu-i faţa, se înfioră şi închise ochii, pentru a rămîne mai multă vreme sub vraja care-l încerca.

Nepăsător la ceea ce se spunea şi se petrecea în juru-i, el aşezase, cu mişcări automate, preţioasa comoară în lectică. Mulţumirile ce i se aduceau le auzise ca prin vis. Dar aceasta a însemnat şi sfîrşitul acelei dulci simţiri care-i covîrşise fiinţa. Glasurile acelea le mai auzise... Dar unde ?

Un nor îi trecu prin faţa ochilor, iar cînd acesta se destrămă, el se simţi, fără să-şi poată lămuri pricina, pradă unei tristeţi şi mai grele decît cea încercată înainte de a-şi fi dăruit inima.

Era clipa în care se întrebase :

— Oare unde i-am mai văzut eu pe oamenii aceştia ?

Lectica ajunse curînd în strada Bretonvilliers şi intră într-un palat mic cu o înfăţişare dintre cele mai vesele. Ducesa nu voi să părăsească fata. Cărui sentiment i se supunea ea intrînd în salonul unde, în faţa celor doi taţi ai ei, Marie îi mulţumi din nou ? Fără îndoială că n-ar fi ştiut spune.

— Doamnă ducesă, grăi tînăra fată, vă cer îngăduinţa de a veni să vă văd, spre a vă încredinţa încă o dată de toată recunoştinţa mea.

— Spre a mă încredinţa de recunoştinţa dumitale, copilă dragă, răspunse ducesa surîzînd ! Ce cuvinte mari ! Spune mai degrabă pentru a-mi prilejui plăcerea de a te revedea şi de a te cunoaşte mai bine !

— O, doamnă...

— Nu-mi mulţumi, o opri ducesa, căci eu sînt aceea care îţi voi fi, din inimă, îndatorată.

— Nu înţeleg, doamnă...

— Nu ştiu ce simt cînd te văd, cînd îţi aud glasul dulce. Ai darul de a alina adînca suferinţă ce mă bîntuie de la pierderea fiicei mele.

— Ah ! făcu copila, aţintind asupra ducesei ochi mari, uimiţi.

— Ar fi acum de vîrsta dumitale, reluă ducesa.

Apoi, după cîteva clipe de tăcere în care îşi înăbuşi un hohot de plîns.

— Cum te numeşti, copila mea ?

— Marie.

Neclintiţi, neştiind cărei pricini să-i atribuie tulburarea care-i cuprinsese, contele şi marchizul ascultau.

Stăpînindu-se, ducesa urmă pe un ton aproape glumeţ :

— Va să zică aşa, domnişoara Marie... ?

— D'Avrifol, adăugă contele.

— De Bellevenue, sări ca mai înainte marchizul.

— Două nume ? întrebă marea doamnă zîmbind.

— Amîndouă numele nu fac decît unul, doamnă, răspunseră într-un glas cei doi prieteni.

— Foarte bine, domnilor ; dar dacă relaţiile noastre nu se opresc aici, după cum se pare şi după cum aş dori, v-ar supăra oare să-i spun domnişoarei doar Marie ?

— Nicidecum, doamnă.

— Pentru dumneata, domnişoară Marie, voi fi oricînd liberă, se grăbi să spună ducesa ; şi pentru dumneavoastră, domnilor, adăugă ea adresîndu-se celor doi gentilomi care, puşi parcă în mişcare de acelaşi resort, făcură o plecăciune adîncă întrebînd :

— Doamna... ?

— Ducesă de Sandoval, cu locuinţa în strada Bourbon.

— Nu vom uita, doamnă ducesă, spuse contele.

— Şi vom avea onoarea să vă facem o scurtă vizită, adăugă marchizul.

— Cîteva vizite, încuviinţă ducesa, zîmbind.

Apoi, întinzînd tinerei fete mîna :

— Pe curînd, domnişoară Marie !

La atingerea acelei mîini micuţe care se cuibărise într-a ei, ducesa tresări pe neaşteptate.

— Ce aveţi, doamnă ? întrebă, mirată, fata.

— Nimic !... Nimic, copila mea. Pe curînd.

Și înfrînîndu-se spre a-și recăpăta calmul, ducesa salută încă o dată, ieși din salon, intră în curte, însoțită de stăpînii casei și urcă în lectica ce porni pe dată.

Cînd contele și marchizul se reîntoarseră în salon, tînăra fată — pe care de-acum înainte o vom numi Marie — îi privi ; apoi, străduindu-se să-și ia un aer sever și să-și îngroașe glasul, le spuse :

— Domnilor tați, nu mă feresc a vă spune că purtarea voastră merită cele mai aprige mustrări.

Cei doi bărbați își plecară capetele, aducînd foarte tare cu niște copii care își așteaptă pedepasa.

— Ei bine, vă dați în spectacol cînd sînteți cu fata voastră ?

— Marie, bîiguiră contele și marchizul.

— Vai, ce urît ! urmă copilul teribil.

— Își bătea joc de noi, lămuri încetișor contele.

— Aproape că ne insultau, apăsă și marchizul.

— Nu trebuia să auziți ! îi certă Marie, mușcîndu-și buzele pentru a nu pufni în rîs.

Apoi adăugă, păstrîndu-se anevoie serioasă...

— Meritați o pedeapsă și o să v-o dau.

Contele și marchizul își țineau privirile plecate și nu cutezau să se uite la ea.

Ea se apropie încet și se așeză între ei :

— Haide, domnilor tați, mărturisiți-vă curajos greșelile !

Marchizul cel scund își înălță încet capul, în timp ce lunganul conte încerca să și-l plece, spre a se apropia cît mai tare de obrazul fetei.

Marie îi privea surîzînd ciocănindu-și ușurel obrajii proaspeți cu cele două degete arătătoare.

— A, strigară ei într-un glas.

Urmară două pupături zgomotoase.

— Încă o dată ! mai vrură ei, țuguindu-și buzele.

Dar Marie se desprinse ușor, zicîndu-le :

— Și cu pedeapsa voastră cum rămîne ?... Nu ! Nu ! Nu !...

— Poate diseară, dacă sînteți cuminți.

Apoi, inveselită de descumpănirea celor doi tați, alergă, vioaie și ușoară, spre odaia ei.

XIX

CUM PUTEAI DEVENI CONTE SAU MARCHIZ ÎN ANUL DE GRAȚIE 1678

La numai cîteva clipe după ce se închise ușa, lunganul conte, încredințat că tînăra fată nu-i putea vedea, nici auzi, se îndreptă spre tovarășul său, răcnind cu glas de tunet :

— Jupîn de Malvenu !

Marchizul, care nu era altul decît vechea noastră cunoștință, mult prea simțitorul îndrăgostit de Carita, după cum tovarășul său nu era altul decît iubitorul de sudalme, răspunse cu nepăsarea-i obișnuită :

— Jupîn de Folavril !

De cînd devenise conte, Folavril își mai zăgăzuise gura în privința izbucnirilor necuviincioase. De i se mai întîmpla uneori să înjure, niciodată însă în fața Mariei, o făcea cu anume demnitate, citîndu-și înaintașii, toți regi de-ai Franței ori de aiurea.

— Pe toate evangheliile ! exclamă el, sau drace împielițat, cum zicea Henric al patrulea, mă scoți din fire, jupîne !

— De ce ?

— De ce ? De ce ?... Pe cinstea mea de gentilom ! după cum se jura Francis întîiul, fiindcă ai sărutat-o pe fata noastră înaintea mea.

Apoi, cu mișcări nervoase, într-atît de mare îi era nemulțumirea, Folavril deschise un sipet vechi de stejar, scoase o sticlă de dimensiuni respectabile și un pahar de cel puțin o jumătate de oca, punînd totul pe o măsuță în fața căreia se așeză.

— Ai fi putut scoate două ! observă Malvenu cu glas tînguitor.

Umerii uriașului schițară o mișcare de dispreț ; cu toate acestea se ridică, se duse din nou la sipet, mai scoase un pahar și spuse :

— Stai jos !

— Toarnă ! răspunse Malvenu, așezîndu-se în fața tovarășului său.

Cînd paharele fură pline, fiecare luă cîte unul. Privirile li se întîlniră ; atunci, și unuia și celuilalt i se păru foarte hazoasă mutra gravă a fiecăruia, astfel că pufniră în rîs, cu atît mai tare cu cît încercau să se stăpînească.

— Mare nătărău mai ești ! rosti tare Folavril.

— Oricum, m-ai întrecut ! i-o întoarse cel scund.

— De vreme ce îți ceri iertare, mi-ar sta rău să-ți mai port pică.

— Dar nu-ți cer iertare, mii de milioane de...

— Taci ! îi curmă vorba Folavril, cîntărește-ți vorbele, căci altfel ai putea să pierzi prețuirea mea, adică a unui om de lume !

— Dar și tu înjuri zdravăn, nu te-ncurci !

— Nu-i adevărat, nu fac decît să repet cuvinte rămase vestite, de vreme ce s-au înnobilat, rostite fiind de buze regești... Să mă ia dracu !...

— Ei, asta n-a mai spus-o nici un rege...

— Iertare, majestatea sa Ludovic al XII-lea îl pomenea adesea pe împielițat ; dar deocamdată nu de asta-i vorba ; contele d'Avrifol își amintește de vremea în care nu era decît căpitanul Folavril ! Haide, jupîne, ține-mi piept !

Și ciocniră.

— Nu-i deloc rău vinul ăsta, își dădu cu părerea Malvenu, plescăind.

— Și unde mai pui că mă arde o sete diavolească, micuțule. Mai toarnă unul.

— Conte !... Un pahar ajunge !

— Nici gînd, amice !

— Căpitanul Folavril uită adesea că astăzi este conte d'Avrifol.

— Ei, nu uit defel ! Sînt conte d'Avrifol, e-adevărat !... Sînt bogat, și asta e-adevărat ! Dar nu-s astea pricini care să poată sili un om să moară de țîfnă !

— Frumoasă pildă pentru fiica noastră ! făcu Malvenu.

— Fleacuri, gîndi cu glas tare Folavril devenit visător ; mai tristă pentru biata copilă este aparența aceasta de înrudire cu doi șnapani de teapa lui jupîn Malvenu

și a căpitanului Folavril, îmbogățiți în urma unei mici mîrșăvii !

— Căpitane !

— Să spunem o josnicie, paștele lui Dumnezeu ! cum înjura șmecherul acela de cumătru Ludovic al XI-lea, și să nu mai despicăm firul în patru !

— Fie ! preavrednicul meu prieten.

— Și... Cine a săvîrșit această josnicie ? întrebă Folavril răspicat.

— Eu, ce-i drept ! răspunse asociatul său, dar cu învoirea ta.

Și adăugă, vorbind mai încet :

— Mulțumită hîrtiilor găsite asupra...

— Nu-mi mai aminti de noaptea aceea !

— Nici eu nu țin să mi-o amintesc ! răspunse Malvenu. După un răstimp adăugă :

— În sfîrșit, datorită acelor hîrtii înmînate de mine marchizului de Louvois, care părea să țină mult la ele, pesemne pentru a-l sluji mai bine pe rege, am ajuns iute la aceste onoruri și bunăstare, de care astăzi ești atît de mîndru, conte.

— Noblețea obligă ! oftă Folavril.

Fu rîndul lui Malvenu să ridice disprețuitor din umeri.

— Frumoasă noblețe ! făcu el.

— Cum spui ?

— Spun că n-aș fi azi marchiz, după cum nici tu n-ai fi conte, dacă tezaurul regesc n-ar fi fost înglodat în datorii.

— La urma-urmei am plătit pentru asta, răspunse cu aer nevinovat Folavril.

— 20 de livre fiecare...

— Nu noi am hotărît prețul, ci administratorul general al dărilor... Iar edictul regelui înseamnă destulă acoperire.

Omul spunea adevărul. Edictul acesta al lui Ludovic al XIV-lea era redactat în felul următor :

„Maiestatea sa îngăduie prin voința sa tuturor celor care au înregistrat sau își vor înregistra titlurile lor de noblețe, să se bucure de ele fără a fi cercetați pentru purtarea așa-ziselor titluri, nici în trecut, nici în viitor și fără să fie trași la răspundere în nici un fel."

Concesiunea aceasta păru atît de atrăgătoare, încît mulți șovăiră, la început, să se ducă la biroul de înregistrare ; se temeau să nu fie vorba de vreo neînțelegere ; dar o nouă hotărîre spulberă orice scrupule și, curînd toți spițerii, toți hangiii, toți croitorii, peruchierii și alții dădură fuga, în schimbul a 20 de livre, sumă hotărîtă de un anume Adrien Vainer, tîrgoveț din Paris și administrator al dărilor privind noua carte a titlurilor de noblețe, dădură zor, am spus, să-și înregistreze blazonul.

Persoanele care în afară de blazoane doreau să aibă titluri trebuiau să plătească o taxă mai mare.

Atunci au apărut nu numai în Paris, dar chiar și în provincie, o mulțime de oameni care se făleau cu ecusoane sau blazoane alese după plac, excepție făcînd, totuși, cele imprimate cu o coroană, care aparțineau unor titluri vechi, precum și cele alcătuite din flori de crini cusuți pe cîmpuri azurii ale Casei Franței, sau cele aparținînd unora care obținuseră concesiune specială.

Măsura aceasta aduse tezaurului șapte milioane de franci. Pe vremea aceea statul recurgea la orice mijloace.

— Dar nu-i mai puțin adevărat, reluă Malvenu, clătinînd din cap, că nu sîntem decît niște parveniți de rînd.

— Fir-ar să fie ! cum zicea Carol al VIII-lea, i-o întoarse repede Folavril, am răscumpărat pe multe cîmpuri de bătaie mica noastră abatere de la legile onoarei.

— În privința asta sînt de aceeași părere cu tine ! încuviință marchizul.

Prietenul său nedespărțit urmă :

— În timp ce îngerașul nostru se afla la loc sigur, crescut de buna și minunata sa doică Gertrude, noi am luat hotărîrea să spălăm trecutul... Îți amintești, nu-i așa ?... Am luptat cinstit pentru Franța, pentru rege, ne-am dat sîngele...

— Adesea ! Foarte adesea ! întări Malvenu.

— Și de fiecare dată cînd îl vedeam curgînd pe al meu, îmi spuneam : curaj, Folavril ! rănile acestea înseamnă tot atîtea certificate de noblețe pentru micuța ta Marie ! O dată însă am crezut că mi-a venit sfîrșitul... Îți mai amintești cuvintele mele de atunci ?

— Firește, mi le amintesc... Ai căzut sîngerînd alături de mine și m-ai făcut să jur că voi ocroti pînă la capăt pe scumpa noastră fiică.

— Iar tu mi-ai jurat, bravul meu Malvenu.

— Mai era nevoie să jur ? întrebă simplu fostul aventurier, devenit marchiz, ștergîndu-și o lacrimă cu dosul palmei.

— Nu ! E adevărat, zise Folavril la fel de mișcat.

Și, întinzînd deodată mîna, exclamă :

— Tăia-m-ar Dumnezeu ! cum zice Carol al nouălea, e fiica noastră a amîndurora !

— A amîndurora !

— Așa stînd lucrurile, urmă Folavril ridicînd paharul, să bem în sănătatea ei !

— În sănătatea ei ! răspunse Malvenu, asta vreau și eu.

Și din nou ciocniră paharele, pe care le goliră dintr-o răsuflare.

Binevoiască cititorul a nu ne socoti lipsiți de măsură în privința blestemelor regești folosite de bătrînul ostaș în fiece clipă, arătînd totodată și cine le-a izvodit : înjurăturile acestea au rămas istorice.

Pierre de Bourdeille, senior de Brantôme, a lăsat chiar un catren, nu lipsit de savoare, zugrăvind destul de bine firea acelora care sînt pomeniți în el prin mijlocirea expresiei lor îndrăgite, catren care a circulat mult la vremea aceea.

— Ei, reluă Folavril mulțumit, timpurile rele au rămas departe... Și apoi, dacă vrei să știi, de mulți ani mă legănam cu visul de conte !... Conte ! Ce frumos sună !... Am știut să prind prilejul... Să-l înșfac de păr... dacă prilejul nu e cumva chel... Pe dracu cel împielițat ! mi-am confecționat un blazon vrednic a fi pizmuit de nobilimea cea mai veche din Franța și Navara.

— Îl cunosc, îi curmă vorba Malvenu, zîmbind. Două spade încrucișate pe două sticle burtoase, culcate pe un fond vișiniu stropit cu aur.

— Cu deviza : „străpung butelcă cu butelcă !" Vezi deci alegoria : spada străpunge, butelca stinge setea !

Și plin de semeție, Folavril declamă :

— *Persum, desalterum.*

Apoi pe un ton aproape compătimitor :

— În schimb, nu-mi prea place ecusonul tău, micuțule.

— Din cauza căpșorului negru ? oftă Malvenu.

— Da, capul acela de femeie încununat cu iederă nu înseamnă nimic... De-ar fi fost măcar un cap de bărbat, s-ar fi putut crede atunci că strămoșii tăi au luat parte la cruciade.

— În ce mă privește, răspunse cu aprindere marchizul, el înseamnă : dragoste pînă la nebunie !

Și, nevrînd să rămînă mai prejos, adăugă cu glas ce exprima minunarea :

— *Amorum ! Delirum !*

— Da ! Și deviza ta mă rog ? îl întrebă Folavril ridicînd din umeri.

— Deviza mea grăiește limpede ce gîndesc : „Pier sau mă leg !"

— „Mă prăpădesc" ar fi trebuit să spui... În sfîrșit... Înseamnă că te gîndești mereu la ea.

— Mai mult ca oricînd !

— Sărmane Malvenu !

— Ce vrei ? se răsti caraghiosul îndrăgostit, uite aici e înrădăcinată !

Și se bătu peste piept, de-l făcu să răsune ca o tobă din ținutul basc.

— Negresa ta îți umple capul de gînduri negre ! spuse Folavril, înveselit de vorba hazlie pe care o găsise. Bagă de seamă, sărmane prieten, asta îți poate juca un renghi !

— Mi l-a și jucat, răspunse tînguitor Malvenu. Nu vezi în ce jalnică stare mă aflu ?

— E limpede că tu, cîndva atît de rotofei, ai ajuns doar piele și oase.

— Vai, mie ! oftă nefericitul.

— Pe barba-mi roșcovană ! cum zicea împăratul german Frederic întîiul, nu izbutești nicicum să dai de ea ?

— Osteneală zadarnică... Din ziua binecuvîntată — sînt de atunci șase luni — în care am întîlnit-o, lucru ce m-a făcut să rămîn pironit locului, nu am reușit să o mai revăd.

— S-o fi întors în țara ei.

— Tare mă tem și sufăr cumplit ! Ce fericit ești, preavrednicul meu prieten, că nu iubești...

— Pe Sfîntul Saint-Denis ! cum exclamau cei ce se întorceau din țara sfîntă : nu sînt îndrăgostit ; vezi bine cum mă îngraș !... În ce mă privește, adevărata fericire stă într-o masă îmbelșugată, într-un vin strașnic, menit să însoțească felurile de mîncare ce mă desfată și, mai presus de toate, în faptul că am în fața ochilor pe fiica noastră.

— Pe fiica *noastră,* bine zis. Asupra acestui lucru vreau să cred că nu o să ne mai ciorovăim... Dar fiindcă veni vorba, ai băgat de seamă tulburarea ducesei de Sandoval în timp ce sta de vorbă cu Marie ?

— Da, răspunse Folavril, dintr-o dată posomorît.

— Pun rămășag că și pe tine asta te-a pus pe gînduri...

— La început, da ; dar am alungat repede gîndul ce mi-a venit.

— Ce gînd ?

— Am crezut o clipă că fata se afla în fața mamei sale.

— Ia te uită, ca și mine ! se minună Malvenu.

— Ca și tine ?

— Da.

— Ciudat !... Ei, și atunci ce ți-ai spus, ca să alungi prepusul ăsta ?

— Mi-am spus că mama Mariei se numea contesa d'Ablincourt, iar că persoana care mă neliniștea își spunea ducesă de Sandoval !

— Ceea ce nu e deloc același lucru, băgă de seamă Folavril. Ei lasă, oricum, copilul o să rămînă la noi.

— Să te audă Dumnezeu ! oftă Malvenu.

Cei doi bărbați își goliră în tăcere paharele și rămaseră adînciți în gîndurile care, neîndoios, trebuie să fi fost asemănătoare.

A doua zi chiar, încercată de un simțămînt pe care nu căuta să și-l lămurească, Marie manifestă dorința de a o vizita pe ducesă, spre a-i mulțumi. Și fiindcă „tații" ei nu aveau a i se împotrivi niciodată, încuviințară. Dealtfel cererea li se păru firească.

Sosiră așadar la doamna ducesă, care le arătă aceeași bunăvoință ca în ajun.

— Cît de recunoscătoare vă sînt, spuse ea celor doi prieteni, de a fi venit cu această copilă dragă. Ea îmi inspiră, nu știu de ce, o simpatie cu totul deosebită.

— Simpatie pe de-a-ntregul împărtășită, doamnă ducesă, răspunse Marie cu glasu-i dulce, căci eu însumi simt că nutresc pentru dumneavoastră un sentiment puternic pe care nu mi-l pot lămuri.

— Ești bună și frumoasă !... Poate că ceea ce simți este doar milă. Nu ți-am spus oare că-mi aduci aminte de fiica mea ?

— De ar fi vorba de milă, aș fi tristă ori de cîte ori v-aș vedea ; dar eu sînt veselă.

— Drăguța mea, făcu ducesa atrăgînd-o spre ea și apăsîndu-și buzele pe fruntea fetei.

— O, doamnă, murmură Marie, vă și iubesc așa cum aș fi iubit-o pe mama !

— Pe mama ? Ce vrei să spui ?

— Vai, doamnă, spun ceea ce spun poate toate cele lipsite de mîngîierile unei mame !

Inima bietei femei fu aprig tulburată ; doar înfrînîndu-și emoția care o cotropea se simți în stare să întrebe :

— Cum, nu ți-ai cunoscut mama ?

— Nu, doamnă, răspunse Marie într-un dureros hohot de plîns.

Ducesa își mută privirile asupra contelui și a marchizului, care, puțin stînjeniți de întorsătura pe care o lua conversația, tușeau spre a-și ține cumpătul.

— Iertați-mă, reluă ea, voi fi indiscretă, fără îndoială, dar care dintre dumneavoastră este tatăl Mariei ?

— Eu ! se grăbi contele.

— Eu ! fu și răspunsul marchizului.

— Amîndoi ? întrebă, uluită, ducesa.

— Da, doamnă, amîndoi ! răspunseră ei într-un glas.

— Nu prea înțeleg.

— E o istorie foarte simplă, începu contele.

— O, da, dintre cele mai simple și nespus de mișcătoare, îi întregi marchizul spusele.

— E vreo taină la mijloc ? întrebă Inès care, se vedea limpede, ardea de nerăbdare să afle cît mai multe.

Cei doi prieteni se întrebară din priviri. Fără îndoială, întrebarea aceasta nu-i lua pe neașteptate, căci de mult se simțeau pregătiți să dea o explicație demnă a fi crezută, privind ciudata înrudire cu care atît de mult se mîndreau.

Ca în toate împrejurările spinoase și pentru a-l scuti pe vrednicul său prieten să facă cine știe ce declarație stîngace, marchizul fu cel care vorbi primul.

— Vreo taină ? începu el cu cel mai dulce glas, nicidecum, doamnă... Uniți printr-o strînsă și sfîntă prietenie, contele și eu nu ne-am despărțit niciodată...

— Niciodată ! se crezu dator să întărească cel pomenit.

— Sora mea, urmă marchizul, contesa de Bellevenue — din vechea nobilime de Saint-Ange — s-a căsătorit cu mezinul contelui, aci de față, cu vicontele d'Avrifol.

— Veche noblețe din același ținut ! se auzi glasul grav al contelui.

— Și se născu Marie, urmă marchizul, cu prețul vieții surorii mele...

— Fratele meu cel mic a murit de inimă rea...

— Iar noi am adoptat-o pe orfană...

— Iată, doamnă ducesă, cum ne înrudim, încheiară într-un glas cei doi prieteni, plecîndu-și a tristețe capetele.

Marie plîngea cu fața în palme. Firește, cunoștea povestea, născocită în întregime, și-i dăduse întru totul crezare.

Ducesa îi desprinse mîinile de pe față și o sărută lung pe frunte, șoptindu-i încet, foarte încet la ureche :

— Te voi iubi la fel cum aș fi iubit-o pe ea !

Din ziua aceea dragostea ce umplea inimile celor două femei crescu necontenit, pînă într-atît încît nu mai putură trăi una fără cealaltă.

Strada de Bretonvilliers, situată spre extremitatea insulei Saint-Louis — stradă în care cei doi prieteni veniseră să se instaleze în urmă cu cîțiva ani, spre a fugi de murdara învălmășire omenească din strada Plâtres — nu era foarte departe de strada Bourbon, ceea ce îngăduia tinerei fete să se afle necontenit la marea ei prietenă, spre neplăcerea „taților" ei care își vedeau casa, pînă atunci plină de tihnă, răvășită din temelii.

Dar Marie era atît de fericită, încît ei încercau să-şi aline mîhnirea, cu gîndul că, într-adevăr, copila era fericită în tovărăşia celei ce o iubea fără de măsură.

Mulţumită acestei primeniri sufleteşti, Inès ajunsese să nu se mai gîndească la fiica ei. Nădejdea de a o mai găsi, nădejde cu care atîta vreme se hrănise, pălea zi de zi şi, ciudat, fără ca lucrul acesta să-i pricinuiască durere. Marie pe care o adora luase locul celei pierdute.

Fireşte că lucrurile nu s-ar fi petrecut astfel dacă cea pe care o iubea atît ar fi fost o străină. O iubea pe Marie, fără să ştie că era chiar fiica ei, iar în dragostea aceasta pe care nu o socotea nicidecum neîngăduită, ea afla noi puteri ce s-ar fi văzut îndoite dacă ar fi cunoscut adevărul. Dar, aşa cum se înfăţişa, viaţa devenea pentru ea mai uşor de îndurat, iar asprimea doliului ei se mai îndulcea.

De încerca să-şi lămurească pricina acestei neaşteptate porniri sufleteşti, gîndurile îi aduceau pe dată în faţă chipul Mariei ; cealaltă, despre care nu-şi putea alcătui nici o icoană, se mistuia în necuprinse neguri cenuşii, neguri ce o împresuraseră vreme de şaisprezece ani.

De dragul Mariei primise să se arate mai des în locurile cu lume multă ; însăşi ducesa voise astfel. Încetul cu încetul, biata femeie îndepărtase hainele cernite, spre a nu oferi tinerei fete imaginea unor neostoite dureri. Mai mult decît atît, spunîndu-şi că Marie nu putea sta închisă în casă, că avea nevoie de distracţii, sfîrşise din proprie vrere cu obiceiurile de om însingurat şi se străduia să-i înmulţească bucuriile.

Din ziua în care o serbare nautică fusese dată pe Sena, în timpul căreia strălucitoare focuri de artificii fuseseră trase în cinstea prinţului moştenitor, marii seniori şi chiar tîrgoveţii cei înstăriţi nu mai visau decît bărci de plăcere care îşi împrumutau formele graţioase de la gondolele veneţiene.

„Vreme de mai bine de un an Sena fu brăzdată de ambarcaţiuni dintre care pînă şi cele mai simple erau împodobite cu sculpturi ; altele, cele mai multe la număr, erau aurite de la un capăt la celălalt", spune o însemnare din acel timp.

Cu asemenea sport îşi umpleau aşadar oamenii vremea. Ambarcaţiunile rivalizau, nu numai în privinţa vitezei,

dar şi a eleganţei... Puţin a lipsit ca Sena să devină o mică Mare Adriatică.

Ducesa se numără printre primii care puseră să li se construiască o încîntătoare gondolă, într-atît de meşteşugit făcută, încît putea adăposti zece persoane fără a stînjeni mişcările vîslaşilor. Luxul nemăsurat al *Speranţei* — numele acestei mici capodopere maritime — stîrnea uimirea tuturor.

S-au ivit repede imitatori pe apele molcome ale marelui fluviu parizian, o flotilă care ar fi iscat pînă şi pizma veneţienilor, foarte mîndri dealtfel de întîietatea lor în materie.

Această dintîi concesie făcută vieţii mondene avea să atragă, de la sine, altele. Ducesa îşi deschise încetul cu încetul uşile palatului ; mai întîi cu sfială, apoi cu mai mult curaj, fără chiar să-şi dea seama.

Şi iată cum, la nici măcar o lună după apariţia gondolei *Speranţa* întreg Parisul de atunci pornise să aducă laude saloanelor ducesei de Sandoval y Palomas ; şi nu puţine erau sforile ce se trăgeau pentru a dobîndi îngăduinţa de a le frecventa.

În anii aceia partea strălucitoare a domniei lui Ludovic al XIV-lea se cam încheiase. Secreta sa căsătorie cu doamna de Maintenon şi înrîurirea acestei femei cu inimă aspră şi rece, nesăţioasă de putere şi de o cucernicie superstiţioasă, sileau spiritele cele mai paşnice să se arate nemulţumite, semănînd chiar un sîmbure de răzvrătire printre seniorii de la Curte.

Fără să bănuiască nimic şi, oricum, fără să se fi făcut ceva pentru a apărea înnoitorul unui regat pe care toţi îl simţeau pe ducă, o dată cu energia celui ce se numise regele Soare, Filip de Orléans, viitorul regent, sfătuit întru aceasta de către abatele Dubois, fostul său educator, mai tîrziu ministru şi cardinal, Filip de Orléans închise aşadar ochii la uneltirile unor gentilomi care urziseră grotescul plan de a-l detrona pe bătrînul monarh — Ludovic al XIV-lea avea pe atunci cincizeci şi şase de ani — întru folosul tînărului lor tovarăş de dezmăţuri.

O conspiraţie care — să ne grăbim a o spune — nu avea să dea roade, se ţesea aşadar în tainică umbră.

Situat în strada Saint-Louis-en-Île, palatul Lambert, al cărui proprietar nu era altul decît președintele Lambert de Thorigny, unul dintre cei mai înfocați „nemulțumiți" — astfel își ziceau chiar conspiratorii — servea drept loc de întîlnire a oamenilor acestora fără astîmpăr și deplin încredințați că se află pe punctul de a zdruncina Franța din temelii.

În palatul acesta se pregătea o serbare și, cu toate că vara era în toi, ea se vestea încîntătoare. Serbarea aceasta însemna o continuare a recepțiilor din palatul de Sandoval, în ale cărui saloane, fără ca ducesa să bănuiască ceva, mulți dintre nepotriviții prieteni ai tînărului Filip de Orléans își croiseră drum, spre a se agita care mai de care și spre a cîștiga adepți. Ei văzuseră cît de mare era înrîurirea ducesei asupra gentilomilor de orice fel, prezenți la reuniunile ei.

Într-adevăr, tînără încă, de o frumusețe sculpturală și înzestrată cu un spirit superior, nu ar fi avut a spune decît un singur cuvînt pentru ai vedea la picioarele ei pe toți seniorii aceia, dintre care cei mai mulți rîvneau la favorul de a se căsători cu această bogată, fermecătoare și misterioasă persoană, care fusese văzută în haine cernite și care plîngea un soț de nimeni cunoscut.

Or, partidul „nemulțumiților", care număra de pe acum mulți adepți, avea și numeroși șovăitori ce ar fi trebuit legați prin vreun legămînt solemn. Prin urmare, frumoasa ducesă trebuia neapărat cîștigată în binele cauzei și încă foarte degrabă, spre a le fi de un temeinic ajutor. Aceasta era, cel puțin, părerea unui gentilom care, de curînd și în chip discret, reapăruse în lume.

De ani mulți gentilomul acesta fusese nevoit să părăsească Franța, călătorind din poruncă, silit a merge să vadă, tot din poruncă, coloniile din San Domingo și Madagascar, dependente de acea faimoasă Companie a Indiilor creată în 1664, într-o vreme în care își aflau începutul, sub îndrumarea autorului lor Paul de Riquet, lucrările acelui frumos canal din sud ce va uni Mediterana cu Oceanul.

Peste puțin vom afla cine anume era călătorul și dacă înrîurirea lui avea să fie bună ori rea.

XX

SĂRMANUL TATĂ

În timp ce în jurul ducesei Inès dăinuiau bucuria și fericirea, un bărbat se întorcea la Paris, aproape ascunzîndu-și chipul, într-atît se temea nu numai că ar putea fi recunoscut, dar și că ar putea stîrni mila prin veșmintele-i răpănoase, mai mult chiar, prin obrazu-i veștejit, răvășit de cea mai groaznică deznădejde.

Îmbrăcat cu o vestă scurtă a cărei culoare ar fi fost cu neputință de bănuit într-atît se preschimbase într-o cîrpă, cu un pantalon scurt și bufant, geamăn cu așa-zisă vestă, precum și cu niște cisme care mai degrabă stînjeneau decît ajutau la mers, omul acesta avea, totuși, un aer de noblețe, sporit poate și de spada pe care o purta la brîu.

Cu toate că oboseala, lipsurile și amărăciunile ar fi trebuit să grăbească pentru el acul pe cadranul timpului, nu părea să fi împlinit nici patruzeci de ani.

Se tîra, istovit de un drum lung și greu.

După ce intră în Paris prin poarta Saint-Antoine, o luă de-a lungul cheiurilor, trăgîndu-și adînc pe ochi o pălărie veche.

Se lăsase noaptea, una din acele frumoase nopți de vară, în care cerul de azur dezvăluie nestingherit dîra lăptoasă denumită în mod obișnuit calea lactee, și atît de minunat armonizată cu miriadele de stele ce scînteiază în tării.

Omul traversă Sena pe podul Tournelles și se îndreptă spre insula Saint-Louis. Era limpede că se afla în căutarea unui culcuș pe care îl știa și părea tare amărît că nu-l recunoștea la prima vedere. În sfîrșit, după ce ajunse la capătul insulei, în acea parte cîndva denumită Île-aux-Vaches, scoase un ușor strigăt de mirare și murmură:

— Am ajuns.

Tocmai se pregătea să se apropie de căsuța pe care ochii săi o și sorbeau din ochi, cînd deodată, în spatele lui, i se păru că deslușește clinchet de spadă și zgomot

de pași. Simțurile sale chinuite îl făcură să creadă că e urmărit. Își duse pe dată mîna la sabie, pregătit de orice, făcu un efort spre a grăbi pasul și ajunse îndată la însingurata căsuță.

Fără să mai stea în cumpănă și fără să se mai întrebe cine i-ar putea ieși în cale, împinse ușa cu putere ; ea se deschise, largă, în timp ce el se sprijini de pervazul ei, scoțînd spada din teacă.

— Cine-i acolo ? auzi un glas.

Tresări. Recunoscuse glasul celui ce întrebase.

Atunci, bîiguitor, năpădit de o trăire puternică, rosti :

— Gérard ! Gérard ! Nu mă recunoști ?

Cel căruia îi vorbise, un soi de uriaș cu înfățișare herculeană, rămase cîteva clipe mut și încremenit în fața ființei ce-i apăruse înainte.

— Isuse Christoase ! șopti el. În sfîrșit! Dar nu-i cu putință !

— Prin urmare m-am schimbat tare mult în șaisprezece ani ? urmă omul, cu zîmbet trist.

— Domnul conte d'Ablincourt ! îl recunoscu celălalt, descoperindu-se plin de respect și dezvăluindu-și chipul de om bun, chipul vechii noastre cunoștințe, Gérard luntrașul.

— Mai încet, Gérard, mai încet ! rosti într-o șoaptă proscrisul, căci el era într-adevăr. Te-ar putea auzi cineva.

— Tot vă mai paște primejdia, domnule conte ?

— Mi se pare că sînt urmărit.

— De cine ?

— Nu știu. O, dar de data asta îmi voi vinde scump pielea.

— Dar eu de ce sînt aici ? Nu spre a împiedica o altă nelegiuire ?... Așteptați puțin ! Și, trecînd pe lîngă conte, Gérard se duse să cerceteze împrejurul casei.

Se întoarse împăcat.

— V-ați înșelat, monseniore. N-am văzut pe nimeni. Apoi după ce închise ușa, adăugă : Vă rog ! liniștiți-vă.

— Să mă liniștesc, urmă contele lăsîndu-se să cadă pe un scăunel. Așa ar trebui, da ! Dar de-ai ști ce viață am avut din ziua în care, mulțumită îngrijirilor tale, mi-a fost cu putință să plec ! Am călătorit fără odihnă și fără de răgaz, în căutarea veșnică a mizerabilului aceluia

care — așa credeam cel puțin — îmi răpise soția și copilul. Am jurat răzbunare ; dar vai, Dumnezeu nu ținea cu mine ! Mergeam fără să am nici o știre, la întîmplare. M-am întors în Spania, cu nădejdea că-l voi regăsi pe singurul meu prieten. A fost cea dintîi dezamăgire : marchizul de Rios se afla în misiune în Țările de Jos. Atunci am început să caut, să întreb, dar cu băgare de seamă, căci mă puteam teme de orice în țara aceea înțesată de agenții socrului Prea-Bogatul-Duce. Am străbătut orașe și sate ; am tăiat în lung și în lat toate provinciile, fără să pot descoperi nici o urmă a celor pe care îi căutam. Nu mai aveam mijloace de trai și a venit o vreme, cînd bunul meu Landry a trebuit să cerșească pentru a-mi asigura hrana.

— O ! făcu podarul.

— Da, tot ce-ți spun e groaznic, nu-i așa ? Și totuși atît de adevărat !

— Și... îl întrerupse Gérard șovăind, de parcă ar fi presimțit răspunsul ce avea să-l primească... Landry ?

— A murit ! gemu contele, plecîndu-și cu tristețe capul.

— A murit ?

— Ca oștean !

Un icnet de plîns urcă în gîtlejul luntrașului, care își aminti de prietenia nutrită față de servitorul contelui.

— Da, ca oștean ! repetă acesta. De-aș fi fost singur, l-aș fi urmat fără a mă plînge, fără vreo părere de rău, dar ele trăiau... Ele ! Și voiam să le revăd... cum mai vreau încă și astăzi, pentru a le smulge chinurilor, poate chiar dezonoarei !

— Cum ! Ați bănui cumva ?

Nefericitul gentilom își lăsă fruntea în palmele fierbinți și gemu :

— Cine știe ?... Vezi, cînd mă fulgeră gîndul acesta, simt că înnebunesc !

— Domnule conte !

— Da... Da... ai dreptate !... Vreau să mă stăpînesc !... Ascultă, Gérard, trebuie să-ți spun totul !

Apoi, după un răstimp, continuă firul tristei sale odisei :

— Împinși de nevoi și nemaiputînd face față cerințelor vieții, Landry și cu mine am ajuns anevoie la Toulon, portul unde își concentra trupele amiralul Duquesne care se pregătea să-i pedepsească pe pirații de pe coastele Africii de Nord ; dîndu-ne drept soldați ce făceau parte din companiile libere, am izbutit să ne îmbarcăm la bordul unei galiote.

În timpul unei recunoașteri, vrednicul și credinciosul meu servitor a căzut lovit de un glonte. Am alergat să-l răzbun. Înflăcărarea mea mă făcu să nimeresc în chiar inima unui grup dușman. Am fost prins și, în ciuda unei rezistențe disperate, făcut ostatec. Dus la Alger, era cît pe ce să fiu măcelărit, cînd beiul, vrînd să afle de la mine ce forțe aveau să-l atace, m-a chemat în fața lui. Nu știu căror împrejurări le datorez viața, dar am primit drept pedeapsă captivitatea, și de atunci am trăit într-un chip atît de groaznic, încît nici unul dintre ucigașii care umplu galerele regelui n-ar fi dorit să-mi ia locul.

În sfîrșit — sînt de atunci șase luni — am reușit să evadez. Cum ?... nici eu nu știu. Chiar dacă aș fi fost din nou făcut prizonier, tot nu mi-ar fi păsat.... De data aceasta mă aștepta moartea. O doream, iar dacă Domnul nu mi-a trimis-o înseamnă că-mi pregătește alte suferințe. Facă-se voia lui !

După ce oftă adînc, adăugă cu tristețe :

— Mereu susținut de nădejdea de a regăsi într-o bună zi singurele ființe care mi-au stăpînit necontenit gîndurile, pe soția și fiica mea, am mers întruna și am ajuns aici.

— Vai, vai, domnule conte... Oare ce s-o fi întîmplat cu ele ?

— N-a trecut nici o singură zi, Gérard, nici una, fără ca inima-mi frîntă de durere să nu verse lacrimi, care se împleteau cu ocări, uneori chiar cu blesteme ; iar lacrimile acestea rodesc adesea un cuvînt groaznic... cumplit și totodată dulce : răzbunare !

Un spasm schimonosi buzele palide ale nefericitului conte, care, închipuindu-și că rîde, lămuri, în timp ce chipul îi căpătase o expresie sălbatică :

— Vezi, doar rostesc cuvîntul, că zîmbetul îmi și înflorește pe buze.

Apoi, fără nici un fel de trecere, cu aerul copleșit de mai înainte :

— Adesea, foarte adesea nu mai am nici o nădejde în ce privește viitorul. Zadarnic caut în toată viața mea vreo faptă vrednică de hulă, vreo faptă care să atragă mînia cerească ; nu găsesc. Atunci, în asemenea clipe, aș muri bucuros, spre a pune capăt unei atît de chinuite vieți ; dar nădejdea că mă voi răzbuna îmi poruncește de îndată să trăiesc !

— Dar cum o s-o faceți ? găsi cu cale luntrașul să-și spună temerile. Ucigașul dumneavoastră purta mască. Doar numele lui vă este cunoscut ; chiar dacă l-ați întîlni, el n-ar recunoaște și atunci...

— Atunci l-aș ucide, tună proscrisul în ai cărui ochi stinși Gérard văzu sclipătul unui fulger.

— Tăceți puțin, monseniore ! porunci luntrașul, ascultînd cu atenție la murmurele ce se auzeau afară.

— Ce se întîmplă ?

— Ori mă înșel foarte tare, ori sînt niște gentilomi care se duc la serbarea ce are loc în noaptea asta la palatul Lambert. Desigur, vin să-mi ceară să-i trec apa.

Zicînd acestea se duse la fereastră, o întredeschise și se uită.

— Da, adăugă el, nu m-am înșelat !... Alarmă, monseniore ! Intrați aici și nu vă arătați decît după ce vor fi plecat.

Cu o mînă îi dădu un sfeșnic vechi, în care sta înfiptă o lumînare, iar cu cealaltă îi arătă o ușă ce dădea în cea de-a doua încăpere.

Contele schiță o mișcare : cu un nou simțămînt de revoltă împotriva ursitei care îl năpăstuia la nesfîrșire, în timp ce bucuria răsuna din plin în rîsetele pe care le auzise, cu ochii plini de lacrimi se tîrî mai mult decît merse spre locul arătat de luntraș. Biruit de oboseală, de emoție și de lipsurile îndurate, nu avu decît timpul să pună sfeșnicul pe o masă, că se și prăbuși, cufundîndu-se într-un soi de amorțire.

Gentilomii de care pomenise Gérard intrară voioşi. Erau cinci la număr.

Totuşi, unul nu-şi contopea rîsul cu veselia celorlalţi.

Era un tînăr, frumos şi semeţ ; el se aşeză într-un colţ, cercetînd cu luare-aminte locul în care se găsea, aşteptînd ca tovarăşii săi să isprăvească.

Cînd spunem : tovarăşii săi, ne înşelăm, căci personajul nostru se arăta întru totul nepăsător la cele ce se vorbeau în jurul lui şi părea să nu-i cunoască defel pe ceilalţi patru care discutau — mai cu seamă doi dintre ei, cei mai vîrstnici — cu anume însufleţire.

Stătea aşadar acolo, de parcă ar fi fost singur. Intrase aproape imediat după seniorii care rîdeau în hohote.

— Rîdeţi cît poftiţi, gentilomii mei ! rosti un glas puternic izvorît dintr-un trup nemăsurat de înalt şi bine rotunjit ce umplu de admiraţie pe luntraş, uluit în acelaşi timp de faţa aceea ca de pasăre, în care cel mai bine desluşeai nasul de forma unui cioc. Rîdeţi cît poftiţi, eu rămîn la părerea mea.

— Ei haide, conte, să vorbim ca între noi, răspunse un alt glas, subţiratic, mult diferit de cel dinainte, după cum mult diferit era şi cel căruia îi aparţinea — un ins mic şi slab, cu chip de lună plină. Greşeşti că ţii morţiş la cele ce spui.

— Eu nu greşesc niciodată, domnule marchiz de Bellevenue !

— Oh, Oh ! pare-se că în seara asta contele d'Avrifol nu e prea vesel !

— În ciuda bunei ori proastei sale dispoziţii, contele d'Avrifol îţi mai poate dovedi că nu ştii ce spui, marchize !

— Haide, haide, fără nevricale, susură micuţul marchiz. Amîndoi avem dreptate... pînă la proba contrară.

— Şi ţi-aş aduce-o chiar foarte repede, i-o întoarse contele, de n-aş ţine să apar într-o ţinută îngrijită în faţa ducesei.

— Ai avea timp, căci ducesa nu vine decît la cină.

— Iar eu rămîn la părerea mea, fir-ar să fie !

— Cum spunea cine ? întrebă zeflemitor marchizul.

— Cum spunea Carol al IX-lea, încheie contele cu aprindere, fără a desluşi ascuţişul întrebării. Rămîn la părerea că ducesa trebuie să părăsească palatul însoţită de Marie.

— Greşeală !... Foarte mare greşeală !...

— Eu nu greşesc niciodată !...

— Domnilor... Domnilor ! se crezură datori ceilalţi gentilomi să intervină, neobişnuiţi cu năravurile celor doi amici şi socotind că era vorba de o ceartă adevărată...

— Bine, mîrîi marchizul ; asta e o treabă ce trebuie descurcată între noi.

— Cum vrei, declară ceremonios celălalt.

Apoi, schimbînd tonul, urmă :

— Prin urmare ducesa va ieşi din palat la ora nouă. Gondola trebuie să o aştepte la Pont-Marie.

— La Pont-Marie ! le curmă vorba un ins atunci venit, care apăruse în cadra uşii, însoţit de un valet.

Tînărul care pînă atunci şezuse deoparte, nevrînd a se amesteca în conversaţie, îşi ridică repede capul pentru a-l aţinti cu o privire stranie pe cel care tocmai slobozise exclamaţia.

— Ei, dar e baronul de Souvré ! grăiră într-un glas cei doi gentilomi.

— Eu însumi, domnilor ! răspunse noul venit, un bărbat de aproape cincizeci de ani.

Apoi către valetul său :

— Laurent, du-te şi aşteaptă-mă la palatul Lambert.

— Am înţeles, monseniore, răspunse servitorul, făcînd o plecăciune adîncă şi făcîndu-se pe dată nevăzut.

Tînărul tăcut se ridicase şi, încrucişîndu-şi braţele, îşi pironea mai departe privirea-i arzătoare asupra noului venit.

Fără să-şi dea seama de tulburarea ce-i frămînta, d'Avrifol şi de Bellevenue, altfel spus Folavril şi Malvenu, stăteau mai deoparte şi căscau gura la baron care, în mijlocul încăperii, surîdea celorlalţi doi gentilomi şi aştepta să i se pună întrebări.

Unul dintre ei, vicontele de Rigny, luînd cuvîntul, spuse baronului :

— În urmă cu două zile am avut totodată onoarea și plăcerea să vă fiu prezentat, domnule de Souvré, dar nu știam atunci că abia debarcaseți.

— O da, domnilor! Și încă de aproape o săptămînă.

— Ați fost în surghiun? îl întrebă domnul de Pontalès, cel de al doilea gentilom.

— Nu chiar, dar aproape, răspunse baronul. De șaisprezece ani tot bat în lung și în lat Spania, Olanda, Germania și mai știu eu ce alte țări, războindu-mă întruna, ducînd necontenit ordine și telegrame ale Eminenței sale domnului ministru... În sfîrșit, v-ați mira poate mult dacă v-aș spune că am vizitat totodată, în parte, Indiile Mari!

— Indiile Mari? se minunară cei doi gentilomi.

— Desigur... San Domingo și Madagascar nu mai au taine pentru mine, încheie el rîzînd.

— Nu v-ați pierdut vremea, constată de Pontalès.

— Astăzi, reluă baronul, mă întorc în mijlocul vostru, domnilor...

— Din porunca regelui? întrebă Rigny.

— Nu!

Apoi, cu glas mai scăzut, ducîndu-i cu sine pe nesimțite spre celălalt capăt al încăperii:

— Am ieșit de sub flamura aceasta!

— Ah! făcu Pontalès și care vă sînt acum culorile?

— Fir de aur!

— Fir de aur! repetară cei doi, fără a înțelege.

Baronul de Souvré izbucni în rîs.

— Doar un poet putea găsi asemenea nerozie, zise el după un răstimp. Un tinerel de șaptesprezece ani, un anume Lagrange-Chancel, care a hotărît că *Fir de aur* ar putea alcătui un minunat diminutiv de la Filip de Orléans pe care îl urmează toți „nemulțumiții".

— Ei, drace, dar e primejdios!

— Dimpotrivă, e prudent.

— Ce vreți să spuneți?

— Încă nu a sosit clipa să mă explic deschis. Peste puțin veți ști totul.

Și pesemne deviind anume firul discuției, baronul se întoarse în mijlocul încăperii, spunînd cu glas oarecum schimbat:

— Dar ce ziceați de Pont-Marie?

— O, nimic, răspunse Pontalès; un schimb de cuvinte între domnul conte d'Afrivol și marchizul de Bellevenue.

Abia atunci privi baronul cu mai multă luare-aminte la persoanele ce se aflau de față.

După ce se înclină în fața contelui și a marchizului care, în chip mecanic, îi întoarseră salutul, baronul de Souvré zări pe tînărul ce sta tot neclintit și cu brațele încrucișate, pironindu-și asupra lui priviri aproape obraznice. Un simțămînt lăuntric îl făcu să bănuie, în insul acela blond, ai cărui ochi mari albaștri aruncau fulgere, un dușman.

O tăcere de cîteva secunde, tăcere stînjenitoare pentru spectatorii acestei scene, urmă înfruntării lor din priviri. Cel care rupse tăcerea fu tînărul.

Înaintînd încet spre domnul de Souvré, el spuse, privindu-l mereu drept în față:

— Cred că resimțiți o anume neplăcere aflîndu-vă în această parte a insulei Saint-Louis, nu-i așa, domnule?

Baronul tresări.

— Ce se întîmplă oare? întrebă Folavril la urechea lui Malvenu, căci uriașul nu era cu nimic mai isteț decît în vremea tinereții sale aventuroase.

— Taci! răspunse scurt omulețul, care continua să rămînă, fără să o pretindă, cîrma inteligentă a întovărășirii lor.

Încurajîndu-se, baronul răspunse:

— Neplăcere?... Eu?... Deloc, domnule.

— Să nu susțineți cumva contrariul, reluă tînărul, mlădiindu-și glasul a ironie. Văd că nu vă place să vorbiți de... Pont-Marie.

— Greșești, domnule!

— Greșesc? Nicidecum, e adevărul gol-goluț! Iar dacă sînteți cumva superstițios...

— Și chiar dacă ar fi așa, domnule? îi curmă vorba baronul, frămîntat de un neastîmpăr și înălțînd capul.

Privirile li se încrucișară.

A fost ca o provocare.

— De-ar fi astfel, i-o întoarse cu răceală tînărul, v-aș înțelege repulsia și chiar groaza...

Apoi, aproape atingîndu-l, adăugă cu glas înăbușit :
— Baroane Raoul de Souvré, uneori morții se întorc !
— Domnule !
— Ce anume ? urmă tînărul făcînd-o pe miratul, dar tot rece și stăpîn pe sine în aparență. M-ați putea împiedica să cred în strigoi, în vampiri, în fantome ? Uitați, am nelămurita părere că podul Pont-Marie, martor al atîtor dueluri și crime, mormînt al atîtor curajoși și vajnici gentilomi, poate scoate la iveală, cînd și cînd, sufletul cîte uneia dintre victimele sale ucise... în urmă cu șaisprezece ani !
— Șaisprezece ani ! repetă baronul pălind și dîndu-se înapoi cîțiva pași, stăpînit de o spaimă pe care nu și-o putea înfrînge.
Uluirea pironea locului pe toți cei de față. Ei îl văzură pe tînăr apropiindu-se de cel cu care vorbea și care dădea înapoi, îl auziră rostind :
— Mizerabile, te-am recunoscut !... Am jurat — sînt de atunci șaisprezece ani — că mă voi întoarce să te pedepsesc... Iată-mă !
— Dar cine ești dumneata, se auzi glasul schimbat al baronului.
— Sînt cavalerul d'Artagnan ! răspunse cu voce tunătoare cel întrebat. Iar dumneata ești ucigașul contelui d'Ablincourt.
— Săriți, domnilor ! urlă baronul, înnebunit de furie, scoțîndu-și sabia, pentru a se năpusti asupra potrivnicului său.
— În sfîrșit ! strigă vesel d'Artagnan a cărui spadă țîșni parcă singură din teacă. Ești al meu, netrebnicule !
Arăta minunat cu încrederea în puterile lui, cu îndrăzneala lui și nu lua decît disprețuitor în seamă prezența domnului de Pontalès și a vicontelui de Rigny care, la chemarea baronului de Souvré, veniseră lîngă el.
Fapta lor atrase după sine o alta, neașteptată. Într-adevăr, abia se rînduiseră lîngă baron domnii aceia, că două exclamații, una slobozită de un gîtlej firav, alta ca de o goarnă, se făcură auzite în același timp.

— În ajutor, prea vrednice prieten ! Pentru d'Artagnan;

— Pentru d'Artagnan, micuțule, ori de nu, să mă ia dracu !... cum zicea... cum trebuie să fi zis vreunul dintre strămoșii mei !

Contele d'Afrivol și marchizul de Bellevenue se avîntaseră cu spada înainte, înfruntîndu-i pe de Pontalès și pe de Rigny.

— Nu înțeleg ce vrei să spui, domnule, răspundea între timp baronul ultimei apostrofări a tînărului cavaler. Dar m-ai insultat și îți vreau sîngele ! Apără-te !

Cele șase spade se încrucișară și se ciocniră cu o atît de mare înverșunare, încît țîșniră scîntei. Apoi se încăierară cu toții, astfel că lucrurile ar fi luat o întorsătură tragică, de nu ar fi fost printre ei și Folavril, care cu obișnuita-i vioiciune împărțea tot atîtea vorbe șucare cîte lovituri de spadă și înjura cît cincizeci de păgîni, invocînd memoria tuturor regilor defuncți.

Neputîndu-se amesteca în vălmășagul acela, Gérard se strecurase încetișor, spre a fi mai sigur, în dreptul ușii prin care se făcuse nevăzut contele d'Ablincourt. Nu avea de unde ști că între timp nefericitul își pierduse cunoștința.

— Trădătorule ! rînji tînărul d'Artagnan atacîndu-și cu furie potrivnicul, te am la mînă și o să-ți vin de hac, căci de pumnal nu te poți folosi aici.

Ar fi făcut întocmai, dacă o întîmplare neprevăzută nu ar fi pus dintr-o dată capăt înflăcărării combatanților.

De departe, de foarte departe ajungea pînă la îndîrjiții aceștia pe cale de a se ucide unii pe alții, asemenea unui ecou slab, un glas curat ce sfîșia liniștea nopții, netulburat decît de zgomotul spadelor și de respirațiile gîfîitoare.

Glasul acela susura un dulce cînt :

Noaptea, pe apă,
Departe de lume,
Cînd șuieră vîntul
Spre a zăgăzui calea
Gondolei mele,
Briza nebună

Ce te alintă
Mă poartă-n visare.

— Marie ! strigă contele d'Avrifol, continuînd să se războiască.

— Și ducesa ! întregi marchizul, înfruntîndu-l pe domnul de Pontalès.

— Jos armele, domnilor ! strigă vicontele de Rigny. Nu ne putem bate în fața unor doamne !

Fericit că i se oferea un asemenea prilej, căci prea în formă nu se simțea, baronul înfipse vîrful spadei în podea :

— N-o să mă mai apăr. Dacă vreți, asasinați-mă !

— Ești fricos ? urlă d'Artagnan, descurajat.

Și, cuprins de o nemăsurată silă pentru acest nemernic, își zăgăzui brațul pornit să lovească.

— Asta nu înseamnă că dau bir cu fugiții, domnule ! spuse, obraznic, baronul. Jur în numele cerului că ne vom revedea !

— Mai curînd chiar decît îți închipui, bandit laș ce ești ! strigă ca scos din minți tînărul. Căci acum voi ști să dau de tine !

— Haideți, domnilor ! făcu baronul către cei doi gentilomi ce-i ținuseră parte.

Aceștia salutară curtenitor pe adversari, pornind după de Souvré care poruncise lui Gérard să-i treacă Sena.

Glasul, care, după cum prea bine spusese contele, era al Mariei, se auzea cînd mai tare, cînd mai slab. Era lesne de înțeles că, în noaptea aceea frumoasă, gondola se supunea capriciilor apei care o purta.

— Se plimbă înainte de a merge la serbare, spuse contele.

— Da, răspunse cu melancolie marchizul.

Georges d'Artagnan asculta. Chipul său, care dintr-o dată își recăpătase obișnuita-i seninătate, era ca iluminat. Vrăjit, fără voie, de cîntul acela a cărui melodie mai ajungea pînă la urechile sale doar ca un murmur slab, el ieși fără să-i pese cîtuși de puțin de cei doi prieteni care, uluiți, îl priveau cum se depărta.

XXI

MĂRTURISIREA

Aprigei scene care, cu puțin înainte, se desfășurase în cea mai mare dintre cele două încăperi ale colibei luntrașului Gérard îi urmă un răstimp de grea tăcere.

Rămași singuri, contele și marchizul se priveau, nu cum le era obiceiul, ca doi sacerdoți gata să pufnească în rîs, ci cu anume neliniște în luminile ochilor.

— Sfinți Apostoli ! începu primul, clătinînd încet din cap.

— Cum spunea cine ? îl iscodi omulețul, mai mult din obișnuință decît din pofta de a-l lua în deridere.

— Cum spunea Ludovic al IX-lea, binecuvîntată fie-i amintirea ; cred că treaba se cam încurcă.

— Asta-i și părerea mea.

După un alt răstimp, Folavril murmură gînditor :

— D'Artagnan !

— Este tînărul care în urmă cu cîteva luni ne-a ocrotit fata în Place Royale, făcu Malvenu.

— Da, dar prezența lui aici îmi dă de gîndit, căci nu-l întîlnim decît în împrejurări serioase, iar în seara asta ne-a apărut ca în noaptea aceea de groază în care, deși nu era decît un copil, a sărit în ajutorul contelui, din proprie voință.

— E un viteaz.

— Firește, un viteaz, repetă și Folavril care urmă înflăcărîndu-se : Vezi tu, micuțule, nu trece zi fără ca mintea-mi tulburată să nu se îndrepte către seara aceea de pomină de la Pont-Marie !... Mîndru om contele !... Și strașnică spadă !... Am avut timpul să o simt... O, fără fapta mîrșavă a nemernicului care ne poruncea, nu zic că m-ar fi ucis, dar nici că aș fi dus treaba la bun sfîrșit.

— Nu se temea de nimeni !

— Nu, nu. Dimpotrivă, tare ca stînca... Îmi pare că-l văd mereu înaintea mea, cu sabia în mînă, cu privirea înflăcărată... Îmi pare că... ah !...

Nu-și isprăvi vorba, căci ultimul sunet pe care îl scoase fu un strigăt înăbușit. Era gata să cadă în leșin.

— Ce ai ? îl întrebă Malvenu uluit, fără să priceapă ce anume pricinuise acea neașteptată schimbare în purtarea prietenului său.

— Tînărul cavaler i-a chemat într-ajutor pe strigoi ! bîigui uriașul ai cărui dinți clănțăneau și ai cărui ochi, holbați, aținteau un punct din spatele prietenului său. Privește acolo... Acolo !... Și își întinse brațul pe deasupra capului celuilalt.

Acesta se întoarse și, îngrozit la rîndu-i, strigă :

— E el ! El !

În fața lor, în lumina cernută a încăperii, stătea un bărbat care părea foarte nedumerit de această întîlnire.

— Contele d'Ablincourt ! nu se putu opri să spună Folavril.

Într-adevăr era contele. După plecarea gentilomilor își venise în fire ; și fiindcă nu mai auzea nici un zgomot și nici nu mai știa unde se află, deschisese ușa despărțitoare dintre cele două camere, iar acolo, văzîndu-i pe cei doi prieteni, rămăsese pironit locului.

Auzind că i se rostește numele, nefericitul se simți cutremurat parcă, iar lucrul acesta îl făcu să-și recapete puterile.

— Scoteți-vă spada din teacă ! strigă el. Nimeni nu trebuie să mă cunoască aici. Prin urmare trebuie să vă ucid sau să cad sub loviturile voastre !

Instinctiv, cei doi foști soldați își duseră mîna la garda sabiei, căci în profida noii lor situații, din respect pentru trecut, unul purta la șold pe : „Dragoste trecătoare", iar celălalt pe „Clar de lună".

Dar în aceeași clipă aproape Folavril își vîrî sabia în teacă, spunînd cu glasul acela al lui, „melodios" pînă la asurzire :

— Nu, pe toți sfinții !

— Nu ! îl imită Malvenu. De bătut nu o să ne batem !

— Și pentru ce, mă rog ? îi întrebă contele fremătînd.

— Spadele noastre nu se vor atinge de a dumitale, pentru că vrem să trăiești ! răspunse Folavril.

— Vreți să trăiesc ? Ce interes aveți ?

Peste întrebarea contelui coborî tăcerea.
Lupta ce se dădea în sufletul celor doi era cumplită; ceea ce simțeau se oglindea pe fețele lor, iar contele urmărea, neliniștit, fazele acestei lupte purtate cu propria lor conștiință.
— Vorbiți! reluă gentilomul. Ce vreți să spuneți?
Cel ce se hotărî să răspundă fu Folavril:
— Domnul conte, zise el cu glas tremurător, poate că nu aveți prieteni mai buni decît noi!... Totuși...
Se opri. Plînsul pe care pînă atunci și-l putuse înfrîna il înăbuși.
— Isprăvește ce ai de spus! se arătă mirat contele.
— O, sărmana Marie! putu în sfîrșit să îngaime uriașul, izbucnind în plîns.
Malvenu plîngea și el încetișor.
— Lămuriți-mă!... Vreau să-mi dați explicații!... Vă ordon să o faceți! se răsti d'Ablincourt poruncitor.
— Vorbește! gemu omulețul mult prea tulburat pentru a începe el lunga dezbatere.
— Da, da... făcu Folavril. Trebuie!... Am spus prea mult, ca să nu mergem pînă la capăt.
Apoi cu și mai multă mîhnire:
— Ei bine, prietene, spuse el tovarășului său, mai adineauri ne certam pentru dragostea fiicei noastre.
Drept răspuns se auzi un hohot de plîns.
— Domnule conte, reluă lunganul, izbutind să se stăpînească și înălțînd capul, veți putea vreodată să ne iertați?
— Să vă iert? repetă d'Ablincourt mutîndu-și privirea de la unul la altul.
Și, văzînd cumplita durere ce-i cotropea, oglindindu-se pe chipuri, adăugă cu glas mai blînd:
— Nu vă înțeleg... Căutați niște scaune și să stăm de vorbă.
Apoi își vîrî sabia în teacă, se așeză pe un butuc mare, țărănesc, și așteptă ca cei cu care stătea de vorbă să vină mai aproape.
Marea deosebire dintre zdrențărosul acesta și ceilalți doi bărbați îmbrăcați cu veșminte scumpe era ciudată. Aceștia își plecau capetele în fața celui ce putea, pe bună dreptate, să treacă drept un cerșetor.

Dimpotrivă, contele, stăpîn pe sine, cu capul sus, îi ținea sub privirea sa asemenea unui uriaș care ar avea în fața lui doi pigmei. El așteptă, iar cînd, rușinați și tremurători, ei înaintară spre trunchiul de copac pe care sta așezat contele, acesta întrebă :

— De cînd mă cunoașteți ?

Tot Folavril fu cel care dădu răspunsul :

— Din noaptea aceea groaznică în care, pe Pont-Marie, un nemernic v-a lovit în chip laș cu pumnalul.

— Cum ? se arătă uluit René d'Ablincourt. Numele dumneavoastră, domnilor ! Vreau să știu cine sînteți !

— Contele d'Afrivol ! răspunse sfios Folavril.

— Marchizul de Bellevenue ! adăugă nu mai puțin sfios tovarășul său.

Contele îi privi ; uimirea sa creștea. Era limpede că fusese dezamăgit, că așteptase un cu totul alt răspuns.

— O, făcu el. Cine va face oare lumină în bezna asta de nepătruns ?

Și dintr-o dată, cumplit, cu glas răsunător :

— Dar pe el, pe nemernicul care m-a lovit, îl cunoașteți ?

— Da, răspunse Folavril.

— Da, repetă Malvenu. Doar de cîteva minute.

— Îl cunoașteți ! tună contele. Îmi veți spune atunci unde trăiește omul acesta, unde se ascunde, unde poate fi găsit. Apoi adăugă cu glas înduioșat :

— Vedeți, domnilor, adineauri amenințam, acum am trecut la rugă, la implorare.

— O să vi-l arătăm curînd, domnule conte, spuse Folavril.

— Curînd !... strigă René d'Ablincourt, ridicîndu-se pentru a-i privi mai îndeaproape pe cei cu care vorbea. Ați spus : curînd !... Și credeți că asemenea cuvînt îmi poate ostoi ura ? Și credeți că dorul meu de răzbunare este într-atît de potolit, încît să se poată mulțumi cu o făgăduială ?... Curînd ? Asta înseamnă o veșnicie ! Curînd ! În vine îmi curge foc... otrava mă arde... nădejdea mă ucide !... Nu, continuă René d'Ablincourt, nu, domnilor !... Dacă îl cunoașteți pe asasinul meu — și îl cunoașteți, căci mi-ați mărturisit-o — mi-l veți arăta și încă imediat !... Vreau acest lucru !... Nu mai plec de lîngă voi !... Vă urmez pretutindeni... Nu mă mai dezlipesc de voi. Poate că o să pier, dar nu-mi pasă, de vreme ce mi se lasă timpul să văd un minut, o secundă doar pe cel pe care îl caut de șaisprezece ani !... O, îl voi vedea... Voi da ochii cu el... E pentru mine o fericire în care încă nu pot crede !...

— Dacă v-am spus „curînd", reluă Folavril, este pentru că am mai avea să vă destăinuim unele lucruri... care vă vor schimba, poate, felul de a vedea lucrurile.

Contele se întoarse spre el.

Firește, Folavril șovăia.

Ceea ce avea de spus era pentru el și mai groaznic decît ceea ce făcuse.

Malvenu îl înțelese și, intr-o pornire pe care el o socoti eroică, îi spuse, sau, mai degrabă, îi șopti :

— Spune-i tot, nu-i ascunde nimic, prea vrednice prieten.

— Ei bine, fie ! se auzi glasul puternic al uriașului, mai întărit în clipa în care luase o grabnică hotărîre.

Atunci, așezîndu-și dreapta pe creștetul „uriașului" amic, care îi ajungea puțin mai sus de șold, vorbi astfel gentilomului :

— Domnule conte, aveți înaintea dumneavoastră pe cei mai mari șnapani din lume.

În fața unei mărturisiri atît de neașteptate, René d'Ablicourt tresări.

— Două canalii ! adăugă Malvenu.

— Cum ați spus ? întrebă contele, care crezu, o clipă, că avea de-a face cu niște smintiți.

— Spun, întări Folavril, că sîntem cei doi nemernici care am slujit de unealtă lașului senior hotărît să vă ucidă.

— Voi ! exclamă gentilomul pentru care fiece răspuns însemna o altă surpriză.

— Noi, da ! mărturisi Malvenu, în timp ce Folavril ofta :

— Acum s-a sfîrșit !

Apoi, repede, ca pentru a se dezvinovăți, pe el și pe tovarășul său.

— O, dar noi n-am lovit !

— Da, asupra lui, murmură contele pe gînduri, doar asupra lui trebuie să se abată ura mea toată !... Chiar de

ați fi fost și mai vinovați, răzbunarea mea nu are a căuta instrumentul crimei ; ea vrea brațul care a pus-o la cale.

— Acum, domnule conte, vă putem fi de mare folos.

— Cred și eu, la naiba ! Chiar de nu mi-ați servi decît pentru a mă duce pînă în fața celui care mi-a distrus viața.

— Mai mult decît atît ! făcu omulețul, hotărît în sfîrșit să vorbească.

— Ce vreți să spuneți ? îl întrebă contele, presimțind o și mai însemnată destăinuire decît cea făcută de Folavril.

— În noaptea aceea cumplită ne-a fost dat să vă aflăm taina...

— Taina ?

— Da... Iar astăzi, văzîndu-vă singur, sîntem îndreptățiți să credem că tot mai căutați...

— Spune mai repede, mai repede, rogu-te ! îl implora gentilomul.

— Soția dumneavoastră.

— Inès !... Sărmana și frumoasa mea Inès !... Iubirea mea ! O să-mi spuneți acum... O să... Ah, adăugă nefericitul cu un țipăt sfîșietor... O să-mi spuneți, poate, că a murit !

— Nu, nu ! se grăbi să răspundă Malvenu, al cărui glas tremura de emoție ; din nefericire însă nu vă putem pune pe urmele ei... Nu știm...

— Nu avem asemenea cinste ! întări Folavril.

— Atunci, ce rost au vorbele voastre ?

— Răbdare, domnule conte, veți afla îndată totul.

— Fie ! Dar mai întîi spuneți-mi ce s-a petrecut după ce am fost lovit ?

— Soția dumneavoastră a ieșit din „casa însingurată". Văzîndu-vă întins pe jos și plin de sînge, a căzut în nesimțire. Asasinul a cuprins-o în brațe...

— Mizerabilul ! zbieră contele, strîngînd pumnii a furie. Și pe urmă ? Pe urmă ? întrebă el scurt, cu un glas icnit ce stîrnea mila.

— Tovarășul meu și cu mine, făcu Folavril coborînd glasul pînă la murmur, v-am aruncat în Sena.

— Nu de plăcere, credeți-ne ! zise Malvenu simțind toată mîrșăvia purtării lor și încercînd să-i mai micșoreze gravitatea.

— Da, murmură contele, retrăind cu gîndul înfiorătoarea scenă. Da, Gérard și Landry m-au pescuit... Ei m-au îngrijit și m-au salvat de la moarte !

Apoi, înălțind capul :

— Dar după aceea ?... După aceea ?... întrebă el cu același glas, încă și mai neliniștit. Vreau să știu totul !... Pricepeți ?... Totul !...

— Zi-i tu, micuțule, hotărî Folavril, rugîndu-și prietenul. Eu nu mai pot.

Malvenu urmă :

— În clipa aceea a apărut de pe chei pichetul de gardă al reginei Maria Tereza ; ofițerul care îl comanda a zărit-o pe soția dumneavoastră care nu-și venise în fire și a smuls-o răpitorului ; acesta voise să o ia cu sine, din ordinul ministrului.

— Și... cine a izbîndit ? întrebă contele apăsîndu-și pieptul cu amîndouă mîinile, pentru a-și mai potoli bătăile inimii.

— Regina ! domnule conte.

— O, cerul fie binecuvîntat !

— Din ziua aceea, încheie Malvenu, n-am mai auzit vorbindu-se de contesă...

— Dar... Dar Lilias ?... întrebă cutremurat d'Ablincourt.

— Lilias ? repetară într-un glas cei doi prieteni, fără să înțeleagă.

— Da, fiica mea.

— Fiica... Fiica dumneavoastră, gemu omulețul, gata să-și piardă puterile.

Văzînd că prietenul său se împleticește, că este cît pe ce să leșine, Folavril fu cel care luă iarăși cuvîntul, spre a bîigui cu glas stins :

— Ea... trăiește !

Un strigăt neomenesc se făcu auzit. Strălumînat de fericire, cu capul ușor dat pe spate, cu ochii strălucind nu de ură, de furie ori de neputință, ci de bucurie și fericire, René d'Ablincourt pusese în strigătul acesta toată recunoștința pe care inima, sufletul, ființa sa întreagă o dăruiau Providenței.

— Trăiește ? putu rosti el într-un tîrziu. Trăiește ?

Cei doi pîrliți încuviințară printr-un semn.

— Ah, vorbiți !... Spuneți mai multe !... Vă implor !... Uite, adăugă el, stăpînindu-se pentru a-și înghiți lacrimile care îi frigeau pleoapele, uite, sînt calm... Orice mi-ați spune, vă ascult cu resemnare și curaj. Vorbiți, domnilor ! Contele d'Ablincourt vă dă ascultare.

— Ei bine, se auzi ca într-un hohot de plîns glasul uriașului, noi am adăpostit-o pe fiica dumneavoastră.

— Voi ?

— Noi, repetară cei doi într-un glas.

Iar Malvenu adăugă :

— În noaptea lui doisprezece aprilie una mie șase sute șaptezeci și opt.

Și se opri, gîtuit parcă.

— Am îngrijit-o, urmă domol Folavril. A crescut sub ochii noștri... și s-a obișnuit să nu vadă decît un singur tată în contele d'Afrivol și în marchizul de Bellevenue.

— Voi... Voi !...

— I s-ar fi cuvenit, poate, o soartă mai bună, făcu Malvenu cu un început de revoltă, dar nu aveam a alege.

Iar Folavril, înălțind capul, declară cu ochii strălucind a mîndrie :

— Pe cinstea mea de gentilom, domnule conte, fiica noastră... a dumneavoastră vreau să spun, vă face onoare...

Dar nu putu isprăvi. Biruit de emoție, căzu în brațele lui Malvenu care fără îndoială că ar fi fost strivit sub asemenea greutate, dacă nu s-ar fi proptit bine dinainte, spre a primi în brațe trupul acela vlăguit.

Lipsit el însuși de puteri, din pricina bucuriei, René d'Ablincourt făcu un pas spre cei doi. Înțelesese. Dragostea părintească a celor doi bărbați față de copila pe care de șaisprezece ani o socoteau ca pe a lor făcea acum din ei niște martiri. Sufereau aceleași cazne ale sufletului pe care și el le îndurase. Aceleași surpări în sine le trăiau acum cele două ființe vinovate poate, nefericite în chip neîndoios, reabilitate însă și primenite sufletește de măreţul simțămînt al paternității.

Cei ce au suferit mult știu, în clipa în care durerea lor își află molcomire, să-i înțeleagă pe ceilalți. O nespusă milă îi năpădi pe conte. Nu voia să se mai gîndească la ce ar fi putut fi oamenii aceștia, ci numai la ceea ce făcuseră. Îl înlocuiseră. Îi crescuseră copilul. Ea era vrednică de el, i-o spuseseră. Tînăra fată însemna așadar cel mai viu act de căință al celor doi foști aventurieri.

Și, într-un gest spontan, le întinse mîinile.

Năuciți, Folavril și Malvenu îl priveau fără să priceapă.

Contele le zîmbi trist și le spuse cu glas duios :

— Fiți prietenii mei !

Abia atunci înțeleseră ei că buzele acelui nefericit tată sloboziseră iertarea și, cu o bucurie sălbatecă, strînseră și sărutară mîna pe care el le-o întindea.

— Cu cîtă noblețe ne iertați ! Vă mulțumim, domnule conte, putu rosti în sfîrșit uriașul, în timp ce prietenul său căuta zadarnic să îngaime o vorbă printre sughițurile de plîns.

— Prin urmare, exclamă domnul d'Ablincourt, am doi prieteni, iar fetița mea Lilias trăiește ! Ierte-mă Domnul că m-am putut îndoi de el.

— Aveți și un al treilea prieten, cel mai bun, îl veți vedea curînd, spuse Folavril.

— Un al treilea prieten ? Asta-i adevărat !... E vorba de Gérard, nu-i așa ?

— Nu, de cavalerul d'Artagnan !

— D' Artagnan !

— A fost aici cu cîteva clipe înainte de a intra dumneavoastră.

— Dar, de fapt, întrebă Malvenu, cum se face că n-ați auzit tărăboiul care a fost de aici, în urmă cu abia o jumătate de oră ?

— Îmi pierdusem cunoștința, de o bună bucată de vreme, așa că nu știu despre ce tărăboi vorbiți...

În cîteva cuvinte îi povestiră cele întîmplate.

Contele se cutremură de mînie cînd află că cel pe care îl căuta de atîta timp nu fusese despărțit de el decît printr-un obstacol foarte neînsemnat, o ușă.

— Și nu am presimțit asta, nu am bănuit ! strigă el. Nimic, nimic nu m-a vestit, în prostescul meu leșin, căruia m-am lăsat pradă ca o femeie, că ucigașul meu era atît de aproape !

— Veniți-vă în fire ! domnule conte.

— Păi, ce-i amînat nu e și pierdut, se auzi glasul pițigăiat al lui Malvenu.

— Da, ai dreptate !

Apoi, alungînd pentru o clipă ura care îi umplea inima, contele întrebă, neliniştit :

— Şi... fata... fata mea ?

— O s-o revedeţi !

— Cînd ?

— În noaptea asta !

— În noaptea asta ?

— Da, răspunseră cei doi prieteni. Nu vă lăsăm noi să aşteptaţi. Şi îl veţi întîlni şi pe cel de care vă pare rău că nu l-aţi avut mai adineauri în vîrful spadei.

— Pe baronul de Souvré ?

— Pe el însuşi ! O să vi-l arătăm !

— Iar acum, reluă Folavril, sînteţi pregătit să ne urmaţi, pe domnul de Bellevenue şi pe mine ?

— Să vă urmez... unde ?

— Asta-i drept, îşi dădu cu părerea Malvenu, prea vrednicul meu amic, domnul d'Afrivol a uitat să vă spună că în noaptea aceasta preşedintele Lambert de Thorigny dă o serbare despre care se spun minuni. Chiar la această serbare am vrea să vă însoţim.

— Dar nu-i cu putinţă ! gîndi cu glas tare proscrisul, aruncînd o privire deznădăjduită asupra zdrenţelor ce-i acopereau trupul.

— N-aveţi grijă de asta, domnule conte. Facem noi în aşa fel încît să puteţi apărea cum se cuvine.

— O, sînteţi prea buni, domnilor, murmură gentilomul, atins în mîndria sa. Cît o să vă datorez ?

— Nu o să ne datoraţi nimic, îl asigură Malvenu, căruia credincioasa memorie îi amintea că mulţumită acestui nefericit avuseseră parte şi de rang, şi de bunăstare.

Folavril, a cărui minte nu lucra atît de repede, urmînd un alt fir, adăugă cu tristeţe :

— Dealtfel, cred că nu o să vă lăsăm timpul să ne plătiţi.

— Ce vrei să spui ?

— Nimic !... Nimic !...

Apoi schimbînd făgaşul discuţiei :

— Sînteţi gata, domnule conte ?

— Aşteptaţi, răspunse acesta îndreptîndu-se spre încăperea alăturată.

— Ce aveţi de gînd ?

René d'Ablincourt se opri locului.

— Oricum, tot un proscris sînt, zise el întorcîndu-se, şi am împotrivă un duşman atît de laş, încît nu se va da în lături să se folosească de dureroasa situaţie în care mă aflu, dacă va putea... În duelul necruţător pe care vreau să-l întreprind, dat fiind că ocup locul cel mai prost, nu-i deloc greu să cad înainte de a-mi fi regăsit soţia şi sărutat copilul. În cazul acesta, veţi lua asupra voastră datorinţa de a o găsi pe prima şi de a spune amîndurora ultimul meu gînd ?

— Da, răspunseră într-un glas Folavril şi Malvenu.

— Bine ! încheie contele. O să găsesc alături cele trebuitoare scrisului.

XXII

GLASUL INIMII

De îndată ce uşa se închise, Folavril care de la o vreme zărise, pe un cufăr vechi, o ploscă, o înşfăcă repede şi o duse la gură.

— Sfinte Dumnezeule ! zise el după ce bău pe săturate, simţeam nevoia să-mi vin în fire.

— Dă-mi-o şi mie, gemu slab Malvenu.

— Poftim, micuţule !

Omuleţul o luă şi-i trase şi el un gît zdravăn.

Apoi, uitîndu-se unul la altul, Malvenu începu să se tînguie într-un chip jalnic :

— Micuţa Marie... o să ne părăsească... iar noi... tatăl ei nu-i vom mai putea săruta dragul căpşor bălai... totul, totul s-a terminat...

Cuprins parcă de nebunie și nepăsîndu-i că își va mototoli frumoasele haine, lunganul se prăbuși pe butucul unde stătuse d'Ablincourt, își lăsă capul în miini și se porni pe plîns ca un copil.

Tovarășul său, clătinător pe picioarele-i firave, merse pînă la el, sprijinindu-se de puțina mobilă, presărată ici, colo prin încăpere. Blînd, îi luă o mînă și, cu o mlădiere a glasului ce nu poate fi tălmăcită în cuvinte, într-atît durerea și lacrimile îi tulburau glasul, spuse :

— Curaj, prietene !... Ne supunem unei porunci cerești !... Trebuie !... Să știm a ne resemna.

Iar fiindcă Folavril nu contenea cu plînsul, urmă :

— Uite, vezi ? Eu... eu sînt calm. Și își rodea pumnul, spre a nu izbucni și el în lacrimi. Sînt tare în fața nenorocirii. Eu... eu nu plîng, vezi... Eu... Eu...

Dar nemaiputîndu-se stăpîni căzu la rîndu-i pe pămîntul bătătorit, alături de prietenul său și amîndoi își împletiră vaierul.

Deznădejdea lor era sfîșietoare.

Și, parcă pentru a aduce puțină mîngîiere acelei dureri nemăsurate, glasul Mariei, mai apropiat acum, reluă barcarola ei mult îndrăgită.

Cei doi bărbați își ridicară încetișor capetele și ascultară.

— Gondola ducesei !... zise Folavril. Iar glasul atît de curat care ajunge pînă la noi este cel al... o, ursită !... Ursită !... adăugă el întorcînd capul spre ușa îndărătul căreia se afla contele — al fiicei sale... toată nădejdea lui... viața lui... fiica lui este aici... la cîțiva pași... iar el nu știe.

Cîntul nu se stinsese. În schimb, afară se auziră pași.

— Ascultă ! sări Malvenu. Vine cineva... Este ea... Ea... O, Dumnezeu e bun, de vreme ce ne îngăduie să ne mai îmbrățișăm o dată copila !

In clipa aceea se deschise ușa, iar Georges, pășind înaintea Mariei și a lui Gérard, spuse, în timp ce un zîmbet îi înflorea pe buze :

— Iată, domnilor tați, pe domnișoara.

Cei doi gentilomi de contrabandă se ridicaseră ; își întinseră deodată brațele și strigară într-un glas :

— Marie !

Neliniștit, Gérard dădu cu privirea ocol încăperii și scoase un oftat de ușurare nezărindu-l pe conte. Se temea să nu cumva să se fi trădat și tremura pentru el.

Marie trecu între cei doi tați și întrebă, privindu-i șăgalnic, de parcă s-ar fi aflat la mare încurcătură :

— Cu cine să încep ?

— Cu mine ! răspunseră tot într-un glas Folavril și Malvenu.

Astfel că amîndoi își întinseră capetele spre buzele fetei, unul înălțîndu-se pe vîrfuri, celălalt aplecîndu-se.

— Nici cu unul, nici cu celălalt ! răspunse ea cu încîntătoare ghidușie. Nu vreau să stîrnesc gelozii, prin urmare apropiați-vă capetele și sărutați-mă amîndoi odată.

Nici nu-și isprăvise bine vorba, că buzele celor doi nefericiți atingeau cu pătimașă dragoste obrazul alb, înflorit cu trandafiri, al fetei.

— O, dar o să mă mîncați, strigă Marie rîzînd ceva mai tare și desprinzîndu-se ușor din îmbrățișare.

— Scumpă copilă ! cîntară în cor cei doi soldăței de altădată.

— Ne-am înțeles !... Sînt copilul vostru care vă iubește nespus și pe care îl îndrăgiți în aceeași măsură !

— O, da ! încuviință Folavril.

— O, da ! repetă Malvenu.

— Acum, ascultați-mă !

— Vorbește, draga mea.

— Vorbește, comoara mea.

— Iată. Aflînd de la... de la Gérard — și zicînd acestea fata roși puțin, ceea ce îl făcu pe Georges să zîmbească — că sînteți aici, am dat fuga, spre a vă oferi din partea doamnei ducese cîte un loc în gondolă.

— Mulțumește doamnei ducese, copila mea, răspunse Folavril, noi mergem cu barca lui Gérard.

— Cum... Vă împotriviți ? întrebă fata mirată, făcînd o mutrișoară care altădată i-ar fi înveselit.

— Nu, la naiba ! începu Malvenu.

— Marchize ! i-o tăie Folavril.

— Ce este ?

— Pare-mi-se că înjuri...

— Dar tu ?

— Eu, dragul meu, nu o fac niciodată în fața fetei noastre ; și apoi, buze regești, rostind înaintea mea asemenea cuvinte, ce-i drept, cam răsunătoare, ce-mi scapă uneori, le-au botezat și făcut nevinovate.

— E adevărat.

— La urma urmei, ce importanță are asta ! exclamă Marie rîzînd. Vă iubesc așa cum sînteți.

Apoi, pe alt ton :

— În sfîrșit, ce hotărîre ați luat ?

— Ah, spuse Malvenu destul de stingherit, hotărîm că nu refuzăm, dar că...

— Nu putem primi, încheie Folavril, curmîndu-i vorba.

— Ceea ce este cu totul diferit, adăugă omulețul, de data aceasta de-a dreptul buimăcit.

— O, murmură Marie vădit dezamăgită ; o, ce tată urîcios, care nu vrea niciodată să-și însoțească fiica.

— Tatăl ei ! gîndi Folavril strecurînd o privire spre ușa ce dădea în încăperea învecinată.

Apoi, după ce slobozi un oftat adînc :

— Întoarce-te la doamna ducesă, Marie, și spune-i că în seara aceasta vom avea cinstea să-i prezentăm omagiile noastre, rugînd-o totodată să ne ierte.

— Sînteți ca și iertați, domnilor ! se auzi dinspre ușa de la intrare un glas melodios, totodată blînd și grav.

Folavril și Malvenu se întoarseră brusc și făcură o plecăciune adîncă în fața unei femei de o frumusețe plină de măreție, pe are ai fi putut-o lua drept sora Mariei, într-atît de mare era asemănarea dintre ele.

— Nu ne așteptam mai puțin de la prețuirea ce ne-o arătați, doamnă ducesă de Sandoval, zise Folavril, dezdoindu-și nesfîrșita spinare în fața celei ce atunci intrase ; prețuire, adăugă el, de care ne simțim vrednici și pe care nu prea știm de ce ne-o datorați.

— Domnilor, făcu ducesa surîzînd, iertați-mă mai întîi că, fără voie, deschizînd ușa aceasta care nu era închisă, am prins ultimele cuvinte ale discuției dumneavoastră. Împotrivirea arătată în privința invitației mele mă pedepsește dinainte. Cît privește prețuirea pe care v-o port, adăugă ducesa, arătînd spre Marie, priviți-vă fata, domnilor.

— O, doamnă ! bîigui încîntătoarea fată.

— Scumpa mea ! Cît de fericită sînt că te pot îmbrățișa ! Mi se pare că...

— Ce anume, doamnă ?

— Nimic !... Nimic !... spuse repede ducesa.

Apoi, către Folavril și Malvenu, care nu se prea simțeau la largul lor, temîndu-se să nu-l vadă pe conte apărînd dintr-o clipă în alta :

— Ar însemna oare indiscreție din partea mea dacă v-aș întreba ce anume vă oprește ?

— Nicidecum, doamnă ducesă, răspunse Folavril, cu mai multă prezență de spirit decît tovarășul său. Noi... Am dat întîlnire unui prieten de al nostru și îl așteptăm.

— Asta este ! întări Malvenu, venindu-i într-ajutor, tare necăjit că nu se descurcase mai bine.

— Bine, domnilor, vă iert... Dar nu ne lăsați să vă așteptăm prea mult.

— Doamnă ducesă, peste o oră vom avea cinstea de a vă prezenta omagiile noastre.

— Acasă la domnul președinte de Thorigny, încheie Malvenu, care totdeauna voia să aibă ultimul cuvînt.

— Peste o oră, domnilor ! urmă ducesa, îndreptîndu-se spre ușă. Vino, drăguța mea.

Apropiindu-se de *tații* ei, Marie îi privi încruntînd din sprîncene :

— Uf, urîcioșii !

Apoi luminîndu-și chipul cu un zîmbet fermecător :

— Sărutați-mă repede... așa, drept pedeapsă.

Cei doi prieteni nu se lăsară rugați. Iar după ce o îmbrățișară ca mai înainte, o îndemnară :

— Du-te, fata mea ! făcu Folavril.

— Du-te, draga mea ! făcu și Malvenu.

Apoi, împreună, stăpînindu-și durerea pe care și-o simțeau în glas :

— Du-te, du-te, copila mea.

— Pe curînd ! îi îmbărbătă copila, grăbindu-se să o ajungă din urmă pe ducesă.

Cavalerul Georges, care asistase de departe la drăgălașa scenă, se pregătea la rîndul său să plece, cînd, deodată, rămase pironit locului.

Un bărbat — jalnică fantomă a nobilului gentilom asasinat sub privirile sale, pe Pont-Marie, cu șaisprezece

ani în urmă — ieșea din încăperea învecinată, tîrîndu-se, sprijinindu-se de pereți și îndreptîndu-se spre ușa prin care ieșiseră ducesa și Marie. Arăta înfricoșător de rău : galben ca ceara, cu ochi strălucind a fierbințeli, cu mers șovăitor, cu trupul cutremurat de un freamăt nervos care îi încrîncena mădularele, el se sprijini sau mai degrabă se agăță de ușă și, cu capul atîrnat în gol, încerca să străpungă bezna ce se îngroșa în fața lui.

Cuprinși încă de vrajă, Folavril și Malvenu nu-l văzuseră venind.

— Vezi, făcu încet Folavril, după ce a fost pentru noi o răsplată, copila este acum o pedeapsă.

— Dacă spui asta, ca să mă alini, zise Malvenu, nu ai căzut bine.

— Doamne !... Doamne !... se căina contele.

Cei doi prieteni se întoarseră îndată și rămaseră îngroziți.

— Domnule conte... începu uriașul.

— Ce vi se întîmplă ? adăugă omulețul.

Și tot mai vorbeau, cînd un glas de fată se făcu auzit, un glas curat, limpede, vesel :

Noaptea pe ape,
Departe de lume...

— Ascultați ! murmură contele împreunîndu-și miinile.

Iar glasul, purtat de apa fluviului, se depărta treptat :

Cînd șuieră vîntul
Pentru a-i zăgăzui calea,
O, gondola mea
Briza cea nebună,
Care te alintă
Mă poartă în visare.

— Inima lui l-a făcut să înțeleagă, îi strecură la ureche aventurierul cel vînjos, dintr-o dată visător.

— Este... Este fiica mea, nu-i așa ? întrebă contele venind, cu greu, spre ei.

— Da, zise Folavril.

— Da, repetă și Malvenu.

— Și aceea... de lîngă ea... era mama ei ?

— Mama ei ! repetară cei doi, uluiți.

— Da ! urmă contele. Am... am văzut-o prin ușa întredeschisă... I-am auzit glasul... Cuvintele ei ajungeau pînă la inima mea asemenea unei cîntări cerești. Am vrut să vorbesc... dar am rămas nemișcat, mut !... Nu i-am putut striga : Inès !... Inès, adorata mea ! Sînt eu... René !... Eu care nu am încetat să te iubesc !... Eu care te iubesc mai mult decît viața !

— Veniți-vă în fire, domnule conte, vă rog din suflet.

— Da, da liniștiți-vă !

Atunci, printr-un negrăit efort de voință, își recăpătă înfățișarea semeață și rosti cu glas fremătător :

— Mi-ați făgăduit că în noaptea aceasta mă veți duce în fața baronului de Souvré, domnilor...

— Baronul de Souvré ! se miră Georges sărind ca ars. Ăsta îmi aparține !

— Vă aparține ? repetă surprins contele, întorcînd privirile spre tînărul pe care pînă atunci nu-l văzuse. Cine ești dumneata, domnule ?

— Cavalerul Georges d'Artagnan !

— D'Artagnan ! strigă proscrisul ai cărui obraji palizi prinseră viață. A ostenit oare Dumnezeu să mă tot facă să sufăr, de-mi dăruie într-o singură zi întreita bucurie de a-mi regăsi soția, fiica și singura inimă de preț ce mi-a fost dat să întîlnesc ?

Apoi, deschizînd brațele, adăugă :

— Îngăduie-mi să te îmbrățișez, cavalere ! Sînt cel pe care cu atîta vitejie l-ai apărat, în urmă cu șaisprezece ani, pe cheiul Anjou. Sînt contele d'Ablincourt.

— Vă recunoscusem ! răspunse tînărul, aruncîndu-se în brațele ce i se deschiseseră.

Au rămas îmbrățișați astfel multă vreme.

— O, vă voi răzbuna ! făcu Georges desprinzîndu-se.

— Lasă-mi mie bucuria aceasta, îi ceru contele.

— Fie !

— Să purcedem așadar, căci sînt nerăbdător să-l văd.

— Monseniore, o să vă pierdeți viața ! strecură sfios Gérard, căruia scena reîntîlnirii celor doi bărbați îi lăsase pe ochi o pînză de lacrimi.

— Nu are a face, de vreme ce mă pot răzbuna, de vreme ce-mi pot îmbrățișa soția și copilul.

— Baronul este un laş ! mai spuse bietul luntraş ; vă va pîrî.

— Fii pe pace, jupîn Gérard, îi curmă vorba Folavril, îndreptîndu-se cît era de lung. Eu ori micuţul o să-l ucidem mai înainte.

— Am totdeauna cu mine pe scumpa mea „Dragoste trecătoare", făcu Malvenu mîngîindu-şi prieteneşte spada. Cu ea, eşti ferit de griji.

— Dumnezeu să vă aibă în pază, nobilii mei seniori !

— Amin ! făcu Folavril. Urmează-ne, bravul meu !

— Să mergem, domnilor !... Să mergem ! porunci contele, nerăbdător.

— Să mergem, murmură trist Gérard ; în noaptea asta, ca şi acum şaisprezece ani, voi aştepta în barca mea înapoierea contelui René d'Ablincourt.

Apoi, închizînd uşa, îi urmă de la depărtare pe cei patru gentilomi.

Glasul Mariei nu se mai auzea decît ca un palid ecou, ale cărui ultime vibraţii se stinseră în liniştea nopţii.

XXIII

GEORGES ŞI MARIE

Palatul Lambert de Thorigny era situat, după cum am spus, în strada Saint-Louis-en-Île.

Curtea de onoare, în care se intra mai întîi, era împresurată de clădiri cărora ornamentaţia cu coloane şi antablamente dorice le dădea o înfăţişare greoaie şi impunătoare totodată.

Peronul din faţa uşii ducea spre un palier mare de unde porneau două balustrade de-a lungul cărora urcai spre somptuoasele apartamente. În partea dinspre Sena

se deschidea o terasă largă, de unde puteai avea una dintre cele mai încîntătoare privelişti. Era împodobită cu trei statui şi cu un grup din marmură. Primele aveau o mare valoare prin vechimea lor, iar ultimul, foarte modern, îi reprezenta pe Psyché şi Amor, stîrnind un deosebit interes prin ciudata poveste pusă pe seama lui.

Astăzi mai poate fi contemplată, atît dinspre strada Saint-Louis, cît şi dinspre cheiul Celestinilor, „Carcasa" — am spune — acestui minunat palat, construit de Leveau, decorat cu picturi de Lesueur şi Le Brun, palat pe care, în veacul nouăsprezece, nimeni nu se sfia să-l socotească princiar.

Serbarea pe care preşedintele de Thorigny o dădea în seara aceea, şi care avea să fie deosebit de frumoasă, stăpînea cugetele de o bună bucată de vreme devenind subiect de conversaţie, în toate saloanele — numeroase — unde se adunau gentilomi, seniori şi doamne de neam mare.

Curtea regelui, pe atunci plicticoasă tare, îşi făurea distracţii şi lăsa cu plăcere Versailles-ul pe seama doamnei de Maintenon, care îl subjugase deplin pe marele monarh.

Şi cum la vremea aceea era la modă să ai un palat în Isle, toată marea nobilime, dimpreună cu înaltele finanţe se retrăseseră în locul acela. Prin urmare, cam în această parte a Parisului se desfăşurau cele mai strălucitoare serbări. Un du-te-vino neobişnuit se şi iscase nu numai pe chei ori pe strada în care se înălţa faţada palatului, ci şi prin împrejurimi.

Caleştile brăzdau podurile şi străzile învecinate, iar lecticile închiriate — căci se putea închiria pe atunci o lectică, după cum astăzi se închiriază trăsuri — veneau unele după altele, alcătuind un şir nesfîrşit.

Şi tot ca şi astăzi, cînd se dădea vreo serbare fastuoasă, caracteristică marilor finanţe, porţile palatului erau şi atunci năpădite de „glotime", oameni de treabă, veniţi cu inima deschisă să-i privească pe alţii distrîndu-se, să se lase jigniţi de către numeroşi intriganţi îmbogăţiţi, dintre care mulţi nici măcar nu ar fi fost demni să strîngă mîna acestor „bădărani", cum îi numeau ei.

Înlăuntru, o armată de valeți se priveau cu dispreț, un soi de maimuțe, ce-și parodiau stăpînii, după cum și aceștia se parodiau între ei — comedia umană ; singura în stare să producă artiști mari, oricînd gata să intre în scenă — o armată de valeți, spuneam, se ducea și venea în toate direcțiile.

Printre servitorii aceștia, înfirețați de sus pînă jos, unul singur se deosebea prin modestia sa — virtute rară în acea vreme și, poate, chiar într-a noastră.

Nu era chipeș servitorul acesta, ba chiar dimpotrivă ; părul de un roșu murdar împodobea un cap rotund, în care natura sculptase o față spînă cu ochi de un cenușiu închis, vii ce-i drept, dar șașii și atît de mici încît dădeau impresia că fuseseră făcuți cu burghiul ; nasul era ascuțit, ușor încovoiat ca ciocul unei păsări de pradă, gura era mare, cu buze subțiri, care cînd sta închisă semăna cu o cicatrice pornind de la o ureche la cealaltă ; acestea aduceau foarte tare cu niște înotătoare lipite de o parte și alta a capului, iar dinții erau galbeni, neregulați, lovindu-se între ei înlăuntrul acelei deschizături care îi slujea de gură.

Un singur lucru ar fi putut pleda în favoarea sa și anume aerul inteligent ce lumina chipul acesta mai degrabă respingător decît plăcut.

De statură mijlocie, părea bine clădit și, cu toate că era mai mult slab decît gras, puteai bănui, sub învelișul acesta grosolan, mușchi de oțel.

Se afla acolo, vîrît în firida unei ferestre, urmărind distrat vînzoleala confraților săi, cînd deodată unul dintre ei, trecîndu-i prin față, se opri și îl întrebă :

— Hei, Laurent, ce faci acolo ?

— Îmi aștept stăpînul.

— Vino la bucătărie, se bea !

— Nu.

— De ce ?

— Pentru că nu mi-e sete.

— Straşnic motiv !

— Strașnic ori nu, ăsta e ! Bună seara !

Și plecînd din cadra ferestrei care îi slujea de refugiu, omul nostru întoarse nepoftitului spatele. Dealtfel, acesta

nu puse la inimă purtarea aceluia și nu se obosi să-l rețină.

Timp de cîteva clipe îl vom urma pe Laurent, fie și numai pentru a ne da seama de virtuțile „topografice" ce păreau înnăscute în insul acesta.

Într-adevăr, se oprea în fața fiecărei uși, iar cînd una dintre ele era închisă, o împingea ușor, spre a vedea unde anume dă. Trecînd din salon în salon și făcîndu-se mic, spre a trece cît mai neobservat, el cercetă astfel toate încăperile de la parter. După un sfert de oră nici o ieșire nu-i mai era străină.

Cărui simțămînt i se supunea oare făcînd astfel ?

De ar fi trebuit s-o spună, ar fi fost pus în mare încurcătură. Instinctul îl împingea să cotrobăie : era în firea lui.

Poate că simțindu-se cu conștiința nu prea curată, îi plăcea să se lămurească în privința intrărilor și a ieșirilor — a ieșirilor mai cu seamă — acelor case care aveau norocul să-l adăpostească.

Era ceea ce am putea numi un „scotocitor", nu în felul acelora care caută îndeosebi să afle toate ; un singur lucru îl interesa, am mai spus-o : topografia.

Dorise de mult să vadă Parisul ; l-a și învățat, dealtfel, ca pe apă. Sena, mai cu seamă, îl încîntase în chip deosebit ; îi studiase meandrele și cunoștea nu numai toate străzile, străduțele și răspintiile, dar și toate casele, maghernițele și dărăpănăturile de pe maluri. Și nu erau puține la număr cocioabele acelea infecte care țîșneau din taluzuri și la care nu te puteai uita fără să nu te înfiori. Multe dintre ele erau părăsite, fie pentru că nu ofereau nici o garanție ca rezistență, fie pentru că nu avea cine să le locuiască. Cocioabele acestea rău mirositoare, care infectau Parisul în marele veac, se găseau cu deosebire în împrejurimile insulei Saint-Louis. Încetul cu încetul, pe măsură ce noi construcții se iveau, ele dispăreau ; se făceau cheiuri, poduri, case mari ; dar cele proaste care rămîneau, risipite ici-colo, se găseau în chip firesc izolate și, ca să zicem așa, desprinse de marea cetate ; într-un cuvînt erau locuri primejdioase, unde îți puteai pierde viața.

Laurent nu se afla în serviciul baronului de Souvré decît de o săptămînă. Valet de profesie, rămăsese multă vreme fără slujbă. Înfățișarea sa fizică îi dăuna. A fost nevoie de un ins ca baronul care să-l scoată pe netrebnicul acela din mizeria în care clocea.

Întîmplarea, singură, făcuse totul : într-o zi în care Laurent căsca gura în strada Pas-de-la-Mule, îl văzu pe Raoul de Souvré în chiar clipa sosirii lui. I s-a prezentat cu curaj.

După ce l-a examinat, baronul i-a spus :

— Ești al naibii de urît, marțafoiule !

— Știu ! răspunsese el, privind atît de ponciș, încît ar fi băgat pe oricine în răcori. Senioria voastră vede bine.

— Pari însă deștept.

— Sînt !

— Cinstit ?

— După împrejurare.

— Devotat ?

— Dacă se plătește.

Răspunsurile fuseseră pe placul baronului, care își și spusese :

— Iată un nemernic bun la toate.

Și pe dată îl luase în serviciul său.

După ce își încheie inspecția, mulțumit de sine, Laurent ieși din palat și se proțăpi la picioarele peronului.

Invitații începuseră să sosească. Curtea se umplea de calești din care coborau doamne, domnișoare, domni. Aurul, mătasea și catifeaua nu se dovedeau deloc mai prejos decît nestematele care scînteiau în lumina unor minunate sfeșnice ținute de îngrijitori aleși anume. Saloanele se umpleau.

Deși încă destul de forfotindă, mișcarea de afară scădea vădit. Laurent își dădea seama de lucrul acesta și anevoie își putea stăpîni nerăbdarea.

— Să-și fi schimbat cumva gîndul ?... Să nu mai vină ?... își spunea întruna.

Că nu i-ar fi venit stăpînul, iată un lucru care nu-l necăjea defel, dacă n-ar fi ținut nespus de mult să ia parte la serbare. În scalda luminilor răspîndite de lustre, voia el mai ales să se simtă fremătînd, la vederea acelor

brațe rotunde, a chipurilor pe care aveau să se oglindească bucuria și plăcerea, chipuri care acum îi treceau pe dinainte, zorindu-se să dispară în vestibulul cel mare.

Cu ochii strălucind a dorinți neîmplinite, privea pieziș la toți tinerii seniori care îl bruftuluiau, pe el neînsemnatul, ca să le facă lor loc. Și scrîșnea din dinți, și își înfigea unghiile în carne, spunîndu-și cu furie :

— Pentru ce n-aș fi și eu astfel ?

Unul dintre viciile sale — căci lepădătura aceasta cultiva cu patimă cele șapte păcate capitale — unul singur precumpănea asupra tuturor celorlalte : pizma.

Pentru a-și satisface păcatul acesta, nu s-ar fi dat înapoi de la nimic.

Deodată, fața-i lividă avu o tresărire ușoară ; își zărise stăpînul, urmat de vicontele de Rigny și de domnul de Pontalès.

Se ploconi adînc în fața lor. Baronul îi azvîrli mantia, șoptind, astfel încît să nu poată fi auzit decît de valet :

— Stai în așa fel, încît să mă poți auzi.

— Așa voi face, monseniore, răspunse cu glas scăzut netrebnicul, încovoindu-se într-un salut și mai adînc decît prima oară.

Și, pășind în spate, la o anumită distanță, își urmă stăpînul care curînd se mistui în saloane.

Serbarea era în toi. Menuetele și pavanele, vechi dansuri spaniole, se înlănțuiau printre furișatele strîngeri de mînă, priviri șăgalnice și vorbe dulci. Dansul nu are altă rațiune de a fi, decît în asemenea condiții.

Deodată, o anume foială se făcu simțită printre invitați. Privirile tuturor se îndreptară spre ușa primului salon, pe unde își făcuse apariția doamna ducesă de Sandoval, ținînd de mînă pe domnișoara Marie d'Afrivol de Bellevenue, care își făcea astfel intrarea în lumea mare.

Uluire ! Un murmur de încîntare străbătu adunarea, care se îmbulzea să vadă, să admire.

Doar cîteva tinere fete își mușcară buzele, găsind că era cu totul necuviincios să fie părăsite de cei ce dăduseră fuga să vadă persoane alături de care — cel puțin astfel gîndeau ele — puteau să stea fără de teamă. Marie,

mai cu seamă, le inspira neîncredere. Fără doar şi poate, era încîntătoare. Gătită cu modestie, dar cu mult gust, ea răspîndea un farmec atît de pătrunzător, că lesne ar fi putut fi luată drept o divinitate.

După prezentările de rigoare, ducesa voi să lase oarecare libertate Mariei ; dar copila, asemenea unei păsărele ieşite pentru prima oară din cuib, părea temătoare şi preferă să nu se depărteze de proteguitoarea sa.

Întrerupt doar pentru o clipă, balul continuă apoi cu şi mai mult foc ; nenumăraţi cavaleri, tineri şi frumoşi trebuiră să se adreseze altor dansatoare pentru a alcătui o pavană în care ar fi fost tare încîntaţi să o vadă pe tînăra fată şi pe ducesă.

Conversaţiile se înnodară iarăşi. Luată deoparte de către preşedintele de Thorigny, ducesa părea să-l asculte cu mare luare-aminte.

În ce-o privea, Marie contempla mulţimea aceea de dansatori, care, încetişor şi ceremonios, în acordurile unei melodii de Lulli, compozitorul pe atunci la modă, păşeau, se roteau în jurul lor, ridicînd braţele în formă de ghirlande şi care, după ce executau saluturi după saluturi, reîncepeau mişcarea aceea de rotire pînă ce viorile amuţeau ; erau ceea ce se numea o pavană, dans desigur nespus de graţios, dar de o monotonie înnebunitoare.

Preşedintele de Thorigny, un bătrîn de statură mică, purtîndu-şi cu voioşie cei şaizeci de ani, se apropiase de ducesă şi începuse cu ea o mică discuţie de hărţuială, vrînd să o cîştige de partea „Nemulţumiţilor".

— Înainte de toate, îl întrerupse ea, încă de la primele cuvinte, spuneţi-mi, dragul meu preşedinte, dacă ceea ce se vorbeşte în taină despre grupul de marmură ce vă împodobeşte terasa este adevărat.

— O, doamnă, dar ce aţi auzit despre el ?

Ducesa păru stînjenită ; totuşi răspunse :

— Nu-i frumos din partea dumneavoastră să faceţi o femeie să repete asemenea lucruri, dar curiozitatea mea nu-mi dă pace. Am auzit precum că grupul dumneavoastră statuar *Amor* v-ar fi împrumutat trăsăturile şi, ceea ce este şi mai uimitor, *Psyché* pe cele ale ducesei de La Vallière...

— Doamnă, rosti cu glas stăpînit preşedintele Lambert

de Thorigny a cărui frunte se acoperi de paloare, vi s-a spus adevărul !... Dar istoria e veche foarte... Inima mea e moartă de multă vreme, căci nu am iubit decît o singură femeie, pe domnişoara de La Vallière !... Era negrăit de tînără ; eu de asemenea ; ne logodisem, cînd regele Ludovic a făcut, din copila aceea frumoasă şi curată, o martiră !... Unul dintre prietenii mei, care nu mai trăieşte, ne cunoştea iubirea. Sculptor de inspiraţie mitologică, el a săpat pentru mine, în marmură, grupul acesta amintitor... Inima mea e moartă, de atunci, v-am spus, astfel că veţi înţelege lesne de ce nu-l pot iubi pe regele Ludovic.

Ascultînd scurta povestire de dragoste, ducesa fu cuprinsă de un freamăt şi, purtîndu-şi gîndurile spre René, îşi simţi ochii umplîndu-i-se de lacrimi. Văzînd apoi că marchizul de Bellevenue şi contele d'Afrivol se îndreptau spre ea, căci veniseră, după cum le fusese făgăduiala, ducesa strînse uşor mîna preşedintelui şi grăi, străduindu-se să-şi readucă zîmbetul pe buze :

— Sînteţi punctuali, domnilor, vă mulţumesc. Veniţi dar mai aproape, îi pofti ea, vrînd să pară veselă. Domnul preşedinte îmi istoriseşte lucruri cu adevărat deosebite.

— O, ducesă ! izbucni acesta mustrător.

— Nu vă temeţi, dragul meu preşedinte, făcu ea aruncîndu-i o privire de îmbărbătare, nu am nicidecum intenţia să dau în vileag tainele dumneavoastră... Dar dacă aveţi nevoie de prozeliţi, nu-i veţi putea cîştiga tăcînd.

— Aveţi deplină dreptate, ducesă, se grăbi să răspundă de Thorigny, încîntat de vorba aceea prin care ea revenea la cele dorite de el.

Astfel că ei vorbiră mai departe într-un chip aproape misterios ; trei dintre cele patru persoane, adică marchizul, contele şi ducesa ascultau mai degrabă decît vorbeau. După un timp însă, puternic neliniştiţi, contele şi marchizul se desprinseră din grup şi, în chipul cel mai firesc, se duseră în salonaşul de odihnă unde, în afară de cavalerul d'Artagnan şi de contele d'Ablincourt, nu intrase încă nimeni.

Acesta din urmă, de nerecunoscut în alesul costum care îl inveşmînta, îşi ascundea anevoie nerăbdarea. I se părea că desluşeşte, în murmurul acela al mulţimii, glasurile

mult iubitei sale soţii şi fiice, într-atît de puternică îi era dorinţa de a le îmbrăţişa.

— Sînt acolo, nu-i aşa ? îl întrebă pe Georges.

— Da, îi răspunse acesta. Dar pentru Dumnezeu, conte, puţină răbdare ! Să nu stricăm ceva... Este nevoie ca soţia şi fiica dumneavoastră să fie prevenite, altfel le-am expune unei primejdii neîndoielnice.

— Ai dreptate, cavalere, răspundea întruna d'Ablincourt. Voi avea răbdare.

De nu ar fi fost tovarăşul său, ar fi făcut desigur vreo imprudenţă, în pofida făgăduinţei sale.

După cîteva minute, care i se părură lungi cît un veac, o uşă se deschise încetişor ; erau d'Afrivol şi de Bellevenue.

— Ce se întîmplă ? îl întrebă el cu aprindere.

— Totul merge ca pe roate, domnule conte, răspunse d'Afrivol, adică Folavril.

Apoi, către prietenul său care dăduse la o parte tapiseria ce ascundea o uşă pe care o întredeschisese.

— Eşti lămurit, marchize ?

— Da, răspunse Malvenu, iată într-adevăr salonul despre care preşedintele i-a vorbit ducesei.

— Vor trece pe aici. Nu trebuie să ne vadă... Veniţi, domnule conte.

— Unde mă duceţi ?

— În galeria cea mare care înconjură apartamentele şi care este pustie.

— Dar pe el !... Pe el ! izbucni proscrisul, cu ochii scînteind a mînie. Cînd o să-l văd ?

— Curînd, răspunse uriaşul. Aveţi încredere în marchiz şi în mine.

— Da, întări Malvenu cu glasu-i subţire. Încredeţi-vă în noii dumneavoastră prieteni !

Şi îl luară pe conte, după ce mai întîi îi făcură un semn lui Georges. Cavalerul înţelese şi, la rîndu-i, se făcu nevăzut, pornind spre saloanele în sărbătoare.

Intrînd în sala balului, prima persoană pe care o zări fu baronul de Souvré, prins într-o înfocată discuţie cu mai mulţi gentilomi. Se feri să i se arate, încercînd totodată să se apropie de Marie.

A străbate mulţimea aceea strălucitoare nu era lucru lesne, cu atît mai mult cu cît anumite doamne, părăsite de cavalerii lor, mai degrabă pătimaşi ai jocului decît curtenitori, îşi făceau o plăcere din a zăgăzui calea chipeşului cavaler ; dealtfel, şi tînăra fată era înconjurată de un întreit rînd de admiratori. Cu toate acestea Georges ajunse la ţintă. Făcînd o plecăciune în faţa fetei, murmură cu o graţie desăvîrşită :

— Iertaţi-mă, domnişoară, de nu v-am salutat încă de la intrare ; mă aflam cu domnii... tatăl dumneavoastră.

Marie roşi uşor şi răspunse şăgalnic :

— Nu vă port nicidecum pică, domnule.

Apoi, Georges se întoarse spre ducesa de Sandoval care tot cu de Thorigny stătea de vorbă.

— Doamnă ducesă... făcu el.

Ea îi întinse o mînă albă, pe care tînărul se grăbi să-şi apese buzele. Surprinsă, ducesa şi-o retrase, slobozind un strigăt scurt. Apoi spuse cu un surîs :

— Este deci limpede, cavalere — şi eram aproape sigură — că tînăr, frumos, brav şi puternic cum eşti trebuie să ai şi un mare cusur, menit să cumpănească atîtea virtuţi ; cusurul acesta este cutezanţa !... Ei haide, curtenitorule cavaler, pofteşte-o pe Marie la dans !... Nu-mi place să o văd cerută doar de necunoscuţi.

— Dacă domnişoara ar binevoi să-mi facă o atît de nemăsurată cinste, aş fi tare fericit, zise Georges, strecurînd o rugăminte în privirea dăruită Mariei.

Şi, întrucît îi trecuse tulburarea, tînăra fată răspunse încetişor :

— Cu plăcere, domnule. Apoi, ridicîndu-se, se sprijini de braţul ce i se oferea.

Tocmai atunci se forma un menuet. Tinerii se prinseră în el.

Oare ce îşi spuneau cu glas scăzut ? Aceleaşi cuvinte pe care le-au schimbat dintotdeauna cei ale căror inimi se simt înrobite. Aceeaşi gamă cîntată, cu iubire, în doi.

Era, într-adevăr, prima oară că puteau vorbi. Privirile lor grăiseră, ce-i drept, multe şi pînă atunci, căci din clipa în care Georges o ţinuse în braţele sale, în Place Royale, nu trecuse zi să nu se vadă, fie în timpul

plimbărilor nautice, mult pe gustul vremii, fie în diferite saloane, mai cu seamă în cel al ducesei, unde însă nu se dansa și unde conversația, prinzînd în firul ei pe toată lumea, împiedica destăinuirile.

Menuetul era pe sfîrșite, iar voioșia lui Georges începea să se preschimbe în tristețe, căci nu știuse să tragă folos din asemenea situație deosebită, neîngăduind buzelor să-i slujească inima.

O ușoară strîngere de mînă o făcu pe fată să tresară.

— Marie, șopti el într-un suspin. Aveam atîtea să-ți spun...

Tonul cu care rostise cuvintele o miră. Ridică asupra lui ochii ei frumoși și atît de îndurerată se simți de mîhnirea răspîndită pe chipul cavalerului, încît, fără voie și pentru întîia oară, îi rosti numele, cu un fel de dojană :

— Georges !

Lumina unei nemăsurate fericiri străbătu ca un fulger privirea tînărului.

În timp ce o conducea la locul ei, ducesa îi văzu venind și le zîmbi cu șiretenie :

— Ați fost fermecători !

Apoi adăugă, mai mult pentru Georges :

— O să mai dansezi ?

— Firește, dacă domnișoara nu se împotrivește.

Marie schiță un semn, a încuviințare.

— În cazul acesta, cavalere, urmă ducesa, ți-o încredințez. După ce veți fi terminat șirul de menuete și pavane, dacă nu m-am înapoiat încă din mica vizită de explorare prin saloane pe care vreau să o fac, condu-o pe Marie la doamna contesă de Brionne, care ar dori să stea de vorbă cu ea cîteva clipe. Ultimele cuvinte le rostise ridicînd puțin glasul și întorcîndu-se spre o doamnă mai în vîrstă aflată nu departe de ei.

— Cu mare plăcere ! încuviință doamna.

Ducesa mulțumi și porni încet, sprijinindu-se de brațul domnului de Thorigny.

Nu atît pentru a vizita încăperile, cît pentru a-și astîmpăra curiozitatea iscată de cele cîteva cuvinte ale președintelui se hotărîse ea să-și părăsească locul.

Viorile preludiau.

Georges și Marie se ridicară.

— Ții să dansezi menuetul acesta ? întrebă el.

— Cîtuși de puțin ! răspunse Marie, foarte mirată de întrebare. Dar dacă nu dansăm, ce facem ?

— Stăm de vorbă ! răspunse el grav. Iar cele ce-ți voi spune, domnișoară, o să-ți pricinuiască totodată o mare bucurie și o adîncă tulburare.

Ea îl privi surprinsă, întrebîndu-se ce poate însemna acel preambul și murmură neliniștită :

— Ce vrei să spui ?

— Îmi vei făgădui... îmi vei jura că vei fi tare, în fața destăinuirii pe care ți-o voi face ?

— Dumnezeule, domnule Georges ! Mă faci să mă cutremur... Oare ce lucruri atît de grave îmi poți spune !... Îți jur că voi fi tare... Vorbește !

Fără a-i mai răspunde, o atrase încetișor spre o canapea așezată la celălalt capăt al salonului.

Menuetul începea. Toate privirile erau îndreptate asupra dansatorilor. În felul acesta, cei doi tineri se găseau aproape izolați în mulțimea aceea.

— Domnișoară Marie, începu cavalerul, mai tulburat decît voia să pară, nu te-ai întrebat niciodată cine îți puteau fi părinții ?

— O, sigur că da !... Foarte adesea chiar... răspunse ea, simțindu-și inima apăsată.

— Și nu ți-ai spus niciodată că, poate, într-o bună zi, îi vei regăsi ?

Fata începea să se simtă năpădită de emoție... Îl privi, neputînd să mai vorbească ; dar ochii ei întrebau cu înflăcărare.

— Dar dacă i-ai regăsi dintr-o dată... dacă ți-ai regăsi tatăl... mama ?... urmă Georges.

— Ah, zise tînăra fată, ducîndu-și mîinile la inimă.

— Iertare, domnișoară...

— Vorbește ! îl imploră ea, făcînd un efort supraomenesc. Cunoașteți pe tatăl... pe mama mea ?...

— Îi cunosc !

Marie se clătină.

— Marie, șopti el prinzînd-o în brațe ca la prima lor întîlnire, în numele celor care te iubesc, curaj !

Cîteva clipe, biata copilă rămase fără cuvînt.

— Voi avea, bîigui ea într-un tîrziu. Cine este mama ? Vorbește-mi de ea, domnule Georges !

— Mama... Pe mama o cunoști... Este sfînta și nobila doamnă care nu încetează a-ți arăta dragoste, fără a ști ce legătură sacră vă unește...

— Ducesa ? Să fie oare ducesa ?

— Da !

— O, Dumnezeule... îți mulțumesc. Iată pe aceea pe care mi-o visam mamă ! Apoi, ridicînd ochii la cer, urmă : Iar mama... ducesa... nu știe ?

— Că ești fiica ei ? Nu, domnișoară, dar o va afla curînd.

— Prin cine ?

— Prin tatăl dumitale !

— Tatăl meu... Cine este ?

— El însuși o va spune, deschizîndu-ți brațele.

— Este aici ?

— Două persoane care se interesează de fericirea dumitale și a lui l-au adus în noaptea aceasta la palatul președintelui.

— Du-mă la el, domnule Georges.

Și, împinsă parcă de un resort, tînăra se ridică, dreaptă, rămînînd nemișcată în fața cavalerului care o ruga din priviri.

— Nu te teme, zise ea cu glasul acela fermecător ; lovitura cea grea a trecut ; voi ști să îndur fără slăbiciune îndoita fericire pe care mi-ai vestit-o.

— Așadar, vino ! primi Georges. Domnii d'Afrivol și de Bellevenue te așteaptă.

— Ah, făcu tînăra fată, plecîndu-și cu tristețe capul. bieții *tați !*

Se gîndea la durerea pe care neașteptata revelație avea să le-o pricinuiască.

— Știu totul, murmură tînărul. Sînt niște oameni de ispravă și curajoși.

Ea ridică încet capul ; ochii îi erau scăldați în lacrimi. Atunci, luîndu-i mîna, cavalerul Georges o conduse încet spre galeria în care se găseau Folavril, Malvenu și contele d'Ablincourt.

XXIV

RECRUTORUL „NEMULȚUMIȚILOR"

După ce au trecut prin salonașul de odihnă despre care am vorbit, președintele de Thorigny și ducesa de Sandoval intrară în cealaltă încăpere arătată de Malvenu, dînd la o parte tapiseria ce-i ascundea intrarea.

Încăperea aceasta făcea mai degrabă parte din apartamentul domnului de Thorigny decît din saloanele de recepție. Mare și mobilată admirabil, ea dădea spre o anticameră ce comunica cu galeria în care se găseau contele, Folavril și Malvenu.

Ce înfățișare fizică și morală avea oare președintele Laurent de Thorigny ?

Știm pînă acum că era un bărbat de vreo șaizeci de ani ; și de nu ar fi fost acea coardă sensibilă pe care el o făcuse să vibreze în inima contesei de Sandoval prin istorisirea nefericitei sale iubiri, aceasta nu și-ar fi putut ascunde poate o pornire de veselie, căci era destul de amuzant să ți-l închipui pe sexagenar în *Amor*, iar în *Psyché* pe călugărița Maria a Milosteniei, care avea pe atunci, Doamne-Dumnezeule, cincizeci de ani.

Lăsînd vîrsta deoparte, Lambert de Thorigny nu avea o înfățișare de Adonis, în stare să cucerească zilnic cîte o inimă. Scund, rotofei, cu chip zîmbitor și roșu în umerii obrajilor, avea o gură prea mică, cu buze groase ce înfloreau sub un nas destul de mare, al cărui vîrf căpătase o nuanță violacee ce se preschimba uneori în cea mai aprinsă culoare de mac. Era oacheș ? Era blond ? Să-i fi fost părul negru înspicat cu alb ? Nici el nu ar fi putut spune cum îi arăta părul, cu mare grijă acoperit de o perucă uriașă.

În ce privește sus-amintita perucă, ale cărei bucle mari se prăvăleau peste un gît gros și scurt, nu avem de ce ne feri a spune că era blondă, ceea ce dădea masei aceleia de carne, ce-i închipuia capul, o vagă asemănare cu una dintre nostimele alcătuiri din cauciuc atît de mult îndrăgite de copii.

În pofida marii sale avuţii, o singură femeie, domnişoara de La Vallière, îi purtase un simţămînt sincer; de aceea şi rămăsese holtei.

Lesne de atras, atît din pricina singurătăţii sale, cît şi din aceea a ciudei nutrite faţă de Ludovic al XIV-lea, potrivnicul său în iubire, se lăsase prins în plasa cîtorva gentilomi, devenind în puţin timp propagatorul cel mai zelos al cauzei pe care baronul Raoul de Souvré părea să o apere cu atîta înverşunare.

— Pe aici, scumpă ducesă, o îndrumă el intrînd în ultima încăpere. Vom putea sta de vorbă mai tihnit. Îi oferi un jilţ.

Inès se aşeză; apoi, după ce aruncă o privire distrată în juru-i, întrebă:

— Ştiţi, dragul meu preşedinte, cuvintele pe care mi le-aţi strecurat la ureche mi-au stîrnit într-un chip straniu curiozitatea. De fapt ce anume voiaţi să-mi spuneţi?

— Voiam să spun, ducesă, că serbarea aceasta, fără să aibă vreun ţel limpede, ar putea rămîne vestită în analele istoriei.

— Adevărat? Cum adică?

— Îl cunoaşteţi pe baronul de Souvré?

— De numele lui am auzit, dar chipul îmi este cu totul necunoscut.

— Îl veţi vedea pe baron chiar în seara asta, doamnă!

— Pe ce ton spuneţi lucrul acesta, se miră ducesa zîmbind. Este oare baronul acesta un Mesia?

— Nicidecum! Dar poate că e un precursor al acestuia... De Souvré, pe care fiecare îl crede a fi sufletul blestemat al doamnei de Maintenon, din pricina înrudirii sale cu defunctul marchiz de Louvois, aparţine în întregime...

— Cui...?

— Firului de aur!

— Ei asta-i, rîdeţi de mine, dragul meu preşedinte? Ce şaradă îmi îndrugaţi acolo?

— Nu este o şaradă, ducesă, o încredinţă de Thorigny, coborînd glasul, de parcă s-ar fi temut să nu-l audă cineva; este o prescurtare a numelui Monseniorului Filip de Orléans... vreau să spun că baronul e de partea ducelui.

— Ah! Ah! Încep să înţeleg: o conspiraţie...?

— Ce vorbă mare!

— E un joc tare primejdios!... Şi cu ce vă pot fi de folos?

— Puteţi totul, doamnă ducesă! făcu baronul de Souvré, apărînd pe neaşteptate la uşa micului salon, în al cărui prag rămase plecîndu-se cu respect.

Preşedintele se ridicase, pentru a face prezentările:

— Domnul baron de Souvré!

Acesta înaintă nestînjenit, lăsîndu-i domnului de Thorigny grija de a închide uşa şi a trage zăvorul. După ce salută din nou, baronul urmă pe un ton firesc, sprijinindu-se cu mîna de spătarul jilţului pe care stătuse preşedintele.

— Da, doamnă ducesă, puteţi totul; ori să ne pierdeţi, ori să ne ajutaţi cu puterea pe care o aveţi şi să ne faceţi să triumfăm.

Fără a-şi da prea bine seama de impresia pe care i-o făcea bărbatul acesta, Inès se simţea prada unei stări proaste, nelămurite, a unui soi de repulsie.

Anii trecuseră peste baron fără a-l împovăra; rămăsese un bărbat tare chipeş, mai pizmaş ca oricînd, dar şi mai iscusit în ale prefăcătoriei.

— Aduceţi prea mare cinste acestei pretinse puteri, făcu ea, încercînd zadarnic să surîdă.

— Nicidecum, doamnă ducesă!... O mare parte a nobilimii tinere vă este devotată şi s-ar simţi mult prea fericită să vi se supună.

— Să admitem că aş fi înzestrată cu puterea pe care vreţi să mi-o atribuiţi, domnule, de unde ştiţi că aş fi dispusă să-mi tulbur propria linişte, conspirînd împotriva maiestăţii sale?

— Sînt sigur de asta! declară el cu neruşinare.

Ea îl privi uimită.

— Siguranţa aceasta... începu ea.

Dar el îi curmă vorba:

— Ştiu, iar siguranţa aceasta îşi află izvorul în ura pe care o nutriţi... pe care trebuie să o nutriţi împotriva regelui.

— Eu, domnule? izbucni Inès uluită şi mutîndu-şi privirea, căci căutătura îndrăzneaţă a baronului o stînjenea.

— Dumneavoastră, doamnă ! urmă de Souvré, mlădiindu-şi a linguşire glasul. Domnul Lambert de Thorigny şi cu mine vă sîntem cei mai sinceri prieteni şi, cu toate că abia m-aţi cunoscut, nimeni altul nu vă este mai devotat ca mine... Ei bine, în această încăpere izolată, unde nu se află nici o ureche indiscretă, putem vorbi deschis... fără oprelişti... fără cuvinte cu subînţelesuri... Vă asigur că regele a săvîrşit împotriva dumneavoastră o infamie pe care o Sandoval y Palomas nu o poate ierta.

Auzindu-şi numele rostit cu glas tare de baron, Inès tresări.

— Este limpede, grăi ea, începînd a se arăta nemulţumită, că vorbiţi în enigme.

— Defel, doamnă, căutaţi bine... întrebaţi-vă amintirile şi vedeţi dacă cel care a făcut-o pe prietena şi compatrioata dumneavoastră, pe regina Maria Tereza, să se stingă încetul cu încetul, nu a greşit şi împotriva dumneavoastră, astfel încît să doriţi din adîncul inimii a vă răzbuna ?

— Dar... nu văd...

Baronul o pironea cu privirile. În clipa aceea el plecă de lîngă jilţul de care se sprijinise şi făcu cîţiva paşi spre cea cu care vorbea.

Fără voie, Inès începu să tremure.

Cînd ajunse chiar lîngă ea, Raoul de Souvré se aplecă pe neaşteptate la urechea ei şi grăi cu glas pătrunzător :

— Contesă d'Ablincourt, aţi uitat moartea contelui René ?

Dar nici nu-şi isprăvise bine vorba, că sărmana femeie, scoţînd un strigăt, se ridică, palidă ca o moartă, clătinindu-se, gata să-şi piardă cunoştinţa.

Numele acesta — cel al soţului ucis — azvîrlit pe neaşteptate, deşi cu glas scăzut, în toiul conversaţiei, într-un moment în care nici nu-şi putea închipui că baronul i-ar cunoaşte taina, numele acesta reînnoia nemăsurata durere încercată ori de cîte ori, şi foarte adesea, gîndurile i se duceau spre cel pe care îl iubise atît de mult şi pe care îl credea pentru totdeauna pierdut.

Întrucît nu auzise nimic şi socotind că nu este vorba decît de una dintre acele stări proaste, prin care trec îndeobşte femeile prea cochete, preşedintele se apropiase pe dată, spre a o sprijini.

— Nu !... Nu !... se împotrivi ducesa, încleştîndu-şi mîna de spătarul jilţului... Îmi trece... O suferinţă trecătoare... Iertaţi-mă, domnule de Thorigny, aş avea ceva de spus domnului baron.

Iar după ce, cu discreţie, preşedintele se retrase în celălalt capăt al încăperii, de unde îl vedea pe de Souvré ţinîndu-se aplecat şi avînd aerul mîhnit al omului care a săvîrşit o stîngăcie, ducesa întrebă încetişor :

— Aşadar... Ştiţi ?...

— Da, doamnă ducesă, ştiu totul, bîigui el prefăcut şi pe acelaşi ton.

Ba chiar avu îndrăzneala să adauge :

— Contele mi-a fost prieten, unul dintre cei mai buni... Dacă aş fi fost de faţă, nu ar fi căzut răpus de loviturile acelor asasini.

— Mulţumesc, domnule ! Aş vrea să vă cred ! murmură Inès cu greutate. Căci într-adevăr, în pofida voinţei sale, un tainic instinct o îndemna să se îndoiască de omul acesta faţă de care simţea un fel de repulsie.

Buzele nemernicului slobozîră un suspin de mulţumire. După toate aparenţele, partida pe care o juca se afla pe drum bun ; nu avea cum şti şi gîndurile ducesei ; prin urmare, trebuia să fie cu băgare de seamă să nu năruie ceea ce clădise, iar pentru aceasta toate mijloacele erau bune, chiar şi cele mai monstruoase. Prea puţin îi păsa dacă Filip de Orléans avea să-l detroneze pe Ludovic al XIV-lea sau dacă acesta avea să domnească mai departe. Nici nu voia să aibă habar. Ceea ce voia el însă era să-şi răsplătească propria ambiţie. Ceea ce dorea cu înfocare era să şi-o cîştige pe ducesă, mai frumoasă ca oricînd. Ceea ce poftea, mai ales, era avuţia ei uriaşă.

Zădărnicita patimă a acelui mizerabil nu se stinsese defel ; timpul şi depărtarea o sporiseră, astfel că, din lungile-i călătorii, se înapoiase cu gîndul nestrămutat de a-şi împlini groaznicul plan.

Fără a mai pierde timp, făcuse în aşa fel, încît să fie prezentat la Versailles. Acolo se arătase a fi unul dintre

cei mai înfocați admiratori ai doamnei de Maintenon, aproape-regina, cum i se spunea într-ascuns; apoi se amestecase în acel început de conspirație, iscată în mințile unor descreierați, conspirație de care luase cunoștință în anticamera regelui.

Jocul acesta dublu caracteriza omul: el își asigura retragerea, în caz de înfrîngere.

Care îi era oare ținta în privința ducesei ?

Cît se poate de simplă. Voia să o compromită îndestul, pentru a o avea la mînă. Legată de cauze pe care el pretindea că ar sluji-o, și care dată în vileag avea să ducă în chip firesc la pieirea adepților, el își spunea — planul său nu era lipsit de un sîmbure rațional — că realizarea visului său se îngemăna cu căderea nobilei femei, de vreme ce, mulțumită legăturilor sale din tabăra adversă, i-ar fi putut întinde și impune mîna sa izbăvitoare.

— Da, ați spus adevărul ! izbucni dintr-o dată Inès, al cărei sînge fierbea la gîndul că omorul nu fusese încă răzbunat. De șaisprezece ani mocnește în inima mea ura împotriva celui ce a poruncit uciderea soțului meu !

În clipa aceea se apropie de ei președintele; nu mai putea fi de prisos, de vreme ce se vorbea cu glas tare.

— Gîndiți-vă, murmură baronul șovăind, gîndiți-vă că înainte de a pune în mîna asasinilor pumnalul, domnul marchiz de Louvois primise ordine de la stăpînul său !

— De la rege, nu-i așa ?... Prin urmare el, în cîrdășie cu acel Louvois blestemat, acel ministru nesuferit...

— Nu trebuie să vă mai îndoiți, doamnă ducesă. Dar marchizul a murit, singur regele a rămas răspunzător.

— De șaisprezece ani, urmă ea ca pentru sine, cer lui Dumnezeu să-mi aducă în cale un prilej de a-l răzbuna pe René !... De a-mi răzbuna fiica ce mi-a fost răpită cu aceeași lașitate cu care i-a fost lovit tatăl...

— Ce tot spune ?... se întrebă baronul. Fiica ei ?

— O, de-ar veni ziua aceea ! încheie Inès mai tare, în timp ce în adîncurile ochilor ei negri mocnea o flacără. Vină ziua aceea, iar fiica Bogatului-Duce, spaniola răzbunătoare care sălășluiește în ființa mea, își va pune în joc toată puterea, tot avutul, curajul și energia spre a nimici acest dușman înrăit.

— Ziua aceea a sosit, ducesă ! o vesti de Souvré cu glas șoptit. Filip de Orléans a strîns în jurul său numeroși partizani !... Dar avem nevoie de conducători, de gentilomi bravi, devotați cauzei !... Nobilimea aceasta, gentilomii pe care ne bizuim, doar dumneavoastră îi puteți hotărî să meargă alături de noi. Sînt aici, adăugă el întinzînd brațul în direcția sălii de bal. Pot să-i fac să vină în această încăpere... Și atunci, un surîs, un singur cuvînt slobozit de buzele dumneavoastră — căci sînteți o ispititoare, o fermecătoare fără de pereche — și vor fi ai noștri, cauza va triumfa, contele va fi răzbunat !

În timp ce vorbea, scosese din vestă un pergament pe care i-l dădu ducesei, ce rămăsese în picioare.

— Ce este asta ? întrebă ea.

— Un act de adeziune.

— Dacă înțeleg bine, este chiar actul pe care ei trebuie să-l semneze ?

— Ați înțeles cum nu se poate mai bine.

— Dați-l încoace, domnule.

Ducesa luă hrisovul; apoi, după ce își aruncă privirea asupră-i, exclamă:

— Dar asta înseamnă să le cerem capul !

— Înseamnă să le cerem fericirea Franței ! răspunse patetic baronul, căruia președintele îi aruncă o privire aprobatoare.

— Nu vor voi !

— Nu, dacă veți ști să-i rugați !

— E un lucru grav...

— Primiți, doamnă ducesă ?

— Nu v-aș putea răspunde pe loc, domnule. Trebuie să mă mai gîndesc, cred că mă înțelegeți.

— Și atunci, cînd voi primi un răspuns ?

— Peste o oră.

— O oră ?

— Da, mergeți domnule, vă aștept aici.

A stărui ar fi însemnat din parte-i o greșeală. Raoul de Souvré înțelese lucrul acesta și o lăsă pe ducesă cu președintele de Thorigny.

În timpul acesta, în încăperea învecinată Georges susținînd-o pe Marie cea copleșită de tulburare, trecea prin galeria de care am pomenit.

Era galeria aceasta una dintre cele mai frumoase și mai ciudate din Parisul de atunci ; ușa principală, închisă în seara aceea, era decorată în partea dinăuntru cu două frumoase coloane corintiene, daurite în întregime. Plafonul închipuia muncile lui Hercule și fusese pictat de Le Brun. Tablouri de Le Sueur, de Pastel, de Hermans, de Romanelli și de alți mari artiști ai vremii ornau nenumăratele panouri. Se putea ajunge acolo prin mai multe uși, care dădeau în apartamente. Serbarea nu se întinsese pînă în acel colțișor al palatului. Așadar, galeria era pustie, deși ușile interioare se aflau deschise. Niște sfeșnice așezate în colțuri își aruncau lumina de-a lungul galeriei în care, însoțit de cei doi prieteni, d'Ablincourt se plimba nerăbdător.

Contele, cu mare greu domolit de Folavril și de Malvenu, nu înțelegea pentru ce pricină cei care îi dovedeau atîta interes îl aduseseră acolo, părînd să-l păzească... Ce căuta el acolo ? Și la ce bun atîtea măsuri de prevedere, pe care le socotea de prisos ?

Dușmanul lui se afla pe aproape ; i se părea deci neînchipuit de simplu să meargă la el și să-l provoace în fața tuturor.

Soția și fiica lui asistau la serbare... pentru ce îl împiedicau să le îmbrățișeze ? Pricina amînării impuse fericirii sale nu-l interesa foarte tare ; în nerăbdarea-i crescîndă se ivi chiar o clipă în care vru să se smulgă îndoitei tutele.

Folavril și Malvenu abia de-l mai putură ține.

— Domnule conte... Vă rugăm... sări primul, făcînd spre el un pas uriaș și tăindu-i calea.

— Vă implor... fornăi și celălalt, agățîndu-se de haina contelui.

— Lăsați-mă !... Lăsați-mă odată !... striga nefericitul, zbătîndu-se. Nu înțelegeți că-mi vreți moartea ?

— Mai degrabă vă găsiți moartea dacă ieșiți de aici ! își dădu cu părerea Folavril. Nu uitați că sînteți tot un proscris.

— Ei bine, fie ! Voi fi arestat ! Ucis ! Dar nu vreau să mai aștept !

Și, în ciuda strădaniilor celor doi foști soldați de a-l opri locului, se pregătea să se avînte în culoar, cînd văzu în față, la celălalt capăt, un tînăr de brațul căruia se sprijinea o copilă încîntătoare care, albă ca și vălurile rochiei, pășea clătinătoare, părînd a-și pleca urechea unor dulci cuvinte de îmbărbătare.

— Cavalerul ! sări Folavril.

— Și îngerașul nostru ! bîigui prietenul său.

Contele însă nici nu mai putea vorbi ; se înăbușea, sîngele îi năvălea, tot, spre inimă, iar ochii îi străluceau de o lumină stranie, într-atît de nemăsurată îi era nădejdea. Perechea înainta încet, fără de zgomot, de parcă ar fi lunecat pe pardoseala ceruită.

În sfîrșit, d'Ablincourt putu să îngaime :

— Tînăra... Tînăra fată ?...

— E a dumneavoastră ! răspunseră într-un glas, după o ușoară șovăială, cei doi nedespărțiți.

Picioarele proscrisului începură să tremure. Întinse brațele și vru să rostească dulcea și obișnuita chemare părintească, dar gîtuit de emoție nu lăsă să-i scape decît un sunet răgușit. Fără îndoială că s-ar fi prăbușit, de nu ar fi fost ajutorul firavilor umeri ai lui Malvenu, care tocmai se afla alături, spre a îngădui degetelor aceluia să se prindă. Fata înțelesese gestul necunoscutului și, cunoscînd adevărul de la cavalerul ei, scoase un strigăt slab.

Folavril i se aruncă înainte.

— Marie, rosti el cu un glas pe care și-l credea hotărît, fii curajoasă ca să-ți poți îndura fericirea !

— Da... Da... răspunse fata, rătăcită parcă.

Apoi, ațintindu-și privirile încețoșate de lacrimi asupra contelui sprijinit de Malvenu :

— Este... Este ?... întrebă ea.

— Copila mea, urmă uriașul înfrînîndu-și tulburarea, este tatăl tău unic.

Și, cotropit de dragostea ce-l biruia, înlăcrimat de ceea ce pierdea, o cuprinse în brațele sale vînjoase, o strînse

cu patimă la piept, fără să-i pese că-i boțea rochia și o purtă spre brațele contelui. Vreme de cîteva clipe, cele două ființe de același sînge se îmbrățișară în tăcere ; nu li se auzea decît respirația trecînd fierbinte peste buzele lor arse.

— Fata mea !...

— Tată !...

Două strigăte, după care capul copilei se lăsă ușor pe umărul gentilomului ; prin pînza lacrimilor, el o privea cu un zîmbet ce nu poate fi tălmăcit în cuvinte. O trase pe bancheta de catifea aflată de-a lungul peretelui galeriei, se așeză lîngă ea și-i cuprinse mîinile în căușul palmelor sale.

— Tu ! făcu el. Tu, scumpa mea copilă. O, cît te-am căutat ! Cît de mult te-am plîns ! Te regăsesc, în sfîrșit ! Pot să te văd, să mă minunez de făptura ta ! Cît ești de frumoasă !

Apoi, adresîndu-se lui Folavril și Malvenu, care sufereau cumplit din pricina mîngîierilor dăruite de conte celei care, din păcate, nu avea să mai fie fiica lor comună, adăugă :

— Vă mulțumesc, prietenilor ; vă mulțumesc vouă, care mi-o înapoiați ! Hotărîți-mi soarta. Viața mea vă aparține ! Plîngeți ? se întrerupse el, văzînd lacrimile ce li se rostogoleau pe obraji. A, înțeleg. Și voi o iubiți.

— O, da, o iubim !

Plin de îngăduință, contele se pregătea tocmai să-i aline în durerea lor, fără a le făgădui totuși o împărțire, căci nici un simțămînt de dragoste nu suferă știrbire, cînd Georges — care de la o vreme își încordase auzul — îi rugă să facă liniște.

— Ce s-a întîmplat, cavalere ? întrebă d'Ablincourt neliniștit, nemaivoind să fie prins acum cînd avea de păzit o comoară.

— Așteptați !

Georges alergă, fără să facă zgomot, spre celălalt capăt al galeriei. I se păru că zărește o umbră strecurîndu-se furișat printre coloanele multe la număr și mistuindu-se

în spatele unei tapiserii ce ascundea o ușă mică. Din cîteva salturi, tînărul se află în fața ei. Crezu o clipă că tapiseria se mișcă, de parcă tocmai atunci ar fi fost ridicată, ce-i drept cu băgare de seamă, dar destul pentru a-i imprima o clătinare. Se aplecă în dreptul ușii și ascultă. Nici un zgomot, fie cît de slab, nu-i atrase luarea-aminte.

— Să mă fi înșelat ? gîndi el, întorcîndu-se nemulțumit de neizbînda sa.

Dăruit întru totul fericirii de a-și putea îmbrățișa copila, contele nu prea luă în seamă nici cele întîmplate, nici teama cavalerului. Obosit de emoția încercată, nu voia să se mai gîndească la o altă primejdie, necunoscută, de vreme ce nu era imediată.

În ce-i privește pe cei doi, pe Folavril și Malvenu, se simțeau și ei mult prea copleșiți de amărăciune, pentru a se mai gîndi la altceva. Doar Georges era încredințat că cineva se strecurase în preajma lor, iar lucrul acesta îl frămînta.

Nu se înșela.

Un bărbat pătrunsese în galerie și, folosindu-se de umbra aruncată nu numai de banchetă, ci și de coloane, se apropiase destul de mult, pentru a nu pierde nimic din cele petrecute între proscris și fiica sa.

Cele cîteva cuvinte pe care le prinsese păreau să-l intereseze tare mult ; de aceea nu se hotărîse să o șteargă decît după ce dobîndise convingerea că prezența sa fusese simțită. Folosindu-se de același șiretlic care îl ajutase să se strecoare în apropiere de cei pe care voia să-i iscodească, făcuse așadar cale-întoarsă și ajunsese la tapiseria ce ascundea ușița pe unde venise.

Dar oricare ar fi fost măsurile luate pentru a se ascunde, nu izbutise deplin ; umbra sa îi trădase prezența, privirea sfredelitoare a cavalerului nu-l iertase ; fusese deci în pragul de a da greș.

— Uf ! răsuflă ușurat ciudata iscoadă, după ce se văzu în siguranță. Am scăpat ieftin.

Apoi, strecurîndu-se prin culoare, se duse în saloane și, lipindu-se cînd de o ușă, cînd de alta, îl căută din priviri pe baronul de Souvré.

XXV

OASPEȚII CASEI NUMITĂ A CARDINALULUI

Să ne întoarcem puțin în urmă, spre a vedea ce se petrecea pe malurile Senei.

După ce depășeau vîrful extrem al insulei Cetății — limba aceasta de pămînt ce se desfășoară astăzi, verde, în formă de parc mic, în spatele statuii vrednicului rege Henric al IV-lea, în fața corabiei Samaritaine — cele două maluri ale fluviului deveneau destul de triste ; după ce treceau însă de Luvru, ele dobîndeau o înfățișare aproape lugubră.

Ici-colo doar, cîteva case... și ce case ! Maidanele, presărate cu acele cocioabe despre care am mai vorbit, se întindeau în jos, pînă la ieșirea din oraș. Pe o distanță destul de mare, insulițe — din cele ce se mai văd și astăzi cînd coborîm Sena, înspre Point-du-Jour — se iveau din apă. Unele dintre acestea, măricele, susțineau dacă nu chiar clădiri, cel puțin colibe durate din trunchiuri de copaci și din scînduri, amestecate cu moloz, totul închegat într-un fel de mortar care se măcina repede, lăsînd astfel sumedenie de asperități pe pereții aceia primitivi.

Insulițele acestea dădeau adăpost multor familii de linge-blide și de netrebnici, astfel că, sfîrșind prin a stînjeni navigația, ele dispărură cu încetul sub hîrleț și dragă. Doar insula Ravageurs din Saint-Ouen a rămas drept amintire a acelei vechi plăgi.

Nu departe de marea cetate, într-un loc pustiu, cunoscut doar de marinari, se vedea înfiptă, ca să zicem așa, într-un muncel legat de mal — ori de cîte ori apa scădea cîtuși de puțin — o zidire veche, nemaipomenit de urîtă.

Oricine și-ar fi putut închipui că era nelocuită, căci nimeni nu era văzut pe acolo vreodată, nici ieșind, nici intrînd. Ruina aceasta inspira un soi de groază. Își avea, dealtfel, legenda ei.

Unii ziceau că, sub Ludovic al XIII-lea, fusese o casă cu o înfățișare destul de arătoasă, clădită din ordinul cardinalului de Richelieu și dăruită tot de el vidanjorilor.

Se mai vorbea că se săvîrșiseră acolo omoruri fără de număr și că Mazarin, urmașul lui Richelieu, pusese să fie uciși acolo foarte mulți partizani ai Frondei, oameni față de care nu prea nutrea simpatie.

Ba se povestea chiar următoarea întîmplare :

Într-o noapte, spuneau cei mai știutori, înainte ca Ludovic al XIV-lea să-și fi făcut intrarea în Parlament, cu cizme pintenate și biciușcă în mînă, Italianul care deținea puterea o adusese pe regina-mamă în mai sus-pomenita casă.

Dar mai apoi, „escapada" fiind dată în vileag, un tipograf pe nume Claude Marlot se apucă să tipărească pamfletul intitulat : „Tăblia patului reginei care spune totul", în care erau luate în derîdere, în cuvinte biciuitoare, legăturile dintre Ana de Austria și Mazarin. Dragostea dintre regină și ministru era istorisită în vorbe murdare, iar autorul amănunțea cam în felul următor supliciile pe care acesta din urmă le-ar fi binemeritat :

> Să fie tras în țeapă de turci, să îndure cleștele și focul ;
> Să moară de foame, de sete, de furie, tot ar fi prea puțin.
> Răstignire, torturi, ulei încins, smoala
> Încetișor picurîndu-i, fierbinte, pe spate,
> Pătrunzîndu-i pînă la măduva oaselor,
> Ori jupuit de piele de viu, pe burtă, pe șira spinării.

Firește, e lesne de închipuit că autoritatea judiciară s-a pus în mișcare, decretînd arestarea autorului acestui pamflet. Prin urmare, Claude Marlot fu prins și dus la Châtelet ; în aceeași zi, Camera de Tournelle îl osîndi la ștreang. În timp ce era condus, spre a-și îndura supliciul, mulțimea se bulucí în calea sa, pe drumul dintre Palatul de Justiție și piața Grève ; gloata aceasta se apucă să strige, apoi să arunce cu pietre în soldați. În puțină vreme ea spori, iar soldații fură ciomăgiți de-a binelea. Ocrotit de norod, osînditul o luă la sănătoasa ; dar fu urmărit și ajuns din urmă de „nazariști", care îl urcară într-o barcă, spre a-l duce în casa unde avusese loc pretinsa întîlnire

amoroasă; cînd se lăsă noaptea, fu aruncat în Sena, din chiar porunca eminenței sale cardinalul.

Istoria aceasta — nu prea vrednică de crezare prin aceea că, stăpîn al unui palat somptuos, Mazarin nu ar fi avut nicicum nevoie să-și oploșească amorurile într-o casă de pe malurile Senei, oricît ar fi fost ea de confortabilă și de plăcut amenajată — a fost totuși socotită autentică, iar poporul cel de treabă, în ura sa față de ministru, dădu acelei zidiri porecla de „Casa Cardinalului".

Prefăcută în ruină, Casa Cardinalului nu mai era alcătuită decît dintr-o încăpere la parter, a cărei ușă dădea, prin însăși faptul că dărîmăturile se grămădeau pe o insuliță, spre fluviu; mai avea un cat, din care de asemenea nu mai rămăsese decît o cameră. O ușă dinlăuntrul încăperii de jos se deschidea spre o scăriță, dreaptă și strîmtă, vulgar denumită „scara morarului". Fiecare din aceste două încăperi primea lumina zilei de la o fereastră aflată aproape la nivelul podelei uzate, negeluite și mîncată de cari.

De foarte multă vreme lumea se obișnuise cu acea zidire care, de cum se întuneca, părea a fi un bîrlog oarecare; chiar și marinarii nu-i mai dădeau nici o atenție ori de cîte ori ocoleau ori treceau pe lîngă insuliță.

Cui aparținea stiva aceea de materiale, între care lemnul părea să precumpănească? Cui aparținea insulița însăși? Nimeni nu ar fi putut spune, iar Statul — Ludovic al XIV-lea, de vreme ce „Statul sînt eu!" — s-ar fi văzut în mare încurcătură, de ar fi trebuit să întocmească vreun act de proprietate în acest sens.

Oricum, Casa Cardinalului exista și nu dispăru decît în 1710, înghițită de năvala apelor Senei, care a mai luat și podul de lemn ce lega insula Notre-Dame de cea a Palatului.

Cu vreo șase luni înainte de întîmplările istorisite în precedentul capitol, o femeie cu mers șovăitor, cu capul lăsat îndărătnic în pămînt, urca pe malul fluviului, îndreptîndu-se, fără să-și dea pesemne seama, spre Paris.

Femeia aceasta, căreia nu i-ai fi știut da vîrsta, cu toate că părul albit aproape tot arăta că trebuie să fi pășit în anii bătrîneții, era slabă, uscată. De nu ar fi fost ochii

aceia în adîncurile cărora licărea o luminiță ciudată, chipul ei ar fi putut părea șters, într-atît trăsăturile veștejite alungaseră orice expresie. Zdrențele ce o acopereau, adevărate rupturi soioase aruncate oricum, fără de alegere, pe trupu-i nenorocit, cu greu s-ar fi putut numi veșminte.

Istovită peste măsură, stoarsă de puteri și clătinătoare, ea ajunse în fața Casei Cardinalului, deschisă primului venit. Își întoarse capul spre silueta aceea întunecată și lugubră, o privi o clipă, apoi cu un rîs sec, frînt, nervos, spuse:

— Acolo!... Acolo!...

După aceea coborî malul și o porni pe o limbă de pămînt moale, desfundat, un fel de banc mîlos rămas descoperit după retragerea apelor, ce putea sluji ca loc de trecere, flescăit și lunecos, spre mica insulă.

Afundîndu-se în pămîntul tremurător, picioarele ei ridicau stropi mari care îi mînjeau pulpele. Cînd și cînd își pierdea echilibrul, suprafața lunecoasă îi fugea de sub picioare, dar ea nu-și desprindea privirea de la ușa aceea, urmîndu-și necontenit calea și repetînd ca un refren:

— Acolo!... Acolo!...

În sfîrșit ajunse la ușă, ținta dorinței sale și nu avu nevoie să o împingă decît ușor, căci se și deschise îndată pe jumătate. Intră, aflîndu-se astfel în încăperea de la parter. Învățați cu bezna, ochii ei deslușiră într-un ungher o grămadă de paie ce răspîndea un fel de duhoare. Cînd văzu paiele acelea, se bucură atît de tare, încît rîsul i se înteți:

— Acolo! Acolo!

Și, prăbușindu-se pe grămada aceea de gunoi, rămase nemișcată, ca și moartă.

Trecuse o bună bucată de vreme de cînd sta astfel ca prostită, cînd ușa pe care ea o închisese la loc se deschise iarăși, împinsă de un bărbat. O rază de lună își aruncă lumina peste trupul cerșetoarei, fără ca ea să se sinchisească.

— Hei, tu de colo! strigă noul venit. Ce s-a întîmplat? Violare de domiciliu?

Apoi, cu vîrful încălțării îngroșate de glod, căci și el trecuse pe același, pe singurul drum ce ducea la Casa Cardinalului, înghionti femeia.

Se auzi un mîrîit ca de animal sălbatic, apoi trupul se mişcă puţin şi se ridică.

— O femeie ! exclamă bărbatul, speriat aproape de priveliştea acelui tablou înfiorător.

Apoi o întrebă :

— Cine eşti ?

Ea îl privi fără să-i dea vreun răspuns.

— Ei, asta-i acum ! Auzi doar că-ţi vorbesc, urmă el. De ce te afli aici ?

Zărind colţucul de pîine din mîna celui ce-i vorbea, bătrîna se năpusti ca o sălbatică asupra lui, smulgîndu-i-l şi ducîndu-l la gură.

— Ia te uită, făcu uluit omul şi, de ce să nu spunem, chiar puţin încîntat de agerimea cu care femeia săvîrşise gestul. Ia te uită, îmi ia hrana de seară !

Apoi, păşind spre ea, strigă ameninţător :

— Dă-mi pîinea înapoi !

— Mi-e foame ! mîrîi nenorocita, ale cărei buze dezveliră dinţi ca de lup.

— Drace ! zise omul, scărpinîndu-se la ceafă. Cum să mă descurc ? După cîteva clipe de gîndire, adăugă : dă-mi măcar o bucăţică...

— Nu !

— Ia vezi, ia vezi, că acum întorc foaia ! N-am poftă să stau flămînd.

Şi întinse mîna.

Dar ochii adînciţi în găvane ai sărăntoacei îl priviră cu atîta dispreţ, iar dinţii parcă i se lungiră, încît bărbatul se dădu înapoi, aproape fără voie.

— Nu-i prea uşor, mormăi el. S-o ia dracu de zdreanţă blestemată ! Ei, bine, adăugă el, vorbindu-i în faţă, n-ai decît !... Ţi-aş mai fi dat cîte ceva de ale gurii, dar aşa nu primeşti nimic !

Apoi, cu piciorul, împărţi paiele acelea murdare în două, se aşeză, scoase din buzunar o bucată scîrnavă de vînat pe care începu să o ciopîrţească. Ai fi zis că e un cîine care îşi roade osul.

Liniştea care urmă celor cîteva cuvinte schimbate nu fu tulburată decît de scrîşnetul fălcilor celor doi înfometaţi.

Înfiorător tablou, menit să înfricoşeze chiar şi pe cei mai puţin simţitori.

Ochii femeii, strălucind ca nişte cărbuni aprinşi, păreau să lumineze lăuntrul acelei vizuine.

Nu prea liniştit, omul o aţintea cu privirea, gata să se apere dacă s-ar fi apropiat de el. Iar fălcile triturînd parcă în acelaşi ritm alimentele mestecate, răspîndeau un zgomot monoton.

După ce sfîrşi de ros, bărbatul încercă să schimbe cu ea cîteva cuvinte. Şi aproape că izbuti.

— Oare acum pot să-ţi vorbesc ? întrebă el.

— Cine-mi vorbeşte ? răspunse bătrîna.

— Cine ?... Păi, eu !

— Cine... Eu ?

— A, vrei o prezentare în toată legea ? La naiba, prinţesă, ce mofturi !

Atunci se ridică, salută trăgîndu-se de o şuviţă de păr şi spuse :

— Mă numesc Laurent !... Dar dumneata ?

— Eu ?

— La dracu, păi mai e şi altcineva aici în afară de noi ?

— Teresina ! murmură ea, trecînduşi cochet, a pieptănare, mîna-i descărnată prin părul sur, ciufulit.

— Frumos nume ! urmă omul. Locuieşti în Paris ?

— În Paris ?

— Da !... În Paris... unde ne aflăm în clipa asta...

— Nu ştiu !...

— Ciudată cumătră, gîndi Laurent, trăgîndu-se în ungherul său, să doarmă. Pare al naibii de şireată. Dacă o face aşa pe proasta, ca să nu spună nimic, înseamnă că a săvîrşit cine ştie ce nelegiuire.

Dar Laurent se înşela. Într-adevăr, sărmana fiinţă s-ar fi văzut la mare încurcătură dacă ar fi trebuit să-şi istorisească trista odisee din cei şaisprezece ani, din ziua în care, atîrnîndu-se aproape de calul lui Athos, strigase : d'Artagnan ! d'Artagnan !... Din ziua aceea în care, murmurîndu-şi cîntul drag, se făcuse nevăzută ca prin farmec.

Vom spune acum, în cîteva cuvinte, ce anume i s-a întîmplat.

În timp ce glasul ei ajungea pînă la Georges care, ne amintim, se afla în hanul lui Planchet ce se numea „La cei patru muşchetari", nenorocita, nevrînd defel să se

ascundă, dar împinsă de sminteală și nemaiamintindu-și nimic din cele ce o tulburaseră, cobora taluzul, spre a ajunge la o pasarelă ce ducea spre o barcă încărcată cu bîrne. Zărind o scobitură în stivuirea aceea de lemne, ea șopti, fără să-și mai desprindă privirea de la locul acela :

— Bine, acolo !

Și, culcîndu-se în soiul acela de căuș, adormi buștean, mîrîind asemenea unui cîine mulțumit.

Cînd se deșteptă, noaptea coborîse de mult. Înfrigurată, se ridică și urcă, fără să-i pese de primejdie, pe bordura vasului, înaintînd pînă la pasarelă. Ai fi zis că ochii ei știau vedea în beznă. Cu prea puțină băgare de seamă pentru locurile unde își punea piciorul, de parcă ar fi călcat pe pămînt sigur, ea ajunse pe taluz și își urmă drumul la întîmplare, fără să încerce cituși de puțin să știe unde anume se află.

A mers astfel toată noaptea. În zori, ajunsese departe de Paris, în cîmp, urmînd toate cărările ce i se deschideau în față. Spre a-și potoli foamea care o chinuia, intră într-o arătură și smulse cîteva rădăcini pe care apoi le ronțăi. Apa unui izvoraș ce șerpuia pe fundul unei rîpi îi ostoi setea. Cei cîțiva țărani pe care îi întîlni o priveau, unii cu curiozitate, alții cu milă. Pe cînd traversa Choisy-le-Roi, o femeie îi dădu o bucată de pîine neagră ; nici măcar nu-i mulțumi.

Mergea întruna, de parcă soarta i-ar fi poruncit să o facă. Săptămîni în șir a trăit din mila oamenilor și din furtișagurile, fără de însemnătate, săvîrșite prin ogoare ori livezi.

Într-o dimineață ajunse la porțile unui oraș mare. Dacă ar fi fost în toate mințile, i-ar fi putut afla și numele : era Orléans.

Acolo, peste măsură de slăbită, se prăbuși. Lumea se îmbulzi în jurul femeii cu înfățișare cadaverică. Chiar se alcătuiră grupuri.

— E moartă ! își dădeau unii cu părerea.

— Încă nu... Mai respiră ! ziceau alții.

Dreptate aveau aceștia. Cîteva inimi miloase o ajutară cu cele de trebuință. Cînd își veni în simțire, privirile-i rătăcite, cuvintele fără șir i-au lămurit limpede starea.

— E o smintită ! constată o bătrînă.

— O nebună ! întăriră ceilalți în cor.

Și iată că oamenii aceia buni la suflet, mulțumiți de mica distracție izvodită de neașteptata întîlnire, se grăbiră să o ducă la jandarmerie, unde primul magistrat al orașului — după ce chemă un medic și după ce se încredință că nu avea asupra ei nici un act care să-i deslușească identitatea — o internă într-un ospiciu.

Acolo ea stătu ani mulți, primind tot felul de îngrijiri.

Răstimpul acela a însemnat, de cînd i se întunecase mintea, una din cele mai blînde perioade din amarnica ei viață. În creierul acela tulburat se instăpîni un calm oarecare. Totuși, o anume idee fixă începu să-i cuprindă tot mai tare mintea bolnavă. Ideea aceasta se tălmăcea în următoarele cuvinte pe care le repeta neîncetat :

— Mă așteaptă !... Vreau să-l văd !...

Tot auzindu-le, cei care o îngrijeau începură să se obișnuiască cu ele. Și pentru că era tare blîndă, nici supravegherea ei nu se dovedea prea aspră. Pleca, venea, fără să i se dea multă atenție.

Dar nebunii sînt stăruitori în ideile lor și nu țin seama de altele mai înțelepte.

Și astfel îi veni într-o zi gîndul să părăsească ospiciul. Dar cum ? Dincolo de hotărîrea luată, mintea ei nu mai putea lucra. „Să iasă și să umble". Pentru ea totul sălășluia în aceste cîteva cuvinte.

Apoi, de parcă ursita i-ar fi încuviințat gîndurile, ea găsi prilejul să-și ducă la îndeplinire hotărîrea. Smintiții nu cunosc piedici, ori cel puțin nu le iau în seamă.

Ospiciul în care se găsea nu semăna nici pe departe cu frumoasele edificii de acest soi din zilele noastre. Era un palat vechi, de pe vremea lui Carol al VII-lea, care slujise de adăpost pentru Dunois, La Hire și Poton de Xaintrailles, cei trei vajnici prieteni ai Fecioarei. Chiar și pentru Jeanne d'Arc, după ce îi alungase pe englezi, în pofida lașității „drăguțului prinț moștenitor". Palatul acesta, foarte mare, era alcătuit din trei caturi : încăperile cele mari fuseseră în așa fel împărțite, încît să se preschimbe în numeroase camere mici, trebuitoare internaților. Doar cei foarte grav bolnavi erau supravegheați. Convalescenții sau cei a căror stare nu cerea îngrijiri deosebite locuiau separat ; fiecare avea camera lui, cu o

fereastră ce da într-o stradă pustie pe unde, după stingere, nimeni nu cuteza să mai treacă.

Camera ocupată de Teresina se afla la catul întîi. Pietre mari, ieşite în afară, se înşiruiau pe perete, pînă înspre temelie. Mai mult decît atît, un burlan prin care se scurgea ploaia trecea chiar pe lîngă fereastra ei, astfel că îl putea atinge cu mîna. Smintita le ştia pe toate.

Într-o seară, de cum rămase singură, deschise uşurel fereastra camerei sale şi, fără să-i pese de primejdie, se apucă cu o mînă de burlan şi cu cealaltă de bara de sprijin peste care încălecă, dibuind cu piciorul prima piatră pe care o simţi îndată şi care o susţinu ; atunci, cu o precizie pe care şi fiinţa cea mai limpede la minte ar fi pizmuit-o, îşi începu încet coborîşul. Fără a se opri, fără a-şi trage cîtuşi de puţin sufletul, ea o porni pe strada pustie, apoi pe altele şi se trezi în plin cîmp. Mergea ca în urmă cu şaisprezece ani, străbătînd în sens invers drumul făcut atunci. A doua zi, cînd fuga ei fu observată, fu vestit ofiţerul de jandarmi. Dar acesta se mulţumi să spună :

— Dacă se va întoarce, o vom primi.

Economul ospiciului încuviinţă asemenea hotărîre înţeleaptă. Fondurile ce-i erau puse la dispoziţie nu-i ajungeau întotdeauna, astfel că o gură mai puţin însemna ceva pentru slujbaşul acesta.

Iar sărmana nebună mergea întruna, repetînd în toiul rîsului aceluia zguduitor care îi sfîşia pieptul :

— Mă aşteaptă !... O să-l revăd !...

La Choisy, o tînără mamă miloasă — fiica celei care îi întinsese o bucată de pîine cu şaisprezece ani în urmă — o sili să mănînce un blid de fiertură.

Iată cum a ajuns ea la Paris, iată cum ursita a dus-o pe malul stîng al Senei şi cum limanul i-a fost Casa Cardinalului.

De cum se făcu ziuă, Laurent, care ca şi Térésina sfîrşise prin a adormi, se sculă, se scutură şi ieşi spunîndu-şi :

— Să nădăjduim că diseară nu o mai găsesc aici.

Dar se înşela.

Cînd se înapoie pe la mijlocul nopţii următoare, nebuna, sprijinită de pervazul uşii, părea să-l aştepte.

De data aceasta, în afară de o pîine de patru livre, el adusese o hîrtie cu o grămadă de rămăşiţe de pasăre.

Teresina se ridică şi, întinzînd mîinile, rosti cu glasul acela venit parcă de dincolo de mormînt :

— Mi-e foame !

— Poftim, bătrînico, făcu Laurent cu ciudă, poftim ia-ţi partea !

Îi aruncă aşadar un codru de pîine şi o spinare de găină, adăugînd pe un ton pe care proasta sa dispoziţie îl făcea aproape duşmănos :

— Numai că greşeşti dacă vrei să-ţi faci din asta un obicei. Las'că-i pun eu capăt.

Nebuna tăcu, se aşeză şi înfulecă ce i se dăduse.

— Ia spune-mi, ai de gînd să stai mult aici ? urmă Laurent, între două îmbucături zdravene.

— Îl aştept ! răspunse Teresina, repetînd cu atîta tîlc cuvintele îndrăgite, încît Laurent tresări.

— Cum ai spus ? bombăni el, contenind din mestecat.

— O să-l revăd ! spuse iarăşi nebuna.

— Să-l revezi ?

— Da.

— Pe cine ?

— Pe el !

— La naiba cu tine, femeie aducătoare de necazuri, ai aşadar neobrăzarea să dai întîlnire aici unui alt bărbat ?... Ei, nu ! Asta nu !

— O să plecăm ! continuă Teresina vorbind parcă sieşi.

— Nu mai spune !...

— O să plecăm departe... foarte departe... acolo ! Şi o să-l găsim !

— Cum, încă unul ! izbucni Laurent, a cărui curiozitate se stîrnise de-a binelea. Ai putea să-mi spui pe cine ?

— Pe fiul meu ?

— Astea-s treburi de familie care nu mă privesc, constată filozofic indiscretul.

Apoi, tolănindu-se pe movila de paie împuţite, încheie, spre a pune capăt vreunei noi destăinuiri :

— Dacă vrei să-mi dai ascultare, bătrînico, acum ai să dormi !... În ce mă priveşte, nu te mai ascult... Bună seara !

Închise ochii și, ca în ajun, nu întîrzie să guste din odihna cugetului și a foamei potolite.

Lungă vreme, foarte lungă vreme, nebuna rămase gînditoare, cu privirea-i fixă pierdută în beznă. Încetul cu încetul însă, somnul tot o birui, astfel că se prăvăli în mizerabilul ei culcuș, murmurînd cît se poate de încet :

— D'Artagnan !... Georges !

Zilele și nopțile se urmară — nopțile mai cu seamă — fără să aducă vreo schimbare în traiul acela.

Laurent, care bombănise atîta la început, începuse să se învețe cu „bătrîna femelă", cum îi plăcea lui să-i spună.

Pe de altă parte, întrucît el nu o bruftuluia, Teresina începu să prindă drag de el, simțămînt care se trăda printr-o supunere aproape copilărească.

Stătea necontenit închisă, nu ieșea niciodată. Laurent pleca de cu zori și nu se mai înapoia decît în puterea nopții.

Măsurile de prevedere se dovedeau trebuincioase, tocmai pentru a nu trezi niscaiva bănuieli. Dacă s-ar fi aflat că în Casa Cardinalului locuiește cineva, poate că cine știe ce proprietar s-ar fi trezit să alunge din dărăpănătura aceea și bărbatul și femeia, ori să le ceară vreo plată.

Să plătească ? Dar cu ce ar fi putut plăti nenorociții ? Ca să-și ducă traiul de azi pe mîine — dacă trai putea fi numită asemenea viață — golanul exercita profesia denumită în zilele noastre „pînditor pe la bariere". Cel mai adesea cerșea : altcori șterpelea fără rușine ; dar se întorcea totdeauna la culcuș fără să aibă, ce-i drept, vreun merit în aceasta, căci era alungat de oriunde, într-atît îi era de respingătoare mutra și de lefteră punga.

Într-o seară, după șase luni de asemenea cumplită viață, nu pentru Teresina, căci nebunii găsesc pare-se toate bune și la locul lor, ci pentru tovarășul ei care își mocnea furia, așteptînd clipa izbăvitoare, într-o seară, deci, Laurent se înapoie plin de bunătăți. Pe dată, și spuse Teresinei :

— Bătrînico, ne despărțim.

La început, Teresina nu pricepu. Îl privi ; era felul ei de a pune întrebări.

— Zic, mai spuse o dată Laurent, că începînd de mîine nu o să mă mai vezi !

— De mîine ?

— Da.

— Ah !

Și capul bătrînei căzu încet pe piept.

Laurent dădu din umeri.

— Nu înțelege, își spuse el. Nu-i decît o sărmană fără de minte... Iar eu mi-am închipuit atunci, în prima seară, că era a naibii de șireată... Unde îmi era oare capul ? Și se trase în cotlonul lui.

Deodată tresări și ascultă. Auzea un anume zgomot care, fără să știe nici el de ce, îl îndurera și îl făcu să ridice capul.

— Hohote de plîns ! murmură el, sculîndu-se ca să se apropie de Teresina.

Nebuna plîngea.

— Haide, haide, bătrînico, zise el mișcat — căci e foarte adevărat că pînă și cei mai mari netrebnici pot nutri simțăminte bune — fără copilării din astea... Am găsit o slujbă !... Mă înțelegi ?

Nu mai îndrăznea să-i vorbească urît... De ce ?... Își dădea el oare seama ?... Durerea acelei nenorocite îl făcea să se poarte astfel.

Apoi urmă :

— O slujbă bună... care o să-mi îngăduie să trăiesc cinstit... sau aproape. Dar asta nu înseamnă că o să te părăsesc cu desăvîrșire. O să vezi, o să am grijă de dumneata și cu ajutorul stăpînului meu care are, cred, relații strălucite, o să fac să fii primită la spitalul Salpêtrière !... Ce zici ? Acolo o să te simți bine !... Dar, pînă atunci, o să aduc de ale gurii ; mai întîi o să te las puțin, doar pentru cîteva zile ; apoi, de cîte ori o să vin, o să aduc cele trebuitoare !... Însă nu vreau să mai plîngi... Nu-mi place asta !

Înrîurirea pe care o avea asupra acelei nenorocite era atît de mare, încît ea își înălță capul și se strădui să surîdă.

— O să te întorci ?

— Făgăduiesc !

Femeia îl privi țintă în ochi și murmură cu același glas cu care, în urmă cu cîteva luni, vorbise despre ființa iubită.

— Te voi aștepta !... Te voi revedea !

Laurent se ținu de cuvînt. Înainte de plecare, el lăsă nebunei o bogată provizie de pîine și alte cîte ceva de ale gurii, rămășițe de la baronul de Souvré.

Nu putem susține că nu s-ar fi abătut de la cele plănuite ; dar întîmplările aveau să-l silească să-și țină cuvîntul și să se întoarcă la Casa Cardinalului.

Oricum, în cele opt zile de după plecare, el veni de patru, cinci ori, pe timpul nopții, să vadă ce face tovarășa lui de mizerie și să-i aducă unele provizii.

În după-amiaza zilei în care urma să aibă loc serbarea dată de președintele Lambert de Thorigny, baronul îi spuse lui Laurent :

— Diseară mă însoțești.

— Bine, domnule baron ! răspunse cu glasul acela mieros pe care îl avea cu stăpînul său.

— Cunoști casa Lambert ?

— Dar pe dinafară, domnule baron.

— Acolo vom merge.

— Sînt la ordinele domnului baron !

Se pregătea tocmai să se depărteze, cînd de Souvré îl rechemă, spre a-i spune cu glas scăzut :

— De cum vom sosi, vei încerca să afli, cu discreție, planul apartamentelor.

— Așa voi face, domnule baron.

— Mai ales în ce privește ușile... îndeosebi ușile, stărui acesta.

— Le voi dibui pe toate !

Apoi, pe alt ton, valetul întrebă coborînd la rîndu-i glasul, pînă la murmur :

— Să iau și arme ?

Baronul înălță capul, privi, cugetă vreme de cîteva minute, apoi scurt :

— Șiretule, ești de neprețuit !... Ia și arme !

— Domnul baron va fi ascultat fără de greș.

— Du-te !

Laurent se depărtă, zicîndu-și :

„Ia te uită ! Ia te uită ! Pare-mi-se că stăpînul meu prea vrednic și prea cinstit pregătește o mică nelegiuire. Apoi zîmbind : asta o să-mi aducă un cîștig.“

Am văzut cum a îndeplinit netrebnicul poruncile primite. Într-atît de bine, încît nu se mulțumise doar cu saloanele în care se îmbulzeau invitații ; voise să cunoască și dependințele lor, nu pentru stăpîn, ci pentru el însuși. Cu mirosul veșnic treaz, simțea nevoia să cotrobăie. Instinctul îi spunea că avea ce culege în lumea în care pătrunsese.

Iată cum, din culoar în culoar, din ușă în ușă, el ajunse în fața unor lambriuri ce i se părură ciudate.

„Iaca, iaca ! gîndi el, după ce privise îndelung niște ciubuce care nu se îngemănează prea bine ; chiorîșă treabă, ca și mine.“

Propria-i glumă îl făcu să zîmbească. Tare se mai uita ponciș !

Cercetă panourile, ciocănind scurt cu degetul, de două, trei ori.

— O ușă ! descoperi el. Bănuiam eu !

O împinse ușurel. Se deschise.

— La naiba, trebuie să aflu și unde se ajunge pe aici ! șopti netrebnicul, dînd încetișor la o parte tapiseria care se afla de cealaltă parte și vîrîndu-și capul.

Era, după cum știm, galeria. Dezamăgit de o atît de prăpădită descoperire, Laurent se pregătea să o ia înapoi, cînd zări, la mică depărtare, umbrele a trei bărbați.

În aceeași clipă, el desluși zgomot de pași venind din direcția opusă. Își trase capul și rămase încremenit. Peste cîteva secunde, ajunseră la el niște glasuri ; se hotărî să se uite din nou ; curiozitatea învingea prudența de care nu ar fi trebuit să se lase, astfel că se strecură, tîrîndu-se ca un șarpe prin locurile în care stăpînea umbra și putu înainta cîțiva pași.

Tot ce văzu, tot ce auzi, fără să priceapă însă mare lucru, îi stîrni un viu interes. Înțelese că asista la o reîntîlnire dintre cele mai mișcătoare. Tatăl și copilul se aruncau unul în brațele celuilalt... Nu rămase nepăsător ; ba chiar își dădu seama că scena îl distrează ; zîmbi și murmură :

— Îți mulțumesc, Doamne !... E ca într-o comedie de Molière !

Dar ce nume purtau personajele ? Iată ce ar fi vrut să știe.

Pînă atunci, pînă ce-i va fi dat să le afle, dacă îi va fi dat, își ațintise asupra lor privirile, astfel încît să-și întipărească bine în minte trăsăturile chipului lor. Dar vîrîndu-și prea mult capul, spre a vedea mai bine, piciorul lovi ușor stîlpul în spatele căruia sta ascuns. Atunci îi fusese semnalată prezența de către Georges, și astfel fusese silit să dispară, închizînd după el tainica ușă. Înainte de a porni însă în căutarea baronului de Souvré, se întoarse spre galerie și murmură :

— Aflu eu cine sînteți !

XXVI

DIN NOU ÎMPREUNĂ

Să ne întoarcem la ducesă și la domnul de Thorigny.

Acesta se retrăsese, cu discreție, într-un colț ; după plecarea baronului de Souvré, el se apropie de ducesă.

— Ei bine, dragul meu președinte, spuse Inès de Sandoval, silindu-se să surîdă, v-ați păstrat aproape neutru în acest asediu al persoanei mele, dar vă iau ca arbitru.

— Ca să fiu sincer, ducesă, răspunse de Thorigny, ați greși dacă nu ați primi ; tot ce v-a spus baronul de Souvré este adevărul adevărat.

— Crezi că v-aș putea fi de folos ?

— Fără îndoială !

— Așadar, nu trebuie să lupt împotriva acestei idei care v-a cucerit cugetele, pe al dumitale și pe cel al baronului !... Fie !... Voi face cu dragă inimă ceea ce îmi veți cere !

— Noi nu vă cerem, ducesă... Vă rugăm !...

— Iar rugămintea voastră va fi împlinită. Totuși, adăugă ea, dați-mi — nu spre a mă convinge, ci spre propria-mi mulțumire — unele lămuriri.

— Ce doriți să știți ?... Puneți întrebări !

Ea îi făcu un semn să se așeze.

Președintele își trase un fotoliu și luă loc lîngă ducesă.

— Vă ascult !

— Haide, spuneți-mi cu mîna pe inimă, cine a semănat ideea acestei conspirații ?

— Vreți să știți cine ?

— Firește.

— O, ducesă ! Totul ! Tot ce se petrece, tot ceea ce se face, toate actele ce se săvîrșesc în numele regelui !... Nu Ludovic al XIV-lea guvernează, ci doamna de Maintenon, pe care o urîm cu toții !... Statul a ajuns în mîinile ei și asta înseamnă decăderea națiunii !

— Crezi ?

— Totul o dovedește ! continuă domnul de Thorigny. Apoi, aș vrea să nu mă luați drept un spirit influențabil. Nu-l iubesc pe rege, nu ! Pentru ce ? V-am spus-o în chiar seara aceasta. Totuși, înainte de ultima-i nebunie, cea mai cu neputință de dres, nimeni ca mine nu-l socotea mai în stare a ține sus demnitatea tronului Franței, căci cusururile lui păleau de fapt pe lîngă regeștile sale virtuți. Astăzi, el nu mai înseamnă decît o jucărioară în mîinile unei țicnite bătrîne... Să ne întoarcem în urmă cu cîțiva ani și vă voi putea dovedi spusele mele.

Și întrucît ducesa încuviință din cap, de Thorigny urmă :

Cucerit de spiritul și mai cu seamă de iscusința văduvei Scarron, cu care se căsători în taină — lucrul este dovedit — regele se plecă foarte repede voinței acestei femei cu inimă rece, aspră, însetată de putere și, pe deasupra, de o cucernicie superstițioasă. Cîte nu a făcut, ajutată fiind de părintele La Chaise, iezuitul acesta cu două fețe, spre a-l convinge pe monarh că gloria și propășirea coroanei sale cereau în aceeași măsură nimicirea protes-

tantismului, că însăşi pronia cerească îi încredinţase asemenea menire.

— Da, murmură, gînditoare Inès. Iar aceasta a înlăcrimat numeroase familii cărora li s-au răpit copiii, sub motivul convertirii.

— Iar Louvois... urmă de Thorigny.

Curmîndu-i însă pe loc vorba, ducesa izbucni :

— Să nu-mi vorbeşti de omul acesta !... Să nu-mi vorbeşti niciodată !...

Fără voia ei, glasul i se înăsprise.

— Ba dimpotrivă, ducesă, să vorbim !

— Domnule de Thorigny !

— Da, să vorbim ! stărui cu aprindere prezidentul : spre a vă dovedi că şi nouă ne-a făcut tot atîta rău cît şi dumneavoastră.

— Nu vei putea dovedi ! Este cu neputinţă !

— Oricum, voi încerca ! Omul acesta, continuă el, i-a urmărit pe hughenoţi pînă în Ceveni. Cine a trimis, spre a-i constrînge, misiunea aceea încizmată, cunoscută sub numele de *Dragonade* ? El !... Cine a poruncit masacrarea, nimicirea acelor mii de nevinovaţi ?... El ! Numai el ! Iar regele a încuviinţat toate acestea ! Iar regele nu a spus nimic, nu a făcut nimic pentru a opri sîngele care curgea în valuri. Louvois a murit, ce-i drept, dar a rămas Ludovic al XIV-lea, care trebuie să ia asupră-i greşelile ministrului său ; căci în loc să se poarte mai bine, după ce Louvois nu a mai existat, a căzut mai mult ca oricînd sub influenţa doamnei de Maintenon, femeia aceea nefastă, cu care a conlucrat la decăderea Franţei.

Vreţi vreo dovadă ? Ei bine, regele acesta mare, în faţa căruia au îngenuncheat toţi suveranii, a fost silit să-şi plece la rîndu-i fruntea în faţa Bisericii Romane ! Asta ne-a costat Avignon-ul, pe care a trebuit să-l înapoieze odată cu venirea papei Alexandru al III-lea... Cine a încălcat tratatul de la Nimègue, pentru a-l ocroti pe Iacob al II-lea, regele detronat al Angliei ? Cine, în sfîrşit, a adus Franţa în starea de acum ? Cine a făcut-o să se afle la cheremul tuturor puterilor ? Ludovic al XIV-lea, Louvois şi doamna de Maintenon !... În urma tuturor acestor fapte, încheiate de Thorigny, socotindu-l

nedemn a mai guverna, am hotărît să-i proclamăm căderea.

Ducesa se ridicase. Cu chipul chinuit de o tulburare puternică, cu pleoapele pe jumătate lăsate, spre a mai tăinui puţin din flacăra ce-i mocnea în priviri, ducesa rosti cu hotărîre :

— Ce-mi pasă, la urma urmelor, ce a făcut regele ? Nu mă interesează decît omul, nu vreau să-mi amintesc decît de actul josnic pe care l-a săvîrşit îngăduind sau ordonînd, poate, asasinarea contelui René, soţul meu !... Doamna de Maintenon ? Nu o cunosc şi nici nu vreau să o cunosc !... Este străină de necazurile mele. Dar pe el, pe rege, îl urăsc, cu toată ura pe care am nutrit-o împotriva ministrului său ; îl ţin răspunzător de cumplitele vini pe care i le aduceam celuilalt şi de aceea accept propunerea făcută... Mergeţi la baron, spuneţi-i să-i adune pe cei cîţiva gentilomi încă nehotărîţi şi fiţi cu toţii aici peste o oră ; vă voi aştepta... Dacă influenţa pe care credeţi că aş putea-o avea este adevărată, voi înfrînge şi ultimele şovăieli...

— O, ducesă ! Ducesă ! se bucură Thorigny. Salvaţi Franţa !

— Nu ! răspunse ea cu glas muşcător. Soarta Franţei mă priveşte mai puţin ! O iubeam, pentru că îmi dăruise pe René şi pe Lilias... Mi i-a luat înapoi... Cu ei a plecat şi inima mea ! O, e crudă Franţa cu spaniolii... Vreau să mă răzbun, vreau să răzbun în acelaşi timp pe Maria Tereza, nobila şi nefericita mea prietenă...

Inès se opri un răstimp, pentru a urma cu şi mai mare înfocare :

— Mergeţi, dragul meu prezident, mergeţi !

Domnul de Thorigny sărută respectuos mîna albă ce i se întindea şi se întoarse în saloane, încîntat de misiunea pe care o avea de îndeplinit. Ducesa se lăsă să cadă într-un fotoliu şi începu să-şi adune gîndurile. Trecutul prinse iarăşi viaţă, umplîndu-i amintirile cu tot ceea ce avea mai groaznic, după o fericire mult prea scurtă. Îl revăzu pe conte într-un lac de sînge, i se păru că-şi revede şi fiica răpită de brutele care o chinuiau şi, pentru prima oară de cînd o întîlnise pe Marie, lacrimile îi izvorîră iarăşi din ochi şi i se rostogoliră pe obraji. Fiica ei !

Amintirea aceasta, îndeosebi, o făcea să sufere cumplit! Putuse uita oare de ea pînă într-atît, încît să înceteze a o mai căuta? Da! Se căia și își spunea în gînd mamă rea!... Se învinuia că nu se mai gîndea decît în arare răstimpuri, iar cînd încercă pentru a mia oară să-și reamintească icoana copilului în leagăn, o alta îi apăru: cea a Mariei! Marie!... Cum de avea atîta putere asupra ei? Zadarnic încerca să înțeleagă... Căută să-și reamintească trăsăturile micuței Lilias, ale copilului ei... Dar necontenit chipul Mariei era cel care îi răsărea în față. Atunci se revoltă. Dragostea pe care o nutrea pentru o străină i se păru odioasă. O datora alteia, fiicei sale! De ce o dăruia acestei necunoscute? Neaflînd răspuns la întrebare, găsi că vinovați ar fi soarta, Dumnezeu și fu gata să blesteme. Iar răzbunarea, dorința aceasta nepotolită, învălmășindu-se cu celelalte simțăminte ale ei, se contopeau în cugetu-i slăbit, ucigîndu-i pentru scurtă vreme celelalte însușiri. Chin groaznic și nespus, îndurat ori de cîte ori își întreba conștiința. Și, ciudat fenomen, cu neputință să și-l lămurească, de vreme ce conștiința o ierta.

Ușa ce dădea spre anticamera din fața galeriei se deschise încetișor; era Georges d'Artagnan.

Ducesa nu-l auzi, nu-l văzu; abia cînd fu chiar lîngă ea și o salută, ea întoarse încet capul.

— Dumneata! făcu ea, fericită că cineva o smulgea amarelor ei gînduri.

— Eu însumi, doamnă ducesă, răspunse tînărul. Iertați-mă că mă prezint astfel în fața dumneavoastră, dar ceea ce vreau să vă spun este foarte grav!

— O, foarte grav! repetă ea, încercînd să surîdă. Nu cumva conspiri și dumneata, cavalere?

— Nicidecum, doamnă! Să mă ferească sfîntul!

— A, și pentru ce mă rog?

— Pentru că un gentilom care a jurat credință regelui său nu are voie să-și calce legămîntul!

— Dar dacă regele se dovedește nedemn de a primi legămintele ce i se fac?

— El nu are a da socoteală decît Domnului!

— Cu alte cuvinte, murmură ea cu un zîmbet schimonosit, e un semizeu care poate săvîrși orice nelegiuire, fără a fi pedepsit. Ei bine, eu, domnule, adăugă ea ridicînd glasul, nu m-am legat cu nici un jurămînt în fața acestui mîrșav monarh!

— Rogu-vă, doamnă...

Ea îi curmă vorba.

— Dar cum ai aflat că-i vorba de o conspirație?

— În seara aceasta, în saloanele palatului în care ne aflăm, mi-au fost șoptite la ureche cîteva vorbe.

— Și nu vrei să te alături ei?

— Așa cum nici dumneavoastră nu ați face-o, doamnă...

— Domnule!

— După ce îmi veți fi dat ascultare! continuă Georges netulburat.

— Adevărat, uitasem: cele ce ai să-mi spui sînt lucruri foarte grave?

— Foarte!

— Așadar, vorbește, domnule!

Tînărul făcu cîțiva pași; apoi, după ce se înclină, rosti cu glas hotărît:

— Pentru cîteva clipe, doamnă ducesă, vom lăsa, credeți-mă, politica deoparte.

— Fie, cavalere... Și despre ce vom vorbi?

— Despre lucruri mai apropiate sufletului!

— Mai apropiate sufletului?

— Și care vă vor privi mult mai îndeaproape, sînt sigur, decît orice soi de conspirație.

— Adevărat?

— Sînt pe deplin încredințat.

— Știi că mi-ai stîrnit, peste măsură, curiozitatea? Georges schiță o plecăciune.

— Ei bine, lămuriți-mă, urmă ducesa.

Iar fiindcă el tăcea:

— Ce te oprește?... Gravitatea lucrurilor?

— Poate! îi răspunse el, mult prea absorbit de cele ce avea să spună pentru a înțelege că era luat peste picior în privința greutății tainei sale.

— Nu te teme, urmă ea, tot cu o umbră de ironie; poți vorbi fără opreliște!... Sînt curajoasă și am devenit, într-un anume fel, destul de nepăsătoare.

— Ei bine, doamnă, cu atît mai bine, urmă hotărît Georges; căci cugetul dumneavoastră va trebui să-și

amintească de o zi îngrozitoare, menită să vă pricinuiască adîncă tulburare !

Inès întrebă atunci cu un glas care nu mai părea atît de sigur :

— Despre care zi vorbești ?

— Să presupunem o clipă, continuă grav tînărul, să presupunem că ne aflăm în noaptea de doisprezece aprilie a anului 1678...

— În noaptea de doisprezece aprilie 1678 ?

Atunci ducesa sări deodată în picioare, de parcă trupul i-ar fi fost pus în mișcare de un arc ; privirea îi era rătăcită, gura strînsă, expresia chipului cumplită, amenințătoare.

— Noaptea de doisprezece aprilie 1678 ! mai repetă ea.

— Da. Și mai presupuneți că în loc să vă aflați într-unul din saloanele palatului Lambert de Thorigny, ne-am găsi...

— Isprăvește ! izbucni ea într-un fel de geamăt.

— În fața cheiului Pont-Marie, la răspîntia dintre cheiul Anjou și strada La Motte-aux-Papelards.

— Ah, exclamă ducesa, ducîndu-și mîna la inimă. Și, cuprinsă de amețeală, se prăbuși în jilț.

Ochii ei priveau țintă în gol. Trăi o clipă de nebunie. Vru să vorbească, dar nu izbuti. Rămase astfel, nemișcată, cu brațele atîrnînde, cu buzele tremurînd în neștire, cu respirația întretăiată.

— Veniți-vă în fire, vă rog ! strigă tînărul, apropiindu-se în grabă și cu atît mai descumpănit de efectul produs, cu cît crezuse chiar în nepăsarea prefăcută a ducesei. Veniți-vă în fire, doamnă și ascultați-mă, vă rog, vă rog din suflet !

Ducesa făcu un efort să-și recapete cumpătul. Apoi, cu glas întretăiat, cutremurat de hohote de plîns :

— Ah, domnule, ce amintire mi-ai adus în față !

— O amintire cumplită, știu !... Dar trebuie !...

— Trebuie ? repetă ea, parcă fără să știe ce spune.

— În noaptea aceea, urmă Georges, un gentilom a fost asasinat.

— René !

— Domnul conte d'Ablincourt, soțul dumneavoastră...

— Cum, știi ? se miră ea.

Apoi, așa după cum baronul de Souvré se minunase întîlnindu-l pe Georges în coliba podarului, ea adăugă ca pentru sine :

— Este noaptea stafiilor !... După șaisprezece ani, doi oameni mă recunosc și îmi vorbesc de conte, în mai puțin de o oră !

— Știu tot, zise cavalerul, răspunzînd la prima frază, singura pe care o auzise.

— Dar cine ești dumneata, de-mi poți reaminti toate acestea ?

— Un prieten, doamnă !

— Și celălalt mi-a spus același lucru, gîndi ea. Apoi, cu glas tare : Un prieten. Oare mai am prieteni ?

— Aveți, doamnă ducesă, nu vă îndoiți. Iar prietenii aceștia neștiuți sînt poate tot atît de sinceri pe cît de devotați.

— Atunci, reluă ea, regăsindu-și o parte din puteri, în loc să mă țină pe loc, de ce nu mă îndeamnă la răzbunare ? Îmi cunoști taina și te prinde mirarea că-l urăsc pe rege ? Dacă mi-ai fi cu adevărat prieten, te-ai alătura urii mele și ți-ai dărui brațul pentru a-l lovi.

Tînărul d'Artagnan se simțea destul de stingherit în fața acelei porniri războinice, iar apelul indirect ce se făcuse la prietenia sa îl punea în și mai mare încurcătură... Totuși, prezența sa de spirit nu-l părăsi nici de astă dată :

— Există altcineva mult mai dornic a se răzbuna...

— Altcineva !... Cine, mă rog ?

— Domnul conte d'Ablincourt !

Ea îl atinti cu privirea și, îngrozită, bîigui cuprinsă din nou de un tremur :

— René !... Nu te înțeleg... Vorbește limpede...

Georges căută tocmai anume cuvinte de răspuns, menite să mai îndulcească, pe cît cu putință, emoția puternică pe care o pricinuise, cînd sărmana femeie întrebă într-un strigăt :

— René ! Ah, Dumnezeule !... Ai vorbit de René ?

Apoi, după un răstimp în care își aduse mîinile la frunte apăsîndu-și-o :

— Contele d'Ablincourt se poate răzbuna, răzbunîndu-mă pe mine ? Asta ai vrut să spui, nu-i așa ?

Cavalerul încuviință printr-un semn al capului.

Atunci ea scoase un strigăt groaznic :

— Ah, Dumnezeule mare, Dumnezeule bun ! René nu a murit ?

— Trăiește !

Femeia se clătină. Georges o sprijini.

— Nu mă amăgești, nu-i așa ? întrebă ea după cîteva clipe. Prea ar fi crud dacă mi-ai da o speranță ce nu și-ar putea afla împlinirea ! Ar fi un chin de nespus... După ce am suferit atît...

— Nu, doamnă, nu ! răspunse tînărul. Nu vă amăgesc ! Contele trăiește. Vă jur !

— Trăiește, repetă ea fericită, împreunindu-și mîinile ca pentru a mulțumi în taină Cerului.

Încredințat că va pricinui încă o tulburare puternică, dar sigur înlăuntrul sufletului său că vrednica femeie va ști să îndure bucuria mult prea mare ce avea să i-o aducă, Georges continuă, scurtînd într-un fel misiunea ce-i fusese dată :

— Soțul dumneavoastră trăiește, doamnă... și fiica dumneavoastră...

— Fiica mea ? întrebă ea uluită.

— A fost salvată...

De data aceasta lovitura doborî trupul acela mult prea firav și atît de zdruncinat. Sprijinită de cavaler, ducesa se lăsă ușor pe spate și rămase neclintită, cu ochii pe jumătate închiși. În chiar clipa aceea însă ușa dintre cele două încăperi se deschise ; era contele d'Ablincourt, care o ținea îmbrățișată pe Marie. Se apropiară încetișor, urmați de Folavril și de Malvenu care, cînd și cînd, își stăvileau cu pumnii năvala lacrimilor. Georges le făcu loc.

— Inès ! Iubirea mea ! izbucni contele, căzînd în genunchi la picioarele ei.

— Mamă, murmură fata, îngenunchind și ea.

— Dumnezeule ! strigă deodată d'Ablincourt, ridicîndu-se pe jumătate. Dar se pierde !

— Nu, domnule conte, sughiță Folavril. Asemenea emoții nu ucid... Dimpotrivă, ele dau viață !

— Și uitați, adăugă Malvenu nu mai puțin tulburat ; deschide ochii ! Vă privește... Plînge...

Într-adevăr, venindu-și cu încetul în fire, fiica Bogatului-Duce își îndrepta privirile încețoșate spre chipul palid al nefericitului conte.

— René ! spuse ea ca într-o șoaptă.

— Inès... Inès... În sfîrșit, te regăsesc !

Atunci, luînd mîinile dragei sale le duse pătimaș la buze. Lîngă ei fata plîngea cu fața în mîini.

— Lilias ! izbucni doamna d'Ablincourt, îmbătată de fericire.

Și dorind să vadă neîntîrziat chipul iubitei sale copile, îi ridică încetișor capul ; dar nu-și încheie bine mișcarea, că scoase un geamăt amar mustrător :

— Marie ?... Fiica mea ?...

Iar privirile i se opreau asupra fiecăruia dintre cei ce o înconjurau, părînd a cere dezlegarea tainei.

Folavril și Malvenu, înăbușind în sufletele lor deznădejdea care îi cotropea, făcură un pas și rostiră solemn:

— Jurăm !

Auzind cele două glasuri răsunînd ca unul singur, Georges d'Artagnan tresări.

— Ei drăcie ! își spuse. Oare să mă lase memoria ? Dar, e mult de atunci, i-am mai întîlnit pe gentilomii aceștia... Dar unde ? Oricum, o să-i întreb...

Apoi, ca și cînd vălul ce-i acoperea trecutul s-ar fi sfîșiat, ducesa slobozi un strigăt de bucurie și fericire ! Strigătul mamei care își regăsește copilul iubit și socotit pierdut pentru totdeauna ; cuprinzînd-o în brațe, o acoperi de sărutări, de alinturi, repetînd drăgăstoasele nume pe care i le dăduse în pruncie.

— Lilias !... micuța mea dragă ! Îngerul meu !... Comoara mea !... Ești tu, tu cu adevărat ! spunea ea întruna, printre lacrimi. Și ai trăit în preajma mea, fără să pot descoperi adevărul ! Fiica mea se afla lîngă mine, și eu nu știam !... Îți spuneam Marie și nu vedeam în tine decît o străină ! Dar te iubeam !... O, da, te iubeam mult, de vreme ce prezența ta îmi devenise necesară, de vreme ce nu mai puteam trăi fără tine !... O, adăugă ea, întorcîndu-se spre Folavril și Malvenu, fiți binecuvîntați, pentru că mi-ați adus-o înapoi.

Apoi îi întinse soțului ei mîna rămasă liberă, spunînd :

— În sfîrșit, iată-ne din nou împreună ! Împreună ! O, de data aceasta nimeni nu va mai putea să vă smulgă din brațele mele.

— Inèes ! murmura contele. Lilias ! cît de mult vă iubesc.

Inimile celor strîns îmbrățișați nu alcătuiau, ca să zicem așa, decît una singură ; stătură astfel vreme îndelungată. După primele clipe de domolire a simțămintelor dezlănțuite, doamna d'Ablincourt, ținîndu-și aproape ființele dragi, le punea întruna întrebări, căci adresîndu-se cînd unuia cînd altuia, nici măcar, nu aștepta răspunsurile.

— René, se mira Inès, prin ce minune ai scăpat de moarte ? Iar pe tine, copilă prea-iubită, cine te-a făcut să ajungi în brațele generoșilor tăi protectori ?... Cît de mult trebuie să fi suferit, dragul meu René ! Și ce palid te-am văzut în noaptea aceea îngrozitoare !... Dar tu, draga mea, te gîndeai uneori la mama ta și doreai să o cunoști ?

În bucuria ei, nu avea ochi decît pentru ai săi și, uitînd de străinii aflați de față, își deschidea fără sfială inima ; căci înainte ca vreunul dintre cei doi întrebați să fi putut da răspuns întrebărilor ei, le ferecа gura cu cîte o sărutare, fericită de nesperata bucurie cu care o dăruise cerul.

Dar iată că Georges d'Artagnan, tot mai neliniștit și vădit nerăbdător în fața scenei ce se prelungea, interveni :

— Nu vi se pare că ar fi o nesocotință să mai zăbovim aici ?

— Nu ! îi răspunse Inès, puțin înciudată — căci dacă bucuria este de felul ei năvalnică, nu-i place să fie stăvilită — în salonul acesta, în jurul căruia veghează domnul de Thorigny, ne aflăm în siguranță ; dealtfel nici nu pot pleca de aici, întrucît am hotărît să-l aștept pe unul dintre cei mai buni prieteni ai tăi, René !

— Un prieten ? întrebă René, cuprins de o îndoială.

— Da, baronul Raoul de Souvré...

— Souvré ! răcni gentilomul proscris, cu atîta mînie în glas, încît sărmana femeie și tînăra fată îl priviră înfiorate. Souvré, repetă el într-un rînjet. Ah, își zice prietenul meu ? Dar el este cel ce a vrut să-mi ia viața, Inès ! Făptașul tuturor suferințelor noastre !

— El ! izbucni ducesa, îngrozită.

Apoi, repede, de parcă ar fi vrut să știe pe loc cumplita taină pe care o întrezărise :

— Vorbește, René, căci nu mai înțeleg ; baronul de Souvré îmi spunea aici chiar, în urmă cu cîteva clipe, că nimeni altul ca el nu-ți putea fi mai credincios.

— Nemernicul ! răspunse contele. El este acela, Inès, mă auzi ? El este cel care m-a lovit cu pumnalul.

— Ah ! izbucni spaniola, vînturîndu-și mîinile în gol, ca pentru a-l apuca de gît pe mizerabil și a i-l suci. A, ar fi și făcut-o desigur, dacă acela ar fi fost de față. Nu i-ar fi dat drumul decît după ce l-ar fi văzut horcăind, dîndu-și viața. El, el, el ! repeta ea, iar glasul atît de melodios altfel, devenise șuierător, de nerecunoscut.

— Dar iată că ceasul răzbunării a sunat, urmă contele. Îl voi ucide chiar în noaptea asta ! Am jurat !

— Nu ! sări Inès.

Privirile tuturor se întoarseră spre ea.

— Nu ! rosti ea și mai apăsat. Nu vreau să-ți pui viața în primejdie.

— Inès !

— Nu vreau !

Apoi, pe un alt ton :

— Vrei să te bați cu omul ăsta ?

— Da, căci eu nu ucid pe la spate !

— Ei bine, nu-ți îngădui !

Contele se pregătea să răspundă, dar Inès nu-i dădu timpul.

— Nu-ți îngădui ! stărui ea și mai energic. Cu un asemenea nemernic nu se bate nimeni.

— Așadar mă sfătuiești să dau uitării răzbunarea ? întrebă d'Ablincourt.

— Eu să-ți dau asemenea sfat ? strigă Inès cu ochii strălucind de ură. O, dar privește-mă bine !... Nu sînt o Sandoval ? Nu vezi că sînt și mai însetată decît tine de sîngele acestui om ? Nu vezi că-i doresc moartea, mai

aprig chiar decît tine ? Răzbunare ! urmă ea. O, da. De cînd mă gîndesc la ea, punînd pe seama altora crima groaznică ce mînjise, de fapt, mîinile acestui monstru !... Îl învinuiam pe marchizul de Louvois, primul tău duşman ! Îl învinuiam pe rege. Şi eram cît pe ce, din pricina unor aparenţe mincinoase, să servesc drept unealtă unei conspiraţii prosteşti, urzită chiar de către cel ce ţi-a fost ucigaş ! O, binecuvîntat fie Domnul ! Îl voi lovi pe vinovat cu propriile lui arme ! Căci va muri ! Va muri !

Cu capul sus, cu privirea numai flacără, cu chipul chinuit, cu respiraţia gîfîitoare era în acelaşi timp înfricoşătoare şi minunată !

— Inès !... Inès !... strigă d'Ablincourt.

— Mă crezi nebună ? răspunse ea. Oare nebunia putea rodi în mintea mea gîndul ce mi-a venit ?

Apoi, văzînd că René vrea să spună ceva :

— Nu-mi pune întrebări ! Lasă-mă să trec la fapte !

— Dar ce vreţi să faceţi, întrebă Georges, vorbind parcă fără voia lui.

— Ce vreau să fac ? Ascultaţi ! Vreau pentru el o moarte ruşinoasă... Vreau să-l dau pe mîna călăului !

Toţi cei de faţă se înfiorară.

— Ei bine, nu sînteţi de o părere cu mine ?

— Inès, murmură contele, mă tem să nu te amăgeşti!... Baronul de Souvré este puternic.

Dar ducesa se sumeţi, trufaşă, plină de mîndrie.

— Dacă e puternic folosind uneltirea, eu sînt prin avuţie, frumuseţe, preţuire ; şi fiindcă nefericirea mi-a întreit puterea, îl voi înfrînge !

— Mai bine i-am veni noi de hac, îşi dădu cu părerea Georges, cu palma încleştată pe mînerul spadei.

— Nu, domnii mei, îmi aparţine ! Eu voi încheia toate socotelile, fără ajutorul nimănui ! În chiar locul şi noaptea acesta !

— Dar dacă ne-aţi lăsa pe noi, pe marchizul de Bellevenue şi pe mine, se încumetă, sfios, Folavril. Am isprăvi repede !

— Fireşte ! întări Malvenu pe acelaşi ton. Nobilul meu amic şi cu mine l-am da gata dintr-o înghiţitură.

— Nu ! Nu ! răspunse Inès. Ceea ce am hotărît se va împlini ! Eu îl vreau... Vă rog !

Apoi, trecîndu-şi cîte un braţ pe după mijlocul Mariei şi al soţului ei, adăugă :

— Veniţi ! Aveţi încredere în mine ! Vom fi bine răzbunaţi !

Păşind înaintea lor, Georges deschise uşa. Toţi patru pătrunseră în anticameră, de unde trecură prin nesfîrşita galerie, pînă ce dispărură.

Rămaşi singuri, Folavril şi Malvenu, pradă durerii pe care nu şi-o mai puteau ascunde, se lăsară să cadă pe scaune, unul în faţa celuilalt.

XXVII

DOUĂ MARI DURERI

Din depărtare, sfîşiind cînd şi cînd tăcerea grea ce se lăsase acum în acea încăpere, zvonul viorilor ajungea pînă la urechile celor doi foşti aventurieri, asemenea unor vaiere, a unor gemete.

Sufereau nefericiţii ; inima le era atît de îndoliată, încît ar fi dat orice să se descotorosească de bogăţiile ce le aveau în stăpînire, spre a putea fi din nou voioşi ca odinioară. Să vorbească ? Le era cu neputinţă ! Să plîngă? Se chinuiau să-şi ascundă unul altuia această slăbiciune ; cu toate acestea, în ciuda voinţei puse în joc, lacrimile îndărătnice le ţîşneau de sub pleoape, croindu-şi, tăcute, drum de-a lungul obrajilor, spre a se pierde în asprele mustăţi.

Pentru ei, lovitura era cu atît mai mare, cu cît era, ca să spunem drept, întru totul neprevăzută. Nu se pregătiseră defel. Niciodată nu le trecuse, cu adevărat, prin minte că va veni ziua în care aveau să fie nevoiţi să se despartă de micuţa lor Marie. Şi iată că, dintr-o dată,

17*

fericirea aceasta mare, cu care se obișnuiseră, viața aceasta calmă, liniștită, alcătuită în mare parte din dragostea unei tinere fete, totul se spulbera, lăsînd în jur un gol uriaș, de care se speriau, văduviți de orice urmă de nădejde. Marie nu mai putea fi a lor ! Nu mai puteau să o îmbrățișeze !... Nu mai aveau cum să-i îndeplinească micile plăceri, lucru care le aducea nespusă bucurie, nu aveau să mai vegheze asupra ei, să o iubească... Nu avea să mai fie, deci, copilul lor, fiica lor... Contele d'Ablincourt și soția sa, contesa, cunoscută pînă atunci ca ducesă de Sandoval îi puseseră în fața adevărului ! Își simțeau viața distrusă pe veci. Simțeau, înțelegeau. Nu se îndoiau de dragostea copilei. Avea să-i iubească și de aici înainte, dar dragostea aceasta nu avea să le mai fie dăruită doar lor. Cîndva, își aduceau ei aminte, avuseseră de luptat împotriva geloziei dintre ei, simțămînt pe care l-au biruit mulțumită prieteniei lor vechi și fără de cusur. Își iertaseră multe unul altuia, iar după aceea, adăugîndu-se și obișnuința, îndoita paternitate li se păru ușor de îndurat, astfel că o primiră deschis, fără gînduri ascunse.

Dar acum, lucrurile aveau să se schimbe : Marie avea un tată, unul adevărat, și o mamă !

Iar ei ? Ei ce însemnau ? Niște străini !... Poate niște prieteni... cărora copila avea să le surîdă mai departe, aplecîndu-și din obișnuință fruntea, pentru ca ei să i-o sărute fugar. Nu la asta visaseră, nu asta nădăjduiseră ! Atît de sigură li se părea destrămarea fericirii lor, încît nici măcar nu se gîndiră la un mijloc de a și-o păstra în parte.

Ce aveau să facă de aici înainte ?

Durerea care îi cotropea nu le lăsa putința de a mai gîndi. Prostirea lor ținu cîteva minute, după care Folavril înălță cel dintîi capul :

— Malvenu, spuse el cu hotărîre, în numele lui Dumnezeu, aș avea o idee.

Cel apostrofat îl privi.

— Și eu aș avea, Folavril ! răspunse el.

— Micuțule, micuțule ! Haide, spune !

— Nu !... Tu mai întîi, marele meu prieten.

— Fie ... Cînd spun „idee", poate că nu e chiar cuvîntul cel mai potrivit.

— Nu te înțeleg.

— Așteaptă ! O să te lămuresc...

Și, ridicîndu-se, Folavril se apropie încet de tovarășul său, se aplecă la urechea lui și-i murmură cu glas cumpănit, totuși încă mult prea tare :

— Te-aș ruga să-mi faci un serviciu.

— Și eu ! i-o întoarse Malvenu.

— Ia să vedem ce anume ceri tu prieteniei mele, micuțule.

— Nu înaintea ta, demnul meu prieten.

— Nici nu mă gîndesc !

— Eu și mai puțin !

— La naiba ! Așa nu o să mai sfîrșim niciodată.

Din vremurile în care își exercitaseră libera lor profesie, păstraseră vrednicul de laudă obicei de a fi totdeauna bine înarmați. Astfel că, dintr-o singură mișcare hotărîtă, își vîrîră mîna dreaptă sub surtuc, și scoaseră fiecare cîte un pistolet ; apoi, cu mîna întinsă și închizînd ochii, spre a nu mai vedea nimic, rostiră într-un glas :

— Serviciul pe care îl aștept de la tine, prietene, este să-mi zbori creierii !

Și cum nici unul nici celălalt nu se aștepta la asemenea rugăminte din partea tovarășului său, făcură un salt înapoi.

— Cum ? izbucni Folavril, uluit.

— Cum ? făcu la fel Malvenu.

Se priviră ; arma ucigașă ținută de mîna prietenă îi înduioșa.

— Vrei să mori ? reluă primul.

— Vrei să-ți iei viața ? întrebă cel de al doilea.

— Mă privește ! răspunse Folavril supărat. Sînt stăpîn pe viața mea, ce dracu !

— Pare-mi-se că și a mea îmi aparține ! făcu micuțul cu cel mai dulce glas al său, înălțîndu-și cu mîndrie capul.

— Bine !... dar, la urma urmei... pentru ce vrei să mori ?

— Fiindcă... Fiindcă... Dar tu ?

— O, eu, răspunse uriașul, pentru un motiv foarte... foarte personal.

Malvenu îi luă mîna încetișor.

— Lasă că te-am înțeles !

— Și eu, prichindelule !

Amîndoi murmurară, copleșiți de amărăciune :

— Marie !... Micuță Marie !

— Vezi, gîndești ca și mine ! bunul meu prieten, spuse Malvenu după un răstimp de tăcere.

— Ei bine, da, răsună glasul ca de tunet al nedespărțitului său tovarăș. Nu mă feresc a o spune ! Mi se pare acum că nu aș mai putea trăi !... Martor mi-e Domnul !... M-aș chinui clipă de clipă, minut cu minut, secundă cu secundă !

— La fel îmi spun și eu !

Folavril continuă :

— Și, dacă stau să mă gîndesc... Ei bine... Ei bine... mi-ar face plăcere să călătoresc în lumea cîrtițelor, însoțit de dragul meu Malvenu.

— Nimic nu mi-ar fi mai pe plac, încuviință acesta, decît să săvîrșesc asemenea călătorie de agrement în tovărășia bravului meu Folavril.

— Spui drept, micuțule ?

— Drept, prea vrednice prieten !

— Ei bine ! S-a făcut ! Sfinți apostoli, s-a zis și răszis!... Vom muri !... Vom muri împreună... mînă în mînă, legați și după moarte, așa cum am fost în viață !... Vom alcătui un singur trup... un singur suflet... o singură ființă !... Numai că vezi, adăugă fosta cătană, vlăjganul, după cîteva clipe de gîndire, mi-ar fi silă să umplu de sînge locuința aceasta mult primitoare, iar viorile sînt de prisos în contradansul plănuit.

— Atunci, să plecăm de aici...

— Fie ! Dar încotro s-o apucăm ?

Cîteva clipe Malvenu căzu pe gînduri, apoi răspunse :

— Să mergem la Pont-Marie... Acolo ne-a apărut ea pentru întîia oară, acolo îi vom rosti numele într-un ultim suspin.

— S-a făcut ! Să mergem !

Dar Malvenu nu se clinti ; părea stînjenit.

— Ce faci ? îl întrebă prietenul său.

— Bine, să plecăm ! zise omulețul, dar să plecăm așa... fără să o mai vedem ? Fără să-l mai vedem pe conte... Pe doamna contesă, ducesa ?

— La ce bun ? întrebă celălalt. De ce să mai suferim ? Să ajungem, poate, să-i urîm pe cei pe care îi iubim ?... Nu !... Nu !... Să ne facem nevăzuți, fără să mai spunem nimic, ca niște oameni care suferă cu adevărat ! Ca niște martiri ! Să nu tulburăm bucuria altora !... Vino !

— Să mergem ! spuse disperat Malvenu.

Și se îndreptară spre ușa din fața galeriei.

Deodată, marchizul care pășea primul își înăbuși un strigăt și rămase țintuit locului.

— Ce ți s-a întîmplat ? întrebă Folavril, oprindu-se la rîndul său.

— Privește ! O, privește !

Uriașul privi în direcția arătată și nu putu să nu strige :

— Uite-o pe Venus cea neagră ! Da, ori de nu o fi așa, frînge-mi-s-ar oasele !

Capul Caritei se și ivise în crăpătura ușii ; un cap mare și brun, care iscodea cu privirea salonul.

Carita nu mai era tînăra și frumoasa fată de culoare de altădată. Anii ce se scurseseră lăsaseră urme și o împliniseră, nu glumă. Greu ai mai fi putut-o lua drept o tînără ; cu toate acestea nimic nu dezvăluia încă acea îmbătrînire timpurie de care sînt atinși, îndeobște, copiii de la latitudinile înalte ; clima noastră temperată îndulcise, în ce o privea, efectele timpului.

— E doar o închipuire ! murmură Malvenu, tremurînd tot și împreunîndu-și mîinile.

Carita înaintă, legănîndu-se ca animalele ce calcă pe toată laba piciorului, ca oamenii stînjeniți, în mișcări, de prea multa lor împlinire trupească.

— Pe viața mea ! murmură Folavril. Cam prea durdulie pentru o închipuire !

— Iertați-mă, domnii mei, făcu ea dezvelindu-și dinții de un alb ivoriu. Nu cumva ați zărit-o pe doamna ducesă de Sandoval ?

— Vorbește ! susură Malvenu căzut în minunare. Și ce vorbire încîntătoare !

Folavril răspunse :

— Doamna ducesă a fost într-adevăr pe aici, sînt doar cîteva clipe... s-a întors pesemne în saloane.

— Nu am găsit-o acolo, gîndi cu glas tare Carita. Mă mai duc o dată. Vă mulțumesc, domnii mei.

Și, fără nici o altă vorbă, o luă încet spre ușă, astfel că dispăru din fața nefericitului Malvenu, care se văzu nevoit, într-atît de mare îi fusese uimirea, să se sprijine de spătarul unui jilț.

— Haide, haide, îl îmbărbătă Folavril apropiindu-se de el. Curaj !

— Mi-a fost deci dat să o reîntîlnesc !... Acolo !... Acolo !... mormăia omulețul. Iar ochii nu i se mai dezlipeau de locul în care îi apăruse frumusețea neagră.

— Iată o mîngîiere pe care sfinții din rai s-au gîndit să ți-o trimită, se crezu dator să spună, fără a se arăta prea convins, iubitorul de sudalme, aproape pocăit.

— Da... Da... Ai dreptate... vrednicul, nobilul meu amic... Voi muri cu numele Mariei pe buze și cu icoana dragei mele în suflet... Ai băgat de seamă ce rotunjimi voluptoase !... Dar mi-e totuna !... sughiță el, căzînd în brațele prietenului său, am suferit prea mult !

Folavril îl susținu, șoptindu-i la ureche :

— În curînd, prietene, totul se va sfîrși.

Dar venindu-și dintr-o dată în fire, Malvenu întrebă :

— Moartea este singurul leac pentru suferințele mele, nu-i așa ?

— Nu văd altul ! răspunse fostul spadasin, plin de bună-credință.

— Atunci, spuse iarăși sărmanul deznădăjduit, mergem ? Să mergem cît mai repede ! Să nu mai așteptăm, căci aș fi în stare să înnebunesc !

— Haide dară, micuțule !

Apoi, întorcîndu-și privirile spre galerie :

— Adio, Marie, făcu el !

— Adio, fata noastră ! făcu și Malvenu.

După aceea cu glas mai scăzut, parcă pentru sine :

— Adio, visul meu frumos !

Încetișor, cu capetele plecate, cu privirea rătăcită, cu pas șovăitor, ei ieșiră din salon prin aceeași ușă prin care, cu cîteva clipe mai înainte, dispăruse Carita.

Dar nu făcură decît cîțiva pași, că se și ciocniră de președintele de Thorigny, care se întorcea voios, cu chipul străluminat de bucurie.

— Plecați, domnilor ? îi întrebă el.

Amîndoi arborară un aer zîmbitor :

— Nu, nu, declară Folavril. Mergem să facem o plimbare... mai lungă !

— O, da !... Foarte lungă, adăugă Malvenu.

— Mergeți, domnilor, mergeți !... Și la revedere ! făcu președintele, mult prea absorbit de importanta misiune pe care o avea de făptuit, pentru a mai desluși vreun tîlc oarecare în ciudatul răspuns al celor cu care se întîlnise.

Aceștia făcură o plecăciune și trecură mai departe.

Domnul de Thorigny intră în încăperea pe care foștii spadasini o părăsiseră chiar atunci. Mai întîi o căută din ochi pe ducesă, dar, nevăzînd-o, murmură : „Ce să însemne oare asta ? Doamna de Sandoval trebuia să ne aștepte aici !... Să se fi răzgîndit ?“ Spunînd acestea, scoase din buzunar o încîntătoare cutiuță de aur, admirabil cizelată, luă cu mișcări gingașe o bomboană și, lăsîndu-se să cadă pe o canapea largă, începu să cugete, tot făcîndu-și vînt cu batista-i frumos brodată.

Serbarea era în toi.

Doi gentilomi se plimbau încet prin mulțimea care umplea saloanele. Unul dintre ei cucerea luarea-aminte, plină de încîntare, a femeilor. Era binecunoscutul cavaler Georges d'Artagnan. Celălalt, dimpotrivă, devenise pricina curiozității generale. Nici unul dintre oaspeții domnului de Thorigny nu ar fi știut să dea un nume acelui chip mîndru, în care grijile și suferința săpaseră fine riduri.

Lumea și-l arăta discret cu degetul și șușotea. Totul, în personajul acesta, era făcut ca să atragă atenția : înalt, bine legat, avea un mers țanțoș și își purta capul cu semeție. Valurile de lumină ale saloanelor subliniau și mai tare albul său chip încununat de un păr negru în care răsăriseră cîteva fire argintii ; ochii, mult adînciți în orbite, aruncau, cînd și cînd, fulgere, iar gura schița uneori mișcări care imprimau întregii fețe o expresie

sălbatecă. Cu toţii i se fereau din cale. Doamnele şopteau cu glas scăzut :

— E o nălucă.

Avea, într-adevăr, înfăţişarea unei năluci. Părea că priveşte fără să vadă. Mişcările îi erau automate, fără să fie cu nimic dizgraţioase, avea mai degrabă ceva supranatural, aspectul unei făpturi venite de dincolo de mormînt.

Croindu-şi drum prin mulţime, Georges şi misteriosul său prieten se găsiră curînd în faţa unui grup de tineri seniori, în mijlocul cărora vorbea cu înflăcărare baronul Raoul de Souvré. Se opriră. Aplecîndu-se la urechea palidului gentilom, Georges spuse :

— Priviţi !

Şi îi arătă din ochi pe vărul doamnei de Louvois.

În chiar clipa aceea, înălţînd capul, baronul de Souvré zări întunecatul chip a cărui privire se aţintise asupra lui. Tresări fără să vrea.

— Cine este gentilomul acesta ? întrebă el.

Cu toţii întoarseră capetele.

— Uitaţi-vă, acolo !... Acolo !... spuse baronul, alb ca varul de groază, arătînd spre necunoscutul care, ţinîndu-l pe Georges de braţ, înainta prin mulţime.

Nimeni nu ştiu să-i dea un răspuns.

— Ciudat ! murmură el. Ce privire mi-a aruncat !

Apoi, trecînd la altă întrebare :

— Dar cel care îl însoţeşte ? Cavalerul ăla blestemat... O, dar pe el îl cunosc şi o să-l pun să-şi plătească o datorie de sînge.

— Hm, cavalerul Georges este, zice-se, o spadă straşnică ! îi strecură la ureche vicontele de Rigny.

— Fiţi cu băgare de seamă ! îl povăţui şi Pontalès.

Străduindu-se să alunge din minte neplăcuta imagine, precum şi nefastele previziuni, baronul îşi continuă discuţia cu tinerii aceia care păreau să-l asculte cu mare luare-aminte.

Deodată, nu departe de grup, se deschise o uşă, iar un valet vesti :

— Domnul conte de la Fère !... Domnul cavaler de Herblay !

— Cavalerul de Herblay ! Nu este cumva un vechi „muşchetar cenuşiu“, care a făcut parte din vestita treime : Athos, Porthos şi Aramis ? se miră vicontele de Rigny, întrebînd pe cei ce se aflau lîngă el.

— Într-adevăr, este Aramis, răspunse domnul de Pontalès. El însuşi, cu prietenul său Athos.

— Mai lipseşte al treilea.

— Porthos ? Da, acela a murit !

Georges şi gentilomul cu chip palid ieşiseră întru întîmpinarea noilor sosiţi.

— Prietene, iată-l pe fiul lui d'Artagnan ! spuse cavalerului de Herblay contele de la Fère, prezentîndu-i-l pe Georges.

Cel ce se făcuse vestit sub numele de Aramis îl privi pe tînăr cu înduioşare.

— Da, îi recunosc trăsăturile !

Apoi, întinzînd spre fiul prietenului său mîna-i albă şi fină, rosti cu un glas uşor tulburat :

— Fii brav ca şi tatăl tău, dragul meu !

— Este, este ! întări, simplu, contele de la Fère.

— Bine !... Foarte bine !... încuviinţă cavalerul.

Apoi, către prietenul lui Georges, care se trăsese, discret, deoparte.

— Dumneata ! murmură el şoptit, înfrînîndu-şi un gest de spaimă. Dumneata, conte ! Imprudentule ! Ai să te pierzi !

— Nu-mi mai pasă ! spuse răspicat gentilomul cu chip alb. Pot să mor, le-am revăzut.

— Pe cine ? Pe contesă ?

— Da, pe scumpa-mi Inès, soţia mea şi pe Lilias, fiica.

— Şi mai vorbeşti de moarte ? strecură ironic cavalerul. Nebun ce eşti !... Trebuie să fii de acord cu mine că ai o logică ciudată...

Contele se pregătea să răspundă.

— Vino ! Vino ! îi porunci cu aprindere vicontele de Herblay, luîndu-l de braţ.

Şi toţi patru se pierdură în mulţime, cu aerul cel mai firesc.

Raoul de Souvré nu-i văzuse depărtîndu-se. Tocmai atunci spunea auditorilor săi :

— Da, domnilor, frumoasa, divina ducesă de Sandoval ar fi bucuroasă să vă împărtășească simțămintele privitoare la o anumită chestiune pe care o cunoașteți și de care vă interesați.

— Așadar, ducesa ne va primi ? întrebă unul dintre ei.

— Firește, ce naiba ! Și încă în noaptea asta, peste cîteva minute.

— Cum, aici, la președinte ?

— Domnul de Thorigny va asista la recepție, explică de Souvré.

— Președintele este oare de acord cu convingerile frumoasei ducese ?

— Nu numai că le încuviințează, dar chiar le împărtășește. Ca și mine.

Un murmur de încuviințare a planurilor baronului străbătu grupul tinerilor nobili.

— Și unde ne vom putea vedea cu doamna ducesă ? întrebă vicontele de Rigny care, urmat de Pontalès, se apropiase de recrutorul „Nemulțumiților".

— Într-un salon rezervat, răspunse baronul, unde urechea nimănui nu va putea surprinde cuvintele ce vor fi rostite.

— Sîntem gata ! grăiră mulți dintre cei de față, cu toții tineri zvînturateci, care își făceau din dragoste principalul mijloc de a-și pierde vremea și care, intrînd în conspirația aceea, nu se gîndeau decît la calea de a cuceri inima frumoasei și bogatei ducese Inès.

— Așadar, urmați-mă, domnilor ! reluă de Souvré ; dar, adăugă el, cît mai ușurel, așa încît să nu atragem atenția.

Baronul ieși din grup și, încet, zîmbitor, împărțind vorbe frumoase în dreapta și în stînga, ajunse la ușa ce dădea spre culoar. Acolo fu ajuns din urmă de tinerii pe care îi conduse în încăperea ce preceda salonul ; după ce le recomandă să aștepte și să fie pregătiți a se arăta la chemarea ducesei, deschise ușa și se găsi în fața domnului de Thorigny, încă dus pe gînduri și socotind că vremea se deapănă greu.

În galerie, unde contele și Georges se refugiaseră pentru a doua oară, însoțiți de ducesă și de Marie — cititorii își amintesc că Folavril și Malvenu nu-i întovărășiseră ; în galeria aceasta, scena înduioșătoare dintre cele trei ființe ce se regăsiseră se urma nestingherită.

Georges nu avea puterea să curme dulcile revărsări de simțăminte. Totuși, trebui să intervină, oarecum fără voia lui :

— Domnule conte, cred că ați face bine să apăreți prin saloane.

În fața acestei propuneri neașteptate, contele d'Ablincourt avu o tresărire.

— Crezi ? izbucni el. Dar sînt un proscris, un condamnat ! Adică un ins la cheremul primului venit !

— Da, răspunse Georges. Totuși, cei șaisprezece ani de cînd ați părăsit Franța, la care se cuvine să adăugăm suferințele și chinurile îndurate au făcut din dumneavoastră un alt om ; nu cred că cineva ar putea da un nume copilului dumneavoastră !

— Dar este oare nevoie...

— Să fiți văzut ?... Nu ! Dimpotrivă este nevoie ca dumneavoastră să vedeți.

Contele îl întrebă din priviri.

— Nu v-am făgăduit că vi-l voi arăta pe ucigaș ? urmă Georges.

— Ah, scrîșni proscrisul, strîngînd din umeri. Ai dreptate, cavalere !

— René, murmură soția lui, fii prudent !

— Nu te teme, Inès !

Iar pe Marie, care cu mîinile împreunate părea să spună : „Rămîi lîngă noi, tată", contele o liniști astfel :

— Nu avea teamă, copila, fiica mea !... Voi trece dealtfel sub paza cavalerului d'Artagnan !

— Mergi dară, dragul meu René ! făcu contesa cu glas șovăielnic. Dar nu uita ce mi-ai făgăduit : nici un cuvînt, nici un gest...

— Îți jur, scumpa mea.

— Mulțumesc.

Apoi, întinzîndu-i mîna, ea mai spuse :

— Întoarce-te degrabă, căci ceasul răzbunării e aproape !

Georges și contele se depărtară. Am văzut ce impresie făcea acesta din urmă. Dar chiar dacă toți i-au văzut paloarea, nimeni nu i-a zărit ucigătorul fulger țîșnit din

priviri în clipa în care Georges, arătîndu-i-l pe baronul de Souvré, îi șoptise la ureche :

— Priviți !

Multă voință i-a trebuit în clipa aceea să nu se arunce asupra nemernicului. De ar fi fost singur, s-ar fi năpustit asupra lui, l-ar fi pălmuit și provocat în fața tuturor, cu riscul de a-și pierde viața.

Din fericire, Georges veghea, iar după ce se încredință că trăsăturile baronului se întipăriseră bine în mintea contelui, îl trase pe acesta după sine. A fost clipa în care au intrat în sală Athos și Aramis.

Aramis, sau mai degrabă cavalerul de Herblay — căci de multă vreme, asemenea contelui de la Fère, își părăsise gloriosul pseudonim — care locuia în Spania ca atașat la ambasada Franței, sosise în chiar ziua aceea de la Madrid, însărcinat cu o misiune extraordinară pe lîngă cabinetul din Versailles. Și pentru că prima sa vizită o făcuse contelui de la Fère, singurul, adevăratul său prieten, acesta îi istorisise, după cum și firesc era, tot ceea ce știa despre Georges.

— Cum ? se minunase cavalerul, fiul lui d'Artagnan ? Ești sigur ?

— Firește.

— Și l-ai luat la dumneata, l-ai adoptat ?

— Nu găsești că am făcut bine ?

— O, prietene !

— Ai fi făcut ca mine, nu-i așa ?

— Mă mai întrebi ? răspunse mișcat fostul mușchetar devenit între timp diplomat.

Apoi, întrucît cavalerul își arătase dorința de a cunoaște neîntîrziat viața tînărului aceluia pe care îl și iubea, fără să-l fi văzut vreodată, contele de la Fère nu se lăsă rugat și îi povesti tot ceea ce știa despre Georges.

Cînd ajunse la Teresina și-i rosti numele, cavalerul de Herblay, pînă atunci gînditor, ridică dintr-o dată capul și întrebă :

— Teresina ?

— Da, Teresina, repetă contele privindu-și prietenul. Ai cunoscut-o cumva, Aramis ?

Cînd se aflau singuri, în intimitate, cei doi eroi își mai dădeau uneori numele lor vechi de război și tinerețe.

— Nu !... Nu ! Athos... mi se pare totuși că...

— Ce anume ?

— Mi se pare, spuse cavalerul ducîndu-și o mînă la frunte, ca pentru a-și aminti ceva, că numele acesta a mai fost rostit în fața mea.

— A, l-ai mai auzit !

Cu mare neliniște rostise contele cuvintele acestea, căci nespus de mult îl privea tot ce se lega de ocrotitul său.

— Da !... Da !... Așteaptă puțin... E mult de atunci — în anii în care prințul de Orania căuta să se alieze cu toate puterile, spre a lupta împotriva noastră — paremi-se că prin 1672 sau 73. Da, chiar așa ; trecusem Pirineii și mă întorceam la Paris în galop întins, cînd deodată, pe drumul de întoarcere, la Embrun, unde mă oprisem o clipă, am zărit lume multă adunată în jurul unei femei căzute în nesimțire. Cînd și-a venit în fire, i-am întrebat despre ea pe cei din jur și mi-au spus că se numea Teresina, că o socoteau nebună. Bazin, care mă însoțea ca totdeauna, dealtfel, îmi spuse și el că femeia îndruga cuvinte fără de șir și că printre acestea unul mai de seamă revenea mereu pe buzele ei.

— Ce nume ? întrebă nerăbdător contele.

— Georges !

— O, era chiar ea, de asta să nu te mai îndoiești !... Era Teresina, mama lui Georges d'Artagnan.

— Am plecat, urmă cavalerul, fără să iau prea mult în seamă întîmplarea ; abia acum, cînd te-am auzit vorbind despre nebunia acestei nefericite și cînd i-ai rostit numele mi-am amintit.

— Nu-i spune nimic lui Georges ! murmură contele cu tristețe ; e un băiat cu inimă bună, ar suferi prea mult.

— Te înțeleg, prietene. Dragul de el... Aștept cu nerăbdare să-l văd.

— Însoțește-mă diseară la palatul Lambert de Thorigny și ți-l voi prezenta.

— Cu mare plăcere ! răspunse cavalerul.

La ora cuvenită se aflau amîndoi la serbarea dată de președintele de Thorigny.

După ce îl recunoscu pe contele d'Ablincourt, pe care îl văzuse odinioară la Madrid și a cărui tristă poveste o cunoștea în parte, cavalerul de Herblay și contele de la Fère, conduși mai mult de Georges decît de conte, părăsiră saloanele, îndreptîndu-se spre galeria în care Inès și Lilias — cea cunoscută de noi sub numele de Marie — așteptau îmbrățișate.

XXVIII

RĂZBUNARE DE FEMEIE

— Ah, în sfîrșit, iată-te ! exclamă domnul de Thorigny, văzîndu-l pe baronul de Souvré. Credeam că nu mai vii...

— Ai fi greșit, dragul meu președinte, răspunse acesta străduindu-se să zîmbească. Dar nu o văd pe doamna ducesă ! adăugă el cu neliniște, privind în jur.

— La drept vorbind, nu-mi prea explic dispariția ei, baroane... dar o să vină, de asta să nu ne îndoim !... O toană de femeie de lume, care vrea să se lase așteptată... Te-a văzut plecînd ?

— Nu știu... Nu am zărit-o.

— Nemaipomenit ! făcu președintele.

— Ora, totuși, a trecut...

— Nu încă ! Potolește-ți nerăbdarea.

— Ah, asta fiindcă nu știi...

— Ce anume ?

— Nimic... Nimic, răspunse baronul, măsurînd nervos și cu pași mari salonul.

— Oare dorinței de a-l servi pe Filip de Orléans i se adaugă cumva și un motiv personal legat de persoana

ducesei de Sandoval ? întrebă cu subînțeles de Thorigny.

Brusc, Raoul de Souvré se opri.

— Poate, spuse el privindu-și interlocutorul, spre a-și da seama în ce măsură i se cunoștea taina.

— Ei, ei, ei... am înțeles... Ducesa este încă tare frumoasă !

— Da... tare frumoasă ! repetă de Souvré, fericit că nu trebuia să dezvăluie decît atît. Ești pătrunzător, dragă președinte, nimic nu îți poate fi ascuns.

— Ia seama, baroane. În materie de politică, dragostea este un prost sfătuitor.

Celălalt zîmbi a dispreț :

— Mulțumesc de sfat.

Apoi, pe un alt ton, în timp ce se îndrepta spre căminul din încăpere :

— Ce-i cu pendula asta ? S-a oprit ?

— Iartă-mă... dar merge !

Baronul se apropie de ea, spre a se încredința mai bine.

— Da, murmură el, după ce își lipi urechea de cadran.

Apoi, vrînd parcă să poruncească timpului, adăugă, lovind furios cu piciorul podeaua :

— Dați-i zor, ace blestemate !

— Răbdare, baroane ! Răbdare, îl sfătui președintele zîmbind. Ce îndrăgostit înfocat poți fi, la naiba ! Dar dacă ducesa se răzgîndește cumva ?

Un glas pătrunzător, în care cineva mai atent ar fi deslușit un tremur slab, se făcu auzit dintr-odată :

— Ducesa de Sandoval nu-și calcă niciodată cuvîntul !

Baronul și de Thorigny se întoarseră.

— Iertați-mă, doamnă ducesă, bîigui de Souvré, plecîndu-se în fața Inèsei, care se ținea mîndră și trufașă în prag.

— Fie ! spuse ea. Dar să nu te îndoiești niciodată de mine, baroane. Dealtfel, vei avea peste puțin dovada că sînt neclintită în hotărîrile mele.

— Nu am nevoie de dovezi spre a mă convinge, doamnă.

— Avem în dumneavoastră o deplină și nemărginită, încredere, se crezu dator să adauge blînda oiță a lui

Panurge, acel de Thorigny. De vreme ce ne-ați spus ; primesc...

— Stați puțin ! le curmă vorba ducesa, cu glas mușcător.

Năucit, de Thorigny rămase cu gura căscată într-un chip atît de caraghios, încît în orice alt moment i-ar fi făcut pe cei de față să izbucnească în hohote de rîs.

— Primesc, într-adevăr... urmă Inès pe un ton mai calm.

Președintele slobozi un suspin de ușurare.

— Cu toate acestea, datorința pe care mi-o impun este, dacă nu imposibilă, oricum foarte anevoioasă.

— O, ducesă !

— Dați-mi voie să-mi întregesc gîndul. Voi ști, cred, să găsesc cuvinte menite să convingă pe tinerii nobili. Mă bucur de încredere în rîndurile gentilomilor... ai spus-o chiar dumneata ; mă voi folosi de aceasta, vă asigur, dar...

— Mai este un dar ? întrebă cu neliniște baronul.

— Da, căci s-ar putea ca, în pofida tuturor strădaniilor mele, să nu izbutesc.

— O, nu trebuie să vă gîndiți la un eșec.

— E cu neputință ! întări și de Thorigny.

— Totul trebuie prevăzut, declară cu hotărîre Inès. Prevăd, chiar, o piedică.

— Ce piedică ? izbucniră într-un glas cei doi conspiratori.

Ducesa scoase din sîn hrisovul pe care i-l înmînase recrutorul „Nemulțumiților".

— Actul acesta nu poartă încă nici o semnătură.

— Nici una, e adevărat ! constată de Souvré.

— Or, urmă Inès, gentilomii ar putea șovăi...

— Nu !

— Să nu lăsăm nimic la voia întîmplării !... Trebuie să izbutim, nu-i așa ?

— Da.

— În ce mă privește, țin mult, adăugă ea, lăsînd să-i fluture pe chip un aer ciudat, nebăgat în seamă de cei cu care vorbea.

Apoi urmă :

— Să fim logici. Unul singur dintre ei să înceapă și răspund de restul... Cine va voi să dea tonul ?

— Eu ! sări baronul.

— Așadar, dumneata semnezi primul ? Și un fulger de bucurie străbătu privirea contesei.

Drept răspuns, Raoul de Souvré luă actul din mîna spaniolei și se apropie grăbit de masa pe care se aflau cerneală, hîrtie și penițe.

— Semnez !

Și, cu scris apăsat, iscăli în josul actului.

— Bravo, baroane... Bravo ! își mlădie în chip ciudat Inès glasul, în timp ce lua înapoi hrisovul. Misiunea îmi va fi ușoară de-aci înainte.

Apoi, ca și cînd ar fi fost înzestrată cu darul de a ghici, ea alergă spre ușă, o deschise larg și strigă cu un glas cutremurător, pe care nu i-l mai auzise nici baronul, nici președintele.

— Veniți !... Intrați cu toții, domnii mei !

Gentilomii adunați dincolo de ușă, chiar aceia pe care recrutorul „Nemulțumirilor" voia să-i preschimbe în conspiratori, trecură pragul șovăind.

— Ce face ? murmură de Souvré năucit, încercat de o neliniște.

Starea de înflăcărare în care se afla deodată cea pe care o cunoșteau sub numele de ducesa de Sandoval produse o impresie atît de puternică asupra tinerilor, încît aceștia se priviră șovăitori, necutezînd să mai vorbească. Dealtfel, Inès nici nu le lăsă timp să mai gîndească.

— Apropiați-vă, domnilor ! Apropiați-vă ! spuse ea, schițînd cu brațul un gest fermecător, care dădea a înțelege că sînt poftiți să facă cerc în jurul ei.

— Oare ce se întîmplă, ducesă ? întrebă domnul de Rigny, luînd cel dintîi cuvîntul.

— Vei afla, viconte, răspunse Inès. Și dumneavoastră, domnilor !

Se apropiară cu toții.

— Domnul baron de Souvré vă pregătea o surpriză.

— O surpriză ? repetă de Pontalès.

Tonul cu care ducesa rostise cuvintele, ton ce prevestea un eveniment tragic, îi făcu pe toți să o privească cu mirare. Iar ducesa își întări spusele :

— Da, domnilor, o surpriză ! este vorba de o trădare la care, pare-se, trebuia să luați cu toții parte !

Raoul de Souvré schiță o mișcare și vru să vorbească. Dar ea îi impuse tăcere cu un gest semeț și continuă cu același glas răsunător cu care îi poftise pe gentilomi :

— Participarea dumneavoastră la actul acesta pe care, dacă binevoiți, îl vom socoti politic, nu că va duce prea departe, ci pur și simplu...

— Unde ?

— La eșafod, viconte de Rigny... la eșafodul pe care au urcat Cinq-Mars, Montmorency și Rohan.

Un fior străbătu adunarea.

— Doamnă !... O, doamnă, o rugă de Souvré al cărui chip pălise de moarte.

— Tăcere, domnule baron ! îl întrerupse cu asprime Inès. Sînt mijlocitorul dumitale !... Totodată, însă, trebuie să-i lămuresc pe acești tineri, înainte de a le înfățișa actul pe care mi l-ai încredințat !... Așadar, domnilor, ascultați ! Ascultați !

Și, în liniștea aceea adîncă, ducesa citi :

„Noi, gentilomi, devotați alteței sale regale monseniorului Filip de Orléans, jurăm, pe veșnica noastră mîntuire, că-l vom da jos pe Ludovic al XIV-lea și că vom așeza pe tronul Franței pe conducătorul cauzei de noi îmbrățișate și în slujba căreia ne vom pune totdeauna spada și avutul".

Tăcerea era parcă și mai adîncă ; devenise cutremurătoare. Cea care o rupse fu Inès. Cu privirea-i semeață, calmă. Părea să-și domine ascultătorii. Apoi rosti rar :

— Ei bine, domnilor, cine dintre dumneavoastră dorește să semneze actul ?

Nimeni nu scoase un cuvînt.

— Nu răspundeți ? Cine dintre dumneavoastră va cuteza să-și pună semnătura alături de cea a domnului baron de Souvré ? Cine dintre dumneavoastră se va înfățișa primul să-mi ia din mînă acest hrisov ?

— Eu ! se auzi un glas tunător.

Și, îngemănînd cuvîntul cu fapta, un gentilom, care tocmai intrase — chiar acela al cărui chip palid stîrnise curiozitatea femeilor în saloanele de dans — luă actul din mîinile ducesei.

Buzele baronului slobozîră un strigăt de furie. Acela era, neîndoios, un dușman... Dușmanul! Baronul făcu cîțiva pași, pregătit pentru orice act nestăpînit; dar, deodată, se dădu înapoi, înfricoșat.

— Ah! mîrîi el, strîngînd din dinți. Bine prezisese diavolul acela de d'Artagnan.. morții învie, de vreme ce iată-l aici pe contele d'Ablincourt.

Pășind ca într-o lunecare, neînduplecată ca osînda însăși, Inès de Sandoval se apropie încet de baron și, ochi în ochi, cu un surîs de triumf îngemănat cu o necruțătoare ură, rosti pătrunzător:

— Baroane de Souvré, gentilom nedemn, laș și trădător, în sfîrșit mă răzbun!

Nemernicul își înălță cu îndrăzneală capul:

— Trădare! strigă el, ducîndu-și mîna la spadă.

Cîțiva tineri seniori care, de bună credință totuși, se credeau trădați, trecură în fața contelui. Printre ei se număra și președintele de Thorigny... Bietul de el era năucit, își pierdea capul.

— Săriți pe trădător! strigă de Souvré. Să-l salvăm, domnilor, pe monseniorul Filip de Orléans!

— Săriți asupra ucigașului! răspunse contele, ridicînd spada în fața dușmanului său.

La strigătul acesta, ușa se deschise iarăși; era d'Artagnan, care veni să se alăture contelui.

— Zece contra doi! făcu el, voios ca ori de cîte ori vedea spade. Dar nu are a face! În gardă, domnilor! Dumnezeu fie de partea dreptății!

— Te înșeli, cavalere! izbucni dintr-odată vicontele de Rigny, după un scurt schimb de cuvinte cu prietenul său Pontalès. Zece contra patru!... Nu putem face de două ori același joc, în aceeași noapte!

— Vă mulțumesc, domnilor!

Încăierarea se porni. Inès tremura, pierită, căindu-se că era pricina duelului. Pe de altă parte, încolțit de conte, de Souvré nu se prea simțea în stare să-i țină piept. Spada adversarului îl amenința tot mai vîrtos; pe deasupra, își mai aminti, în aspra clipă, de lupta inegală în care d'Ablincourt îl înfruntase cu dîrzenie la Pont-Marie. Se simți pierdut.

În clipa aceea ușa din fața galeriei se deschise încet și un glas se făcu auzit, ajungînd pînă la el. Glasul acela grăia astfel :

— Dați-vă înapoi, domnule baron, sînt aici !

Baronul înțelese și execută manevra. Făcu un salt spre spate ; contele fandă, dar spada lui nimeri în gol. Baronul dispăruse, smuls de o mînă puternică și dus dincolo de ușa care, pe dată, se și închise.

Contele d'Ablincourt scoase un strigăt de furie, repetînd :

— Lașule ! Lașule ! Lașule !

Fuga baronului de Souvré puse capăt duelului care ținuse atît de puțin, că nu făcuse victime. Cu toții înfierară purtarea celui pe care îl socotiseră căpetenie și își vîrîră săbiile în teacă. Unul dintre gentilomi se apropie de conte, îl salută și îi spuse :

— În numele meu și al acestor domni, vă rog, domnule, să binevoiți a primi scuzele noastre. Îl cunoșteați mai bine decît noi pe cel pe care l-ați numit „laș".

— Vă mulțumesc, domnilor, răspunse contele, întristat de cea dintîi neizbîndă a sa. Amăgiți de aparențe, ați fi devenit apărătorii unei cauze mîrșave. Sînt fericit că doamna v-a deschis ochii.

Cei de față se înclinară cu toții, iar gentilomul purtător de cuvînt reluă :

— Cu cine avem onoarea ?

— Domnilor, îi lămuri Georges, mă cunoașteți și nu cred să vă fi greșit cu ceva... Vă dau, așadar, cuvîntul meu de onoare că domnul — și arătă spre conte — este un vrednic și cinstit gentilom, a cărui prietenie i-o veți căuta curînd cu toții. Numele său ? Prietenul meu vă roagă să mai aveți răbdare cîteva zile. Vi-l va spune și veți vedea atunci că am avut dreptate să răspund de cinstea sa.

— Ajunge, cavalere, răspunseră mare parte dintre cei de față. Nu mai stăruim.

— Dar, interveni președintele, care nu prea se simțea la largul său, după cele întîmplate și voia să-și arate fermitatea, domnul se află în casa mea și am dreptul să știu...

Inès îl luă de braț și, încercînd să surîdă, îi spuse

— Dragul meu preşedinte, prea te arăţi curios ! Ia seama, asta ar putea să-ţi aducă necazuri !

După ce rosti cuvintele acestea, îl trase deoparte.

— Doamnă, constată de Thorigny, pe un ton oarecum acru, ne-aţi jucat un renghi.

— V-am salvat ! Cel puţin pe dumneata, sărmane prieten !

— Salvat ? Pe mine ? Cum aşa, mă rog ?

— Deşi aveai un temei serios să nu-l iubeşti pe rege, recunosc, frumosul dumitale plan de a-l detrona era tare şubred, iar dacă eu nu aş fi pus puţină rînduială în toate acestea, ai fi luat, poate chiar la noapte, drumul Bastiliei.

— Tot ce se poate, încuviinţă de Thorigny, dintr-odată mai calm. Dar cine este gentilomul acesta, doamnă ?

— Eu l-am rugat să intervină.

— Dumneata, ducesă ?

— Da.

— În ce calitate, mă rog ?

Inès îşi molcomi glasul, spre a mărturisi :

— Este soţul meu.

Preşedintele tresări de uimire. Şi, fiindcă nu ştia nimic, întrebă :

— Ia te uită ! Şi eu care te credeam văduvă... Este aşadar ducele de Sandoval ?

— Nu, este contele René d'Ablincourt.

O clipă, preşedintele făcu o piruetă atît de bruscă, încît mai-mai să-şi piardă echilibrul.

— Ah, ah, ah ! repeta el năucit. Contele ?... Soţul dumitale ?... Eşti aşadar contesa d'A...

— Tăcere !... Te rog !

— Voi fi mut, contesă... nu, ducesă... nu... ce mai, o să fiu mut, doamnă, bizuie-te pe discreţia mea.

— Îţi mulţumesc, spuse Inès dăruindu-i un zîmbet de netălmăcit în cuvinte, care nu-l lăsă nepăsător pe fostul îndrăgostit al domnişoarei de la Vallière.

Între timp, tinerii, după ce mai stătură de vorbă cu Georges, începură să plece, luîndu-şi rămas bun de la preşedinte. Îi mai salutară o dată pe ducesă şi pe conte şi se înapoiară în saloane, însoţiţi de domnul de Thorigny.

După ce rămaseră singuri, proscrisul și nobila sa soție mulțumiră călduros lui Georges ; apoi, toți trei se îndreptară spre galeria în care, tremurînd toată, îi aștepta Marie. Schimbară cîteva cuvinte, pregătindu-se să plece, nu destul de repede însă. O zăbavă de încă jumătate ceas se dovedi a fi în folosul neiertătorului lor dușman. Cele discutate în răgazul acela avuseseră drept scop să vadă ce anume ar putea face cu documentul semnat de baron. Inès ar fi vrut să se ducă la Versailles, a doua zi chiar, spre a i-l încredința doamnei de Maintenon. René d'Ablincourt era de părere că ar fi trebuit înmînat ministrului. Dar ideea lui Georges se dovedi mai întemeiată. Actul trebuia să ajungă la rege, ceea ce ar fi arătat că niciodată contele nu încetase a-i fi unul dintre cei mai credincioși slujitori. Și, mîndru de părerea sa, tînărul mai adăugă :

— În fața unei asemenea dovezi de devotament privindu-i persoana, regele nu va putea face altceva decît să acorde iertare deplină.

Hotărîndu-se prin urmare în acest sens, se îndreptară spre vestibul. Acolo, Carita, care își căutase zadarnic stăpîna, îi întîmpină cu un strigăt de bucurie.

— Carita, o certă Inès, pentru ce ai plecat de acasă ?

— Ca să vă aduc un răvaș foarte grabnic, stăpînă.

— Un răvaș ?

— Iată-l.

— Cine ți l-a dat ? întrebă contele d'Ablincourt luînd scrisoarea din mîinile negresei.

— Domnul marchiz de Rios ! răspunse ea, ațintindu-l pe conte cu o privire ce nu și-o mai putea muta de la el.

— Marchizul de Rios !... Este la Paris ?

— Da, stăpînă !... Abia astăzi a sosit, dimpreună cu domnul cavaler de Herblay, ambasador al Franței.

— Citește !... Citește repede, Inès, o rugă proscrisul.

Auzindu-i glasul, Carita începu să simtă fiori.

Între timp Inès se apropie de un sfeșnic, despături mesajul și citi următoarele cîteva cuvinte :

„Doamnă ducesă, voi avea onoarea să vă văd mîine, în casa dumneavoastră, pentru a vă da o vestă bună în privința contelui René d'Ablincourt care trăiește ; sînt sigur, am dovezi."

— Ei da, trăiește, Doamne ! murmură ea împăturind [hîr]tia. Nu mică îi va fi mirarea cînd îl va vedea alături de mine !

— Brav prieten, zise contele la rîndul său. Nu m-a uitat ! Cu o inimă atît de mare nici nu poți avea memorie scurtă.

— Carita, urmă spaniola, smulgînd-o pe slujnică din minunarea în care căzuse, întoarce-te degrabă acasă și pregătește totul, spre a-l primi așa cum se cuvine pe stăpînul tău, pe domnul René. Venim și noi peste cîteva clipe.

— Ah ! izbucni Carita cea rotofeie, zguduită de asemenea veste, nu m-am înșelat. Dumneavoastră... Sînteți chiar dumneavoastră, stăpîne ! Și, din cîțiva pași, cît putea ea de repede, îi luă mîinile, le duse la buze și le acoperi de sărutări.

— Hai, du-te, copila mea ! o îndemnă René, mișcat de atîta dragoste, dornic însă să pună capăt unor asemenea porniri de recunoștință care ar fi putut atrage luarea-aminte a valeților aflați în trecere pe acolo.

Carita se supuse și, cu inima tresăltînd de bucurie, ieși murmurînd :

— S-a întors stăpînul ! Vom avea iarăși zile senine !

XXIX

CUM E TURCUL ȘI PISTOLUL

Cinci minute mai tîrziu, două perechi părăseau într-ascuns palatul Lambert de Thorigny, îndreptîndu-se spre gondola ducesei de Sandoval : prima, era alcătuită din Georges d'Artagnan și Marie, cea de a doua din contele și contesa d'Ablincourt.

Şi, întrucît bezna era adîncă, ducesa nu văzu n[...] deosebit, astfel că fără a-şi mai privi vîslaşii, p[...] ieşirea în larg. Oamenii aceştia însă nu aparţineau I[...] Erau, fără îndoială, doi derbedei de pe malurile S[...] oameni fără căpătîi, în stare, pentru bani, de cele [...] mîrşave fapte.

Cel ce-i tocmise şi aşezase acolo era Laurent, dup[...] acesta îşi pusese la adăpost stăpînul, ferindu-l de lov[...]rile de sabie ale contelui René d'Ablincourt. Căci [...]tr-adevăr, valetul fusese cel care îl salvase. Din [...] aceea un singur gînd îl stăpînise pe baron : să dis[...] cît mai repede.

— Îţi mulţumesc, Laurent ! spusese el. Ai sosit [...]ţanc.

— Aşa cred şi eu, răspunse golanul. Fără mine, se[...]ria ta s-ar afla acum într-o stare jalnică. Dar să nu [...] pierdem timpul şi să ieşim cît mai grabnic din viesp[...] ăsta.

— Să ieşim ? bîigui baronul copleşit de amărăciu[...] La ce bun ? Ca să cădem în laţ de cum se va face zi[...]

— Cine ştie... susură Laurent.

— Ce vrei să spui ?

— Spun că mi-a venit parcă o idee. Dar ca să [...] pot duce la îndeplinire, trebuie să-mi lăsaţi mînă lib[...]

— Îţi dau voie să faci precum crezi.

— În cazul acesta, binevoiască domnul baron să me[...] să mă aştepte la cincizeci de paşi de aici, luînd-o [...] firul apei.

— Fie ! Am plecat.

— Ah, continuă însă şiretul valet, după o clipă [...] gîndire, nu aveţi cumva nişte gologani... Fără ei nu [...] face nimic.

Raoul de Souvré îi strecură în palmă vreo zece mon[...] de aur, zicînd doar atît :

— Ţine.

— Bravo ! exclamă Laurent înşfăcînd preţiosul me[...] Nimic nu-i poate ţine piept !... Iar acum, prudenţă !... [...] trebuie să fim văzuţi. Peste cîteva minute voi fi lîn[...] dumneavoastră şi, în mai puţin de o oră, veţi avea doc[...]mentul pe care senioria voastră a avut imprude[...] să-şi pună semnătura.

— Cum, știi ?...

— N-am pierdut nici una din mișcările pe care le-ați făcut.

Apoi, schimbînd brusc tonul, adăugă :

— Credeți-mă, prea vrednice stăpîn, să nu mai irosim timpul !

— Pleacă ! îl îndemnă de Souvré, oarecum uluit de familiaritatea aceasta ; socoti însă că nu era momentul să ia măsuri. Pleacă, te voi aștepta.

Și ieși din palat, furișîndu-se pe lîngă ziduri, astfel încît să se poată feri de privirile indiscrete.

Laurent făcu la fel, dar luă o altă direcție. Spusese că are o idee, o idee monstruoasă, pe care avea să înceapă a o preschimba în faptă. Urcă strada pînă la chei, ocolind astfel palatul Lambert și goni de-a dreptul pînă la Sena. Nu-i fu greu să recunoască, printre bărcile de tot felul ce se legănau pe undele molcome ale fluviului, gondola ducesei. Cei doi vîslași, așezați unul în față, celălalt în spate, căzuseră într-un soi de amorțire și aproape că moțăiau.

— Hei ! strigă Laurent, apropiindu-se de ei.

Vîslașii își înălțară capetele.

— Cine-i acolo ? întrebă unul dintre ei.

— Eu, răspunse Laurent, primul valet al domnului președinte de Thorigny. Vă aduc un ordin al doamnei ducese de Sandoval.

— Vorbește, făcu disprețuitor cel de al doilea vîslaș, căci gondolierii se socoteau mult deasupra valeților.

— Ancorați bine gondola și mergeți la casa stăpînei voastre ; doamna ducesă va pleca cu o caleașcă de-a domnului președinte.

— Atunci de ce să nu ne întoarcem în gondolă ? observă cu înțelepciune vîslașul de la pupa.

— Pentru că acesta este ordinul doamnei ducese, răspunse netulburat Laurent.

— Drept este. Nu avem decît să ne supunem.

Din cîteva mișcări, totul fu pus în ordine, iar gondolierii săriră jos și se depărtară, fericiți de asemenea poruncă menită să-i trimită la odihnă.

Valetul baronului îi urmări multă vreme cu privirea-i crucișă ; cînd se încredință că ajunseseră departe și că

nu aveau nici un gînd de întoarcere, își frecă mîinil
murmurînd :

— Să mă ocup acum de ceilalți !... Îndrăcită treabă
de nu găsesc doi tovarăși dispuși să-mi facă pe plac.

Laurent merse de-a lungul malului, scormonind c
privirea ascunzișurile de tot felul, colțurile bornelor, tru
chiurile arborilor, într-un cuvînt toate locurile în sta
să adăpostească acea drojdie a populației pariziene ca
și atunci, ca și acum, mișuna pe cheiuri și promenad
Tocmai se pregătea să treacă pe lîngă o stivă de lemn
cînd doi inși îi răsăriră în față.

— Punga ! se răsti unul.

— Sau viața ! întregi celălalt.

Astfel își somau pe atunci domnii tîlhari victimel
Cuvintele, devenite între timp clasice, nu mai sînt p
gustul nimănui, căci scriitorii le-au folosit mult prea mul

— Ia te uită ! Ia te uită ! făcu Laurent pe un to
zeflemitor. Pare-se, jupîn Argoulot, și tu, jupîn Plainber
că ați ajuns să vă ucideți prietenii !

— Laurent sașiul ! izbucniră într-un glas cei doi ban
diți.

— Sst ! Mai încet ! Și dați-mi ascultare ! urmă acest
aproape poruncind, fără a se arăta însă nemulțumit d
porecla cu care îl firitiseau.

Banditii se apropiară de el. Laurent le vorbi cu gla
scăzut. Iar ceea ce le spuse păru să-i umple de bucuri
căci nu șovăiră nici o clipă înainte de a răspunde :

— Gata, amice, am încheiat tîrgul ! Și întinseră palmel
în care Laurent lăsă să cadă cîteva monezi de aur.

Apoi, arătîndu-le drumul, îi duse pînă la gondolă ș
îi instală în ea, împărțindu-le mai întîi ultimele instruc
țiuni. După aceea, se retrase la cîțiva pași, se ascuns
îndărătul unui copac și așteptă.

Se scurseră cîteva secunde. Zgomot de pași. Lauren
își concentră toată luarea-aminte asupra umbrelor car
apărură, apropiindu-se de fluviu. Își înăbuși un strigă
de bucurie :

— Ei sînt, murmură el.

Și nu-și părăsi locul decît după ce se încredință p
deplin că ducesa, contele și Marie se așezaseră în gon
dolă. Abia atunci se îndreptă spre locul în care i

aştepta stăpînul său ; ajuns acolo, îl găsi şi porniră amîndoi, cu pas iute, spre Pont-Marie.

După cum am mai spus, întunericul era de cerneală. Totuşi, ca şi în sinistra noapte cu care începe istorisirea noastră, luna, scăpată din chinga norilor, apărea cînd şi cînd, îmbăind pămîntul cu razele-i palide.

Baronul şi Laurent alergau de-a lungul fluviului, astfel încît să cîştige viteză asupra gondolei care luneca încetişor, împinsă de cei doi vîslaşi, fireşte nu prea dibaci. Dar nici Inès, nici Marie nu-i luară în seamă, cufundate în gîndurile lor.

Cei doi nemernici ajunseră, tot fugind astfel, sub prima arcadă a podului.

— Ne oprim aici, făcu Laurent, stînd locului pe neaşteptate.

Avîntul îl mînă pe baron cîţiva paşi mai departe. Pe cînd se întorcea, privi în jur, tresări şi întrebă cu glas înăbuşit :

— Unde sîntem ?

— Unde naiba să fim ! La Pont-Marie ! răspunse valetul.

— La Pont-Marie ! repetă de Souvré crispîndu-se. Pentru ce mă aduci aici ?

Laurent îl privi nedumerit. O rază de lună polei în clipa aceea chipul baronului. Era pămîntiu.

— Dar prea vrednice stăpîn... bîigui personajul nostru cu privire poncişă.

— Blestem ! Îmi răspunzi ?... Pentru ce ?

— Ei drace, nu mai înţeleg nimic ! mormăi Laurent, fără să poată ascunde cît era de sîcîit. Vreţi să vă salvez şi nu vă plac căile pe care le-am ales... Poate că... adăugă el la întîmplare, aţi lăsat pe aici vreun cadavru ?

Palma baronului se lipi brusc de buzele valetului şi atît de năprasnic, încît acesta fu nevoit să se zbată, ca să poată respira din nou.

— Îţi ţii gura sau nu ? şuieră Raoul de Souvré. Îndrăzneşti să vorbeşti astfel stăpînului tău ?

„Ia te uită, gîndi vicleanul servitor, pare-se că am nimerit la ţintă, fără să am măcar ştiinţă de ceva."

Apoi cu glas tare şi cu un aer demn care în alte împrejurări ar fi putut părea caraghios :

— Primiţi scuzele mele, domnule baron. Dacă senioria voastră crede că se poate descurca singură, nu mai am ce căuta aici... mă retrag.

— Îţi poruncesc să rămîi ! strigă baronul, văzînd că sluga avea de gînd să plece.

— Mă supun, răspunse cu subţire batjocură valetul, oprindu-se locului ; aştept instrucţiunile monseniorului.

— A, ştii foarte bine că nu am a-ţi da, cel puţin pentru clipa de faţă, de vreme ce habar nu am ce ai de gînd !

Laurent făcu cîţiva paşi, se proţăpi în faţa stăpînului său şi rosti apăsat :

— Vreau să-l ucid pe duşmanul dumneavoastră !

— Hm, cum ai spus ?... îngăimă necinstitul gentilom, care învăţase acum cît de trainică se dovedise a fi viaţa contelui.

— Dacă ţineţi să-l salvaţi, plecaţi ! Mai este timp !

— Vrei să-l... omori ?

— Doar dacă nu vreţi cumva să vă omoare el, ori să pună pe cineva să vă omoare, încredinţînd maiestăţii sale Ludovic al XIV-lea documentul pe care l-aţi semnat !

— Nu !... Nu !... Treci la fapte !

— Nimic mai uşor, se mulţumi să răspundă lepădătura.

— Dar cel puţin, urmă de Souvré cu glas răguşit, ai lucrat toate măsurile ?

— Toate.

— Ia să vedem.

— Gondola va trece pe aici, explică Laurent, arătînd cu braţul în direcţia fluviului.

— Prin mijlocul Senei ?

— Nicidecum !... La doi paşi de noi !

— Ce te face să crezi asta ?

— Cînd Laurent are o idee, e întreagă, nu jumătate, i-o întoarse netrebnicul. Am trimis acasă pe gondolierii doamnei, zicîndu-le că aceasta era, fără doar şi poate, dorinţa stăpînei şi i-am înlocuit cu doi ticăloşi dintre cei mai ticăloşi. Mi-au făgăduit devotament nemăsurat dacă... li se plăteşte.

— Se înţelege.

— Aşa că oamenii mei vor face ca gondola să treacă atît de aproape de mine, încît să pot trage, la nevoie, chiar cu ochii închişi.

— Te sfătuiesc să-i deschizi !

— Nu aveţi teamă !

— Dar eşti sigur că d'Ablincourt are asupra-i actul cu semnătura mea ?

— Da, am văzut cînd l-a vîrît în vestă.

— Asta înseamnă că pe el trebuie să-l ocheşti.

— Numai pe el ?... Dar cavalerul d'Artagnan ?

— D'Artagnan ! izbucni baronul. Blestematul ăla de cavaler este cu ei ?

— Ei da, este !

— Atunci totul e pierdut !

Laurent îşi privi cu milă stăpînul.

— E uimitor cît de repede vă pierdeţi cu firea, domnule baron, murmură el. Şi ? Un om mai mult sau mai puţin... Are asta vreo însemnătate ?

— Dar o să coboare din gondolă şi o să ne provoace !

— Ei bine, o să-l lăsăm s-o facă, iar între timp, vîslaşii mei vor ajunge în larg, vor scotoci în hainele contelui — căci contele va fi mort, nu vă mai îndoiţi — şi-i vor lua preţiosul hrisov.

— Dar ducesa ?

— O, femeile leşină imediat, e în firea lor !

— Femeile, ai spus ?

— La naiba, păi în afară de ducesă mai este o fată...

— Ah da, gîndi cu glas tare de Souvré, ducîndu-şi mîna la frunte ; fiica acelor caricaturi care îşi zic d'Avrifol şi de Bellevenue şi pe care am bănuiala că i-aş cunoaşte sub alte nume.

— Fiica lor ?... Nu este a lor.

— Bine, dar atunci a cui ?

— Este fiica ducesei de Sandoval şi a contelui d'Ablincourt.

— Eşti sigur de asta ?

— Cum nu se poate mai sigur !... Am urechi şi ştiu să mă folosesc de ele !... Am ascultat pe la uşi şi am fost de faţă la reîntîlnirea a trei personaje ; era mişcător, pe cuvîntul meu de cinste !... Tatăl plîngea !... Mama vărsa lacrimi... fata se smiorcăia... O revărsare de ape, gata-gata să se preschimbe în potop.

— Fiica lor ! repetă Raoul de Souvré dus pe gînduri.

— Ia spuneți... treaba asta e în măsură să aducă unele schimbări în program ?

— Nu, nu ! Planul tău este bine ticluit și îl încuviințez.

— Monseniorul este prea bun ! făcu zeflemitor valetul, schițînd o plecăciune. Iar acum, adăugă el, să trecem la locurile noastre.

— Te-am sfătuit să te înarmezi, mai spuse baronul. Ai luat, cel puțin, arme cu tine ?

— Arme ? Nu... Am doar un pistolet. Ajunge !

— Atunci eu cu ce o să te pot ajuta ?

— Veți fi doar de față, răspunse valetul surîzînd. De vreme ce plătiți, este drept ca, fără să vă osteniți, să priviți, cît mai comod, spectacolul.

— Unde ne așezăm ?

— Acolo !... sub arcada aceea, prea vrednice stăpîn. Luna, care de cîteva clipe binevoiește să se arate, îmi va lumina îndestul ținta care nu va fi alta decît pieptul contelui.

— Atunci vino !

Cei doi bărbați coborîră în tăcere talazul și, intrînd sub pod, se așezară cu fața spre apă, întorcînd deci malului, abia părăsit, spatele.

XXX

RIPOSTĂ DE BANDIT

Ieșind din palatul de Thorigny, Folavril și Malvenu o luară pe jos spre casă. Mergînd încet, dar cadențat de parcă s-ar fi aflat sub arme, nu scoteau o vorbă. Cînd și cînd, un zgomot asemănător cu cel iscat de niște foale de fierărie, sfîșia liniștea. Era suspinul slobozit de

pieptul vînjos al lui Folavril ; un altul îi urma aproape imediat, dar atît de slab, încît nu părea a fi decît ecoul celui dintîi. Era durerea lui Malvenu, preschimbată într-un vaier.

Astfel ajunseră în fața porții casei lor.

— Intră, micuțule, făcu Folavril după ce descuie.

— Nu, întîi tu, marele meu prieten ! răspunse Malvenu.

— Ți-e teamă să nu te părăsesc ?

— Nu mi-e teamă de nimic. Dar nu vreau să te scap din ochi nici măcar o clipă.

— Nici eu !

— Atunci, să intrăm odată.

— Să intrăm !

Și, pășind alături, simțindu-și coatele la înălțimi diferite, pătrunseră în curte. Înainte de a ajunge la apartamente, trecură prin fața camerei Mariei. Amîndoi se opriră în fața ușii. Își bănuiau simțămintele.

— Vrei ? întrebă simplu Folavril, căci îndeobște nu aveau nevoie să spună multe cuvinte spre a se înțelege.

— Da, îi răspunse cu glas slab Malvenu.

Împinseră așadar ușa încetișor și se priviră sau mai degrabă încercară a se privi, deoarece lacrimile le împăienjeneau văzul. Nici nu ar fi putut fi altfel, căci respirau aerul copilului lor. Ar fi putut ei oare să-și păstreze cumpătul la vederea miilor de fleacuri care le reaminteau făptura mult iubită ? Iar ea nu se mai afla acolo !

Era pentru prima oară — de la noaptea aceea depărtată, în care nevinovatul prunc făcuse ca inimile lor să bată alt fel — că acel copil ce le adusese îndreptarea nu dormea sub acoperămîntul lor. Cei doi convertiți plînseră îndelung peste perna parfumată pe care odihnise căpșorul celei ce avea să-i părăsească pe totdeauna. Unde era acum tînăra fată pentru care aveau să moară ? Unde ?... În brațele unui tată, ale unei mame, pe care îi regăsise întîmplător și care o răpeau dragostei lor. O, da, aceia le erau deci cei mai mari dușmani !

Un fel de revoltă împotriva destinului îi copleși, sălbatecă. O clipă, le fu dat să trăiască simțămîntul urii. Ochii li se măriră, gura li se încreți într-o strîmbătură,

schițară chiar un gest de mînie. Cu toate acestea se stăpîniră. Înțeleseră că nu puteau purta pică acelora care suferiseră aceleași chinuri pe care le îndurau ei acum, chinuri de neîndurat prea multă vreme. De fapt, contele și contesa d'Ablincourt aveau tot dreptul să-și recapete bunul : era fiica lor. Ce însemna ea pentru ei, niște prăpădiți gentilomi de pripas ? Crima săvîrșită prin răpirea nevinovatei copile încă din leagăn le reveni în minte. Se făcuseră vinovați de o răpire, de un furt ! Acum sufereau din pricina aceasta !... Și aveau să moară !... Iată deci ispășirea...

— Să ieșim... să ieșim ! gemu Malvenu. Nu mai pot !

— Da !... Da !... Ai dreptate !... Să plecăm de aici !

Și se retraseră... dar fură nevoiți să treacă mai întîi printr-un încîntător budoar. Acolo, privirile li se opriră asupra unui portret al Mariei în picioare. Îl contemplară îndelung, simțind că se pierd cu firea.

— Privește-o, draga de ea ! făcu Folavril, mușcîndu-și mîinile, ca să-și înăbușe hohotele de plîns.

— Ne zîmbește ! murmură Malvenu, apăsîndu-și peste gură o batistă pe care o zdrențuia de zor.

— Adio, Marie !... Adio ! Adio ! făcură într-un glas și atît de sfîșietor, încît s-ar fi putut crede că se află dinaintea raclei unui copil iubit... Nefericirea lor era însă tot atît de mare, căci purtau doliul unei fericiri apuse...

Se îndepărtară și, întorcînd pentru ultima oară capul, trimiseră o sărutare icoanei lor. Ajunși apoi în fața apartamentelui fiecăruia, se despărțiră cu de-a sila, spre a intra fiecare în camera lui. Doar Folavril aruncă o privire înduioșată peste lucrurile înconjurătoare ; apoi, deschizînd o cutie cu muniții, goli și reîncărcă cu migală pistoletul, care asemenea spadei, nu-l părăsea niciodată. Malvenu făcu și el același lucru, dar cu mai multă grabă ; puse sfeșnicul pe masă, luă o pană și scrise repede cîteva cuvinte. După aceea vîrî hîrtia în surtuc. Dar abia isprăvise, că Folavril se întorcea zicînd :

— Ești gata, micuțule ?

— Iată-mă-s, prea vrednice prieten.

Coborîră împreună și, peste puțin, se aflară în stradă. Ca și la venire, nu mai scoaseră o vorbă. Urcau Golgota care îi lăsa să întrezărească izbăvirea.

Astfel ajunseră la Pont-Marie, loc ales de către Malvenu spre a-și duce la îndeplinire sinistrul plan. Ajunși pe mal, se opriră. În aceeași clipă, baronul și Laurent se pitulau sub arcadă, privind nerăbdători peste pînza apei ce li se desfășura dinaintea ochilor.

Malvenu puse mîna pe brațul lui Folavril și spuse cu glas șoptit :

— Ia gîndește-te, prietene, am fi putut găsi oare loc mai potrivit ca ăsta ?... Colo, zise el întinzînd brațul, marele oraș, cufundat într-un somn adînc, pare să-și prelingă umbrele fantastice peste fluviul cu reflexe albăstrii, care curge liniștit, mistuindu-se pe sub arcadele podului Pont-Marie !... Pont-Marie — el ne amintește totodată cea mai crudă mîrșăvie a noastră, dar și ceea ce ne este mai drag... el singur va fi martorul morții noastre ! Și totul într-o singurătate ca asta ! Îți spun eu, nici că puteam alege mai bine !

— Da, răspunse Folavril pe același ton. Locul nu-mi displace... e liniștit !

La ceasul acela din urmă, sărmanul uriaș își pierduse limbuția și nu mai slobozea sudalme. Exprimase, într-un singur cuvînt, același simțămînt pe care omulețul, devenit poet, îl tălmăcise în mult mai multe.

Dar, pe neașteptate, smuls din visare, Folavril întrebă :

— Marchize, nu-i lăsăm nimic Mariei ?

— Ce vrei să spui ? îl întrebă Malvenu, căci nu pricepuse.

— Un bilețel, urmă uriașul spadasin, un cuvințel de adio ! Tu ar trebui să-l ticluiești, tu știi să te exprimi mai bine în scris.

— M-am gîndit eu, îl liniști prietenul său, scoțînd din surtuc hîrtia pe care înșirase cîteva cuvinte. Ascultă.

Și citi :

„Ție, scumpă Marie, ultimul nostru gînd !... Nu mai ai nevoie de noi... plecăm. Dacă puținul bine săvîrșit de noi pe pămînt întrece faptele noastre rele, fii sigură că bătrînii soldați vor ruga pe Atoateiertătorul să te binecuvînte cu înalta sa ocrotire. Tații tăi... contele d'Avrivol, marchizul de Bellevenue."

Tăcerea se așternu grea după lectura aceasta făcută

aproape în şoaptă. Cînd Folavril se simţi în stare să-şi biruie emoţia care îl gîtuia, murmură :

— Ia te uită, eşti chiar mai bun decît mine, dragul meu !

Drept răspuns, celălalt îi strînse mîna.

— Vor găsi răvaşul lîngă noi, zise uriaşul, uşurat de gîndul acesta.

— Şi astfel, răspunse Malvenu, nimeni nu va fi învinuit de moartea noastră ! Sîntem gata, marele meu prieten ? urmă el, dregîndu-şi glasul.

— Cînd îţi va fi voia, micuţule !... Dar dă-mi mai întîi mîna !

— Iat-o. Nu tremură deloc, făcu Malvenu.

— Ei drace, sigur că nu !

Rămaseră astfel cîteva clipe.

— Îmbrăţişează-mă, mai zise Folavril.

Şi, trăgîndu-l spre el, îl ridică de la pămînt şi îl strînse cu putere.

Desprinzîndu-se din braţele prietenului său, Malvenu se văzu iarăşi pe picioarele sale şi se îndreptă, ţinînd în mînă pistolul.

Făcînd la fel, Folavril apăsă ţeava armei pe piept.

— Uite aşa, ca mine, drept pe inimă !

Nu era un duel ; o, nu, ci o dublă sinucidere prin împuternicire şi prin reciprocitate : ţevile celor două arme se aflau doar la un deget distanţă de fiecare piept ce urma să fie străpuns de glonte. Braţele stăteau întinse, pistoalele în linie ; încă o secundă şi aveau să cadă fulgeraţi.

Deodată Folavril tresări şi spuse :

— Aşteaptă !

Malvenu îşi coborî braţul, întrebînd mustrător :

— Ce te-a apucat ? Am fi fost gata...

— Priveşte !

Şi, cu braţul ridicat, Folavril îi arătă în mijlocul fluviului un licăr rubiniu ce înainta spre ei.

— Este ea, îngăimă omuleţul. Ea este !

Apoi, cu sfîşietoare durere în glas :

— Am înţeles. Vrei să o mai zărim o ultimă oară, nu-i aşa ?

— Da, micuţule, dar fără să ne arătăm.

Şi iată-i ocolind puţin arcada, spre a se piti în umbră. Deodată, desluşiră un glas. Cineva spusese :

— Iată-i !

Nedespărţiţii prieteni rămaseră pironiţi locului, ţinîndu-şi răsuflarea.

— Ai auzit ? întrebă uriaşul, aplecîndu-se mult, aproape lipindu-şi buzele de urechea prietenului.

— Să ascultăm !

— Da, cineva a vorbit... pe aici, pe aproape.

Amîndoi îşi întinseră gîturile a luare-aminte.

Acelaşi glas se făcu din nou auzit.

— Fii atent, Laurent !

Iar Laurent răspunse :

— Să fie liniştită senioria voastră, o să trag de foarte aproape.

— Nişte ucigaşi ! murmură Malvenu.

— Da, răspunse Malvenu, tot şoptit. Cine ştie ce canalie de gentilom este vîrîtă şi aici, ca în treaba aceea de odinioară !

Apoi, pe acelaşi ton, dar puţin mai înfrigurat :

— Îi văd ! Sînt în ambuscadă, sub prima arcadă a podului.

— Şi eu îi văd.

— Pe care ţi-l alegi, micuţule ?

— Tu vezi de cel ce-i mai aproape de apă, că de celălalt am eu grijă.

— Bine.

Se trîntiră aşadar pe burtă şi începură a se tîrî, fără zgomot, în direcţia celor doi tîlhari.

Glasul care se făcu auzit cel dintîi şi care nu era altul decît cel al baronului reluă :

— Se apropie !

— Da, da, ne apropiem ! rînji Malvenu în felul său zeflemitor. Hora o să aibă mai mulţi privitori decît credeţi voi, drăgălaşii mei !

Laurent răspunse avertismentului dat :

— Îi aştept !

În clipa aceea, îndreptată spre taluz, se ivi gondola scăldată de razele lunii.

— Îl vezi pe conte ? întrebă baronul.

— Da, pieptul lui apare chiar în vîrful pistolului meu.
— Ochește bine !
— Noi tot așa ! strigă Folavril, ridicîndu-se cît era de lung. Apoi pe un ton de comandă :
— Foc !
Două detunături, dimpreună cu un strigăt sfîșietor, spintecară văzduhul. Lovit, fără nici o îndoială, Laurent se rostogolise în apă.
— Cu el am încheiat socotelile, zise Malvenu.
— Pe toți dracii din lume, izbucni furios Folavril, deslușind o umbră ce se strecura în josul taluzului, pe al meu l-am scăpat ! Ursită blestemată !... *Clar de lună* a lucrat mai bine decît proasta asta de gură de foc !
Gondola acostase.
Dintr-o săritură, Georges și contele se și găsiră pe mal, urmați îndată de Inès.
— Ce este, ce se întîmplă ? întrebă René d'Ablincourt.
Apoi zărindu-i pe Folavril și pe Malvenu :
— Dumneavoastră !... Dumneavoastră, domnilor ?
— La naiba, conte, trebuie să recunoaștem că Pont-Marie vă este nefast, ori de nu, nimicească-mă trăsnetul ! tună uriașul pe care locul și ora îl ajutau să-și regăsească uitatele sudalme.
— Fără noi, adăugă Malvenu, poate că acum v-ați afla acolo unde am trimis pe unul dintre nemernicii ce vă pîndeau.
— Ce se întîmplă, mamă ? întrebă, cu glasu-i dulce, Marie.
— Nimic, copila mea !... Nimic ! răspunse cu înfrigurare Inès. Să nu ieși din gondolă !... Venim și noi îndată !
Iar în gînd își spuse : „Să nu o speriem".
— Iar vreo capcană a acelui ticălos de Souvré ? întrebă tînărul cavaler.
— Mă tem că da, dădu răspuns Folavril.
— Ah, tună contele, va fi ultima. Jur !
Încă mai vorbea, cînd un strigăt al Mariei îi făcu să se întoarcă spre gondolă.
Cu umărul însîngerat, Laurent țîșnise din apă, se agățase de bordură și se prăbușise înlăuntrul gondolei.

Cu toții dădură fuga într-acolo. Iar Raoul de Souvré, care, de pe mal, executase aceeași manevră ca și servitorul său, sărise în partea din spate a gondolei, strigînd cu glas puternic :
— În larg, băieți !
Două zdravene lovituri de vîslă îndepărtară gondola cu vreo zece metri.
Apoi, se făcu auzit glasul zeflemitor al baronului :
— Te înșeli, conte !... De Souvré găsește totdeauna o cale, cînd e vorba de răzbunare ori de viața lui.
— Trageți în nemernic ! răcni René, ca scos din minți.
Folavril și Malvenu își întinseră brațul.
Dar, iute ca gîndul, baronul se ridicase, luase în brațe fata pe jumătate pierdută și o ținea strîns la piept.
— Ia seama, conte ! mai strigă el, rînjind ca un blestemat ; fiica ta se află între mine și gloanțele tale !... Mă iubește copila asta... Mă ocrotește...
— Nu trageți !... Nu trageți !... strigară contele și Georges într-un glas.
Deznădăjduiți de neputința lor, Folavril și Malvenu nici nu așteptaseră să li se spună, căci se stăpîniseră singuri.
— Vîsliți zdravăn, băieții mei, se auzea glasul tot mai depărtat al lui de Souvré.
— Fetița mea !... Fetița mea !... se căina Inès, frîngîndu-și mîinile de deznădejde. René... E pierdută !... Răpită... O, domnilor, salvați-mi fiica !
— Ce-i de făcut, Doamne, ce-i de făcut ? gemea sărmanul conte, încremenit de iuțeala cu care îl năpăstuise această nouă nenorocire.
— Haide, Folavril ! strigă deodată Malvenu. Să pornim înot !
— Ei da, pe viața mea ! Să o smulgem din ghearele netrebnicului, ori să murim !
— Vă urmez, zise Georges, care își și scosese vesta.
Toți trei erau gata să se arunce în valuri.
— Liniște ! porunci un glas venit din umbră.
Se opriră.

— Gérard ! vesti Folavril, recunoscînd glasul luntraşului.

Barca acestuia, ţîşnind pe neaşteptate de sub pod, apăru trecînd de-a lungul malului.

— Ce nădejde tragi, Gérard ? întrebă contele, oarecum înviorat de apariţia aceasta, căci barcagiul îi inspira un soi de încredere superstiţioasă.

— Să salvez copilul, aşa cum am salvat pe tată, răspunse podarul cel de ispravă.

— Dar cum ? mai întrebă René.

— Spunîndu-vă unde anume o s-o ducă... o iau chiar acum pe urmele lor !

Şi barca se făcu nevăzută pe drumul luat de gondolă.

— Pe toţi diavolii din iad ! urlă Folavril. Să ne spună şi o salvăm !

— Iar după aceea „Dragoste trecătoare" şi „Clar de lună" îl vor pedepsi pe netrebnic.

Cît de departe alungaseră gîndul de a-şi curma viaţa !

I

CE SE POATE ÎNVĂȚA ÎNTR-UN JOC DE-A BABA-OARBA

De îndată ce Ludovic al XIV-lea trecu sub oblăduirea spirituală a doamnei de Maintenon, el începu să-și supravegheze persoana cu mai multă luare-aminte ; ceilalți voiră a face la fel, astfel că ușurătatea căpăta, în capriciile ei, o aparență de măsură și austeritate.

Dar ceea ce nu se schimbă defel fu hrana... hrana celor din lumea mare, firește, căci cei mici, chiar și burghezii se văzură siliți, în anul de grație 1694, să mai strîngă cureaua, cum am spune în zilele noastre. Iarna acelui an fu atît de cumplită și sărăcia atît de mare, încît mii de oameni țipară a foame, cît ținură cele douăsprezece luni ce-i urmară.

Doamna de Maintenon — se cade oare să o mai spunem ? — se arătă cea dintîi tulburată de situația care, înrăutățindu-se, putea duce la răzvrătire ; nu că i s-ar fi făcut cumva milă doamnei de sărmanii înfometați, care se stingeau sleiți de puteri, ci din teama de a nu vedea prăbușindu-se edificiul ridicat de ea cu atîta osîrdie și viclenie. Simțea mult prea limpede că, înainte de a ajunge chiar la rege, revolta s-ar întoarce împotriva ei. Nu era cucernică din fire, în pofida rugăciunilor pe care buzele ei uscate le șopoteau zilnic și încă cu o atît de fățișă dorință de a fi auzite, încît nici cei mai puțin clarvăzători nu s-ar fi putut lăsa înșelați.

Prin urmare, în situația aceea de mare mizerie, ea îl chemă pe părintele La Chaise și, în tovărășia acestei înalte fețe bisericești, căută mijloacele de a înlătura răul. Singurul lucru pe care discipolul acesta al lui Loyola îl

propuse fu organizarea unei procesiuni a întregii mulţimi, care să roage pe sfînta Genoveva să vină într-ajutorul parizienilor înfometaţi. Şi, întrucît asemenea propunere nu aducea nici o vătămare finanţelor, ea fu primită cu căldură astfel că, printr-o hotărîre, Parlamentul ordonă ca ea să fie pusă în aplicare chiar peste două zile. Odată clipa venită, racla sfintei fu coborîtă şi purtată cu toată solemnitatea dorită.

Săracii de prin aziluri, precum şi cei din toate parohiile Parisului păşeau în rînduri de cîte patru, avînd în mîini mătănii, conduşi de păstorii lor, urmaţi de femei de la Spitalul ospiciilor, în aceeaşi rînduială, de clerul cu crucea sa, de comisarii săracilor, de administratorii spitalului. Se înţelege de la sine că alaiul era însoţit de oameni de vază, de seniori, negustori şi gură-cască.

Atît doamna de Maintenon, cît şi blîndul promotor al acelei procesiuni se feriră să se arate. În timp ce o jumătate din Paris era aproape dispusă să o înghită pe cealaltă, Versailles făcea excepţie, se afla în sărbătoare, în mare zaiafet am zice noi.

Maiestatea sa, care, neîndoios, se plictisea în ziua aceea şi căuta să se distreze, chemase o parte a Curţii, printre care se aflau prinţul moştenitor, Monsieur, Madame, ducele Filip de Orléans, ducele şi ducesa de Chartres, mulţi demnitari înalţi şi doamne din lumea mare şi oferi un dejun aşa cum numai el, iubitor de mîncăruri alese, ştia să ceară. Mesele acestea grandioase erau mai cu seamă tare îmbelşugate şi putem încheia spunînd că mesenii, urmînd întotdeauna pilda regelui, dovedeau o straşnică poftă de mîncare.

...Dar iată că în timpul acelei agape regeşti, date întru înlăturarea foametei, procesiunea ce pornise de la Notre-Dame înainta, înainta într-una în direcţia bisericii Sainte Geneviève, punctul de sosire.

Deşi curgerea anilor adusese mari progrese, o rămăşiţă de feudalism închinga încă vrednicul popor în stare să mai strige în timp ce tremurau de frig şi foame : „Noël !"[1] „Trăiască belşugul celor mari !"

[1] Strigăt prin care în anumite prilejuri, poporul îşi exprimă bucuria.

Procesiunea pare-se că fu pe placul Proniei căci, la scurtă vreme după aceea, banii nu au mai fost atît de puţini, cele trebuincioase hranei nu atît de scumpe, astfel că o oarecare bunăstare urmă acelei foamete, datorate nu numai unei ierni aspre, dar şi uriaşelor cheltuieli cerute de patru ori de cinci ani de război secătuitori ai visteriei.

Pentru rege oricine ar fi fost însă în stare să se jertfească ! Să moară de foame pentru el ! Să strige „Noël" !

După încheierea dejunului mai sus amintit, maiestatea sa îşi lăsă liberi invitaţii, iar ei se răspîndiră prin minunatele grădini ; unii o luară spre pajişti, alţii aleseră însinguratele alei. Printre aceştia se numără şi tînărul Filip de Orléans, care păşise în cel de al douăzecilea an de viaţă, precum şi un roi de femei tinere şi frumoase, care îl însoţeau pretutindeni. Cînd ajunseră pe sub copacii cei mari, cu frunziş dătător de umbră şi răcoare, ducele, oprindu-se din sporovăiala-i adesea mai mult decît uşuratecă, strigă dintr-o dată :

— Ce joc alegem, frumoasele mele ?

— Jocul care va fi pe placul alteţei voastre, va fi şi pe al nostru în chip nemăsurat ! răspunse doamna de Laurenty, o tînără şi tare frumoasă femeie, de curînd măritată cu baronul purtînd acest nume şi care în timp ce se petreceau toate acestea urmărea cu mare luareaminte capricioasa mişunare a peştilor ce se zbenguiau în bazinul cel mare.

— Aşadar, frumoasa mea brunetă, urmă galant ducele, luînd-o drăgăstos pe după mijloc, aş zice să ne jucăm de-a baba-oarba.

Toată lumea bătu din palme. Jocul de-a baba-oarba, mult pe gustul vremii, avea preţiosul avantaj că îngăduia celui sau celei cu ochii legaţi să-şi poarte mîinile cam... la voia întîmplării. Filip de Orléans era, pare-se, un straşnic jucător al jocului acestuia.

— Dubois ! chemă el.

Un ins pe jumătate îmbrăcat cu sutană, ins ce ar fi putut lesne fi luat drept un personaj de operă gata să intre în scenă, se desprinse din strînsoarea celor două doamne cărora nici pe departe nu le ţinea vreun curs

de morală și se înfățișă, cu obrajii învăpăiați, cu ochii scînteietori :

— Ce dorește monseniorul ?

— Leagă-mă la ochi ! îi ceru ducele.

Omul se supuse, iar jocul începu.

Cînd și cînd se auzeau țipete scurte, apoi zgomotul unui sărut, privilegiu pe care ducele și-l acorda ori de cîte ori punea mîna pe cîte una dintre acele doamne care nu căutau, dealtfel, decît să se lase prinse.

— Ești a mea, frumoaso ! făcu el la un moment dat, prinzînd-o dinadins pe doamna de Laurenty, căci, se cuvine să spunem chiar acum, în pofida legăturii de la ochi, pehlivanul de duce vedea tot așa de bine ca și cum nimic nu i-ar fi împiedicat văzul.

— Iată-mă prinsă ! răspunse micuța marchiză, fremătînd toată de plăcere.

Și îi întinse obrazul. Ducele își apăsă buzele pe obrazul acela, făcîndu-le să lunece apoi, cu dibăcie, spre cele ale ușuratecei care, dealtfel, îl ajută mult în treaba asta.

— Asta pentru început, lămuri ducele. Nu uita ce-mi datorezi.

— O discreție ! îl întrerupse bruneta.

Apoi, cu glas mai scăzut, adăugă :

— Dacă alteța voastră s-ar învoi, aș prefera o destăinuire !

— Cum ți-e voia, frumoasa mea ! răspunse Filip rîzînd. Dezvăluie-mi starea în care ți se află inima.

— Nicidecum, monseniore !... Asta o voi face mai tîrziu... Ceea ce vreau să vă spun vă privește într-un cu totul alt chip.

— N-aș zice ! se împotrivi ducele.

— Puteți judeca singur, alteță.

Și marchiza începu :

— Fratele meu, domnul de Pontalès, mi-a povestit cele petrecute în noaptea aceasta la serbarea dată de președintele Lambert de Thorigny.

Și, foarte zorit, căci celelalte doamne care se zbenguiau cu abatele Dubois s-ar fi putut apropia de ei, tînăra

marchiză istorisi ducelui la rîndul ei, tot ceea ce cititorii noștri au aflat mai înainte.

Cînd ajunse la conspirație, Filip de Orléans, oricît de nepăsător ar fi fost el, păli ușor și murmură :

— Cum așa ! Să se servească de numele meu, fără să-mi ceară încuviințarea ! Este de-a dreptul o infamie !

Doamna de Laurenty urmă :

— Întrucît toată istoria asta a făcut mult tărăboi, ea va ajunge fără îndoială la urechile regelui și poate că veți fi compromis.

Ultimele cuvinte fuseseră rostite cu o atît de dureroasă înduioșare, încît tînăra alteță care, ca bun discipol al abatelui Dubois, înălța scepticismul pe treapta principiului, se simți adînc tulburată.

— Liniștește-te, drăguța mea, făcu el luîndu-i o mînă în căușul palmelor sale, de vreme ce nu am pentru ce mă mustra, nu am nici de ce mă teme.

Și, folosindu-se de un răgaz în care doamnele făceau haz de cine știe ce glumă grosolană de-a abatelui, el atrase spre sine pe micuța marchiză, spre a culege o sărutare de pe buzele-i de coral.

— Îți mulțumesc, îi șopti totodată, la ureche.

Apoi întorcîndu-se spre fostul său învățător :

— Ia ascultă, Dubois, ce tot îndrugi doamnelor ? Niscaiva povești deșucheate ?

— Nu chiar foarte deșucheate, monseniore, răspunse uriciosul personaj despre care vom vorbi cît mai puțin cu putință, întrucît pilda aceasta de urîțenie morală a epocii este mult prea bine cunoscută. Doamnele rîd cu mare poftă și mă roagă să le mai spun dintr-ale mele.

— O, mincinosul ! săriră într-un glas frumoasele păcătoase.

Urmară glume mai mult sau mai puțin hazoase, rostite de buzele acelea încîntătoare.

...Să părăsim rîsul și jocul ; le vom regăsi curînd ; dacă nu noi, ducele oricum, și să ne întoarcem la rege care, după prînz, se retrăsese în apartamentele sale, cu gîndul de a se lăsa în voia regeștii sale digestii. Dar iată că fu împiedicat de domnul Phelypeaux de Pont-

chartrain, ministrul marinei, care veni să-i vestească sosirea cavalerului de Herblay, ambasadorul Franței la Madrid, însoțit de marchizul de Castel de Rios, acreditat pe lîngă curtea din Versailles de către guvernul de la Escurial.

Regele binevoi să-și amintească de faptul că într-adevăr, îi chemase pe cei doi diplomați. Și îi primi. La urma urmei, se aflau la mijloc niște interese ale statului. Era vorba de Carol al II-lea al Spaniei, care se topea de alean.

Succesiunea lui, dezbătută lungă vreme în toate cabinetele, devenise o problemă a Europei. Era important de știut căror mîini avea să le fie încredințate ocîrmuirea Spaniei, a regatului celor două Sicilii, a Milanului, a unei părți din Țările de Jos și a lumii noi.

Iar dacă marea monarhie trebuia să aparțină unui singur om, cine avea să fie omul acela ?

Cum să se hotărască împărțirea ei, de ar fi fost nevoie ?

Și nimeni nu se îndoia, la vremea aceea, că regele Carol al II-lea avea să-și mai tîrască timp îndelungat mizerabila-i existență. El nu-și dădu duhul decît în anul 1700 ; dar pînă atunci i se nădăjduise moartea, iar el o știa, nefericitul, și chiar era primul care lua măsuri în vederea sfîrșitului său. Vreme de zece ani și mai bine, succesiunea aceasta înfierbîntă toate puterile, deschizînd cale tuturor poftelor.

Spania își dorea unitatea, adică păstrarea dominației asupra țărilor supuse puterii sale ; dar nu același lucru îl doreau și celelalte națiuni.

Era așadar de datoria guvernelor să prevină printr-un acord, privind acest punct important, neorînduielile pe care moartea lui Carol avea să le aducă în situația Europei.

Oricum, nu erau cu putință decît două combinații : succesiune completă ori împărțire.

Sîntem datori, alături de toți istoricii, să dăm dreptate lui Ludovic al XIV-lea : se ocupa foarte mult de politica externă și dacă a fost în stare să aducă o aură domniei sale, aceasta s-a datorat faptului că a știut să apere totdeauna demnitatea Franței, dovedind o înaltă conștiinciozitate în toate chestiunile supuse înaltei sale aprecieri.

Dar fiindcă nu avem de gînd să facem aici un curs de istorie, nu vom vorbi mai mult despre această politică europeană care, din fericire, nu a iscat conflicte serioase între puteri.

Prin urmare, întrucît cele spuse de rege cavalerului de Herblay și marchizului de Castel de Rios se află în afara subiectului nostru, nu ne vom mai preocupa de aceasta, mulțumindu-ne cu constatarea că audiența particulară, care ținu cam o oră, păru să-i stîrnească lui Ludovic al XIV-lea o foarte bună dispoziție.

Veștile erau bune, desigur, și toată lumea se bucura. După ce ieșiră de la rege, cavalerul și marchizul coborîră în grădini și se îndreptară spre grilajul cel mare. Tocmai soseau acolo, cînd îi zăriră, coborînd dintr-o caleașcă, pe contele de la Fère și pe cavalerul d'Artagnan. Acesta, palid, agitat, părea prada unei aprige învolburări sufletești. Contele, dimpotrivă, se arăta calm — cel puțin în aparență, — aproape rece, deși chipul său oglindea o adîncă tristețe.

Cavalerul de Herblay îi alergă întru întîmpinare.

— Dumneata aici ? Ce s-a întîmplat ? întrebă el cu oarecare neliniște.

Abia atunci țîșni din privirea contelui un fulger de mînie. Apoi, înălțînd capul și sumețindu-se, spuse luînd într-ale sale mîna cavalerului :

— Aramis, o infamie a fost săvîrșită și, ca în vremea celor Patru, am jurat să fac grabnic dreptate !... Vrei să mă ajuți ?

Apucînd, cu mîna ce-i rămăsese liberă, pe cea a lui Georges, cavalerul răspunse în chipul cel mai firesc :

— Athos, iată-l pe d'Artagnan ; Aramis este mereu alături de voi. Sîntem trei !

Apoi cu un suspin :

— De ce nu ești cu noi, Porthos ! Am salva lumea, ca acum douăzeci de ani !

Marchizul de Rios, care auzise totul, făcu un pas înainte :

— Oare nu l-aș putea înlocui ? întrebă el sfios.

— Dumneata, domnule ? murmură contele, amănunțind cu privirea chipul deschis al spaniolului.

— Îmi pun spada în slujba dumneavoastră, domnilor. Hotărîți ce trebuie să fac !

— Îți mulțumim ! îi răspunseră într-un glas contele, diplomatul și Georges.

Mîinile se întinseră, se uniră și se strînseră cu căldură. Într-o singură clipă, cei patru bravi reînviaseră pe eroii de odinioară.

— Și acum ? întrebă cavalerul de Herblay, adresîndu-se contelui. Despre ce anume este vorba ?

— Despre o crimă înfiorătoare ! răspunse acesta. Fiica unui conte, a contelui d'Ablincourt, a fost răpită !

— Fiica lui René d'Ablincourt ! izbucniră într-un glas marchizul și cavalerul.

— Da ! Din nou împreună în noaptea aceasta, ducesa de Sandoval, soția sa și fiica regăsită într-un chip miraculos, contele și ducesa au fost siliți să asiste, neputincioși, la răpirea odioasă a copilei, săvîrșită de baronul Raoul de Souvré.

— Baronul de Souvré ! strigă marchizul de Rios. O, nemernicul !

Și adăugă :

— Iar eu, care trebuia să mă înfățișez astăzi ducesei, spre a-i vorbi despre conte, căci mi se păruse a-i fi găsit urmele...

— În clipa aceasta contele plînge, alături de soție, dispariția ori poate moartea copilului său !

— Dar ce vreți să faceți la Versailles ? mai întrebă cavalerul de Herblay.

— Să-l văd pe rege ! Să-i cer să facă dreptate !

— Trudă zadarnică ! Regele nu primește astăzi.

— Atunci, ce-i de făcut ?

— Să trecem la fapte... Dar cu multă băgare de seamă ! răspunse cavalerul.

— Să nu mai pierdem timp ! îi răspunse contele. Dar priviți-l pe el, pe fiul meu ! Și arătă spre Georges a cărui suferință stîrnea de-a dreptul mila.

— Da, înțeleg ! gîndi cu glas tare domnul de Herblay. Vrea să o salveze pe draga lui ?

— Sau să mor pentru ea, întregi, cu tărie, Georges.

— Încă o întrebare, reluă cavalerul, a cărui minte vie încerca să însaile un plan, cine v-a spus că...

— Eu ! îl lămuri Georges, curmîndu-i vorba. Eu, care am fost de față la săvîrșirea crimei !

Și, în scurt, istorisi totul.

— Să pornim, domnilor ! hotărî cavalerul ale cărui buze subțiri fremătară ușor.

— Încotro ?

— La Paris ! Și fără să mai pierdem vremea, îl vom căuta pe josnicul acela de baron !

— O, izbucni Georges, facă cerul să dăm de el !

— Nu o să se poată ascunde el atît de bine, încît să nu-l dibuim ! Haideți !

Tocmai se pregăteau să plece, cînd iată că se mai opriră o clipă, spre a se descoperi și saluta cu plecăciune o femeie înaltă, cu aer impunător care, îmbrăcată într-o toaletă de curte pe de-a-ntregul cernită, și însoțită de un preot cu privirea rece și lunecoasă, își făcuse apariția la cotitura unei alei. Era Françoise d'Aubigné, marchiza de Maintenon, cea *aproape-regină* însoțită de părintele La Chaise, duhovnicul ei.

Deși se apropia de șaizeci de ani, doamna de Maintenon se mai păstra frumoasă, mulțumită înfrînării pe care știuse să o poruncească inimii ei de femeie ambițioasă.

— Ce s-a întîmplat, domnilor ? întrebă ea pe neașteptate, oprindu-se în fața celor patru bărbați. V-am auzit rostind un nume, dar Dumnezeu mi-e martor că nici prea sfinția sa, nici eu nu am făcut nimic spre a surprinde cele ce vorbeați.

Și pentru că toți tăceau, ea stărui, mirată :

— Nu vorbeați despre baronul de Souvré ?

— Ba da, doamnă, răspunse contele de la Fère. Și spuneam...

O mișcare aproape nesimțită a cavalerului de Herblay, care îi atinse ușor cotul, îi făcu să se oprească scurt.

— Ce spuneați ? repetă doamna de Maintenon, căreia nu-i scăpase gestul diplomatului ; nici iezuitului, dealtfel.

Stăpînindu-se, contele încheie cît mai firesc cu putință :

— Că am fi foarte fericiți să-l întîlnim.

— Ah, făcu marchiza, sfredelindu-i cu privirea.

Un glas dogit, dar cu mlădieri dulcege, cel al părintelui La Chaise, rosti în același timp :

— Am părerea că domnilor acestora le arde de glumă, căci nu se numără printre prietenii lui !

În fața fariseicei insinuări a inspiratorului dragonadelor [1], cei patru gentilomi se înfiorară.

Mult mai stăpîn pe sine și foarte la largul său dealtfel, ori de cîte ori era vorba să se întreacă în vorbe cu tîlc, cavalerul de Herblay întrebă cu subțire batjocură, prefăcîndu-se a vorbi mieros, ca și canonicul :

— Are cumva și prieteni ?

— Da, domnule. În primul rînd pe mine ! răspunse tăios *aproape-regina*.

Cavalerul schiță o ușoară plecăciune.

— Baronul — continuă doamna de Maintenon — este un brav și loial gentilom.

— Devotat regelui său ! întări iezuitul.

Nemaiputîndu-se înfrîna, contele izbucni :

— Baronul de Souvré este un laș și un trădător, care chiar în noaptea aceasta conspira împotriva maiestății sale !

Auzind glasul acesta răzvrătit, marchiza își înălță brusc capul :

— Ai spus prea multe, spre a nu merge mai departe, conte de la Fère, rosti ea. Fii mai lămurit !

— Doamnă...

— Vorbește ! Îți poruncesc !

— Nu te preschimba într-un pîrîtor, conte. Lasă-mă pe mine să răspund în locul dumitale ! se auzi glasul voios și hotărît al unui nou venit.

---

[1] Persecuție exercitată de către dragoni (soldați din cavalerie) trimiși să locuiască la hughenoți (sub domnia lui Ludovic al XIV-lea).

Cu toții își întoarseră capetele spre partea aceea, iar părintele La Chaise făcu o mutră disprețuitoare de îndată ce îl recunoscu pe ducele Filip de Orléans, mînat pînă în locul acela de jocul ce-l înveselea.

— Ce vrei să spui, domnule duce ? întrebă, curioasă foarte, doamna de Maintenon.

— Iată ce anume vreau să spun, sublinie tînărul prinț. Anume că, fără știrea mea, baronul de Souvré căuta să grupeze nobilimea în jurul numelui meu spre a-mi oferi, la momentul potrivit, tronul Franței. Lucrul acesta l-am aflat chiar acum... Firește, adăugă el, puțin mi-ar fi păsat de asemenea neghioabe gînduri și nu aș fi pomenit numele gentilomului, dacă nebuniei acesteia nu i-ar fi urmat un act de lașitate, care mă dezleagă de orice scrupul. Baronul de Souvré a dat bir cu fugiții, refuzînd să se bată în duel cu cavalerul d'Artagnan, aci de față, cu cîțiva dintre prietenii lui care i-au cerut aceasta.

— Pentru asemenea faptă îl căutați pe trădătorul gentilom, domnii mei ? întrebă doamna de Maintenon, fremătînd toată.

— Da, doamnă ! îngăimă contele, căruia îi părea rău că nu putea dezvălui adevărul întreg.

— Iertați-mă că v-am judecat greșit, domnilor.

Apoi, pe un ton confidențial, adresîndu-se ducelui :

— Regele știe ?

— Nu încă, doamnă ! Dar va ști, vreau să cred !

— În seara aceasta chiar ! întări semeața marchiză, după baletul jucat de domnii și domnișoarele de la operă.

Iar celor patru gentilomi le porunci :

— Nu părăsiți Versailles-ul, domnilor !... Îl căutați pe baronul de Souvré ; îl veți vedea în seara aceasta !... Dar păstrați taină deplină ! Doar la noapte veți avea voie să vorbiți !

Cu toții făcură o plecăciune. Iar doamna de Maintenon își urmă plimbarea în tovărășia părintelui iezuit, oarecum nemulțumit de hotărîrea pe care ea o luase fără să-l fi întrebat. Cînd ea se depărtă întrucîtva, ducele se întoarse spre cei patru gentilomi și îi întrebă :

— Ce pot face pentru dumneavoastră, domnilor ?

— Deocamdată, nimic, alteță! răspunse contele de la Fère. Dar întrucît binevoiți să ne oferiți cinstea ocrotirii dumneavoastră, ne vom aminti de ea!

— Oricînd veți voi, domnilor!

Apoi, salută cu grația care îi era obișnuită și chemă:

— Dubois!

— Monseniore? răspunse îndată omul în sutană, arătîndu-și chipul de om șiret peste care metehne de tot soiul lăsaseră urme pretimpurii.

— Legătura de ochi, călugăr nenorocit! Sînt nerăbdător să-mi apăs buzele pe vreo gură frumoasă sau, cel puțin, să dezmierd un obrăjor drăgălaș.

II

DEZNĂDĂJDUIȚII

După strigătul slobozit de Folavril pe malul de la Pont-Marie, în timp ce barca lui Gérard se mistuia în bezna nopții, o mînie neputincioasă urmă primei lor uluiri, umplînd sufletul celor ce asistaseră neputincioși la răpirea Mariei... a Mariei, cea mai scumpă ființă de pe lume, pentru fiecare dintre ei.

Inès căzuse în brațele lui René, care încerca să o liniștească, să-i aducă alinare.

Pe de altă parte, Georges, întunecat, mînios, cu ochii ațintiți asupra apei, încerca să străpungă cerneala nopții care învăluia acum fluviul, negru și el, înfricoșător la vedere...

Iar Folavril și Malvenu, schimbîndu-și brusc pornirile, nu se mai gîndeau să moară, o știm. Alte treburi aveau de împlinit acum, nu să-și găurească pielea cu gloanțe. Aveau de salvat copila pentru care, cu doar cîteva clipe mai înainte, erau gata să săvîrșească, potrivit expresiei lor pitorești, călătoria cea mare.

Regăsindu-și îndrăgitele sudalme, Folavril propusese mai întîi nedespărțitului său prieten să se arunce în apă, spre a-l ajunge din urmă pe cel ce răpise copila. Dar, gîndind că nici unul dintre ei nu se știa ține la suprafața apei, Folavril trecuse la alte planuri:

— Mii și milioane de draci! Am fi cei din urmă fricoși, bătrîne Malvenu, de n-am ști să o smulgem pe Marie din mîinile acelui netrebnic!... O să traversez podul, adăugase el, o să alerg pe malul celălalt în timp ce tu vei face la fel pe malul ăsta.

— Ce aveți de gînd? întrebă contele, străin de sine parcă, într-atît de cumplit îl cotropea durerea.

— Să-i urmărim pe răpitori, dacă este cu putință, pe viața mea! Și să le cădem în spinare, de cum vor trage la mal.

Nici nu isprăvise bine vorba, că o și luase la fugă. Iar Malvenu îi urmă pilda.

Din păcate, distanța ce trebuia străbătută era destul de mare. În ciuda picioarelor sale nemăsurat de lungi, Folavril nu putu ajunge de cealaltă parte a podului decît după cinci-șase minute. Cît privește pe Malvenu, deși făcea niște pași pe care în orice alt prilej i-ar fi socotit uriești, nu izbuti să descopere chiar nimic. Totuși, cei doi bravi, oameni de ispravă acum, alergau întruna, fără să le pese de oboseala care îi încerca, pe deplin încredințați că strădania lor avea să le fie răsplătită.

Pradă delirului ce o cuprinsese, Inès îngăima cuvinte fără șir, dintre care unul singur — cel al fiicei sale Lilias, nume care, rod al pornirilor inimii, poate, îi redevenise dintr-odată familiar — țîșnea limpede, vibrant, din ființa ei toată numai flacără. Deodată, capul i se clătină ușor, ochii i se închiseră, buzele îi amuțiră, iar brațele, care pînă atunci parcă implorau îndurarea cerului, căzură moi de-a lungul trupului... Contele scoase un strigăt; abia avu timp să o prindă în brațe. Georges îi veni în ajutor, și amîndoi se grăbiră să o ducă la casa de Sandoval. O asemenea treabă l-ar fi sfîrșit pe conte dacă ar fi fost singur, istovit cum era de atîtea neîntrerupte

şi puternice emoţii. Deşi mult încercat şi el, Georges i se dovedi de un mare ajutor. Era curajos şi puternic, astfel că se descurcă cum nu se poate mai bine.

Fără de simţire — părea ca şi moartă — Inès nu putea uşura cu nimic strădania tînărului. Acesta, purtînd-o pe braţe, făcea cîte douăzeci de paşi, apoi se oprea să-şi tragă sufletul ; şi tot astfel, pînă ce ajunseră în strada Bourbon. Intrară. Era şi timpul. Georges ajunsese la capătul puterilor.

Înnebunită, Carita alergă într-un suflet şi, cu mare greu — căci ajutorul ei se dovedea mai degrabă stînjenitor — ajunseră la catul întîi, unde se afla iatacul ducesei ; o întinseră pe pat. Ea primi de îndată îngrijirile credincioasei negrese şi ale altor două cameriste anume trezite din somn.

Destul de multă vreme se scurse pînă să-şi vină în simţiri. Întru sfîrşit, un suspin i se prelinse pe buze, iar ochii i se deschiseră uşor. Neînţelegînd mai întîi nimic din cele ce se petreceau în jurul ei, Inès îşi plimbă privirile-i întrebătoare asupra celor ce o înconjurau. Zărindu-l pe conte, îşi aminti dintr-o dată totul ; lacrimi pe care nu şi le putea stăpîni şiroiră atunci pe chipul ei palid, frumos.

— Lilias ! chemă ea între două hohote de plîns.

— O veţi revedea, vă jur ! declară cu hotărîre tînărul cavaler.

— Desigur ! întări şi contele ; altfel ar însemna să ne îndoim chiar de Domnul.

— Domnul pare să ne părăsească ! oftă sărmana femeie. Mai bine m-ar pedepsi pe mine decît pe nevinovata noastră copilă, care plînge în clipa aceasta, şi suferă, şi ne cheamă !... O, gîndul acesta mă scoate din minţi !

— Curaj, scumpa mea !

— Curaj ! reluă ea cu tristeţe, tu ai curaj, René ? Nu !... Te văd copleşit de durere, zdrobit de nenorocirea care ne-a lovit !... Cu toate acestea, adăugă ea, regăsind un dram de energie, nu avem dreptul să stăm cu braţele încrucişate... Trebuie să trecem la fapte !... Nu ne putem lăsa fiica în mîinile acelui mizerabil. Uite, nu mă

pot bizui pe altcineva decît pe tine. René... Îi eşti tată !... Şi pe dumneata, Georges, care îi eşti logodnic.

Un abur de roşeaţă năvăli în obrajii tînărului, care schiţă un gest, gata să răspundă.

— Ştiu, continuă Inès, ţi-am bănuit simţămintele !... O iubeşti pe fiica noastră... Ea trebuie să-ţi fie soţie... Salveaz-o !

— O, voi face tot ceea ce omeneşte va fi cu putinţă, doamnă !

— Atunci ce mai aştepţi ?

Georges o privi.

— Iertare, făcu ea, înţelegînd tăcuta-i dojană.

Apoi, împreunîndu-şi mîinile :

— Cît de lungă îmi pare noaptea asta ! Şi cît chin pînă ce un semn, fie şi mai puţin preţios, îmi va putea aduce o umbră de nădejde !...

Carita nu înţelegea prea bine cele ce se petreceau în juru-i. Ea se apropie de stăpînă, încercînd să o mîngîie şi alintînd-o cu cele mai drăgăstoase nume. Plîngea şi ea, sărmana fată. Plîngea din instinct aproape, fiindcă îi vedea pe ceilalţi că plîng, aşa cum fac copiii, fără să bănuie că Marie — de care nici nu ştia că este draga ei Lilias — fusese răpită, se afla în mare primejdie.

Deodată se auzi zgomot de paşi.

Inès îşi înălţă capul şi sări de pe patul pe care sta mai mult aşezată decît întinsă.

— Vine cineva ! Iar ochii ei, în care sclipi licărul unei nădejdi, aţintiră uşa.

Carita dădu fuga să deschidă.

Cei ce intrară erau Folavril şi Malvenu, frînţi, sfîrşiţi, rupţi de oboseală, cu sudoarea şiroindu-le pe frunte, cu veşmintele în neorînduială, ceea ce dovedea că foştii aventurieri alergaseră mult şi din greu.

Trei întrebări se contopiră într-una singură :

— Ei bine ?

— Nimic ! răspunse, descurajat, Folavril.

— Nimic ! se auzi, ca un ecou slab, glasul lui Malvenu.

Fără să mai scoată un strigăt, Inès se lăsă moale într-un jilţ. După un răstimp, uriaşul suspină a căinare :

— Am cercetat unul dintre malurile Senei, în timp ce marchizul făcea acelaşi lucru pe celălalt...

— Am alergat...

— Pe legea mea ! Am zburat, ar trebui să spunem...

— Dar nu am văzut nimic, încheie scundacul, ştergîndu-şi fruntea de sudoare. Nici măcar barca luntraşului...

Folavril înălţă uşor din umeri şi murmură :

— Gérard ? Ce poate el să facă ?

— Nimic, fireşte, trase Malvenu încheierea.

— Noaptea e prea neagră, urmă cel dintîi, iar gondola o luase cu mult prea mult înaintea lui, ca să-i mai fi putut prinde urma. Să nu ne bizuim deci pe rîvna vrednicului om. Alege-s-ar praful de oasele mele, se vede treaba că va trebui să îndurăm încă o dezamăgire.

— Dar dacă totuşi o să izbutească ? interveni Georges.

Folavril dădu din cap a neîncredere :

— Tinereţea îşi face vise... Nu, nu este cu putinţă !

— Nu este cu putinţă ! răsună ecoul său.

— Unde am dat noi greş, bravul meu prieten de Bellevenue şi cu mine, acolo nimeni nu poate izbîndi.

— Şi apoi, continuă amicul său, să zicem că ar fi izbutit — lucru greu de crezut — să-i vadă de departe, pe nemernici coborînd, căci de apropiat nu se putea apropia, spre a nu trezi bănuieli, ei nu ar fi zăbovit nicicum pe mal ; e limpede pentru mine că au luat cu ei... copila.

Iar fiindcă prietenul său slobozi un suspin zgomotos, ca de taur, el îşi curmă vorba, pentru a-i mai da curaj :

— Răbdare, nobile prieten, ceva îmi spune că o s-o găsim.

Apoi, urmîndu-şi mai departe gîndul :

— Sînt ca şi sigur că au făcut cale întoarsă şi că au luat-o, zoriţi, pe una dintre numeroasele străduţe ale cetăţii.

— Da ! gîndi şi Georges, în timp ce Folavril încuviinţa din cap.

În ce-i priveşte, nici contele, nici Inès nu-şi puteau spune părerea ; erau mult prea sfîşiaţi de durere.

— Păi atunci, încheie scundul marchiz, mîndru de deducţia sa, cum ar fi putut Gérard să-i urmărească ?

— Are dreptate micuţul ! întări şi Folavril. Luntraşul a îmbătrînit, nici vorbă să mai fie sprinten... Fireşte ! repetă el, clătinînd din cap pentru a doua oară. Să nu ne mîngîiem cu nădejdea asta.

— Atunci ce-i de făcut ? Ce-i de făcut ? gemu contele, strîngîndu-şi capul între mîini.

— La naiba, să nu ne pierdem firea ! Să căutăm, să căutăm mereu !

— Fără să crîcnim, fără să cîrtim, fără să obosim !

— Iar dacă ne-am întors, pe legea mea de gentilom şi pe coarnele lui Satana, am făcut-o pentru că, nemaigăsindu-vă la locul în care vă lăsasem, ne-am temut de vreo nouă nenorocire... Dar nu ! Nu vedem aici decît nişte deznădăjduiţi, care nu au dreptul să stea ferecaţi în amarul lor. În ce ne priveşte, încheie stăpînul spadei *Clar de lună*, apăsîndu-şi palma lată de umărul prietenului său mai scurt, pornim iarăşi în cercetare. Asta-i şi părerea ta, marchize, nu-i aşa ?

— Ar fi trebuit să fi şi pornit, căci aici simt că iau foc ! îi răspunse acesta, în timp ce privirile îi rămăseseră pironite asupra capului negru al Caritei.

— Bine ! Bine ! încuviinţă Georges, smulgîndu-se din suferinţă. Căutaţi, scotociţi, întrebaţi ! În ce mă priveşte, de cum se va lumina, voi trece la fapte, într-alt fel, fireşte, dar simt că mijloacele pe care le voi folosi nu vor fi zadarnice.

— Ce ai de gînd să faci, cavalere ? îl întrebă René d'Ablincourt.

— Să apropii de noi un ajutor puternic.

— Pe cine ?

— Pe contele de la Fère.

— Dar ce va putea face el mai mult decît noi ? murmură nefericitul tată.

— Îl va putea vedea pe rege, îi va putea cere ajutor şi ocrotire.

— Fie ! Salvaţi-mi copila, chiar cu preţul vieţii mele !

— Haide, micuţule, exclamă Folavril, uitînd să-i spună pe numele său de împrumut. Pentru Marie !

— Pentru copilă !

Fără a mai saluta, cei doi ieșiră în grabă din dormitorul ducesei, coborîră în goană scările, ieșiră din palat și dădură buzna în stradă, unde, cu nasul în vînt, precum niște copoi pe urmele vinatului, cercetară zările. Dar se vede treaba că se înțeleseră pe tăcute, căci pe loc aproape o porniră în direcția Senei și bătură din nou calea pe care o mai bătuseră.

După plecarea lor, Inès, cufundată într-o amorțire ce-i dădea un aer de smintită, se ridică și, cu pas de automat, se îndreptă către ușa dinspre camera ei de rugăciuni.

— Inès, murmură contele, neliniștit. Unde te duci ?

Ea se opri și îl privi cu tristețe, rostind doar atît :

— Să mă rog.

Apoi, cu același pas, ce părea al unei ființe de dincolo de mormînt, se făcu nevăzută sub privirile speriate ale celor doi gentilomi.

Tristă, Carita se retrăsese, făgăduindu-și să vegheze bine asupra stăpînei sale.

Georges, care își mai recăpătase din energie, se apropie de conte. Suferința acestui bărbat, a cărui viață de tată și de soț era străbătută de încercări atît de crude, îl îndurera.

— Conte ! șopti el, spre a-l smulge din amarele-i gînduri.

René ridică încet capul. Ochii îi erau scăldați în lacrimi.

— Va muri, spuse el.

— Dumnezeu va face o minune ! răspunse Georges. E cu neputință să nu se milostivească în fața unei asemenea dureri.

— În așteptarea acelei minuni, ce se va întîmpla vreodată, copila mea, fiica mea este, poate, chinuită ! Plînge ! Suferă ! Cheamă în ajutor, iar eu nu pot face nimic. Se ridicase, ochii îi erau rătăciți, gura încrețită de durere, obrajii împurpurați de mînia ce-i umplea inima. O, dacă în clipa aceea l-ar fi avut în față pe răpitor, cît de puțin i-ar fi cîntărit în mîini. L-ar fi biruit și fără de arme, într-atît furia ce-l năpădea îi înzecea puterile, puteri vremelnice fără îndoială, dar care ar fi dăinuit măcar atît cît să-și împlinească răzbunarea.

— Liniștiți-vă, îl îndemnă Georges, care bănuia ce se petrece în sufletul acela. Din nefericire nu a sosit încă clipa de a trece la fapte.

— Atunci ce mă sfătuiești, cavalere ?

— În situația dumneavoastră orice demers fățiș vă este neîngăduit. Aveți prieteni, lăsați totul pe seama lor.

— Dar ce vrei să fac ? izbucni contele, ușor mîniat. Cum, să stau cu mîinile în sîn, în timp ce viața copilei mele este în primejdie ?... Este oare cu putință ?

— Trebuie !

— Cavalere !

— Trebuie ! repetă răspicat tînărul. Să ne ferim ca o altă nenorocire să se abată peste cea pentru care plîngem acum. După cele petrecute în noaptea asta, nu ați putea ieși în lume nici zece minute, fără să fiți recunoscut, arestat.

— Bine, dar nu-i vorba de mine !

— Aveți dreptate ! rosti sever tînărul d'Artagnan. Este vorba de cele pe care le îndrăgiți și pentru care, de șaisprezece ani, ați îndurat toate amarurile, toate suferințele !... Aveți dreptate ! Nu de dumneavoastră este vorba, ci de cel care v-a răpit fiica, după ce va rîvnit soția, după ce v-a lovit ca un laș ! Este vorba de baron ! Fericit că nu-i mai stați în cale, el și-ar urma mîrșava lucrare, ar triumfa, s-ar face stăpîn pe mamă și fiică, doar dacă acestea — lucru sigur dealtfel — nu și-ar căuta izbăvirea prin moarte.

Contele se înfioră și spuse, lăsîndu-și capul pe piept :

— Ah, ești crud !...

— Nu eu sînt astfel, se apără Georges, ci soarta, fatalitatea dacă vreți... dar vom lupta împotriva ei și o vom birui, sînt pe deplin încredințat... Așadar, credeți-mă, dăruiți-vă grija și mîngîierile doamnei soției dumneavoastră. Aceasta vă este, deocamdată, menirea. Nu vă arătați nicăieri ; la nevoie ascundeți-vă chiar. Într-un cuvînt, feriți-vă să oferiți noi arme lașului și necruțătorului dumneavoastră dușman.

— Bine, murmură contele. Bine...

Dar cît de tare simțea că se înfrînează, rostind asemenea cuvînt ce-i ardea buzele.

— Dar dumneata ? întrebă el după un scurt răstimp.

— Eu ? răspunse Georges înălţînd capul. O, cred că vă închipuiţi, nu-i aşa, că voi răscoli şi cerul şi pămîntul, spre a-i smulge nemernicului victima. V-am spus doar. Contele de La Fère va putea mai lesne decît mine să-l vadă pe rege. În faţa unei răpiri atît de odioase, a unei crime, maiestatea sa va porunci fără îndoială să se facă cercetări ; de nu, s-a dus dreptatea din lume.

— Dreptatea ! Dreptatea ! ! repetă contele, pe un ton de batjocură subţire. În timpul lungii mele captivităţi, a nesfîrşitelor mele călătorii am auzit toate popoarele invocînd această făţarnică divinitate, fără ca ele să se bucure de ea... Nu, vezi dumneata, Dreptatea înseamnă doar un nume împrumutat de o cochetă bătrînă ca să cutreiere lumea şi să mintă pe cît mai mulţi ! Dar, — se întrerupse el, răsturnînd dintr-odată principiul pe care tocmai îl enunţase, şi aducînd o dovadă în sprijinul acestui de al doilea principiu : „Chiar cînd ai pierdut orice nădăjde, tot mai speri !", — dacă eu însumi voi fi o piedică în dreptatea regelui ?

— Nu-i defel nevoie să intraţi în acţiune.

— Totuşi...

— Domnişoara Marie D'Afrivol de Bellevenue, protejata doamnei ducese de Sandoval y Palomas, a fost răpită. Crima a fost săvîrşită în chiar inima Parisului. Iată ce trebuie să se constate. Iată, doar, ce trebuie să ştie regele.

— Aşadar, nu pot face nimic... nimic pentru fiica mea ?

— Nimic ! Nu vă este îngăduit să o salvaţi.

Apoi, apropiindu-se de el şi atingîndu-i uşor umărul, Georges adăugă la urechea lui :

— Dar o veţi putea răzbuna.

— O, fireşte ! izbucni proscrisul. Să nu încerce nimeni să-mi ia această bucurie supremă, nu l-aş lăsa !

O lumină slabă, cenuşie, începea să ia locul întunericului ce se prelingea prin ochiurile ferestrei.

Tînărul cavaler băgă primul de seamă acest lucru.

— În sfîrşit, făcu el, se luminează de ziuă !

— Abia, abia...

— Ce are a face ? Voi aştepta cu mai multă răbdare. Şi, luîndu-şi pălăria, întinse contelui mîna :

— Pe curînd ! Fiţi tare şi nădăjduiţi ! Azi, cînd ştiţi că aveţi prieteni credincioşi, nu trebuie să vă arătaţi mai puţin curajos decît cînd, singur şi învins de cei şaisprezece ani de zadarnice căutări, încă vă mai zbăteaţi.

René d'Ablincourt strînse cu dragoste mîna loială a eroului nostru care ieşi adresîndu-i un ultim salut.

Contele auzi cum zgomotul paşilor i se stingea treptat. Atunci se întoarse şi, văzîndu-se singur, suspină. Respiraţia, devenită greoaie, îl stînjenea. Îşi descheie vesta şi tresări simţind deodată sub apăsarea degetelor un document. Îl despături şi îl ţinu cîteva clipe în faţa ochilor. Cu cît îl cerceta mai mult, cu atît chipul său căpăta un aer mai ciudat. Hîrtia aceea îl fascina şi, în timp ce i se dăruia cu totul, mintea sa, pradă unei înfierbîntări de necrezut, îi strecura un gînd : să se servească de ea, spre a-şi împlini mai sigur răzbunarea.

— Ia te uită !... Ia te uită !... murmură ca pentru sine. Moartea, ori de nu măcar surghiunul. Pentru cît am suferit în cei şaisprezece ani, pentru cît mai sufăr încă ! Şi tăcu, fără să-şi desprindă ochii de pe hîrtie. Apoi, deodată : De ce nu ? Este cel mai sigur mijloc de a-l hotărî pe rege să pună mîna pe el !... Atunci... va vorbi ! Va fi silit să vorbească !... Nu-l voi ucide, ce-i drept ! Dar poate că-mi voi fi salvat fiica !... Da, da, urmă el, după cîteva clipe de cugetare — actul acesta înmînat maiestăţii sale înseamnă reintrarea mea în favorurile sale, reabilitarea mea, înseamnă viaţa soţiei şi a copilului meu !

Privi în jur. Pe o măsuţă elegantă se aflau toate cele trebuitoare pentru scris. Se aşeză, luă o foaie mare de hîrtie şi meşteri un soi de plic în care vîrî preţiosul document. După aceea îl pecetlui cu ceară şi scrise cu mînă netremurătoare :

„Domnului cavaler d'Artagnan, cu rugămintea de a trimite plicul acesta maiestăţii sale regelui Ludovic al XIV-lea."

— Va înţelege, urmă el, şi va încuviinţa. Cum de nu m-am gîndit la asta mai devreme ?

Dar din nou se simţi descumpănit : cui să-i încredinţeze mesajul ?

Doar doi erau oamenii care puteau să îndeplinească asemenea gingașă misiune : contele d'Afrivol, ori marchizul de Bellevenue. Amîndoi erau însă plecați, în căutarea mult iubitei sale copiie.

„Oare cînd or să se întoarcă ?" se întreba nefericitul conte. Și începu să aștepte, nerăbdător, stăpînit de singurul gînd ce-i năvălise ființa.

Afară se lumina de-a binelea. Zorii își întindeau lumina în marea încăpere unde totul se îmbrăca în culori roșietice. Lumina aceasta, îngemănată cu cea a lumînărilor încă aprinse, avea ceva lugubru.

René d'Ablincourt se ridică și, fără zgomot, se îndreptă spre camera de rugăciuni, împingînd ușor ușa.

— Este aici, îngenuncheată, murmură el.

Apoi se întoarse încet spre șemineu, stinse lumînările și se lăsă moale într-un jilț adînc. Acolo, cu mîinile împreunate, cu ochii pe jumătate închiși, nefericitul tată implora Pronia întru ajutorul soției și al copilului său.

III

DIN NOU LA CASA CARDINALULUI

— În larg, bravii mei ! porunci baronul Raoul de Souvré. Plutească luntrișoara !

Și, într-adevăr, sub impulsul viguros imprimat de cei doi golani, preschimbați în vîslași, gondola se găsi izolată și la adăpost de orice lovitură. Dealtfel, cei care se lăsau purtați de ea nu se temeau de vreo urmărire. Cel mult se gîndeau cu teamă ca nu cumva potrivnicii lor să nu se fi apucat că cutreiere în cea mai mare grabă vreunul dintre maluri, ori chiar pe amîndouă. Dar prea puțin îi păsa căpeteniei acestor bandiți !

Pluteau acum pe mijlocul Senei, iar distanța care îi despărțea de locul unde fusese săvîrșită răpirea se mărise atît de mult, încît erau pe deplin liniștiți.

Marie — am mai spus-o — căzuse, fără de simțire, în brațele baronului, care o strîngea cu înfrigurare la piept. Tot sîngele îi năvălise în inimă. Căuta să vadă chipul copilei, a cărei respirație pîlpîitoare îi mîngîia obrazul. O clipă, se pierdu cu firea. Cucerit de senzațiile pe care le încerca, izvorîte din atingerea acelui trup tînăr, tresăltă de bucurie și fu încredințat că făcuse o faptă cucernică. Amăgirea îi fu scurtă însă. Venindu-și în simțire, Marie înțelese îndată toată țesătura uneltirii, înțelese în ce capcană căzuse. Încordîndu-se dintr-o dată, ea se desfăcu din îmbrățișarea lui. Mișcarea îi fu atît de bruscă și de neașteptată, încît gondola se clătină, gata să se răstoarne.

— Hei, frumoaso ! strigă baronul trezit la realitate. Te răzvrătești cumva ? Și vru s-o prindă iarăși în brațe.

Dar fata se feri, dîndu-se iute pe spate și, întinzînd instinctiv brațele, îi atinse baronului obrazul ; ba chiar își înfipse unghiile-i trandafirii în pielea netrebnicului.

— Neroado ! urlă el, m-ai rănit, dar mă voi răzbuna !

Și tocmai se pregătea să se năpustească asupra ei, chiar cu riscul de a primejdui viața tuturor, cînd Laurent care pînă atunci se mulțumise să asculte, interveni pentru a spune cu glasu-i zeflemitor, ocrotind într-un fel fata :

— Să aibă grijă senioria sa să nu se lase dusă de mînie, căci și ea se va purta atunci cu atît mai bine...

— Ce vrei, caraghiosule ?

Servitorul nu păru prea mîhnit de epitetul cu care fusese dăruit și i-o întoarse baronului pe același ton :

— Cît de nerecunoscător este domnul baron ! Fără acel „caraghios" — și apăsă anume pe cuvînt — căruia îi face onoarea de a-i vorbi, nu s-ar vedea, în clipa de față, biruitorul dușmanilor săi.

— Ei, la dracu !

— Calm, monseniore, calm ! continuă tot mai tăios josnica slugă. Veți avea tot timpul să vă încheiați răfuiala, de îndată ce ne vom afla iarăși pe pămînt.

Baronul schiță un zîmbet răutăcios :

— La naiba, știi că ai dreptate ?

— Sînt mîndru şi fericit că-mi încuviinţaţi spusele.

În timpul acelui scurt schimb de vorbe, Marie îşi rotise privirile în jur. Pretutindeni doar hăul şi moartea ! Se înfioră nu de teamă ci de bucurie... da, de bucurie. Întrezărise calea de a scăpa călăilor. Dacă nu ar fi fost vorba decît de viaţa ei, şi-ar fi apărat-o cu dîrzenie ; dar simţea că o aşteaptă dezonoarea şi voia să scape cu orice chip. Moartea, aşadar, nu o înfricoşă ; dimpotrivă ea îi apărea ca o izbăvire. Ridicîndu-şi ochii frumoşi spre cer, murmură :

— Tată... Mamă... adio !

Şi se pregăti să lunece în apă.

— Fără copilării ! sări pe dată Laurent, care îi ghicise gîndul şi care, cu o mişcare iute, o împinsese cu putere pe fundul gondolei.

— Laşilor ! le strigă fata.

Un rînjet fu răspunsul.

— Lăsaţi-mă, vreau să mor !

— Nu se moare la vîrsta dumitale ! i-o curmă mîrşavul gentilom. Cel mult din dragoste, dar despre ea ştii încă prea puţine...

— Ajutor ! Ajutor ! strigă biata copilă.

Un sunet, mult asemănător cu un strigăt depărtat, repetat de ecou, ajunse pînă la personajele acestei scene. O mişcare de spaimă. Dar Marie continua să strige :

— Ajutor ! Salvaţi-mă !

— Leag-o la gură ! porunci de Souvré.

Dar Laurent nici nu aşteptase asemenea ordin, căci şi scosese din buzunar o zdreanţă urîtă cu care îndrăzni să pîngărească buzele neprihănitei copile.

— Aoleu ! strigă el după ce îşi isprăvi treaba.

— Ce ai ? îl întrebă stăpînul său.

— La naiba ! Am că sînt rănit.

— Rău ?

— Nu. O zgîrietură la umăr, dar mă doare.

— Lasă că te tămăduiesc eu.

— Cu prişniţe de aur ! gîndi Laurent.

Şi, cu toate că era „zgîriat“, ca să ne folosim de expresia lui, o ţinea strîns pe Marie, care făcea eforturi disperate spre a se desprinde din strînsoare şi a-şi duce mîinile la gură.

Acum tăcerea nu mai era sfîşiată decît de zgomotul cadenţat al vîslelor spintecînd apa.

Baronul părea adîncit în gînduri. Deodată, adresîndu-se lui Laurent, spuse :

— Ai auzit, nu-i aşa, zgomotul acela de adineauri ?

— Da, pe legea mea !

— Aducea tare mult cu un strigăt...

— Ştiu şi eu...

— Poate sîntem urmăriţi ?

— De cine ?

— Ia te uită ce întrebare !

Servitorul păru să cadă şi el pe gînduri. Apoi, după cîteva clipe :

— De asta ne putem încredinţa foarte lesne.

— Cum ?

Fără să mai răspundă, Laurent şopti „gondolierilor“ :

— Daţi drumul vîslelor !

Argoulot şi Plaimbert făcură întocmai. Nemaiascultînd decît de ultimul impuls, gondola mai lunecă în acelaşi ritm cîteva secunde, dar după aceea, luată de curent, pluti în voia valurilor.

— Ce faci ? întrebă de Souvré.

— Aştept.

— Dar dacă sîntem urmăriţi cu adevărat ! ?

— Ei bine, o să vedem !... Dealtfel, adăugă golanul, pentru ce ne-am teme ? Nu avem motiv. Sîntem stăpînii unei paveze de care orice încercare s-ar izbi zadarnic. Şi, dintr-un semn al capului, arătă spre Marie, ale cărei puteri scădeau neîntrerupt, ca urmare a stărilor prin care trecea.

Totuşi, Raoul de Souvré nu se prea simţea liniştit, ceea ce îl făcu pe jupîn Laurent să ridice din umeri. Stătură astfel o vreme, scormonind întunericul cu privirea şi încordîndu-şi auzul, spre a desluşi pînă şi zgomotul cel mai slab. Dar nu se auzea nimic.

— Vi se pare limpede proba ? întrebă în cele din urmă Laurent.

— Da ! Să ne urmăm drumul !

— O clipă ! Acum, ambarcaţiunea îmi aparţine, eu sînt cel ce comandă manevra !

Apoi către cei doi, care vîsleau din nou :

— Trageţi la mal — şi arătă spre malul sting — cam la douăzeci, treizeci de metri de aici.

Dar de Souvré nu se mai putu stăpîni şi-i strigă, ca scos din minţi :

— Vrei să dai totul de rîpă ?

— Nicidecum, stăpîne ! i-o întoarse vicleanul bandit, ai cărui ochi poncişi sfredeleau malul scufundat în beznă.

— Atunci fii mai lămurit !

— O să fiu cît de curînd şi o să-mi împărtăşiţi părerea, sînt sigur !

Gondola ajunsese la mal.

— Hei, voi cei de colo, porunci Laurent celor doi ticăloşi, acum daţi-vă jos şi luaţi-vă tălpăşiţa !

Şi pentru că Argoulot şi Plaimbert îl priveau de parcă nu ar fi înţeles prea bine, adăugă :

— Aţi fost plătiţi ! Haide, haide, la drum, băieţii mei şi, credeţi-mă, căci e spre binele vostru, închipuiţi-vă că aţi visat.

Cei doi golani bălmăjiră cîteva cuvinte, din care baronul înţelesese parcă ceva ce semăna cu „ne-a tras pe sfoară zbanghiul" ; oricum, coborîră şi se făcură nevăzuţi în noapte.

— Ţineţi-o bine pe frumoasă ! făcu Laurent, vorbind stăpînului.

Baronul se supuse. Dealtfel, aflată la capătul puterilor, Marie nu se mai împotrivea.

Atunci, înşfăcînd lopata din spate, cu toate că rana de la umăr îl sîcîia, Laurent împinse gondola în larg şi vîsli viguros.

— Nu înţeleg de ce ai dat drumul oamenilor ! îl întrebă baronul peste cîteva clipe.

— Fiindcă ar fi de prisos ca unii de teapa lor să vă cunoască taina, îi răspunse ciudatul servitor.

— Sînt cumva de temut ?

— Toate conştiinţele pot fi cumpărate ! Nu cunosc nici una în stare să reziste momelii banului.

— Nu mă linişteşti deloc ! zise de Souvré. Dar dacă vor vorbi ?

— N-au decît ! rînji valetul. Nu-i cred în stare să poată spune unde ne va fi ascunzişul.

— Dar unde ne duci ?

— Într-un loc în care nici diavolul nu ne poate stingheri !

— Bine, dar unde ?...

— Aveţi încredere în mine. Ca şi răposatul ministru de finanţe Fouquet, am şi eu castelul meu de Vaux. Numai că pe al meu maiestatea sa Ludovic al XIV-lea nu mi-l va pizmui niciodată. Dar ia uitaţi-vă, îşi curmă vorba ticălosul, arătînd spre Marie, care se lăsa moale pe banca unde sta aşezată ; uitaţi-vă la domnişoara... leşină !

— Ei drăcie ! exclamă de Souvré. Dar dacă dă ortul popii ?...

— Ar însemna o păcăleală în jocul dumneavoastră, prea vrednice stăpîn, răspunse filozofic valetul. Sprijiniţi-o, ori de nu — adăugă el repede — o să se lovească cu capul de bord.

Baronul se grăbi să o susţină, căci într-adevăr fata căzuse pentru a doua oară în nesimţire.

Între timp Laurent vîslea îndîrjit, cu o forţă ce-i întrecea chiar puterile. Cînd şi cînd scotea un strigăt de durere. Suferea ticălosul şi dacă ar fi pus în slujba unei cauze bune tot curajul desfăşurat în clipa aceea, ar fi putut fi numit cu adevărat un erou. O faptă bună l-ar fi înjosit însă în propriii săi ochi. Liber să facă ce pofteşte, baronul culcase capul copilei pe pieptul său, iar privirile-i de foc, aţintite asupra chipului palid, încercau să-i citească trăsăturile. Zadarnică strădanie ; noaptea era atît de neagră, că nu se putea zări nimic. Abia de putea desluşi cîteva bucle mătăsoase dintr-un păr minunat, bucle care în adierea vîntului îi mîngîiau cînd şi cînd obrazul.

— Cît era de frumoasă în noaptea asta, în strălucirea luminilor ce o învăluiau ! îşi spuse el. Cît de mulţi o doreau ! Aud şi acum murmurele de admiraţie întîmpinînd-o. Iar acum este aici, lîngă mine, în braţele mele ! Pot face cu ea ce vreau. Îmi aparţine... Cine mi-ar putea-o smulge ?

Capul său de satir se şi apleca, iar gura-i blestemată se pregătea să pîngărească făptura aceea curată, cînd glasul lui Laurent stăvili la timp mîrşăvia.

— Am ajuns, monseniore !

O izbitură, pricinuită de ciocnirea gondolei de niște stîlpi înfipți pe fundul apei, îl făcu pe monstru să se clatine, astfel că buzele lui nu putură atinge buzele fără de culoare ale sărmanei Marie.

Deși în adîncul ființei sale baronul se simțea fericit că ajunsese la capătul sinistrei călătorii, el nu-și putu înfrîna o mișcare de ciudă. O înjurătură zdravănă îi tălmăci nemulțumirea, dar fiindcă era nevoit să facă haz de necaz, se resemnă și întrebă, după ce privi în jur :

— Ce-i asta ?

— „Casa Cardinalului", îi răspunse Laurent.

— Ciudat nume și înfiorătoare cocioabă, gîndi baronul.

Valetul acostase nu în partea taluzului, ci puțin pieziș. Nivelul apei era foarte ridicat în clipa aceea și ar fi fost cu neputință să ajungi pe insuliță fără ajutorul unei bărci. După ce acostă bine gondola ducesei, Laurent se întoarse la stăpînul său și amîndoi o scoaseră pe Marie.

Umbrele acelea mișcîndu-se în noapte păreau coborîte din lumea fantasmelor ; valetul ținea victima de picioare, iar stăpînul de umeri. Astfel purtat, trupul se arcuia, iar rochia albă se tîra prin noroi. Alunecînd, poticnindu-se pe pămîntul vîscos, nemernicii se îndreptau spre dărăpănătura aceea, cînd ușa se deschise parcă de la sine, iar o femeie, mai degrabă un spectru, i se ivi în prag.

Cu toate că bezna era adîncă, am mai spus-o, zărind silueta aceea, baronul nu-și putu stăpîni o mișcare de spaimă.

— Nu vă temeți, îi îmbărbătă Laurent, este Teresina.

— Teresina ?

— Da. O biată nebună. Îmi este tare credincioasă.

— Ah, mormăi baronul. Iar privirile i se opriră asupra femeii cu mintea rătăcită.

Așa cum sta în cadra ușii, Teresina părea să apere intrarea.

— Ei, bătrînico, eu sînt ! o vesti Laurent.

Abia atunci se dădu la o parte, dezvăluind lăuntrul cocioabei.

— Vedeți ? se făloși Laurent către stăpînul său, e blîndețea întruchipată.

Cei doi bărbați intrară în casă, purtînd pe brațe fata leșinată.

— Aici o să stea ? întrebă Raoul de Souvré, cuprins parcă de silă.

— Aici... Nu tocmai, îi răspunse valetul, o s-o ducem sus.

Apoi către Teresina care, cu ochi strălucitori, privea sinistrul grup :

— Hei, bătrînico, o feștilă !

Dar nebuna nu se clinti.

— Ai asurzit de cînd am fost ultima oară ? O feștilă, m-auzi ?

Aceeași tăcere, aceeași neclintire.

— La dracu, mai degrabă mă descurc singur.

Zicînd acestea, sprijini picioarele Mariei de grămada de gunoaie ce slujea de așternut nebunei și scăpără amnarul. Rășina începu să trosnească mărunt, să se învîlvoreze, să dezvăluie înfiorătoarea vizuină din care Teresina, acum întinsă pe jos, privea țintă la tînăra fată pe care baronul continua să o sprijine.

— Hei, muierea lui Satan, ce faci acolo ?

— Ia te uită, o femeie ! se auzi glasul îngroșat al dementei.

— Da, o femeie... O fată ! Ce mai vrei ?

— Tare-i frumoasă ! urmă Teresina, vorbind parcă pentru sine.

Apoi, ridicîndu-se pe neașteptate :

— E moartă !

În clipa aceea răsună rîsul acela poticnit, scurt, atît de al ei.

— Bine... Bine !... mai murmură ea. E moartă !... Bine !... Bine !...

Laurent dădu din umeri și, punîndu-i în mînă feștila fumegîndă, porunci :

— Luminează-ne drumul !

Nebuna o luă înaintea nemernicilor, rîzînd întruna și rostind cînd și cînd sinistrele cuvinte :

— E moartă !... Bine !... Bine !...

Astfel ajunseră la catul întîi — singurul, după cum bine știm.

A mai arăta cum se înfățișa interiorul acela ar însemna să repetăm cele spuse cu privire la încăperea de jos. Aceeași sărăcie, aceeași imagine, doar că podeaua era

mai puțin îngălată. O fereastră mare, ce da spre mijlocul fluviului, împrumuta camerei, datorită oblonului gros și bine zăvorît, un aer de temniță.

— Iaca așa ! făcu Laurent, după ce culcă fata pe podea. Se va simți ca o mică prințesă.

Rîsul nebunei se înteți.

— Mai taci, prostănaco ! adăugă el aproape mînios.

Baronul privea în toate părțile.

— Ce caută monseniorul ? întrebă Laurent.

— Cele neapărat trebuitoare.

— Aș... se poate și fără !

— Nicidecum !... Du-te și adu un scaun din gondolă. Adu și toate păturile pe care ai să le găsești acolo.

În sinea lui, Laurent cîrti ; totuși, se supuse.

Cînd se întoarse, Teresina se năpusti asupra lui, vrînd să-i smulgă din mînă lucrurile.

— Nu !... Nu !... striga ea. E moartă !... moartă !... Lasă-le Teresinei !

— Dă-mi pace, bătrînico, făcu aspru Laurent, făcîndu-i brînci și privind-o țintă.

Nenorocita tăcu ; tremura toată. Poate că mai simțise și altcîndva puterea brațului lui.

— Coboară ! îi porunci bestia.

Femeia se supuse, nu fără să fi aruncat fetei o privire încărcată de ură. Sub greutatea trupului ei treptele scării mîncate de vreme trosniră. După ce liniștea se înstăpîni iarăși, Laurent spuse cu ciudă, arătînd spre Marie :

— Asta-i bună ! Da' ce, o să stea așa tot timpul, în nesimțire ?

— Poate că ar trebui să-i venim în ajutor.

— Și să o așezăm pe un piedestal ! răspunse obraznic ticălosul. Nu, stăpîne, s-o lăsăm și să ne vedem, credeți-mă, de treburi mai serioase.

— Ce mai este ? Cine îți dă bătaie de cap ?

— Ei, la naiba, gondola !

— Și ?

— Gondola asta mă neliniștește. Dacă o lăsăm în fața cocioabei, înseamnă să dăm lesne a înțelege : „fata este aici !"...

— Fir-ar să fie. Asta-i drept ! Și atunci ?...

— Atunci trebuie să o facem nevăzută.

— Așteaptă !

— Aveți vreo idee ?

— Da.

Pe buzele lui Laurent flutură un zîmbet subțire.

— Totul este cu putință, murmură el.

Apoi cu glas tare :

— Ce idee are monseniorul ?

— Iată. Înțelegi, cred, că nu pot rămîne aici, nu ?

— De ce oare ? Ne-am putea simți foarte bine.

— Ajunge cu gluma, caraghiosule !

— Ei, dacă e ceva serios... Aștept ca senioria voastră să binevoiască a da lămuriri.

Raoul de Souvré scoase din vestă un ceas mare cu sonerie, scump plătit, pesemne, îl făcu să sune și murmură :

— Ora două !

Apoi, ridicîndu-și brusc capul :

— Ascultă și bagă bine la cap ce-ți spun.

— Sînt gata să-mi întipăresc în minte toate cuvintele monseniorului.

— Mă întorc acasă... Dar pentru asta trebuie să traversez Sena ; o să iau așadar gondola.

— Asta se poate... Pe urmă ?

— Odată ajuns pe mal...

— Pe care ?

— Pe cel drept... Las gondola în voia curenților care se dovedesc foarte puternici la ora asta. Mai sînt două ceasuri de noapte adîncă. Timp destul pentru ca gondola să străbată o bună bucată de drum.

— Nu-i rău ce spuneți. Dar dumneavoastră ?

— Eu, voi înainta paralel cu malul, voi pătrunde cît mai adînc în țarini, o voi lua spre Paris, astfel că voi ajunge acasă înainte de a se lumina.

— Ia te uită, ia te uită ! Și eu care credeam...

Mîrșavul valet avu o privire sfidătoare, care îi încheie gîndul ; ea nu cinstea defel deșteptăciunea stăpînului, dar arăta limpede că nemernicul deslușise semnele dragostei bestiale pe care copila i-o inspirase marchizului.

Baronul privi spre Marie.

— Da, spuse ca pentru sine, e tare frumoasă !

— Și atunci ?

— O să aștept !

— O, de vreme ce vă puteți înfrîna patima... faceți cum vreți. Și acum ce aveți de gînd să faceți ?

— Să preschimb în faptă un gînd ce tocmai mi-a venit!

— Hm, rînji Laurent. Două gînduri strașnice într-o singură noapte, nu-i puțin !

— Ce vrei să spui, secătură ?

— O, să avem iertare, domnule baron, răspunse cu aer demn valetul ; dar între noi nu trebuie să se mai strecoare expresii de soiul acesta, este prea banal !... Să fim și să rămînem prieteni, cum spune Cinna, un personaj de-al lui Corneille.

Apoi, cu o mișcare a mîinii, îl pofti pe Raoul de Souvré, ce rămăsese uluit, să coboare.

Cînd ajunseră jos, Teresina, aciuită în colțul ei, îi învălui cu privirea-i de foc.

De Souvré era gata de plecare, dar, amintindu-și pe loc de ceva, spuse cu glas scăzut valetului, strecurîndu-i în mînă un pumnal :

— Dacă mîine la ora prînzului nu m-ai văzut, ucide fata !... Ucide-o fără milă !

— O, o, îl înfruntă Laurent, urîtă treabă !

— Ce, ți-e teamă ?

— E lucru serios ! Și-apoi, știți, nu-mi prea stă în fire să ucid o femeie !

Nici nu sfîrșise bine, că Teresina îi și smulgea cuțitul, rostind cu glasu-i sepulcral :

— Eu, eu o s-o omor... O să omor moarta !...

— Uite cum le poți împăca pe toate, făcu Laurent trecîndu-și mîneca hainei peste fruntea îmbrobonată de o sudoare rece.

— Femeia asta ! izbucni de Souvré dîndu-se înapoi cu un pas.

— Femeia asta o urăște pe cea de sus ! De ce ? Oare știe ea pentru ce anume ? Nu cred... Un gînd de nebună ! Dar fiți încredințat că va face ceea ce a spus.

— Bine !... la prînz... Nu mai înainte !... Veghează să nu-mi calce porunca.

— O să veghez, răspunse Laurent.

Apoi adăugă :

— Atunci mă lăsați aici ?

— Da, însă nu pentru multă vreme.

— Să vă audă Satana ! Și deschise ușa.

Baronul ieși, urcă în gondolă și, cu grijă să nu facă zgomot, traversă Sena vîslind cu lopata din spate, așa cum îl văzuse pe valet mai înainte. Ajuns pe mal, împinse tare cu piciorul plăpînda barcă ce se lăsă dusă de valuri.

Laurent îl urmărise cu privirea, pînă ce nu-l mai zări aproape deloc ; apoi intră în cocioabă și închise ușa. La lumina pîlpîitoare a feștilei o văzu pe nebună jucîndu-se cu pumnalul și rîzînd, așa cum doar ea știa, drăcește.

IV

URMĂRITORII

Din nou pe mal. Folavril și Malvenu încercară să se dumirească încotro să o apuce. Firește, trebuiau să meargă iarăși de-a lungul fluviului, martorul faptelor lor de odinioară, spectatorul nepăsător al atîtor trecute și prezente fărădelegi. Astfel se și hotărîră să facă, dar fără ca de data aceasta să se mai despartă.

Încotro porneau ? Nici ei nu ar fi știut spune. Dar își puseseră în gînd să meargă sau mai degrabă să alerge, încredințați că se aflau pe urmele cele bune. Și într-adevăr, se aflau, cum lesne se poate ghici. Oare nu în partea aceea dispăruse gondola ducînd cu sine pe copila pentru care voiseră să moară și pentru care și acum ar fi fost în stare să-și verse ultima picătură de sînge ? Ceea ce îi deznădăjduia însă era faptul că drumul acesta îl mai străbătuseră o dată.

Încredințați, după cum lămurise Malvenu, că răpitorii făcuseră cale întoarsă pentru a veni în oraș, își mai do-

molîră mersul, precum indienii care citesc pe poteci urmele celor urmăriți, încercînd să afle pași în pămîntul muiat de ploile abia căzute.

Nu scoseseră încă nici un cuvînt. Nevoia de a vorbi se făcea însă puternic simțită, mai ales în ce îl privea pe Folavril. Într-adevăr, cititorii noștri o știu, uriașul întruchipa limbuția însăși. Astfel că tot el rupse tăcerea, spunînd un fleac, așa cum fac toți vorbăreții într-o noapte adîncă :

— Vezi ceva ? își întrebă el prietenul.

— Nimic, chiar nimic ! murmură acesta.

— Pe Jupiter și pe toate trăsnetele lui, mă așteptam la răspunsul ăsta al tău nesărat, micuțule ! Oricum, simțeam nevoia să-ți aud dulcele glas.

— Mare scofală. Pentru tine, ca și pentru mine...

— Pentru tine nu știu dacă e vreo scofală ! Dar mie, fără glumă, îmi aduce anume liniștire. Singurătatea și bezna aceasta îmi sfîrtecă inima. Mi se părea că sînt mort !

— Mai bine ar fi, poate, să și fim așa !... suspină omulețul.

— Am suferi mai puțin, sînt de aceeași părere cu tine ! Vezi însă că nu am ajuta-o cu nimic pe copila noastră.

— Că și așa, de mare ajutor îi sîntem...

— Mii de draci ! Văicărelile tale mă fac să-mi ies din pepeni... Ce vrei să facem mai mult decît atît ?

— S-o găsim !

Asemenea logică îl dezarmă pe Folavril. Și, la rîndu-i, strigă înălțînd spre cer brațele-i lungi a căror înfățișare l-ar fi ajutat neîndoios pe Chappe, un veac mai tîrziu, să născocească telegraful său aerian.

— Așa este ! Ar trebui... Dar ce să facem pentru asta ?

— Dacă aș ști, nu te-aș mai întreba.

Celălalt se pregătea să răspundă, chiar deschisese gura, spre a slobozi o înjurătură cumplită, cînd un strigăt, venind dinspre mijlocul Senei, dar de la o depărtare destul de mare, ajunse pînă la urechile lor. Buzele lunganului, pocăite doar în parte, se închiseră fără să mai scoată un sunet.

Apucîndu-l de braț, Malvenu îi suflă la ureche :

— Ai auzit ?

— Pe coarnele lui Belzebuth, sigur că am auzit ! Că doar n-oi fi surd !

— Un strigăt omenesc...

— Dacă nu-i al unui bărbat, dar-ar dracu' să crăp de foame !

— Oare ce să însemne asta ?

Folavril nu-i dădu timp de gîndire.

— Alarmă, micuțule ! Cred că în partea aia se petrece ceva !

Amîndoi o luară din nou la fugă, cum făceau de obicei, cînd mergeau alături — unul, împletind, cu picioarele-i scurte, pași înfrigurați, celălalt depărtîndu-și mai domol lungile catalige.

Strigătul pe care îl deslușiseră era, fără îndoială, cel auzit de răpitori în timp ce victima lor țipase după ajutor. Pradă unei neliniști cumplite, Folavril și Malvenu mai alergară preț de cîteva minute. Privirile lor străpungeau întunericul, scormoneau fața apei. Dar nu descoperiră nimic. Totul redevenise calm și tăcut.

— Mai aud și acum strigătul !... Îl mai aud !... gîfîia Folavril. Îl am în urechi !.... Mii de blesteme ! În strigătul ăsta se simțea furia !

— Furie neputincioasă.

— Ca aceea pe care o încercăm noi.

— Dar dacă o fi fost cumva Gérard ?

— Gérard ? Ce idee neghioabă ! Pentru ce și-ar trăda prezența ?

— Ai dreptate ! Atunci nu știu ce să mai zic.

— Taci ! făcu deodată omulețul.

— Ce s-a întîmplat ?

— Culcă-te la pămînt !

— Vezi ceva ?

— Nu ! Aud !

— Ce ?

— Zgomot de pași.

Folavril își ascuți auzul.

— Da, murmură și el cît putu de încet.

Și pe loc se trîntiră la pămînt.

Doi bărbați, pășind nepăsători, ca niște oameni care nu au a se teme de nimic, căci nu au ce pierde, ieșiră

din beznă drept în fața celor doi cavaleri ai aventurii. Erau tocmai gata să treacă de ei, cînd aceștia se ridicară brusc.

Luați pe nevestite, cei doi făcură un pas îndărăt.

— Cine-i acolo ? întrebă unul dintre ei.

— În loc să întrebați, porunci glasul gros al lui Folavril, mai bine ați răspunde.

— Cine sînteți ?

— Pe toți cerberii iadului, o țineți lanț pare-mi-se ! Dar ce vă privește ?

— Ba ne privește chiar foarte tare ! Dacă nu vreți să răspundeți, dați-ne voie să trecem !

Cel ce rostise cuvintele acestea abia încheiase, că și simți mîna de fier a uriașului prinzîndu-l de gît.

— Ajutor, prietene ! horcăi el înăbușit.

Dar prietenul, ținut la respect de spada lui Malvenu, care nu era slujit de mușchi tot atît de zdraveni ca cei ai amicului său, dar se dovedea măiestru în mînuirea armei albe, se mulțumi să răspundă văicărindu-se într-un chip jalnic :

— Sîntem niște pîrliți neprimejdioși !

— De unde veniți ?

— Din josul apei, unde am întins niște plase.

— Unde mergeți ?

— În Insulă [1], căci ne grăbim să ajungem acasă.

Prea puțin răutăcios pentru meseria de copoi pe care o făcea, îi dădu omului drumul și-i spuse :

— Bine. Vedeți dar că nu e vorba de o răfuială.

Mai cu picioarele pe pămînt și mai puțin încrezător, Malvenu întrebă la rîndul său :

— Ați mers întruna pe mal ?

— Întruna, răspunse fără să se gîndească prea mult cel de al doilea umblător prin noapte.

— Înseamnă că o să ne puteți lămuri.

— Dacă ne este cu putință, cu cea mai mare plăcere.

— Nu ați văzut, în timp ce coborați de-a lungul apei, o barcă, un fel de gondolă cu mai mulți inși ?

Cei doi se priviră și avură o tresărire.

---

[1] Insula Cetății.

— Cum să nu ! răspunse primul, cel mai obraznic, și chiar ne-a trezit mult curiozitatea.

— Ah, făcură într-un glas Folavril și Malvenu.

— De mult ? întrebă acesta din urmă.

— De zece minute, cel mult.

— Barca a continuat să coboare ?

Poate că, furat de întrecere, potrivnicul lui Malvenu ar fi răspuns, dacă celălalt, cel supravegheat de Folavril, nu ar fi sărit iute :

— O, nu.

— Înseamnă că s-a oprit ?

— Da, da.

— Unde anume ?

— Acolo... în față...

Și, cu brațul întins, arătă către celălalt mal.

Uriașul își înghiți o înjurătură.

— I-am și văzut de departe cum coborau din gondolă.

Tare trebuie să mai fi fost tulburați Folavril și Malvenu, de vreme ce se lăsau furați de asemenea scorneli, dat fiind că pe o noapte de cerneală ca aceea era cu neputință să deslușești ceva pe malul celălalt. Totuși, în starea de spirit în care se aflau, nici nu se gîndiră să combată asemenea versiune grosolană.

— Și pe urmă ? îi iscodi Folavril.

— Pe urmă, răspunse cel pe care îl luase deoparte, ni s-a părut că cei ce puseseră piciorul pe pămînt au făcut cale întoarsă, că au luat-o spre Paris.

— Și ia mai spuneți-mi, făcu Malvenu scărpinîndu-se în cap, nu ați auzit un strigăt ?

— Un strigăt ?

— Da. Părea să se fi ridicat de la mijlocul apei, acum vreun sfert de oră.

— Nu am auzit așa ceva, răspunse cel pe care nu-l scăpa din ochi și care izbutise într-un sfîrșit să strecoare și el o vorbă.

— Nici eu, întări celălalt.

— Ciudat, gîndi omulețul.

La fel de supărat, Folavril își răsucea întruna mustața-i stufoasă.

— Nu ne mințiți cumva ? întrebă el deodată cu glas tunător.

— O, exclamă supărat cel mai tăcut dintre cei doi vagabonzi nocturni.
— De ce am face-o ?
— La drept vorbind, au dreptate ! zise Folavril. Tu ce părere ai, marchize ?
— Hm ! mormăi acesta.
— Te îndoieşti ?
— Puţin.
— Bine, şi atunci ? Doar nu putem să-i dăm gata aşa, aiurea, pe indivizii ăştia.
— Nu, ar însemna să împingem prea departe lucrurile !
— Şi atunci ?
— Să plece !
— Sînteţi liberi ! îi pofti, politicos, Folavril. Duceţi-vă la dracu !
— Cerul să vă aibă în pază, domnii mei, mulţumiră într-un glas cei doi golani.
Şi, după ce sloboziră un adînc oftat de uşurare, se depărtară în mare grabă, făcîndu-se pe dată nevăzuţi. De cum se găsiră în afara primejdiei de a mai putea fi auziţi, unul dintre ei rînji încetişor, spunînd cu glas scăzut prietenului său :
— Dacă Laurent nu se va arăta mulţumit de noi, înseamnă că e al dracului de cusurgiu, nu-i aşa, Plaimbert ?
— Să o ştergem, cumetre Argoulot ! răspunse celălalt, căci seniorii ăştia sînt fără îndoială...
— Te cred !... Un marchiz...
— Seniorii ăştia, zic eu, nu par prea blînzi. Al tău are o mînă de fier, al meu spadă vioaie, aşa că de s-ar răzgîndi cumva...
— Aş ! Am şterge-o mai iute decît ei ! oricum, ai dreptate ! Să grăbim pasul !
Argoulot şi Plaimbert, cei doi nemernici tocmiţi de Laurent ca vîslaşi, o luară la goană...
După ce rămaseră singuri, Folavril se căină :
— Trebuie să trecem neapărat Sena.
— Trece-o, dacă vrei ! i-o întoarse arţăgos Malvenu... Nu merg mai departe !... Miros vînatul !
— Pe pîntecele nesătul al muierii lui Putifar, se încăpăţînă Folavril. De vreme ce oamenii ăia ne-au spus...

— Nu dau doi bani pe spusele lor, se îndărătnici scundacul Malvenu. Eu mai miros şi trădarea !
— Fie ! Dealtfel, dacă o mai fi timp să le tăiem şnapanilor ălora retragerea, o să ajung mai repede decît tine !... Dar, ce zici, făcu Folavril după o clipă de cugetare, nu-i aşa că se poate auzi de la un mal la celălalt ?
— Dacă-ţi pui gîtlejul la treabă, fireşte !
— Şi dacă o să mă auzi strigînd ?
— Tot aş alerga, de ar fi să trec apa înot, răspunse bucăţica de om.
— Nu m-am îndoit niciodată de tine !
Apoi, cu hotărîre :
— La vînătoare, amice !
Şi, fără să mai aştepte răspunsul, se răsuci pe călcîie şi o luă la picior, cu paşi de uriaş.
Malvenu îşi văzu de drum. Căzuse pe gînduri omuleţul nostru, iar ele nu-i aduceau nici pe departe liniştea de care avea atîta nevoie. Dimpotrivă, îl înfierbîntau şi îi răpeau din puterea de a observa. Mergea la întîmplare, rotindu-şi capul cînd la dreapta, cînd la stînga şi atîta tot. Astfel ajunse în faţa insuliţei pe care se găsea „Casa Cardinalului". Fără voie se opri, privi îndelung — şi aproape împotriva voinţei sale — sinistra zidire. Se simţi cuprins, pe nesimţite, de o stare proastă ; inima începu să-i bată nebuneşte.
— Ce mi se întîmplă oare ? se întrebă el nedumerit.
După ce trase adînc aer în piept, încercă să-şi dea sieşi o lămurire.
Vru să-şi urmeze calea ; dar picioarele i se muiară, împotrivindu-se gîndului său.
— Ce o mai fi şi asta ? Să fi înţepenit ?
Cu greu, făcu cîţiva paşi pe drumul de întoarcere.
Lucru ciudat, straniu, căruia nu-i acordă nici o importanţă, căci altfel ar fi putut găsi poate cheia unui asemenea mister, picioarele i se înzdrăveniră ca prin farmec, de cum se află în faţa casei blestemate.
— Merge mai bine, se mulţumi el să suspine. Şi întoarse capul, spre a mai cerceta încă o dată faţa apei.
Deodată i se păru însă că zăreşte o pată neagră plutind în direcţia curentului ; umbra aceasta era mai aproape de malul drept decît de cel stîng pe care se afla el.

— O barcă! Fără îndoială nu poate fi decît o barcă! făcu el.

Recăpătîndu-şi atunci toată puterea, porni mai departe. Urmări multă vreme forma aceea cu vagi contururi, care, jucărie a curenţilor, sfîrşi prin a se apropia de el. Cînd nu-l mai despărţeau de ea decît cîţiva metri, Malvenu scoase un strigăt.

— Gondola! izbucni el. Gondola doamnei ducese!

În înfrigurarea ce-l cuprinsese, crezînd că vorbise cu glas tare, cînd în realitate doar buzele i se mişcaseră, îşi dădu o lovitură zdravănă de pumn, drept pedeapsă pentru fapta-i necugetată. Şi, încredinţat că răpitorii aveau să tragă la mal, se apropie tîrîş, cît putu mai mult.

Gondola — căci într-adevăr ea era — înainta încetişor, împinsă de contracurent; era limpede că avea să acosteze. Cîteva secunde încă şi partea ei din faţă scobi o adîncitură mică în pămîntul noroios.

Malvenu sări cu spada în mînă. Dar mare îi fu mirarea cînd înţelese că în ea nu se afla nimeni. Ochii i se umplură de lacrimi.

— Nemernicii! murmură el.

După un răstimp în care îşi vîrî spada în teacă, el urmă:

— Ia te uită, oamenii care ne-au spus că aşa stă treaba au avut dreptate, iar eu am fost un prost că am gîndit altfel. Da, este limpede! Cînd am zărit gondola, se afla pe malul celălalt. Acolo au lăsat-o. Dar atunci, exclamă el, înălţînd brusc capul, Folavril avea dreptate. El se află pe pista cea bună, pe cea adevărată!... Şi poate că o să-l răpună ucigaşii fiind mai mulţi! Haide, haide, o să fiu şi eu acolo!

Şi, aruncîndu-se în gondolă, apucă, precum un om care se pricepe la asta, vîsla de la pupa şi porni împotriva curentului. Cînd trecu din nou pe lîngă „Casa Cardinalului", se simţi încercat de aceeaşi stare nelămurită, ca mai înainte.

— Curaj, Malvenu! îşi spuse el încordîndu-şi muşchii. O faci pentru fetiţa ta, pentru prietenul tău!

Şi trecu mai departe...

După ce traversase iarăşi podul, Folavril se regăsi pe malul pe care îl mai cercetase şi, întocmai ca prietenul său credincios, căută, scotoci, întrebă cerul şi pămîntul. Mulţi sfinţi ai paradisului îl ajutară să-şi îndure nemulţumirea. Trecu în revistă aproape toate mărimile cereşti, folosind repertoriul său cel mai ales; dar mai lesne de crezut ar fi că în noaptea aceea sfinţii apostoli nu prea erau alături de el, căci nici unul nu-l ajută să găsească ceea ce căuta cu atîta osîrdie: adică o urmă, un semn sau, şi mai bine, o fiinţă omenească în stare să-i spună ceva.

După o bună bucată de vreme petrecută cu asemenea exerciţii, se opri deodată, spre a face următoarea judecată:

— Folavril, prietene, eşti un mare prost. Dacă Malvenu ar fi de faţă, ţi-ar zice-o de la obraz... Cum, ţi s-a spus doar că ticăloşii făcuseră cale întoarsă şi te apuci să-i cauţi pe mal, cînd este mai mult ca sigur că au pătruns adînc în ţarini?... Haida-de, nu prea ai miros, dar-ar trăsnetul în tine!

Şi, pe loc, se întoarse scurt spre dreapta, pornind apoi înainte. În timp ce mărşăluia cu paşi mari, continua să vorbească singur:

— Prichindelul ăsta de Malvenu... nu, în orice altă situaţie aş fi rîs din toată inima, pe legea mea. Se crede atît de puternic!... Caută, stîrpitură, caută! Părerea mea este însă că mai bine m-ai fi însoţit, căci dacă voi întîlni niscaiva nelegiuiţi, după cum cred, departe cum sînt de Sena, nu o să-mi mai auzi tu glasul; şi atunci o să trebuiască să mă descurc singur!... Ei bine, o să mă descurc... şi încă frumuşel... Pe sfîntul Petru, păzitorul locului meu în rai! Să se arate numai, că-i spintec pe toţi! Îi preschimb în pulbere! Îi zdrobesc!

Din nefericire, înflăcărarea sa războinică nu găsi cîmp de desfăşurare.

Şi mergea, mergea întruna. Întunericul se destrăma încetul cu încetul, deşi era încă noapte; puteai desluşi chiar de la distanţă lucrurile înconjurătoare. O clipă, Folavril avu părerea că va putea pune întrebări fiinţei pe care atît de mult dorea să o vadă. Departe, foarte de-

parte de el, zări, în palida lumină a zorilor, silueta unui bărbat.

— Pe lancea aurită a arhanghelului ! izbucni el. Iată unul care poate că o să mă lămurească ! Şi porni cu spada înainte, în direcţia nălucii, sărind lesne peste tufişuri şi gropi.

Omul părea să aibă aripi, într-atît de iute îi era mersul.

— Ei, gîndi Folavril, e grăbit băiatul !

Deodată însă, slobozi un strigăt nemaipomenit.

— Fir-ar să fie, dar e chiar un gentilom !

Desluşise într-adevăr pălăria mare, împodobită cu pană, ce acoperea capul insului. Mai mult chiar, la fiecare călcătură a acestuia, se vedea limpede umbra clătinătoare a spadei îndreptată cu vîrful spre spate.

— O, o, îşi spuse uriaşul nostru. Şi iuţi pasul.

Peste cîteva secunde, omul cu pricina îşi înteţi şi el mersul, astfel că, dobîndind avans asupra lui Folavril, pe care oboseala îl dăduse gata, se făcu pe dată nevăzut ajungînd la primele case de la marginea oraşului. De-a dreptul uluit, Folavril dădu drumul unei înjurături răsunătoare şi, uşurat întrucîtva, încercă să-şi dea seama — în lipsă de altceva mai bun — de locul în care se găsea. Nu-i trebui prea mult spre a stabili planul topografic. Se afla la capătul străzii Saint-Antoine, foarte aproape de poarta Baudet.

La stînga sa, pămînturi golaşe, cele pe care abia le cercetase ; la dreapta, începutul străzii Barres, pe unde se făcuse nevăzut omul urmărit de el. O luă pe aici şi, după ce merse cîtva timp, ieşi nu departe de Bastilia. Faimoasa temniţă de stat se înfăţişa ca o zidire arătoasă, al cărei plan ar fi putut părea croit în paralelogram dacă cele două turle de la mijloc nu ar fi alcătuit un fel de ieşind.

Bastilia, a cărei piatră fundamentală a fost aşezată la 22 aprilie 1370 de către Hugues Aubriot, magistrat în Paris, trecea drept unul dintre cele mai de seamă fortăreţe din Europa. Zidurile ei aveau douăzeci şi patru metri înălţime. Cele opt turnuri purtau fiecare cîte un nume. Cele dinspre oraş : turnul Puţului, turnul Libertăţii

— groaznică luare în batjocură ! — turnul Bertaudière şi turnul Bassinière ; cele dinspre periferie : turnul Colţului, turnul Capelei, turnul Comorii şi turnul Comitatului.

Intrarea principală dădea în strada Saint-Antoine, faţă în faţă cu strada Tournelles.

În locul acesta se pomeni dintr-o dată Folavril. Abia mijea de ziuă, cîţiva lucrători se şi aflau pe drum, spre munca lor. Aventurosul nostru căpitan întrebă pe unul dintre ei dacă nu cumva întîlnise un gentilom mergînd foarte repede. I se răspunse că nu.

Folavril îşi urmă drumul la întîmplare, nespus de sîcîit că fusese tras pe sfoară, căci acum nu se mai îndoia : omul acela nu începuse să alerge decît după ce se încredinţase că fusese zărit.

Luînd-o pe strada Tournelles, făcu cale întoarsă prin poarta Saint-Antoine, trezindu-se astfel de cealaltă parte a Bastiliei, pe strada Rempart. Dacă ar fi intrat în strada Pas-de-la-Mule, l-ar fi zărit poate pe gentilomul urmărit — căci nu se înşelase, era într-adevăr un gentilom — intrînd hoţeşte într-un palat mic, a cărui uşă se închise fără zgomot în urma lui.

Pleoştit, cu o mutră tare dezamăgită, sărmanul Folavril o luă de-a lungul străzii Saint-Paul, ajunse la Sena şi se îndreptă încet-încet spre insula Saint-Louis.

Dar cu Gérard, oare ce se întîmplase între timp ?

Fusese oare mai norocos decît Folavril şi Malvenu ?

Oricum, acesta din urmă aducea gondola ; goală, ce-i drept, însă nu se întorcea chiar cu buza umflată.

Luntraşul, ai cărui ochi învăţaţi cu întunericul ştiau vedea pînă foarte departe, vîslise vîrtos după ce făcuse contelui d'Ablincourt făgăduiala de care am pomenit. Pentru a nu fi prins cumva, plutea cînd la dreapta, cînd la stînga, căutînd îndeobşte locurile cele mai întunecate. Mai puţin încărcată decît gondola, barca lui cîştigase în viteză. Uneori fusese silit să lase vîslele. După ce ocolise o insuliţă, gata tocmai să-i depăşească vîrful, el auzise glasul gîtuit al Mariei chemînd într-ajutor. Fără să vrea, neputîndu-se stăpîni, el răspunsese printr-un strigăt pătrunzător, cel auzit de răpitori, dar care, totodată, îngheţase de spaimă pe Folavril şi pe Malvenu.

Înțelegîndu-și pe dată greșeala, el vîsli înapoi și se aciui într-o mică adîncitură a unei insulițe, unde așteptă mai mult mort decît viu.

Cînd îndrăzni să iasă de acolo și să o ia înainte, nu mai putu desluși nimic.

Gondola dispăruse.

V

ÎN CARE MALVENU, DUPĂ CE A FOST GONDOLIER, DEVINE AMBASADOR

Era încă noapte, cînd prietenul lui Folavril ajunse la estacada construită de ducesă spre a-și adăposti ambarcațiunea venețiană.

Omulețul avusese nevoie de mai puțin timp pentru a urca de-a lungul Senei decît tovarășul său pentru a urmări, prin arătură, pe gentilomul ce se făcuse nevăzut. Chipul lui Malvenu oglindea o mare neliniște. În lungul său drum, deși își ascuțise necontenit urechea, ba chiar pe amîndouă, nu auzise chemarea acolitului său. Treaba aceasta îl făcea să sufere cumplit și, întrucît orice îi putea trece prin minte, ajunsese să și-l închipuie pe Folavril horcăind, muribund, străpuns, spintecat de ucigașii care pesemne că puseseră mîna pe el.

— Da, da, își spunea el, a fost atacat pe nevestite. Nemernicii s-or fi năpustit asupra lui, fără să-i mai lase timpul să scoată măcar un strigăt... strigătul acela de deznădejde, la auzul căruia aș fi alergat într-un suflet. Singur pe lume ! adăugă el cu tristețe. Ah, sărmanul meu Folavril, dacă cumva nu mai trăiești, o să vin și eu degrabă după tine !

Totuși, o nădejde îi mai dădea puteri, slabă ce-i drept, dar de care se agăța cu cerbicie. Cine știe, poate că, folosindu-se de vreun șiretlic, descoperise vreo urmă și se întorsese la casa ducesei. La urma urmei, de ce nu ? În joc era viața Mariei, iar el socotise că nu trebuie să se expună decît cu folos ; și apoi, poate că se dusese după ajutoare...

Toate gîndurile acestea se învîrteau în mintea sărmanului Malvenu, îi împuținau puterea brațelor și a picioarelor ; a brațelor mai cu seamă, într-atît de greu încercate la vîslă.

După ce trase la mal gondola, o luă spre casa de Sandoval ; dar iată că un gînd îl fulgeră, un gînd care îl făcu să-și schimbe brusc calea.

— Dar dacă Folavril, gîndind că mă întîlnește, s-a întors la bîrlogul nostru ?

Și, fără a mai pierde timpul, dădu fuga acasă. Dar acolo, dezamăgire... prietenul nu apăruse. Atunci, împleticindu-se asemenea unui om beat, ieși din nou și sosi gîfîind în strada Bourbon. Cînd ridică ciocanul cel greu atîrnat la ușa masivă a palatului de Sandoval, îl ținu astfel, preț de cîteva secunde, înainte de a-i da drumul. Căci își zicea :

— Oare ce voi face ? Cum să mă port față de cei ce-mi cer să le aduc fata ?

Nu se putea împăca de fel cu gîndul ca alții — în afară de Folavril, bineînțeles — să rostească acest dulce nume.

— Nu ! își mai zise el. Nu intru !

Tocmai se pregătea să dea drumul ciocanului, dar cu grijă spre a nu face zgomot, cînd se răzgîndi : cum să nu se îngrijească de prietenul său, aproape fratele său, cel care îi cunoștea toate necazurile, toate amarurile, geamănul său de suflet... Inima lui Folavril și cu a sa nu făceau ele la un loc doar una singură ? O singură inimă, îndurînd aceleași suferințe, luminîndu-se de aceleași speranțe, de aceleași bucurii ! Iar dacă cumva cel pe care atît de tare se temea să-l piardă se afla totuși acolo, putea el oare să nu se ducă la el ? Nu !

— Haide ! făcu el.

Aproape tremurînd, lăsă greutatea de fier să cadă pe uriaşul bulon. Zgomotul sec ce se făcu auzit în puterea acelei linişti îl făcu să tresară. Aşteptă, lipit de peretele, de care se sprijini, spre a nu se pierde cu totul. Curînd uşa cea mică se deschise misterios, lăsînd să se vadă capul negru al Caritei. De nu i-ar fi auzit glasul, Malvenu s-ar fi crezut prada vreunei închipuiri, într-atît de puţin se aştepta să aibă în faţă făptura ce-i bucura visele ; se tulbură adînc.

— Cine e ? întrebă Carita.

Instinctiv, el îşi duse mîna la inimă şi murmură :

— Eu !

— Nu pot să-mi dau seama aşa... spuneţi-mi numele !

— Marchizul de Bellevenue.

Cu toate că venise din Spania unde, după cum ştim, veghease la unele trebuinţe ale stăpînei sale, Carita ştia prea bine, fără a cunoaşte pe cei doi gentilomi, că marchizul de Bellevenue şi contele d'Avrifol se numărau printre prietenii casei.

— Intraţi, domnule marchiz, rosti ea cu acel glas subţirel, adesea propriu persoanelor mult prea trupeşe.

Urechea lui Malvenu fu dulce mîngîiată — dragostea nu este numai oarbă, ci şi surdă... Şi astfel trecu pragul, iar după ce uşa se închise, ea îl întrebă :

— Aduceţi veşti bune cumva ?

— Vai, nu ! murmură el.

Anume sunete, pe care îşi dădu seama că le mai auzise adesea în ultimele ceasuri, îi ajunseră la ureche.

— Plîngi ? întrebă el.

— Da, răspunse fata cea de ispravă. Plîng, pentru că stăpînul şi buna mea stăpînă vor suferi iarăşi !... Şi eu... O, ce n-aş da să o pot revedea pe draga mea Lilias.

Malvenu înţelese că vorbea de Marie şi declară cu vitejie :

— O s-o revezi !

— Spuneţi asta doar ca să-mi aduceţi alinare.

Într-adevăr, căci nu era deloc sigur de ce spunea nenorocitul. Celui ce i-ar fi vorbit în acelaşi fel, i-ar fi răspuns şi el, aşa cum făcuse Carita. Căci numai ea deschidea, fiind socotită de-a casei. Şi tot ea îi spusese că Folavril nu apăruse încă.

Din ce în ce mai îndurerat, Malvenu urcă în tăcere scările şi, pentru a doua oară în mai puţin de cîteva ore, intră în dormitorul Inèsei unde contele, zdrobit, aştepta într-un fotoliu.

De cum se deschise uşa, se ridică, fără a fi însă în stare să facă măcar un pas, şi întrebă :

— Dumneata... Ei, bine ?

Malvenu îşi plecă fruntea.

— Ah, izbucni René. Orice nădejde pare aşadar pierdută ?

— Nu, nu ! Nu vă închipuiţi asta, domnule conte ! răspunse cu aprindere Malvenu, mai degrabă pentru a-şi face datoria decît pentru a-l linişti.

— Ce ai descoperit ?

— Nu prea mare lucru, aproape nimic, vai ! O, adăugă cu furie Malvenu, dacă am fi apucat-o pe malul celălalt şi dacă am fi ajuns cu numai zece minute mai devreme...

— Ei bine ?...

— Ei bine, nu zic că am fi reuşit pe de-a-ntregul, Folavril şi cu mine ; dar fără îndoială că am fi aflat mult mai multe.

— Folavril ? întrebă contele René, încercînd să se dumirească.

Scundacul nostru îşi muşcă limba şi adăugă verde, spre a nu se vîrî în cine ştie ce explicaţie primejdioasă :

— Vorbesc de contele d'Afrivol.

— Ce s-a întîmplat cu el ?

— Nu ştiu ! Ba chiar sînt foarte îngrijorat. Ne înţelesesem asupra unui semnal, un strigăt de ajutor, pe care el urma să-l dea ; dar strigătul nu s-a făcut auzit.

— Pesemne că nu a descoperit nimic, ca şi dumneata.

— Sau că a fost asasinat înainte chiar de a se fi putut apăra.

Abia atunci povesti Malvenu ce anume i se întîmplase. René d'Ablincourt îl asculta întunecat şi tăcut.

Cînd povestitorul aminti de strigătul pe care el şi prietenul său îl auziseră, contele se ridică strîngînd pumnii.

— Trebuie să fi fost strigătul de mînie al cuiva care fusese martorul odioasei răpiri, aş putea jura !
— Poate, răspunse Malvenu, dar nimic nu o dovedeşte.
Şi continuă să istorisească noptatica-i odisee.
Auzind că gondola în care se aflase fiica lui fusese găsită goală, în mijlocul Senei, contele tresări. Un gînd groaznic îl copleşise ; îşi strînse fruntea în palme şi gemu :
— O, Dumnezeule !
— Nu ! încercă să-l aline Malvenu, care îi ghicise gîndul. Nemernicul nu a mers pînă într-acolo încît să săvîrşească o altă crimă !
— Poate, murmură contele întrucîtva mai liniştit.
— Nu, copila trăieşte ! De asta sînt sigur !
— Bine, dar atunci, dacă fiica mea trăieşte, exclamă René, pe care credinţa aceasta îl readucea la viaţă, trebuie să-mi fie înapoiată ! Nu mai am dreptul să şovăi !... Ascultă-mă !
— Vorbiţi, domnule conte, murmură Malvenu, neînţelegînd nimic din schimbarea asta.
— Mi-ai spus, şi vreau să te cred... da, te cred, că-mi eşti credincios, ca şi prietenul dumitale...
— În ce mă priveşte, sînt gata s-o dovedesc !... Iar pentru d'Afrivol mă pun chezaş !... Vieţile noastre vă aparţin, faceţi cu ele ce vreţi !
— Îţi mulţumesc, domnule, am deplină încredere în cuvîntul dumitale. Iată ce am hotărît.
René d'Ablincourt luă plicul proaspăt pecetluit, care se mai afla pe masă.
— Ce este ?
— Un document în josul căruia se află semnătura baronului de Souvré !... Este dovada trădării sale faţă de rege !
— Dovada trădării ?
— Întocmai. Nu cunoşti cele petrecute în noaptea aceasta la palatul Lambert de Thorigny...
În cîteva cuvinte, contele îi istorisi lui Malvenu totul.
Cînd isprăvi, omuleţul izbucni, înălţînd capul :
— Dar asta e o armă !
— O armă cumplită !
— De care trebuie să ne slujim !

— Pe dată !
— Pe dată ? repetă Malvenu, mirat de graba contelui.
— Da, întări René. Trebuie ca actul acesta să fie înmînat cît mai grabnic regelui !
— Drace !
— Există un mijloc de a ne atinge ţinta şi m-am bizuit pe ajutorul dumitale... Cunoşti, cred, strada Lions-Saint-Paul ?
— Şi cu ochii închişi aş găsi-o !
— Dar palatul contelui de La Fère ?
— Fostul căpitan locotenent al muşchetarilor cenuşii ? Poate fi găsit. Apoi ?
— Acolo locuieşte cavalerul d'Artagnan !
— Bine. Dar nu înţeleg...
— Pleacă imediat ! Cere să ţi se deschidă uşa palatului şi spune că vrei să vorbeşti cu cavalerul.
— Asta nu-i greu.
— De cum te vei afla în faţa lui, spune-i că de vreme ce trebuie să plece la Versailles, îl rog, îl implor să facă în aşa fel ca hîrtia aceasta să ajungă în mîinile maiestăţii sale.
— Atîta tot ?
— Atîta tot !
— Daţi încoace, domnule conte.
— Poftim, făcu acesta, înmînîndu-i preţiosul act. Duci cu dumneata dreptatea !
Şi adăugă :
— Aşadar, juri...
— Că plicul acesta nu-mi va ieşi din mîini decît pentru a trece în cele ale cavalerului ! Da, jur !
— Du-te, du-te, prietene !
„Prietenul său, gîndi omuleţul. Mi-a zis prietenul său !... Şi să nu-mi dau viaţa pentru el ?... Pe toţi sfinţii raiului, cum ar zice Folavril, să nu mă mai cheme Malvenu !"
Şi, vîrînd cu grijă plicul în vestă, îşi luă pălăria, îşi potrivi spada şi ieşi în grabă.
La piciorul scării o întîlni pe Carita.
— Doamne Dumnezeule ! Aproape că străluciţi de fericire, domnule marchiz ! Ce vi s-a întîmplat ?

— Mă însuflețește speranța! răspunse Malvenu luîndu-i o mînă pe care, fără voie, o strînse aproape drăgăstos.

— Sfîntă Fecioară! Cum mi-o spuneți! Fiți mai limpede!

— Nu pot!

Negresa păru dezamăgită.

— Carita! Frumoasă Carita! urmă Malvenu, știi ce-i aceea un ambasador?

— Da, răspunse cu nevinovăție fata cea durdulie. Un mare senior!

— Dublat de un diplomat, încheie scundacul, sumețindu-și talia scurtă. Or, cum stăpînul dumitale, contele d'Ablincourt, m-a investit chiar acum cu titlul de ambasador, diplomația nu-mi îngăduie să-ți împărtășesc nici o fărîmă din misiunea ce mi-a fost încredințată.

Cele cîteva cuvinte fură rostite în timp ce străbăteau curtea cea mare. Și astfel ajunseră la poarta pe care Carita o deschise încetișor.

Malvenu trecu în stradă și, întorcîndu-se în clipa în care negresa se pregătea să plece:

— Dacă voi reuși... începu el.

— Îmi veți fi tare drag! încheie, fără cea mai palidă urmă de batjocură, buna femeie.

Și împinse poarta cu blîndețe.

— Ah, izbucni Malvenu, pornind întins la drum, iată o rază de soare pe cerul meu întunecat și urîcios!

După plecarea lui Malvenu, recăpătînd puțină putere, contele d'Ablincourt se apucă să măsoare cu pași mari, înfrigurat, încăperea.

Firește, gîndurile lui nu se schimbaseră nicicum. Suferea tot atît de mult, dar încrezător în actul ce-l săvîrșise, se felicita în adîncul sufletului că-și preschimbase planul în faptă.

— Da, da, murmură el, mă răzbun și îmi răscumpăr dreptul de a trăi!

Apoi, deodată, de parcă un glas lăuntric l-ar fi mustrat că se gîndește numai la el, se opri pentru a urma astfel:

— Să trăiesc! Să trăiesc fără copila mea. Nu, nu! Am nevoie de copila mea!

Și gemu înăbușit, cu inima plină de obidă, cu buzele pregătite a rosti blesteme:

— Oare ce groaznică ursită mă năpăstuiește?... Nu s-au scurs decît cîteva ceasuri de cînd mai credeam în fericire, în viață! Soția, fiica mi se aflau alături... Rîdeam. Da, eram îmbătat de bucurie. Se părea că cei șaisprezece ani de suferință, de înfiorătoare chinuri se șterseseră cu totul!... Viața îmi surîdea! Viitorul mi se vestea luminos! Dar vai! fericirea aceasta nu a ținut nici măcar cît un vis: amăgitor miraj, care s-a mistuit de îndată ce am întins brațele! O, Doamne, e prea mult... prea mult! Nimic nu mai există, sînt sigur ca totdeauna, doar durerea a rămas!... Lilias, fetița mea!

Dar, smulgîndu-se din durerea-i copleșitoare, fremătînd tot, își spuse deodată, cu chipul cotropit de un gînd:

— Mizerabilul o s-o chinuie! Poate că o s-o și omoare!... Și nu o pot salva din mîinile sale!... Nici o veste de afară! Nici cea mai mică urmă!... Nimic! Nimic! Să fii tot un ghem de mînie și să nu fii în stare să faci nimic! O, Dumnezeule! încheie el, ridicînd pumnul strîns, nu ești drept!

— Nu huli, René! Mai bine roagă-te, rosti încetișor glasul dulce al Inèsei care, albă ca ceara, apăru în cadrul ușii.

Nefericitul murmură:

— Cît de mult sufăr!

— Dar eu! făcu nefericita mamă. Sînt oare mai puțin încercată?

— Iartă-mă, Inès, iartă-mă! o rugă René cu glas frînt. Ar trebui să-ți aduc alinare, să te ajut ca nădejdea să-ți răsară în suflet... Dar nu pot!... Am în față realitatea, mai puternică. Ne-a fost răpită copila și iată că nu-mi este îngăduită nici cea mai mică strădanie menită să ți-o aducă iarăși în brațe.

Nobila femeie îl răsplăti pe bărbat cu o privire de laudă.

— Nu poți nimic, spui? murmură Inès. Dar ce ai făcut aici, chiar acum?

— Știi?

— Am auzit totul !... Fără părere de rău, fără șovăială te-ai predat dușmanilor tăi ! Facă cerul, René, ca jertfa aceasta să nu fie zadarnică !

— Așadar îmi încuviințezi fapta ?

— Desigur.

— Îți mulțumesc, Inès. Simțeam nevoia să-ți aud blîndul glas.

Ciocănelul de la intrare se făcu iarăși auzit, curmîndu-i vorba.

— Vine cineva ! sări contesa, alergînd la fereastra ce da spre curte.

— Oare ce să fie ? întrebă René, cu inima bătînd să-i spargă pieptul.

— E contele d'Afrivol.

— Poate că aflăm ceva...

— Pare tare trist, tare abătut...

— Altă dezamăgire ! murmură René d'Ablincourt.

Nici nu-și încheiase bine vorba, că apăru Carita care îl introduse pe Folavril.

Ca mai înainte, contele îl întîmpină cu întrebarea :

— Ei bine ?

— Nimic ! răspunse Folavril vădit descurajat.

— Nici o veste de la Gérard ? se auzi glasul întrebător al Inèsei, într-atît de slab, încît abia se putea desluși.

— Nici una !

Pe cînd cei doi soți se priveau cu tristețe, Folavril adăugă, de parcă și-ar fi vorbit sieși :

— În ce-l privește pe mititelul meu, să fiu tras de viu pe roată, dacă îmi pot închipui pe unde o fi !... Bine nu cred că-i este. Apoi către ducesă, văzînd-o atît de abătută : curaj, doamnă !

René se arătă din nou grijuliu cu cea pe care noi o cunoaștem sub numele de contesa d'Ablincourt, dar pe care o vom mai numi ducesă de Sandoval, întrucît, pentru toată lumea, incognito-ul ei nu trebuia să ia sfîrșit decît odată cu reintrarea soțului ei în favorurile regelui.

Sărmana mamă răspunse cu tristețe :

— Curaj... Simt că aș avea nevoie de curaj... și sînt la capătul puterilor ! Am ajuns într-o stare în care nu mai știu ce spun, ce aud... Puterea mea de gîndire pare că ar vrea să se afunde în toate aceste dureri.

— Pe toți împielițații iadului ! tună Folavril, nu e potrivită clipa să ne pierdem capul.

Dar ea, fără să-i dea răspuns, se ridicase anevoie și se îndrepta iarăși spre odaia de rugăciune.

— Inès ! o imploră contele.

— Nu mă opri, René !... Mă duc să cer încă o dată cerului tăria și resemnarea care par să mă fi părăsit.

Din prag, îl mai dărui cu un zîmbet trist, apoi închise ușa.

Rămași singuri, contele îl întrebă pe Folavril :

— Așadar, nu ai nimic a-mi spune ?

— Nimic, din păcate !

— Totul se ridică împotriva noastră !

— Într-adevăr, îți vine să-ți smulgi părul din cap, întări și fosta cătană.

Apoi, stăpînit de un gînd :

— Dar cu Gérard și cu Malvenu ce o mai fi ?... Pe toate vecerniile din lume, cum ar fi spus prea bunul rege Henric, ori li s-a întîmplat vreo nenorocire, ori eu nu mai înțeleg o boabă din tot ce se petrece...

Contele îl privi. Iar Folavril urmă, măsurînd camera cu pași de uriaș :

— În ce-l privește pe Gérard, mai treacă-meargă !... Nu-i cunosc harurile... Dar Malvenu... Malvenu... Are un nas !... Da' ce nas... Nu cred să existe în haita de cîini a regelui ceva mai grozav... De aceea sînt îngrijorat că nu l-am găsit aici !... Să fi dat de urma vînatului ? Să zicem că da. Dar atunci, i-a venit cumva de hac vînatul ? Ah, micul meu Malvenu, unde ești ?

Cu capul lăsat în piept, cu mîinile înnodate la spate, se tot plimba în sus și în jos.

— Cine este acest Malvenu de care vorbești ? îl întrebă blînd contele.

Folavril se opri locului, scărpinîndu-se la ceafă, stînjenit :

— Adevărat, răspunse el într-un sfîrșit. Nu-l cunoașteți sub numele acesta... Este marchizul de Bellevenue.

— Prietenul dumitale ?

— Da.

— Adineauri a fost pe aici.

— Pe aici ? Ah, iată că-mi mai vin în fire !

— I-am dat o misiune.

— Oricare ar fi această misiune, ați făcut bine, domnule conte. Micul marchiz este isteț, pe legea mea ! Iar dacă treaba este gingașă...

— Îți dai seama... făcu d'Ablincourt care, mult prea afundat în gîndurile sale, nu luase în seamă nici numele de Malvenu, aruncat de Folavril, nici pe cel de Folavril, rostit de Malvenu.

Dealtfel, numele acestea nu-i aminteau nimic ; de aceea istorisi lunganului, așa cum o făcuse și cu scundacul, toată povestea documentului.

După ce ascultă cu luare-aminte, Folavril clătină din cap :

— Ce misiune anume i-ați încredințat marchizului ? Habar n-am ! Dar fiți încredințat că o să se descurce de minune ! O, da, pe toate spînzurătorile din lume, e un straşnic diplomat !

Apoi, curios :

— Dar el, el n-a descoperit nimic ?

— Nimic !

— Asta mă miră !... Să mai așteptăm ! Altceva tot nu avem de făcut.

— Să așteptăm ! se mînie d'Ablincourt. Cu moartea în inimă. Și Lilias ? Biata mea Lilias ?

— Lilias ?

— Copila mea ! Fetița mea !

— Marie, vreți să spuneți...

— Da, Marie. Așa ați numit-o voi.

— La naiba, doar trebuia să-i dăm un nume... Nu aveam de unde ști că se numea... așa cum ați spus acum... Înțelegeți ?... Un prunc în scutece... Nu spune cum îl cheamă !... Din pricina locului unde s-au petrecut faptele, am numit-o Marie... ca podul !... Dar ăsta e și numele Fecioarei și ar fi trebuit să-i poarte noroc.

— Da. Din nefericire, însă, soarta a vrut altfel.

Folavril începu din nou să umble prin cameră. Este limpede că un gînd mare căuta să-și facă loc în creierul acela îngust. Căci dădea din mîini, se oprea, pornea iarăși ; și toate astea le făcea rostind cuvinte fără șir, din care, firește, nu înțelegea nimic.

Deodată, fostul aventurier se opri brusc și rosti zorit :

— Domnule conte, vreți să vă vorbesc deschis... De la inimă la inimă ?

— Vorbește, prietene.

— Ei bine, dacă aș fi în locul dumneavoastră, aș risca totul pe o carte !

René îl privi nedumerit.

— Ce ai face, adică ?

— Ce aș face ? Pe sceptrul lui Jupiter !... Nu știu ! Dar mi se pare că aș găsi ceva !... Mai întîi l-aș ucide pe mișelul baron de Souvré !... Pe toți dracii ! I-aș smulge inima și aș arunca-o cîinilor vagabonzi din oraș.

— Nu, răspunse contele. Nu asta ar fi de făcut ; nu acum cel puțin... Ar trebui să aflăm ce anume urmărește mizerabilul.

— Habar nu am !

— Să căutăm... Trebuie să aibă el vreun scop ; să i-l aflăm ! Oare doar din răzbunare le face pe toate ? Da. Dar s-ar prea putea ca răzbunarea să ascundă și un interes personal.

— Pedepsi-m-ar Lucifer și toată turma lui de draci... Îmi luminați mintea cea slabă ! tună Folavril, dîndu-și un pumn în frunte.

Apoi adăugă cu foc :

— Baronul ăsta nenorocit ține în mîini viața copilei dumneavoastră, așa cum la rîndu-vă o țineți pe a lui. Ar vrea să ia înapoi semnătura pe care a avut slăbiciunea să o dea în noaptea asta la președintele de Thorigny.

— Crezi ? întrebă contele, cu privirile rătăcite, ca ieșit din minți.

— Ce naiba ! E la mintea oricui și mă mir că prietenul meu nu v-a spus asta !

— O, nu, nu ! ar fi groaznic !... Dar baronul nu a cerut nimic. Nu a spus nimic.

— Va spune, nu vă îndoiți !

— Nu, nu vreau să cred ! repetă, sfîrșit de puteri, contele d'Ablincourt. Și uite, vremea trece... Nimic nu vine în sprijinul bănuielilor dumitale.

Cu un glas în care străbătea cea mai adîncă credință, fostul aventurier răspunse :

— Ori eu nu am fost niciodată căpitanul Folavril, ori baronul va veni aici înainte de ora unu.

— Bine, dar atunci, fiica mea este pierdută!

— Pierdută? Pentru ce?

— Pentru că aici... chiar adineauri... la rugămintea mea, marchizul de Bellevenue a luat documentul spre a i-l da cavalerului d'Artagnan, care, la rîndul lui, trebuie să-l înmîneze regelui!

— Pe sîngele strămoșilor mei!

— Ce să fac, Doamne! Ce să fac?

— Porunciți! răspunse cu aprindere Folavril, căruia mintea i se lumină ca prin minune. Poate că mai este timp! Să încerc să-l prind din urmă pe marchiz!... Să plec?...

— Da, da! exclamă contele. O, prietene, nu pierde nici o clipă: strada Lions-Saint-Paul, la casa contelui de la Fère. Pleacă, pleacă acum chiar!

— Doar e vorba de Marie! încheie uriașul. Voi răscoli și cerul și pămîntul să-l găsesc pe micuțul meu! Pe curînd, domnule conte, pe curînd!

Trecînd pragul, coborî treptele cîte patru și ieși din casă; apoi, ca și Malvenu cu doar cîteva clipe mai înainte, o luă repede spre strada Lions-Saint-Paul.

VI

ÎN CARE UN GENTILOM ȘI UN HANGIU ÎȘI STRÎNG MÎNA

Gentilomul pe care Folavril îl zărise și urmărise cu atîta înfocare nu fusese altul — cititorii noștri au ghicit — decît baronul de Souvré. Își dusese la îndeplinire planul, iar cînd se regăsi singur în casa lui din strada Pas-de-la-Mule, un singur cuvînt îi țîșni de pe buze: În sfîrșit! Și scoase un adînc suspin de ușurare.

Apoi se lăsă să cadă pe o canapea elegantă și începu să-și frămînte mintea.

— La naiba! gîndi el cu glas tare, nu mă pot amăgi. Situația mea nu este dintre cele mai strălucite!... Totuși aș putea ieși basma curată. Dar pentru asta trebuie dibăcie și îndrăzneală.

După un timp în care privirile sale se îndreptară spre tavan, căutînd parcă acolo izvor de inspirație, urmă:

— Să forțez lucrurile?... Da, pe toți dracii! Nu am nici o clipă de pierdut, cîtă vreme nu voi pune mîna pe blestematul acela de pergament!

Și se întrerupse pentru a relua îndată, trecînd la alte gînduri:

— Dar ea!... Ea... Fata aceea!... E tare frumoasă!... Este a mea! E a mea fiica acelui conte pe care îl urăsc! Ce răzbunare și ce plăcere mi-ar face să-mi potolesc astfel setea de răzbunare! Și chiar dragostea mea, căci prea lungă vreme am dorit-o pe mamă, spre a nu profita de fată. Ah, blestematul acela de Laurent avea dreptate... ar fi trebuit... Dar nu, la dracu, calm, baroane!... Puțin sînge rece, rogu-te! Nu uita că în joc e chiar prețioasa-ți viață.

Și se ridică brusc.

— Mi-o voi apăra-o! răcni. Chiar de ar fi să mă umplu pentru asta de sînge din cap pînă în picioare!

Cîteva minute umblă prin încăpere, apoi, în timp ce-și schimba îmbrăcămintea, căci avea mare nevoie de așa ceva, începu să-și vorbească singur:

— Este limpede că d'Ablincourt nu va cuteza să se plîngă. Este proscris, o condamnare cumplită îl apasă. Iar dacă i-ar veni cumva pofta să mă acuze, ar fi prins pe dată și azvîrlit în temnița Bastiliei. Pe de altă parte, îl împiedică teama de a-și vedea fiica murind... Zălogul meu? Într-adevăr sînt stăpînul unui zălog! Și nu-mi va scăpa din mîini decît după ce toate dorințele mele își vor fi aflat împlinirea... după ce poftele îmi vor fi fost potolite!... Ia să vedem acum puțin, ce rău mi-ar putea face acel d'Artagnan, ale cărui zile, așa presimt eu, sînt numărate; doar mînie, furie! Dădu din umeri și rînji.

Toată această făloasă mînie de gascon se va sfărîma de obstacolul de neînfrînt ce se va ridica în fața puiului de leu : logodnica lui !... Căci o iubește, e limpede ! Nu ar fi el cuprins de atîta războinicie, după șaisprezece ani, dacă nu ar fi împins de acel simțămînt prostesc numit iubire. Ah, izbucni el, lovind cu piciorul în podea, de aș ieși cu bine din toată istoria asta ! Cu ce bucurie m-aș răzbuna, dintr-odată, pe toți dușmanii mei care, dacă ar pune vreodată mîna pe mine, nu m-ar cruța. Tăcu un răstimp. Apoi, ridicînd încet capul, lăsă să-i fluture pe buze un zîmbet, rostind enigmatic : cine știe ?

Trecîndu-i în revistă pe toți cei care l-ar fi putut împiedica, ajunse în chip firesc la contele d'Afrivol și la marchizul de Bellevenue.

— Nici nu mai încape îndoială, murmură el, ăștia doi sînt aventurierii care m-au trădat odinioară. Într-adevăr, e greu să întîlnești de două ori o pereche mai caraghioasă, alcătuită dintr-o stîrpitură hidoasă și dintr-un uriaș nu mai puțin slut. Dar oare în urma cărei împletiri de împrejurări au ajuns ei la înalta situație pe care o ocupă astăzi ? Ce tainică afinitate există între neisprăviții ăștia și ducesă ? De unde și pînă unde sînt și prietenii contelui, după ce mai întîi au vrut să-l ucidă ? Și apoi, cum de caraghiosul acela de tînăr, apucatul acela de d'Artagnan — pe care au avut nepriceperea, dacă nu lașitatea, să-l lase să trăiască — i-a iertat ? Iată cum mă rătăcesc în toate astea ! încheie el. La urma urmei, puțin îmi pasă. Nu aici e cheia. Dar sînt ei oare de temut ? Iată miezul întrebărilor. De temut cred că sînt ! Dar devotați cu toții, din tot sufletul, contelui și ducesei. Or, chiar devotamentul acesta îmi este pavăză. În ce o privește pe frumoasa Inès, este femeie, deci nu am a mă teme.

După ce își desăvîrși ținuta, baronul de Souvré aruncă o privire ceasornicului de mare frumusețe ce împodobea căminul.

— E nouă. La treabă !

Apoi ieși din casă, murmurînd dictonul latinesc ce-i veni atunci în minte :

— *Audaces fortuna juvat !*

Cu aerul nepăsător al unui gentilom care își face plimbarea de dimineață, fostul recrutor al „Nemulțumiților" — căci conspirația dăduse greș într-un chip vrednic de plîns — pășea încet, ținîndu-și mîndru palma de mînerul spadei ce ridica, grațios, pulpana unei haine elegante pe care și-o aruncase pe umeri.

După ce traversă fluviul — de-a lungul căruia mersese — se găsi în preajma casei de Sandoval ; privirile i se opriră, fără voie, asupra malului. Deodată stătu pironit locului. Un fior îi străbătu trupul. Ceea ce vedea, ceea ce ațintea cu o îndărătnicie care nu-l lăsa să-și mute privirile în altă parte, era un lucru tare neînsemnat de altfel, dar care, totuși, isca în el aprigă spaimă.

— Gondola ! murmură el. Blestem ! A și ajuns aici ?

Apoi, ca și cum toate peripețiile prin care trecuse în noaptea aceea i s-ar fi perindat pe dinainte, se pomeni tremurînd ca varga. De departe, pitit pe fundul unei bărci de rînd, care nu putea atrage privirile precum frumoasa gondolă, un bărbat al cărui cap abia se ițea deasupra bordului, nu-l pierdea din ochi. Înfrîngîndu-și ceea ce el numea slăbiciune, baronul făcu un efort spre a-și desprinde privirile de la lucrul acela care îl chema ca o vrajă și își urmă drumul.

Atunci, bărbatul care pîndea se ridică, sări sprinten pe mal și se luă după baron, furișîndu-se pe lîngă ziduri și ascunzîndu-se cît mai mult cu putință.

Cu prețiosul hrisov asupra sa, încredințat lui de contele d'Ablincourt, Malvenu alergă într-un suflet pînă în strada Lions-Saint-Paul. Aici întrebă de casa contelui de La Fère, care îi fu imediat arătată.

Spre marea sa minunare, găsi poarta deschisă. Intră și, adresîndu-se unui valet care îl luă drept un adevărat gentilom, întrebă :

— Domnul cavaler d'Artagnan ?

— Domnul cavaler nu este acasă, i se răspunse.

— Nu este acasă ?

— Nu, domnul cavaler a ieșit adineauri în tovărășia domnului conte. Amîndoi au pornit călare, în galop.

O adîncă dezamăgire se oglindi pe chipul lui Malvenu.

— De-aş şti măcar încotro s-au dus...

— Nu am idee, domnule, răspunse valetul.

Apoi, întorcînd capul la zgomotul unor paşi, adăugă :

— Iată-l pe domnul Grimaud care poate că vă va informa mai bine decît mine.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă personajul anunţat, apropiindu-se cu un aer maiestuos.

— Nimic, răspunse Malvenu, sumeţindu-şi talia scurtă şi dînd un bobîrnac vîrtos pălăriei, ca pentru a şi-o potrivi mai bine. După care făcu stînga împrejur şi ieşi grăbit, luînd-o spre chei.

Jupîn Grimaud păru jignit şi îşi vărsă focul pe bietul servitor, care nu mai avu ce zice :

— Închide poarta ! îi porunci el cu semeţie. Şi să nu te mai prind că primeşti asemenea mitocani !

— Dar, domnule Grimaud, este un gentilom, bîigui bunul slujitor, de neam elveţian.

— Cum aşa ? E cu neputinţă ! ripostă majordomul contelui. Nu m-a salutat. Apoi pe acelaşi ton : Am spus ! Bagă bine la cap !

Apoi traversă curtea şi se duse la oficiu, unde fu servit cu un păhărel de vin de Spania.

Primul gînd al lui Malvenu fu să o pornească după cei doi călăreţi.

— Cît sînt de prost, îşi spuse el ; auzi, să întreb unde au plecat ! La dracu ! La Versailles, unde să plece !

Şi, de parcă ar fi fost vorba să treacă doar strada, se porni să alerge, pînă ce îl lăsară puterile. Fără doar şi poate, nu era în toate minţile ; îşi reveni însă pe încetul, în bună parte, cînd înţelese neputinţa de a alerga pe urmele unor cai aflaţi în plin galop, astfel că părăsi asemenea gînd.

În clipa aceea se găsea la intrarea în strada Motteaux-Papelards. Îşi simţea gîtlejul uscat şi parcă în flăcări ; respiraţia-i şuierătoare îi uşura doar anevoie pieptul, cu toate că deschisese gura mult de tot. Îl cuprinse o ameţeală şi fu nevoit să se oprească, să se sprijine de zidul cheiului. Totul i se rotea în jur, urechile îi vîjîiau, de

parcă în ele s-ar fi aciuat toate clopotele catedralei Notre-Dame ; tîmplele îi zvîcneau puternic, iar sudoarea îi şiroia pe frunte.

Pe neaşteptate ochii i se închiseră şi se clătină. O mînă viguroasă îl opri însă, în timp ce un glas spunea cam aşa :

— Ei, ei, domnul meu, ce s-a întîmplat ?... O stare de slăbiciune ?... Fă un mic efort !... Vino la mine, o să te servesc cu tot ce-ţi trebuie.

Neînstare nici măcar să se supună acelei binevoitoare porunci, sărmanul omuleţ se lăsă tîrît de cel ce-i vorbise. Cînd îşi veni în simţire — căci leşinase de-a binelea — văzu un om cu mutrişoară plăcută care îl privea surîzînd.

— E mai bine, nu ? Haide, mai bea o înghiţitură din rachiul ăsta grozav !

— Vă mulţumesc ! făcu Malvenu, ascultător ca un copil.

Mai trebuie spus că leacul nu-i era defel neplăcut.

— Gata ! urmă omul. S-a făcut ! La dracu, am ajuns tocmai la timp !

— Cine eşti dumneata, domnule ? bîigui cel înviat din morţi.

— Mă cheamă Planchet, răspunse cel întrebat, şi sînt stăpînul acestui han.

Abia atunci îşi dădu seama prietenul lui Folavril în ce loc se găsea. Se afla în sala mare a hanului numit *Cei patru muşchetari*, în care s-a desfăşurat prima scenă a istorisirii de faţă.

Nimic nu se schimbase. Doar hangiul îmbătrînise puţin, deşi se mai ţinea drept şi părea sănătos. Părul sur sporea aerul acela de cumsecădenie al chipului său lipsit de zbîrcituri.

După ce mai turnă un păhărel plin ochi din ceea ce numea el „minunatul său rachiu", urmă :

— Stăteam în prag — vechi obicei — aşteptîndu-mi muşteriii ; mai curat zis vă priveam ; v-am văzut clătinîndu-vă pe picioare şi am dat fuga... Ce vi s-a întîmplat, domnule, de nu sînt cumva prea iscoditor ?

— Nicidecum, prietene, răspunse Malvenu, întărit de licoare. Am tot umblat de dimineaţă, aşa că oboseala...

— Înțeleg !... Ei, la naiba, ce să facem ? Nu poți să fii și în același timp să fi fost. Ca și mine, dacă ar trebui să fac acum ce făceam în urmă cu douăzeci de ani, cînd mă țineam de cavalerul d'Artagnan, prea cinstitul și răposatul meu stăpîn...

— D'Artagnan ai spus ? sări ca ars Malvenu.

— Ați auzit cum nu se poate mai bine, gentilomul meu, am spus cavalerul d'Artagnan !... L-ați cunoscut cumva ?

— Nu, răspunse întrucîtva mai calm solul contelui. Dar îi cunosc fiul !

— Pe cavalerul Georges !

— Da !

Planchet își încruntă sprîncenele, apoi privindu-l țintă :

— Vă numărați printre prietenii lui ?

— Dacă mă număr printre prietenii lui ? strigă omulețul care, în clipa aceea, păru de talie mijlocie. Aș fi în stare să mă las tocat mărunt, precum carnea de pateu, pentru el.

Tonul cu care fuseseră rostite asemenea cuvinte sforăitoare convinse întru totul pe Planchet.

— Cu atît mai bine ! făcu el, oftînd zgomotos. Cel puțin n-o să-mi pară rău de ceea ce am făcut pentru dumneavoastră.

— Dar dacă ți-aș spune că pricina, nevoită firește, pentru care am căzut în nesimțire este chiar dînsul, prietenul nostru comun.

— V-aș crede, îi răspunse omul, așezîndu-se, și v-aș crede chiar fără să vă înțeleg !

— La naiba ! O știu prea bine, de vreme ce nu cunoști ce mi s-a întîmplat pînă acum.

— Nu aveți decît să-mi povestiți...

— Vin chiar de la el !

— De la cavalerul Georges ?

— Da. În calitate de ambasador, adăugă Malvenu pe un ton măreț.

— În calitate de ambasador ! repetă Planchet ridicîndu-se fără să vrea.

Omulețul schiță un gest protector și spuse :

— Așează-te, prietene, nu sînt un îngîmfat.

Hangiul se supuse.

Oaspetele său continuă scoțînd din vestă plicul pe care i-l dăduse contele d'Ablincourt.

— Am fost însărcinat să-i înmînez acest mesaj. Uite.

— Da, da, făcu Planchet, după ce se plecă, spre a-și arunca ochii asupra numelui celui căreia îi era adresat, este într-adevăr cavalerul d'Artagnan...

— Și l-am scăpat ! tună Malvenu. Ar fi trebuit să sosesc cel puțin cu un ceas mai devreme.

— O, nici măcar cu un ceas ! întări hangiul, căci nu sînt mai mult de douăzeci de minute de cînd a trecut prin fața ușii mele.

— În tovărășia contelui de La Fère ?

— Chiar așa.

— Călări amîndoi ?

— Da, amîndoi.

— Alege-s-ar praful de oasele mele ! cum ar sudui bunul meu prieten ; mi-au spus ei mie, cînd am trecut pe la casa lui, dar nu bănuiam că se scursese chiar atît de puțină vreme.

— Dar vedeți, nu știu unde se duceau, reluă Planchet.

— Asta știu eu ! exclamă Malvenu. Se duc la Versailles.

Urmă un răstimp de tăcere. Cei doi bărbați păreau să cugete adînc.

— Atunci, întrebă sfios Planchet, vorbind el primul și aruncînd o privire plicului, e urgent mesajul ?

— Dacă e urgent ? răspunse Malvenu... dacă e... Uite, în el se află — nici mai mult, nici mai puțin, decît fericirea ori nefericirea cavalerului, viața lui.

Hangiul deveni mai atent, pradă unei mari frămîntări :

— Ce spuneți ?

— Adevărul.

— Prin urmare nu-i de glumă.

— E atît de serios, că... că mai mult nu-ți pot spune.

Hangiul se scărpină la ceafă și întrebă, după cîteva clipe :

— Ați putea să-mi spuneți numele dumneavoastră, domnul meu ?

— O, cu plăcere, prietene, deși numele acesta nu-ți va vorbi prea mult : sînt marchizul de Bellevenue.

— Dacă v-aș cere plicul, mi l-ați da ?

— Firește că nu !

— Dar dacă tînărul d'Artagnan s-ar întoarce chiar astăzi și i-ar afla cuprinsul ? Ar fi oare prea tîrziu ?

— Nu aș putea spune ; totuși, întrucît vorba aceea „mai bine mai tîrziu decît niciodată", eu zic că nu ar fi rău.

— Bine ! încuviință Planchet.

Apoi chemă cu glas răsunător :

— Titemousse !

Un bărbat care putea să tot aibă treizeci de ani, dar care părea să nu poarte decît douăzeci, într-atît era de firav și de neajutorat trupește, se ivi pe dată, ieșind dintr-o încăpere învecinată.

— Ce s-a întîmplat, patroane ? întrebă el, legănîndu-se pe lungile-i picioare, mult prea subțiri pentru greutatea trupului.

— Repede, băiete, îi porunci hangiul, dă fuga alături, la Bernard, spune-i să-mi înșeueze imediat cel mai bun dintre caii săi și adu-mi-l.

Schilavul Titemousse era pesemne și puțin nătîng, căci rămăsese cu gura căscată, legănîndu-se întruna, asemenea trestiei mîngîiate de adierile brizei.

— Ei bine, nu m-ai auzit ? strigă Planchet.

— Ba da, patroane.

— Și n-ai plecat încă ?

— Alerg, patroane, alerg ! răspunse sărmanul băiat care, după ce îi adresă lui Malvenu o strîmbătură, își luă tălpășița și trecu pragul într-un picior.

De cum se închise ușa, marchizul, prea deștept pentru a se sinchisi de mutrișoara lui Titemousse, își întrebă gazda :

— Ce ai de gînd să faci ?

— Nu ați ghicit ?

— Aproape... Dar, în sfîrșit...

— Plec la Versailles.

— În galop ?

— Ce-are a face, i-o întoarse Planchet, abia am împlinit cincizeci de ani, așa că-mi mai pot îngădui oleacă de galop, o fugă doar...

— Dar nu-i numai o fugă... Gîndește-te, drumul e lung!

Fostul servitor al eroului gascon își privi oaspetele drept în ochi :

— Este ori nu nevoie ca tînărul cavaler să ia chiar astăzi cunoștință de scrisoare ?

— Fără îndoială.

— Atunci, nu mai încercați, domnul meu, să mă opriți în loc ! Și apoi, nu-mi duceți mie grija, am trecut eu prin altele și mai și... O să-mi aduc aminte de tinerețe !

— De tinerețea dumitale... tinerețea dumitale, bombăni Malvenu... Tot ce se poate !... Dar, în sfîrșit, Versailles-ul este mare !

— De aceea nici nu o să mă apuc să-l vizitez ! răspunse Planchet zîmbind. Mă voi duce de-a dreptul la castel !

— N-o să poți intra.

— Alții o vor face pentru mine și îmi vor împlini dorința.

Și tot vorbind, bravul hangiu se pregătea de drum.

— Ah, făcu el deodată, după anume chibzuire, cavalerul Georges știe unde să vă găsească ?

— Spune-i, dacă ai norocul să-l vezi, că este așteptat la casa de Sandoval.

— Bine.

Apoi, luînd o pană, fostul valet picardez scrise pe o foaie de hîrtie : „Marchizul de Bellevenue... casa de Sandoval".

— Iaca așa, murmură el, împăturind hîrtia și vîrînd-o în punga de la brîu. N-o să uit.

După aceea, întorcîndu-se și văzînd mutra ciudată a lui Malvenu, care sta cu capul plecat, îl întrebă :

— Ce este, domnul meu ? Păreți îngrijorat...

— Ei, răspunse prietenul lui Folavril. Este... este că aș fi putut face eu călătoria în care pornești dumneata !

— În starea dumneavoastră de slăbiciune...

— La naiba ! jupîn Planchet.

— Nu vă faceţi sînge rău, domnul meu ! Şi apoi... nu trebuie să vă înapoiaţi cît mai repede, să daţi socoteală de cele ce-aţi făcut ?

— Drept este, încuviinţă omuleţul nostru, întinzîndu-i mîna. Eşti un viteaz !

— Nu-i vorba de nici o vitejie, ci doar de dorinţa de a-i fi de folos cavalerului Georges.

Ţinînd de căpăstru un cal trupeş, Titemousse întredeschise uşa şi, jucînd mereu pe un picior, se pregătea să intre cu el în sala mare.

— S-a făcut, patroane. Iaca şi căluţul...

— Stai aşa ! porunci viitorul călăreţ, luîndu-şi pălăria din cui.

Apoi, cu adîncă plecăciune în faţa lui Malvenu :

— Am onoarea să-l salut pe domnul ambasador !

Şi, cu o sprinteneală de care nu l-ai fi putut crede în stare, ieşi în stradă, se prinse de coama calului, puse piciorul în scară, sări în şa şi porni în galop mărunt, în timp ce, plin de încîntare, Titemousse bătea din palme, făcea o tumbă şi gîngăvea bucuros :

— Iată-mă că eu... îs acum... stăpînul !...

În chiar clipa aceea, înapoindu-se de la casa contelui de La Fère, Folavril intra pe strada Bourbon.

Nu fusese deloc bine primit de portarul elveţian, încă turtit de dojana lui Grimaud, şi puţin lipsise să nu stîrnească acolo, la poarta marelui senior, un tărăboi drăcesc, cu ameninţarea de a-i rupe slujitorului oasele.

În cele din urmă, se întorcea fără să fi putut da de Malvenu. De aceea înjura de mama focului, chinuindu-şi în fel şi chip mustaţa :

— Pe toţi dracii din iad ! Dacă micuţul meu l-a întîlnit pe cavaler şi dacă i-a dat hrisovul, totul este pierdut ! Pierdut ? urmă tot el, sumeţindu-şi pe neaşteptate capul. Nicidecum ! Sînt aici ! Şi Malvenu de asemenea ! Iar dacă trebuie găurită pielea acelui blestemat de baron, ei bine o să i-o găurim, fie şi cu coarnele Satanei !

Apoi, iuţindu-şi pasul, îşi urmă calea.

VII

LUNTRAŞUL GÉRARD CREŞTE ÎN OCHII NOŞTRI CU O SUTĂ DE COŢI

Se cuvine să ne întoarcem acum la casa de Sandoval şi să pătrundem, încă o dată, în camera Inèsei, unde l-am lăsat pe contele d'Ablincourt, aşteptînd cu nelinişte veşti de afară.

Veşti !... Toată nădejdea îi rămăsese în Gérard ; or, acesta nu dădea nici un semn de viaţă.

Mai norocos, poate, decît contele d'Afrivol şi marchizul de Bellevenue, izbutise oare vrednicul luntraş să străpungă înfiorătoarea taină ? Iar dacă da, de ce nu venea ? Dacă nu, ce se întîmplase cu el ? Pierise cumva ? Pierise, victimă a devotamentului său ?

Orice se putea întîmpla, ştiut fiind firea sîngeroasă şi prea puţin scrupuloasă a adversarului. Şi încă, de ar fi fost vorba, măcar, de o luptă pe faţă ! Dar urmăririle acestea în umbră, grija mare poruncită de prudenţă şi, mai mult, temerile încercate de conte şi prietenii săi în privinţa Mariei, totul era făcut spre a izvodi cele mai cumplite spaime.

Asemenea triste gînduri şi altele încă străbăteau mintea lui René, cînd se deschise brusc uşa camerei de rugăciuni. Era tot Inès. Înnebunită de durere, ea se prăbuşi înaintea lui René, spunîndu-i cu glas gîtuit :

— René, l-am zărit chiar acum...

Dar contele nu o lăsă să încheie, izbucnind parcă luminat şi sărind de la locul lui :

— El !

— Da, el !

Cu un aer cumplit, transfigurat, cu ochii numai flăcări, René d'Ablincourt îşi apucă spada, scoţînd-o din teacă.

— Ce vrei să faci ? se înspăimîntă Inès.

— Mă mai întrebi ?

— Fii calm, René. Te rog, fii calm !

— Inès... Inès...

— Lasă-mă singură cu omul acesta !

De data aceasta, contele crezu că soția sa își pierduse cu adevărat mințile.

— Singură cu el ! repetă el uluit. Singură cu el... tu ?

— Vreau lucrul acesta, hotărî spaniola, cu atîta energie, încît contele se simți dominat.

— Inès, te rog !

— În numele fiicei noastre, trebuie !

— Dar ce vrei să faci ?

— Încă nu știu, cerul îmi va arăta calea. Dar tu trebuie să-mi juri pe Dumnezeu că nu te vei atinge de viața baronului !

— Să-ți jur așa ceva... Eu ?

— Încă o dată, trebuie !... Vreau și cer asta ! Ah, urmă ea cu aprindere, minunată în durerea și deznădejdea ei, am tot dreptul să cer ceva, cînd este vorba de viața celor ce-mi sînt dragi ! Jură ! Jură !

— Fie ! murmură contele, înfrînîndu-se. Îți jur, scumpa mea.

— Îți mulțumesc, René.

Apoi, arătîndu-i ușa prin care venise, îl rugă :

— Intră acolo !

— Și tu, Inès ? Tu ?

— Eu voi face ultimul efort pentru a-mi smulge fiica din miinile ticălosului.

— De-ai putea izbîndi !

— Dumnezeu nu mă va părăsi.

— Dacă vrei neapărat, dacă ceri asta, spuse contele, iată, mă supun.

În gînd adăugă :

— Dar voi veghea !

De cum rămase singură, Inès alergă la ușa cealaltă și chemă :

— Carita !

Negresa veni într-un suflet.

— Ascultă-mă și ține bine minte ce-ți spun.

Carita făcu un semn de încuviințare, iar Inès urmă vorbind repede :

— O vei introduce pe persoana care se va prezenta peste cîteva minute și care îți va spune că se numește baronul de Souvré. Pe urmă vei coborî, vei lăsa poarta întredeschisă și vei sta la pîndă. Dacă vin alți vizitatori, oricine ar fi ei, îi vei conduce, fără zgomot, în odaia de rugăciuni, prin salon. Du-te.

În timp ce Carita se depărta în grabă, se auzi afară zgomotul surd al ciocănelului de la poartă.

— El este ! făcu Inès. Să încerc să mă stăpînesc.

Își duse mîna la piept, spre a mai potoli bătăile inimii, și așteptă.

Un zgomot de pași se făcu auzit pe scări. O clipă, sărmana femeie crezu că se sfîrșește. Printr-un efort nespus, chemînd într-ajutor și puținul sînge rece pe care îl mai putea avea într-un moment atît de crud, ea se ținu dreaptă, neclintită, gata să înfrunte dușmanul.

Pașii se apropiau tot mai mult. Cîteva secunde încă și partida avea să înceapă. Ea își ridică spre cer frumoșii săi ochi, cerînd îndurare. Ușa se deschise încet. Cînd ducesa își coborî privirile, baronul se afla lîngă ea.

— Contele este aici, gîndi de Souvré, după ce aruncă o privire fugară în jur.

Apoi, salutînd destul de nestingherit :

— Doamnă...

— Vă așteptam, domnule, spuse cu răceală Inès. Și îi arătă, printr-o mișcare a mîinii, un scaun.

— Înainte de a mă așeza, doamnă, răspunse Raoul de Souvré, înainte chiar de a ne spune ce avem de spus, trebuie să aduc lumină într-o anume chestiune importantă.

— Care ?

Baronul răspunse, ridicînd voit glasul :

— Este în interesul dumneavoastră, doamnă, să pot ieși de aici, așa cum am intrat... liber... fără a fi stînjenit de ceva !... De asta atîrnă viața unei tinere fete. Și apăsă anume pe ultimele cuvinte.

— Da, înțeleg ! îl domoli Inès, înfiorîndu-se toată. Ah, sînteți omul care știe să-și ferească pielea !

— Greșesc cumva, doamnă ?

Inès îl privi cu dispreț.

— Și acum, să stăm de vorbă... despre afaceri. Ingăduiți, ducesă ?

Inès îi arătă un scaun. Baronul se așeză, după ce mai întîi luă loc ea. Atunci, fără alte vorbe de început, știind prea bine că nu putea folosi tertipuri cu asemenea om, spaniola rosti încet, uitîndu-i-se în ochi :

— Ce vrei să-mi propui, domnule ?... Mergi drept la țintă, te rog.

— Este o încîntare să stea omul de vorbă cu dumneavoastră, doamnă, intrați de-a dreptul la subiect, i-o întoarse baronul înclinîndu-se cu ironie. Ei, Doamne, am venit să vă propun un lucru foarte simplu și firesc, adăugă el, de parcă ar fi fost vorba de cine știe ce fleac.

— Aștept !

— Iată, doamnă ducesă. Și, ceva mai grav, continuă : Două vieți se află în primejdie ; putem ori să le trimitem la moarte, ori să le smulgem acesteia.

— Două vieți ? întrebă Inès. Credeam că doar cea a fiicei mele.

— Și a mea, doamnă ! Din păcate, țin la viața mea și, întrucîtva, o prețuiesc.

— Spune ce vrei ! murmură sărmana femeie, pradă unor chinuri cumplite.

Ea îl privea, în timp ce el urmă cu aceeași nerușinare :

— Înapoiați-mi documentul, în josul căruia se află semnătura mea, condamnarea mea la moarte la discreția regelui, și vă voi înapoia fiica.

— Așadar... un tîrg ?

— O, ce vorbă urîtă pentru niște oameni de lume ca noi !... Dar, la urma urmei, doamnă, nu v-am spus că veneam să discut afaceri ?

Tonul zeflemitor al baronului o scoase din fire pe spaniola al cărei cap mîndru se înălță, în timp ce buzele lăsau să cadă cuvintele :

— Și dacă v-aș răspunde, nu ?

— Dacă îmi răspundeți „nu“, fiica dumneavoastră va muri ! declară el cu răceală.

— Dar și dumneata ! amenință ea, ridicîndu-se.

— Poate ! răspunse de Souvré, grăbindu-se să facă la fel.

Apoi, pe un ton ușor :

— Binevoiți, doamnă ducesă, a da ascultare următoarei judecăți pe care și eu mi-am făcut-o : potrivit hotărîrii dumneavoastră, plec sau rămîn la Paris. Dacă vom cădea la învoială, lucru despre care nici nu mă îndoiesc, înseamnă că voi rămîne și că nu voi avea de ce mă teme. Să presupunem că... întîmplarea din noaptea aceasta ajunge pînă la urechile maiestății sale... Lipsesc dovezile. Iar dacă îndoiala și-ar croi cumva loc în mintea regelui, aș ști să-l încredințez că-i sînt cel mai fidel servitor. Așadar, toate se termină cu bine, iar copila vă va fi înapoiată.

— Altfel ?

— Altfel, doamnă — mi-ar părea tare rău, căci iubesc Franța — altfel mă voi expatria ! Voi trece sub protecția prințului de Orania. Regele nu va mai avea, în situația aceasta, nici o putere asupră-mi ! Nu aveți decît să faceți ce voiți, atunci, cu semnătura mea. Poate că asta l-ar face pe contele d'Ablincourt să reintre în grațiile maiestății sale ; i-o doresc. Dar pe fiica dumneavoastră o veți pierde pentru totdeauna !

— Ce infamie ! nu se putu stăpîni nefericita femeie.

Cîteva clipe, Raoul de Souvré își jucă degetele pe jabou și spuse, însoțindu-și vorbele de un surîs tulbure :

— O, doamnă, nu-mi vorbiți de infamie !... M-aș putea plînge.

— Dumneata ?

— Da, eu. Nu sînt în drept de a vă mustra pentru purtarea pe care o aveți față de mine ?

— Purtarea mea ? repetă ea, fără să înțeleagă.

— M-ați înșelat, doamnă.

— A, despre asta vrei să vorbești. Este adevărat, am chemat într-ajutor vicleșugul, îndemnată însă de o mînie dintre cele mai îndreptățite ! Crezi oare că eu și contele d'Ablincourt nu dorim să ne răzbunăm pe dumneata ?

— Să vă răzbunați... pe mine ? întrebă, ipocrit, baronul.

— Da, pe dumneata ! răspunse spaniola, ridicîndu-se și fulgerîndu-l cu privirea.

— Într-adevăr, doamnă, murmură mişelul, făcînd-o pe uimitul lipsit de orice putere. Ura aceasta subită mă cam miră şi mă simt cum nu se poate mai nefericit că, fără voie, mi-am atras duşmănia dumneavoastră.

— A, te prefaci a nu mă înțelege !

— Nicidecum, vă asigur, şi v-aş fi tare îndatorat dacă m-ați lămuri.

— Fie ! primi Inès, descumpănită şi totodată scoasă din fire de stăpînirea de sine a ticălosului.

Apoi, privindu-l în ochi :

— Baroane de Souvré, aminteşte-ți de noaptea de 12 aprilie 1678 !

Nemernicul îi înfruntă privirea şi îşi duse mîna la frunte, de parcă ar fi vrut să-şi scotocească amintirile.

— Memoria-mi îndărătnică, i-o întoarse el peste cîteva clipe, aproape zîmbitor, îmi cam joacă feste. Vorbiți de lucruri depărtate : ce s-a întîmplat oare în noaptea aceea ?

— Cîtă neruşinare ! izbucni Inès care, în starea de mînie în care se afla, lovi cu piciorul în podea.

— Doamnă.

— Atunci, domnule, îți voi ajuta memoria, spunîndu-ți ce anume s-a petrecut în fatala noapte : un gentilom, contele d'Ablincourt, a fost lovit mişeleşte.

Dintr-o mişcare a capului, baronul păru să încuviințeze.

— Ştiu, zise el, crima a prilejuit celor ce frecventează anticamera regelui sămînță de vorbă pentru un ceas încheiat, dar cronicile vii ale locului nu au ştiut să spună cine anume a dat lovitura.

— Dumneata mă întrebi ?

— Fără îndoială !

— Dumneata eşti acela ! Da, dumneata, ucigaşule ! strigă Inès, nemaiputînd să-şi înfrîneze mînia.

Calm sub biciul injuriei, de Souvré i-o întoarse cu obrăznicie :

— Eu, spuneți ? Ce neroadă născocire ! Şi cine poate dovedi asemenea calomnie, doamnă ?

— Eu, pe coarnele lui Satana ! tună un glas, la fel de vuitor ca un corn de vînătoare. Eu, dacă nu vă e cu supărare, baroane blestemat !

În aceeași clipă se deschise brusc ușa în chenarul căreia apăru Folavril a cărui mustață se zbîrlise intr-un chip înfricoșător.

Luat pe neașteptate, prima mișcare a lui Raoul de Souvré fu să se dea înapoi; dar, recăpătîndu-și pe dată calmul de nezdruncinat, el murmură pe un ton ironic:

— Complimentele mele, doamnă; se cam ascultă pe la uși la dumneavoastră...

— Și bine am făcut că am ascultat, înainte de a trece în camera în care trebuia să ajung, i-o întoarse glasul spart al fostului spadasin. Altfel, pe nobilii mei strămoși, nu m-aș putea afla aici spre a vă nimici.

— Ajunge cu vorbăria, i-o curmă, disprețuitor și sîcîit, de Souvré. Să isprăvim cu toată comedia asta!

— Ah, da, să isprăvim! răcni Folavril a cărui pălărie azvîrlită cu putere sfărîmă o pastorală din porțelan de Saxa. Iar „Clar-de-lună" țîșni din teacă, cu zgomot cumplit de fierărie.

— Vai, strigă Inès! O să-l ucidă!

Deși demascat, baronul își păstră cumpătul:

— Iertați-mă, se interesă el, fără a ridica glasul, sînteți bun să-mi spuneți cine sînteți, domnule? Nu omori oamenii, așa... ce naiba!

— Cine sînt! urlă cel întrebat, tăind aerul cu spada: Pe legea mea, îți arăt eu îndată!... Acum sînt contele d'Afrivol! Dar în noaptea de 12 aprilie 1678 nu eram decît căpitanul Folavril.

— D'Afrivol... Folavril, repetă de Souvré, de parcă tot și-ar mai fi întrebat aducerile aminte. Nu-mi amintesc să te fi văzut vreodată.

— Ba da!... Dar nu cumva șuvița de păr lăsată pe frunte ascunde semnul lăsat de d'Artagnan? Cicatricea rănii pricinuite de o izbitură de călcîi, aprigă și vîrtoasă, cu care ți-a însemnat fruntea, în timp ce încercai să-l azvîrli în Sena?

— O izbitură de călcîi? repetă de Souvré, a cărui mînă se ridică fără voie la frunte.

Dar, cu dunga spadei, Folavril îi și dăduse șuvița la o parte.

— N-are rost să ascunzi cicatricea, continuă el. Se vede... aici. Îmi apare, lividă, însemnîndu-te cu pecetea infamiei !

— Asta-i prea mult ! izbucni baronul.

— Da, pe Satana ! E prea mult, iar odată tot trebuie să se spargă buba ! Baroane de Souvré, gentilom laş, asasin al contelui d'Ablincourt, apără-te, ori te strivesc ca pe un animal scîrnav !

— Conte... interveni Inès.

— Căpitanul Folavril ! o întrerupse el. Gentilomul nu are nimic a face cu criminalul aci de faţă, doamnă... În ce-l priveşte pe căpitanul Folavril, are el de încheiat o cumplită socoteală cu mizerabilul care şi-a adăpostit infamia în spatele acestei cinstite spade !

„Clar-de-Lună" sfîşie cu voinicie aerul.

— Haide, apără-te !

Un zgomot, care îi făcu pe toţi să se întoarcă, se auzi dinspre şemineu ; era declanşarea metalică şi sonoră ce preîntîmpină bătaia anumitor ornice.

— Ascultaţi orologiul acesta care va să bată, făcu de Souvré cu acelaşi sînge rece. Ascultaţi-l, doamnă, adăugă el adresîndu-se Inèsei.

— Fără tertipuri, urlă spadasinul de altădată. De nu...

— O clipă, domnule, o clipă ! Nu fi aşa de grăbit ; peste cîteva clipe o să ne spintecăm...

Sunetul limpede al bătăii orologiului însoţi ultimul cuvînt al baronului. Folavril îşi înăbuşi o înjurătură şi ascultă cu luare aminte, numărînd una cîte una cele zece bătăi ale ornicului. Cînd se stinse lumina, de Souvré se întoarse spre sărmana mamă şi întrebă :

— Orologiul a bătut acum ora zece, nu-i aşa, doamnă ?

— Da, ora zece.

— Ei bine, dacă la ora douăsprezece nu dau eu însumi o contraporuncă unor servitori de ai mei — este vorba de doi dintre ei — atunci, la douăsprezece şi un minut, vă veţi putea ruga pentru sufletul fiicei dumneavoastră !

Inès ţipă sfîşietor. Ducîndu-şi apoi el însuşi mîna la spadă, dar fără nici o grabă, baronul de Souvré se adresă lui Folavril, după ce mai întîi îi făcu o reverenţă ;

— Și acum, domnule, sînt al dumitale!... Numai că, nu uita, ții în vîrful spadei două vieți!

Apoi, simulînd apărarea, adăugă cu rece ironie:

— Haide, domnule, aștept!

Nefericitul Folavril, descumpănit de-a binelea de cele spuse doamnei d'Ablincourt, tremura ca varga, de abia se mai putea ține pe picioare.

Brațul îi căzu moale, de la sine, spada căzu și ea, iar el se prăbuși pe un jilț, în sughițuri de plîns.

— Marie!... O, micuță Marie!

Raoul de Souvré avu un zîmbet drăcesc și, la fel de mușcător ca pînă atunci, abuzînd de triumful său, îl luă cam astfel peste picior, în timp ce își vîra sabia în teacă:

— Înțelegi dar, porunca de a nu vărsa sîngele aproapelui tău; așa trebuie să se poarte un bun creștin, domnule; sînt încîntat că te văd însuflețit de asemenea simțăminte!

Apoi, către Inès, nemișcată și împietrită de groază:

— Venisem, doamnă, spre a auzi vorbe de pace și aveam temei să cred că o să-mi înțelegeți gîndul; îmi respingeți propunerea, fie! Îmi declarați așadar război?... Primesc... Dar cum viața îmi este în primejdie, mă grăbesc să sfîrșesc cu toată istoria asta. Mîine dimineață chiar, v-am spus, voi pleca și veți avea a vă face mustrări de cuget pentru moartea fiicei dumneavoastră!... Pînă atunci, vă mai puteți gîndi!... Dacă vreți să mă înștiințați asupra vreunei alte hotărîri a dumneavoastră, o puteți face la casa mea, din strada Pas-de-la-Mule!... Adio, doamnă!

— Nu! Nu! strigă Inès pierdută. Nu vei pleca!

— Așadar, primiți?

Fără să-i dea un răspuns deschis, ea își împreună mîinile, implorînd:

— Nu vei face asta! O, nu vei face!

— Ba o voi face, doamnă!

Inès își frîngea mîinile, gemînd.

— Nu! O, nu!... Mi-ai spus doar... Poți îndepărta mînia regelui... Poți pleca, te poți pune la adăpost de orice primejdie!... Gîndește-te, domnule, te roagă o mamă, pentru copilul ei!

În fața unei atît de adînci dureri, fostul emisar al marchizului de Louvois părea să simtă bucurie.

— Unde este documentul pe care mi l-ați sustras ? întrebă el cu răceală.

— Ah, Dumnezeule, Dumnezeule ! Nu mai știu, plîngea în hohote nefericita femeie, rupîndu-și părul cu amîndouă mîinile. Do... documentul ?

— Da, ce ați făcut cu el ?

Lumina unui gînd păru să străbată mintea femeii.

— Dar dacă nu-mi mai stă în putință să ți-l înapoiez ? făcu ea pe neașteptate.

— Ce spuneți ? întrebă cu aprindere de Souvré, schimonosindu-și chipul într-o strîmbătură nervoasă.

— Adevărul este... că nu-l mai am.

— Oricum, atunci trebuie să fie în mîinile domnului d'Ablincourt ?

— Nu... Împinși de dorința de a ne răzbuna... încîntați de nădejdea unei reabilitări care putea să ne înapoieze tot ceea ce am pierdut, am trimis regelui actul acela.

— Și mai cutezați să mă implorați ? urlă de Souvré, spumegînd de furie.

— Da !... Da !... Te implor !... Te rog !... Mult de tot !... Uite, mă tîrăsc la picioarele dumitale...

Și, lăsîndu-se să cadă pe podea, mîndra spaniolă se agăță de călăul ei, strigînd :

— Îndurare pentru fiica mea ! Îndurare ! Îndurare !

— Nu !... Nu !... răcni nemernicul, împingînd-o brutal.

Dar ea se tîrî după el, în genunchi, folosind toată puterea ei spre a-l ține în loc.

— O, dar nu vei pleca ! gemea Inès. Mă prind de dumneata !... Nu te părăsesc ! Te voi urma cu cerbicia deznădejdei, strigîndu-ți în urmă : dă-mi fiica ! dă-mi fiica !

— Lasă-mă ! Lasă-mă odată, femeie blestemată ! nu se mai stăpîni ticălosul. Știi prea bine, ești singura pricină a toate ; căci fără iubirea ce mi-ai trezit cîndva în suflet...

— Ei bine ! răspunse nenorocita. Dacă ai nevoie de o victimă, ucide-mă ! Ia-mă ! Dar ocrotește-mi copila... Nu

ţi-a făcut nimic... Nici nu ştiu cum să-ţi vorbesc. Plîng şi îţi cer îndurare! Vezi doar lacrimile, durerea, deznădejdea mea! Iertare, îndurare pentru fiica mea!

Pe jilţul său, Folavril îşi înfigea unghiile în carne şi făcea negrăite eforturi să nu se năpustească asupra ticălosului spre a-l strînge de gît; aproape că nu se mai regăsea sărmanul nostru uriaş; îi era ruşine de el însuşi şi suferea atît cît trebuie să suferi cînd stai neputincios în faţa unui asemenea călău sălbatec.

Izbutind întru sfîrşit să se desprindă, baronul alergă spre uşă, strigînd:

— Adio, doamnă, şi roagă-te pentru fiica dumitale!

Inès se ridică despletită, ameninţătoare. Toaleta de bal cu care încă mai era îmbrăcată se afla în cea mai jalnică stare. Ochii îi aruncau scîntei. Era frumoasă astfel! Frumoasă şi cumplită! Braţul ei alb şi gol se întinse spre fugar şi, cu glas hotărît, neiertător, rosti cuvintele:

— Ucideţi-l!

Un strigăt sălbatec, aproape neomenesc — în care se împleteau mînia, furia şi, lucru ciudat, bucuria — ţîşni din gîtlejul mult prea multă vreme înfrînt al uriaşului care, dintr-o săritură, fu în picioare şi îşi ridică spada.

— S-a făcut, doamnă! tună el.

Iute ca fulgerul, se şi năpustise asupra baronului şi l-ar fi ţintuit de uşă, asemenea sinistrelor păsări de noapte pe care ţăranii din anumite sate le pironesc de cadra uşilor, de n-ar fi fost glasul lui René d'Ablincourt, care strigase:

— Opreşte!

Folavril se dădu într-o parte, spre a se supune poruncii, iar spada lui, pornită dintr-o rotire a braţului, străpunse, cu puterea glonţului, spătarul unui jilţ.

Inutila ispravă fu urmată de cîteva clipe de tăcere. Baronul pălise: nu încerca să fugă însă şi nimeni nu se gîndea să închidă uşa, pe care o întredeschisese chiar el.

Contele d'Ablincourt se îndreptă încet spre duşmanul său.

— Doar un cuvînt, domnule! spuse, cînd îi fu alături.

— Ia te uită, micuţul! hohoti Folavril zărindu-l deodată pe Malvenu sprijinit de uşa ce da spre camera de rugăciuni.

Şi, împreunîndu-şi mîinile, gîndi uluit:

„Pe coarnele lui Satan! Să fie umbra lui? Să fie el însuşi?"

— Vorbeşte, domnule! făcu dispreţuitor Raoul de Souvré, adresîndu-se contelui

— Îmi făgăduieşti, urmă contele, îmi juri că nu mă vei denunţa de îndată ce tîrgul pe care ni-l propui va fi fost încheiat?

— Îţi făgăduiesc!

— Jură, te rog!

— Jur!

— Bine! Cînd o să-mi revăd fiica?

— La o oră după ce voi fi primit actul... Atît cît trebuie ca să fie adus!...

— Unde?

Pe buzele baronului se iscă un zîmbet.

— Capcana este grosolană! murmură el. Mă crezi atît de naiv, încît să mă las prins?

— Drept este! răspunse René. Chiar dacă aş jura, nu m-ai crede pe cuvînt?

— Văd că te îndoieşti de al meu! i-o întoarse de Souvré. Haida-de, fără atîta vorbărie; dă-mi actul şi fiica dumitale va fi aici într-o oră.

Două glasuri curmară răspunsul pe care se pregătea să-l dea René d'Ablincourt.

— René!...

— Domnule conte!

Nefericitul tată îi privi pe rînd, şi pe Inès, şi pe Folavril, căci ei vorbiseră, şi rosti cu tristeţe:

— Mai pot şovăi?

— Nu! răspunse cu aprindere Folavril. Nu! Dacă aveţi hrisovul ăla blestemat! Dar...

— Iată-l! spuse René, scoţîndu-l din vestă. Şi, pentru ca nu cumva domnul să creadă că a fost minţit, iată-l pe marchizul de Bellevenue care avusese menirea să-l încredinţeze cavalerului d'Artagnan.

— Dacă, în loc să se afle la Versailles, cavalerul ar fi rămas în Paris, interveni Malvenu, acum aţi fi fost un om mort, domnule baron de Souvré.

„Pe toți catîrii papilor de altădată, de acum și din viitorime! gîndi în sinea lui Folavril, ceea ce-i amînat nu-i și pierdut! De vreme ce micuțul mai e pe lumea asta, pe legea mea, mai putem spera într-o răzbunare".

Întinzînd mîna încet, contele d'Ablincourt îi dădu baronului actul, spunîndu-i :

— Ia-l !

— În sfîrșit ! exclamă de Souvré. Așadar îmi aparține !

— Încă nu ! se auzi un glas grav, în timp ce o mînă, alta decît cea a nedemnului gentilom, smulsese repede pergamentul.

— Gérard ! se minunară într-un glas contele, Folavril și Malvenu.

— Dar ce face omul acesta ? întrebă, încremenit, baronul încercînd să pună mîna pe document.

— Vedeți prea bine, i-o întoarse liniștit luntrașul, depărtîndu-l ușurel. Mă fac stăpîn pe acest act prețios.

Intervenția luntrașului fusese atît de fulgerătoare, încît toți actorii scenei de față rămaseră o clipă fără de grai.

— Gérard, spuse contele venindu-și în fire, dă-mi pergamentul :

— Nu !

— Gérard ! repetă el, gata să se mînie.

— Atunci, ucideți-mă ! răspunse luntrașul cu glasu-i adînc și pătrunzător, căci atîta vreme cît voi fi viu nu mi-l veți putea smulge !

— Omul ăsta e nebun ! tună de Souvré, din nou calm în fața stării de spirit a victimelor sale. Dumneavoastră trebuie să-l domoliți ! Pentru treaba aceasta aveți în față ziua pînă la sfîrșitul ei și o bună parte din noapte.

Căci mizerabilul își spunea :

„Vor veni ei. Oricum însă, prefer să fie mai tîrziu, nu acum".

— Adio, domnule conte ! Adio, doamnă ducesă !

Și ieși, fără ca celor de față să le treacă prin minte să-l mai oprească.

După plecarea baronului, René se apropie de luntraș și-i spuse scurt :

— Gérard, trebuie să-mi dai lămuriri.

— Dar nu înțelegeți că vreau să vă salvez pe amîndoi ? răspunse luntrașul cel de treabă.

— Să ne salvezi ? Cum ?

— Știu unde a închis-o pe fiica dumneavoastră.

Patru strigăte se făcură auzite deodată și trebuie să mărturisim că, printre ele, se numără și o cumplită înjurătură de triumf slobozită de Folavril.

— Știi ? bîigui contele.

— Firește. Dar nu o puteam spune de față cu el.

— Gérard... Nu mă înșeli ?

— Să vă înșel !... Eu ?... O !

Și ochii i se aburiră.

— Nu, nu, bravul meu Gérard, iartă-mă, sînt nebun ! Te cred, da, te cred !... Dar unde este copila ? Unde este ?

— La depărtare de o oră, într-o dărăpănătură veche, scăldată de Sena și denumită „Casa Cardinalului".

— Ah, să mergem ! Să mergem ! strigă Inès strălucitoare de nădejde.

Cu toții se pregăteau să iasă.

— Nu acum, făcu Gérard, oprindu-i cu un gest. Trebuie să așteptăm noaptea !

— Să așteptăm ! Pentru ce ? se mirară într-un glas contele, contesa și cei doi foști aventurieri.

— Ascultați-mă dar, urmă domol luntrașul, și veți înțelege de ce este cu neputință să trecem chiar acum la fapte. Nu putem ajunge acolo decît cu o barcă... cu a mea... Vă voi conduce ! Așa, în plină zi, baronul și cu oamenii lui ne-ar vedea venind. Situația ar fi aceeași : văzîndu-se pierduți, ar ucide-o pe fată !... Nu, vă zic, trebuie să sosim pe nevestite, spre a-i împiedica pe ticăloși să săvîrșească și această ultimă crimă.

Argumentul era precumpănitor.

Astfel că se resemnară cu toții să aștepte noaptea și, chiar în clipa aceea, făcură un fel de sfat, spre a hotărî un plan de atac.

Vom vedea curînd cum au făcut ca să ajungă la „Casa Cardinalului".

VIII

O NOUĂ ISPRAVĂ DE-A LUI PLANCHET

În timp ce se petreceau toate acestea, Planchet, credincios cuvîntului său, galopa pe drumul Versailles-ului.

Straşnic călăreţ, cîndva — dealtfel bun la toate — fusese dăruit, şi mai era încă, în ciuda lipsei de carte, cu o inteligenţă uimitoare. Îşi aducea aminte, adesea, de strălucitele cavalcade de odinioară cînd, străbătînd văi şi munţi, îi însoţea pe cei patru muşchetari, pentru a lua parte la isprăvile lor.

Trebuie totuşi să spunem că neexersarea zilnică şi, mai mult încă, vîrsta care-i înţepenise mădularele, aducînd şi oarecare rotunjire trupului, mai cu seamă pîntecelui care se arcuise înafară şi încă mai creştea, luînd proporţii îngrijorătoare, că toate acestea deci, adunate la un loc, făceau acum din el un călăreţ cu înfăţişare destul de jalnică.

Tot numai o apă — fără să dea însă înapoi pentru atîta lucru — vrednicul hangiu îşi purta gîndurile cu douăzeci de ani în urmă şi îi plăcea să-şi închipuie că vede, drept ţintă, o regină a Franţei, sau din orice altă ţară, aflată în mare primejdie, în primejdie de moarte chiar, pe care trebuia să o salveze.

Nălucirile acestea care îi năpădeau mintea se risipiră însă după urcuşul de la Sèvres şi începu să cugete, în timp ce executa salturi nemaipomenite cu zglobiul său animal.

— Oare cine să fie marchizul acesta de Bellevenue, care a avut darul să mă pună în mişcare ? Oare nu am trecut la fapte cu prea multă uşurinţă ? Planchet dragă, poate că nu eşti decît un prostănac, de care cineva şi-a bătut joc ! Dar nu ! îşi mai spunea el, după alte cîteva clipe de gîndire. Are o faţă de om cumsecade mititelul ăsta de gentilom. Chiar de nu-i prea chipeş, „respiră cinste".

Jupîn Planchet se folosea uneori de anumite cuvinte ce-i tălmăceau de minune gîndurile. Căci, judecînd astfel

pe vechea noastră cunoştinţă, prea vrednicul hangiu nu se înşela de fel.

Ştim prea bine, într-adevăr, că, de ani mulţi, Malvenu îşi ispăşise greşelile şi că nu mai lăsa nicicum de dorit în privinţa cinstei. Ceea ce îl punea foarte tare pe gînduri pe fostul servitor al vestitului gascon era scrisoarea aceea a cărei semnătură o văzuse şi care nu părea a fi deloc pregătită pentru a sluji drept păcăleală. Scrisoarea era adresată cu adevărat fiului fostului său stăpîn şi, neîndoios, cuprindea cine ştie ce gravă revelaţie.

Îşi mîna deci în galop întins calul, întru împlinirea unei cauze drepte, fără de cusur ? Da ! Sfîrşi chiar prin a se încredinţa pe deplin de aceasta, astfel că îşi spori şi mai mult rîvna.

Stăpînit de o asemenea stare de spirit ajunse în cetatea regească.

Versailles !

Numele acesta trezeşte, el singur, amintirea splendorilor trecutului. Nu pentru că, la vremea aceea, oraşul ar fi fost cumva mai arătos decît în zilele noastre, dar viaţa ce se desfăşura în cuprinsul lui era într-atît de năvalnică, încît arăta mereu în sărbătoare. Pe toate străzile şi aleile, caleşti, cai, lectici, iar în mijlocul acelui du-te-vino, al acelei învălmăşiri, am spune noi, puteai vedea, foind printre strălucitoarele costume ale gentilomilor, uniforme de muşchetari, de ostaşi din garda franceză, din cavaleria uşoară, elveţieni şi cîţi şi mai cîţi alţii...

Scutierii se duceau şi veneau ; servitorii se vînzoleau în mulţimea aceea pestriţă, după moda timpului, iar tineri cîntăreţi din fluier, ce veneau să schimbe anumite gărzi ale palatului, slobozeau note ascuţite în chiar mijlocul acelei forfote de nedescris. Toate acestea nu însemnau de fapt nimic faţă de palatul însuşi.

Acolo, alt decor ; aproape linişte, aproape reculegere. Dar ce cadru !

O, palatul acesta !... Şi minunatele-i grădini !...

Aici, fîntîni şi bazine neînchipuit de frumoase, făurite după planurile lui Mansart, Lebrun şi Le Nôtre. Alei alcătuiesc labirinturi ; apoi, bolţi înfrunzite, susţinute de coloane de marmură, de aur şi bronz. Da, de aur ! Nu

vom da spre pildă decît fîntîna Victoriei și cea a Gloriei, unde putea fi admirat minunatul grup statuar: Franța, din bronz aurit, umilind națiunile vrăjmașe, întruchipate prin figuri alegorice. Cînd și cînd, rîsul perlat al unor femei țîșnea din cîte un tufiș, dar rîsul acesta amuțea repede, dată fiind atmosfera solemnă a locului.

Doamnei de Maintenon nu-i plăcea ca lumea să se veselească în grădinile Versailles-ului; și, cum era atotputernică, nimeni nu cuteza să-i calce poruncile. Într-un cuvînt, cînd regele nu era în foarte bună dispoziție, Palatul se modela — în pofida înfățișării sale mărețe — după chipul aspru al stăpînului și părea copleșit de tristețe, nu pentru că ar fi fost cumva pustiu, ba chiar dimpotrivă; dar toți cei care îi însuflețeau mohorîta splendoare, toți gentilomii și doamnele acelea care se loveau unii de alții semănau tare mult cu niște umbre pășind tăcute, fără a îndrăzni să stîrnească nici chiar scîrțîitul nisipului de pe alei.

În ziua aceea Ludovic al XIV-lea dăduse semnalul bucuriei. De aceea totul era numai veselie, iar oamenii se grăbeau să se bucure de un noroc devenit din ce în ce mai rar. Doamna de Maintenon cam încruntase din sprîncene; totuși, maiestatea sa spusese: „Vrem să ne înveselim!“. Ea se înclinase, dar, în semn de protest, dobîndise îngăduința să se retragă în camera ei de rugăciuni, însoțită de părintele La Chaise.

Atunci îl întîlnise pe contele de La Fère și pe prietenii lui lîngă fîntîna Dragonului; atunci a avut ea schimbul acela de păreri, povestit mai înainte, la care regentul Filip de Orléans luase parte într-o măsură atît de mare.

Rămași singuri, cei patru gentilomi se sfătuiră. Primiseră tocmai porunca să nu părăsească palatul. Cum ar fi putut să se împotrivească unei asemenea porunci? Firește, ea nu era dată de o autoritate oficială. Totuși, dacă ar pleca, ce ar face? Înțelegeau prea bine că se pregătea o furtună și că ea avea să izbucnească în aceeași seară chiar, la încheierea spectacolului de balet oferit de trupa operei. Dar pînă atunci puteau ei rămîne cu mîinile în sîn, știind prin ce chinuri treceau contele d'Ablincourt și soția sa? Nu. Își făgăduiseră că vor acționa; prin urmare, oricum, trebuiau să o facă.

Georges, mai ales, era cel mai înfierbîntat ; nu-și mai găsea locul.

— Plec ! se hotărî el dintr-o dată. Nu mai am răbdarea să aștept pînă diseară ! Și apoi, ce aș mai aștepta aici ? Răzbunarea ?... Mai întîi trebuie să văd cum o s-o salvez pe Marie ; este în primejdie și nu stînd aici i-aș putea veni în ajutor.

Judecata aceasta, foarte dreaptă dealtfel, păcătuia însă prin chiar temeiul ei. Ceea ce îi și arătă contele, întrebîndu-l cu liniștea aceea a oamenilor meniți să poruncească altora, fiind ei înșiși foarte stăpîni pe sine :

— Unde vrei să te duci, fiule ?

— La Paris.

— Și odată ajuns acolo ?

— Nu știu, mărturisi Georges, apăsîndu-și fruntea cu amîndouă palmele. Mi se pare că aflîndu-mă mai aproape de ea, aș avea mai mulți sorți de izbîndă să descopăr unde anume au ascuns-o ticăloșii.

— Greșeală ! îi curmă vorba cavalerul de Herblay, pînă atunci tăcut. Dimpotrivă, cred că putem găsi chiar aici dezlegarea ciudatei chestiuni. Copila va mai avea de îndurat, firește, lungi ceasuri de suferință ; totuși, dacă va trebui să descoperi locul în care este ținută, o să-l cunoaștem diseară, chiar din gura nemernicului care a închis-o acolo.

— Dar dacă nu vine ? stărui tînărul.

— Va veni, pe cuvîntul lui Aramis !

Georges avea de gînd să mai stăruie, neînțelegînd pe ce anume se întemeia atîta siguranță, dar diplomatul i-o luă înainte, spunînd :

— Copile, nu cunoști oamenii. Pe cei buni, poate ; dar pe cei răi nu i-ai studiat niciodată : baronul de Souvré, pe care îl socot un mîrșav ticălos, va avea grijă să nu lipsească de la recepția din seara aceasta. Își va prezenta omagiile regelui și doamnei de Maintenon, acesteia din urmă mai cu seamă crezînd că se poate bizui liniștit pe sprijinul ei. Neîndoios, el bănuie că nefericita conspirație, care a dat greș, și al cărei promotor era într-o oarecare măsură, a și fost dată în vileag. Doar îndrăzneala îl mai poate salva — cel puțin așa crede

el — şi mai crede că, arătîndu-se, poate înlătura bănuielile ce ar plana deasupră-i. Aşadar va veni ; de asta să nu vă îndoiţi !

— Dar dacă, în ciuda tuturor previziunilor noastre, ar reuşi să se dezvinovăţească ?

— Atunci, răspunse cavalerul de Herblay, înălţînd capul, Athos şi Aramis nu ar mai întreba pe nimeni, decît pe ei înşişi, aşa cum făceau odinioară, şi, substituindu-se regelui, i-ar da ticălosului o lecţie.

— O, desigur ! întări contele de La Fère. Desigur ! Şi, instinctiv, îşi duse mîna la spadă.

În clipa aceea un tînăr din garda franceză apăru în faţa lor şi se opri salutînd milităreşte :

— Domnul cavaler d'Artagnan ? întrebă el.

— Eu sînt ! răspunse Georges.

— Iată ce am fost rugat să vă înmînez, domnule. Soldatul îi dădu o bucată de hîrtie grosolană, prost împăturită, pe care se înşirau, cu litere mari, următoarele cuvinte :

„Domnului cavaler Georges d'Artagnan."

— Trebuie răspuns ?

— Sînt însărcinat să vă conduc la persoana care v-a scris.

— Ah !

Tînărul despături repede hîrtia şi citi :

„Domnule cavaler, întrucît toate treburile stau în loc, binevoiţi a vă înapoia la Paris ; sînteţi aşteptat la palatul de Sandoval.

Planchet"

— Planchet ! exclamă Georges, trecînd scrisoarea contelui de La Fère.

Apoi către soldat :

— Cine ţi-a dat răvaşul ?

— Chiar domnul Planchet.

— Aşadar îl cunoşti ?

Tînărul ostaş zîmbi cu anume tristeţe şi murmură :

— Tatăl meu i-a fost prieten ; mi-a vorbit adesea despre el.

— Cum te numeşti ?

— Mousqueton !

— Fiul servitorului lui Porthos ! se minună cavalerul Herblay.

— Eu însumi, domnule Aramis !

— Vedeţi, prin urmare, că trebuie să plec ! izbucni Georges, vorbind contelui de La Fère.

— Mergi, copile, de vreme ce este nevoie de tine, îi răspunse acesta. Planchet l-a slujit pe tatăl tău cu credinţă ani îndelungaţi ; nu-ţi poate voi decît binele... cît despre noi, vom veghea aici.

— Îngăduiţi-mi să vă însoţesc, domnule cavaler, făcu marchizul de Castel de Rios. Şi eu sînt aşteptat la casa de Sandoval.

— Haide, domnule, vino ! spuse Georges trăgîndu-l după sine pe soldat care salută, luînd-o apoi înaintea lor, pentru a le arăta drumul.

Cum de întîlnise Planchet pe fiul vechiului său prieten Mousqueton ?

Înzorzonat, după cum îi era obiceiul, pentru a-şi servi muşteriii şi nu prea confortabil cocoţat pe căluţul său înalt, omul nostru cam stîrnea hazul şi gluma, pe cînd îşi făcea intrarea la Versailles, oraşul oamenilor subţiri.

Ginta soldăţească, precum şi servitorimea — mai cu seamă aceasta — se distrau după pofta inimii.

— Ia uitaţi-vă, ce cavaler chipeş !

— Calul e mai nobil decît el !

— Ia seama, omule, o să cazi !

— Ţine-te bine în şa !

Iar hohotele de rîs, pornite în cascadă, izbucneau în jurul nefericitului Planchet, care se sufoca de mînie. Dar nu spunea nimic, înţelegînd că nu era momentul să dea răspuns. O ciorovăială ar fi putut da naştere, într-adevăr, unui conflict, lucru grav, în plină lume, pe o stradă din Versailles.

Ştiind aceasta, Planchet făcea eforturi supraomeneşti pentru a rămîne calm. Dar ce furtună îi clocotea în suflet !

— La naiba ! mormăi el, nu-şi pierd timpul de pomană apucaţii ăştia !... Ciudat cît de prost e alcătuită astăzi armata. Pe vremea mea, lumea era mai cuviincioasă...

Şi dădea de zor pinteni calului, hurducăindu-se, săl-

lindu-se, rostogolindu-se cînd pe dreapta, cînd pe stînga, asemenea unei boccele nu prea bine așezate.

La o cotitură zări un han. Poarta pentru căruțe îi sta larg deschisă în față. Pătrunse în ocol, unde, după ce calul se opri, puse piciorul jos. Scornitorii de glume proaste se luaseră după el, iar acum făceau roată în jurul lui, rîzînd pe săturate.

Roșu ca para focului, de ai fi crezut că sîngele avea să-i țîșnească prin piele, cu ochii bulbucați, cu respirația șuierătoare, ajuns la capătul răbdării, omul apucă o greblă ce sta proptită de perete și execută o rotire ce hotărî zgomotoasa haită să se ferească, dîndu-se brusc înapoi.

— Ah, voi, viitori mușterii ai spînzurătorii ! putu urla întru sfîrșit Planchet, nu sînteți viteji decît cînd nu vi se poate răspunde !... Haideți, caraghioșilor, cine cutează să se apropie ?

— Aruncă furca, omule, răspunse un vlăjgan din cavaleria ușoară, rîzînd a batjocură. Ia o spadă și, de știi să te folosești de ea, fă-mi un semn.

— O spadă ! O spadă ! strigă cu glas tunător hangiul, aruncînd departe furca pe care o mînuia cu atîta ușurință.

Nimeni nu răspunse, dar rîsetele tot nu conteniră.

Îl socoteau pe bondoc drept un cumătru de haz, neînstare a fi luat în serios.

— Dați-mi o spadă ! urmă el. Vreau să-i dau o lecție acestei secături ! Și, pe legea mea de Planchet, căci ăsta îmi e numele, o să mă țină minte !

— Planchet ! exclamă un tînăr soldat din gardă, martor la cele ce se petreceau și adînc nemulțumit de ce vedea. O, la naiba, jupîne, dacă ești cel pe care îl bănuiesc, spada mea se va afla în mîini bune ! Poftim !

Și, desprinzîndu-și-o de la șold, i-o dădu hangiului.

Acesta o luă ; apoi, adresîndu-se ostașului din cavaleria ușoară :

— Dă-i drumul, bădărane ! făcu el, proțăpindu-se cu semeție în fața ațîțătorului său, ai cărui umeri se aflau cu aproape un picior mai sus decît capul lui. Haide, te aștept !

— Hotărît lucru, vechitura asta are nevoie de o lecţioară, gîndi cu glas tare, şi tot rîzînd, cel cu pricina. Ei bine, o să i-o dăruiesc în doi timpi şi trei mişcări !

Apoi, trecînd a lehamite în gardă, vorbi pentru cei din jur care căscau gura :

— Supleţe, rogu-te, nerv şi graţie !... Acum, cum ţi-e voia, omule, şi mai suge-ţi puţin burta, dacă poţi ; ar fi o ţintă prea lesnicioasă...

Dar nici nu-şi încheiase bine vorba, că spada lui Planchet intră în luptă cu o agerime uluitoare.

Izbucnirea de veselie stîrnită de ultima glumă grosolană a lunganului cavaler se stinse brusc, iar lumea începu să privească cu mai multă luare aminte.

— O, o, făcu soldatul, proptindu-se mai vîrtos în picioare. Ştii să mînuieşti acul, moşulică ? Şi adăugă batjocoritor, spre a dovedi spectatorilor că nu-şi pierdea cîtuşi de puţin sîngele rece, eşti cumva croitor ?

— Da, urlă Planchet, croitor în piele de puşlama ca tine, neisprăvitule !... Ia vezi, trage un pic cu ochiul la butoniera asta ; o fi bine croită, învăţăcelule ! ?

Cu vîrful spadei îşi atinse adversarul la umăr, uşor, ce-i drept, destul însă pentru ca cei de faţă să intervină. Planchet, nemulţumit de prima picătură de sînge, ar fi vrut să spintece tot ce-i sta înainte, dar fu oprit.

— Fiindcă nu mai am vîrsta voastră, ceată de filfizoni ce sînteţi, vă închipuiţi că aveţi de-a face cu un neputincios ! Haide, cine mai vrea ? Pot să mai dau ! Al cui e rîndul, năpîrstocilor ! Sînt oricînd în măsură a da lecţii din cele de care ticăloşia voastră are nevoie !...

— Destul ! făcu soldatul din gardă. Dă-mi spada înapoi. Te-ai purtat ca un brav, domnule, şi nu cred că mai are cineva poftă să-şi rîdă de dumneata.

— Te cred ! se grăbi să-şi spună părerea lunganul din cavaleria uşoară, prea vesel din fire, spre a fi ciudos din pricina înfrîngerii sale. Îmi pare chiar rău de gluma proastă pe care am făcut-o şi aş fi fericit să-ţi strîng mîna, domnule.

Planchet dădu din umeri, îşi lăsă mîna în cea care i se întindea şi spuse doar atît :

— Să ştii că nu-ţi port pică.

Apoi, întorcîndu-se scurt, își luă calul pe care un băiat de la han i-l ținuse mai la o parte și îl băgă în grajd.

Gloata se risipi. Curînd nu mai rămase în curte decît soldatul din gardă, care părea să aștepte.

După ce văzu că s-a dat hrană calului, după ce rîndui ca acesta să fie țesălat și acoperit cu o pătură, Planchet ieși din grajd.

— Ia te uită, zise el zărindu-l pe ostașul din gardă. Ai rămas ? Îți mulțumesc pentru serviciile aduse, băiete ! Îți este bună spada și strașnic se mai lipește de palmă !

— Mai cu seamă de a dumitale, i-o întoarse vesel tînărul.

— Da, uite că mai știm să ne slujim de o sabie de duel... totul e să-ți amintești !

— Ai dovedit-o chiar acum. Dar, iartă-mă, aș fi oare necuviincios dacă ți-aș pune cîteva întrebări ?

— Nicidecum, camarade ! răspunse hangiul. Îți voi răspunde, căci nu am nimic de ascuns, neavînd nici a mă mustra pentru ceva. Întreabă-mă, dar dă-i zor, sînt grăbit !

— Ai spus că te numești Planchet ?

— Ei da, ăsta-i numele pe care mi l-a dat tatăl meu.

— Atunci, nu cumva ești dumneata același Planchet, care dimpreună cu Mousqueton și cu Grimaud îi slujeați pe Athos și pe Aramis ?

— Și pe d'Artagnan, da ! adăugă picardul, nelăsîndu-l să încheie. Bine, bine, dar ce ai ? întrebă el pe un cu totul alt ton, pari mișcat ?

— Nu m-ai întreba asta, dacă mi-ai cunoaște numele.

— Numele ? Și cum îți zice ?

— Mă numesc ca unul dintre cei doi prieteni despre care tocmai am pomenit.

— În orice caz, nu Grimaud ! Îl văd în fiecare zi și îi cunosc viața de-a fir a părul.

— Nu Grimaud !

— Atunci ești cumva... ești...

— Mousqueton !

— Fiul lui... ah ! Mii de draci ! Ce tot îndrugi acolo ? exclamă hangiul cel bondoc, îmbrățișînd cu foc tînăra cătană.

Cîte o lacrimă îi străluci pe la colțurile ochilor, prelingîndu-se pe obraji. Și le șterse cu dosul palmei, murmurînd, cu capul plecat :

— Sărmane Mousqueton !

Apoi către tînăr :

— Și te-ai făcut soldat ?... Bună treabă, băiete !... Vino să mă vezi, cînd vii la Paris, o să stăm de vorbă despre... el, despre tine.

Îi dădu adresa și se pregăti să plece.

— Ei drace, făcu el deodată ca pentru sine, nu prea știu încotro să o iau...

— Ți-aș putea fi de folos, domnule ?

— Desigur, băiete. Cunoști palatul ?

— Fără îndoială.

— Vrei să mă însoțești pînă acolo ?

— Cu plăcere, domnule Planchet ; oricum, însă, să nu nădăjduiești că vei putea pătrunde.

— Ah, crezi că ?...

— Va fi cu neputință !

— Dar trebuie !

— Nu vei izbuti !... Stai puțin, poate că există un mijloc de a ieși din încurcătură. Dacă dumneata nu poți trece pe sălile palatului, nu același lucru se întîmplă și cu mine.

— Aș !

— Am intrările mele mari și mici ! făcu rîzînd tînărul Mousqueton.

— Din pricina uniformei ?

— Chiar așa.

— Ei bine, băiete, atunci îmi poți face un mare serviciu.

— Spune, domnule Planchet.

— Îl cunoști pe contele de La Fère ?

— Pe Athos, fostul căpitan-locotenent al mușchetarilor cenușii ? O, desigur !

— Se află la palat, în tovărășia cavalerului Georges d'Artagnan... Poți să faci în așa fel încît să te vezi cu acesta din urmă ?

— Nu pot făgădui decît că voi face pentru aceasta tot ce-mi va sta în putință.

— Bine, caută-l pe contele de La Fère, iar prin el vei afla unde este cavalerul.

— Și dacă îl întîlnesc ?

— Îi vei spune... Sau mai bine nu. Îi dai scrisoarea pe care o să o scriu eu acum... Vino cu mine !

Intrară amîndoi în sala mare a hanului ; acolo, Planchet ceru o oca de Beaugency și hîrtie, cerneală, pană de scris. După ce își goli cu osîrdie paharul, scrise cele cîteva cuvinte pe care cititorii noștri le cunosc ; apoi, dînd răvașul tînărului Mousqueton, îl rugă să facă tot ce-i sta în putere spre a i-l aduce pe cavalerul Georges.

— Unde te găsesc ? întrebă Mousqueton.

— În preajma palatului ; merg cu tine, vino !

Amîndoi plecară de la han și o luară îndată spre palatul regal.

Am văzut cum și-a împlinit misiunea Mousqueton.

Jupîn Planchet aștepta, tropăind de nerăbdare, cînd, deodată scoase un strigăt de bucurie.

Îi zărise pe cavalerul Georges și pe marchizul de Rios, călăuziți de soldatul din gardă.

Alergă pe dată în întîmpinarea fiului fostului său stăpîn, căruia îi spuse, descoperindu-se respectuos :

— Domnule cavaler, am venit de la Paris la Versailles în galop întins, pentru a vă întîlni !

— Ce se întîmplă, dragul meu ?

— Nu știu, întrucît nu sînt la curent cu afacerea pentru care sînteți chemat, dar un gentilom, marchizul de Bellevenue, care se întorcea de acasă de la dumneavoastră, dezamăgit că nu v-a găsit, m-a rugat — sau mai bine zis eu m-am oferit — să vin să vă caut aici.

— Și ce ți-a mai spus marchizul ?

— Nimic în afară de ceea ce v-am scris. Dar avea asupra domniei sale o scrisoare de mare însemnătate pentru dumneavoastră.

— Așa ți-a spus ? Că sînt așteptat ?

— Da, la palatul de Sandoval !

— Îți mulțumesc, bravul meu Planchet ! Poate că îmi vei fi făcut, încă o dată, un uriaș serviciu !

— O, domnule cavaler !

— Vino, domnule marchiz, vino ! spuse Georges către tovarășul său.

Amîndoi o luară zoriți spre hanul la care își lăsaseră caii. După ce se depărtară, Mousqueton se apropie de hangiu și îi spuse :

— Iar dumneata, domnule Planchet ?

— Eu ?

— Da. Nu pleci ?

— Nu, băiete, nu plec decît mîine !... Haide să cinăm.

Și, luîndu-se de braț, se îndreptară spre han.

IX

CHINURILE SĂRMANEI MARIE

Am lăsat-o pe micuța Marie — cum îi zicea Folavril — în hidoasa dărăpănătură unde o ferecaseră potrivnicii ei.

Biata copilă rămase mult timp fără de simțire. Cînd își veni în fire, bezna care o înconjura o făcu să se înfioare. Într-adevăr, între zidurile acelea reci și mîncate de vreme, pe care umezeala veșnică punea flori de mucegai, de care mîinile ei dădeau și în dreapta și în stînga, ar fi putut crede că se află vreo pivniță, în vreun mormînt.

Ce se întîmplase oare ?

Deși întrebarea se înfățișa neliniștitoare cugetului ei tulburat, ea nu și-o putea încă pune. Încetul cu încetul, memoria îi reveni. Și începu să tremure toată.

— Dumnezeule ! gemu fata. Ce mă fac ?

Se ridică anevoie, iar fiindcă ochii i se mai obișnuiseră cu bezna, Marie putu să cîntărească, întrucîtva doar, cam cum arăta și cît de mare îi era temnița.

Începu să cugete. Avea inimă vitează copila ! Chiar dacă durerile sufletului o covîrșeau, puterile nu o părăsiseră încă. Dealtfel, primejdia de care se vedea amenințată i le însutea ; năpădită de o nesăbuită speranță, se

hotărî să iasă cu orice preț din închisoarea în care fusese tîrîtă fără știrea ei. Stăpînă pe gîndul acesta, fata începu să cerceteze sinistra încăpere. Întinzînd mîinile, dădu pentru a doua oară de umezeala vîscoasă a pereților. Atingerea îi trezi senzația neplăcută pe care ar fi avut-o la contactul cu pielea unei reptile. Se ridică și se duse la fereastră, călăuzită de firava rază a lunii, al cărei rotund se descătușase tocmai din strînsoarea norilor opaci. Dar aici deznădejdea îi fu și mai mare. Fereastra era închisă pe dinafară. Încercă să-i dea la o parte obloanele ; dar vai, își însîngeră degetele și își dădu cu durere seama cît de zadarnice îi erau strădaniile, căci tîmplăria de lemn grosolan se împotrivea firavelor ei încercări.

Înnebunită, pierzînd orice nădejde, ea se îndreptă, pe bîjbîite, spre ușă.

Dar și acolo fuseseră luate aceleași măsuri. Dealtfel, totul îi spunea că drumul acesta, chiar de i-ar fi redăruit libertatea, îi era și el neîngăduit. Călăii pîndeau, neîndoios, din umbră ; ar fi prins-o sau poate chiar ar fi ucis-o.

Moartea !... Nu-i mai păsa de ea ! Nu fantasma ei o înspăiminta cel mai tare. Altă mișelie, mult mai cumplită, prevedea biata Marie, iar gîndul acesta o îngheța de spaimă.

Tăria, care o mai susținuse o clipă, se destrămă brusc. Se simțea pierdută ! Iar gîndul neclătinat că trebuia să lupte pentru a-și păstra cinstea nu o mai părăsi. De-ar fi putut, măcar, să nu lase monstrului întrezărit în umbră decît un leș !

Din păcate nu avea asupră-i nici o armă ; nimic nu o putea izbăvi ! Atunci, lacrimi grele își desferecară izvorul, iar trecuta viață i se perindă pe dinainte :

Se revăzu copilă, răsfățată, mult iubită de cei doi bravi gentilomi pe care îi numea tați. Își aminti de prima întîlnire cu ducesa de Sandoval, mama ei, atît de miraculos regăsită... și pierdută ! Apoi, contele d'Ablincourt, bietul martir, care doar cu cîteva ore mai înainte o ținuse îmbrățișată și, contopindu-și lacrimile cu ale ei, îi spusese „fiica mea" ! Apoi, o altă icoană i se mai înfă-

ţişă : chipul lui Georges !... În clipa aceea îşi înţelese deplin simţămintele : îl iubea !

— Dumnezeule ! murmură ea, cît de mult trebuie să sufere acum toate fiinţele acestea preaiubite !

Zdrobită, copleşită de durere, ea căzu în genunchi şi, împreunîndu-şi miinile, înălţă cerului o rugă fierbinte,

Stăpînii de la parter, Teresina şi Laurent, nu dormeau nici ei. Mai ales nebuna. Laurent moţăia puţin ; ce-i drept, destul de uşor, căci desluşi cel dintîi zgomotul pe care sărmana copilă îl făcuse încercînd să se salveze.

— O-ho ! O-ho, don'şoara pune ceva la cale !

Ascuţindu-şi auzul şi schiţînd un surîs hidos, el adăugă, de parcă s-ar fi aflat lîngă ea şi i-ar fi văzut nevolnicele încercări :

— Caută, frumoaso ! Cercetează-ţi capcana, fata mea ! De vei afla mijlocul să ne joci vreo festă, mă duc să-i spun şi papei !

Apoi, întorcîndu-se spre Teresina, care se foia pe grămada ei de gunoaie, reluă mirat :

— Ia te uită, şi bătrînica e trează ! La ce s-o fi gîndind ?

Nu mai căută răspuns întrebării, dinainte sigur că nici nu va găsi vreunul.

Într-adevăr, gîndurile nefericitei erau în aşa măsură dezlînate, încît nici ea însăşi nu şi-ar fi putut desluşi simţămintele pe care le încerca. În ochii ei, mai strălucitori ca niciodată, se aprinsese ura. Ură faţă de tînăra aceea abia întrezărită, dar pe care o simţea aproape.

— E tînără, îşi spunea ea întruna, ea mi-a furat tinereţea ! E frumoasă !... Mi-a furat din frumuseţea mea !... dintr-a mea !... Da !... Da !... A furat de la mine fata asta !... A furat ! A furat !

Iar chipul ei căpăta o înfăţişare sălbatică, în stare să-i înspăimînte şi pe cei mai neînfricaţi.

— O s-o omor ! mai spunea ea. Atunci... voi fi iarăşi ca altădată... iar cînd se va întoarce... el... mă va iubi !

Ce mai era şi asta ! Fără îndoială noi cuvinte stîrnite de sminteala care o apăsa. Acelaşi lucru l-ar fi spus, neîndoios, şi despre alta. Nu putea fi vorba, prin urmare, de nici un fel de intuiţie. Doar demenţa o făcea să gîndească astfel. Îi fusese de-ajuns să vadă o fată ; înfăţi-

şarea ei făcuse să se reaprindă în adîncurile fiinţei sale jarul unei gelozii aprige şi mocninde ; de vină era creierul ei bolnav.

Ea se ridică, asemenea unei fantasme, şi o luă către piciorul scării. Dar aici se simţi înhăţată de o mînă puternică.

— Încotro ai pornit, ţăcănito ? întrebă Laurent care, prinzîndu-i gîndul, i-o luase înainte.

— Mă duc s-o ucid ! răspunse, neşovăitoare, Teresina.

— Haida-de, linişteşte-te ! Încă nu a sosit clipa s-o adormim pe puştoaică !... Mai trage-i o romanţă !

Valetul baronului o îmbrînci cu răutate.

— Vreau s-o ucid ! urlă nenorocita.

Cuvintele ajunseră pînă la copilă, care se ridică şi murmură cu ochii ridicaţi la cer :

— Ocroteşte-mă, Doamne !

Chemînd în ajutor cerul, micuţa Marie se dovedea însă schimbătoare cu ea însăşi, de vreme ce cu cîteva clipe mai înainte căutase o armă care să-i curme viaţa şi să o scape de necinste. Ghemuită în cel mai întunecat cotlon al temniţei sale, ea aşteptă, neclintită, ţinîndu-şi răsuflarea.

Apoi, lucru groaznic, înfiorător, ea fu martoră la desfăşurarea unei scene monstruoase, ale cărei momente mai mult le ghici decît le urmări, fără voie, de parcă s-ar fi aflat alături de potrivnicii în cauză.

Laurent se năpustise asupra smintitei şi o lovise. Dar, împinsă de o putere, pe care furia şi necunoaşterea primejdiei i-o însuteau, Teresina îl apucă de gît cu degetele-i uscate şi îl strînse ca într-o menghină.

— Aaaa ! horcăi Laurent, prăbuşindu-se.

Genunchiul lui se lăsă în pieptul Teresinei. Ea scoase un strigăt, slăbindu-şi strînsoarea degetelor.

— Uf, făcu ticălosul, ridicîndu-se. Era cît pe ce... O, adăugă el, în culmea furiei, ai vrut să mă strîngi de gît, cotoroanţă !... Poftim !... Şi o călcă în picioare.

Spumegînd, cu ochii ieşiţi din cap, ea se ridică să sară asupra lui ca o leoaică. Încă o luptă, corp la corp, se încinse între cei doi apucaţi. Strigăte de durere, ţipete sfîşiau tăcerea nopţii. El înjura ca un blestemat, în timp

ce ea scotea urlete răgușite, fără noimă, sinistre. Agățată de potrivnicul ei, smintita îl mușca, îi înfigea unghiile în carne. Dar nici Laurent nu-și drămuia loviturile.

Încăierarea ținu cîteva minute, după care, deodată, se auzi o bufnitură. Sfîrșită de puteri, Teresina se prăbușise.

— Te-ai săturat ? scrîșni Laurent. Mai vrei ? muierea dracului !

Femeia nu răspunse.

— Dacă ești mulțumită, adăugă bestia, ai încasat-o pe merit ! Oricum, fii cuminte ! Mai stăm noi de vorbă cînd s-o lumina de ziuă...

Apoi se duse să se așeze în colțul său, gata să respingă orice altă pornire sălbatică.

Asemenea tuturor ființelor cu mintea amorțită, peste care durerile trupești lunecă ușor, Teresina suferi foarte puțin de pe urma zecilor de lovituri primite. Stăpînită în întregime de gîndul ei, murmură din nou :

— Vreau s-o ucid !

Din fericire pentru sărmana ostatecă, vorbele acestea nu însemnau decît un refren. Sfîrșită de puterile pe care și le cheltuise, nebuna se rostogoli în culcușu-i dezgustător și adormi pe loc.

Marie aștepta mereu, îngrozită, încredințată că va fi zdrobită de unul dintre monștri. Dar, întrucît după tot tărăboiul se lăsase liniștea, înțelese că i se mai dădea un răgaz. Totuși, departe de a se bucura, întorcîndu-se la primul ei gînd, începu să-i pară rău că o întîmplare neștiută îi amîna eliberarea. Moartă, nu ar mai fi simțit nici un chin... Și cît de mult suferea !

Noaptea se încheie în sfîrșit, bîntuită de cele mai cumplite spaime. De cum începu să se lumineze, de cum zări strecurîndu-se prin spărturile zidurilor dîre lăptoase de lumină, speranța îi miji din nou în suflet. Necunoscînd locul în care se afla, își spunea că nu se putea ca strigătele ei deznădăjduite să nu fi aflat ecou... Iar în plină zi, firește că trebuiau să treacă pe acolo oameni. Avea să strige... Iar cineva avea să audă negreșit și să-i vină în ajutor.

Curînd însă trăi și dezamăgirea acestei ultime nădejdi: Apropiindu-se și privind printr-una din numeroasele spărturi ale ferestrei, se dădu înapoi, murmurînd cu disperare :

— Apă !

Apoi se întoarse în același loc, spre a mai privi o dată :

— Și nici o barcă... nici o ființă omenească !... S-a sfîrșit cu toate, adăugă ea, prăbușindu-se aproape în nesimțire. Nu voi mai ieși din hruba asta.

Cînd Laurent se deșteptă, căci și el sfîrșise prin a se lăsa pradă somnului, o văzu pe Teresina privindu-l țintă ; sta într-un colț, ghemuită ca o sălbăticiune.

— Hei, cîrtiță bătrînă ! Iar te apucă, făcu el, sărind în picioare.

Și fiindcă nu primea nici un răspuns, adăugă :

— Ei da, tu de colo, nu scoți nici un cuvînt ?... Pentru ce te holbezi așa la mine ?

Smintita continua să tacă, fără să înceteze a-l pironi cu privirea, însă într-un chip mai puțin dușmănos.

— Nu mai ești așa țepoasă, urmă golanul. Lecția de azi-noapte te-a mai pus nițel cu botul pe labe.

Și fiindcă felul de a se purta al tovarășei sale îl cam sîcîia, continuă pe un ton mai răutăcios :

— Ei, asta-i acum ! Spune-mi, ce vrei de la mine ?

Răspunsul ei fu limpede :

— Lasă-mi-o !

— Pe cine ?

— Pe fata... de sus !... O vreau !

— Ei drăcie !... rînji Laurent. Da' știu că ești încăpățînată... Ce ți-a făcut gîsculița aia ?

— M-a furat !

— Nu mai spune ! Și ce ți-a furat ?

Apoi dînd din umeri, Laurent murmură :

— Pare mai smintită ca niciodată. E uimitor cum o minte atinsă te poate îndemna să îndrugi prostii.

— Lasă-mi-o ! repetă Teresina cu un glas venit parcă de dincolo de mormînt.

— Ascultă, vrăjitoareo ! i-o reteză nemernicul. Dacă la ora douăsprezece stăpînul nu s-a întors...

— Stăpînul ?

— Da... celălalt... în sfîrșit, ce importanță are dacă pricepi ori nu... Dacă la douăsprezece nu s-a întors... faci ce vrei.

— Ah ! exclamă Teresina, încordîndu-și firavul trup. La douăsprezece !... La douăsprezece !...

— Da ! răspunse banditul care își spuse : la urma urmei o să mă scutească de o treabă neplăcută.

— La douăsprezece !... La douăsprezece !... nu înceta să îngîne smintita.

Și luînd un cuțit, care îi slujea să rîciie ciolanele, hrana ei, începu să se joace cu el.

Îndepărtatul orologiu își puncta orele una după alta, iar ecoul lor suna lugubru. Ori de cîte ori se făceau auzite, Teresina strîngea cu patimă cuțitul în palmă, repetînd amenințător :

— La ora douăsprezece !... La ora douăsprezece !...

Abia de o mai putea ține Laurent. Femeia își închipuia că sosise clipa și voia neapărat să urce.

— Încă nu ! striga el. Mai ai puțină răbdare !

Dar ornicul amuțea, și nebuna își relua atitudinea amenințătoare.

Trebuie să arătăm — nu spre lauda lui Laurent, căci nu avea de ce fi lăudat, nici vorbă de așa ceva — că ticălosul dorea din tot sufletul ca baronul să se întoarcă. Omorul acesta, pe care îl și întrezărea, îi stîrnea silă. Dar făgăduise ! De aceea vedea cu ciudă cum se scurg orele.

— Știu că în starea de furie în care se află Teresina, căuta el să-și molcomească gîndurile, treaba o să fie repede isprăvită... oricum, aș fi preferat altă dezlegare a istoriei ăsteia.

În sfîrșit sosi și ora fatală, mult dorită de Teresina și temută de Laurent.

Nebuna se ridică în picioare, cu ochi scînteietori. Ea așteptă ca ultima bătaie a orologiului să se stingă, apoi își privi tovarășul cu ochi injectați, alergă spre scară, și, vînturînd în aer cuțitul aflat la capătul brațului ei descărnat, strigă cu glas răgușit :

— Mă duc s-o ucid !

Laurent se luă după ea.

— Teresina ! o chemă el.

Dar femeia nu-l mai auzi.

Ea urcă cele cîteva trepte și, trăgînd zăvorul, deschise brusc ușa, răsărind hidoasă, înspăimîntătoare, în fața sărmanei copile.

Un strigăt sfîșietor răsună în timp ce, căzînd în genunchi, Marie o implora, cu mîinile împreunate a rugă :

— O, doamnă, nu mă faceți să sufăr !

— E tînără !... E frumoasă !... urlă Teresina. Pentru tot ce mi-a furat îi vreau sîngele.

Și, ridicînd brațul, smintita își aținti privirile de foc într-ale victimei. S-ar fi zis că e o fiară care își fascinează prada.

— Mamă ! Tată ! Georges ! Adio ! murmură fata cu glas stins.

Într-adevăr, brațul nebunei începuse să coboare cînd, deodată, sări într-o parte, frîngînd de perete lama cuțitului.

— Georges ! repetă inconștienta cu ochii în extaz. Georges !

Privirile i se pironiră cîteva clipe asupra fetei ; expresia chipului i se schimbă brusc ; ochii i se închiseră aproape, iar palma deschizîndu-i-se, dădu cuțitului drumul.

— Lovește, nebuno, ce mai stai ! urlă Laurent, care ajunsese prea tîrziu în camera înaltă, pentru a mai fi de față la întîmplarea care frînsese în două instrumentul menit fărădelegii.

— Nu ! făcu ea. Georges !... Georges !...

— Așadar eu trebuie să fac treaba, hotărî ticălosul care, văzînd frînturile acelea de cuțit, își duse mîna la brîu, spre a lua jungherul pe care i-l încredințase baronul.

O, dar nici nu avu răgazul să-i mîngîie măcar mînerul, căci ageră ca gîndul Teresina se aruncase asupra lui, îl îmbrîncise cu putere și-i luă jungherul, agitîndu-l cu o sălbatică bucurie.

Prea puțin sigur pe sine, Laurent dădu înapoi.

— Dacă o atingi, îți străpung inima ! făcu ea curajoasă.

— La naiba ! Toate astea au ținut destul ! răcni nemernicul scos din fire și căutînd din ochi un scăunel ca să-l arunce după nebună.

În clipa aceea răsunară pași pe scară. Laurent, aplecat peste un ciot pe care îl zărise într-un colț și de care gîndea să se slujească ca de o măciucă, întoarse capul în direcția zgomotului.
În ușă apăruse un bărbat, un soi de muncitor cu ziua.
— O, strigă Marie. Ajutor, salvați-mă !
Noul venit se oprise locului.
— Cine ești dumneata și ce dorești ? întrebă răstit Laurent, punînd mîna pe bucata de lemn.
— Vreau să nu te atingi de această fată ! răspunse încet cel întrebat.
— Glasul ăsta !... bîigui, cu uimire, josnica slugă.
— M-ai recunoscut, făcu bărbatul. Bine ! Atunci coboară !
— Și nebuna ?
— Să ne urmeze !
— Nu ! răspunse Teresina.
— Ce înseamnă asta ? continuă ciudatul muncitor, care nu era altul decît baronul de Souvré travestit.
Teresina îl cuprinse într-o privire adîncă și rosti răspicat :
— Vreau să veghez asupra ei !
— Ca s-o lovești !
— Nu !
— Ca s-o ajuți să fugă, poate ?
— Nu !
— Atunci de ce ?
— Ca s-o regăsești... cînd o să vrei.
— Ei, bîigui Raoul de Souvré, oarecum descumpănit și înțelegînd că nebuna nu avusese nevoie să-l privească de două ori spre a-l recunoaște sub veșmintele acelea de muncitor.
Apoi, după cîteva clipe de gîndire :
— Fie ! răspunse el femeii cu mintea tulburată. Totuși, bagă de seamă, dacă îmi calci poruncile, va fi vai și amar de tine !
Teresina nu păru să înțeleagă prea bine amenințarea. Rîsul ei scurt și nervos, al ei numai, țîșni dintre buzele-i uscate și răsună ca o bătaie de clopot.

Baronul se apropiase de ușă cînd Marie se năpusti asupra lui, tăindu-i calea. Cu dinții încleștați, cu ochii numai fulgere, ea îl privi drept în ochi și îl întrebă cu glas pătrunzător :
— Ce gînduri ai cu mine ?...
— Cui crezi că-i vorbești ? întrebă el semeț, uitîndu-și de rolul în care intrase.
— Celui mai josnic dintre oameni ! răspunse fata. Mizerabilului, care nu s-a dat în lături de la o faptă mîrșavă !... O, travestirea nu-ți poate ascunde adevărata față !... Ești baronul de Souvré !
— Și chiar de-ar fi așa ?
— Fiindcă este așa, îți poruncesc să mă lași să ies de aici !
Baronul înălță ușor din umeri.
— Diseară, zise el, mai stăm de vorbă !
— Lașule !... îi strigă Marie.
Iar el, surîzînd :
— Mînia îți stă de minune, domnișoară. Pe legea mea, ești încîntătoare astfel !... Haide, Laurent.
Cei doi bărbați coborîră, după ce mai întîi zăvorîră ușa.
— O, Dumnezeule, Dumnezeule, hohoti fata, apăsîndu-și pe fruntea arzîndă mîinile crispate.
Nu mai avea nici o nădejde și, socotindu-se singură, dădea liber frîu durerii.
Deodată, înălță capul.
Un glas dulce... atît de dulce, încît Marie se întrebă de unde putea izvorî, murmura :
— Georges !... Georges !...
Marie se întoarse. Îngenuncheată în fața ei, nebuna o privea cu mîinile împreunate, în timp ce lacrimi mari i se rostogoleau pe obrazul ca de pergament.
— Sărmană femeie, ce ai ? întrebă Marie, a cărei inimă milostivă se și înduioșă.
— Taci ! făcu Teresina, ridicînd încet un braț schilav și ducîndu-și degetul la buze : taci !
Apoi, cu zîmbet trist și dulce totodată, repetă :
— Georges !... Georges !...

X

FRUMOASA CLOTILDE

Chiar dacă baronul de Souvré nu era înconjurat decît de dușmani — lucru lesne de înțeles — el avea totuși o prietenă.

Pe vremea aceea cînd dezmățul se dovedea pe gustul tuturor, cînd pe femei nu le înfricoșa nicicum prea marea nerușinare a bărbaților, oricine ar fi fost ei, numai să poarte un nume cunoscut la curte, fiecare tînăr putea spera într-un noroc, ba chiar în mai multe, dacă se poate spune astfel.

Proaspăt venit, baronul de Souvré atrăsese atenția unor doamne din lumea mare — toate măritate, ceea ce le sporea respectul ce li se datora — care și-l disputau fără de rușine.

Una dintre ele părea să fi reținut luarea aminte a acestui desfrînat. Așadar — spre mai plăcuta petrecere a timpului, cum se spunea pe atunci la Versailles și chiar la Paris, unde se concentrau expresiile cele mai alese — baronul se declară pe dată admiratorul prea vaporoasei contese de Marville. Aceasta luă lucrurile în serios, astfel că legătura dintre cei doi, strașnic făcuți unul pentru celălalt, ajunsese repede să dea celor de la curte prilej să rîdă pe sub mustață. Iar firitiselile, îmbrăcînd haina glumei, se porniră să cadă, dese ca grindina, asupra eroilor noului roman. Doamna părea încîntată. Zădărît de laude, amorul ei propriu se simțea într-atît de măgulit, încît, adesea, pierzînd orice măsură, se trăda mult prea tare.

Era într-adevăr frumoasă doamna de Marville. Oacheșă, cu chip vioi, simțeai în ea o voință de fier. Cucerită întru totul de noua patimă care o cotropea, femeia aceasta îl iubea cu înfocare pe cel căruia i se dăruise.

Contele de Marville, un bătrîn, îi lăsa deplină libertate. Stăpînă pe o casă mare la Paris și pe una la Versailles, stăpînă pe calești, cai, lachei, contesa ducea o viață de prințesă. Și, întrucît își putea împlini toate dorințele, s-ar

fi putut socoti cea mai fericită femeie, căci orgoliul, un orgoliu cumpănit și rece, umplea capul acela cu părelnică înfățișare de ușuratică ; dar o altă coardă sensibilă vibra în adîncurile ființei sale, iar inima, aproape neîntinată, bătuse cu putere în pereții frumoasei sale temnițe, dînd a înțelege că-și cerea drepturile la bucurie.

Și vru să iubească.

Și iubi cu atîta patimă, încît întreaga-i făptură se dărui celui ales. Iubirea aceasta care avea să-i fie fatală, cum bine presimțea, nu-i da nici răgaz, nici odihnă.

Baronul, în schimb, învățat cu galantele victorii, se sinchisea prea puțin de noua-i cucerire. Frămîntat de sinistrele planuri pe care le tot învîrtea prin cap, precum și de patima interesată pe care încă o mai nutrea pentru Inès, nu acorda decît o palidă atenție arzătoarelor mustrări de iubire ale frumoasei Clotilde de Marville.

Dacă ar fi știut, poate, că are un potrivnic — un rival, ce-i drept platonic doar — care încerca să-i țină piept, poate că, zicem noi, ar fi părăsit purtarea aceea de calculată răceală sieși impusă. Dar nu ajunsese încă să supravegheze purtările tinerei femei.

Iată însă că în jocul de-a baba-oarba, improvizat de Filip de Orléans și de suita-i feminină, partidă în timpul căreia marchiza de Laurenty găsise prilejul de a-i face ducelui o gravă confidență, frumoasa Clotilde, curioasă ca mai toate suratele femei, se află tocmai în preajma gentilomilor cu care sta de vorbă doamna de Maintenon. Prin urmare, trase cu urechea, să vadă ce anume se vorbea. Pitită cum era pe după un copac mare, numele baronului de Souvré ajunse pînă la ea. Mai mult nu putu desluși. Dar chipul aspru al „soției regelui“ o înghețǎ de spaimă.

Despre conspirație aflase cîte ceva de la prea naivul ei iubit ; presimțea așadar o nenorocire și își făgădui să afle ce primejdie l-ar fi putut pîndi.

De aceea se și arătă foarte ursuză cu abatele Dubois — rivalul cu pricina — cînd acesta, înălțîndu-i mijlocul, vru să-i fure o sărutare.

— Ce s-a întîmplat, încîntătoarea mea contesă ? o întrebă omul cu sutană, uluit de atît de neașteptata împotrivire. Ce ți-a venit ?

— Știi prea bine !
— Eu ?
— Da, dumneata ! Ai secrete față de mine, așa că nu voi pleca niciodată urechea la vorbele dulci ale unui bărbat care nu-mi spune deschis tot ce gîndește.
Și iată că sporovăind astfel, îl atrase într-un loc singuratec, unde discuția iscată de ea și pe care dorea să o continue nu putea fi auzită de nimeni.
— Nu te înțeleg, scumpă contesă, răspunse abatele. Fii mai lămurită.
Ea i se uită în luminile ochilor ; în clipa aceea, privirea ei exprima o dragoste nezăgăzuită.
— Închipuiește-ți că de dragul dumitale aș fi chiar în stare să rup legătura cu... îi zise, cu glas învăluitor, contesa.
— Ce spui ? îi curmă vorba Dubois strălucind de fericire.
— Așteaptă !... Așteaptă să fiu dispusă a-mi pleca urechea la drăgălășiile dumitale, să le răspund cu bunăvoință.
— Bine, contesă, primesc ! Primesc !
— Ce s-ar întîmpla atunci ?
— S-ar întîmpla că ne-am iubi și că, făcînd din dumneata cea mai fericită dintre femei, ai face din mine cel mai fericit dintre bărbați ! exclamă abatele.
— Și cît ar ține asta ?
— O veșnicie !
— Pînă în ziua în care regele te-ar trimite la Bastilia !
Abatele căscă ochi mari.
— La Bastilia ?
— Chiar așa, frumoasă mască, fiindcă, pare-mi-se, conspiri ?
— Eu ?... La naiba dacă știu ce vrei să spui.
— Poți tăgădui că nu faci parte din... afacerea baronului de Souvré ?
— Pot tăgădui !
— Și că acesta este cît se poate de compromis ?
— Abia acum aflu.
— Ah !

— Dar, urmă abatele, nu am nici un amestec în toate astea !
— Așa spui dumneata... dar nu-mi prea vine a crede.
Și, sprijinindu-și ușor rotundul braț de umărul viitorului cardinal, ea continuă cu glas învăluitor :
— Dar dacă ți s-ar întîmpla vreo nenorocire ?
— O nenorocire ?
— Chiar în seara asta, de pildă ?
— Din ce pricină, frumoasă doamnă ? izbucni uriciosul personaj, a cărui nerușinare îi întrecea cu mult curajul.
— Din pricina... baronului.
— El singur este amestecat, iar în seara asta îl pîndește într-adevăr primejdia...
Abatele Dubois își curmă vorba :
„O, o ! gîndi el, ca vulpoi șiret ce era. N-o fi cumva vorba de vreo capcană întinsă de această pricepută sirenă ?"
— Spune mai departe, îl îndemnă Clotilde.
El însă, în loc să-i răspundă, o privi țintă, întrebînd :
— Îl iubești mai mult ca niciodată ?
— O, ferit-a sfîntul !
Atîta înflăcărare pusese în cuvintele de împotrivire rostite, încît Dubois fu cît pe ce să le dea crezare.
— Ei haide, contesă, urmă el, încercînd să-i tălmăcească gîndurile, fii sinceră ! Unde vrei să ajungi ?
Cîteva clipe femeia păru furată de gînduri. Apoi, ridicînd capul :
— Îmi ceri să fiu sinceră ? murmură ea. Ei bine, ascultă-mă : crezi că poate exista o femeie, în situația mea, se înțelege, care să nu încerce orice spre a scăpa de batjocură ?
Abatele asculta fără să priceapă.
— Or, vezi dumneata, continuă ispititoarea femeie, sînt pe cale să devin batjocura întregii curți !
— Dumneata, contesă ?
— Toată lumea a băgat de seamă înflăcărarea baronului... S-a mers chiar pînă acolo, încît s-a spus că-mi este iubit.
— Ce-i drept, se mai spune încă.
— Protestez !

— Ei și !

— Nu-i adevărat ! afirmă Clotilde, jucînd de minune rolul supăratei. Dacă îți pleci urechea la asemenea scorneli, înseamnă că mă jignești pe degeaba.

Chipul abatelui se încruntă de neîncredere răutăcioasă.

— Hm ! Asta vreau și eu, să-ți dau crezare.

— Nu-i mai puțin adevărat însă, continuă șireata contesă, că și de aș trîmbița sus și tare adevărul acesta, tot nu m-ar crede nimeni.

— Tot ce se poate.

— Așadar, depind foarte tare de omul pomenit.

— Depinzi ?

— Moralicește... Ei bine, ca să se pună capăt tuturor răutăților, tuturor vorbelor necuviincioase, baronul trebuie să iasă neapărat biruitor din învinuirea ce-l apasă.

Dubois își trecu palma peste bărbie. Era felul său de a-și dezvălui încordarea cugetului.

— Și ce trebuie făcut ?...

— Pentru aceasta mă și adresez dumitale, căci ai mare putere asupra monseniorului de Orléans.

— Strașnică putere, într-adevăr ! Ducele o să mă trimită la plimbare, după cum îi este obiceiul ori de cîte ori nu-mi văd de treburi.

— Ba te va asculta, dacă vei ști să-l faci să înțeleagă unde-i este, cu adevărat, interesul, iar interesul acesta nu stă în a-l învinui pe baron.

— Cum așa ?

— Hai, presupune, rogu-te, o arestare a baronului.

— Bine, presupun ! Astăzi sînt înclinat să presupun orice.

— Ce se va întîmpla atunci ?

— Nimic nu mi se pare aci îndoielnic ; baronul va merge în locul de care ai pomenit adineauri.

— La Bastilia ?

— Da. Numai dacă nu cumva s-ar duce să dea un mic ocol pieței Grève, în care caz i-ar fi cu neputință, materialicește, să mai fie închis la Bastilia.

— Dar dacă înainte de a ajunge acolo, i s-ar pune întrebări ?

— Tot ce se poate.

— Și dacă ar vorbi ?

— Pentru Dumnezeu, contesă, spune odată ce ai de spus !... Dacă ar vorbi, ce ar putea spune ?

— Știu și eu ?... De pildă că ducele știa de complot.

— Ar fi un jalnic mijloc de a se apăra.

— Cum adică ?

— Nu ar putea-o dovedi !

— De unde știi ?

— O, o, făcu Dubois, mă faci într-adevăr curios.

— Astfel stînd lucrurile, continuă Clotilde, ducele ar fi și el compromis și... piața Grève... sau Bastilia...

— Este un prinț de sînge !

— Fie ! Dar s-ar vedea exilat !... Iar dumneata ? adăugă ea, cu glasul mlădiat a duioșie.

— L-aș urma ! răspunse abatele cu un gest de hazlie demnitate.

— Dar eu ?

Dubois o privi.

— Clotilde ! îngăimă el.

— Dar ce trebuie să facă cineva ca să-ți dovedească că te iubește ? izbucni contesa.

Dubois își înălță capul, acoperindu-și, cu genele-i pe jumătate coborîte, căutătura scormonitoare a ochilor săi mici și vicleni.

— Mai întîi, nu trebuie să fiu înșelat ! răspunse el.

Un fulger străbătu privirea Clotildei.

— Chiar acum m-ai trădat ! urmă abatele, căruia sclipătul acela nu-i scăpase. Vrei pur și simplu să te slujești de mine, spre a-l salva pe baron.

Femeia vru să se împotrivească. Dar el o opri cu un gest.

— Lasă-mă să-ți vorbesc mai departe, contesă. Îmi pomeneai de batjocura ce s-ar putea abate asupra dumitale ?... Drept este !... Va trebui să te supui, orice s-ar întîmpla, acestei ușoare ispășiri. Amanta unui bărbat învins, căzut... Se poate face haz de asta și se va face, fii sigură. Iar zvonul acestui haz nebun, crescînd din ce în ce, va ajunge poate la urechile contelui de Marville, soțul dumitale... Acest biet conte ! Trebuie să-l scutești de asemenea neplăcere. Așa că, după a mea părere, nu

se află decît o singură cale... una singură... O să ți-o arăt și o vei putea folosi, de-ți va fi pe plac : ca domnul Raoul de Souvré să nu mai pună piciorul în palat, să plece !... Să plece cît mai repede !... Dacă vei izbuti, contesă, vei putea înăbuși toată istoria aceea, care te-ar putea atinge și pe dumneata !... În ce mă privește... nu știu nimic !... Nu ți-am spus nimic și sînt gata să depun mărturie, pînă și în fața marelui cancelar al Parlamentului că amîndoi am vorbit despre cu totul altceva decît despre conspirație. Acestea fiind spuse, dragă contesă, să ne întoarcem la jocul nostru de-a baba-oarba. Prea îndelungata-ne absență ar putea fi luată în seamă, devenind izvor de clevetiri... ceea ce nu mi-ar fi deloc pe plac, adăugă el zeflemitor.

Simțind că i se citise în suflet, contesa își plecă fruntea și nu cuteză să se mai împotrivească.

— Îmi porți pică ? întrebă Dubois după un scurt răstimp.

— Pentru ce ? i-o întoarse Clotilde, ticluindu-și cel mai fermecător surîs. Ești un om de spirit ; prietenia unor oameni ca dumneata se cuvine a fi cultivată.

Apoi, auzind chicotelile prietenilor ei :

— Prinde-mă ! adăugă ea, slobozind un răsunător hohot de rîs, plin de veselie.

Și o luă la fugă, urmată îndeaproape de abate. La cotitura unei alei se prăbuși în brațele ducelui care se distra din toată inima.

— Ce îți tot îndruga Dubois ? o întrebă el cu un surîs subțire.

— Verzi și uscate !... Ca întotdeauna, monseniore.

— Te iubește ?

— Și eu pe el ! răspunse Clotilde rîzînd.

— Așa de repede ? făcu ducele.

— Alteța voastră este îndrăzneață ! îi aruncă tînăra contesă. Apoi, sprintenă ca o gazelă, dispăru, urmată de rîsetele înveselitei haite.

— Unde a plecat ? întrebă ducele.

— Să-și liniștească soțul ! afirmă Dubois cu aerul cel mai serios din lume.

— Caraghiosule ! îl amenință Filip cu degetul.

Iar frumoasa Clotilde alergă, alergă pînă la grilajul cel mare al parcului, peste care trecu fără necazuri.

De cum ajunse în oraș, își încetini pasul. Cele mai năstrușnice gînduri i se învălmășeau în minte. Ce avea să facă ? Fără îndoială, sfătuitorul și profesorul tînărului duce avea dreptate. Baronul trebuia împiedicat să mai vină la palat și, mai ales, trebuia convins să plece. Să plece ! Cuvîntul acesta îi chirci inima. Să plece ?... Și atunci ea ce s-ar face ? Putea-va oare să se împace cu o despărțire atît de neașteptată ? Putea-va oare să trăiască, de aici înainte, departe de idolul pe care și-l făurise ? Nu !

Atunci, ce trebuia să facă ? Nici ea nu știa. Un singur gînd le stăpînea pe toate celelalte : salvarea celui ce-i cucerise inima. Mai întîi să-l scape ; după aceea va vedea.

Să-l scape !... Dar cum ?

O, cît de mult îl iubea ! Ar fi fost în stare să-i jertfească totul. Puțin îi păsa de batjocura mai înainte pomenită. Va ști ea să i se smulgă !

„Dacă vine la palat, își spunea ea, este pierdut ! Doamna de Maintenon îl va da pe mîna regelui, iar acesta, necruțător, îl va aresta imediat. Nu vreau să se întîmple una ca asta !"

Oprindu-se brusc din curgerea gîndurilor, căci o idee țîșnise din vîltoarea ce-i tulbura cugetul, ea chemă o lectică și porunci să fie dusă acasă. De cum ajunse, scrise în grabă cîteva cuvinte necitețe pe o hîrtie parfumată și numerotată, o împături, o pecetlui cu grijă, apoi sună să vină camerista. Aceasta apăru îndată.

— Charlotte ! îi porunci contesa, spune-i lui Fromont să urce.

— Am înțeles, doamnă contesă !... Dar cît sînteți de tulburată ! nu se putu stăpîni subreta să bage de seamă.

— O veste proastă.

— Cu privire la domnul...

— La domnul baron, da !

— O, Doamne ! exclamă Charlotte care, se înțelege, cunoștea toate aventurile stăpînei.

— Repede ! hotărî aceasta din urmă. Să vină Fromont !

— O, desigur, doamnă contesă ! Vi-l trimit.

Și, în mare grabă, subreta ieși spre a-i îndeplini porunca.

„Fromont este dibaci ! gîndi Clotilde. Iar pe deasupra îmi este devotat !... Și apoi, dacă îl plătesc gras... Da, da. Se va achita foarte bine de misiune ! Dar ce mult întîrzie !

În clipa aceea se auzi la ușă un zgomot ușor.

— Intră ! spuse Clotilde, străduindu-se să-și ascundă tulburarea.

În prag apăru Fromont.

Era un vlăjgan cu mutrișoară isteață. Făcu o plecăciune adînc cuviincioasă.

— Intră și închide ușa ! îi porunci contesa.

Omul se supuse și înaintă cîțiva pași.

— Fromont, începu Clotilde de Marville, îți voi da o misiune de mare încredere.

— Sînt la ordinele doamnei contese.

— Îl cunoști pe baronul de Souvré ?

Valetul își stăpîni un zîmbet și răspunse :

— Desigur, doamnă contesă !

— Bine. Iată despre ce este vorba : alege cel mai strașnic cal dintre cei pe care îi avem, ia-o pe șoseaua cea mare care străbate Sèvres și duce la Paris. Nu lăsa să treacă pe lîngă tine nici un om la care să nu te uiți cu mare luare aminte. Fără îndoială, îl vei întîlni pe domnul baron. Dar dacă, ajuns la barieră, nu l-ai văzut încă, aștepți acolo și, de cum se va arăta — căci va veni negreșit — îi vei da răvașul acesta.

Și îi întinse plicul pecetluit cuprinzînd cele cîteva cuvinte mîzgălite mai înainte.

— Doamna contesă va fi servită, spuse valetul.

— Păstrează cea mai mare taină, Fromont !

— Doamna contesă se poate bizui pe mine !

— Poftim !

Și îi întinse o pungă rotunjoară. Valetul o luă, o vîrî în buzunar și se retrase cu plecăciuni adînci.

— Este salvat ! gîndi Clotilde, de îndată ce ușa se închise.

Apoi, cu un aer sălbatic, adăugă ridicînd semeață capul :

— Vai de dușmanii săi ; oricine ar fi ei, îi voi nimici !

Și, în graba cea mai mare, doamna de Marville se înapoie la palat.

XI

NOAPTEA DE DRAGOSTE A BARONULUI

Părăsind casa de Sandoval, unde încercarea sa dăduse greş într-un chip atît de jalnic, după cum bine ştim, mulţumită intervenţiei prea vrednicului luntraş, în chiar clipa în care se socotea învingător, baronul de Souvré, temîndu-se de o capcană şi bănuind că ar putea fi urmărit, o luă zorit spre strada Pas-de-la Mule.

De cum ajunse acasă, urcă pînă la camera locuită de valetul său, de acel factotum, complicele său, în sfîrşit, de Laurent ; şi, după ce alese nişte bulendre, coborî, intră în apartamentul său şi se zăvorî. Acolo compuse un travesti, care nu mai aducea defel cu înfăţişarea unui gentilom. Fără nici o urmă de silă, se îmbrăcă cu ţoalele aduse de sus, străduindu-se să-şi potrivească o îmbrăcăminte de muncitor. După ce îşi trase pe frunte o pălărie veche şi după ce îşi mînji faţa, coborî din nou şi, cu mare băgare de seamă, se îndreptă spre maidanele de pe malul Senei.

Deşi se grăbise foarte tare, nu putuse sosi la ora fixată lui Laurent pentru întîlnire. De aceea puţin lipsise ca victima, condamnată de el în cazul în care ar fi lipsit, să nu cadă sub cuţitul ucigaşului. Fără o nouă pornire de furie din partea Teresinei — să fi fost cu adevărat nebunie de data aceasta ? — s-ar fi sfîrşit cu viaţa sărmanei Marie.

Am văzut cum a scăpat nefericita copilă de o moarte groaznică.

Cînd Raoul de Souvré şi Laurent rămaseră singuri în sala de jos, baronul îşi expuse cu glas scăzut planul său de viitor, urmărit cu luare aminte de cel care de-aci înainte avea să-i ştie toate tainele.

— Ascultă ! zise el, se apropie clipa hotărîtoare. În seara aceasta, tînăra care mă înfruntă îmi va aparţine ! Aşa am hotărît, aşa se va întîmpla !

— Să fie într-un ceas bun ! încuviinţă personajul cel saşiu, hlizindu-se. Asta da, treabă de gentilom ! Şi cred

că o să-mi îngăduiţi să mă uit prin crăpăturile uşii, spre a avea şi eu partea mea de bucurie... Dar pînă atunci ce avem de făcut ?

— Pînă atunci, veghează ! răspunse stăpînul, care nu se putu împiedica să nu se strîmbe la gîndul că va fi pîndit de servitorul său. În ce mă priveşte, mă duc acasă, îmi scot zdrenţele astea şi fiindcă am tot interesul să mă arăt la curte, plec îndată la Versailles.

— Să fie cu mare băgare de seamă senioria voastră !

— Te-aş ruga să nu mai foloseşti cuvinte din astea mari cînd sîntem numai noi doi... Chiar tu ai spus că între mine şi tine ameninţările şi laudele sînt de prisos... De ce trebuie să mă feresc ?

— Dar dacă nu o să mai ieşiţi din palatul regal decît însoţit de un pichet de onoare ?

— Baţi cîmpii !

— Vai, vai ! i-o întoarse valetul, cam îndrăzneaţă treabă încercaţi !

— Trebuie ! urmă baronul. Dealtfel nu voi sta multă vreme la palat, doar cît să fac act de prezenţă, să cercetez chipurile, să culeg zvonurile privind ultima noapte şi astfel, oarecum liniştit, să pot pleca neîntîrziat. Voi trece pe la mine. Iar dacă nu voi fi primit nimic de la casa de Sandoval, nimeni pe lumea asta nu mă va putea împiedica să-mi duc la bun sfîrşit răzbunarea.

— Dar în caz contrar ? întrebă Laurent ; dacă veţi primi, adică, ceea ce aşteptaţi ?

— Asta nu-mi va schimba cu nimic hotărîrea ! rînji baronul.

— Ce dar preţios speraţi să primiţi de la prietenii voştri ? mai întrebă valetul.

— Actul conspirării pe care am făcut greşeala să-l semnez.

— Este o armă împotriva dumneavoastră !... Nu-l vor scăpa !

— Poate ! Am fost pe punctul de a-l redobîndi ! Aproape că l-am atins cu mîna !

— Prin urmare aţi fost la ei ? se minună banditul, uluit de îndrăzneala stăpînului.

— Am fost.

— Şi nu v-aţi temut...

— Aveam în mînă viaţa fiicei lor !

— Drept este, gîndi cu glas tare Laurent ; zălogul acesta îi silea să fie la cheremul dumneavoastră.

Apoi, curios foarte :

— Prin urmare vă bizuiţi pe faptul că...

— Pe faptul că-i voi dezarma şi că mă voi răzbuna !

— Iar după aceea ?

— După aceea vom vedea !

— Încă o vorbuliţă, prea cinstite stăpîn ? !

— Dă-i drumul !

— Nu zăboviţi prea mult pe lîngă frumoasa contesă de Marville, poate că nu ar fi prea sănătos.

După cum se vede, netrebnicul cunoştea pînă şi aventurile amoroase ale stăpînului său.

— În seara asta, răspunse de Souvré, nu ai teamă ! Am treabă aici !

— Plecaţi, aşadar, domnule baron, iar în noaptea asta...?

— În noaptea asta, aşteaptă-mă !

Raoul de Souvré se îndreptă spre uşă.

— Veghează bine asupra femeii aceleia... asupra nebunei... mai zise el. Mă cam îngrijorează !

— N-aveţi nici o teamă ! S-a liniştit. A lăsat-o nebunia furioasă. Cînd va veni timpul, vom face cu ea ce va trebui.

— Hm ! Mă cam îndoiesc că ne-ar putea fi de vreun folos. Oricum, nu o pierde nici o clipă din ochi.

Încheindu-şi spusele, baronul deschise uşa, ieşi, cercetă dintr-o privire împrejurimile, străbătu mlaştina, spre a putea ajunge pe pămînt uscat şi o apucă pe drumul deja străbătut, păşind greoi, precum muncitorii al căror veşmînt îl purta.

Fromont, servitorul contelui Marville, călărea, după cum îi poruncise frumoasa Clotilde, dar fără multă grabă, pe drumul ce duce la Sèvres. Urmînd întru totul poveţele primite, el scruta chipurile tuturor celor ce-i veneau din faţă şi care se duceau la cetatea regească. Străbătuse cam două treimi din drum, cînd galopul a doi cai îl făcu să se întoarcă. Nu avu decît timpul să sară iute în

dreapta ; doi călăreţi, doi gentilomi trecură ca fulgerul pe lîngă el.

— Ei fir-ar să fie ! îşi zise Fromont, iată nişte seniori tare zoriţi ! Or fi niscaiva curieri de-ai palatului care au de dus vreo poruncă domnului de la Reynie... Ciudate lucruri se mai petrec în vremurile noastre !

Cei pe care Fromont îi luase drept curieri erau, de fapt, cavalerul Georges şi marchizul de Rios. Iar cînd gîndise că tare ciudate mai sînt unele lucruri, o făcuse fiindcă era încredinţat că avea să fie de faţă la o ciocnire dintre cele mai aprige, că avea chiar să-şi aibă partea lui.

Într-adevăr, la cîteva sute de paşi, un vîrtej de colb vestea sosirea unui alt călăreţ, ce părea la fel de grăbit ca şi cei doi prieteni ai noştri. Numai că acesta din urmă o pornise în sens contrar, de-a dreptul spre Versailles. Cînd îşi încrucişară drumurile, Georges îşi ridică privirile şi, mînios, spuse doar atît :

— El este !

Ridicînd mîna, d'Artagnan stăvili anevoie avîntul calului de sub el şi tăie calea baronului de Souvré.

Acesta, cabrîndu-şi calul, strigă cu glas răsunător :

— Loc !

— Apără-te, nemernicule ! răspunse Georges, ducîndu-şi mîna la spadă.

Văzîndu-se ameninţat, baronul nu putu decît să imite gestul celui care îl provoca. Astfel că îşi scoase pe dată sabia din teacă.

De Rios urmărea peripeţiile cumplitului duel, gata să ia locul cavalerului, dacă ursita i-ar fi fost cumva vitregă. Nu cunoştea, desigur, măiestria în ale armelor a tînărului d'Artagnan.

Loviturile date la întîmplare, din pricina salturilor neaşteptate ale cailor, după ce aceştia se ciocniseră mai întîi piept la piept, nu se dovedeau însă cu nimic mai puţin vîrtoase, atît dintr-o parte cît şi din cealaltă.

Se vedea limpede că baronul, ştiindu-se neînstare să se împotrivească lungă vreme cavalerului, încerca să-l depăşească pe Georges, spre a o lua apoi la un galop vrednic doar de curajul său.

Fromont îi veni în ajutor. Îl recunoscuse şi, ghicindu-i tactica, crezu de datoria lui să-i prilejuiască scăparea mult dorită.

Dînd pinteni calului, se năpusti printre ceilalţi, asemenea unui zăpăcit, ţipînd de spaimă, holbînd ochi speriaţi şi părînd a face eforturi peste puterile omeneşti spre a-şi domoli calul ; isteaţă manevră, care îngădui baronului să execute o fulgerătoare întoarcere, să dea pinteni şi să-şi ia tălpăşiţa.

Georges vru să alerge pe urmele lui.

Dar, fie din întîmplare, fie din pricina vreunei alte mojicii de a lui Fromont, se pomeni împiedicat de acesta care îi ieşise în faţă.

— Dă-te la o parte ! strigă Georges.

— O cerule, cît de tare aş vrea şi eu lucrul ăsta, domnul meu, răspunse servitorul lui Marville, prefăcîndu-se speriat foarte, dar nu-mi mai pot stăpîni calul.

Într-adevăr, meşter în ale călăriei cum era, îşi făcea calul să sară în toate felurile, de l-ar fi crezut cu adevărat turbat.

În timpul acesta, baronul se depărtase de-a binelea.

Înţelegînd zădărnicia strădaniilor sale şi dîndu-şi seama, dealtfel, că şi de ar fi avut cale liberă, tot nu l-ar fi putut ajunge din urmă pe cel căruia frica părea să-l fi înaripat, Georges se înfrînă şi sfîrşi prin a se linişti.

— Tare prost ai mai picat, băiete ! făcu el cu o rămăşiţă de mînie în glas.

— Iertaţi-mă, domnul meu, răspunse cu prefăcătorie Fromont. Vă jur că a fost fără voia mea !

— În sfîrşit, murmură Georges, treaba nu-i decît amînată.

Şi, strîngînd hăţurile, îşi reluă, însoţit de prietenul său, galopul năvalnic.

— Uf ! oftă uşurat vicleanul Fromont. Era şi timpul să mă vîr, întru binele baronului. Iar acum să-l prind din urmă, spre a-mi duce la îndeplinire misiunea.

De cum se văzu în afara primejdiei, prea demnul stăpîn al lui Laurent scoase un suspin de uşurare şi încetini pasul calului, care se supuse cu plăcere vrerii stăpînului, într-atît era de istovit. Răgazul acesta, răgaz silit, îngădui lui Fromont să-l ajungă din urmă. Şi baronul îl recunos-

cuse, prețuindu-i mult manevra. Văzîndu-l că se îndreaptă spre el, se opri și îl așteptă.

— Ce să mai zicem, domnule baron, i se adresă valetul scoțîndu-și pălăria, la timp am ajuns.

— Îți mulțumesc mult, Fromont! Dar ia spune-mi, prin ce întîmplare te-ai nimerit în calea mea ?

— Nu întîmplarea m-a mînat încoace, domnule baron, ci stăpîna mea, contesa de Marville.

— Clotilde ? exclamă baronul.

Servitorul păru să nu audă, căci era bine dresat.

— Și pentru ce ? îl mai întrebă de Souvré.

— Chiar pentru dumneavoastră, domnule baron.

— Pentru mine ?

— Da !

Apoi, scoțînd din surtuc răvașul ce-i fusese încredințat, i-l dădu lui de Souvré.

Baronul îl luă, rupse pecetea și citi :

„Nu veni la Versailles și fugi, fugi cît poți de repede, mîine urmează să fii arestat".

— Blestem ! mormăi el între dinți. Și-au pus planul în aplicare ! Vreun curier mi-a luat-o înainte și a dus regelui documentul... Clotilde are dreptate, trebuie să fug !... Oricum însă, nu o voi face înainte de a mă răzbuna !

Apoi, cu glas tare, adăugă :

— Ascultă, Fromont : o să-ți urmezi drumul spre Paris. Te vei duce de-a dreptul acasă la mine și vei spune... Sau nu, mai degrabă, se răzgîndi el, vei da asta lui Bineau, rîndașul meu... Uite, ține calul.

Fromont prinse căpăstrul și ținu calul baronului pînă ce acesta mîzgăli cîteva cuvinte :

„Vino diseară, la ora zece, dincolo de poarta Saint-Honoré, cu doi cai înșeuați și pregătește-te să mă urmezi. Adu-mi totodată sipetul cel mic din lemn de abanos aflat în scrinul din dormitor, a cărui cheie îți va fi dată de purtătorul acestui răvaș".

Semnă și-i dădu lui Fromont hîrtia, precum și două chei pe care le scosese din buzunarul pantalonului.

— Repede ! făcu el. Și nu pierde timpul ! Du toate rîndașului meu ! Hai, repede !

Valetul salută și porni în galop.

Rămas singur, baronul sătu o clipă pe gînduri.

— Mîine, murmură el într-un sfîrșit, mîine voi fi departe ! Au crezut ei că-mi vor veni de hac !... Ei bine, vor suferi ! Da, vor suferi în ceea ce au mai scump ! A mea va fi frumoasa fată, chiar și moartă... A mea vei fi ! Nu am putut-o avea pe mama ta, pe frumoasa Inès ! Dar pe tine te voi ucide strîngîndu-te în brațe, te voi înăbuși cu sărutările mele ! Vei muri, da ! Dar vei muri pîngărită, dezonorată !

Temîndu-se ca nu cumva cavalerul d'Artagnan să se întoarcă din drum, prea josnicul gentilom, josnic și laș totodată, o luă pe o cărare de pădure și porni, la rîndu-i, spre Paris. Teama îl năpădea. Tot din teamă îl trimisese și pe Fromont acasă, în loc să se ducă să dea el însuși poruncile dorite. Pretutindeni în jur nu vedea decît ofițeri de poliție. De aceea cînd ajunse în dreptul celor dintîi case din suburbia Parisului, dibui un han, intră, trimise calul la grajd și ceru o cameră, ; se strecură vicleneşte, ceru să i se aducă cina și nu ieși, pe jos, decît după căderea nopții.

După înfiorătoarea scenă în care văzuse moartea de aproape, micuța Marie se trăsese într-un ungher și nu-și mai desprindea ochii de la Teresina, care o îngheța de groază.

Totuși, chipul acesteia nu mai era același. Din sălbatec, din feroce cum fusese înainte, el devenise acum de o nemărginită bunătate.

Și ea privea copila. Ghemuită în fața acesteia, aproape în genunchi, ea lăsa să-i scape, cînd și cînd, mereu același nume :

— Georges !... Georges !...

Înfrînîndu-și groaza pe care ființa aceasta, neîndoios smintită, i-o inspira, Marie își luă inima în dinți și o întrebă :

— De ce m-ai salvat, după ce mai întîi ai vrut să mă ucizi ?

Teresina nu răspunse de la bun început.

— Nu vrei să vorbești ? stărui fata.

Era limpede că femeia cu minţile rătăcite căuta un răspuns ; îşi aduse mîinile spre fruntea pe care o strînse cu înfrigurare, iar glasul, tot mai dulce, îngîna :

— Georges !... Georges !...

— Îl cunoşti, doamnă ?

— Da !... Da !... răspunse Teresina.

Nefericita nu-şi dădea seama că numele acesta putea fi al atîtora. Pentru ea, Georges era *el*... copilul ei pe care îl revedea doar prin aburul unor amintiri.

— Îl iubeşti ? urmă Marie.

— O, izbucni Teresina, ridicîndu-se în picioare, sigur că-l iubesc... ! Dar dumneata ?

Marie îşi plecă fruntea.

— Şi eu, murmură ea.

Cînd trăieşti în preajma smintiţilor, îţi pierzi adesea şi tu mintea. Oare începuse copila să treacă sub înrurirea ei, de vreme ce răspundea la rîndu-i de parcă numele cavalerului ar fi fost singurul de acest fel pe lume ?

Deodată tresări.

Încovoindu-şi trupul deşirat şi schilav, nebuna îi luase mîna şi şi-o dusese la buze.

— Nu te teme ! grăi ea cu glas înăbuşit, căzîndu-i iarăşi la picioare. Teresina veghează !

Ai fi zis că în clipa aceasta un sclipăt de lumină străbătea mintea nefericitei.

— Vorbeşte-mi despre el ! se tîngui ea după cîteva clipe de tăcere.

Şi, fără a mai aştepta răspuns :

— *El* se gîndeşte la *ea*, nu-i aşa ?

Marie o privea fără să o înţeleagă.

Teresina continuă :

— La mama lui...

Apoi, cu glas tărăgănat, plin de o nemăsurată tristeţe :

— Eu sînt... mama lui !... Eu... Teresina !

Marie îşi înălţă ochii spre cer ; în ochii aceia tremurau lacrimi.

Înţelegînd că nu avea de tras vreo nădejde din partea smintitei, care, fără îndoială, era şi ea întemniţată, se afundă în tăcere.

Bătrîna scotea însă din cînd în dînd cîte un cuvînt, mai mult frînturi... Iar vorbirea ei, numai pentru sine parcă, avea în ea ceva dureros, jalnic, ceva care încrîncena inima copilei.

Noaptea se lăsa încet. În sălaşul cel mizer, bezna se adîncea.

— Dumnezeule, murmură Marie, ajunsă la capătul puterilor şi al resemnării. Fă să nu mai am a trăi o noapte ca cea de ieri... O, nu, mai bine loveşte-mă cu moartea !

— Să mori ! o îngînă Teresina, pe care acum sărmana copilă nici nu o mai zărea. Nu, nu... Trebuie să trăieşti, să trăieşti pentru Georges !... Georges !...

Abia se stinsese glasul ei, că de jos se auzi zgomot de paşi. Marie se sprijini de perete, clătinătoare, pierdută aproape. Teresina se ridică însă cu priviri scînteietoare. Şi, de parcă ar fi fost înzestrată cu un al doilea văz, murmură :

— Este el ! Se întoarce !

Degetele ei pocniră sec, în timp ce îşi frîngea mîinile adăugînd :

— Vreau să-l sugrum !

Peste puţin, treptele de lemn ale scării trosniră.

Inima Mariei bătea să-i spargă pieptul.

Uşa se deschise.

O subţiratică fîşie de lumină, izvodită de lanterna pe care o ţinea Laurent, lumină slab încăperea.

Baronul venea şi el.

— Tu ieşi afară ! porunci el dintr-odată bătrînei.

Nebuna nu se clinti însă.

— Ai auzit ?

— Da !

— Atunci pleacă !

— Nu !

— La dracu !...

— Tăceţi ! îi şopti Laurent la ureche. Apoi, după ce puse jos lanterna : vă descotorosesc eu de femeia asta.

Atunci, zîmbitor, cu glas mieros, aţintindu-şi privirile asupra Teresinei, rosti de două ori numele lui Georges ; în acelaşi timp mergea de-a-ndaratelea spre uşă. Ochii smintitei îi căutară pe ai lui.

— Uite-l acolo, continuă valetul, văzînd că şiretlicul se dovedea bun. Este colo... jos !

Și, tot dîndu-se înapoi, continua să strige :
— Georges !... Georges !
La început, nebuna înaintă puțin. Iar Laurent, rostind mai departe numele acela magic care, după cum bine băgase el de seamă, avea o atît de mare înrîurire asupra nenorocitei, continua să se dea înapoi.
Teresina îl urma, fără să-și dea seama, fermecată, vrăjită împotriva vrerii sale, de numele acesta ce-i izbea auzul. La fiecare pas de-al lui Laurent, ea făcea unul înainte. De cum trecu pragul, baronul închise ușa brusc și cu atîta putere, încît lemnul ei putregăit se îndoi aproape, răspîndind nori de praf ; pe dată se făcu auzit și zgomotul zăvorului tras pe dinafară.
Victima și călăul se aflau față în față. O tăcere de cîteva minute, timp în care treptele gemură sub greutatea trupurilor lui Laurent și al Teresinei ; iar glasul lui Laurent se stingea treptat, fără să înceteze întruna :
— Georges !... Georges !
Ghemuită în colțul ei, Marie tremura ca varga.
— Nu te teme, copila mea ! rosti de Souvré, mlădiindu-și glasul și înaintînd spre fată.
Nemernicul se gîndise să folosească mai întîi blîndețea.
„Poate că, își spusese el într-o pornire de trufie, voi dobîndi cu vorba dulce ceea ce vroiam să am prin forță.
Dar auzindu-i glasul, Marie cîștigase noi puteri.
— Ați venit pentru a-mi înapoia libertatea, părinții ? întrebă ea.
— Din păcate, copila mea, asta nu depinde de mine ! Dar în așteptarea împlinirii acestei dorinți, să stăm puțin de vorbă.
Fata îl privi disprețuitor :
— Mai mult nu am ce-ți spune, domnule !
— Dumneata se prea poate, dar eu...
Și bărbatul mai făcu un pas.
Lunecînd pe lîngă perete, copila se depărtă strigînd :
— Nu te aproapia de mine !
De Souvré rămase neclintit, pironit locului.
— Oare ce mă oprește ? gîndi el, mirat de prea puțina-i dîrzie.

Și, pentru că tocmai luase o hotărîre, își spuse :
— Aș, la urma urmei nu-i decît o femeie ! Apoi, înălțînd capul, urmă cu glas tare :
— Ascultă, Marie...
Chipul palid al fetei se împurpură pe loc.
— Sînt fiica domnului conte d'Ablincourt ! i-o întoarse ea cu semeție. Și te rog, îți poruncesc să ai față de mine cuviința pe care sînt în drept să ți-o cer.
— Ia te uită, ia te uită ! făcu de Souvré, pregătindu-și tonul zeflemitor. Răzvrătire ?
— Nu, domnule, bîigui sărmana fată, împreunîndu-și mîinile. Nu, te înșeli dacă îți închipui că vorbele mele cuprind răzvrătire !... Nu mă ridic împotriva nimănui !... Nici măcar nu mă plîng !... Ci rog !... Implor !... Sînt doar o copilă !... Nu te-am jignit cu nimic... Greșesc fiindu-mi teamă ! Nu trebuie să-mi faci nici un fel de rău, nu-i așa ? Uite, vezi, îmi pare tare rău că m-am îndoit de dumneata și îți cer iertare. Dar rogu-te mult, du-mă înapoi lîngă cei ce-mi sînt dragi.
— Ți-am spus, domnișoară, că nu-mi stă în putință !
— Nu-ți stă în putință... dumitale ?
— Nu pe mine trebuie să mă învinuiești !
— Nu pe dumneata ? Atunci pe cine ?
— Pe tatăl dumitale !
— Pe tata ?
— Te părăsește !
Dar, căpătînd curaj, copila îi răspunse :
— Îl insulți pe contele d'Ablincourt, domnule, și spui minciuni !
— Insult pe cine îmi place : bombăni el, pierzîndu-și răbdarea. Haide, ajunge cu atîta vorbărie goală ! Ești în mîinile mele ! Îmi aparții !
— Îți aparțin ? Atunci, adăugă ea cu nevinovăție, mă vei ucide ?
— Să te ucid ? Nicidecum ! răspunse netrebnicul. Oare cine ar ucide o fată frumoasă ca dumneata !
— Nu înțeleg...
— E rîndul meu să-ți cer iertare, domnișoară, pentru pornirea de mînie avută mai înainte... Am greșit !... Vorbești de moarte... dumneata !... La vîrsta pe care o ai ?...

Haida-de, copilă, alungă asemenea urîte gînduri! Dimpotrivă vei trăi! Vei trăi!

Din nou Marie începu să nădăjduiască... O clipă, vorbele acelui om josnic o amăgiseră.

— O, ştiam eu că lacrimile mele te vor înduioşa, rosti ea. Vrei doar să mă sperii, nu-i aşa?

— Desigur, copila mea, desigur. Vino mai aproape!

— Mai aproape? Pentru ce?

— Ţi-e teamă cumva?

— O nu, făcu ea cu glas curat, plecînd de lîngă perete şi apropiindu-se.

— Să fie într-un ceas bun! strigă baronul, năpustindu-se asupra fetei. Cuprinzînd-o de mijloc, îi căuta buzele, spre a i le pîngări cu sărutările sale.

Dar, desprinzîndu-se brusc din îmbrăţişare, Marie scoase un ţipăt cumplit. Ţipătul avu un fel de ecou dublu: unul venind dindărătul uşii, mult asemănător rîsului lui Laurent care, după ce o zăvorîse pe bătrînă, urcase la postul său de observaţie; al doilea ţîşnise de jos şi nu era altceva decît un răcnet al Teresinei.

— Ce te-a apucat? făcu uluit baronul, şovăind înainte de a reîncepe.

— Eşti un ticălos! strigă Marie al cărei trup ca lujerul părea să se fi înălţat.

— La naiba! Ia te uită la neroada asta!...

Dar ea îi curmă vorba:

— Doar tatălui îi este îngăduit să-şi îmbrăţişeze copilul! Iar dumneata nu eşti tatăl meu. Nu, nu eşti, mulţumesc cerului!

— Bagă de seamă! lătră de Souvré, nemaiputîndu-se stăpîni.

— Ţi-am spus doar că nu-mi mai este teamă! urmă Marie, cu capul sus, cu privirea liniştită. Priveşte-mă!... Tremur oare?... Îmi jertfesc viaţa, dar numai pe a mea!... O, spune-mi, te-ai aşteptat oare la atîta împotrivire din partea unei fete?... Fecioara nu mai există!... Copila a făcut loc femeii! O clipă doar a fost de ajuns, pentru ca minunea să se săvîrşească. Iar femeia este mai puternică decît bărbatul, cînd bărbatul acesta este un laş! Prin urmare, dă-te la o parte, să pot trece!

Era minunată în cutezanţa ei. Şi de o mie de ori mai frumoasă ca înainte!

De Souvré îşi încrucişă braţele, muşcîndu-şi buzele pînă la sînge, şi bolborosi:

— Îţi cam pierzi capul, pe cinstea mea!

— La o parte!... La o parte cînd îţi spun! îi porunci ea cu glas pătrunzător, năpustindu-se asupra lui şi smulgîndu-i de la brîu jungherul.

Apoi, ridicînd braţul:

— Fă-mi loc; de nu, te omor!

— Nu te juca cu aşa ceva, frumoaso! făcu de Souvre, îmboldit de o teamă şi chinuindu-i degetele spre a-i smulge arma pe care o aruncă jos... E primejdios.

— De vreme ce nu am destulă putere să mă apăr, gemu copila ai cărei ochi se aburiseră de neputincioasa-i mînie, voi striga!

— Strigă! o luă peste picior baronul. Tot degeaba! Nu ţi se va răspunde!... Dealtfel, aici nu intră nimeni... Am avut eu grijă... Haide, frumoasa mea, am pierdut prea multă vreme cu vorbe goale şi cu zadarnice împotriviri!

— Dumnezeule! se căina Marie. Doar în tine mai am nădejde... Mă vei lăsa în ghearele acestui om?

— Cam multă vreme irosită în rugi! o zori nemernicul. Şi apoi, cel pe care îl implori nu are, la rîndu-i, o cheie.

Şi tot făcînd haz de scîrbavnica-i glumă, baronul folosi clipa de deznădejde a victimei, pentru a se tîrî pînă la ea şi a o apuca de poala rochiei sale albe, de bal. Pe dată însă, degetele i se descleştară; se dădu înapoi speriat şi îşi încordă auzul, în timp ce Marie scoase un al doilea strigăt, la fel de sfîşietor.

În încăperea de jos se pornise un tărăboi înfiorător. Ai fi zis că cineva pătrunsese cu de-a sila, că uşa sărise ţăndări.

Cu vreo o oră înainte ca cele de mai sus să se petreacă, o barcă luneca în josul Senei.

Plecată de la podul Barbier, numit mai tîrziu Pont-Royal, ambarcaţiunea aceasta, un soi de luntrişoară, adăpostea şapte inşi, printre care se număra şi cel ce vislea,

prietenul nostru Gérard. Mai este oare nevoie să-i numim și pe ceilalți care îl însoțeau ? Am și bănuit în ei pe contele d'Ablincourt, pe soția sa Inès, pe cavalerul Georges, pe marchizul Castel de Rios și pe cei doi nedespărțiți, cei doi așa-ziși tați ai Mariei, Folavril, conte de Afrivol, și Malvenu, marchiz de Bellevenue.

Inès ținuse cu tot dinadinsul să facă parte din expediție, căci într-adevăr totul avea aerul unei expediții.

Cerul era negru, sinistru, înfricoșător.

Vîslele, spintecînd apa, stîrneau un zgomot în stare să-i înspăimînte pînă și pe cei mai vajnici.

Nimeni nu rostea nici un cuvînt, căci fiecare era stăpînit de unul și același gînd : să salveze o fată, o copilă încă !

În anumite împrejurări, în care tăcerea însăși pare sonoră pentru auzul neînvățat cu larma, pînă și cel mai slab sunet se aseamănă cu o notă discordantă. Și întrucît cu toții se aflau într-o stare de spirit aproape aidoma cu cea descrisă mai sus, și unii și alții fură brusc smulși din gînduri, simțind cum un fior le străbate ființa, cînd următoarele puține cuvinte, rostite dealtfel cu glas scăzut, fură slobozite de buzele lui Gérard :

— Ne apropiem !

Într-adevăr, după încă doar cîteva lovituri de vîslă, luntrea înaintă de-a lungul insuliței, ieșind drept în fața acelei părți a „Casei Cardinalului", care avea o fereastră spre apă. În chiar clipa aceea, larma unor glasuri îi făcu să-și înalțe capetele.

— Marie se află acolo ! zise Georges, arătînd spre fereastra de sus.

Și, înainte ca cineva să-l fi putut opri, sări pînă la piciorul zidului.

— Ce vrei să faci ? întrebă contele René cu glas stăpînit.

Georges răspunse pe același ton :

— Să pătrund în sala de jos, căci se prea poate ca nemernicii să se fi încuiat ; încerc să ajung pînă la scumpa noastră Marie.

— Lua-m-ar naiba, are dreptate cavalerul ! hotărî Folavril.

— Desigur, încuviințară la rîndul lor Malvenu și marchizul de Rios.

— Grăbiți-vă, din suflet vă rog ! îi implora Inès.

— Ocolește insulița și strecoară-te cît mai aproape de ușă, porunci d'Ablincourt, vorbind lui Gérard.

Omul se supuse.

Cînd ajunseră, coborîră cu toții, în afară de Gerard, rămas să păzească luntrea.

Apoi, instinctiv, ca și cum același glas lăuntric le-ar fi dat o poruncă, se năpustiră spre ușă ; adînc măcinată de timp și umezeală, ușa aceea nici nu ar fi avut nevoie de o izbitură atît de puternică spre a ieși din țîțîni și a se fărîma în bucățele.

La rîndul lui, Georges, ajutat de asperitățile zidului în descompunere și el, de golurile și crăpăturile peretelui, de bîrnele ieșite înafară, se cățără cu iuțeala unei șopîrle, mai încet poate, dar la fel de sigur.

Iar dacă Folavril și Malvenu l-ar fi putut vedea, una și aceeași amintire le-ar fi venit în minte, înfățișîndu-le pe tînărul cavaler tot într-o noapte întunecată ca aceasta, coborînd pe zidul acoperit cu viță al hanului lui Planchet, spre a veni în ajutorul contelui d'Ablincourt pe cale de a fi ucis.

În camera de sus a „Casei Cardinalului", zgomotul ușii doborîte îl oprise pe Raoul de Souvré în timp ce tocmai se pregătea să o tragă spre sine pe Marie sfîrșită de puteri, pentru a o necinsti.

— Ce se întîmplă oare ? bîigui el, alb la față ca varul.

Pași mulți urcau scara, și în aceeași clipă, dincolo de ușă, un strigăt de om înspăimîntat părea să dea răspuns întrebării pe care și-o punea de Souvré.

— Ajutor ! țipă, cu glas aproape sugrumat, Laurent.

— Ei sînt ! răcni, spumegînd de mînie, baronul.

Ridicînd pumnalul căzut, el se năpusti asupra Mariei, hotărît să-i străpungă inima. Din fericire, era prea tîrziu. Și cea de a doua ușă fu biruită : abia de avu timp ticălosul să-și vadă servitorul lungit de-a curmezișul ultimelor trepte, cu chipul vînăt, cu limba spînzurîndă. Luat pe la spate în timp ce sta la pîndă, Laurent fusese sugrumat de

nebună. Brațul înarmat al baronului de Souvré fu pe dată strîns în menghinea miinii stîngi a Teresinei care, cu dreapta, își înfigea degetele osoase în gîtlejul nemernicului gentilom.

— Vreau să te strîng de gît, să te strîng de gît ! repeta ea cu glasul ei gutural.

Raoul de Souvré era vînjos, iar teama îi înzecea puterile. Se lupta din răsputeri cu nenorocita, asupra căreia durerea părea să nu aibă putere și care rîdea mocnit. Făcînd un salt uriaș înapoi, salt care lăsă fîșii de piele sîngerîndă atîrnate de unghiile nebunei, baronul izbuti să-i scape din strînsoare și să se năpustească din nou asupra Mariei. Sărmana copilă se trase în colțul ei, strigînd ca într-o supremă rugă numele lui Georges.

Fereastra se deschise brusc ; în chenarul ei apăru cavalerul, cu spada în mînă.

— Iată-mă ! spuse el, sărind în încăpere.

— D'Artagnan ! scrîșni de Souvré, pămîntiu de groază. Știa că nu are a nădăjdui iertare din partea temutului tînăr.

Dar nici nu-și încheiase bine vorba, că un strigăt aproape neomenesc zgudui dărăpănătura. Strigătul era însoțit, pentru a doua oară, de numele lui d'Artagnan, rostit de către Teresina care își înfipse iarăși degetele în gîtul baronului. Nemernicul se răsucise, astfel că acum se sprijinea de fereastră. Horcăind, cu răsuflarea întretăiată, smulse de la brîu pistoletul și trase în pieptul nebunei. Gîtlejul Teresinei slobozi un vaier nedeslușit, cu toate că degetele i se mai strîngeau — dacă așa ceva mai era cu putință — în jurul gîtului învinețit al ucigașului. Atunci, îmbrîncind-o cu o putere nemaipomenită, ea îl făcu să-și piardă echilibrul și să se prăbușească în gol. Apoi, clătinătoare, se poticni. Georges o primi în brațele sale. La lumina pîlpîitoare a felinarului o recunoscu.

— Mamă ! gemu el.

Totul se petrecuse aproape în același timp și într-atît de repede, că doar cîteva clipe fuseseră de-ajuns. Apoi, contele, Folavril, Malvenu, marchizul și Inès năvăliră în cameră, trecînd peste trupul lui Laurent.

Marie își pierduse cunoștința. Palidă, despletită, Inès se zbuciuma în preajma ei. Deodată ea se ridică, cu chipul străluminat de fericire și, aruncîndu-se în brațele contelui, sărmana mamă strigă :

— Domnul fie binecuvîntat, René ! Trăiește !... Trăiește !

XII

BALET LA REGE

Pe contele de La Fère și pe cavalerul de Herblay i-am lăsat la Versailles. După plecarea tînărului d'Artagnan, ziua li se scurse în neliniști de moarte, nu atît pentru cavaler, a cărui fire păstra în orice împrejurare un anume sfînt egoism, cît mai ales pentru conte, bîntuit de funeste presimțiri. Nu se temea doar pentru Georges, fiul adoptiv, vie amintire a prieteniei sale celei mai mari, ci și pentru acea frumoasă și neprihănită fată pe care o și îndrăgea de parcă ar fi fost copila lui. De orice s-ar fi putut teme în momentele acelea de groază în care un ticălos se făcuse stăpîn pe atîtea vieți dragi.

Iar el, Athos, nu putea face nimic... Nimic !

Unde rămăseseră timpurile în care, nesfătuindu-se decît cu prietenii săi, mai totdeauna de aceeași părere cu el, socotindu-l a fi înțelepciunea însăși, preschimba în faptă cele mai neînsemnate gînduri, fără să-i pese de ce o să se întîmple mai departe ?

Dar pe vremea aceea, vai, era tînăr și puternic mușchetarul acesta curajos și nici o putere din lume nu l-ar fi putut opri ori de cîte ori, înarmat cu netemătoarea-i bravură, cu adîncu-i dispreț față de moarte, se avînta

întru apărarea cine știe cărei cauze ce i se părea dreaptă și vrednică a fi luată în seamă.

Astăzi nu mai era însă același om. Povara anilor îi împuținase puterea care odinioară făcuse din el căpetenia unei frății neînfricate și de care încă ne mai amintim. Firește, era și acum un spirit rece și măsurat ; bravura, curajul, înnăscute, nu-i slăbiseră ; dar mijloacele de a acționa nu mai erau aceleași, slăbite întrucîtva. Nu mai putea fi stăpîn pe acel avînt tineresc, pilduitor în ale bărbăției și care, cîndva, ar fi putut răsturna împărății. Atunci trăia singur ; ba mai mult, iubirea pe care o nutrise pentru o creatură hidoasă îi preschimbase inima într-un pumn de cenușă, făcînd din el aproape un mizantrop, scîrbit de societatea sexului frumos, mai aplecat spre băutură în care căuta uitarea și punîndu-și oricînd, și cu trufaș dispreț, viața în joc.

Acum lucrurile se mai schimbaseră ; se legase mult de Georges, îl socotea ca pe un fiu al său, avea prin urmare prețioase datorințe.

Aramis, simțind la rîndu-i cum îi renaște în suflet războinica înviforare, scrîșnea de furie. Fiindcă nu putea încă trece la fapte, era ca scos din minți. Ciudat mai fusese firul vieții acestui cucernic purtător de spadă : intrarea sa la mînăstirea din Nancy nu fusese urmată de o hirotonisire imediată, căci d'Artagnan îi ceruse sprijin într-o chestiune gingașă și primejdioasă ; astfel că din nou pusese mîna pe spadă. Și apoi, de cîte ori se repetase oare istoria ? Nu am ști spune ; sigur este însă că, în pofida părului sur care îi împodobea fruntea, în pofida hainei ce o purta, se simțea îmbiat, mai mult ca niciodată poate, de chemarea din tinerețe. Mărturisea a nu fi fost diplomat și mușchetar decît așa, pe nepusă masă.

Și el, și contele de La Fère rătăceau, suflete mîhnite, prin întinsele și minunatele grădini ale castelului regal, așteptînd cu neliniște ceasul hotărît de doamna de Maintenon. Multă vreme trecuse de cînd buzele lor nu mai rostiseră nici un cuvînt.

Cavalerul de Herblay rupse deodată dureroasa tăcere ; contenindu-și umbletul domol și monoton, îl privi pe conte și spuse :

— A fost o vreme, Athos, în care nu am fi îndurat chinurile prin care trecem de cîteva ceasuri încoace !... Nici regele, nici toate curtezanele lui nu ne-ar fi putut ține aici !

— Ce vrei să spui, cavalere ?

— Ei, la naiba, prietene dragă, s-a zis cu cavalerul din mine !... A rămas în locul lui mușchetarul, dacă e vorba să venim în ajutorul unor năpăstuiți !... Athos, adăugă el cu o energie îndrăcită, am impresia că sînt iar de douăzeci de ani, ierte-mă Domnul. Zi-mi Aramis și cheamă-mă să te urmez !

— Unde ?

— Ei asta-i ! La Paris ! De vreme ce doar acolo prezența noastră poate fi de vreun folos !

— Am făgăduit că vom aștepta ! se împotrivi moale Athos, deloc mai vorbăreț ca odinioară.

Se vedea limpede că și lui, ca și prietenului său îi era cam silă că trebuie să asculte de o femeie.

— Să așteptăm !... Să așteptăm !... se arătă Aramis înciudat. Și ce se întîmplă între timp cu cei pe care ne-am jurat că-i vom ocroti, apăra ?

— Oare ce am putea face, chiar de ne-am hotărî să plecăm ?

— Să încercăm, lăsîndu-ne în voia norocului care nu o dată ne-a întins mîna, să pătrundem înfiorătoarea taină.

— Și am pierde atunci puțina încredere de care ne bucurăm la curte ! Nu, nu asta avem de făcut, cel puțin în clipa de față, crede-mă, Aramis. Să-l cîștigăm întîi pe rege, pe urmă vom trece și la fapte !... Mai este însă ceva care mă înfrînează, mă face să stau pe loc... Să știi că tot mai aștept venirea acelui ticălos... O, ce bucurie să pot răzbuna pe toți cei pe care cu atîta cruzime i-a făcut să sufere !

— Nu va veni, zise Aramis.

— Poate că totuși... nădăjdui Athos.

Și din nou începură să se plimbe în tăcere.

Odată cu lăsarea nopții temerile celor doi prieteni sporiră. Oare ce avea să se mai întîmple ? Ce avea să hotărască regele ? Dar doamna de Maintenon ? Erau toate acestea întrebări pe care și le puneau în gînd, dar la care nu aflau răspuns.

Grădinile se umplură de lumini ca prin farmec. Viața, o clipă doar oprită în somptuosul palat, se pornea și mai vijelioasă. Curînd se alcătui o procesiune lungă de seniori și de doamne din lumea mare ; înveșmîntați cu toții în haine strălucitoare ori de ceremonie, se duceau la baletul ce se reprezenta la palat.

Înainte de începerea spectacolului, curtea se împărți — parte pe covoarele de iarbă, parte prin boschete, parte în frumoasele gondole ce brăzdau în sus și în jos canalul cel mare din parc, ale cărui ape molcome oglindeau atît bogăția de lumini, cît și fermecătoarele toalete ale doamnelor. Și pretutindeni muzică ; era într-adevăr un tărîm al încîntării.

La ora nouă, toată lumea trecu în galeria mare, concepută după o idee a marelui Le Brun. La vremea aceea, deși decorațiile din sculptură și pictură nu erau încă gata, galeria aceasta însemna pentru rege unul din locurile sale cele mai îndrăgite. Lungă de 220 de picioare și largă de 32, se putea primi în ea — după cum și astăzi ar mai fi cu putință — lume foarte multă. Șaptesprezece ferestre boltite, ce dădeau spre grădină, luminau încăperea. Ele corespundeau aceluiași număr de arcade, pline pe atunci de oglinzi. Arhitectura ei este de asemenea opera lui Le Brun ; pînă și motivele lemnăriei și ale închizătorilor aparțin marelui artist. Cei patruzeci și opt de pilaștri de marmură, dispuși în spațiile dintre arcade, sînt de o alcătuire mai heteroclită ; în capitelurile lor își găsesc locul cocoși, discuri solare, crini ; atît capitelurile, cît și baza lor sînt aurite.

În această galerie, transformată în sală de spectacol, aveau loc distracțiile de tot soiul oferite regelui.

Mulțimea se năpusti în vasta sală, al cărei parchet primi dezmierdarea mătăsii a trei sute de rochii.

Toată lumea se așeză ; regele avea la stînga sa, cu o treaptă mai jos însă, pe doamna de Maintenon. Prezența ei fu socotită drept o întîmplare neobișnuită. Într-adevăr, marchiza vădea un dispreț adînc față de toate plăcerile mondene.

Spre a nu se abate de la obiceiurile sale și în pofida aerului de mare severitate pe care prezența unchiului său

o dădea locului, alteța sa regală Filip de Orléans își făcu intrarea, înconjurat de un roi de tinere și ispititoare femei, printre care se număra și frumoasa Clotilde de Marville ; ea atrăgea luarea aminte nu numai prin strălucitoarea ei îmbrăcăminte, ci și printr-o ciudată paloare ce i se răspîndise pe chipul îndeobște trandafiriu.

În timp ce pătrundea în galerie și fără vreo pricină anume, un tremur ușor păru să tulbure vaporoasa făptură. Cu mare anevoință, făcînd eforturi uriașe, ea ajunse la jilțul cuvenit ei, pe care mai degrabă căzu decît se așeză.

După ce îl salută pe rege, ducele Filip i se așeză la dreapta, înconjurat de numeroși prinți și prințese care alcătuiau alaiul marelui monarh.

Cînd spectacolul de balet se încheie, Ludovic al XIV-lea se ridică și își oferi mîna doamnei de Maintenon ; prinții, prințesele, seniorii și nobilele doamne îl imitară, și toți oamenii aceștia se apucară să danseze, asemenea unor burghezi de rînd.

Istoria a înscris, dealtfel, în filele ei, puțin obișnuita deprindere a regelui-soare care, pînă la aproape cincizeci de ani, s-a păstrat unul dintre cei mai chipeși dansatori dintre suveranii Europei.

După plecarea baletului, regele și doamna de Maintenon își reluară locurile, spre a primi salutul curtenilor. Cu toții, după rang, trecură prin fața maiestăților lor — căci doamna de Maintenon era cu adevărat regină — și își făcură cuvenita plecăciune.

Cei din urmă fură contele de La Fère și cavalerul de Herblay.

După ce salutară, contele rosti, cu glas gîtuit, cuvintele :

— Sire, dreptate !

— Dreptate ? făcu, uluit, Ludovic al XIV-lea.

Contele se pregătea să răspundă ; dar doamna de Maintenon nu-i lăsă timpul.

— Împotriva unui ins, zise ea, care ar trebui să fie de față și a cărui lipsă arată că este într-adevăr vinovat.

— Ce înseamnă toate astea ? întrebă regele tot mai mirat. Despre ce vinovat îmi vorbești, doamnă ?

— Despre baronul de Souvré, sire.

La cuvintele acestea, o liniște de gheață se lăsă peste adunare, peste toți cei care pînă atunci rîseseră, sporo-

văiseră pe după evantaie ori în umbra pălăriilor. Aproape toţi aflaseră cele petrecute la casa preşedintelui Lambert de Thorigny.

Regele îşi roti privirile în jur. Văzu chipurile acelea triste, aproape descumpănite.

— Ia te uită, ia te uită ! rosti el nici tare, nici încet. Treaba se cuvine a fi lămurită.

Apoi, către marchiză :

— Vorbeşte, doamnă. Ce se întîmplă ?

— Sire, răspunse doamna de Maintenon, scormonind încă o dată cu privirea prin mulţime... O întîmplare dintre cele mai dureroase era cît pe ce să primejduiască securitatea tronului ; de nu ar fi fost curajul şi prezenţa de spirit a unuia dintre cei mai devotaţi gentilomi ai măriei tale, pe care îmi pare rău că nu-l văd aici, s-ar fi atentat la regeasca-ţi persoană.

— Iar după dumneata, doamnă, baronul de Souvré ar fi cel vinovat ?

— Da, sire !

Regele păru să cugete, apoi întrebă :

— Nu-i vorba de un gentilom pe care chiar dumneata mi l-ai prezentat ?

— Ba da, sire !... Dar pe atunci îl credeam întru totul credincios maiestăţii voastre.

— Mda. Iată ceva foarte ciudat.

După aceea, cu glas tare, Ludovic îşi luă rămas bun de la cei de faţă, rostind cuvintele :

— Domnilor, serbarea s-a sfîrşit !... Sînteţi liberi !... Domnul să vă aibă în pază !

Şi, fără să-i mai pese de lumea care se scurgea încet, se ridică. Coborî de pe estrada pe care se afla jilţul său şi spuse contelui de La Fère, a cărui chemare la dreptate tulburase atît de mult sfîrşitul serbării :

— Fii bun şi urmează-mă, domnule conte... Şi dumneata, domnule ambasador, mai spuse el adresîndu-se cavalerului de Herblay.

Atunci, cu un gest într-adevăr regesc, oferindu-i marchizei mîna, adăugă curtenitor :

— Întovărăşeşte-ne, doamnă ! Iar de-aci înainte, fii binecuvîntată pentru grija ce mi-o porţi.

Filip de Orléans se mai afla de faţă ; el făcu un pas înaintea regelui.

— Nu ţi-am spus să vii, domnule... îi reteză regele avîntul.

— Sire, se grăbi să răspundă ducele, făcînd o plecăciune respectuoasă, aflîndu-mă împricinat de-a dreptul în istoria care vă supără acum, aş putea, de încuviinţează maiestatea sa, să aduc cîteva lămuriri. Nu vor fi lipsite de temei şi mă vor dezvinovăţi, sper.

— Va să zică aşa ! făcu regele încruntîndu-se. Şi dumneata eşti vîrît în asta... indirect ? Atunci, vino cu noi, domnule.

Şi trecu în apartamentele sale, dînd mîna doamnei de Maintenon.

Nobilul şi strălucitorul alai se scurgea încet, comentînd în şoaptă întîmplarea. Ochii tuturor se îndreptau, fără voie, asupra marchizei de Marville. Aceasta, mai albă decît o moartă, se sprijinea de unul dintre pilaştrii galeriei.

Bătrînul marchiz, soţul ei, îi veni alături.

— Ce ţi se întîmplă, doamnă ? întrebă el.

— Nimic ! răspunse ea pe un ton oarecum repezit.

— Vrei să mergem acasă ?

— Da.

— Să te însoţesc ?

— Nu-i nevoie ! Mă duc singură.

Marchizul se supuse şi se grăbi să dea nişte porunci oamenilor lui, spre a i se aduce caleaşca în faţa scărilor din curtea de onoare.

Curtenitor bărbat bătrînul acesta. Ca soţ dovedea însă o clarvedere tare împuţinată.

De îndată ce marchizul se depărtă, gura frumoasei Clotilde se strînse într-o strîmbătură hidoasă, în timp ce îşi murmura :

— Ah, este pierdut ! Le arăt eu lor !

Trecîndu-şi braţul, fără a-şi da chiar deloc seama, pe sub cel al unui gentilom, uimit foarte tare, pesemne, de asemenea luare în stăpînire, marchiza se îndreptă spre caleaşcă.

Cînd regele ajunse în cabinetul său, întrebă acru :

— Ce lămuriri mi se pot aduce la toate astea ?

Doamna de Maintenon se hotărî să răspundă ea :

— Sire, a fost descoperită o conspirație, din fericire zădărnicită de către unul dintre supușii cei mai credincioși.

— O conspirație ?

— Da, sire ! întări ducele de Orléans. Fără știrea mea, un gentilom trădător, slujindu-se de numele meu, căuta să atragă nobilimea și să o într-armeze împotriva maiestății voastre.

— Împotriva mea ? întrebă Ludovic, frămîntînd înciudat măciulia de aur a sceptrului.

— Într-adevăr, astfel stau lucrurile, sire ! rostiră într-un glas contele și cavalerul.

— Și ce-i cu baronul de Souvré despre care mi-ați pomenit mai adineauri ?

— El este trădătorul.

— Cine a zădărnicit complotul ?

— Cavalerul d'Artagnan !

— D'Artagnan ? repetă regele.

Apoi, după o clipă de gîndire, adresîndu-se contelui :

— Nu cumva este fiul unuia dintre vechii noștri mușchetari și nu ne este cumva înrudit ?

Fără voie, contele de La Fère înălță capul și răspunse întrucîtva mișcat :

— Adevărat grăiți, sire ; este fiul celui mai bun tovarăș al meu de arme, mort în serviciul maiestății voastre. Și tot cu încuviințarea voastră, maiestate, l-am înfiat.

— Da, da ! Îmi amintesc... Iar conspirația avea drept țintă ?

— De a mă așeza, împotriva voinței mele, pe tronul Franței ! răspunse la rîndul său ducele de Orléans.

Ludovic al XIV-lea își privi nepotul, apăsînd pe cuvintele :

— Împotriva voinței tale ?

— Sire, nu am aflat de această jalnică uneltire decît astăzi. Jur pe Dumnezeu și pe cuvîntul meu de gentilom !

Regele o privi pe doamna de Maintenon.

— Alteța sa grăiește adevărul, sire, întări marchiza, răspunzînd întrebării mute din privirea regescului ei soț.

— Nu punem la îndoială cuvîntul dumitale, duce, urmă monarhul, mutîndu-și privirile asupra tînărului prinț de

sînge, față de cinstea căruia ultima întrebare păruse a exprima îndoială. Și te socotesc și mai departe drept unul dintre prea devotații mei supuși.

Apoi, după cîteva clipe de tăcere și adresîndu-se cu precădere contelui, întrebă :

— Ce a făcut cavalerul d'Artagnan ?

— În fața tuturor, răspunse contele de La Fère, căci aceasta s-a petrecut în plină serbare, el a provocat și numit trădător pe cel ce se ferea ca un laș de cinstita-i spadă !

— Un gentilom ! se miră regele. Cum poate un gentilom să dea astfel înapoi ? Este nedemn ! Cu toate că, sublinie el, decretele noastre interzic duelul... dar există situații ca acestea, în care a le călca nu înseamnă a greși !... Ai putea să ne spui, domnule, unde se dădea serbarea aceea de care ai pomenit ?

— La casa președintelui Lambert de Thorigny.

— Unul dintre conjurați, pesemne ?

— Nu, sire !... El nu este vinovat.

Generosul răspuns era cu adevărat demn de bunul Athos.

— Cu atît mai bine ! gîndi cu glas tare regele. Ne-ar fi fost greu să-l pedepsim cu asprime, cu toate că de multă vreme se arată cam supărat pe noi, fără să știm măcar din ce pricină... Iar baronul ?

— Vai, sire ! După josnica-i faptă, el a mai săvîrșit una și mai murdară, care mă afundă în cea mai cumplită deznădejde.

Ludovic al XIV-lea înălță capul.

— Vreau să știu totul, domnule, spuse el cu glas pătrunzător. Iar de va voi Domnul, se va face dreptate ! Vorbește !

— Sire, urmă contele, omul acesta, ticălosul, lașul acesta, nu s-a dat în lături, spre a-și recăpăta dovada trădării ce-i fusese smulsă, să pună ucigași în calea celui care se făcuse stăpîn pe ea.

— În calea cavalerului d'Artagnan ?

— Nu, sire.

— Cum, a unui alt gentilom ?

— A altuia ! Și încă tare nefericit. O dizgrație nemeritată l-a ținut departe de Franța vreme de ani mulți.

Monarhul își încruntă sprîncenele olimpiene : în ce îl privea, nu putea exista dizgrație nemeritată.

— Despre cine vorbești, domnule ? întrebă el cu trufie.

— Despre contele d'Ablincourt, sire.

Regele se sumeți.

— Alt trădător ! făcu el.

— Trădător ! O, nu, maiestate, nu vă fie cu supărare. Este o victimă !

— Domnule !

— O victimă ! repetă fostul mușchetar, fără ca glasul să-i tremure cîtuși de puțin.

Louis își împlîntă privirile în ale sale ; apoi, mai blînd :

— La urma urmei, murmură el ca pentru sine, s-ar prea putea ; nu am avut niciodată dovada trădării sale, iar domnul marchiz de Louvois nu ne spunea totul.

— Contele d'Ablincourt a fost întotdeauna credincios regelui său ! Mă fac chezaș pentru el ! Nu a trădat niciodată ! urmă Athos.

— Dar bine, domnule, cum de proscrisul se află amestecat în toată istoria aceasta pe care prea bine nu ne-o putem explica ?

— Maiestatea sa va înțelege... Contele d'Ablincourt, reîntors în taină la Paris, a fost condus de cineva, noaptea trecută, la serbarea președintelui de Thorigny.

— Ce căuta acolo ? Să-mi sfideze autoritatea ?

— Vroia pur și simplu să se răzbune !

— Să se răzbune ? Împotriva cui ?

— A baronului de Souvré !

— Continuă, domnule ! Iată o conspirație mai încîlcită decît romanele doamnei de Scudéry.

Athos urmă :

— Prilejul era cît se poate de nimerit ! Domnul d'Ablincourt își putea afla pieirea, ce-i drept, dar îl avea în mînă pe ticălosul care îl lovise ca un laș cu pumnalul și care făcuse totul pentru a-i silui soția și a-i chinui copila.

— O femeie ? Un copil ?...

— Contele d'Ablincourt este soțul ducesei de Sandoval.

— Ah ! spuse maiestatea sa, a cărei frunte se încreți în strădania de a se descurca în tot păienjenișul acela. Revino la cele spuse mai înainte, conte. Domnul d'Ablincourt este așadar posesorul...

— Actului de conspirație ce poartă semnătura baronului de Souvré, da, sire !

— Unde se află în clipa de față gentilomul proscris ?

— La Paris !

— Să vină... Chiar mîine !... Vreau să-l văd... Dar să aducă dovada trădării baronului... Cuvîntul meu va fi pentru el izbăvitor.

Contele de La Fère se înclină și spuse :

— Mîine, sire, contele d'Ablincourt se va afla la ordinele maiestății tale.

— Am toată încrederea ! spuse regele.

Apoi îl chemă pe căpitanul de gardă, domnul de Cavois. De cum se înfățișă, îi încredință un decret pe care își pusese regeasca semnătură, sub cele două rînduri scrise de doamna de Maintenon :

„Domnul de Cavois are poruncă să-l aresteze, oriunde s-ar afla, pe baronul Raoul de Souvré, vinovat de înaltă trădare".

— Domnule, hotărî regele, pleacă în mare grabă la Paris, însoțit de o escortă destul de mare și execută ordinul acesta.

Căpitanul făcu o plecăciune și ieși.

Ludovic al XIV-lea nu se mulțumi cu atît ; el voi să cunoască povestea contelui d'Ablincourt și a ducesei de Sandoval.

După ce ascultă trista istorie pe care cititorii noștri au aflat-o, se mînie cumplit împotriva baronului, a acelui ticălos, în stare să săvîrșească atîtea nelegiuiri.

— Va muri ! hotărî monarhul.

— Sire, interveni doamna de Maintenon, lipsa acestui om de la serbarea pe care ați dat-o îmi dovedește că se teme de mînia voastră cea dreaptă. Cred că a și fugit.

— Ar fi tare păcat, doamnă, căci asemenea nelegiuiți nu ar trebui să afle milă. Mergeți, așadar, domnilor, adăugă regele, și, printr-un semn al mîinii, arătă ducelui și celor doi gentilomi că pot pleca.

Aceștia făcură o plecăciune adîncă și se retraseră.

După ce părăsiră apartamentele regelui, Filip de Orléans vorbi primul întrebîndu-i :

— Pot să vă fiu de folos, domnilor ?

— Vă mulțumim, monseniore ! răspunse contele ; dar nu știm încă ce hotărîre să luăm... Ce am putea cere alteței voastre ?

— Ajutorul pe care orice vrednic gentilom îl poate aduce unei cauze drepte.

— Plecăm ! spuse Aramis.

— În noaptea asta ?

— Acum chiar. Cavalerul d'Artagnan poate avea nevoie de spadele noastre ; iar ele îl vor sluji fără greș.

— Mergeți, domnilor, și amintiți-vă de cuvintele mele.

Cei doi prieteni mulțumiră ducelui și, după ce îl salutară, plecară grăbiți.

— Așadar, începu Athos, de cum fură singuri, ne întoarcem la Paris ?

— Ce am mai face aici ? se arătă supărat diplomatul. Ordinul de arestare a baronului a fost dat de maiestatea sa și cred că ai observat că doamna de Maintenon l-a scris ea însăși. Puterea și dreptatea sînt deci cu noi, dar să nu dăm uitării vicleșugurile nemernicului și să-i venim în ajutor, dacă va fi cu putință, căpitanului gărzii.

— Ah, gîndi cu glas tare contele. Tare mi-a mai fost teamă că intervenția noastră ar fi putut fi zadarnică. Aproape-regina este însă clarvăzătoare, iar la ceasul acesta ticălosul se află, cred, departe.

— S-ar putea.

— Dacă așa stau lucrurile, presimt cele mai mari nenorociri !

Aramis îl privi.

Fostul căpitan-locotenent al mușchetarilor cenușii urmă din ce în ce mai aprins :

— Dacă, înainte de a-și lua tălpășița, omul acesta și-a dus la bun sfîrșit îngrozitorul plan ?

— O, făcu Aramis, tresărind fără voie.

— Ai dreptate, cavalere ! încheie contele în al cărui glas se simțea un tremur. Să plecăm, să alergăm cît

putem de repede, căci vreau să știu cît mai multe. Iar dacă a săvîrșit și această ultimă fărădelege, vai lui !

Și tot vorbind astfel ieșiseră din palat și ajunseseră la hanul la care trăseseră. Cu mare greu treziră pe slujitori, căci la ora aceea toți dormeau duși. Izbutiră totuși să facă să li se deschidă și poruncіră să li se înșeueze caii.

În așteptare și nemaiavînd răbdare, într-atît de nemăsurat le era neastîmpărul, ieșiră și se plimbară în sus și în jos pe strada pustie.

— Oare ce lucru important s-o fi petrecut la casa de Sandoval, de au trimis după Georges ? gîndi cu glas tare Athos, rupînd cel dintîi tăcerea.

— O să aflăm îndată ! răspunse Aramis. Cine știe ce lucru neplăcut s-o fi întîmplat !

— Voiască cerul să nu ajungem prea tîrziu !

— Să nădăjduim, dragul meu Athos, și, ca în urmă cu douăzeci de ani, să avem încredere în steaua noastră.

Cam acestea le erau gîndurile, cînd, la colțul străzii, la cîțiva pași doar, văzură doi oameni țîșnind din umbră.

Strîns lipiți unul de altul, căci își dădeau brațul, noii veniți desenau în mijlocul străzii arabescuri asupra cărora era cu neputință să te înșeli. Neîndoios, cei doi bărbați băuseră peste măsură. Vorbeau foarte tare, ca bețivii, bălăbănindu-se încoace și încolo.

— Bătu-m-ar sfîntul ! izbucni contele, uluit. E chiar jupîn Planchet !

Și strigă cu glas bubuitor :

— Hei, bețivule blestemat !

Auzind glasul acela, Planchet — căci el era — braț la braț cu noul său prieten, fiul lui Mousqueton, se opri locului.

— Domnule conte... bîigui el rușinat foarte.

— Vino încoace ! porunci prietenul răposatului său stăpîn.

Planchet se supuse și se apropie pocăit.

— Ce faci la ora asta pe străzile Versailles-ului și încă într-o asemenea stare ?

— Iertați-mă, domnule conte, se bîlbîi hangiul a cărui limbă îngroșată îi umplea gura. De bucurie... de plăcere

că am regăsit pe fiul sărmanului meu prieten Mousqueton, care m-a...

— Destul ! i-o reteză contele. Ai făcut rău, Planchet. Ţi s-a încredinţat o misiune pentru care ar fi trebuit să-ţi păstrezi tot sîngele rece. Dacă cel care mi-a fost cel mai bun prieten s-ar mai afla printre vii, sînt sigur că te-ar fi blagoslovit chiar aici cu una din acele nemaipomenite lecţii de care cred că îţi mai aminteşti.

— Dar, domnule conte, răspunse iute omul nostru, fără să se ruşineze şi fără să invoce drepturile noii sale poziţii de om liber, mi-am îndeplinit misiunea ! Ba chiar cu multă pricepere, cutez s-o spun.

— Misiunea aceea era tainică şi de cea mai mare însemnătate, domnule... La fel de însemnată ca aceea care ţi-a fost încredinţată cîndva pentru lordul de Winter, pe cînd ne aflam la asediul cetăţii La Rochelle ! Pe atunci erai cu mai multă băgare de seamă ! Nu te îmbătai aşa cu una cu două. În timp ce astăzi, dacă cineva te-ar fi urmărit şi te-ar fi făcut să vorbeşti, ai fi putut trăda pe cei care îşi puseseră în dumneata toată încrederea !

Planchet se clătină şi fu nevoit să se aprijine de Mousqueton.

— O, Dumnezeule, o, Doamne ! gemu el, dacă oi fi avut cumva limba prea lungă !

Apoi, către tovarăşul său, aproape plîngînd :

— Mousqueton, linişteşte-mă... redă-i prietenului tatălui dumitale liniştea !... Îţi aminteşti ce cuvinte i-am spus rîndaşului ?

— Da, răspunse cel întrebat, mult mai în stare să-şi aducă ceva aminte, fie că băuse mai puţin, fie că, mai tînăr, băutura îl ameţea mai greu.

Athos şi Aramis deveniră mai atenţi, înţelegînd pe dată că greşeala de care se temeau fusese chiar săvîrşită.

— Un rîndaş ? întrebă acesta din urmă. Ce rîndaş ?

— Cel pe care l-am întîlnit la han. Am jucat... Am pierdut ! Cît, Mousqueton ?

— Trei galbeni ! răspunse acesta.

— Trei, ai dreptate. Dar nu galbenii sînt totul !... Ce am vorbit, Mousqueton ! Ce am pălăvrăgit ?

— Nimic. El a vorbit.

Planchet oftă adînc, a uşurare.

— Dar el ce a spus ? întrebă ca într-o doară Athos.

— Îmi aduc foarte bine aminte, răspunse tînărul soldat din gardă. Cînd a înşfăcat banii cîştigaţi, a strigat : „Hotărît lucru, baronul de Souvré mi-a purtat noroc !"

— Baronul de Souvré ? exclamară într-un glas cei doi gentilomi.

— Da. Chiar acesta e numele pe care l-a rostit ! răspunse Mousqueton.

— Şi unde e omul acela ? întrebă cu aprindere Athos.

— S-a întors la casa stăpînului său.

— Cine îi este stăpîn, ştii cumva ?

— Aşteptaţi, domnule conte ! făcu deodată Planchet. Acum îmi amintesc... era înainte de a bea... numele era...

— Spune !... Spune repede !

— Marchizul de Marville !

— Marchizul de Marville ?

Nu prea cunoştea contele de La Fère clevetirile de la curte, astfel că nu avea cum să fi aflat de relaţiile dintre marchiză şi baron. De aceea numele acesta nu-i spuse chiar nimic. Dimpotrivă, fu oarecum descumpănit, întrucît bătrînul marchiz trecea drept cinstea întruchipată.

Iar Aramis, sosit abia în ajun, ştia şi mai puţine.

— Domnul conte ar dori cumva să ştie mai multe ? întrebă Planchet încetişor.

— Da, răspunse Athos. Şi cît mai repede !

— Mîine seară domnul conte va fi mulţumit.

În clipa aceea un slujitor al hanului veni aducînd cei doi cai.

— In şa, dragul meu Athos ! strigă cavalerul, făcînd acelaşi lucru.

Prietenul îi urmă pilda, astfel că amîndoi porniră în galop întins.

— Mousqueton ! făcu Planchet scărpinîndu-se la ceafă, semn de mare nelinişte.

— Da, domnule Planchet ! răspunse tînărul, cu anume curtenie faţă de prietenul tatălui său.

— Copile, vino mîine la hanul de la care am plecat acum... eu te poftesc...

— Voi veni negreșit.

— Bine, căci avem de plătit cuiva ! urmă Planchet, a cărui minte de picard șiret, dintr-odată limpezită, ticluia năstrușnice combinații.

— Cui ? domnule Planchet.

— Rîndașul ne-a îmbătat în seara asta, noi o să-l îmbătăm mîine.

Apoi cei doi își urmară drumul, fără să se mai clatine, într-atît întîlnirea cu contele de La Fère și cu cavalerul de Herblay îi trezise de-a binelea.

XIII

JUPÎN PLANCHET SE RĂZBUNĂ

Să ne întoarcem cu cîteva ceasuri în urmă, spre a vedea cum s-a desfășurat întîlnirea dintre rîndașul lui Marville și Planchet.

După ce își îndeplini cu sîrg misiunea încredințată de baronul de Souvré, Fromont o luă agale pe drumul Versailles-ului, nevrînd să-și petreacă noaptea la Paris.

Bătea ora două din noapte, cînd se pomeni în fața ușii unui han, unde clinchetul paharelor îl îmbia să facă un popas.

Cu toate că nu era voie să se mai vîndă băutură după stingere, hanul dobîndise privilegiul de a rămîne deschis noaptea, spre a-i găzdui pe călătorii întîrziați.

Încredințîndu-și calul băiatului de la grajd, Fromont intră în sală și se așeză la o masă nu prea depărtată de cea a lui Planchet și Mousqueton. Aceștia cinaseră din belșug. Se aflau la cea de a doua oca de Beaugency și sporovăiau, binecuvîntînd întruna fericita întîmplare

care îi făcuse să se găsească. Subiectul acesta, de ei ales, li se părea înduioșător la culme ; glasurile lui muiate și nenumăratele strîngeri de mînă, după fiecare pahar golit, mărturiseau despre marea lor bucurie de a se afla împreună.

— Va să zică sărmanul Boniface, taică-tu (cititorii noștri știu că *Mousqueton* era doar un nume de împrumut datorat imaginației lui Porthos), te-a povățuit, înainte de moarte, să te faci soldat ? întrebă Planchet.

— Da, răspunse tînărul din gardă. Și mi-a mai poruncit să-mi păstrez numele de Mousqueton.

— Pe care el l-a cinstit deplin ! făcu Planchet, strîngînd, fără să știe prea bine de ce, mîna tovarășului său care urmă :

— De cum am rămas singur, iată ce am făcut...

— Spune-mi, băiete, căci habar n-am.

— Am trecut peste Pont-Neuf, am luat-o pe cheiul Ferailles și am început a mă plimba.

— Ah, tinerețea ! murmură Planchet ca prostit. Nebunatecă îndeletnicire.

— Un sergent din garda franceză mă văzu, îmi vorbi și mă pofti să ciocnim un păhărel.

— Era o cătană tare de ispravă, încuviință hangiul, ciocnind la rîndu-i, poate pentru a ține locul sergentului aceluia.

— Iar după o jumătate de oră eram, nici mai mult, nici mai puțin, soldat al regelui !

— În sănătatea lui ! făcu omul nostru legănîndu-și capul.

— În sănătatea lui ! repetă Mousqueton.

Își dusese paharul la înălțimea gurii cînd, apropiindu-se de ei, Fromont le spuse cu zîmbetul pe buze :

— Îngăduiți-mi să stau la masa voastră, dragi camarazi ; asta, pentru două motive : întîi, fiindcă nu-mi place să beau singur, al doilea, fiindcă și eu vreau să închin în cinstea regelui nostru glorios.

— Mai întrebi ? i-o întoarse Planchet, ridicîndu-se anevoie de pe scăunelul său. Asemenea lucruri nu se refuză niciodată.

— Ar fi o necuviință ! întări și Mousqueton.

— În cazul acesta, zise Fromont ridicînd paharul, pentru maiestatea sa Ludovic al XIV-lea !

— Pentru maiestatea sa Ludovic al XIV-lea ! repetară și ceilalți.

Și cei trei bărbați goliră paharul dintr-o răsuflare, pînă la ultima picătură.

Între băutori prieteniile se leagă repede.

În loc să se ducă apoi la locul său, Fromont se așeză de-a binelea la masa lor, iar sporovăiala se înteți. Au trăncănit despre cîte și mai cîte : despre ploaie, despre vremea frumoasă, despre virtuțile vinului, despre Versailles...

— Locuiești aici ? îl întrebă deodată Planchet pe noul venit.

— Firește ! răspunse acesta, sînt rîndașul domnului marchiz de Marville.

— Al marchizului de Marville ? La naiba ! Trebuie să fie o casă bună, nu-i așa ?

— Foarte bună ! Pentru mine mai ales. Sînt legat îndeosebi de marchiză.

— Dar, băgă deodată de seamă hangiul nostru, măsurîndu-l pe Fromont din cap pînă în picioare, cum se face că iată-te la ora asta, cu cizme, cu pinteni și gata să te sui în șa ?

— Gata de suit, nu, răspunse șiretul, căci abia acum am coborît... vin de la Paris.

— De la Paris ?

— Sigur că da, nu glumesc. Și cum după mica-mi raită simțeam nevoia să-mi sting setea, m-am oprit aici, am trimis calul la grajd și am cerut o oca de vin.

— Strașnică idee, viteazule. Grozavă, ce mai !

— Mi-o joc pentru una de-a voastră ! urmă scutierul băgînd de seamă că partenerii lui nu prea mai erau cu mintea trează.

— Ce, ideea ?

— Nu, ocaua !

Scoțînd din buzunar un cornet și niște zaruri, Fromont puse totul pe masă.

Jocul începu, întrerupt doar de umplerea și golirea paharelor.

Fie din întîmplare, fie pentru că văzul lui Planchet se cam tulburase, Fromont se dovedi a fi cel în cîștig, căci după ce cîștigă multe ocale, mai stoarse și trei galbeni mult prea încrezătorului său adversar.

— Hotărît lucru, strigă el, după o lovitură strașnică, ce ar fi fost tare pe gustul celorlalți doi, în cu totul alte împrejurări însă, hotărît lucru baronul de Souvré mi-a purtat noroc !

Și, luînd paharul, adăugă :

— În cinstea lui, dacă binevoiți !

— De ce nu ! răspunse Planchet înduioșat, nevăzînd în invitația aceasta decît un nou prilej de a mai ciocni.

Toate au însă un sfîrșit, chiar și jocul cu zaruri, mai cu seamă cînd cei ce îl joacă nu mai sînt în stare să țină în mînă cornetul, lucru ce se întîmpla acum hangiului.

Mai limpede la minte, Fromont rîdea pe înfundate și se distra foarte tare de starea în care își adusese partenerii.

— Ei dar acum ajunge ! declară dintr-odată Planchet într-o străfulgerare de luminare a minții și făcînd eforturi disperate să se ridice în picioare. E tîrziu... să mergem la culcușurile noastre.

Rîndașul lui Marville nu se împotrivi, înțelegînd că altceva nu mai putea scoate de la el.

Se ridică deci, îl ajută pe Mousqueton, mai puțin amețit, să-l pornească pe Planchet și, după ce îl chemă pe băiatul de la cîrciumă, o porni spre grajd.

Cei doi prieteni ieșiră, nu fără a răsturna mai întîi cîteva scaune. Aerul de afară le făcu mult bine. Rămaseră destulă vreme în fața ușii, îndrugînd verzi și uscate, proptindu-se mai ales într-o singură frază pe care nu izbuteau să o ducă pînă la capăt. Ciudat lucru însă, s-ar fi zis că se înțeleg de minune. Acesta pare să fie, zice-se, norocul celor ce îl imită pe Silen.

După toată pălăvrăgeala, care vreme de un sfert de oră bătuse pasul pe loc, dar care totuși li se păruse tare interesantă, Planchet îl luă de braț pe ostaș, se atîrnă de el și amîndoi încercară un soi de pas asemănător cu dansul pavanei, într-atît ocolișurile pe care le făceau îi mînau cînd la dreapta cînd la stînga. Se opreau, gesticulau,

apoi iarăşi porneau şi iarăşi se opreau. Astfel ajunseseră la hanul în faţa căruia se plimbau Athos şi Aramis.

Întîlnirea cu contele îi năuci atît de tare pe cei doi beţivi întîmplători, încît tot vinul de Beaugency pe care îl băuseră li se preschimbă în timp în apă curată — ca o contra-minune a celei întîmplate la nunta din Cana Galileii.

A spune că pentru hangiul nostru restul nopţii s-a scurs în vise trandafirii, ar însemna să ne abatem de la adevăr. Chiar dacă aburii vinului se risipiseră, întîlnirea cu contele şi cu cavalerul îl adusese într-o asemenea stare de nelinişte încît, orice ar fi făcut, nu putea da geană în geană. Se mustra că fusese prins în greşeală şi îşi făgăduia să răscumpere abaterea de la sobrietate printr-o faptă înţeleaptă, menită să-l ridice în ochii acelora pe care îi socotea nişte zei. La urma urmei, planul ticluit de prea cinstitul picard se rezuma la atît : să-l facă pe rîndaşul lui Marville să vorbească. „O să mai las pe masă cîţiva galbeni, îşi spunea el, şi încă nu-i prea scump plătită neghiobia-mi de neiertat." Apoi mai adăuga, tot în minte : „Ce dracu poate să însemne povestea asta ?... În ce păienjeniş sînt oare prins ?... Nu are a face. Chiar de ar trebui să mă jertfesc, merg pînă la capăt. Dealtfel, am făgăduit, iar cînd Planchet făgăduieşte ceva, e ca şi cum toţi notarii din ţară ar fi chemaţi la o anume treabă. Şi apoi, cum m-aş putea înfăţişa contelui, fără să am nimic a-i spune în legătură cu prăjina aia de rîndaş..."

Potopul acesta de gînduri îl ţinea treaz. Zadarnic se răsuci în patul prost, de han, somnul nu i se aşternea pe pleoape.

Mousqueton, în schimb, de cum se pomeni pe salteaua de paie ce-i slujea de culcuş, sforăi ca un preafericit, visînd la făgăduita masă de a doua zi. De fapt, conştiinţa lui nu avea pentru ce să-l mustre şi nici nu-l chinuiau atîtea mustrări de cuget ca pe noul şi darnicul său prieten, doar pentru că doi oameni de vază îl văzuseră în stare de beţie.

Şi fiindcă nu putuse închide ochii, jupîn Planchet fu în picioare de cu zori. Ieşi afară unde, sub răcoroasa mîngîiere a unei pale de vînt, îşi regăsi întreaga limpezime de cuget. Păşea încet, gîndind întruna la cele întîmplate

în ajun şi ticluind un plan cu ajutorul căruia să-l facă pe rîndaş să vorbească ; fără să ştie nici el cum, se trezi în faţa hanului din pragul căruia contele îl luase atît de tare la rost. În mijlocul a vreo şase rîndaşi, un om înveşmîntat tot în negru gesticula şi, cu toate că vorbea încet, calm, părea supărat foarte. Deodată, privindu-l mai cu luare aminte, hangiul simţi sîngele năvălindu-i în obrajii bucălaţi :

— El este ! Să fie cu putinţă ?

Omul îşi ridică la rîndul lui privirile.

Atunci Planchet deschise braţele, le întinse înainte şi bîigui cu o tulburare anevoie stăpînită :

— Tu ! Eşti tu cu adevărat ?

Neclintit, omul în negru îl măsura din cap pînă în picioare, mirat.

— Nu cumva greşeşti, prietene ? întrebă acesta cu glas unduios.

— Să greşesc ? O, nu ! izbucni Planchet. Şi chiar de m-aş mai fi îndoit înainte, felul tău de a vorbi m-ar încredinţa pe deplin că nu mă înşel.

— Te-aş ruga, făcu cel întrebat, folosind acelaşi ton, să nu mă mai tutuieşti !

— Ei da !... Cînd îţi voi spune numele, ai să-ţi mai schimbi puţin părerea.

— Dar cine eşti ?

— Cine sînt ? Ia te uită ! Oare nu mai vezi bine, că nu-l recunoşti pe Planchet ?

— Plan... Planchet ! îngăimă celălalt, buimăcit.

— Ei da, bătrîne Bazin ! În persoană... Eu te-am recunoscut de cum te-am văzut... Nu te-ai prea schimbat, să ştii !

— Plan... Planchet ! nu se putea dumiri cel numit acum Bazin, care nu era altul decît cuviosul servitor al lui Aramis. Ah, prietene, dragul meu prieten ! Ce bucurie că te revăd !

Şi, întinzîndu-şi mîinile, şi le strînseră amîndoi cu putere.

— În bunătatea-i nemărginită, Domnul a făcut să ne întîlnim iarăşi ! vru Bazin să întărească tîlcul întîmplării. Să ne plecăm capetele, spre a-i mulţumi, frate.

— Mi-l plec ! răspunse Planchet. Mi-l plec şi chiar cît de mult îţi va fi voia... dar mai tîrziu !... În clipa asta nu mă angajez să iau o atitudine nepriincioasă pentru sumedenia de întrebări pe care vreau să ţi le pun. Mai întîi, ce cauţi aici ?

— Din păcate, îmi caut stăpînul ! răspunse Bazin pe un ton de jale.

Hangiul slobozi un zgomotos hohot de rîs, pe care celălalt il socoti desigur prea puţin cuviincios ; pe dată însă adăugă, ca pentru a-şi acoperi furtunatica-i veselie :

— Vino cu mine, sînt în măsură să te lămuresc.

— Ştii unde este ?

— La naiba, cum să nu ştiu ! Este la Paris.

— La Paris, fără mine ?

Apoi, ca şi cînd asemenea treabă i s-ar fi părut cu neputinţă, adăugă cu glas mai scăzut :

— Nu pot să cred...

— Ba asta-i adevărul ! Ţi-o spun fără greş. Hai, vino !

— Unde mă duci ?

— Cîndva te pricepeai mai bine să ghiceşti !

— La han ! făcu Bazin, trecîndu-şi fără voie limba peste buze.

— Ei vezi? rînji Planchet. Haida-de, că m-am înşelat !... Ştii să ghiceşti încă foarte bine... cînd îţi dai silinţa.

— Te însoţesc, reluă valetul lui Aramis. Şi încheie, ridicînd ochii la cer : Facă-se voia Domnului !

Apoi, întorcînd spatele rîndaşilor care nu pricepeau mare lucru din toată vorbăria lor ; cei doi prieteni o luară în susul străzii.

— Înainte de toate, linişteşte-mă : zici că domnul cavaler este la Paris ?

— Dacă-ţi spun, nu trebuie să te mai îndoieşti... A plecat în noaptea asta... sau mai bine zis azi-dimineaţă. Era cît pe ce să-i ţin chiar eu scara cînd s-a suit în şa.

— Doamne sfinte, cine l-o fi hotărît să plece în graba mare ?

— Contele de La Fère, bănuiesc.

— Domnul Athos ?

— Memoria îţi este credincioasă. În bunele vremuri de altădată aşa îl numeam. Cred că domnul Athos şi domnul cavaler au venit împreună la Versailles.

— Nu i-ai însoţit ?

— Nu ! Am sosit înaintea lor.

— Ei bine, acum îi vei urma.

— Da, încuviinţă Bazin. Oricum, domnul cavaler ar fi trebuit să mă prevină.

— Nu te necăji, prietene, îţi vei regăsi stăpînul, lasă...

După cîteva clipe de tăcere, Planchet întrebă :

— Ia spune-mi, ce ai făcut de cînd nu ne-am mai văzut ?

— Am fost în Spania ! răspunse mierosul servitor. O ţară plină de credincioşi !... Acolo, sufletul se întăreşte cu adevărat !

— Parcă în Franţa nu se întăreşte ! Al meu n-a slăbit de fel. Şi cine te-a adus iarăşi la Paris ?

Bazin se sumeţi şi, vorbind pe nas, răspunse pe tonul cel mai dulceag cu putinţă :

— Taci ! O misiune diplomatică. Mai mult nu-ţi pot spune.

— Te cred ! îl luă peste picior omul nostru din Picardie.

— Dar tu, prietene, cum o mai duci ? Cu ce te îndeletniceşti ?

— Sînt hangiu !

— Ia seama ! Asta-i o meserie care nu se prea împacă cu sfintele canoane bisericeşti !

Planchet tresări. Moştenind întrucîtva firea supărăcioasă a stăpînului său, el nu putea să se învoiască, fără de împotrivire, sfaturilor unui om de aceeaşi teapă.

— Ascultă, făcu el oarecum aţiţat, nu-mi ştirbi bucuria !... Sînt fericit că te-am întîlnit... dar îmi pare rău că te văd în aceeaşi stare de spirit. Păstrează-ţi tînguielile pentru blînzii caputini din Spania şi fii acel Bazin de altădată, cîtă vreme îmi stai prin preajmă.

Tot sporovăind astfel, ajunseseră la han, unde cu cîteva ore mai înainte avuseseră loc isprăvile bahice ale lui Planchet şi Mousqueton.

Se aşezară la masă şi se lăsară serviţi.

Planchet fu aspru cu sine. Avea de împlinit o misiune şi nu vroia să o zădărnicească. Cît priveşte pe Bazin, deşi se supunea de mulţi ani noviciatului, bău ca un adevărat călugăr.

Mousqueton veni și el. Valetul lui Aramis, cam prea simțitor la vinul de Beaugency, îl primi în brațele sale și răspîndi cîteva lacrimi pe uniforma tînărului. Fu cît pe ce să-i dea fiului vechiului său prieten chiar binecuvîntarea. Li se mai turnă un rînd de pahare și tăifăsuiala continuă din plin.

— Ia spune, Mousqueton, ți-ai venit în fire ?

— Domnul te-a dăruit cumva cu vreo întristare ? se pițigăie cuviosul Bazin, împreunîndu-și mîinile pe care aproape imediat și le desfăcu, spre a apuca paharul.

— Da, o foarte dulce întristare ! lămuri Planchet rîzînd. În noaptea asta, și el și eu ne-am umplut ca niște butii !

— Nenorociților, ați încălcat sfintele canoane...

— Mai dă-ne pace cu canoanele tale ! Te crezi întruna la asediul cetății La Rochelle.

Bazin își luă paharul, își făcu cu el semnul crucii, apoi îl goli dintr-o răsuflare.

— Și ia spune, ce face tovarășul nostru ? întrebă Planchet, adresîndu-se lui Mousqueton.

— Rîndașul ? Vine îndată !

— L-ai văzut ?

— Acum chiar... Cînd am ieșit din cazarmă, m-am interesat unde este casa marchizului de Marville...

— Ai făcut bine, băiete.

— Mi s-a spus, m-am dus într-acolo și peste puțin l-am zărit pe cel pe care îl căutam. Se întindea la soare și căsca de zor.

— Ca și mine azi-dimineață, zise Planchet.

— M-am prefăcut a nu-l vedea, urmă Mousqueton, dar el, recunoscîndu-mă, a venit spre mine și m-a înfruntat :

— Cam mîndru în dimineața asta, camarade !

— Ia te uită, am spus eu, dumneata erai ? Plăcută întîlnire. Care va să zică aici locuiești ?

— Chiar aici. Și încotro ai pornit-o ?

— Mă duc să mă întîlnesc cu amicul de azi-noapte.

— Îl crezi în stare să reînnoade firul discuției ? mă întrebă el rîzînd.

— Cum să nu ! Bătrînul se ține tare, iar punga îi este încă rotundă. Vii și dumneata ?

— Cu neputință chiar acum ! mi-a răspuns el. Sînt în slujbă. Dar peste cel mult două ore vin și eu.

— Bine, mă duc să-i spun.

— E în ordine ! Puteți conta pe mine.

— Adu și zarurile !

— Sînt totdeauna la mine !

Și ne-am despărțit.

— Mousqueton, fiule, rosti cu aer înțelept Planchet, frecîndu-și mîinile, sînt mulțumit de tine ! pentru un începător, te-ai descurcat binișor !... Așa că o să ne așezăm la masă în fața unui pateu de vînat, a unei fripturi și a unei farfurii de zbîrciogi prăjiți. Ești de-al nostru, Bazin ?... Ei, bătrîne, ai adormit ? adăugă el scuturîndu-l pe cuviosul valet.

De fapt, acesta moțăia din pricina vinului băut, căci aburii acestuia începuseră să-i cam învăluie mințile. Se deșteptă într-o tresărire, înălță capul și bîigui, crezîndu-se în fața duhovnicului :

— Îmi făceam examenul de conștiință !

— Lasă că-l faci după cină, îl sfătui, fără multe ocolișuri, Planchet.

Apoi chemă pe stăpînul hanului și îi ceru mîncărurile dorite. Ele fură pregătite repede, iar oamenii noștri le cinstiră așa cum se cuvine. Bazin, mai ales, căci adîncul examen de conștiință căruia i se dedase îi stîrnise o strașnică poftă de mîncare. Abia terminaseră, cînd intră pe ușă rîndașul lui Marville.

— Vino odată ! În patru partida va fi mult mai grozavă.

— Un ospăț ! se minună Fromont. Rău îmi pare că nu am luat și eu parte.

— Ce-are a face, îl liniști Planchet. Îndreptăm noi asta chiar acum, cinstindu-ne cu cîteva rînduri de băutură.

Și îl pofti să ia loc pe un scaun.

Fromont nu se lăsă rugat de două ori ; se instală și luă un pahar.

Dar tăifăsuiala astfel pornită pe făgașul ei nu avea să se oprească aici. Pentru noul venit, vinul luă locul zbîrciogilor, al grătarului și al pateului de vînat, cu osîrdie înfulecate de ceilalți. Cu aerul cel mai firesc din lume, stăpînul hanului „La cei patru mușchetari" umplea necontenit paharul rîndașului, iar acesta îl golea pe dată și tot atît de firesc.

Bazin, care mîncase zdravăn, se ținea tare și părea să-și facă o cinste din a nu se lăsa mai prejos. După un prînz îmbelșugat, prea cuviosul putea ține hangul celor mai strașnici băutori. Luase cinstitul obicei să îngîne cîntece liturgice și să dea pe gît cănile cu vin, totul cu același aer firesc.

Curînd apărură și zarurile. Clipa mult așteptată de Planchet.

— Ia să vedem dacă o să am mai mult noroc decît noaptea trecută.

— A, da, noaptea trecută !... bîigui Fromont a cărui limbă se cam încleiase... Te-am bătut...

— Trei galbeni frumoși, dragul meu ! Da, dar întîlniseși pe cineva care îți purtase noroc.

— Pe cineva ?...

— Da, un baron... I-ai spus și numele ! Baronul de... de...

— Că bine zici ! făcu Fromont, hlizindu-se, prima treaptă a beției, cu atît mai repede ivită, cu cît stomacul îi era gol. Da, îmi amintesc : baronul de Souvré.

— Chiar așa ! Dar ia spune-mi, nu cumva l-ai întîlnit și azi-dimineață ?

— O, trebuie să fi ajuns departe, dacă o ține tot așa într-o fugă.

— Ce vorbești ? se miră Planchet, atent la cele ce vorbea văzînd că momeala prinsese.

— Da... Mă înțelegi... Eu văd limpede !

— Mie îmi spui ! Ai un ochi !...

— Ba chiar doi... cărora nu le scapă nimic. Astfel... în clipa aceasta aș putea pune rămășag că în casa stăpînului meu se petrec acum niște lucruri...

— Ai cîștigat ! îi luă vorba din gură Planchet.

— Ia te uită... Știi că ai dreptate ?

— Iată galbenul !... Acum revanșa !

— Cum dorești !

— Va să zică spuneai... că în clipa asta se întîmplă ceva... șase !

— A, da ! La stăpînul meu !... Nouă !... O poveste de amor !...

— Nu mai spune ! Păi, e tînăr marchizul ?

— El nu... Marchiza...

— Ce vorbești !... Nu cumva... îți ies astfel la socoteală niște treburi...

— Ba chiar cum spui !... Așa că... noaptea trecută...

— Noaptea trecută ?

— Dar asta nu te privește !

— Cum să nu, dimpotrivă ! Pe mine poveștile de dragoste mă întineresc, nu altceva ! Bea, dragul meu ! Va să zică noaptea trecută...

— Ei bine, noaptea trecută...

— Doamna marchiză mi-a dat douăzeci de galbeni ca să mă duc la Paris.

— Douăzeci de galbeni !... Pe banii ăștia m-aș duce în fiecare zi !

— Ei da, dar iară... pare-mi-se că acum cornul abundenței a secat.

— Aș, ai să-l regăsești pe capul marchizului ! murmură Planchet.

Gluma îl făcu pe Mousqueton să rîdă, iar pe Fromont să se strîmbe. Doar Bazin susură un cuvînt nedeslușit, mult asemănător totuși cu „necurat".

— Cum, vinul ? întrebă Planchet, plin de har. Ce, i-ai pus apă ?

— Eu ? izbucni supărat slujitorul lui Dumnezeu. Niciodată !

— Atunci bea și taci !

Apoi către Fromont :

— Vreau să cred că ai cîștigat cinstit cei douăzeci de galbeni ?

— Mai încape vorbă...

— Și apoi, un drum de la Versailles la Paris, o nimica toată...

— O joacă... răspunse rîndașul. Atîta tot. Și unde mai pui că mi se poruncise să merg la trap mărunt, așa încît să nu-mi scape persoana căutată...

— Cel ce ți-a purtat noroc ?

— Chiar așa ! Te pricepi, bătrîne ! Ai un nas...

— Ca și ochii dumitale !... Ia te uită, iar am pierdut !

— Asta fiindcă vorbesc despre baron !

— Atunci mai bine oprește-te.

— Nici gînd ! Baronul venea la Versailles, dar dacă n-aş fi fost eu, poate că nici n-ar mai fi ajuns...

— Lasă, lasă... Cred că glumeşti, grăi ca într-o doară Planchet.

Şiret, vroia să arate că se cam îndoieşte de spusele valetului, tocmai spre a-l face să dezvăluie cît mai multe amănunte.

— Dacă îţi spun.... îl lămuri mai departe Fromont. Fiindcă în clipa în care l-am recunoscut, i-am şi alergat în ajutor, căci se apăra împotriva a doi cavaleri... a doi gentilomi... Aceştia îi căutaseră rîcă şi-l împungeau, nu glumă !

— Nu mai spune ! Şi cum arătau gentilomii aceia ?... Tineri ? Bătrîni ?

— Tineri !... Unul bălan... Altul oacheş ! Bălanul, mai ales, pus pe mare harţă, se încăierase straşnic cu baronul !

— Cavalerul d'Artagnan ! gîndi încîntat Planchet. Cerule, ce mi-ar fi plăcut să fiu şi eu de faţă !

Şi, fără voie, schiţă un gest dispreţuitor la adresa unui rival nevăzut.

— Ce te-a apucat ? îl întrebă Fromont, al cărui văz se tulbura tot mai tare.

— Nimic, nimic, dragul meu ! Vinul ăsta de Beaugency îşi cam face de cap !

Scutierul slobozi un hohot de rîs bolovănos, nătîng şi spuse, în timp ce da pe gît jumătate din ultimul pahar :

— Nu ştii să bei !

Bazin băuse cît ceilalţi trei laolaltă ; îşi închipuia că se găseşte în cine ştie ce beci mînăstiresc şi de aceea încuviinţă din cap, sughiţînd.

— Ei, dar ca să ne întoarcem la baron, urmă hangiul nostru, spre a-şi duce la îndeplinire misiunea pe care şi-o impusese, nu l-ai ajutat să iasă din încurcătură ?

— Ba da ! Mi-am împins calul de-a curmezişul drumului, iar asta i-a îngăduit baronului să-şi ia tălpăşiţa.

— Bine gîndit !

— Destul !

— Şi pe urmă ce ai făcut ?

— Ei asta-i... Pe urmă mi-am ajuns din urmă stăpînul şi l-am făcut să o ia înapoi spre Paris !

— La naiba, prietene ! Nu mai pricep nimic... Păi şi dumneata te numărai printre potrivnicii lui, de vreme ce nu-l lăsai să se ducă la Versailles ?

— Ba nu, dimpotrivă. Dîndu-i scrisoarea pe care o aveam la mine, îl împiedicam, cred, să se ducă la o întîlnire neprielnică lui.

— O scrisoare de-a marchizului ?

— Nu, de-a marchizei !

— Adevărat !... Că prost mai sînt !... Şi vreau să cred, prietene, că te-ai înfrînat să citeşti scrisoarea aceea...

— Am fost destul de prost, e adevărat, răspunse Fromont cu ciudă. Dar după ce a citit-o, baronul nu a părut prea încîntat şi mi-a poruncit să i-o iau înainte pe drumul Parisului şi să-i dau un răvaş scutierului său. Dar răvaşul ăla, da, l-am citit : îi scria lui Bénard, scutierul, să se afle în aceeaşi seară, la ora zece, dincolo de poarta Saint-Honoré, cu doi cai înşeuaţi şi cu un sipet mic.

— Va să zică o şterge ? făcu Planchet.

— Tot aşa mi-am zis şi eu !

— Care o fi pricina ? Gelozia marchizului ?

Fromont încercă să rîdă.

— Gelozia marchizului ? Ah, ah, se vede că habar n-ai ce se petrece la curte.

— Drept este !

— Dacă marchizul ar fi gelos... S-ar face de rîs !

— S-ar face de rîs ?... Pentru că ar vrea să păstreze ce este al lui ?

— Fără îndoială ! Vezi, la curte bunurile de acest soi se împart fără de ruşine !... Dar să trecem peste asta, sînt lucruri pe care nu le poţi pricepe... Între noi fie vorba, afacerea cu baronul de Souvré porneşte mai de sus...

— Ce spui...

— Da ! Sub toate astea mocneşte şi puţină politică !

— Crezi ?

— Sînt sigur !

— Sigur este însă că marchiza e iubita baronului, urmă Planchet, a cărui minte lucra zdravăn şi care acum vroia să scurteze vorbăria de prisos.

— Asta-i treabă ştiută, nimeni nu o ascunde.

— Dar bărbatul ?

— Habar nu are, firește.

— La fel de sigur este, cred, și faptul că marchizul a șters-o tot la sfatul marchizei.

— Nici nu mă îndoiesc. Doamna de Marville este o femeie în stare de orice.

— Bine ! făcu Planchet, ridicîndu-se și aruncînd pe masă cornetul de zaruri. Ajunge !

— Ce spui ? întrebă Fromont, ridicîndu-se la rîndul său.

— Vreau să spun că am jucat destul !

Apoi, luînd paharul, hangiul adăugă :

— În sănătatea ta, amice... dar, ia spune-mi cum te numești ?

— Fromont ! Dumneata ?

— Eu, Planchet. Iar aceștia sînt prietenii mei Mousqueton și Bazin, care au așteptat nerăbdători sfîrșitul partidei, spre a putea ciocni în voie cu noi.

— Haide, prietene Bazin, mai spuse Planchet, ciocnește cu noi !

Nici un glas nu răspunse chemării.

Cei trei își căutară din ochi tovarășul. Bazin se făcuse nevăzut. Oamenii se priviră neliniștiți. Ce mai însemna și asta ?

Tocmai se pregăteau să-l cheme pe stăpîn și să-l întrebe de Bazin, cînd dintr-odată se făcură auzite mîrîieli, împletite cu suspine ce semănau mai mult a șuier de foale. Veneau de undeva, de jos. Din măruntaiele pămîntului parcă. Încet, cei trei bărbați își plecară privirile, spre a izbucni apoi într-un strașnic hohot de rîs. Bazin alunecase ușurel sub masă. Se purtase așadar cu demnitate... Pentru oricare altul în afară de Planchet, situația ar fi fost stingheritoare. Peste puțin avea să fie ora două și făgăduise contelui de la Fère să-i aducă vești în chiar aceeași seară ; prin urmare nu mai avea timp de pierdut. Ce-i drept, îi trecuse prin gînd să-l ia și pe Bazin, dar în halul de beatitudine bahică în care se afla cuviosul personaj, nici vorbă...

În timp ce încheia socotelile cu stăpînul hanului, iar Fromont nu-și mai desprindea privirile de la Bazin,

părînd a-i pizmui virtuțile, Planchet îl strigă pe Mousqueton care, ca și el, se păstrase cumpătat, spunîndu-i să nu-l lase singur pe bețiv și să-l îndemne să se ducă la Paris, pe strada Mottes-aux-Papelards, unde va vedea firma „La cei patru mușchetari".

Se înțelege că Mousqueton fu poftit cu căldură să facă o vizită hangiului.

Își strînseră mîinile. Cu Bazin nu putură face însă același lucru, căci mîinile lui i se odihneau pe pîntece și nu vrură, din grijă pentru el, să-i tulbure somnul.

Apoi, Planchet se întoarse degrabă la hanul pe al cărui pat nu putuse închide un ochi în noaptea trecută, puse să i se înșeueze calul și o porni îndată pe drumul Parisului. Iar Mousqueton și Fromont se așezară lîngă Bazin, veghindu-l cu o grijă vrednică de cele mai mari laude.

XIV

DUPĂ VICTORIE

Zorile începuseră a miji cînd Athos și Aramis ajunseră la Paris. În nădejdea că vor mai afla cîte ceva, se duseră de-a dreptul la casa din strada Lions-Saint-Paul. Bănuiala li se adeveri — Georges ajunsese de multă vreme și îi aștepta nerăbdător, închipuindu-și că vor veni de îndată ce vor fi fost la rege.

Grimaud fusese trezit și el, la porunca lui Georges.

Fără a-și desluși prea limpede starea sufletească, morocănosul majordom simțea o neliniște nelămurită și se întreba dacă nu cumva isprăvile mușchetarilor aveau să reînceapă. Firește, îi era îngăduit să încerce anume spaime cu privire la nemaipomenitele lor tărășenii, mai

ales acum cînd el, Grimaud, era pus în situația de a primi, în casa aceea liniștită și tăcută, ordine de la un tînăr zvînturatec.

Astfel că, pentru a fi gata la orice, se instală în cușca portarului și așteptă, resemnat, ca cineva să bată în poartă. Începuse chiar să moțăie, cînd auzi izbiturile ciocănelului vestitor. Sări și se duse să deschidă. Poarta, grea, scîrții din balamale, iar cavalerii intrară.

Contele își aținti privirile asupra lui Grimaud. Acesta îi înțelese tăcuta întrebare, căci cunoștea felul de a se purta al stăpînului, și răspunse arătînd spre geamul luminat.

— Este acasă ! îl lămuri Athos pe Aramis.

— Să mergem la el ! răspunse acesta.

Dar nu avură timp să ajungă la ușa scării. Georges, care auzise tropotul cailor, le venea întru întîmpinare.

— Ei bine ? îl întrebă contele.

— Este salvată ! răspunse tînărul cu nestăpînită bucurie în priviri.

Cei doi cavaleri sloboziră un oftat de ușurare.

— Să mergem la mine, spuse Athos.

Toți trei pătrunseră în încăperea cea mare care slujea de cameră de lucru, cunoscută de cititorii noștri, și a cărei ușă se și afla larg deschisă, prin grija lui Grimaud, bun cititor al gîndurilor stăpînului.

De cum rămaseră singuri, Athos și Aramis începură a-i pune lui Georges întrebări. Și iată ce aflară :

Cînd au sosit la casa de Sandoval, Georges și marchizul de Rios au găsit acolo pe contele d'Ablincourt, pe Inès, pe Gérard și pe cei doi nedespărțiți : d'Afrivol și de Bellevenue, pe care toată lumea îi cunoștea doar sub numele acestea de împrumut. Înțeleseră pe dată că se petrecuse un lucru de seamă. Aflînd cele întîmplate, adică venirea lui de Souvré, ajutorul lui Gérard și descoperirea de către acesta a locului în care ticălosul o zăvorîse pe Marie, ei se uniră, se înțelege, întru împlinirea planului ce le fu supus.

Totuși, Georges vru să plece neîntîrziat : cu mare greu putu fi oprit, spunîndu-i-se că mai bine era să aștepte noaptea.

— Dar, spuse el atunci, momentul mi se pare a fi cît se poate de potrivit. În clipa de față, căpetenia ticăloșilor a părăsit Parisul.

— Ce te face să crezi asta ? îl întrebă d'Ablincourt, deloc convins.

— Marchizul de Rios și cu mine l-am întîlnit, să tot fie de atunci o oră.

De Rios întări spusele cavalerului ; apoi, amîndoi istorisiră cele petrecute pe drumul Versailles-ului.

— Cerule ! izbucni Folavril. De ce nu l-ați spintecat ?...

— V-am spus doar că lașul a șters-o ! răspunse Georges. Oricum, eu spun că ar trebui să plecăm imediat, fără să mai pierdem nici o clipă !... Care îți este părerea, domnule marchiz ?

De Rios răspunse :

— Tot cam așa gîndesc și eu, dragul meu cavaler.

— Dar tocmiții acelui om hain trebuie să fi primit niște porunci ! arătă Gérard, care pînă atunci se păstrase tăcut.

— Pe coarnele dracilor ! Tot ce se poate ! își dădu Folavril cu părerea.

— Ba e chiar sigur ! întări Malvenu.

— Și de cum vom fi zăriți, urmă luntrașul, căci orice am face, tot am fi văzuți de departe, mercenarii vor executa ordinele care, fiți siguri, nu au alt țel decît uciderea întemnițatei.

Cu toții tresăriră.

— Și apoi, continuă Gérard, cine ne spune că fuga lor nu e pregătită ?... De îndată ce vor fi ucis copila, se vor sui într-o barcă, vor coborî fluviul, cu ajutorul a patru vîsle mînuite vîrtos !... Nu, nu, domnii mei... credeți-mă, mai sănătos ar fi să-i luăm pe nevestite, să-i ținem pe insuliță ca într-o menghine și să le împiedicăm orice mișcare.

Și de data aceasta judecata înțeleaptă a barcagiului birui, astfel că toată lumea se hotărî să aștepte.

Inès suferea cumplit din pricina răgazului dat ticăloșilor. Își vedea fiica întinzîndu-i brațele, implorînd-o să-i vină în ajutor. Îi auzea plînsetul, tînguielile, strigătele. Închipuirea înfierbîntată îi înfățișa lucrurile prin-

tr-o prismă înfricoșătoare. Și, ca și cum ar exista vreo legătură tainică între gîndurile noastre și ale celor ce ne sînt dragi, ea asista, îngrozită, la supliciul Mariei.

— O, Dumnezeule bun și drept, striga ea împreunîndu-și mîinile, ai grijă ca fetița mea să fie tare. Doar cîteva ore încă, pînă ce o vom scoate din ghearele lor !...

Nerăbdarea îi stăpînea pe toți. Folavril și Malvenu nu-și mai găseau locul. Nici Georges. Clipă de clipă ochii li se ațintcau asupra acelor ceasornicului ce păreau a nu se mai clinti. Și totuși, ele își vedeau de drum, dar nu după cum ar fi vrut-o nerăbdătorii noștri.

În sfîrșit, soarele se mistui în dunga zării ; ziua se topi încet în noapte. Clipa mult dorită se apropia. Fură luate ultimele măsuri.

Se hotărî ca Gérard să iasă primul, să se ducă la luntre, spre a o pregăti în liniște. După aceea, aveau să iasă din casă Folavril și Malvenu, după doar cîteva minute, urmați îndată de Georges, de marchiz, de conte și de Inès. Încă o jumătate de oră de așteptare și totul fu rînduit întocmai.

Orologiul bătu de opt ori cînd Gérard împinse luntrea în larg.

Știm cum au străbătut drumul și cum au apărut, pe nevestite, în „Casa Cardinalului".

Georges povesti totul, nu uită nici un amănunt, iar dacă i-am luat locul, am făcut-o doar pentru a pune în acțiune tot ce a istorisit el contelui de La Fère și cavalerului de Herblay.

Marie, care, după cum ne amintim, își pierduse cunoștința în timp ce se împotrivise o ultimă oară josnicelor porniri ale baronului, își veni repede în fire, sub caldele dezmierdări ale celor din jur. Cînd se redeschiseră, ochii ei se opriră rînd pe rînd asupra chipurilor dragi ; un surîs îi înflori pe buzele palide, iar glasul, încă tremurător, rosti cuvinte țîșnite din inimă.

— Bună mamă ! Sărmane tată !

Și, în timp ce contele și Inès o înăbușeau cu îmbrățișările, una din mîinile ei se întinse spre Folavril și Malvenu, care i-o luară și i-o acoperiră cu sărutări.

Dintr-odată, privirile i se opriră asupra trupului Teresinei, sprijinită de Georges și de marchizul de Rios. Își închipui că vor să o încătușeze.

— O ! strigă ea. Să nu-i faceți cumva vreun rău ! Sărmana femeie a vrut să mă apere !

— Nu vă temeți, domnișoară, o liniști de Rios, singurul în stare să vorbească.

Copleșit de fericire, dar prudent din experiență, René d'Ablincourt nu se simțea la largul său în casa aceea însingurată și atît de bine așezată spre a adăopsti loviturile mișelnice ; de aceea el fu cel dintîi care povățui retragerea.

Folavril se arătă a fi de aceeași părere, spunînd :

— Să nu mai zăbovim nici o clipă în cuibul ăsta de nemernici !

— Dar el !... El ! se întreba Malvenu care, cu privirea ochilor săi mici și rotunzi, scormonea prin unghere, el unde este ?

— Pe dracu ! tună uriașul, arătînd spre fereastră. A șters-o pesemne, fricosul !... Dealtfel, domnul cavaler ar putea să ne-o spună.

Dar Georges, îngrijorat pentru viața Teresinei, nu auzea ce se vorbea în jurul său. Îngenuncheat lîngă trupul ei, îi ștergea cu batista sîngele ce se scurgea din rana de la umăr. Simțea că îl îneacă plînsul. Ceilalți îl priveau fără să înțeleagă pricina durerii lui.

— Ce ți se întîmplă, cavalere ? întrebă cu glas duios contele.

Georges întoarse încet capul ; ochii îi înotau în lacrimi.

— Ce ai ? mai întrebă o dată d'Ablincourt.

— O, domnule conte ! putu în sfîrșit să dea glas durerii sale cavalerul. Să o salvăm !

— De femeia aceasta vorbești ?...

— Este mama mea !

Un freamăt străbătu rîndurile martorilor scenei. Ca oameni mult încercați, Folavril și Malvenu știau să lege rănile, cît de cît măcar. Astfel că se scuturară de moliciunea ce-i cuprinsese și se grăbiră să dea îngrijiri Teresinei. Nu le trebui mult timp ; rana fu strînsă, așa

încît să nu mai curgă sînge și toată lumea se simți în stare să părăsească maghernița.

Cei doi medici improvizați o luară cu grijă pe nebună, o duseră în luntrea unde Gérard îi aștepta cu un început de neliniște. Sprijinită de conte și de Inès, Marie luă și ea loc în barcă. În ce-i privește pe Folavril și pe Malvenu, declarară că vor să meargă pe jos, de-a lungul malului. Nu numai pentru că înțelegeau prea bine că luntrea nu-i putea duce pe toți, dar și fiindcă simțeau nevoia să facă puțină mișcare după atîtea grele emoții. Atît de vîrtos le fu însă mersul, că ajunseră odată cu ceilalți, putînd astfel să dea o mînă de ajutor la transportarea rănitei. Teresina nu-și venise încă în fire.

Ajunși acasă, o conduseră pe Marie în camera mamei sale. Contesa nu vru să-și părăsească fiica și se așeză la căpătîiul ei.

După ce fu transportată într-o cameră învecinată, Teresina fu încredințată unor femei care o dezbrăcară de zdrențe, o culcară încetișor și, la porunca Caritei, se așezară să vegheze lîngă ea.

După ce ascultară toate acestea, Athos și Aramis se întrebară din priviri. Același gînd îi frămînta : Teresina !... Soția prietenului lor d'Artagnan... Mama lui Georges !...

— Locul ei este aici, murmură după un răstimp contele.

— Bravo, Athos ! încuviință Aramis. Ca totdeauna, ai dreptate. Aici, va fi mereu lîngă fiul ei.

— Este urîtă rana ?

— Nu cred ! răspunse tînărul. Dar ne putem teme de orice. A suferit atît de mult !

— Și și-a pierdut mințile ?

— Din păcate, da ! răspunse Georges. Mi-am putut da limpede seama...

— Peste cîteva ore vom hotărî ! urmă Athos. Orice s-ar zice, evenimentele s-au desfășurat mai bine decît nădăjduiam. Scumpa copilă se află în sfîrșit la adăpost de uneltirile ticălosului aceluia de baron, care a și dat, dealtfel, bir cu fugiții !

— A dat bir cu fugiții ? se arătă Georges peste măsură de bucuros.

— După toate prepusurile. La Versailles nu a mai apărut...

— Dat marchizul de Rios și cu mine l-am întîlnit pe drum. M-am și încăierat cu el ; era chiar cît pe ce să-l dau gata, dar a fugit ca un laș.

Aramis se ridică.

— Iată, zise el, plimbîndu-se în lung și în lat prin încăpere. Iată deslușirea celor povestite de jupîn Planchet și de odrasla lui Mousqueton. Valetul care s-a așezat la masa lor se despărțise tocmai, nu mai încape îndoială, de baronul de Souvré.

Athos încuviință printr-un semn din cap.

— Un valet ! izbucni Georges. Văd urzeala !... Îmi explic acum de ce s-a vîrît în încăierare neghiobul acela, chiar în clipa în care îi țineam, cu spada, stăpînul la respect.

Și povesti duelul avut cu baronul.

Cînd isprăvi, Aramis spuse :

— Am aflat că omul acela este în serviciul marchizului de Marville. Îl cunoști cumva pe gentilomul acesta, Georges ?

— Am auzit vorbindu-se de el, trece drept un om pașnic.

— Este însurat ?

— Da. Iar marchiza pare să fie, după zvonurile care mi-au ajuns la ureche, tînără și frumoasă.

— Ia te uită, făcu Aramis. Lucrurile se lămuresc de la sine, cînd la mijloc este o femeie !

— Dacă așa stă treaba, grăi Athos, întunecîndu-se la chip, ocrotească Domnul pe contele d'Ablincourt, pe soția, pe fiica lui și chiar pe tine, copile drag. În timp ce-i vorbea astfel, îi strîngea mîna, aproape să i-o frîngă.

— Ce vrei să spui ? îl întrebă Georges.

— Vreau să spun, urmă fostul mușchetar, parcă tot mai posomorît, că aș prefera să lupt cu zece bărbați, cu douăzeci chiar, decît cu o asemenea creatură blestemată, mai degrabă a iadului decît a cerului.

— Prietene, interveni Aramis, părîndu-i-se că vede prin ochii amintirii chipul ispititor al acelei ticăloase milady — doar una a fost în stare să ne țină în șah... iar ea nu mai există. Dealtfel, urmă el, trecîndu-și

mîna peste frunte, ca pentru a alunga asemenea supărătoare gînduri — vom şti îndată despre ce anume este vorba.

— De la cine ? întrebă Georges.

— De la Planchet căruia i-am dat instrucţiuni.

De cîteva clipe Athos ardea de neastîmpăr să pună o întrebare, dar nu îndrăznea, din teama de a nu încerca o prea amară dezamăgire. Totuşi se hotărî :

— Mai are contele d'Ablincourt actul conspiraţiei asupra lui ? întrebă el, privindu-l pe Georges.

— Da ! Puţin a lipsit să nu treacă în miinile baronului.

— Bine ! încuviinţă Athos. Contele va putea pleca aşadar astăzi la Versailles.

— La Versailles ? izbucni tînărul.

— Regele vrea să-l vadă.

— Este pierdut !

— Dimpotrivă, cred că treburile merg cum nu se poate mai bine ! explică Aramis. Maiestatea sa a înfierat în public nevrednica purtare a vinovatului şi, pare-mi-se, ar avea dorinţa de a repune în drepturi un nevinovat. Iar dovada aceasta a trădării baronului Raoul de Souvré, pe care chiar d'Ablincourt i-o va înmîna, îi va grăbi reintrarea în favorurile regeşti. Şi acum, fiindcă puterile omeneşti au şi ele o margine, aş zice să ne odihnim cîteva ore, înainte de a merge la palatul de Sandoval.

— Aveţi dreptate, încuviinţă Athos, apăsînd pe un clopoţel.

Grimaud îşi făcu pe dată apariţia.

La un gest de-al stăpînului, posacul majordom făcu o plecăciune şi îl petrecu pe Aramis într-un dormitor elegant, unde fostul muşchetar se întinse aproape îmbrăcat pe un pat acoperit cu brocarturi. Georges se duse în camera lui, iar contele rămase în cabinetul său de lucru.

A doua zi, la ora zece, o caleaşcă se oprea în faţa casei de Sandoval. Peste cîteva minute, un valet vestea contelui şi contesei d'Ablincourt venirea contelui de La Fère, a cavalerului d'Artagnan şi a cavalerului de Herblay. Soţii d'Ablincourt alergară întru întîmpinarea noilor sosiţi. Folavril, în mijlocul salonului, făcu o plecăciune

adîncă şi plină de demnitate. Şi el simţise nevoia să se odihnească vreme de cîteva ceasuri, dar se întorsese repede în casa noilor săi prieteni. Se arăta însă îngrijorat fiindcă nu-l zărise pe Malvenu, nici cînd plecase de acasă, nici după aceea.

— O, izbucni d'Ablincourt strîngînd mîna fiecăruia dintre cei trei vizitatori, cît de fericiţi ne găsiţi acum !

Într-adevăr, chipul îi era străluminat de bucurie. Aceeaşi nemăsurată mulţumire se oglindea şi pe chipul Inèsei. Deşi paloarea îi era aceeaşi, tristeţea, aerul abătut, durerea vie ce i se citiseră pînă atunci pe faţă, deschis, se spulberaseră.

— Ce face scumpa noastră ? întrebă Athos.

— Se odihneşte, răspunse contesa. Somnul ei, la început agitat, a devenit lin acum.

— Prin urmare, dragă conte, astăzi vei putea pleca fără teamă de acasă, îşi dădu cu părerea fostul căpitan de muşchetari, ajungînd astfel la cele ce vroia să-i spună lui d'Ablincourt.

— Să plec ? se miră René. Nu te înţeleg.

— Da, va trebui, pentru scurtă vreme, ce-i drept, să te desparţi de fiinţele dragi.

— Ca să merg unde ?

— La Versailles. O vrea regele !

— René ! strigă Inès, dintr-odată îngrozită, auzind vestea. Nu te duce, René !

Dar Athos rosti doar atît, pentru contesă :

— Este în joc cuvîntul meu de onoare, doamnă !

— Şi al meu ! întări Aramis. Dealtfel nici nu cred că avem vreun temei să fim neliniştiţi. Vrînd să vadă actul conspirativ al baronului de Souvré, regele doreşte ca însuşi contele să i-l înmîneze.

Apoi, cunoscînd zgîrcenia la vorbă a prietenului său, cavalerul de Herblay începu să povestească de-a fir a păr toate cele întîmplate după baletul de la palat.

Istorisirea păru să aducă oarecare linişte contesei.

— Fie ! încuviinţă ea. Regele porunceşte, iar datoria noastră este să ne supunem... Dar cine te va însoţi, René ?

— Eu ! sări Georges. Dacă domnul conte este de aceeaşi părere.

Drept răspuns, René îi întinse mîna.

— Înainte de a pleca, urmă tînărul cu glas tremurat, aș putea oare...

— Să le revezi ? încheie Inès, cu dulce zîmbet care dezvăluia cîtă plăcere îi pricinuia întrebarea. Cînd fiica mea se va deștepta, te voi duce la ea.

În cele două cuvinte, „fiica mea !“, contesa își pusese tot sufletul. Se simțea după tulburarea cu care le rostise.

— Și... mama ? își întregi cavalerul întrebarea.

— Nimic nu-ți stă în cale... O poți îmbrățișa.

Ea se pregătea tocmai să sune, cînd Folavril își dădu cu prepusul :

— Nu uitați, doamnă contesă, rosti el cu glasul acela bubuitor pe care i-l cunoaștem, îndoindu-și spinarea într-o plecăciune cuviincioasă, nu uitați că aici avem bolnavi și că cel mai mic zgomot le-ar putea face rău... așadar, aș dori să-l însoțesc pe domnul cavaler.

— Mereu devotat, domnule d'Avrifol, murmură fiica ducelui Hernan.

— Nu-i vorba de devotament, doamnă contesă, îngăimă fosta cătană. Dar este... este...

Și pentru că nu găsi cuvîntul, deschise încetișor ușa, trecînd înaintea lui d'Artagnan, fără să mai scoată o vorbă.

...Vom pătrunde odată cu ei în camera ocupată de Teresina, în timp ce domnul și doamna d'Ablincourt, Athos și Aramis, absorbiți cu totul de evenimente care se petrecuseră, discutau laturile mai importante ale acestora.

Întrucît Folavril ajutase la transportarea Teresinei, cunoștea drumul spre camera în care, acum, ea se odihnea. Ajuns în fața ușii, bătu ușor :

— Intră ! îl pofti cineva de dincolo de ușă.

Folavril făcu întocmai și, urmat de Georges, înaintă cu cîțiva pași. Deodată se opri în fața tabloului ce i se înfățișa văzului.

— Un chirurg ? murmură cît putu de încet la urechea cavalerului, arătînd spre un bărbat scund aplecat peste pat.

Carita îi făcu semn să tacă, ducîndu-și un deget la buze.

— I-o fi mai rău ? întrebă Georges, pradă unei vii neliniști.

— Nu ! liniștiți-vă, răspunse femeia, dar bolnava este încă tare slăbită.

— Ce spune omul de meserie ? întrebă Folavril arătînd spre omul acela care sta sprijinit de pat, fără să i se poată vedea chipul.

— Omul de meserie ? se miră Carita. Vorbiți poate de medic... Nu a venit încă.

— Cum nu a venit ? Dar domnul de colo... cine este ?

Negresa păru stînjenită ; își întoarse privirile.

Răspunsul acesta mut și de neînțeles pentru uriașul nostru avu darul să-l înfurie aproape ; din fericire, un glas pițigăiat îi atrase atenția, scoțînd-o pe Carita din încurcătură.

— Asta-i ! zicea glasul acela. Acum, liniște și răspund de vindecarea rănii.

— Malvenu ! se arătă Folavril uluit.

— Marchizul de Bellevenue, rogu-vă ! îl corectă omulețul, întorcîndu-se și salutîndu-l pe Georges.

— Cum, tu ești ?

— Eu însumi, ilustre amice ; restul nopții mi l-am petrecut aici și sînt mulțumit, răspunse Malvenu aruncînd o drăgăstoasă căutătură spre Carita.

Aceasta își plecă privirile, iar obrajii i se închiseră parcă la culoare, ceea ce pentru un om din rasa ei înseamnă a roși.

Georges se apropiase de pat și o privea pe Teresina, ai cărei ochi mari și deschiși îl aținteau cu stăruință.

— El !... El !... o auzi Georges murmurînd după cîteva clipe.

Apoi, ca și cum ușorul efort pe care îl făcuse ar fi fost de-ajuns pentru a o stoarce de puteri, sărmana smintită închise din nou ochii.

— Vai mie ! gemu tînărul, dîndu-se speriat înapoi. M-a văzut și asta i-a făcut rău !

— Nicidecum, nicidecum ! îl liniști Malvenu, trecînd iarăși lîngă patul bolnavei ; este doar un ușor leșin,

pricinuit de prea marea pierdere de sînge ! Vezi dumneata, domnule cavaler, sîngele circulă între vasele gelatinoase care se încrucişează, se întîlnesc, se împletesc în tot trupul şi poartă numele de vene, artere, nervi, muşchi şi aponevroze... Principalele virtuţi ale venelor sînt rezistenţa, elasticitatea, contractilitatea şi sensibilitatea... Da, da, ai înţeles bine : sensibilitatea ! Dar, cînd nu mai sînt bine alimentate de globulele care acţionează în principal...

Se opri, văzînd că Georges nu-i mai da ascultare. Aplecat la rîndu-i deasupra patului, tînărul îşi apăsa uşor buzele pe fruntea mamei sale.

— Să mă ia dracu ! îngăimă Folavril, deschizînd ochi mari şi neputîndu-şi crede urechilor. Cine te-a învăţat toate astea, micuţule ?

— Dragostea, răspunse nestingherit bărbatul cel scund, strecurînd negresei o privire şăgalnică.

Asemenea răspuns spori însă şi mai mult uluirea prietenului.

Georges se ridicase.

— Vă mulţumesc, domnilor, zise el celor doi prieteni ; chiar de aş fi destul de nerecunoscător spre a da uitării dovezile de prietenie şi devotament pe care mi le-aţi dat de două zile încoace, mi-ar fi cu neputinţă să nu ţin minte tot ce aţi făcut pentru mama... Încă o dată, mulţumesc !... Pare-mi-se că v-am mai întîlnit cîndva, e mult de atunci ! Dar nu-i timpul acum să ne întrebăm amintirile...

Cei doi foşti căpitani ai aventurii tresăriră şi simţiră că pălesc. Groaza le fu scurtă însă, căci Georges ieşi, făcîndu-i semn lui Folavril să-l urmeze, în timp ce Malvenu, negăsind nimic să-i răspundă, se pierdea în plecăciuni.

Cînd tînărul cavaler intră în salon, Inès îl luă de mînă, deschise o uşă şi îl duse în odaia în care se odihnea Lilias, cunoscută de toţi sub numele de Marie. Cînd îl zări, privirea fetei se învioră, obrazul îi înflori... Îi întinse mîna şi îi zîmbi. Vru să vorbească, buzele i se întredeschiseră, dar contesa, grijulie, o opri :

— Te rog, scumpa mea, nu vorbi !

— Are dreptate mama, domnişoară, încuviinţă Georges, apăsîndu-şi uşor buzele pe mîna albă a fetei. Nu te obosi... întăreşte-te cît mai grabnic... Vom avea, atunci, multe a ne spune. Nu-i aşa, doamnă ? adăugă el, privind spre contesă.

Aceasta surîse şi răspunse doar atît :

— Da !

XV

PLANURI MÎRŞAVE

De îndată ce luntrea cu prietenii noştri se depărtă de „Casa Cardinalului“, de îndată ce zgomotul paşilor lui Folavril şi Malvenu se stinse în depărtări, se produse o mişcare în partea de sus a scării, dincolo de uşa sfărîmată a încăperii în care avusese loc ultima şi neizbutita încercare a baronului de a săvîrşi o mişelie. S-ar fi zis — lucru ciudat — că trupul lui Laurent se frămînta, chinuindu-se să urce ultimele trepte, spre a ieşi din poziţia care îi pricinuia dureri şi în care rămăsese cîtă vreme ţinuse lupta. Chiar aşa era ! Tîrîtoarele au viaţă mai nepieritoare decît şi-ar închipui oamenii de ispravă, iar dacă degetele crispate ale Teresinei opriseră pentru o clipă răsuflarea netrebnicului de Laurent, tot acestei fericite întîmplări îi datora el faptul că mai putea deschide ochii. Într-adevăr, este limpede că trupul i-ar fi fost străpuns de sabia lui Folavril sau de spada cu două tăişuri a lui Malvenu, dacă aceştia ar fi bănuit că lăsau în urmă altceva decît un cadavru.

După ce îşi mai trase puţin sufletul, Laurent se tîrî încet spre uşa lîngă care vroise, mai înainte, să stea

la pîndă. Întîi bîjbîi, apoi ochii i se obișnuiră cu întunericul și începură a desluși cu mai multă limpezime. Era încredințat că de nu va găsi mai mulți morți, peste unul tot va da și anume peste stăpîn. Dar nu se întîmplă astfel. Fereastra deschisă prin care se prefirau razele lunii îi dădu pe dată de știre că baronul o ștersese.

„Dacă așa stau lucrurile, gîndi el, și dacă știe înota, înseamnă că ne vom mai vedea ! Dar cu nebuna ce-or fi făcut ? La naiba ! S-or fi răzbunat pe ea, azvîrlind-o în Sena. Toate astea se vor plăti ! adăugă el, amenințînd cu pumnul în gol. Dar acum să ieșim de aici !"

Se ridică în picioare, nu fără oarecare anevoință, și coborî scara. Odată ajuns în sala de jos, se îndreptă spre ușa scoasă din țîțîni, privi în jur cu băgare de seamă și abia după ce se încredință că o liniște deplină domnea în împrejurimi, se hotărî să iasă.

— O, la dracu, făcu el deodată, doar am aici țoale de schimb ! Și nu numai că țin la ele, dar cred că ar fi primejdios să le las afară. Numai asta și m-ar putea da de gol, dacă vreunui curios de la poliție i-ar veni cheful să cotrobăie prin cocioaba asta.

Strînse așadar o cămașă, un surtuc și un pantalon, le făcu legătură și se hotărî să părăsească locul.

Ajuns pe mal, își scoase pantalonii, rămase gol pînă la brîu, intră în apă, făcu cîțiva pași prin mocirlă și ieși ; apoi, scuturîndu-se ca un dulău care a făcut baie, își potrivi hainele pe trup și începu să alerge, coborînd de-a lungul fluviului. Peste cîteva minute se opri gîfîind ; își mai trase puțin sufletul, urmîndu-și după aceea calea mai domol și ajunse pe o bucată de pămînt de forma unui semicerc. Într-un golf mic, bine legată de un țăruș, pitită în ierburile înalte, se afla o luntrișoară cu toate cele trebuitoare.

„Rezerva mea ! își spuse, rînjind, derbedeul. E bine să fii prevăzător..."

Vîslind vîrtos, se îndreptă spre malul celălalt, unde trase luntrea pe mîl, ca să nu mai stea în apă și o luă, cu pas sănătos, spre Paris.

Dar iată că în timp ce tocmai trecea prin fața sinistrei cocioabe din care plecase, ochii îi rătăciră o clipă peste pînza apei. Un clipocit ușor îi atrase luarea aminte și îl

făcu să tresară. Se opri și așteptă. O dîră, ce abia se vedea, își croia drum prin apă. Făcu cîțiva pași ; apoi, urmărind firul dîrei pînă la capăt, desluși ceva negru, ca o minge... mai degrabă ca un cap care înainta încet și se apropia de el.

— Dumneavoastră sînteți, domnule baron ? întrebă el cu glas cît mai șoptit.

— Da ! i se răspunse.

— La naiba ! Iată, aș zice eu, o faptă a Providenței.

— A Providenței ! Prostii ! Scoate-ți vorba asta din minte și întinde-mi mîna.

— Poftim, domnule !

— Era și timpul ! spuse baronul, oftînd din greu. Puterile mi se sfîrșeau.

— Dar în ce hal sînteți ! observă valetul, privindu-l de-aproape.

— Tremur ca varga ! răspunse nemernicul, clănțănind zdravăn din dinți. O, pramatiile !...

— Ia puneți-vă astea pe dumneavoastră, domnule baron. Am aici niște țoale care poate că nu o să vă vină foarte bine, dar care fără doar și poate că o să vă încălzească puțin.

— Cum, te-ai gîndit...

— La dumneavoastră ? Firește... nu-i de datoria mea să vă slujesc ?

Nădăjduind într-o recompensă, valetul trăsese iute minciuna.

— Strașnică treabă ! se arătă de Souvré mulțumit. Ajută-mă, băiete !

În mai puțin de cîteva minute, baronul își scoase hainele ude și se îmbrăcă cu livreaua lui Laurent.

— Dar tu ? întrebă de Souvré, mișcat de ultima dovadă de devotament a servitorului său.

— O să mă îmbrac cu ale dumneavoastră, prea vrednice stăpîn.

— Dar sînt ude...

— Ce-are a face, o să se usuce pe mine în timp ce merg. Important este să vă simțiți bine.

— S-a făcut, reluă baronul, după ce se schimbă. Acum du-mă la poarta Saint-Honoré.

— Trebuie să mergem cu pas întins ?

— Cel mai tîrziu la zece să fiu acolo !

— Deci nu avem timp de pierdut ! răspunse Laurent, trecîndu-şi pe braţ cămaşa, haina şi pantalonii stăpînului.

Şi porniră la drum, tăind-o de-a dreptul pe cîmp. După cîtva timp, baronul avu din nou poftă de vorbă, astfel că întrebă, cu glas scăzut însă :

— Ce s-a mai întîmplat după plecarea mea ?...

— Grăbită ! făcu Laurent, vorbind şi el tot încet.

— Sînt de aceeaşi părere ! Iar scăparea i-o datorez nebunei.

— Aş !

— Ba da, ea m-a împins în hău, în clipa în care tocmai trăsesem în cavalerul ăla blestemat.

— Va să zică dumneavoastră aţi tras împuşcătura aceea !... Ei bine, domnule baron, zadarnică pagubă, căci potrivnicul nu a fost atins !

— S-a zis deci ! Îmi scapă ! mîrîi de Souvré. Dar tu cum de le-ai scăpat printre degete ? Parcă te-am auzit strigînd după ajutor ?

— Ce-i drept, aşa a fost !... Dar vedeţi, norocul... Nebuna ne-a fost înger păzitor amîndurora. M-a strîns de gît... foarte rău... şi am căzut.

— Şi atunci ?

— Atunci, crezîndu-mă mort, ceilalţi au trecut peste mine, fără să se mai uite, plini de cuviinţă...

— Şi ai văzut...

— Aproape totul.

— Au plecat, nu-i aşa ?

— Vă închipuiţi doar că nu veniseră acolo ca să se instaleze... Dar cine ne-o fi trădat ?

— Ei, făcu de Souvré, luntraşul.

— Gérard ?

— Fireşte ! Aş fi putut bănui treaba asta, dar m-am lăsat păcălit ca un copil !

— Mergea straşnic maşinăria noastră, nu se putu stăpîni Laurent.

— Şi cînd te gîndeşti că acum nu mai am nici o putere !

— Aş ! Păi ce, aţi murit ?

— Nu, dar sînt silit să-mi pierd urma. Poate că este chiar prea tîrziu. Soldaţi din garda regelui mă şi caută, cred.

— Pe toţi dracii din iad ! înjură Laurent, privind groaznic de cruciş cu amîndoi ochii. Este mai grav decît mi-am închipuit ! Ei bine, şi atunci eu ce fac ? îşi dezvălui el egoismul, foarte firesc de altfel într-o fiinţă atît de mîrşavă.

— Tu ?... Ascultă şi bagă bine la cap ce-ţi spun acum.

— Zadarnică recomandare, prea vrednice stăpîn. Vorbiţi !

— Poate că totul nu este încă pierdut.

— Aşa vreau să cred şi eu, ce naiba !... Cînd e vorba de un gentilom cu harurile dumneavoastră...

De Souvré îi curmă vorba, adăugînd :

— Asta va depinde, în mare măsură, de tine. Eşti deştept, priceput, ai o fire mlădioasă...

— Treceţi peste laude, i-o curmă şi el. Ştim şi unul şi altul cîte parale facem. Aşa că ajungeţi la ceea ce vreţi să spuneţi, stăpîne !

— Te duci la Versailles.

— Bine !

— Ajuns acolo, faci în aşa fel încît să te găseşti în drumul marchizei de Marville, fără să se bage de seamă însă treaba asta. O cunoşti ?

— Am această cinste... Pe urmă ?

— Vei rosti numele meu.

— De Souvré ?

— Nu. Raoul !

— Spuneţi mai departe.

— O să-ţi dea o întîlnire, ca să vadă ce-i spui.

— Şi ce trebuie să-i spun frumoasei marchize ?

— Că am plecat din Paris, urmîndu-i sfatul, şi că m-am refugiat la Amsterdam.

— Dar dacă frumoasa Clotilde se fereşte de mine ?

— Auzi, Clotilde ! Nu cumva ţi-ai pierdut buna cuviinţă, caraghiosule !

— Rog încă o dată pe senioria voastră să nu se mai înjosească jignindu-l pe cel mai umil dintre imitatorii săi. Pe mititica de azi-noapte v-am lăsat-o doar... Dar

să nu mai vorbim despre asta... pare-se că nu vă prea place.

— De fapt, murmură cinicul gentilom, ești un șnapan isteț, așa că te iert. Dar să ne întoarcem la treburile noastre... Dacă doamna de Marville se teme cumva de tine, îi arăți asta...

Și baronul își scoase din deget un inel și i-l dădu lui Laurent.

— Frumoasă bijuterie ! se minună acesta, cu ton de cunoscător.

— Să nu te lași cumva jefuit.

— O, nu aveți teamă... Asemenea talisman !

— Atunci, continuă baronul, ea îți va da instrucțiuni.

— Care o să vă privească ?

— Fără îndoială...

— Ei bine... dar... toate astea mi se par întru totul cu putință ! făcu Laurent, care de pe acum cîntărea foloasele ce avea să tragă... Numai că...

— Numai că ?...

— Fără dumneavoastră, după ce veți fi plecat, o să mă prăbușesc din nou în mizerie.

— Ține aici, ca să ai răbdare, zise de Souvré, dîndu-i o pungă rotunjoară.

Laurent o înșfăcă.

— Trebuie să-mi caut altă slujbă ? întrebă el cu viclenie.

— Vezi-ți de treabă ! Rămîi al meu !

„Al dumneavoastră mai mult, și al doamnei marchize mai puțin ?" își spuse în sinea lui poncișul.

Apoi cu glas tare :

— În cazul acesta, domnul baron se poate bizui pe mine.

De Souvré își zicea :

„Clotilde mă va ajuta !... Da, da !... Mi-a spus și răsspus : «în orice situație te-ai afla, cere-mi sprijinul. Viața mea toată îți va aparține !» Viața ei toată."

Deodată, o lumină i se aprinse în priviri. Gîndul care îl fulgerase pe neașteptate îl făcu să tresară. Totuși se întări și spuse :

— Laurent ?

— Domnul baron ?

— Dacă... Clotilde este liberă ?

— Cum ? întrebă valetul, oprindu-se locului.

— Ia gîndește-te la asta !

— Mai rămîne de văzut !

Apoi, puțin înveselit, adăugă :

— Cînd vei putea sta de vorbă cu ea nestingherit și sînt sigur că te vei pricepe să prilejuiești o asemenea situație — zugrăvește-i iubirea mea în culorile cele mai aprinse... întrece chiar măsura și îi poți chiar spune că, de-ar fi nevoie, mi-aș da viața pentru ea ! În sfîrșit împopoțonează-ți discursul cu...

— Cu toate florile de la Saint-Jean și cu gesturile cele mai potrivite, încheie Laurent, schițînd un pas de dans. Voi avea grijă, domnule baron !... Voi face cum va fi mai bine, întru propășirea amîndurora.

— E în ordine. Văd că m-ai înțeles !... Cu ajutoare ca tine și Clotilde viitorul nu mă mai înspăimîntă !

Apoi, întorcînd capul și întinzînd brațul spre insula Saint-Louis, nevrednicul gentilom adăugă scrîșnind :

— Nu s-a sfîrșit încă totul. O să mă mai vezi, conte d'Ablincourt ! Iar voi toți care m-ați biruit, luați seama ! Îmi voi împlini răzbunarea și vă voi face să vărsați lacrimi de sînge !

Cei doi își urmară drumul ; curînd ajunseră la locul de întîlnire, adică dincolo de poarta Saint-Honoré. Mai străbătură cam o sută de pași, după care o cotiră la dreapta spre un pîlc de copaci ce se zăreau cam la zece metri. Apropiindu-se, desluşiră nechezatul unui cal.

Baronul strigă :

— Bénard !

O umbră se desprinse de lîngă trunchiul unui copac, iar un glas răspunse :

— Sînt aici, domnule baron !

Peste o secundă, cei trei bărbați erau împreună.

— Plecăm, Bénard ! făcu de Souvré.

— Presimțeam, răspunse cel chemat.

— Ești gata să mă însoțești ?

— Vă mai îndoiți ?

— Bine !... Dar sipetul ?...

— Este aici, legat zdravăn de oblînc.

— Foarte bine !

— Iertaţi-mă dacă vă întreb, domnule baron, urmă scutierul Bénard, privind cu uimire hainele stăpînului său, de ce sînteţi... îmbrăcat astfel ?

— Deocamdată. La primul popas voi schimba ţoalele astea cu nişte haine mai ca lumea.

Şi întorcîndu-se spre Laurent, care privea şi asculta fără să scoată o vorbă, de Souvré adăugă :

— Fii cu băgare de seamă şi aminteşte-ţi de toate.

Apoi, cu glas şoptit, la ureche :

— În ce o priveşte pe Clotilde, nu care cumva să-mi iei locul... ar fi cam primejdios.

— Fiţi pe pace, domnule baron, răspunse valetul. Am eu temeiurile mele care mă îndeamnă să nu vă uit sfaturile !

Iar după ce îi văzu în şa, şi pe el, şi pe scutier :

— Călătorie bună şi noroc ! strigă el în clipa în care cei doi călăreţi zvîcniră din loc, stîrnind vîrtejuri de colb.

XVI

DOMNUL DE MARVILLE

La cîteva ceasuri după fuga mai sus povestită, în iatacul regesc, Ludovic al XIV-lea, încă sub impresia evenimentelor petrecute în ajun, stătea de vorbă cu gentilomii primiţi la ceremonialul deşteptării de dimineaţă, iar aceştia, nemaiavînd a se teme de nimic, înfierau în voie pe instigatorul neizbutitei conspiraţii, numit „recrutorul nemulţumţilor“, titlu cu care chiar baronul se împăunase, după cum bine ne amintim.

— Cine dintre voi, întrebă maiestatea sa, ne poate spune ceva despre amestecul în toată istoria asta a unui anume gentilom despre care ni se vorbeşte ?

— Eu, sire ! răspunse unul dintre seniori, ieşindu-i în faţă.

— A, ia te uită ! Domnul de Rigny... Făcea parte, prin urmare, din rîndurile „nemulţumiţilor“ ?

— O, nu, sire ! Mă aflam la serbarea oferită de preşedintele Lambert de Thorigny, nimic altceva.

— Ei bine, domnule, spune-ne ce ştii.

— Cel despre care vorbeşte maiestatea voastră, începu contele de Rigny, minios pe uneltirile baronului, şi-a dus mîna la sabie şi s-a năpustit asupră-i.

— A urmat, fireşte, un duel ?

— Simulat, sire. Cîţiva dintre cei de faţă, încredinţaţi de onorabilitatea domnului de Souvré, i se alăturară. Zece spade îşi jucară sclipătul în faţa celui care îl provocase pe baron şi care îi ţinu piept vitejeşte. În clipa aceea cavalerul d'Artagnan îi sări în ajutor. Era mai mult decît trebuia, căci spada cavalerului preţuieşte cît zece ; apoi alţi doi gentilomi făcură la fel.

— Care le este numele ? întrebă regele.

— Domnul de Pontalès şi prea credinciosul maiestăţii voastre supus, răspunse el plecîndu-se.

— Foarte bine, domnule. Şi pe urmă ?

— Patru bărbaţi luptau împotriva unui număr mult mai mare, urmă povestitorul. Potrivnicul baronului îl încolţise atît de tare, încît l-ar fi ucis, dacă acesta nu ar fi scăpat printr-o fugă ruşinoasă !

— Da ! Da ! murmură regele. Chiar aşa mi s-a şi spus.

Apoi mai întrebă :

— Va să zică gentilomul căruia nimeni nu i-a rostit numele era de partea noastră ?

— De partea voastră, sire. Iar ducesa de Sandoval, căreia îi mulţumim pentru că a zădărnicit complotul, i se alătură spre a învinui pe baron.

— Prin urmare ducesa de Sandoval este cea care s-a arătat atît de devotată !

— Chiar ea, sire ! Protestînd energic, a veştejit cu tărie purtarea baronului !

— Îţi mulţumesc, domnule de Rigny ! Acum ştim tot ceea ce trebuie să ştim. Domnilor, mai adăugă el, sînteţi invitaţi la cină.

— În ce mă priveşte, am prevăzut această onoare, sire, observă cu aer şiret ducele de Choiseul, arătînd o tipsie de argint pe care se putea vedea un şervet cu armele Franţei.

La mesele maiestăţii sale şervetul era prezentat de personaje înalte, iar cel ce avea fericirea de a-l oferi însemna că ajunsese pe una dintre cele mai înalte trepte ale favorurilor.

— Astăzi eşti scutit de treaba aceasta, spuse regele.

— Sire ! bîigui domnul de Choiseul, oare cu ce am greşit ?

— O, cu nimic, dragă duce ! Şi, ca să ţi-o dovedesc, mîine la deşteptare o să-mi dai cămaşa.

Era o altă mare cinste pe care cei mai de vază nobili şi-o disputau, căci totul în jurul tronului pe care se aşeza acest mare rege al fastului feeric, Ludovic al XIV-lea, era o comedie. Grotescă devenea comedia aceasta mai ales cînd eticheta silea pe regină să primească aceleaşi servicii, întrucîtva intime, din mîinile demnitarilor de sex tare.

Ducele făcu o plecăciune şi înmînă preţiosul şervet unui şambelan care veni să anunţe :

— Maiestatea voastră este servită !

— Urmaţi-mă, făcu Ludovic al XIV-lea, cu aer maiestuos.

Ajunşi în sala în care se afla pregătită regeasca masă, curtenii al căror număr sporise, nu glumă, se rînduiră cu umilinţă în faţa marelui monarh.

— Domnul conte d'Ablincourt şi cavalerul d'Artagnan ! vesti un uşier.

Ludovic al XIV-lea schiţă din cap un semn uşor ; uşierul se înclină şi-i lăsă pe cei doi gentilomi să intre. Linişte coborî grea.

Ochii tuturor se aţintiră asupra noilor sosiţi. Unul, mai cu seamă, le atrăgea privirile. Contele d'Ablincourt ! Cine era gentilomul acesta ? De unde răsărise ? Cîţiva curteni mai vîrstnici îşi aminteau oarecum de numele acesta, rostit cîndva... dar unde ?

— Poftiţi, domnilor ! spuse regele, adresîndu-se mai ales contelui.

— Sire, răspunse acesta cu glas mişcat, iertaţi-mă că am încălcat porunca ce mă pedepsea cu surghiunul... Orice hotărîre aţi lua, sînt gata să mă supun ! Dar jur pe memoria tatălui meu, pe cinstea mea de gentilom şi pe credinţa în Dumnezeu, care mă aude, că v-am fost totdeauna un supus credincios !

— Ridică-te, domnule ! rosti regele şi dă-mi pergamentul acela.

— Iată-l, sire !

Ludovic al XIV-lea îl despături şi, după ce îl citi în grabă, spuse, fremătînd de mînie :

— Ascultaţi, domnilor, ascultaţi !

Şi grăi cu glas tare :

„Noi, gentilomi devotaţi alteţei sale regale, ducele Filip de Orléans, jurăm, pe izbăvirea noastră veşnică, precum că vom lucra pentru prăbuşirea lui Ludovic al XIV-lea şi vă vom urca pe tronul Franţei pe căpetenia cauzei de noi îmbrăţişate şi pentru care ne vom pune oricînd în joc şi spada, şi viaţa !"

Un murmur de revoltă străbătu adunarea.

Regele urmă :

— Cînd complotul acesta ne-a fost dezvăluit, declarăm aici că am discutat cu domnul duce de Orléans ; am dobîndit încredinţarea că fără de ştirea domniei sale, gentilomii aceia s-au servit de numele său, spre a pune la cale mîrşăvia. Doar cel ce semnează este aşadar în cauză. Dacă mai sînt şi alţi vinovaţi, nu vrem a-i căuta. Aşadar, domnilor, un om a fost într-atît de mişel, încît a vrut să atenteze la autoritatea regească ! Cutezătorul acesta, laşul şi trădătorul este baronul de Souvré. Numele lui stă sub rîndurile de faţă. Îl declarăm scos din rîndul nobilimii şi îl deferim tribunalului pair-ilor, în faţa căruia va trebui să răspundă pentru crimă de lesmajestate ! De data aceasta, adăugă regele, avem o dovadă şi nu mai putem păcătui, căci justiţia noastră, oricît de dreaptă ar fi ea, nu este mai puţin supusă unor greşeli pe care le deplîngem, cînd ne sînt arătate.

Apoi, întorcîndu-se spre René d'Ablincourt, continuă :

— Conte d'Ablincourt, dacă, în urma unor rapoarte mincinoase ale unor consilieri asupra cărora nu mai putem avea astăzi nici o putere, dizgrația mea te-a lovit, sînt fericit că iți pot oferi binemeritata reparație.

— O, sire ! exclamă René. Cîtă generozitate !... Sîngele meu... Viața toată vă aparține !

— Știu, domnule ! Și îmi pare nespus de rău că nu mi-am dat seama mai devreme.

Făcu apoi un semn șambelanului, care îi înmînă contelui faimosul șervet, iar contele se grăbi să-l ofere regelui.

Cu favorul acesta, audiența se încheie : René și Georges se întoarseră pe dată la Paris.

Fără de margini fu bucuria Inès-ei cînd află cît de neașteptate fuseseră roadele întrevederii. De acum, contele nu trebuia să se mai ascundă ; căsătoria sa cu fiica Bogatului-Duce, celebrată în taină în mica bisericuță San-Benito din Madrid, putea fi în sfîrșit proclamată, iar copila lor mult iubită avea să se poată arăta în lume alături de ei !

E lesne de înțeles că evenimentul făcu mare vîlvă la curte. Nu se vorbea decît despre reintrarea în grațiile regești a contelui d'Ablincourt și despre căderea baronului de Souvré.

Cei care știau mai multe răspîndiseră și vestea că ducesa Inès de Sandoval y Palomas, această spaniolă bogată, a cărei frumusețe ispitise atîția seniori, nu era alta decît soția proscrisului reintrat în grațiile monarhului.

Clotilde de Marville, dată uitării, se refugiase în apartamentul ei, pradă unei furii greu de înfrînat. Nu dădea nimănui voie să intre, nici măcar soțului. Uimit de asemenea purtare, marchizul sfîrși prin a băga de seamă că ceva se petrecea în jurul lui. Se cam șoptea în preajma sa, se rîdea pe înfundate, iar cînd cineva se hotăra să-i vorbească, o făcea cu un soi de milă, în care batjocura subțire își croia nestingherită loc.

Asemenea situație ar fi scos din fire și un sfînt ; dar marchizul de Marville nu trecuse încă în rîndul sfinților. Era bătrîn, am spus ; de vină că femeile frumoase îl ocoleau era nu atît vîrsta, cît înfățișarea-i neplăcută. Căci era urît sărmanul om ! Nu chiar ca domnul de Roquelaure, al cărui portret se păstrează în anale, destul însă pentru ca acest lucru să fie lesne văzut. De statură sub mijlocie, dar de o rotunjime ce întrece orice măsură îngăduită, trupul îi semăna cu o minge înfiptă pe două picioare scurte și firave, ușor de asemuit cu niște araci. O perucă blondă, ale cărei bucle se revărsau pe umerii săi largi, încadra o față ca luna, în care puteai desluși un nas borcănat, strașnic de bine îngemănat cu o gură foarte mare, tivită de buze groase ce dezveleau dinți răriți, galbeni.

După cum se vede, domnul de Marville avea multe asemănări cu scundul Malvenu, deși acesta nici nu era de vîrsta lui, nici nu era chiar atît de diform. Doar ochii marchizului mai aduceau o lumină în chipul acela grotesc ; erau albaștri, mari, aveau tăietură frumoasă și totdeauna vioi. Într-un cuvînt, ochi scăpărători de istețime cum se zicea pe atunci. Cel mai adesea exprimau o bunătate nemărginită, iar emoțiile cele mai mărunte își aflau în ei o credincioasă oglindire. Pe bună dreptate, lumea se întreba cum de o femeie tînără și frumoasă, cum era marchiza, putuse să-și lege viața de un asemenea bărbat. Dar la o astfel de întrebare, binecunoscătorii a toate ar fi putut răspunde că domnișoara Clotilde du Tramblay — căreia natura îi dăruise, drept tribut la venirea ei pe lume, gingășie, spirit și frumusețe — era săracă. Orfană, ea fusese crescută de o rudă bătrînă, mult virtuoasă, dar din ale cărei haruri făptura cea tînără nu avusese a trage decît palide foloase. Oricum, fata cea sărăcuță aștepta în umbra cenușie, îndurînd anevoie povara unei ursite vitrege ; aștepta uitată, neștiută, ca un făt-frumos să vină să o răpească. Dar iată că în lipsa acestuia, se îndrăgosti nebunește de ea un gentilom, un jalnic cavaler, care îndrăzni să-i ceară mîna în schimbul titlului și al uriașei sale avuții.

Oare trebuie să mai adăugăm că, în ciuda silei ce i-o inspira admiratorul, tînăra Clotilde du Tramblay nu șovăi nici o clipă, devenind curînd doamna marchiză de Marville ? Marchizul nu se legănă în vise. I se părea și lui o nerozie să-și închipuie că ar putea fi iubit. În lipsă de dragoste, el nădăjdui în recunoștință, socotind că prin aceasta se va afla la adăpost de orice neplăcute întîm-

plări conjugale. Neavînd urmași, făcuse un testament în favoarea soției sale.

Lucrurile se înfățișau astfel de vreo doi ani, fără ca purtarea marchizei să fi dat naștere nici celor mai neînsemnate clevetiri, cînd apăru Raoul de Souvré. O văzu pe Clotilde, îi făcu curte și se pricepu să trezească în ea o patimă care, mocnindă, nu aștepta decît să izbucnească în toată plinătatea ei. Clotilde îl iubi. Îl iubi nebunește, dezăgăzuindu-și astfel dorințele atîta vreme ferecate în inimă. Îl iubi cu dragostea dintîi, care, cel mai adesea, preschimbă femeia în eroină ori în monstru.

Oricît de tăinuită ar fi fost legătura lor, ea nu scăpă de privirile scormonitoare ale celor din jur, care tot nu aveau ce face toată ziua, ale obișnuiților acelor tăifăsuieli de anticameră, dornici se afle noutățile menite a pregăti un scandal. Ca totdeauna, doar soțul nu băgă nimic de seamă și continuă să viețuiască în cea mai desăvîrșită pace sufletească.

Marchizul de Marville se bucura de stima curții. Verva-i îndrăcită îi atrăsese prietenia gentilomilor petrecăreți, care se întîlneau în fiece zi la „cafenea". Căci, într-adevăr, existau pe atunci cafenele ; ba chiar erau foarte tare pe gustul vremii.

Prima cafea moka a băut-o Ludovic al XIV-lea în 1644. Dacă obiceiul de a o degusta nu se răspîndi decît după alți cincisprezece ani, aceasta s-a datorat lui Soliman Aga, ambasador al Porții. Primul stabiliment care vîndu moka fu deschis de către un armean, numit Pascal, care în 1672 se instală în bîlciul Saint-Germain. Imitatori s-au găsit repede, astfel că numeroși negustori deschiseră dughene de felul acesta.

Dacă omul din popor își avea cîrciumile, marii seniori își avură „cafeneaua", unde se duceau zi de zi, la oră fixă.

Mulți nu se mulțumiră cu licoarea aceasta nevinovată ; anumite lichioruri, ba chiar rachiul deveniră și ele foarte căutate. Dealtfel beția era atît de des întîlnită la vremea aceea la curte, încît — spre a nu pomeni decît un exemplu — starețul mînăstirii Vendôme se lăuda a nu se fi culcat niciodată treaz în ultimii patruzeci de ani.

Firește, nu istorisim toate acestea pentru a strecura cumva ideea că marchizul de Marville ar fi ajuns la asemenea decădere. Nicidecum !... Dar obiceiul, unul singur, în soiul acesta de distracție, se înrădăcinase atît de tare în ființa lui, că ar fi trebuit ca cine știe ce boală să-l țintuiască la pat, spre a-l hotărî să nu se ducă la „cafenea".

La Versailles localul bîntuit de floarea nobilimii se afla situat la intrarea în parc, iar jupîn Mimart, patronul, își îndruma îndeaproape numeroșii valeți însărcinați cu servirea ilustrei clientele.

A doua zi după ce regele îl reprimise în grațiile sale pe contele d'Ablincourt, un mare număr de nobili beau și discutau despre întîmplările din ajun, cînd sosi și marchizul de Marville, care, băgîndu-se în vorbă, veșteji pe baronul de Souvré. Curînd observă însă că vorbea în gol, căci nimeni nu-i răspundea ; ba chiar unii păreau să dorească a vorbi despre altceva. Atunci, luînd deoparte pe unul dintre prietenii săi, pe contele de Blinel, marchizul îl întrebă ce tîlc avea purtarea lui ciudată.

Tare stînjenit, contele de Blinel încercă să nu prea spună lucrurilor pe nume, dar nu izbuti.

— Ei bine, prietene dragă, sfîrși el prin a se hotărî; nu e rostul meu să dezvălui niște lucruri... pe care ar trebui să le știi...

— Niște lucruri care mă privesc ?

— Oricum, pe marchiză...

— Nu înțeleg ! bîigui de Marville, alb ca varul.

— Vai de mine, dragul meu, urmă contele de Blinel, ridicînd din umeri ; s-ar părea că pui la inimă toate palavrele... Sfori ce se trag la curte, clevetiri despre care se cuvine mai degrabă să rîzi... soțul, chiar cel dintîi, dacă vrea să scape de batjocură.

— A, da ! Acum înțeleg, bolborosi marchizul al cărui chip se schimonosi, căci voise să rîdă. Va să zică, marchiza ?...

— Copilării, prietene !

— Te cred !

— Dealtfel baronul de Souvré este acum ori arestat, ori și-a luat tălpășița. Așa că nu te va mai putea necăji.

— A, domnul de Souvré este cel...

— Dar toată lumea nu vorbește decît despre asta ! izbucni contele. Ce ți-e și cu bărbații... Sînt ultimii care află ! Dar lasă, nu se întîmplă nimic. Peste două zile... mîine, diseară poate vine altuia rîndul. Principalul este ca maiestatea sa să fi scos din cauză pe marchiză. Le revedere, prietene, l-am zărit pe domnul de Villeroi, care îmi face semn... mă duc la el !

Și contele de Blinel se depărtă, lăsîndu-l năucit pe marchiz.

Deodată, inima sărmanului om începu să bată nebunește. Un nor roșu îi trecu prin fața ochilor. Se prinse de masă, spre a împiedica furtunoasa mînie din el să izbucnească.

Își reveni, mulțumită unui uriaș efort de voință, se ridică, trecu printre grupuri salutînd și zîmbind, de parcă nimic neobișnuit nu s-ar fi petrecut, și ieși cu pas măsurat.

— Cinste lui, gîndi în sinea lui contele de Blinel, privindu-l cum se depărtează. Stoic băiat, a luat lucrurile așa cum trebuie.

XVII

HOTĂRÎREA UNUI SOȚ

Fără să fi primit vești de la baron, Clotilde de Marville se afla într-o cumplită neliniște. Oare izbutise să fugă, ori aștepta clipa prielnică, ascuns în locuința sa din Pas-de-la-Mule ? Iată ce dorea marchiza să știe cel mai mult. Nemaiputîndu-și înfrîna neastîmpărul, scrise în grabă cîteva cuvinte, pecetlui răvașul și îl chemă pe Fromont.

— Da, da, își spuse ea, așteptînd întoarcerea acestuia. E foarte bine așa... O să știu, măcar, ce se întîmplă. De ce nu pot să dau eu însumi o fugă pînă la el acasă !...

Dar marchizul stă veșnic aici, lîngă mine. S-ar zice că privirea lui, ațintită într-a mea, vrea să-mi citească în adîncul sufletului !... Atîta iscodire nu am mai băgat parcă niciodată de seamă. Greu mi se mai pare lanțul și ce n-aș da să-l pot frînge ! Să fii legată de un om pe care îl urăști și să-ți simți inima cotropită de o patimă mistuitoare, necruțătoare ca o mustrare de cuget, ucigătoare ca o otravă ! Chinul și bucuria întregii mele vieți !... O, nu, nu ! Nimeni nu o să ne poată despărți vreodată, chiar de ar fi să...

Dar își curmă gîndul, căci cineva bătea la ușă.

Deschise.

— Iată-mă, doamnă marchiză ! zise rîndașul intrînd în apartamentul stăpînei.

— Te așteptam cu nerăbdare, Fromont, murmură Clotilde, după ce se așeză, spre a-și ascunde tulburarea. Ascultă, ai să pleci cît mai repede cu putință la Paris... Te duci la casa lui... afli pe ocolite ce-i cu el, iar dacă nu a plecat încă, îi dai răvașul. Ai înțeles ?

— Cum nu se poate mai bine, doamnă marchiză.

— Fii isteț... și discret mai cu seamă ! Voi ști să-ți răsplătesc credința.

Fromont schiță o plecăciune.

— Îmi dați scrisoarea ? întrebă el.

— Poftim !

În clipa în care rîndașul întindea mîna, marchizul de Marville care intrase ușurel, întrucît ușa rămăsese întredeschisă, înșfăcă scrisoarea.

Fromont făcu un pas înapoi.

Clotilde îi ținu piept, trufașă, sălbatecă, cu privirea numai flacără.

— Ia te uită ! exclamă ea cu chipul schimonosit de mînie.

— Te-am speriat cumva ? întrebă bătrînul, surîzînd. Dacă este așa, iartă-mă, scumpă Clotilde... Ce vrei ?... Te iubesc atît de mult, încît departe de tine nici nu mai trăiesc. Nu mi-ai îngăduit să vin aici, astfel că acum m-am bucurat de faptul că ușa nu era bine închisă și am intrat. Asta mi-e crima !... Nu e prea mare, nu-i așa ? Și nu o să te superi pe mine, sînt foarte sigur...

Uluită, Clotilde îl privea fără să poată scoate o vorbă.
Marchizul continuă :

— Pare-se că aveai de gînd să-i încredințezi lui Fromont o misiune ?... Un valet nu este un ambasador vrednic de tine ! Oare nu i-aș putea cu cinste ține locul ? Apoi adăugă, răsucind scrisoarea pe toate fețele : dealtfel scrisoarea nici nu are adresă... prin urmare misiunea este gingașă și greu de îndeplinit.

— Domnule... cuteză Clotilde, a cărei voce tremurătoare nu putu sfîrși gîndul.

— Vino-ți în fire, te rog ! o îndemnă marchizul.

Apoi către scutier :

— Fromont, poți pleca, doamna marchiză nu mai are nevoie de dumneata !

Mai rușinat decît o vulpe prinsă de o găină, după cum grăiește fabula, valetul se înclină și ieși, întrebîndu-se cu îngrijorare dacă nu cumva avea să fie dat afară.

După ce se închise ușa, marchizul de Marville, la fel de zîmbitor, se apropie de Clotilde, și continuă :

— Iar acum, scumpa mea, să stăm puțin de vorbă.

Ea îl privi, încercînd să-i desluşească gîndurile.

— Pari neliniștită... preocupată... A, bănuiesc... Din pricina scrisorii, nu-i așa ? Firește, nu trebuie să o citesc, iar o întîmplare nefericită i-a stăvilit drumul. Poate că am picat cam prost... Ei bine, fii pe pace, nu o voi citi.

Un suspin abia simțit trecu peste buzele femeii. Își cunoștea bărbatul, știa că nu minte.

— O, văd bucuria strălucindu-ți în privire, continuă marchizul. Cu atît mai bine, sînt fericit că ți-am putut pricinui oarecare mulțumire... Și fiindcă nu țin deloc să-ți aflu tainele, iată că rup scrisoarea.

Unind vorba cu fapta, o și făcu bucățele.

— Ești mulțumită ? O, da. Văd că zîmbești !

Ceea ce luase drept zîmbet nu era altceva decît mișcarea nervoasă a buzelor Clotildei. Sîngele, năvălit mai întîi spre inimă, îi colora acum, ușor, obrajii.

Văzînd că nu i se dădea nici un răspuns, bătrînul marchiz vorbi mai departe :

— Erai palidă și abătută ; acum ai un aer fermecător ! Cît de puțin trebuie uneori pentru a face fericită o femeie !... Vezi, prietena mea dragă, simt cum mă încearcă o părere de rău... Îmi mulțumești din inimă, dar eu nu merit recunoștința ta. De prisos aș fi deschis scrisoarea. Înzestrat cu un al doilea văz, știu ce putea cuprinde... Era adresată domnului Raoul de Souvré !

Auzind numele acesta, un fior străbătu trupul Clotildei. Simțind atacul, femeia trecu la apărare și răspunse cu glas mușcător, privindu-și bărbatul în lumina ochilor :

— Ce știi ? Nu știi nimic !

— O ! ba știu chiar destule ; i-o întoarse bătrînul, cu același surîs, cu aceeași stăpînire de sine.

— Ce anume ? întrebă ea cu nerușinare.

Nemaiputînd să îndure înfrînarea pe care și-o impusese încă de la începutul discuției, și hotărît să pună grabnic capăt unei comedii urîte, adînc chinuitoare, marchizul izbucni cu glas răsunător :

— Știu că-i ești iubită ! Știu că ești o nemernică !

Clotilde scoase un strigăt. Apoi, venindu-și în fire și privindu-l cu dispreț, femeia rosti un singur cuvînt :

— Și atunci ?

— Îmi pui întrebarea pe care aș fi vrut să ți-o pun eu. Ce pedeapsă ți se cuvine ?

Clotilde nu răspunse.

— Ar trebui să te ucid ! Fără doar și poate !... Dar asta numai în vorbe. Oare nu mi-ar tremura mîna cînd jungherul pe care ea l-ar ține s-ar apropia de sînul tău ? Spre a ispăși greșeli neștiute de propria-mi conștiință, doamnă, cerul mi-a semănat în suflet speranța și dragostea !... Din nefericire, nu am învățat încă să te urăsc !... Doar să te disprețuiesc !

Sub șfichiul ocării, marchiza prinse curaj.

— Nu am spus încă totul, continuă contele, oprind-o cu un gest. Da, da, nu am spus încă totul... La ora asta, cînd viața ta este în mîinile mele, cînd alții, dacă ar fi în locul meu, te-ar dărui morții, socotind că astfel și-ar putea spăla cinstea terfelită, pe mine mă ispitește un gînd : că mare păcat ar fi să adaug frumuseții tale aureola martiriului !... Nu, pe cuvîntul meu, nu te voi ucide !...

Un zîmbet disprețuitor flutură pe buzele Clotildei.

— Îți stîrnesc mila, nu-i așa ?... Cred. Dar vezi, nu sînt un soț ca toți ceilalți... Datorită sluțeniei mele — căci sînt slut, îți dau dreptate — am devenit prada batjocurii, iar aceasta ți-ar fi impus, poate, niște îndatoriri mai aspre decît oricărei alte femei !... Ai pierdut un bun prilej de a trece în nemurire, căci virtuoasă și plină de credință ai fi devenit o eroină. Gloria aceasta nu te-a ademenit însă, deci să nu mai vorbim de ea. Dar, continuă marchizul, pe un ton cu atît mai cumplit, cu cît cuvintele i se prăvăleau de pe buze ca tot atîtea lovituri de cuțit, înțelegi cred că, de mă chinuiesc să ascund rana din inimă, de încerc să-mi înarmez buzele cu puterea zîmbetului și a batjocurii, de-mi înghit lacrimile ce-mi ard pleoapele nu o fac decît pentru a îngheța rîsul de pe chipurile celorlalți !... Am nevoie de o răzbunare pe măsura rușinii îndurate !

— Și atunci, ce ai de gînd să faci ? întrebă ea, încercată parcă de o spaimă.

— Nu știu încă, doamnă... voi găsi !... Fii liniștită, voi găsi totuși ! Cel mai ușor va fi să te izgonesc !

— Să mă izgonești !... Pe mine, marchiza de Marville !

— De ce nu ? i-o întoarse el, rece. Dacă marchiza de Marville nu este decît o curtezană, izgonesc curtezana, nelăsîndu-i drept avut decît tinerețea și frumusețea, singurele bunuri pe care, dealtfel, nu le are de la mine și cu care poate face ce vrea, fără să-mi păteze onoarea ! Căci nu-ți dau voie să mă dezonorezi, doamnă. Slavă cerului, onoarea mea plutește deasupra mocirlei în care iți place să te bălăcești !

— O ! exclamă ea înciudată.

— Crezi oare că-ți voi ascunde mîrșăvia ? urmă el fără milă. Dacă vrei scandal, vei fi mulțumită. Peste puțin, toată curtea va face haz, iar eu voi fi cel dintîi care voi rîde cu nemăsurată poftă. Din parte-mi nu te teme de nimic !... Am rupt lanțul... ești liberă să trăiești cum ți-e voia. Pe viitor nu-ți voi mai cere socoteală de faptele săvîrșite. Trecutul îmi este de-ajuns.

— Asta-i prea mult ! strigă Clotilde înnebunită.

— Încă un cuvînt ! adăugă netulburat bătrînul. Întrucît nu-mi place ca o femeie care mi-a purtat numele să fie

lăsată în voia soartei, voi face în așa fel încît să ai cu ce trăi, dar numai dumneata, nu și viitorii adoratori. Peste două săptămîni ne întoarcem la Paris. Abia acolo voi lua măsuri în ce te privește.

Apoi, lăsînd-o copleșită de o furie neputincioasă, marchizul părăsi încăperea, fără a-i mai arunca nici măcar o privire. De cum rămase singură, Clotilde se lăsă să cadă într-un jilț. Dar în loc să înceapă să-și rupă batista de deznădejde, ea începu să cugete.

Era, la urma urmei, o femeie energică. De aceea analiză cu sînge rece situația. Nu era de fel strălucită ; totuși spera să o îmbunătățească.

— Două săptămîni își spuse ea. A spus : „Peste două săptămîni voi lua măsuri în ce te privește". Cîte nu se pot întîmpla pînă atunci...

Dar ceea ce o înfricoșa cel mai tare era perspectiva de a pierde această uriașă avere, atît de mult rîvnită. Fără îndoială, marchizul avea să o dezmoștenească. O, cît de tare îl ura ! Pînă acum îl socotise un om de nimic, dar iată că i se ridica împotrivă, că îndrăznea să o amenințe cu amarnică osîndă. Nu spusese că ar și ucide-o ?

Ridicîndu-se, Clotilde începu să dea ocol camerei ca o hienă închisă într-o cușcă. Țesea mii de planuri, unele mai de neîmplinit decît altele ; toate se încheiau cu aceeași rezolvare, cumplită, pe care, în loc să o înlăture, o încuviința.

Se culcă devreme. Zice-se că noaptea ar fi bun sfătuitor.

Cînd se deșteptă, după un somn agitat care mai mult o leșui decît să-i aducă odihnă, nu era încă hotărîtă. Își simțea capul greu ; vru să facă o plimbare. Poate că afară, în aerul rece, gîndurile îi vor fi mai roditoare. O sună pe Charlotte.

— Ieșim ! hotărî ea, luînd un aer nepăsător, spre a nu-i da acelei femeiuști putința de a căuta să vadă dacă Fromont făcuse cumva neghiobia să istorisească slujitorilor puținul lucru pe care îl știa.

— Sînt la ordinele doamnei marchize ! răspunse subreta. Să spun să înhame ?

— De prisos ! Simt nevoia să merg pe jos, să umbl u !...

Charlotte făcu o plecăciune și începu să pregătească veșmintele marchizei. Peste cinci minute, cele două femei părăsiră locuința și dădură ocol palatului, cu gîndul de a ieși în cîmpie largă.

Trecuseră tocmai de ultimele case ale orașului, cînd un cerșetor, desprinzîndu-se de copacul de care se sprijinise pînă atunci, le ieși în întîmpinare.

Omul acesta, ale cărui haine îi dezvăluiau adînca mizerie, avea părul sur, barba la fel și se sprijinea, tremurînd tot, de un ciomag noduros. Cu pălăria în mînă, aștepta ca cele două femei să se apropie de el. Fie din întîmplare, fie anume, el se nimeri chiar înspre partea marchizei. Aceasta era să treacă pe lîngă el fără să-l bage în seamă, cînd auzi un glas șoptind :

— Raoul !

Fără să vrea, marchiza se opri.

— Ce s-a întîmplat, doamnă ? întrebă subreta, făcînd același lucru.

— Nimic, răspunse marchiza, vreau să-l milostivesc pe nenorocitul ăsta.

— Dar, doamnă...

Clotilde își privi slujnica cu un aer care nu îngăduia împotrivire și îi porunci să-și vadă de drum. Charlotte înaintă cîțiva pași.

Atunci, tot scotocind prin punguță, marchiza își pironi privirea în cea a cerșetorului. Acesta își dezveli mîna ascunsă pînă atunci sub pălărie, arătînd inelul ce-i scînteia la un deget. Văzîndu-l, ochii Clotildei scăpărară de bucurie.

— La noapte ! spuse ea repede. La ora două, în fața ușiței ce dă spre străduța din spatele casei.

— Talismanul prea cinstitului meu stăpîn este bun, gîndi cerșetorul. Apoi cu glas tare : Voi fi acolo !

— Ține, omule ! făcu marchiza destul de tare, spre a fi auzită de Charlotte.

Și, după ce dădu drumul unui gologan în pălăria sărmanului, își ajunse din urmă subreta, astfel că amîndouă își urmară plimbarea.

XVIII

PACTUL MORȚII

De îndată ce Laurent — pe care cititorii noștri l-au recunoscut, desigur, în persoana cerșetorului — rămase singur, o luă înapoi, pe drumul străbătut. Făcînd pași deloc potriviți cu ciudata-i și mizerabila-i înfățișare, el intră în oraș și se îndreptă, tăind-o pe un drumeag mărginit de terenuri virane, spre o colibă însingurată, nu prea departe însă de casa de Marville.

Căsuța aceasta dărăpănată nu avea nici un cat ; era locuința aleasă de valet doar pentru cîtva timp. Căci, într-adevăr, nu trebuia să atragă luarea aminte ; era un lucru pe care îl înțelegea prea bine și de aceea socotise că nu ar fi deloc nimerit să tragă la un han, oricît de nenorocit ar fi fost acesta.

Ajunsese aici în ajun ; apoi, prima lui grijă fusese să vadă așezarea casei de Marville. Cu mare băgare de seamă, dăduse ocol frumoasei clădiri a marchizului, astfel că observase foarte lesne străduța pomenită de Clotilde.

Atunci își spusese :

Este limpede că marchiza nu va îngădui niciodată să intru pe sub auritele lambriuri ; chiar de ar voi, nu aș face-o eu... nu m-aș simți în largul meu... Așa că trebuie să găsesc un teren neutru care, în caz de alarmă, să-mi poată oferi mai multă siguranță decît casa aceasta cît un palat, păzită de o groază de valeți.

De aceea trecuse pe dată la găsirea unui adăpost pe potriva lui. Întîmplarea îl sluji cum nu se poate mai bine. Dibui căsuța mai sus pomenită și, după ce se încredință că era părăsită, puse stăpînire pe ea, fără să se gîndească prea mult și fără să-i pese de cele ce ar fi putut să se mai întîmple. Era un soi de refugiu, așa cum și în zilele noastre se mai găsesc ici-colo, la margini de drumuri. Camera din care era alcătuită, una singură deci, era goală.

— Cu asta îmi fac treaba de minune, gîndi Laurent. Neplăcut al dracului ar fi ca proprietarului cocioabei ăsteia, de are vreunul, să-i vină cumva pofta să mă sîciie mai

devreme de două zile... noaptea mai cu seamă... căci noaptea ne vom întîlni frumoasa marchiză și cu mine.

La gîndul acesta privirea îi fu străbătută de o lumină ciudată.

— Căci e frumoasă, tare frumoasă ! murmură el.

Apoi, cu un ton ce nu poate fi tîlcuit în cuvinte :

— O, gentilomii ăștia !... Seniorii ăștia !... Totul pentru ei !... O să încerc să pun puțină rînduială în toate astea !

Un zîmbet lasciv îi încreți buzele subțiri.

Odată cu lăsarea nopții se apucă să-și încropească cele trebuitoare în ceea ce numea el „vizuină". Aduse o piatră foarte mare și un butuc, găsite prin apropiere.

— Va să zică astea ar fi scaunele, murmură el, ștergîndu-și sudoarea de pe frunte. Nu sînt ele prea arătoase, dar își vor împlini binișor rostul. Acum îmi mai trebuie un pat... să căutăm ceva moale.

Ieși din nou și găbui niște paie pe care le așternu într-un colț. După aceea avu grijă să-și înjghebeze o festilă ; apoi, asigurîndu-se că are asupra lui amnarul, se trînti pe patul improvizat și dormi neîntors.

De cum se iviră zorile fu în picioare : desfăcu o legătură pe care o adusese cu el, scoase niște zdrențe, le îmbrăcă, își acoperi capul și partea de jos a feței cu o perucă și cu o barbă...

— Ei, acum pot să trec la treabă !

Spre mai multă siguranță, ascunse sub stuful ce acoperea căsuța propriile haine și se îndreptă spre casa de Marville. Cu aerul că cere îndurare, Laurent stătea totuși la pîndă. Cam de vreun ceas se afla la postul său de observație, cînd o văzu ieșind pe marchiză, însoțită de Charlotte.

— În sfîrșit !

Tăind-o drept înainte, pentru a evita ocolișurile, el le-o luă înainte, fără să le piardă din ochi. Tocmai ajunsese pe șosea și sta sprijinit de un arbore, cînd ele se iviră la doar cîțiva pași depărtare. Atunci s-a lăsat recunoscut de Clotilde, atunci a pornit-o în grabă spre Versailles.

Luîndu-și înfățișarea obișnuită, porni în hoinăreală prin oraș, cu grijă să nu fie văzut de cine știe ce priviri scormonitoare. La puțină vreme după prînz, tot cercetînd la întîmplare în dreapta și în stînga, se pomeni, fără să știe

nici el prea bine cum, în apropiere de stabilimentul lui jupîn Mimart ; nu prea aproape totuși, căci prudența era una din virtuțile șmecherului Laurent. Privi — cu acel simțămînt de pizmă pe care i l-am văzut și cu prilejul serbării din casa Lambert — la acel du-te-vino al seniorilor acoperiți cu mătăsuri, catifele și aurării, veniți la obișnuitul loc de întîlnire. Deodată, ochii săi priviră și mai cruciș, semn că își aduna toată luarea aminte în privire. Îl zărise pe marchizul de Marville. Credincios obiceiului, acesta luase loc la o masă. Îl cunoștea, căci baronul i-l arătase într-o zi pe cînd îl însoțise la Versailles și cînd îi spusese :

— Supraveghează-l pe omul acesta și vestește-mă dacă vine spre locul în care stau de vorbă cu soția lui.

După ce marchizul se așeză, Laurent îl cercetă atent : îi văzu paloarea, după cum bine îi văzuse mersul clătinător, deși, vrînd a nu arăta nimic, marchizul zîmbea tuturor celor ce-i ieșeau în cale.

— Fără îndoială, ceva trebuie să se fi petrecut ! gîndi valetul. Omul acesta nu arată cum trebuie... E rănit. Dar atunci ce caută aici ?

Și tot întrebîndu-se astfel, sta mai departe la postul său, pînă ce văzu un băiat de-al cafenelei aducînd marchizului, fără ca acesta să-i fi cerut ceva, băutura îndrăgită.

— Ia te uită, înseamnă că este un obișnuit al locului.

Alte întrebări nu-și mai puse, urmîndu-și alene drumul. Mii de gînduri încîlcite i se învălmășeau în minte. Se vedea vîrît într-o uneltire din care putea trage mari foloase. Oricum, nimic nu-i dădea încă putința să prevadă ce anume avea să-i ceară marchiza.

— Oare va voi să plec pe dată la Amsterdam ? se întreba el. Dacă ține morțiș, voi pleca !... Dar cu ce o va ajuta asta ? Vreo scrisoare pentru Adonisul ei ? Nu ! Nu asemenea lucru cred că o frămîntă acum... Dealtfel, cerînd plată bună, trebuie să fac în așa fel, încît să-mi duc cu bine și pînă la capăt propriile-mi treburi... Deodată îi răsăriră în minte cuvintele baronului de Souvré : „Dacă Clotilde este liberă !" La naiba ! își spuse el, lovindu-se cu palma peste frunte, soțul este o piedică ; e limpede !... Dar oare ea își dă seama ?

Simțea, fără voia lui, că femeia aceasta avea să ia o hotărîre neobișnuită. O socotea gata să treacă la orice

faptă care ar fi putut-o apropia de cel pe care îl iubea cu atîta patimă.

— Dar să aşteptăm ! încheie el filozofic, nevrînd să-şi chinuie prea mult cugetul.

Plimbarea Clotildei nu a fost lungă, se înţelege ; după întîlnirea cu misteriosul cerşetor, se întoarse grabnic acasă. Porunci apoi Charlottei să nu fie tulburată pentru nimic în lume. Simţea nevoia să se reculeagă, să gîndească adînc asupra nemaipomenitei întîmplări care avea să-i aducă în faţă, neîndoios, un ajutor, un aliat. În starea de spirit în care se afla ar fi primit drept asociat şi pe cel din urmă dintre oameni, cu condiţia să nu fie din cale afară de cinstit. Cele ticluite de mintea tinerei şi frumoasei Clotilde căpătau proporţii atît de monstruoase încît ar fi înspăimîntat, fără doar şi poate, oricare altă femeie. Marchiza era însă o făptură croită pentru rău. În sfîrşit, instinctele ei îşi găsiseră făgaşul. Aşadar, preschimbînd în faptă un plan ascuns, ea avea să-i urmeze desfăşurarea cu neînfrînare, într-atît de puternic o împingeau ura, răzbunarea, dragostea, singurele simţăminte în stare să o mîne spre osînda veşnică ; iată drumul nefericitei ! Simţea deplin că aşa se va întîmpla şi se împăca dinainte cu toate urmările.

Ceasurile se scurgeau molcom, după propria-i dorinţă.

Pentru ce nu se şi afla lîngă omul acela, lîngă solul travestit în cerşetor, spre a-i putea citi în priviri, în străfundurile sufletului şi a şti astfel dacă se va supune cerinţelor ei, dacă nu va da cumva înapoi. După-amiaza şi seara se scurseră în stări de furie şi resemnare, care o făcură să sufere şi mai mult. Cînd se lăsă noaptea, se trînti pe pat fără să se dezbrace. Cu ochii ţintă în tavan, căzu într-o altă stare, care nu era nici de veghe, nici de somn, numărînd minutele după bătăile inimii sale.

Ornicul de pe şemineu bătu, încetişor, ora două fără un sfert. Atunci se ridică, se înfăşură într-o mantie de culoare închisă, deschise uşa şi ieşi în linişte. Uşa dosnică a casei de Marville, una dintre cele mai arătoase din Versailles, dădea într-o străduţă care, de cum se lăsa noaptea, devenea pustie.

Acolo aştepta Laurent, pitit în umbră, cu ochii pironiţi asupra unei uşiţe, singura din acea latură a casei.

Noaptea era de cerneală. Nori grei alergau pe cer ; văzduhul, încărcat de electricitate, devenea tot mai apăsător ; se vestea furtună.

— Numai de ar vrea să mă urmeze ! gîndi Laurent. Drace ! Dar dacă o să se împotrivească ? Avem să ne spunem multe, Clotilde şi cu mine... Iar să stai de vorbă aici, sub ameninţarea furtunii, nu mi se pare cu putinţă.

Dar iată că tocmai îşi încheia cumintele gînd, cînd uşa cu pricina se deschise încetişor, scîrţîind. O umbră se strecură prin deschizătura ei. Nerecunoscînd în silueta bărbatului ce se afla în faţa ei pe cerşetorul de dimineaţă, Clotilde întrebă cu glas şoptit :

— Cine-i acolo ?

— Eu, Laurent şi am sarcina să vă spun „Raoul".

— Atîta tot ?

— Trebuie să vă arăt şi asta.

— Atîta tot ?

Şi o făcu să atingă inelul pe care îl avea la deget.

— Pe dumneata te-am întîlnit azi-dimineaţă ? mai întrebă Clotilde.

— Da, în cîmp, la douăzeci de paşi de casele din marginea oraşului.

— Ce făceai acolo ?

— Cerşeam.

— Bine, domnule Laurent. Să stăm de vorbă.

— Aici, doamnă marchiză ? Cum vă puteţi gîndi la aşa ceva ?

Dîndu-i dreptate, marchiza întrebă :

— Dar unde vrei să mă duci ?

— La cinci minute depărtare doar, într-un loc în care nimeni nu va putea auzi ceea ce aveţi să-mi spuneţi.

Femeia păru să şovăie ; apoi, hotărîndu-se dintr-odată, ea spuse, nu fără ca glasul să-i tremure uşor.

— Te urmez, arată-mi drumul !

Şi porniră amîndoi, strecurîndu-se pe lîngă ziduri şi ieşind din străduţă. Ajunseră astfel la cărarea străbătută mai înainte de Laurent. Picături mari de ploaie începuseră să cadă. Clotilde de Marville se opri deodată.

— Încă două minute, doamnă marchiză, şi am ajuns, se grăbi Laurent să o liniştească, căci nu vroia să piardă cîştigul unei atît de lungi zile de aşteptare.

— Haide, repede ! făcu ea.

— Îmi îngăduiţi să vă dau mîna ?

— Nu, dar să mergem mai repede.

O luară la fugă şi curînd ajunseră la cocioaba pe care se făcuse stăpîn valetul baronului. Cînd Clotilde zări dărăpănătura, pe care o mai zărise şi alteori în plimbările sale, vru să dea înapoi.

— Aici ? Dar e cu putinţă ?

— Dumnezeule ! răspunse Laurent oarecum sîciit ; stuful acoperişului este încă bunişor, iar alt acoperămînt nu vă pot oferi.

— Atunci, nu ! Vreau mai degrabă să mă întorc acasă.

Un fulger spintecă văzduhul, iar bubuitul tunetului îi reteză vorba. Apoi, ca şi cum s-ar fi rupt baierele cerului, un potop neaşteptat îi înfăşură în furioasele sale vîrtejuri.

Între timp, Laurent deschisese uşa căsuţei. El o pofti :

— Intraţi !... Intraţi repede, doamnă !

Apoi, ca sub apăsarea unei primejdii de neocolit, nefericita intră, aproape fără să-şi mai dea bine seama, în bezna cocioabei a cărei uşă se închise pe dată. Întunericul o înfricoşă mai tare chiar decît furtuna.

— Vreau să ies !

— Nu vă temeţi, doamnă marchiză, răspunse Laurent, cu acelaşi sînge rece. Aici sînteţi în mult mai mare siguranţă decît afară pe o vreme ca asta.

Şi tot vorbind, el aprinsese feştila, pe care o lipi de podea, după ce mai întîi lăsă să cadă cîteva picături din ceara topită.

Licărul acesta slab, pîlpîitor asemenea flăcăruilor ce ard pe cîmp în locurile în care ţîşnesc gaze naturale, dădea încăperii un aer şi mai sinistru. Afară, potopul era la fel de dezlănţuit. Căscioara trosnea din încheieturi, gata să se prăbuşească.

Palidă, tremurătoare, Clotilde părea buimăcită.

Îl privi pe Laurent. Spaima marchizei spori cînd îi văzu mutra numai bună de spînzurătoare, luminată de doi ochi poncişi ce păreau să o soarbă cu nesaţ.

— Mă înspăimînţi ! îi spuse ea tresărind.

Laurent îşi reveni şi, cu glas mai sigur, răspunse încet :

— O, pentru ce i-ar fi teamă doamnei marchize, cînd nu are în faţa dumniei sale decît o prea plecată slugă !... Aştept cu umilinţă ordinele pe care mi le veţi da. Stăpînul meu, baronul de Souvré, mă răsplăteşte cu toată încrederea sa şi mi-a spus că poate aveţi să-mi daţi unele porunci.

Aerul său supus o mai linişti pe marchiză, care bîigui :

— Nu ştiu... chiar în clipa asta.

Jucînd de minune rolul omului întristat, el adăugă :

— Domnul baron ar înfrunta cele mai mari primejdii ca să poată zbura pînă la dumneavoastră... Cînd a plecat, m-a pus să jur că vă voi vedea şi că vă voi sluji.

— A putut pleca ?

— Da, doamnă marchiză ! Nu prea vroia !... Eu l-am făcut să se hotărască ! În clipa asta se află la loc sigur.

— Unde ?

— Pe drumul Amsterdamului ; cred că va sosi curînd !.. Dar mă tem ca durerea de a se vedea despărţit de dumneavoastră să nu-l piardă.

— Ce vrei să spui ?

— Un om curajos şi cutezător ca domnul baron nu poate fi stăvilit de nici un temei personal, cînd este vorba să o revadă pe cea care îi este dragă... Mă tem să nu se întoarcă !

Fără a mai cugeta la obrăznicia din cuvintele valetului şi cotropită de propria-i patimă, Clotilde izbucni :

— Nu, nu ! Eu voi fi cea care voi alerga la el !

— Din păcate, doamnă, nu o puteţi face !

— Şi pentru ce, mă rog ?

— Dar domnul... marchiz ? strecură el anume.

— O, sări ca arsă tînăra femeie, al cărei chip deveni sălbatec. Soţul meu... un monstru !

Şi fiindcă ura biruia în sufletul ei toate celelalte simţăminte, ea urmă, fără să-i mai fie scîrbă de groaznica făptură care o asculta.

— Eşti devotat baronului, spui ?

— Mi-aş da viaţa pentru el, doamnă !... Şi pentru dumneavoastră, care îi sînteţi gîndul cel mai scump ! mai adăugă vicleanul personaj, ale cărui pleoape tivite de gene roşcate se lăsară pentru a-i ascunde jarul privirilor.

Clotilde îl privi drept în ochi și spuse :

— Ești un om hotărît ?

Iar el îi răspunse, înfruntîndu-i de data aceasta căutătura :

— Sînt gata să fac orice întru binele stăpînului meu și al domniei voastre.

— Ei bine, atunci ascultă-mă : marchizul... ah !...

Strigătul îi fusese smuls de trosnetul cumplit al unui tunet. Apăsată de aerul greu din jur, marchiza se lăsă moale pe uriașul pietroi din spatele ei și își deznodă șalul ce-i înfășura gîtul. Simțea că se înăbușă. O tăcere de cîteva secunde urmă unor cumplite sfîșieri cerești, timp în care ochii cruciși ai valetului încercară să coboare în decolteul femeii cu care vorbea.

— A trecut, zise el în sfîrșit, înăbușindu-și un suspin. Spuneați, doamnă, că marchizul...

— Nu-mi mai pune întrebări, răspunse Clotilde tremurînd toată. Mi-e teamă...

De fapt doar nervii îi erau bolnavi ; furtuna avea asupra ei efectele pe care le are îndeobște asupra femeilor nestatornice.

— Teamă ? repetă Laurent.

Apoi cu glas mai scăzut :

— Soțul dumneavoastră este mult mai de temut, doamnă.

— O, da ! Mai cu seamă dacă își va duce la îndeplinire amenințarea...

— V-a amenințat !

— Da.

— Că vă va ucide ?

— Nu... l-aș fi înfruntat !

— Atunci ce vrea ?

— Să mă alunge ! răspunse ea ridicîndu-se. În priviri îi ardeau flăcări.

— Să vă alunge ?

— De cum ne vom înapoia la Paris, lucru ce se va întîmpla peste două săptămîni.

— Dar atunci veți fi liberă, doamnă !

— Și săracă.

— Vă va dezmoșteni ? se arătă Laurent uluit.

— Da ! Și cu cîtă bucurie mi-a spus-o.

— Trebuie împiedicat !

— Ușor de zis... Dar cum să facem ?

Laurent își prinse capul în miini și nu răspunse... căuta.

— Dar la ora asta, întrebă el după un răstimp, sînteți posesoarea vreunui bun ?

— A întregii sale avuții ! Testamentul pe care l-a făcut în favoarea mea este la mine.

— Atunci, doamnă, trebuie ca acest testament să rămînă valabil și să fiți moștenitoare !

— O, de s-ar putea !

Laurent se apropie de ea, aproape să o atingă și întrebă cu glas înăbușit ce semăna mai mult a șuier :

— Vreți lucrul acesta ?... Îl vreți din toată inima ?

— Da ! răspunse ea înălțînd capul.

— Bine, doamnă ! Dumneavoastră și cu mine l-am condamnat chiar acum : va muri !

Femeia se înfioră toată și își adună șalul în jurul gîtului. Îi era frig, dinții îi clănțăneau !... Șovăia, hărțuită, între groaza iscată de gîndul unui omor și spaima de a fi din nou săracă.

— Treci la fapte ! zise ea întru sfîrșit, cu aerul că hotărîrea a luat-o pe loc ; iar recunoștința mea...

— Ne vom socoti după aceea.

— Te voi face bogat !

— Și fericit ! gîndi nemernicul.

Apoi cu glas tare :

— S-a potolit furtuna, doamnă ! Pentru moment nu avem a ne mai spune nimic. Pot să vă conduc acasă, dacă doriți.

— Bine, însoțește-mă.

Laurent suflă în lumînare și se duse, pe bîjbîite, să deschidă ușa.

— A stat ploaia, zise el întinzînd afară mîna. Veniți, doamnă.

O lăsă să treacă, apoi închise ușa ; pășeau unul alături de celălalt. Drumul, acum desfundat, devenise de neumblat. Lunecînd la tot pasul pe pămîntul mocirlos, cei doi complici nimereau prin băltoace, stropindu-se cu noroi

pînă și pe față. Înaintau anevoie. În sfîrșit ajunseră în străduța din care plecaseră și la ușa din dos a casei de Marville.

— Am sosit ! răsuflă ușurată Clotilde.

După ce vîri cheia în broască, se întoarse spre Laurent și adăugă :

— Vei trece la fapte !

— Bizuiți-vă pe mine, doamnă marchiză !

— Mă bizui !

După ce rosti groaznicele cuvinte, care însemnau porunca de a i se ucide soțul, marchiza împinse ușa și dispăru.

Laurent se înapoie la locuința lui improvizată, se întinse pe patul „molcuț" și își încheie noaptea cu vise de aur. A doua zi dimineață, după ce se duse întîi la bărbier, căci avea mare nevoie, rătăci pe străzile Versailles-ului, în căutarea vreunei idei care să-l ajute să-și țină cuvîntul față de Clotilde de Marville.

„La naiba ! Dacă aș fi gentilom, aș tocmi doi-trei spadasini și treaba ar fi grabnic încheiată. Dar nouă, golanilor, nu ne este îngăduit a o face. Spadasinii nu au încredere decît în marii seniori. Așa că, vrînd-nevrînd, trebuie să-mi fac singur treaba... Dar cum ?..." Se scărpină la ceafă și își continuă astfel monologul :

„Nu cumva am mers prea departe ? Marchizul nu merge decît rareori pe jos, iar cînd i se întîmplă să o facă, este totdeauna însoțit de un slujitor. Așadar nici vorbă nu poate fi de un atac direct. Dar ce naiba, nu mai știu scorni nimic ? Să ajung oare a renunța la împlinirea unui vis care mă înnebunește nu altceva, numai pentru că nu găsesc o fărîmă de idee ? Nu, nu ! Așa ceva nu se va întîmpla !..."

Mergea la voia întîmplării, furat întru totul de groaznicul gînd. Fu smuls din visare de zarva neobișnuită ce se iscase în jur și, lucru ciudat, ea nu era stîrnită decît de valeți, de scutieri, de slujitorii gentilomilor și ai marilor seniori. Cu toții păreau preocupați, dînd buzna prin hanuri, prin cîrciumi ; mulți dintre ei intrau chiar prin casele oamenilor și întrebau dacă nu au camere libere. Același

lucru se întîmpla și în privința grajdurilor, pentru care se băteau, oferind prețuri crescînde.

„Ce-o fi însemnînd toată harababura asta ? se întrebă Laurent. Ierte-mă Domnul, dar parcă m-aș găsi în plină invazie de livrele".

Atunci se gîndi să oprească un rîndaș. Găsi unul care sta de vorbă cu un chipeș majordom și îl întrebă care să fie pricina tărăboiului aceluia.

— Ei, răspunse cel întrebat, de unde naiba vii ? Cum, nu știi că mîine are loc o serbare la Trianon ?

— Pentru asta-i atîta zarvă ?

— Firește ! A fost poftită toată nobilimea. Ar însemna să o supere pe maiestatea sa cel care nu ar veni ! Dealtfel toate au și fost rînduite, lumea a reținut apartamente, camere, căci mîine Versailles-ul va fi neîncăpător pentru toți cei poftiți de rege.

— N-au decît ! își spuse Laurent, ale cărui simțăminte pizmașe fură din nou trezite de pregătirile ce priveau marea sărbătoare.

Își urmă așadar plimbarea, rumegînd mai departe înfiorătoarele gînduri și ajunse astfel în fața „cafenelei" lui Mimart. Jupînul se afla în prag și își muștruluia de zor slugile, arătîndu-se nemulțumit.

Laurent stătu locului să privească la toată harababura aceea.

— Ei, tu de colo ! strigă jupîn Mimart, vînturîndu-și brațele în direcția lui.

Laurent privi în jur, spre a se încredința că pentru el fuseseră rostite cuvintele, apoi îl privi din nou pe stăpînul „cafenelei".

— Da, da, tu ! Apropie-te !

Laurent înaintă. Altceva tot nu avea de făcut.

— Ce caști gura la stele, prințule ? Ce faci acolo ?

— Nimic ! răspunse golanul, prefăcîndu-se a nu băga de seamă batjocura.

— Al cui ești ?

— Acum, al nimănui.

— Vrei să lucrezi la mine două zile ? Iar dacă sînt mulțumit de tine, poate că te opresc și pe mai departe.

— Să lucrez la dumneata ? Pentru ce ?

— Ca să ajuţi la servirea tuturor gentilomilor care de mîine îmi vor lua cu asalt dugheana.

Laurent se pregătea să-i spună că nu primeşte, cînd un gînd îl fulgeră :

— Bine. Dar cu începere de mîine.

— Straşnic ! Astăzi tot n-aş avea ce face cu tine !... Aşadar ne-am înţeles ?

— Înţeles ! Mîine, dis-de-dimineaţă, voi fi aici.

— Foarte bine, iar dacă ai prieteni dornici să facă la fel, adu-mi-i !

— Să mă mai gîndesc. Pe mîine !

Apoi, Laurent se depărtă în grabă, dînd fuga la *carraba*, vehicul greoi şi nearătos, care transporta lumea de la Versailles la Paris, şi în care avu norocul să mai găsească un loc.

„Iată şi ideea ! îşi spuse el, bucuros foarte. A venit singurică sau poate că mi-a strecurat-o, fără să vrea, neghiobul acela de Mimart ! Asta o să mă silească să merg pe jos o parte din noapte, dar nimic nu se poate face fără trudă".

Peste zece minute surugiul plesni din bici, iar caleaşca cea greoaie se puse în mişcare, trasă de patru cai trupeşti.

Ajuns la Paris, Laurent hoinări pe poduri, plimbarea sa cea mai îndrăgită, şi aşteptă sfîrşitul zilei. Între timp se încredinţase, scotocind prin buzunare, că avea la el multe chei de care făcuse rost încă de cînd intrase în serviciul baronului.

De cum se lăsă noaptea, se îndreptă spre strada Pas-de-la-Mule.

„Îmi pun pielea în joc, nu glumă, îşi spuse el. Dar ce să-i faci, cum mi-o fi norocul !"

Evacuată, pînă la emiterea ordinului de confiscare în profitul regelui, ordin dat de parlament, casa baronului trebuia să rămînă deschisă. Nimeni nu avea voie să intre acolo. Grea pedeapsă l-ar fi aşteptat pe cel ce ar fi cutezat să o facă. Dar ticălosul de Laurent nu se da în lături de la nimic.

Cunoscînd toate ieşirile, se strecură printr-o uşiţă de serviciu şi se făcu nevăzut. Odată intrat, răsuflă a uşurare.

Urcă scara principală şi ajunse la încăperea ocupată de stăpînul său. Deschise şi pătrunse. Bizuindu-se pe aduceri-aminte, începu să bîjbîie în căutarea sertarului în care, cu cîteva zile mai înainte, îl văzuse pe baron punînd o sticluţă cu o pulbere albă.

— Ce aveţi acolo ? îşi întrebase atunci stăpînul.

— O amintire de la sărmana Voisin ! răspunsese baronul zîmbind ; o mostră din praful ei „de succesiune". Parcă ştii ce se poate întîmpla ?

Laurent înşfăcă deci sticluţa, mai scotoci puţin ici colo, din obişnuinţă, găbui cîţiva gologani şi o şterse aşa cum venise. Cină zdravăn, apoi o luă din nou pe drumul Versailles-ului. În aceeaşi noapte se retrase în cocioaba sa.

XIX

O MINTE ÎŞI RECAPĂTĂ LUMINA

În timp ce toate acestea se petreceau la Versailles, fericirea domnea nu numai la casa de Sandoval, ci şi în strada Lions-Saint-Paul.

Lilias — căci trebuie să-i dăm din nou Mariei numele ei adevărat şi nu cel cu care cîndva o botezaseră Folavril şi Malvenu — îşi revenea, sub mîngîietoarea îngrijire a mamei sale, contesa Inès d'Ablincourt. În ce îl priveşte pe conte, nu mai era trist ; deşi păstrase un anume aer de gravitate, expresia feţei sale dezvăluia bucuria de a trăi liber în mijlocul celor pe care îi iubea.

Folavril şi Malvenu, deveniţi comeseni obişnuiţi, se simţeau ca la ei acasă.

Rana Teresinei era destul de uşoară, dar starea ei morală îngrijora pe toţi cei din jur, cu atît mai mult

cu cît se bucura de toată dragostea lor de cînd se știa că era mama lui Georges. Și apoi, Lilias amintea întruna cît de mult o apărase în clipele de chin prin care trecuse. Inès o vizita ades, iar Carita se dădea peste cap să nu-i lipsească nimic. Ce-i drept, în treaba aceasta o ajuta nespus de mult Malvenu care, preschimbîndu-se în chirurg improvizat, nu vroia să plece de lîngă patul rănitei, fericit că găsise temeiul să nu se mai dezlipească de locul acela, unde își putea vedea îngerul negru ; era mai îndrăgostit ca niciodată. În iubire, statornicia este o virtute care sfîrșește totuși prin a fi răsplătită. Am fi îndreptățiți să o spunem, dată fiind atenția tot mai sporită cu care „îngerul negru" îl dăruia pe adorator.

Ochii îndrăgostitei — împlinită la trup și coaptă ca vîrstă, căci împlinise treizeci și cinci de ani — se ațințeau tot mai des și mai stăruitor asupra scundului Malvenu, care la rîndul său și-i rotea pe ai săi, rotunzi ca bilele de loto.

Idila îl înveselea tare mult pe Folavril. Seara, cînd rămînea singur cu prietenul său — ajuns și el la vreo patruzeci de ani — rîdea cu poftă, ceea ce îl scotea în așa măsură din fire pe împricinat, încît, uneori, chiar îl bătea gîndul să nu mai stea împreună. Trebuie să ne grăbim însă a spune că niciodată asemenea planuri nu aveau să prindă viață, întrucît de prea lungă vreme trăiau laolaltă, ca să se mai poată despărți.

După două zile de temeinice îngrijiri, starea Teresinei se îmbunătățise mult. Căzînd la învoială cu soții d'Ablincourt, contele de La Fère o aduse pe bolnavă în casa lui ; aici îi pregătise o încăpere dintre cele mai bune. Așadar, la puțină vreme după cumplita noapte, nefericita smintită fu adăpostită în casa din strada Lions-Saint-Paul. De cum ajunse, Teresina începu să cerceteze atentă locul în care se găsea ; părea că se trezește dintr-un somn letargic. Dar gîndurile ei învălmășite nu-i aduseră nici o deslușire.

De cum dăduse cu ochii de Georges în „Casa Cardinalului", în adîncul ființei sale se petrecuse o schimbare uluitoare. Numele acesta drag, ajuns la urechile ei în clipe de amarnică încordare a nervilor, o mișcase pînă în străfundul sufletului ; o rază de lumină părea să-și croiască drum în mintea ei bolnavă. Dar avea ea să dăinuie și după puternicele emoții încercate ? Iată întrebarea firească pe care și-o puneau cu toții, mai cu seamă că nu prea erau semne ca starea ei morală să afle îmbunătățire.

După ce se uită lung în juru-i, Teresina se ridică deodată din fotoliu. Era singură. O lăsaseră astfel, întrucît părea să moțăie. Mai întîi, cercetă camera în care se afla, privind cu teamă la mobilele, la covoarele, la toate cele ce o înconjurau. Cînd și cînd, apăsîndu-și fruntea cu palmele, făcea nemaipomenite strădanii să prindă un anume gînd ; dar gîndul îi scăpa neîncetat. O vie neliniște i se citea în ochii acum parcă mai blînzi. Și tot cercetînd astfel, ajunse la o ușă pe care o deschise aproape fără voie. Ieși, o porni pe un culoar, intră într-o galerie și se trezi în fața unei uși întredeschise, acoperită, de cealaltă parte a ei, de o draperie grea. O dădu la o parte și trecu pragul. Rămase locului ca buimăcită, plimbîndu-și privirile asupra lucrurilor din încăpere. Se afla în camera de lucru a contelui de La Fère. Făcu totuși cîțiva pași spre mijloc ; ochii goi îi zăboviră un timp asupra celor patru pînze mari despre care am vorbit cu alt prilej. Deodată, rămase ca împietrită, cu ochii mult măriți și plini de o lumină ciudată ; buzele i se mișcară convulsiv, iar brațul, ridicîndu-se anevoie, se întinse spre portretul lui d'Artagnan în fața căruia se oprise. Respiră adînc, iar buzele îi sloboziră un „ah", care exprima și ușurare și bucurie. Atunci, sprijinindu-se de spătarul unui jilț de stejar, vru să strige. Dar puterile o trădară și se lăsă moale în genunchi, cu ochii mereu la portretul care îi cucerea privirile, o vrăjea. Într-adevăr, expresia chipului, pe care se putea citi o bucurie nemăsurată, nu mai avea nimic din aerul de rătăcire de pînă atunci ; un surîs blînd i se întipări pe buzele întredeschise a neîntrerupt suspin. Regăsind puterea graiului, ea strigă într-un efort suprem :

— Este el ! El !

Apoi, ca atrasă de un magnet, se ridică brusc și, întinzînd brațele, încercă să cuprindă ființa pe care în închipuirea ei o credea vie. Se ținu astfel în picioare, preț de o secundă ; dreaptă, nemișcată, gata să se avînte într-a-

colo. Încercă chiar. Dar trupul i se clătină, picioarele i se îndoiră și se prăbuși scoțînd un strigăt de deznădejde în chiar brațele fiului ei, venit acolo pe furiș, dimpreună cu contele de La Fère, spre a asista, fără voie, la scena aceea sfîșietoare.

Georges vru să o conducă in camera ei. Dar contele se împotrivi.

— Nu, zise el cu glasul său adînc și blînd. Să o lăsăm în fața acestui portret pe care l-a recunoscut și care a mișcat-o atît de mult... Poate că cerul i-a purtat pașii pînă aici.

O așezară încetișor în jilțul de care se sprijinise, îi dădură unele îngrijiri și așteptară. Curînd buzele nefericitei slobozirâ un suspin ; o tresărire îi înfioră trupul, pleoapele i se deschiseră iarăși, încet, iar privirea se îndreptă îndată spre icoana îndrăgită. Nu mai vedea nimic altceva.

— D'Artagnan ! O, d'Artagnan ! murmură ea cu glas atît de sfîșietor, încît Athos se cutremură.

Un alt glas, dulce, mîngîietor răspunse :

— Mamă !

Încet, Teresina întoarse capul și privi, mai întîi mirată, pe cel care rostise cuvîntul ; apoi, năvălită de o bucurie fără margini, sărmana strigă :

— Georges ! Dragul meu Georges !

Și, cuprinzînd în palme capul bălai ce-i ajungea pînă în dreptul inimii, ea îl acoperi cu sărutări, în timp ce lacrimi multe îi șiroiau pe obrazul brăzdat, palid și supt.

— Plînge !... Este salvată ! gîndi contele, păstrîndu-se mai departe în umbră.

Într-adevăr, minunea se săvîrșise pe neașteptate.

Fără îndoială, o emoție puternică afundase mințile Teresinei în beznă și tot o emoție, mai puțin crudă însă, le adusese iarăși la lumină.

— Mamă ! Buna și sfînta mea mamă, spunea tînărul cavaler, înghițindu-și lacrimile.

— Dragul meu copil !... Georges !... Georges !... Tu ești ? Tu cu adevărat ?

Apoi privind spre portret, cu sfîșietoare durere :

— Iar acolo... acolo, tatăl tău... care nu mai este !

Georges își plecă fruntea ; un hohot de plîns îi fu răspunsul. Urmară cîteva clipe de tăcere. Apoi Teresina întrebă, ridicînd încet ochii :

— Ce s-a întîmplat ? Și cum de sînt aici... lîngă tine, copilul meu ?

— Mamă dragă, uită totul ! Uită !

— Să uit ? Ce să uit ? A, da. Nebunia... Am fost nebună, nu-i așa ?

— O, nu ! Doar bolnavă... Foarte bolnavă !

Dar ea nu-l asculta. Mintea, acum limpede, călătorea în trecutul îndepărtat, încercînd să strîngă într-un singur ghem frînturile unor aduceri-aminte.

— Da ! grăi ea dintr-odată, scuturată de un fior, noaptea... noaptea aceea în care totul s-a cufundat într-un hău !... Da... da... De atîtea suferințe mi-am pierdut mințile... Dar oare mi le-am regăsit, ori mă mai aflu sub puterea răului care m-a copleșit ?... Am fost nebună, nu-i așa ? Spune drept !

Și, fără să aștepte vreun răspuns, adăugă cu convingere :

— Dealtfel, dacă nu ar fi fost așa, mi-aș aduce aminte de multe lucruri, dar nici o lumină nu-mi străbate cugetul tulburat... nimic în afară de clipa de față... Trecutul a pierit !... Nu-l deslușesc !... Încerc să-mi amintesc ceva, dar e în van. O, ba da ! strigă ea deodată cu glas ascuțit. Ba da ! Ba da ! Acum revăd...

Apoi, întinzînd brațul ca pentru a-l opri pe Georges, care voia să-i stăvilească exaltarea, ea murmură :

— Așteaptă ! Așteaptă !... Da... acolo... departe... foarte departe... În Italia... La Roma... da, la Roma !... Își ia rămas bun de la mine ! A luat cu el copilul nostru !... De ce oare ?... O, da... Ca să-l salveze... ca să trăiască. Eu nu pot să-l cresc, nu mai am putere, iar curajul mă lasă !... Trebuie să vă revăd însă, de cum voi fi iarăși sănătoasă... Cît de mult vreau să trăiesc ! Pentru el !... Pentru copilul nostru ! Dumnezeu mi-a ascultat în sfîrșit ruga... m-am făcut bine ! Sînt încă slăbită... totuși, voi pleca și eu... în căutarea voastră... Unde ? La... Bles... la Blessac ! exclamă ea, bucuroasă că strădania de a-și aminti nu se dovedise zadarnică.

Apoi urmă, fără ca Georges sau contele să mai caute a o înfrîna.

— Plec la drum... singură... Oare eram singură ? Da. Mă urc într-o caleașcă greoaie... Da' ce drum lung ! Și ce des ne oprim... Trecem Alpii, intrăm în Franța... ne apropiem... încă un popas...

Un fior cutremură făptura Teresinei.

— Dar casa aceea... pe drumul cufundat în beznă... Mă umple de groază !... De ce să ne oprim aici ?... Trebuie ! Înainte de a intra în sat... numele... numele îmi scapă. Oare l-am știut vreodată ?... Acolo, un cerșetor — om bătrîn, cu fața suptă dar cu ochi viclean — îmi spune că cei pe care sper să-i revăd au murit !... Ticălosul !... Ticălosul !... Și atîta tot... Pe urmă, nu mai știu nimic, nu-mi mai dau seama de nimic... peste mine a coborît uitarea, adică tot moartea... iar astăzi întoarcerea la viață.

Fruntea i se acoperise de sudoare. Glasul îi devenise mai slab, mai puțin limpede. Totuși continuă :

— Cît trebuie să fi trecut de atunci, de vreme ce în locul copilului lăsat în leagăn regăsesc un bărbat !

Tăcu. Capul îi căzuse pe piept, dar mîinile strîngeau întruna pe cele ale fiului mult iubit. Efortul făcut o istovise. Atunci, contele de La Fère se hotărî să se arate.

Apariția lui nu o tulbură ; dimpotrivă, după ce-i ascultă cu o supunere de copil povețele, se lăsă condusă în cameră, fără să se împotrivească îngrijirilor date de femeile ce-o aveau sub oblăduire. Și se cufundă într-un somn liniștitor, primul de acest fel după ani îndelungi și plini de amaruri.

Convalescența îi fu scurtă. Nici un leac nu ar fi putut-o tămădui mai repede ca prezența fiului ei ; iar Georges nu o părăsea aproape deloc. Stăteau de vorbă în tihnă ; lucrul acesta o readucea pe mamă la realitate, iar bolnavei îi dăruia puteri. Află astfel întreg trecutul copilului ei, în afară de ceea ce o privea pe ea însăși, căci Georges se ferea să-i vorbească despre întunecata dramă în care, fără voie, avusese un rol. Pe contele de La Fère îl răsplăti cu nedrămuită recunoștință ; își amintea acum că fusese cîndva, sub numele de Athos, cel mai drag prieten al soțului ei. Îi mulțumi, plîngînd, pentru bunătatea lui față de Georges.

Mai urma o încercare : Lilias. Nimeni nu-i vorbise despre ea. Oare ce va simți în fața ei ? Era lucrul pe care Athos ar fi vrut să-l știe.

El rugă pe contele și contesa d'Ablincourt să i-o aducă pe Lilias și, cînd toți se văzură laolaltă, în cabinetul cel mare unde Teresina își recăpătase lumina cugetului, o chemară și pe frumoasa fată.

Cînd o zări, Lilias tresări fără voie. Retrăi o clipă cumplita noapte petrecută în tovărășia nebunei, în camera de sus a „Casei Cardinalului". I se părea că o vede și acum, pe sărmana smintită, ridicînd asupră-i cuțitul, în timp ce o urmărea cu priviri rătăcite. Sub puterea spaimei, neputincioasă în a se stăpîni, ea închise ochii și murmură :

— Georges !... Georges !...

Împinsă parcă de un resort, Teresina se ridică, o privi îndelung, apoi grăi ca pentru sine :

— Unde am mai auzit eu glasul acesta ? Georges !... Georges !... repeta ea cu aceeași intonație ca cea avută atunci, în preajma fetei. Dar nu putea să-și amintească cele petrecute cu doar cîtva timp înainte ; de aceea își apăsă palmele pe frunte și repetă cu deznădejde :

— Nu știu... Nu știu !...

Dar după cîteva clipe se apropie de Lilias și îi spuse cu glasul înecat de lacrimi :

— Domnișoară, dacă ți-am făcut vreun rău cînd eram nebună, iartă-mă !

Lilias își întoarse privirile spre Georges care, cu inima îndurerată, se chinuia să ascundă pînza lacrimilor ce-i întunecau văzul. Îndreptîndu-se apoi spre Teresina, tînăra fată îi luă mîna.

— Sărută-mă, doamnă ! o rugă ea încetișor. Cum s-ar putea să nu te iubesc pe dumneata, mama lui ?

Teresina se plecă peste dalba frunte ce i se dăruia și își apăsă buzele palide, uscate. Din ziua aceea, ținînd piept tuturor rugăminților, Teresina se retrase într-o deplină sihăstrie, fericită că-și simțea alături copilul pe care atît de mult îl plînsese. Ceilalți se văzură nevoiți să se supună dorinței sale ; în singurătatea ei, femeia încercă să lege firele trecutului atît de brusc frînte.

Dar nu izbuti.

XX

IATĂ CUM DE PE URMA ULTIMEI SALE TICĂLOȘII RĂZBUNĂTORUL BONACIEUX ȘI-A PIERDUT VIAȚA

Și pentru că ne-am luat asupră-ne datorința de a face cunoscute întîmplările mai de seamă din viața personajelor noastre, vom căuta să întregim, cu date, faptele nepăstrate de îndărătnica memorie a Teresinei.

Dar pentru aceasta trebuie să ne întoarcem la vremea în care abia devenise mamă.

Într-una din diminețele anului **1663**, un vagabond, un soi de negustor ambulant, a cărui față veștedă nu-ți îngăduia să-i ghicești vîrsta, hoinărea pe străzile Parisului. Barba-i lungă, albă, înfățișarea-i uscățivă, spinarea cocîrjată și umbletu-i șovăitor cucereau milostivirea trecătorilor, dintre care unii, destul de mulți la număr, îi dădeau cîțiva bănuți. Bătrînul rătăcitor nu cerea ; primea însă ceea ce i se dădea.

Vagabondul se apucase să traverseze Sena pe Pont-aux-Changeurs și se îndrepta spre malul stîng, către Insula Cetății. O tulburare neobișnuită părea să-l fi cuprins ; o tulburare care sporea pe măsură ce înainta. Astfel ajunse pe strada Fossoyeurs. Aici fu nevoit să se oprească și să se sprijine de un zid. Ridicîndu-și privirile, le aținti asupra unei case ce se afla la cîțiva pași mai departe.

— Cît de mult s-a schimbat ! murmură el. Oare cine o locui-o acum ?

Mutîndu-și apoi privirile de la casa care parcă i le vrăjea, cercetă împrejurimile.

— Nu mai recunosc nimic ! adăugă el, tot pentru sine. Nimic !

Lacrimi grele i se rostogoliră din ochii de un verde-albăstrui. Dar deodată chipul lui exprimă cea mai aprinsă ură... Mîinile-i osoase se crispară, iar ochii care nu mai lăcrimau aruncară fulgere.

— O, murmură el, scrîșnind din dinți și cu glas șuierător. De n-aș muri înainte de a mă răzbuna !... Este tot

ce mai cer clipei de față ! Dacă blestematul de ademenitor mai trăiește, îl voi ucide !... Voi fi și eu ucis apoi, dar nu-mi pasă !... Cel puțin îi voi fi văzut sîngele curgînd... Voi trece fericit pe tărîmul celălalt !... Iar dacă nu mai există, mă voi răzbuna pe cei iubiți de el, dacă supraviețuiesc. Și mai adăugă, vrînd parcă să întărîte și mai mult mînia cumplită și de neînțeles care clocotea în adîncul ființei sale : După douăzeci de ani de chinuri îndurate într-un afund de temniță, ți s-a dat în sfîrșit drumul, mielușelule ! Nu fusese asta oare de-ajuns ca să-ți ascută ura ?... Nu, ai vrut să vezi... Ei bine, acum privește, prostănacule !... Privește-ți casa în care nu mai ai dreptul să intri... Nevasta, răpită de ticălosul ăla... părăsită, pesemne de el, acum desigur moartă !... Toată avuția dusă pe copcă ! Da, avuția ta, smintitule !... Nu ți-a mai rămas nimic... Nimic ! Doar cerșitul ! Ei, dar destul cu văicărelile ! La treabă acum !

Își luă așadar inima în dinți spre a porni mai departe ; o luă în lungul străzii, privind la toate casele, cercetînd cu luare aminte chipurile oamenilor care intrau, ieșeau sau stăteau în prag.

— Să fi murit chiar toți ? își spuse. Nu mai recunosc pe nimeni !

Traversă din nou Sena, urcînd spre poarta Saint-Antoine. Deodată se opri. O firmă îi atrăsese privirea. Citi : LA CEI PATRU MUȘCHETARI — PLANCHET, *găzduiește drumeți și călăreți.*

Se simți străbătut de un fior.

— Planchet ! bîigui el. Planchet !... Am mai auzit eu numele ăsta cîndva... Dar unde ? La cine ? O, nu cumva la marele cardinal, aibă-i diavolul sufletul în grijă !... Dar ce are a face ? Să intrăm, și o să vedem...

Zis și făcut. Fostul slujitor al lui d'Artagnan își închegase de puțină vreme hanul. Îl primi pe trecător ca pe un mușteriu oarecare... poate chiar mai bine, pe temeiul că-l vedea sărac.

— Cu ce vrei să te omenesc ? întrebă el.

Cerșetorul își înălțase privirile și-și descleștase gura, ca să răspundă. Dar rămase cu ochii holbați în fața hangiului, de parcă acesta ar fi fost o arătare.

— Ce ai, omule ? întrebă Planchet.

— Nimic !... Nimic !... sfîrşi el prin a răspunde, o ameţeală doar.

— Din pricina foamei, poate ?

— Da !... Mi-e foame şi sete... Sînt sărac.

— Ţi-am cerut eu ceva ? i-o întoarse cu mofluză bunătate Planchet.

Apoi, chemînd un băiat de prăvălie :

— Titemousse ! Serveşte-l pe omul ăsta de ispravă cu şuncă, pîine şi un pahar de vin.

După aceea, întorcîndu-se spre necunoscutul care continua să-l privească într-un chip ciudat :

— Îţi ajunge ?

— Da !... Da !...

Planchet voia tocmai să-l lase singur, cînd omul îl opri, întrebîndu-l cu glas şovăitor :

— Mi-aţi putea da o lămurire ?

— Dacă îmi stă în putere... De ce nu ! Cu plăcere !

— Am văzut că afară stă scris : LA CEI PATRU MUŞCHETARI... Oare maiestatea sa o fi împuţinat atît de tare compania domnului de Tréville ?

— Mai întîi, răspunse Planchet, domnul de Tréville şi-a dat de mult demisia... Poate că a şi murit. Vii pesemne de departe, prietene, de n-ai aflat încă. În ce-i priveşte pe muşchetari, sînt încă la mare cinste, căci nobilii nu se dau în lături să poarte o uniformă atît de glorioasă.

— Şi care sînt cei patru slujitori ai prea cinstitului nostru rege, sub a căror oblăduire văd că vă aflaţi ?

— Cei mai cutezători, se înţelege ! Adevăraţi diavoli ! Domnii d'Artagnan, Athos, Porthos şi Aramis.

Fiecare dintre numele acestea păru să stîrnească în sufletul milogului anume tulburare. Rămase tăcut cîteva clipe ; apoi, cu privirile aţintite în podea, îşi reluă firul vorbei, dar poticnit, căutîndu-şi parcă anevoie cuvintele :

— Cunoaşteţi pe vreunul dintre ei ?

— Nu numai unul, dar şi pe ceilalţi, i-o întoarse Planchet. Care anume te interesează ?

— Cavalerul d'Artagnan.

— Auzi, dacă-l cunosc ! Mă întrebi dacă-l cunosc pe cavalerul d'Artagnan ? În urmă cu şase luni mă mai aflam în serviciul lui... Dar pentru ce vrei să ştii ?

— Doar aşa... mormăi omul ; mai degrabă fiindcă am auzit vorbindu-se mult despre el.

— Unde ?

— La o doamnă pe care o cam plăcea.

— O-ho, prietene ; nu mă apuc eu acum să ghicesc cine-i doamna, căci cuceririle stăpînului meu sînt pe cît de numeroase, pe atît de trecătoare... Sub domnia răposatului rege şi a Eminenţei roşii îmi amintesc, ce-i drept, că a iubit cu foc pe cineva...

— Da ?...

— Pentru femeia aceea şi-ar fi dat, fără şovăire, chiar viaţa ! Dar ea a fost otrăvită...

Cerşetorul tresări.

— Şi cum... se numea ? întrebă el cu glas tremurător.

— La ce bun să-i ştii numele, omule ?

— Ca să văd dacă este cea despre care vreau să vorbesc.

— Dacă este una şi aceeaşi, înseamnă că amintirile dumitale coboară mult pe firul vremii... era o femeie scundă, din popor, foarte rău văzută de Eminenţa sa cardinalul, fiindcă o slujea cu prea mare credinţă pe regină ; era lenjereasa ei.

Străinul îşi întoarse capul, spre a-şi ascunde paloarea feţei, iar sub pleoapele-i pe jumătate lăsate, privirea lui sclipi tăios.

— Atunci nu-i aceeaşi ! mai spuse el, recîştigîndu-şi stăpînirea de sine. Dar prea bunul domn d'Artagnan ce face ? Cred că nu a murit...

— O, nu ! răspunse hangiul. În clipa de faţă se află în Italia... la Roma, în serviciul domnului de Créqui, ambasadorul Franţei... Şi mi se pare că va sta acolo o bună bucată de vreme !... Dar iartă-mă, dragul meu, stau şi sporovăiesc, iar treburile mă aşteaptă. Mai ai nevoie de ceva ?

— De nimic, mulţumesc.

Planchet se întoarse la butelcile sale, murmurînd :

— Ciudat... Nu ştiu, dar pe omul ăsta l-am mai văzut eu undeva... Să mă ia naiba dacă ştiu unde...

Cerşetorul mîncă, bău şi întrebă cît are de plătit.
— Nimic pentru dumneata !
— Nici în ruptul capului, stărui ciudatul muşteriu. Vreau să plătesc !
— Atunci, patru parale.
— Uite zece ! Văd eu că n-o să te pricopseşti de pe urma mea.
Aruncînd mărunţişul pe masă, necunoscutul se ridică şi ieşi.
— Caraghiosul ! gîndi bunul Planchet. Dacă toţi ar fi ca el, n-am mai sărăci de pe urma milosteniilor.
De cum se văzu afară, bătrînul se îndreptă de spate şi îşi spuse cu glas crîncen :
— Chiar de ar fi să mor pe drum, tot încerc !
Ieşi din Paris, începînd să ducă, din ziua aceea, o viaţă de sărăcie, o viaţă de vagabond. Avea o ţintă : Italia... Roma ! Dar nu era prea sigur că pornise pe drumul cel bun, iar oamenii pe care îi întreba nu păreau a şti mare lucru. De aceea se şi rătăci în mai multe rînduri.
Se împliniseră două luni de cînd pribegea astfel, hăituit, frînt de oboseală, sleit de puteri ; mînca puţin, dormea prin hambare, cînd era găzduit şi acolo, dar cel mai adeseori la rădăcina unui copac, în inima unei căpiţe sau în cine ştie ce tufiş.
Pe oricare altul în locul lui asemenea viaţă l-ar fi dat gata. El însă, deşi plăpînd, îşi hrănea neputinţa cu un simţămînt cumplit. Încă o zi, două de umblet şi avea să ajungă la Embrun, oraş din Dauphiné cînd, într-o seară, sosind într-un sat oarecare, zări o prăpădită de diligenţă oprită în faţa porţii unui han, menit slugilor castelului din vecinătate ; hanul slujea, totodată, de popas. Mai mulţi călători coborîră : printre ei se afla şi o femeie tînără, bolnavă, leşuită din pricina călătoriei prea lungi şi istovitoare. El îi ceru de pomană, iar femeia îi spuse în timp ce îşi da obolul :
— Pentru fiul meu, pentru tatăl lui şi pentru mine !
— Ce nume să pomenesc în rugile mele, nobilă doamnă ?
Fireşte, vorbea astfel numai din obişnuinţă căci, era limpede, de mult nu mai înălţase vreo rugă, dacă o făcuse vreodată...

Oricum, femeia răspunse :
— D'Artagnan !
— D'Artagnan ! rămase omul uluit.
— Îl cunoşti cumva pe bărbatul meu ? se miră femeia.
Celălalt îşi duse mîna la frunte şi murmură :
— Va să zică sînteţi soţia cavalerului d'Artagnan... Şi veniţi din Italia, de la Roma, nu-i aşa ?
— Cum de ştii ?
— Înainte de a vă astîmpăra curiozitatea, doamnă, lăsaţi-mă să vă pun o întrebare... Unde mergeţi ?... La Paris ?
— Nu !... La Blessac, în Gasconia, unde trebuie să mă întîlnesc cu el şi cu copilul nostru.
Un zîmbet urît încreţi buzele vagabondului ; îşi plecă privirile, de teamă ca nu cumva ochii săi să dezvăluie, în ciuda întunericului, ura-i mocnită ; apoi susură din vîrful buzelor :
— Aşa o ucid !
După aceea, cu glas tare, fără a o privi în ochi, şi cu prefăcută milă :
— O, doamnă, nu vă mai duceţi !
— Pentru ce ?
— Fiindcă nu i-aţi mai găsi. Au murit amîndoi...
Un ţipăt sfîşietor strînse în jurul femeii pe toţi călătorii poştalionului.
— Ce s-a întîmplat ? întrebă surugiul.
În clipa în care cerşetorul se pregătea să răspundă prin cîteva cuvinte nelimpezi, un rîs scurt, tăios, care îi îngheţă de groază pe cei din jur, răsună funebru în puterea nopţii.
Apoi, sleită de puteri, cu privirile încremenite parcă, scoase un fel de horcăit, îşi mişcă în neştire braţele, se clătină şi căzu ca fulgerată. Fu dusă în camera de aşteptare a hanului, unde i se dădură şi unele îngrijiri.
Pribeagul se trăsese deoparte ; din colţul său, rînji :
— Nebună !... Ştiu că o să sufere ! Să văd acum şi de ceilalţi !
Făcînd deci cale întoarsă, o luă pe drumul pe care venise.
— Va să zică la Blessac ! E cam departe, dar mai am destule puteri.

Cînd femeia își veni în simțiri — cititorii au înțeles că era Teresina — cei din jurul ei și-au dat seama că-și pierduse mințile.

Stăpînul hanului se afla în mare încurcătură. Să țină în casa lui o smintită! Iar casa se afla pe drumul ce ducea spre un sat amărît. Neștiind ce hotărîre să ia, sărmanul de el își smulgea părul din cap, nu altceva.

Între timp, surugiul, nemaiputînd aștepta și, de altfel, păsîndu-i prea puțin de necazurile unei femei care, pe deasupra, ar mai fi și putut muri pe drum, își pofti călătorii în diligență și dădu bice cailor.

Prin urmare hangiul se văzu nevoit să o țină la el pe bolnavă și să aștepte pînă la luarea unei alte hotărîri. Ea fu însă repede găsită. Nici nu existau două soluții. Femeia trebuia urcată într-o trăsurică și încredințată autorităților din orașul cel mai apropiat. Așadar, fu transportată la Embrun, unde ofițerul de jandarmi, pus în mare încurcătură, găsi totuși și el o dezlegare: măicuțele din mănăstirea Embrun. Acestea o primiră, spre a o trimite mai apoi la Paris, dimpreună cu alți nefericiți ai soartei, bărbați și femei, loviți de aceeași năpastă. Teresina rămase lungă vreme în spitalul Salpêtrière.

Cumplită era mizeria în vremea aceea, căci numărul săracilor atingea zece mii, fără a-i mai pune la socoteală pe cei aciuiți prin spitale. Sfătuitorii regelui cerură Parlamentului să descurce cumva treburile de soiul acesta, deoarece, copleșiți, administratorii așezămintelor mai sus amintite se aflau în situația de a nu-i mai putea primi pe cei fără de nici un căpătîi. Ar fi însemnat să-i azvîrle pe toți în stradă.

Hotărîrea luată de Parlament se dovedi însă greu de îndeplinit, astfel că administratorii nu mai stătură pe gînduri și dădură drumul tuturor celor în stare să se țină pe picioare, să-și cîștige pîinea cerșind. Printre ei se numără și biata Teresina.

Neînțelegînd nicicum ce se întîmpla cu ea, femeia se supuse fără crîcnire și o porni pe străzi. Astfel ajunse ea în acea parte a Insulei Cetății numită Îles-aux-Vaches, unde își avea căscioara și luntrașul Gérard. Teresina descoperi în partea locului un soi de vizuină, unde viețui ca o sălbatică, nemaiamintindu-și decît de numele ei, pe care îl repeta oricui voia să-l audă.

După ce o vestise cu atîta cruzime pe Teresina că cei dragi îi muriseră, pribeagul bătrîn o pornise din nou la drum. S-ar fi zis că urîta-i faptă săvîrșită împotriva femeia de la care primise pomană îi însutise puterile. Mergea cu pas înaripat, iar oboseala părea să nu mai aibă putere asupra trupului său vlăguit. Cînd și cînd își strecura mîna zbîrcită pe sub zdrențele ce-l acopereau și mîngîia mînerul unui cuțit lung, în timp ce buzele sale se schimonoseau într-un rînjet.

— Blessac! repetă el. Blessac!... Sînt, va să zică, doi: lupul și puiul de lup! Cu lupoaica am încheiat socotelile! Strașnică răzbunare!

Și tot îmboldindu-se singur cu asemenea vorbe, își vedea de drum... Mergea zi și noapte, fără să-i pese de nimic. Nu poposea decît cînd cădea sleit de oboseală. Ori de cîte ori simțea că nu mai poate, rostea cuvîntul Blessac. Mînca puțin și rar; din pricina aceasta, privirea lui stîrnea mai degrabă groază decît milă; dar veni o vreme cînd nu mai putu decît să se tîrască — ajunsese un fel de schelet umblător, scăpat parcă din țintirim în căutarea propriului său suflet. Ultima oară cînd îl întrebă pe un țăran dacă mai are mult pînă la Blessac, acela îi răspunsese că se află pe aproape, dar mai întîi își făcuse semnul crucii. Atunci porunci mușchilor săi storși de vlagă să mai facă un efort. Buzele lui repetau la nesfîrșit: Blessac! Blessac! la fel cum blestematul Isaac Laquedem din legendă rostise cuvîntul „mergi!".

— E un sat, vorbi el icnit. Îl găsesc eu repede și treaba va fi iute isprăvită!

Mai străbătu astfel o bună bucată de drum, după care căzu sfîrșit. Un geamăt țîșni din pieptu-i înfierbîntat. Dar nevoind să se oprească, se tîrî în mîini, iar genunchii lui lăsară urme în tina drumului, precum dîra unei uriașe reptile, căci începuse să plouă vîrtos. Curînd se stîrni și vîntul, a cărui îndîrjire smulgea vaiere copacilor ce tiveau șoseaua. Dar pribeagul se tîra neobosit, aducînd cu o viețuitoare scîrnavă ce se tăvălește prin noroi.

În sfîrșit zări prima casă din marginea satului, casă locuită — după cum bine știm — de către soții Manifou

și micuțul d'Artagnan. Bătrînul vru să se ridice, dar nu izbuti. Genunchii înțepeniți nu-l mai puteau duce, se îndoiau întruna, tîrînd după ei și restul trupului. Se găsea tocmai lîngă o cruce mare de lemn, țărănească, de care se prinse cu ultimele-i puteri. Strădania, dovedindu-se prielnică, omul se crezu izbăvit și se desprinse de cruce. O clipă doar stătu în picioare, părînd că înfruntă cerul cu privirea-i stinsă ; dar, deodată, fără un cuvînt, se prăbuși ca un bolovan, cu capul înainte. Fruntea i se lovi de o piatră, sîngele țîșni. Cerșetorul se prăvăli pe spate și se rostogoli în șanț.

A doua zi dimineața, în drum spre țarină, Manifou zări pe piatra de la piciorul crucii o pată mare, roșietică. Împreună cu ceilalți săteni care îl însoțeau, el se apropie și descoperi îndată trupul acela înfricoșător la vedere. Oamenii se pregătiră să-l îngroape. Dar înainte de a-l băga în pămînt, Manifou îi scotoci hainele zdrențuite. Nu găsi însă decît un cuțit lung, pe al cărui mîner se afla săpat cu stîngăcie un nume de nimeni știut : *Bonacieux*[1].

XXI

VICLEȘUG FEMEIESC

Retrasă în camera ei, Clotilde de Marville revedea cu ochii minții cele cîteva clipe petrecute în tovărășia lui Laurent, în cocioaba zguduită de furtună. Fără îndoială, acest Laurent — își spusese singur numele — era valetul baronului, care avea pesemne mare încredere în servitorul său. Dealtfel, chiar inelul pe care i-l încredințase o dovedea cu prisosință.

Valetul acesta, isteț și prea puțin scrupulos, făgăduise că o va face liberă.

[1] Cititorii celor *Trei mușchetari* își amintesc desigur că acesta era numele unui mic negustor de mărunțișuri, bărbatul frumoasei lenjerese a reginei, care, gelos pe d'Artagnan, devenise iscoada cardinalului Richelieu (n.a.).

Liberă ! Avea să înceapă o altă viață, să trăiască după buna ei voie ! Liberă, însemna că putea să se dăruie, întreagă, patimii care-i umplea inima ! Însemna că avea voie să iubească în văzul lumii, să nu se mai teamă, să nu mai tremure ! Liberă, însemna că-l va revedea, pe el... că-l va răzbuna !

Dar Laurent nu se avîntase oare prea mult, făgăduind că va atinge țelul despre care ea îi vorbise cu ocolișuri ? Și cum avea să se descurce ?

Iată întrebarea la care se ferea să răspundă ; căci oricît de mult ai urî pe cineva, nu-i uneltești moartea ! Doar dacă ești un ucigaș înrăit, fără de nici o teamă lăuntrică, fără nici o răzvrătire de conștiință.

Și totuși, cît de tare îl ura pe marchiz ! L-ar fi trimis pe lumea cealaltă cu propria-i mînă ! Nu uita, nu avea să uite niciodată că o jignise fără să se tulbure cituși de puțin, că o amenințase cu izgonirea... Chiar și numai gîndul acesta îi umplea inima de ură. Propriul soț o arunca în brațele mizeriei ! Cită nimicnicie !

Dar o altă urmare o îngrozea și mai mult : scandalul pe care îl întrezărea, scandal care, dată fiind cumplita sete de răzbunare a marchizului, avea să ia proporții uriașe, împroșcînd-o cu noroi.

Groaznice erau chinurile prin care trecea tînăra și frumoasa femeie. Dar și cîtă fățărnicie, cîtă viclenie sub învelișul acela gingaș ! Cît de bine se pricepea să dea glasului mlădieri înșelătoare, tulburătoare chiar... Ochii ei mincinoși știau să exprime de minune bunătatea, blîndețea, cu toate că în adîncul sufletului clocotea mînia. Pielea mătăsoasă a degetelor ei ascundea gheare de tigroaică. Era o vrăjitoare, cu atît mai primejdioasă cu cît farmecelor acestora li se adăuga o inteligență dintre cele mai vioaie și o tărie a gîndului care o făcea să nu se dea înapoi de la nimic.

O, desigur, dacă nu s-ar fi temut de justiție, nu ar fi chemat pe nimeni în ajutor pentru îndeplinirea ticălosului gînd ce-i încolțise în minte. Nimic mai ușor decît să ia un jungher, să-i răsară bărbatului în față, bătrînului aceluia dezgustător, și să i-l împlînte în inimă. Totuși, nu poți ucide, fără să fii pedepsit, un ins de obîrșie mai ales, chiar de ar fi de o mie de ori mai slut decît era marchizul. Între-

zărea eșafodul de la Brinvilliers, despre care i se istorisise totul. De aceea, în fața atîtor neputințe sau, oricum, a atîtor greutăți, izbînda i se părea îndoielnică.

Dar chiar dacă valetul baronului nu ar putea-o elibera, ea tot ar trece la fapte înainte ca marchizul să-și împlinească amenințarea. Cam acestea erau gîndurile Clotildei, cînd ușa se deschise larg, spre a îngădui trecerea rotofeiului marchiz de Marville.

Clotilde sări ca arsă.

Fără a-și mai cere iertare pentru neașteptata-i apariție, bătrînul o privi disprețuitor și rosti cu un glas căruia se străduia să-i redea tot calmul :

— Mi-au spus oamenii mei că ai avea de gînd să lipsești mîine de la serbarea ce se dă la Trianon. Îți poruncesc, doamnă, să vii la serbarea maiestății sale !

— Îmi poruncești ! izbucni ea, cu dinții încleștați, cu ochii numai flăcări.

— Am poftă să roșesc încă o dată pentru dumneata !

— Hotărît lucru, domnule, ești un laș !

Văzîndu-l că surîde, Clotilde urmă cu și mai multă aprindere :

— Un laș, căci insulți o femeie, încredințat că nu-ți va putea răspunde. Ei bine, te înșeli !... Pînă ce nu voi fi rupt cu dumneata orice legătură, pînă ce nu voi fi declarat în fața tuturor că te părăsesc spre a scăpa de grosolăniile dumitale, pînă atunci îți poruncesc să nu-mi mai ieși în față ! Și, cu un gest de regină jignită, adăugă : Ieși ! Fără să mai scoți vreun cuvînt, altminteri...

— Altminteri ! întrebă marchizul cu o ironie care nu făcu decît să sporească furia femeii scoase din fire.

— Te-aș ucide ! încheie ea cu glas înăbușit.

— Încearcă !

— O, nu mă ispiti...

— Aștept, doamnă !

— Tu ai vrut-o ! răcni ea, întinzînd brațul spre un sertar de unde scoase un pumnal mic pe care îl ridică asupra marchizului.

Acesta înălță disprețuitor din umeri, apucă gingașa încheietură a mîinii soției sale și, răsucindu-i-o brusc, o făcu să scape pumnalul.

— Vezi dar că nu-i prea greu să-ți smulg dinții, viperă !

Femeia întinse mîinile, să-l strîngă de gît.

— Haide, sfîrșește cu jocul ăsta ! făcu marchizul îmbrîncind-o.

Ea se prăbuși într-un jilț și rămase astfel, încercînd să vorbească, să țipe, dar ocările de care se simțea plină nu-i puteau trece pragul buzelor ; mînia o înăbușea. Părul i se despletise, chipul căpătase o expresie sălbatică.

— Și acum, reluă bătrînul gentilom, fără ca atitudinea ei să-l tulbure cîtuși de puțin, ascultă-mă !

— Nu ! Nu ! izbuti ea să strige. Ieși ! Ieși !

— Nu înainte de a-mi fi dat ascultare, doamnă ! Ți-am făgăduit că o să caut și o osîndă pe măsura rușinii pe care mi-ai făcut-o. Fii mulțumită, am găsit-o. Vreau să-ți dau purtarea în vileag în fața întregii curți, a regelui însuși. Ești liberă să te aperi și tare aș fi curios să știu cum te vei descurca. Orice s-ar întîmpla, nu nădăjdui din parte-mi la milă. Te voi izgoni, chiar dacă regele s-ar împotrivi !

Atît de puternică era voința tinerei femei încît, în cele cîteva secunde care urmară pornirilor ei furioase, ea avu forța să cîntărească întocmai buclucul în care se vîrîse. O luase, firește, pe un drum greșit. Făcuse o eroare și luă hotărîrea să îndrepte totul. Izbuti pe loc aproape să-și schimbe chipul, să arate nu ca o femeie calmă, ci ca una nefericită ; se pregăti să joace un cu totul alt rol în fața bărbatului. Un tainic instinct o vestea că avea să biruie în noua încercare pe care și-o impunea. Și apoi, nu era ea foarte sigură de tinerețea, de frumusețea ei ? Cîteva cuvinte scăpate de marchiz, cînd o amenințase pentru prima oară, îi răsăriră iarăși în minte și îi dădură noi puteri.

Nefericitul se trădase singur, în toiul mîniei, spunînd : „Încă nu am învățat să te urăsc !“

Prin urmare, tot o mai iubea ! Putea deci să lupte cu el ; dar pentru a-l învinge, trebuia să-și schimbe tactica. Trebuia să mintă și să-l înduioșeze.

Fie. Avea să-și adune toate puterile închipuirii, adăugîndu-le șiretenia, știința aceasta pe care atît de bine se pricepea să o stăpînească.

Așadar, cu glas tremurător de emoție — emoție jucată minunat — ea răspunse marchizului :

— Şi... dacă nu m-aş supune acestei porunci de a apărea la Trianon ?

— Te-aş denunţa drept complice a trădătorului, a ibovnicului tău.

— Minciună, domnule !

Dar bătrînul urmă :

— Iar regele te-ar aduce sub arest, prin Cavois, căpitanul gărzii.

— O ! făcu Clotilde, cu glasul tulburat de lacrimi. Eşti necruţător !

— Necruţător ! repetă marchizul ca pentru sine şi o luă spre uşă, mirat de asemenea schimbare, de care fireşte îşi dăduse bine seama.

— Ascultă-mă, domnule ! strigă tînăra femeie împreunîndu-şi mîinile a rugă. Cum, nu vrei să mă asculţi ?

Marchizul se opri.

— Şi dacă ţi-aş jura că sînt nevinovată ?

— Ai minţi, doamnă !

— Nu ! răspunse ea cu aprindere. Pe Dumnezeul care ne aude, sînt curată !

— Curată ?

— Da, curată ! Vinovată de uşurătate, poate !... Dar nu te-am dezonorat, nu mi-am uitat îndatoririle de soţie. Asta nu ! Nu ! Nu !

— Cu toate acestea curtea întreagă te învinuieşte !... Chiar dumneata te-ai socotit vinovată, necontestînd dovada pe care o aveam în mînă.

Nenorocitul ajunsese aşadar să se tîrguiască. În adîncul ei, Clotilde încercă o trufaşă satisfacţie... Acum era sigură că va ieşi triumfătoare.

— O dovadă ! se prefăcu ea mirată. Ce dovadă ?

— Scrisoarea pe care o pregătiseşi pentru baronul de Souvré.

— O, ar fi trebuit s-o citeşti, ori măcar să te uiţi peste ea ; ai fi văzut atunci că nu era a mea.

— Dar a cui, rogu-te ?

— Îţi voi spune totul, de vreme ce mă sileşti să dezvălui o taină ce mi-a fost încredinţată sub jurămînt.

— Vorbeşte, doamnă !... Trebuie !... Vreau !... ceru marchizul de Marville care nădăjduia că se înşelase, dar încă

nu cuteza să creadă în atîta fericire. Spune, a cui era scrisoarea pe care, din generozitate, nu am citit-o ?

— A abatelui Dubois ! răspunse Clotilde, amintindu-şi cele discutate cu mentorul alteţei regale.

Atît de sincer părea a fi glasul ei, încît bătrînul îi dădu crezare.

— Cum, abatele Dubois... întrebă el, mai mult mirat decît mînios.

— Da, îl interesează baronul de Souvré !... Poate că a primit chiar mai de sus un îndemn menit a-l face să se poarte astfel.

— De la monseniorul duce de Orléans ? se arătă de-a dreptul uluit marchizul, căzînd în capcană.

— Nu ştiu. În orice caz am greşit cînd am primit să fiu mijlocitoare şi să-i încredinţez baronului o scrisoare al cărei cuprins nici nu-l cunoşteam.

Femeia înşirase toate acestea cu atîta siguranţă, încît îndoiala începea să încolţească în sufletul bătrînului. Atît de cumplit suferea de două zile, încît făcea eforturi nemăsurate spre a se convinge că toată nefericirea lui nu era decît un vis urît.

Clotilde înţelese că avea să izbîndească. De aceea urmă cu aprindere :

— O, de ce nu mi-ai vorbit altfel !... Ţi-aş fi deschis ochii şi nu ai fi ajuns să mă urăşti !

Îşi plecă fruntea, îşi acoperi faţa cu o batistă şi plînse înăbuşit. Farmecul ei începea să dea roade. Ea simţi lucrul acesta şi îşi spuse : „Nu-mi mai scapă !"

Înălţînd apoi capul şi privindu-l cu o durere nespusă, rosti cu un glas sfîşiat :

— Orice s-ar întîmpla, mă voi supune voinţei tale.

— Bine ! încuviinţă el moale.

— Mă vei repudia în public... ruşinea mă va ucide, astfel că nu vei mai fi silit să mă înduri în preajma ta, de vreme ce prezenţa mea ţi-a devenit de nesuferit.

— Nu mai vorbi aşa, doamnă ! răspunse bătrînul, mai tulburat decît voia să pară.

Femeia îşi dezvălui frumosu-i chip îndurerat şi murmură :

— Pentru un singur lucru te rog să mă ierţi !

— Să te iert ? Va să zică eşti vinovată...

— Firește... sînt vinovată că te-am înfruntat !... Pe dumneata căruia îi datorez totul ! Pe dumneata care ai făcut din mine una dintre cele mai rîvnite femei de la curte !... Iertarea asta ți-o cer în genunchi.

Și se lăsă să cadă pe covor, unde rămase plecată în fața bărbatului. Dar nu era nicidecum femeia căită, umilită care se prosternează în fața judecătorului ei. Nu ! Ea nu-și lua privirile de la el ; ochii ei triști înecați în lacrimi mîngîiau chipul cinstitului gentilom pe care îl juca cu atîta viclenie.

— Vorbește ! făcu marchizul aproape în șoaptă.

— Nu mă supune unei încercări înjositoare și lasă-mă să sfîrșesc cu viața. Spune-mi cum anume vrei să mor și te voi asculta.

Deodată, apucînd pumnalul căzut la picioarele ei, și ridicîndu-se brusc, strigă, cu veselie aproape :

— O, nu răspunzi ! Înseamnă că vrei s-o fac, îți mulțumesc !

Și ridică brațul, gata să-și vîre cuțitul în inimă.

— Stai ! strigă sărmanul bătrîn, smulgîndu-i din mînă arma.

Cît de limpede își dădu ea seama că în gestul bărbatului nu mai era nimic brutal ! Devenise stăpînă pe situație. Cît folos îi putea aduce fericita inspirație !

Cîteva clipe de tăcere... Tot ea o sfîșie, pentru a adăuga cu glas învăluitor :

— Totul s-ar fi sfîrșit !

— Nu, nu ! făcu el, aproape înnebunit. Nu vreau !

— De ce ? întrebă femeia, sprijinindu-și în chipul cel mai firesc brațul alb de umărul nefericitului învins. De vreme ce nu mă iubești, lasă-mă să mor...

O, putere a femeii iubite ! Bărbatul acesta, pe bună dreptate, socotit un om tare, se credea acum vinovat, avea mustrări de cuget. Nu se mai gîndea la el, la urîțenia lui... Nu-și mai amintea a fi citit în ochii femeii, cu doar cîteva clipe mai înainte, toată ura din sufletul ei... Nu auzea decît glasul ei amețitor, murmurîndu-i pentru prima oară cuvîntul „a iubi“, cuvînt care pe buzele ei se preschimba în poem.

— Clotilde ! șopti el, încercînd să se învingă pe sine. Cît de mult aș vrea să te cred ! Și te cred... Pentru a

curma orice clevetiri, trebuie să plecăm ! Vom lăsa timpului grija de a întinde vălul uitării peste trista noastră poveste.

— Ai dreptate ! răspunse ea. Cred că așa ar fi cel mai înțelept.

— Peste trei zile, continuă marchizul, vom fi la Paris, iar a doua zi în Italia.

— Peste trei zile, gîndi Clotilde.

Un surîs ciudat îi înflori pe buze, în timp ce cu glas tare întreba :

— Mai dorești să vin la serbarea maiestății sale ?

— Nu, copila mea !... Mă duc doar eu !...

— Nu te temi că...

— Că vor rîde de mine ? încheie bărbatul sumețindu-se. Nu, nu mă tem, dimpotrivă, o doresc.

— Ce vrei să spui ?

— Vreau să spun că o să-i înfrunt !

Se aflau lîngă ușă. Înainte de a se despărți, Clotilde îi întinse, surîzătoare, mîna. El o luă, șovăi o clipă, apoi o duse la buze, bîiguind mișcat :

— Iartă-mă !

Ea nu se clinti. Rămase pe loc, ascultîndu-i pașii. Cînd nu mai auzi nimic, închise cu înfrigurare ușa :

— Neghiobul !

Apoi se duse spre un jilț, se lăsă moale în el, își cuprinse fruntea în palme și începu să cugete.

Peste cinci minute, domnul de Marville urca în caleașcă, sîcîit, morocănos.

„M-a tras pe sfoară, murmură el pentru sine. Am crezut, ca un prostănac, tot ce mi-a înșirat... Dar dacă totuși a fost sinceră ?“

Și tot vorbind astfel cu sine, privirile i se îndreptară spre șosea, unde îl zări pe abatele Dubois cufundat într-o lectură ce părea să-i fi cucerit toată luarea aminte.

— Ei, dragă abate ! strigă marchizul oprind caleașca. Ce naiba citești de nici nu-ți mai ridici privirile ?

— A, dumneata erai, marchize ! făcu viitorul cardinal. Citesc tragedia *Adherbal, regele Numidiei,* pe care tînărul Lagrange-Chancel, pajul prințesei de Conti, a reprezentat-o luna trecută.

— O cunosc, firește, și încă foarte bine ! răspunse

marchizul. Am asistat la reprezentație. Pînă și marele Racine a aplaudat... Urcă lîngă mine, dragă abate.

— O plimbare ? Cu plăcere.

Abatele se așeză în caleașcă și astfel porniră mai departe, la pas mărunt, dînd ocol parcului.

— Ce face doamna marchiză ? întrebă el după un răstimp. Ce noutăți ai ?...

— Nu se simte prea bine... Nimic grav însă. Dar ia spune-mi, dragă abate, dumneata care le știi pe toate, ce înseamnă de fapt istoria aceea cu conspirația, cu trădarea, despre care s-a zvonit și în care zice-se că ar fi amestecat un anume baron de... de... hai, ajută-mă !

— A, da ! gîndi abatele, văd eu unde bați. Și cu glas tare : Într-adevăr, dragă marchize, de Souvré este eroul tristei aventuri.

— Îl cunoști ?

— Desigur.

— Am auzit — dar s-ar putea să fie numai vorbe — că l-ai sfătuit să-și ia tălpășița ?

— Dragul meu de Marville, i-o reteză ironic Dubois, în clipa asta o iei pe ocolite, ca să afli adevărul. Hai, nu te ascunde... O singură persoană ți-a putut pomeni de bunăvoința mea față de baronul de Souvré, iar persoana aceasta este doamna marchiză, soția dumitale.

— Adevărat este ! încuviință bătrînul.

— Atunci nu-mi mai pune întrebări și mulțumește-te cu ceea ce ți s-a povestit.

XXII

PREȚUL UNUI OMOR

Încă de la ivirea zorilor, a doua zi, începu la Versailles forfota prevăzută de rîndașul pe care Laurent îl întrebase unele lucruri. Într-adevăr, jupîn Mimart nu se înșelase de

fel : „cafeneaua“ lui fu dintr-o dată năpădită de lume. În sala cea mare, un du-te-vino necurmat ; se sta de vorbă, se bea, se gesticula, ba chiar erau fredonate ultimele arii de operă la modă.

Laurent se înfățișase lui Mimart, potrivit înțelegerii și se omora, alături de ceilalți băieți, să-i servească pe nobilii mușterii. Între timp trăgea mereu cu ochiul spre ușă. Era limpede că aștepta pe cineva. Personajul care îl preocupa astfel era, desigur, marchizul de Marville.

De cum îl văzu că intră și că se așază la locul lui obișnuit, Laurent dădu fuga la bucătărie, luă o tavă pe care se și afla o ceașcă cu „cafea“ și o apucă pe un culoar strîmt, spre a ajunge în sală. Cînd apăru, era alb ca varul ; părea cuprins de un tremur pe care nu și-l putea stăpîni ; aproape că se clătina.

— Gilbert, spuse el băiatului cu care se împrietenise, arătîndu-i-l pe marchiz cu degetul. Du asta gentilomului de colo, eu mă întorc la bucătărie. Nu mai știu unde-mi este capul !... Vin îndată, vin îndată, domnii mei ! strigă el apoi, de parcă ar fi fost chemat din toate părțile.

Cu toate că avea el însuși de răspuns la numeroase comenzi, Gilbert luă tava încredințată de Laurent și se îndreptă spre masa ocupată de marchiz. Puse ceașca în fața bătrînului și se retrase, strecurîndu-se prin grămada aceea de oameni vîrîți pînă și prin cele mai mici unghere.

Din mijlocul grupului în care discuta foarte aprins, contele de Blinel, zărindu-l deodată pe marchizul de Marville, veni spre el :

— Dumneata aici ? dragă marchize.

— Eu însumi, conte. Ce te miră atît de mult ?

— O, nimic !... La urma urmei, poate că vii să-ți îneci amărăciunea. Să mai uiți...

— Să uit... ce anume ? întrebă marchizul al cărui chip începuse a se împurpura.

— Pățania dumitale.

— Cum adică ?

— O, dacă o iei așa, iartă-mă !

— Nu te iert ! izbucni bărbatul frumoasei Clotilde, ridicînd glasul. Ești un calomniator !

— Marchize !

— Am spus : un calomniator !... Vrei să mă sileşti să adaug şi alt cuvînt ?

— Chiar de ai vrea, tot te-aş împiedica, vîrîndu-ţi-l pe gît !

— Ce vorbeşti, conte... Tare aş vrea să o văd şi pe asta !

— De dumneata depinde să-ţi împaci curiozitatea.

— Numaidecît !

— Îţi stau la dispoziţie !

La toate mesele se făcuse, ca prin farmec, linişte. Apoi, părîndu-i rău că vorbise atît de tare şi nu prea bucuros că se dădea în spectacol în faţa unor oameni cărora nici nu le păsa de el, marchizul de Marville luă ceaşca, o goli din cîteva sorbituri şi se ridică să plece. Făcu cîţiva paşi, spre a-şi urma adversarul care se îndrepta spre o uşă ce dădea în curtea hanului. Deodată se opri, slobozi un strigăt răguşit şi îşi duse mîinile la piept. Cei ce se aflau mai aproape, pregătindu-se să-i urmeze pe cei doi, rămaseră uluiţi. Bătrînul marchiz se făcuse de o paloare cadaverică ; ochii, ieşiţi din găvane, deveniseră sticloşi ; o spumă roşietică i se aduna pe buzele întredeschise, respiraţia îi era greoaie, gîfîită, şuierătoare. Trupul i se clătină ; fu nevoit să se prindă de marginea unei mese. Lumea se grămădi în jurul lui, iar contele de Blinel fu cel dintîi care îi sări în ajutor.

— Îşi dă sufletul ! strigă el. Să-l ducem repede acasă. Domnule Mimart, adu în faţă caleaşca !

Acesta ieşi în grabă şi se întoarse aproape imediat, urmat de doi servitori.

Muribundul fu urcat cu grijă în trăsură. Mulţimea făcu loc celor care îl purtau pe braţe. În vălmăşagul acela fură răsturnate cîteva mese, printre care şi cea la care stătuse aşezat marchizul. Ceaşca se rostogoli pe podea, iar Laurent puse pe ea piciorul, ca din greşeală, şi o sfărîmă. În toată zarva de acolo nimeni nu băgă de seamă întîmplarea.

Caleaşca se îndreptă încet spre casa marchizului.

Înhumarea avu loc peste două zile. Clotilde jucă rolul femeii copleşite de durere şi îşi însoţi bărbatul pînă la lăcaşul din urmă.

De cum se întoarse acasă şi se văzu singură, marchiza îşi lepădă masca de bocitoare, spre a striga fericită :

— În sfîrşit, liberă !

Deodată, privindu-se într-o oglindă, ea scoase un ţipăt înăbuşit.

Un bărbat stătea în spatele ei.

— Dumneata ? făcu ea întorcîndu-se.

— Eu, răspunse Laurent, fără a-şi pierde cumpătul şi uitîndu-se parcă şi mai cruciş, dovadă că era tare nemulţumit.

— Cum de ai intrat ?

— M-am strecurat prin harababura de aici şi am venit să aştept.

— Ce ai să-mi spui ?

— Cam atît : mi-am ţinut făgăduiala, este rîndul dumneavoastră să o faceţi !

— Ai dreptate ! Cît ceri ?

— Vă voi spune diseară !... Nu înainte, fiindcă pentru a sta amîndoi de vorbă, aleg cocioaba mea. Voi avea cinstea să vă aştept acolo.

— Acolo nu vin !

— Cum să nu, doamnă ! făcu valetul zîmbind. Veţi veni, căci drumul acesta este mai scurt decît cel care duce la Vincennes sau în piaţa Grève !

Clotilde se simţi scuturată de un fior.

— La miezul nopţii ! mai spuse ucigaşul. Vreau să cred că doamna marchiză va veni singură, altfel mă voi vedea silit să-i fac domnului de La Reynis unele mărturisiri asupra... nenorocirii.

Apoi, deschizînd încetişor uşa, josnicul personaj o şterse, fără urmă de zgomot.

— Da, diseară ! repetă cu înăbuşită mînie Clotilde.

Mîna ei dăduse de pumnalul cu care, nu demult, îl ameninţase pe marchiz, şi îl mîngîie cîteva clipe, privind sfidător lama aceea triunghiulară.

Cele douăsprezece bătăi ale miezului nopţii picurară din clopotniţa catedralei Notre-Dame, armonizîndu-se melancolic cu cele ale orologiului din Palat.

Noaptea era neagră. Luminile se stinseseră pe rînd, şi peste toate coborîse tihna.

În căscioara părăsită, Laurent aştepta ; îşi spunea cu nelinişte :

— Şi dacă nu vine ? Vai de ea !...

Dar iată că un foşnet mătăsos se făcu auzit afară ; uşa se întredeschise încet, iar Clotilde se ivi în prag.

— Binevoiţi a intra, doamnă marchiză ! o pofti golanul.

— La ce bun toate astea ? întrebă ea cu glas şovăielnic. Spune-mi cîţi bani vrei şi să isprăvim odată !

— Nu aşa, ne-am putea înţelege.

Marchiza îşi luă inima în dinţi şi făcu doi, trei paşi. Întrebă iarăşi :

— Vorbeşte ! Ce vrei ?

— Ce vreau ? Pe dumneata te vreau ! spuse el pe neaşteptate, după ce închise uşa.

Clotilde tresări, ca muşcată de şarpe. Dar, încredinţată că nu era vorba decît de o glumă grosolană, vru să-l pună la locul lui şi se răsti :

— Ticălosule !

— Ticălos ? răspunse valetul, aţintindu-şi în ochii marchizei privirile poncişe. Ca mine eşti şi dumneata. Chiar dacă eu am fost unealta crimei, dumneata ai fost uneltitoarea... A venit timpul să ne socotim... Îmi oferi bani ? Fireşte că am nevoie de ei şi mi-i vei da ! Înainte de toate însă, repet, te vreau pe dumneata !

Şi făcu un pas spre tînăra văduvă.

— Nu te apropia de mine ! scrîşni ea, scîrbită.

— La ce bun să te împotriveşti, frumoaso ? Eşti în mîna mea şi nu scapi !

— Slugă ! răcni ea ca scoasă din minţi, voi spune baronului să te snopească în bătăi ! O să strig după ajutor.

— Încearcă !... Îţi voi închide gura cu sărutări ! i-o reteză neruşinatul.

— Te omor !

— Foarte bine, dar înainte de asta o să fii a mea, frumoasă tigroaică !

Dintr-o săritură fu lîngă ea ; o cuprinse în braţe. Groaza prin care trecea marchiza îi înzecea puterile. Se zbătu, încercînd să dea de arma pe care o ţinea ascunsă.

Sub o înfăţişare delicată şi o piele subţire, Clotilde ascundea un trup viguros. Dar oare putea să iasă biruitoare din încăierarea cu Laurent, cu sălbăticiunea aceea care nu avea aproape nimic omenesc în fiinţa lui !

Nu se auzi nici un strigăt. Iar dacă la ora aceea

tîrzie cineva ar fi trecut pe acolo, nu ar fi auzit decît şuierul unor respiraţii. Cei doi părtaşi la crimă erau atît de strîns înlănţuiţi, încît păreau să nu alcătuiască decît un singur trup : respiraţiile li se împleteau, capetele li se ciocneau, buzele li se uneau. Şi pentru că nu avusese timpul să-şi găsească arma, Clotilde încerca să-l sfîşie cu unghiile, cu dinţii.

Totul ţinu doar cîteva minute. Deodată, valetul îi dădu drumul, într-un urlet de durere. Mînuşiţele doamnei de Marville îi sfîşiaseră obrazul.

Femeia se folosi de scurtul răgaz ce se iscase, pentru a da fuga la uşă ; dar în pofida sîngelui care îi şiroia pe faţă, Laurent i-o luă înainte. Atunci, asemenea unei leoaice furioase, se năpusti spre gîtul bărbatului. Dacă în clipa aceea şi-ar fi găsit pumnalul, s-ar fi zis cu valetul. Dar furia o orbea peste măsură. Degetele marchizei, încleştate pe gîtul brutei, se strîngeau ca un cleşte. Zvîrlindu-şi cu putere mîinile înainte, sluga o trînti. Se auzi un zgomot surd. Izbită de pumnii banditului, femeia se rostogolise pe grămada de paie, culcuşul lui, unde îşi pierdu cunoştinţa.

În inegala lor luptă, marchiza îşi pierduse şalul, iar partea de sus a rochiei fusese sfîşiată, astfel că ea apăru ochilor monstrului aproape goală, acoperită doar de zdrenţele unei îmbrăcăminţi ferfeniţite. O clipă, bărbatul rămase ca prostit ; nu-şi înţelegea încă triumful. Apoi, dîndu-şi seama că trupul acela frumos şi nemişcat îi putea potoli patima, se năpusti asupră-i ca o fiară.

. . . .

La o oră după aceea, Laurent, mai calm, în picioare în faţa Clotildei, tot nemişcate, o privea cu oarecare nelinişte.

— Să fi murit ? se întreba el. Nu ! Respiră ! Blestemata asta de femeie a vrut să mă dea gata, dar eu am fost cel care...

O mişcare aproape nesimţită, venind din partea unde zăcea Clotilde, îl făcu să tresară şi să-şi spună :

— Îşi vine în fire...

Dar foşnetul nu se repetă.

— Drace ! îşi zise el iarăşi. Ar fi totuşi timpul să isprăvim.

De cîteva clipe feştila se mistuise, astfel că bezna era

întreagă. De ar fi fost altfel, bărbatul ar fi putut vedea că ochii Clotildei erau larg deschişi, ar fi putut vedea sălbateca expresie a chipului ei.

Ea îşi revenise de mai multă vreme ; înţelesese într-o clipită că-i căzuse pradă. Fapta fusese săvîrşită... Ce putere mai avea ea acum ? Doar să se răzbune ! Pentru aceasta, ea îşi adună toate puterile ; aştepta să fie în stare de atac, se pregătea.

Prin mişcări scurte şi întrerupte, ea îşi apropie mîna dreaptă de trup, căutînd pe bijbîite buzunarul rochiei. Nu-i fu lesne.

Laurent, la fel de neclintit, nu mai cuteza să facă nici cea mai slabă mişcare; fără să ştie de ce, îl îneca spaima. O clipă se gîndi să-şi ia tălpăşiţa. Şi poate că ar fi făcut-o, dacă o mişcare de-a Clotildei — de data aceasta intenţionată — nu l-ar fi oprit.

Pentru a doua oară se aplecă asupra trupului ei ; deodată, el slobozi un răcnet, preschimbat îndată în horcăit ; se ridică, împins parcă de un arc, şi se clătină cîteva secunde. Apoi se prăbuşi pe pămîntul frămîntat de trupurile lor încăierate. Clotilde îi puse un genunchi pe piept, căutînd locul inimii, spre a-l mai lovi o dată.

— O, blestemato ! bolborosi el, încercînd zadarnic să o dea la o parte.

— Îţi vreau tot sîngele ! răspunse ea. Să spele cumplita ocară ! Mori, mizerabile !

Şi, încă o dată, cuţitul se afundă în pieptul banditului.

După aceea se ridică, îşi strînse în jurul trupului fîşiile rochiei, ieşi din cocioabă şi fugi înnebunită spre casă.

Cum a ajuns pe străduţa în care da uşa cea mică ? Cum a ajuns în camera ei ? Nu-şi putea da seama.

A doua zi, cînd se deşteptă, crezu mai întîi că totul nu fusese decît un vis groaznic. Ochii i se opriră întîi asupra zdrenţelor ce o acopereau, căci nici măcar nu se dezbrăcase ; erau pline de sînge.

Se simţi cuprinsă de frică. Îşi privi mîinile : sînge ! Se apropie de oglindă : sînge pe obraz, pe braţe, pe sîni ! Pretutindeni numai sînge ! Întinse braţele, răşchirîndu-şi degetele ; nu voia să le apropie. Cumplit chin ! Fiecare mişcare o făcea să dea de sînge lipicios, vîscos, blestemat. Pînă şi patul era mînjit.

O bună bucată de vreme Clotilde rămase ca rătăcită, cu ochii aţintiţi asupra nenumăratelor pete de sînge care păreau să o fascineze ; apoi, încetul cu încetul, izbuti să-şi vină în fire. Înţelese chiar nevoia de a le face să dispară cît mai grabnic. Astfel că se zăvorî, pentru ca nu cumva Charlotte să o surprindă şi izbuti, cu destulă trudă, să strîngă tot ceea ce nu mai însemna decît zdrenţe pătate de sînge. Apoi vîrî totul în fundul unui dulap pe care îl încuie.

Pînă şi aerul din cameră i se păru greu. Deschise aşadar o fereastră şi trase adînc aer în piept.

Deodată văzu cîţiva bărbaţi venind încet dinspre răspîntia aflată în imediata apropiere a casei. Patru dintre ei duceau o povară. Fără voie, marchiza se aplecă mai mult, să privească la sinistrul convoi. Şi văzu că ceea ce duceau oamenii aceia era o brancardă pe care sta întins un leş, iar ochii acestuia, larg deschişi, păreau să ameninţe cerul.

Cînd funebrul cortegiu trecu pe sub fereastră, Clotilde avu părerea — înspăimîntătoare nălucire — că ochii aceia ieşiseră o clipă din încremenirea lor, că se pironiseră asupra ei.

Sîngele îi îngheţă în vine, iar buzele îi murmurară îngrozite :

— Laurent !

XXIII

SOLUL

În toiul serbărilor de tot felul care păreau să reînvie la curte, necazurile politice aduseră o adîncă tulburare în cugetul marelui rege.

Războiul, o clipă curmat — lucru rar în vremea domniei lui Ludovic al XIV-lea — reîncepuse, mai aprig ca niciodată. Conştient că ducea mare lipsă de bani, Ludovic

făcu apel la gentilomii săi, iar apelul acesta îi adună, de la o zi la alta, zece mii de luptători, gata să-l slujească.

Armata aceasta de elită, sporită cu alți douăzeci de mii de oameni disponibili, fu trecută sub comanda mareșalului de Luxemburg, acel vrednic discipol al vestitului Condé, față de care cîțiva prinți de sînge își făcuseră o glorie din a i se supune.

Contele René d'Ablincourt și cavalerul Georges d'Artagnan se aflară în primele rînduri. Inès și Lilias înțeleseră că aceasta le era cea dintîi datorie. A-i opri, ar fi însemnat o rușine. Aveau suflete mult prea alese, pentru a încerca să-i țină lîngă ele pe cei dragi lor, chiar dacă aveau să-și găsească poate moartea pe un cîmp de bătaie.

Mareșalul Luxemburg intră în Flandra și de la Vignamont se îndreptă spre podul Espierres. Armata străbătuse patruzeci de leghe în patru zile, împiedicînd prin această mișcare pe dușman, de două ori mai puternic, să ocupe fortărețele de la Escaut și Lys pînă la ocean.

Curînd armata regală o întîlni pe cea a aliaților, în cîmpia Nerwinde, pe malurile rîului Ghette.

Vrăjmașii aveau în fruntea lor pe prințul de Orania, Wilhelm al II-lea.

Nu vom face aici istoricul acelui război nimicitor : el se încheie cu înfrîngerea aliaților și cu ocuparea orașului Charleroi, unde prințul de Orania își întări pozițiile. Mareșalul Villeroi comanda trupele, Vauban dirija lucrările, iar Luxemburg acoperea toate aceste mișcări combinate.

Aliații apărau locul cu vrednicie, dar în dimineața celei de a noua zile un steag alb flutură pe ziduri. O flamură de aceeași culoare fu ridicată și în lagăr, iar peste o oră mareșalul de Villeroi, înconjurat de toți gentilomii săi, primea pe solul lui Wilhelm și pe cei doi ofițeri din gardă care îl escortau. Potrivit obiceiului, toți trei erau legați la ochi. Cînd ajunseră în mijlocul incintei care alcătuia careul taberei, li se scoaseră legăturile de la ochi. Atunci, două strigăte se făcură auzite deodată :

— Domnule mareșal, alungați-l pe ticălosul acesta ! izbucnise d'Artagnan.

— Da, izgoniți-l ! întărise și René d'Ablincourt, căci este un trădător.

Cuprins de mirare, domnul de Villeroi îl privi pe cel vizat, care sta nemișcat, cu ochii scînteind de mînie, cu pumnii strînși.

— Numele dumitale ! îl întrebă mareșalul.

— Nu și-l va spune, domnule mareșal ! urmă tînărul cavaler. Nu, căci nu va cuteza să o facă în fața seniorilor care vă înconjoară și dintre care cei mai mulți au fost de față cînd însuși regele i-a înfierat purtarea.

— Vă înșelați ! rosti parlamentarul, din nou stăpîn pe sine. Îmi voi spune numele : sînt baronul Raoul de Souvré !

Mareșalul îl măsură din cap pînă în picioare.

— Ești olandez, englez ori german ?

— Sînt francez ! răspunse cutezător nemernicul.

— Și te... te prezinți ?...

— În numele lui Wilhelm al II-lea, rege al Angliei și prinț de Orania.

— Ești adversarul lor, bănuiesc ?

— Prințul de Orania îmi este stăpîn !

Un murmur străbătu grupul gentilomilor loiali din preajma lui Villard ; mai mulți își duseră chiar, instinctiv, mîna la spadă. Dar mareșalul îi domoli cu un gest. Apoi, cu o privire adînc disprețuitoare, către baron :

— Întoarce-te la... stăpînul tău și spune-i să-mi trimită un adversar onorabil ! Nu duc tratative cu trădători ; pe aceștia îi execut !... Pleacă și socoate-te fericit că ești apărat de stindardul alb !

După aceea, vorbind ostașilor care îl însoțiseră, mareșalul adăugă :

— Legați-i din nou ochii : și pe el și pe cei din gardă care l-au însoțit, și scoteți-l din tabără.

În timp ce ordinul era executat, Georges, scos din fire, îi spuse domnului de Villeroi :

— Vă rog, vă implor, domnule mareșal, lăsați-mi-l mie pe acest ticălos !

— Întăresc la rîndu-mi rugămintea cavalerului d'Artagnan ! spuse d'Ablincourt. Omul acesta ne aparține. Regele ni l-a dat.

— Liniștiți-vă, domnilor ! le răspunse mareșalul, făcînd pași mari spre a-și ascunde mînia. Nici chiar maies-

tatea sa nu poate schimba legile războiului ; trădătorul acesta a venit ocrotit de culoarea steagului parlamentar, pare-mi-se că am mai spus-o ; nu vreau să ascult cele ce ar fi avut să-mi spună, căci îl socot nevrednic ; dar oricine ar fi, nu ne putem atinge de el.

— Domnule mareșal ! urlă de Souvré. Insultați un om care nu se poate apăra !

— Te insult ? tună la rîndul său Villeroi, pierzîndu-și stăpînirea de sine. Nici măcar nu-ți fac această cinste ! Te izgonesc, iar cînd vei fi trecut de hotarul taberei, cheamă-i pe ai dumitale dacă nu vrei ca oamenii mei să te facă să plătești scump trădarea.

Apăsase anume pe ultimele cuvinte. Apoi se depărtă.

— O, vă mulțumesc ! se bucură Georges care înțelesese.

— Haide, cavalere ! făcu René, trăgîndu-l iute după sine.

Amîndoi părăsiră în mare grabă incinta fortificată, ieșind astfel în bătaia liberă a tunurilor și muschetelor asediaților. La jumătatea drumului, se opriră și așteptară.

Curînd apăru și de Souvré.

Li se scoase legătura de la ochi, lui și celor doi însoțitori din gardă. Apoi fură lăsați singuri.

Baronul înaintă cîțiva pași și, înălțîndu-și privirile, îi zări pe cei doi vrăjmași ai săi.

Georges, cu mîna pe spadă, îi strigă :

— Apără-te !

— Omorîți-i ! Omorîți-i ! urlă de Souvré către oamenii săi.

Lupta începu.

Duelul acesta, în cîmp, între două armate vrăjmașe, care păreau a juca rolul de martori, avea în sine anume măreție.

Unul din gardă căzu străpuns de conte. Astfel, sorții de izbîndă se cumpăneau. Dar iată că în clipa aceea vreo zece gentilomi olandezi, englezi și germani ieșiră din oraș, alergînd și agitîndu-și săbiile. Toți strigau, adresîndu-se spectatorilor îngrămădiți la marginea cîmpului :

— Pe ei ! Pe ei !

Provocarea fu auzită. Un număr aproape egal de gentilomi francezi dădu năvală pe locul luptei.

Încăierarea deveni generală, iar cel de al doilea om din gardă se folosi de prilej pentru a se refugia în oraș.

Nici Georges, nici René nu-și precupețeau loviturile ; spada lui d'Artagnan, mai cu seamă, făcea minuni.

În învălmășeală, de Souvré, mereu cu ochii în patru, încercă să se facă nevăzut. Zărindu-l cum se strecoară, cavalerul își croi drum printre spadele sclipinde în dreapta și în stînga, și-i ajunse în față.

Înnebunit, de Souvré încercă iarăși să fugă — căci nu avea deloc chef să se mai înfrunte cu spada aceea pe care o știa strașnică.

Strigăte de ocară se auziră și dintr-o parte și din cealaltă.

Cavalerul i-o luă pe urme ; era cît pe ce să-l ajungă, cînd un glas ce se ridica din partea taberei franceze ordonă :

— Jos armele, domnilor !

— Vă ordon ! păru să răspundă, venind din cealaltă parte, adică dinspre oraș, un al doilea glas nu mai puțin poruncitor.

Spadele se cumințiră, căci și francezii și aliații recunoscuseră glasurile căpeteniilor lor.

Prințul de Orania, regele Angliei și mareșalul de Villeroi veniseră spre locul încăierării și se aflau acum față în față.

— Domnule duce, începu curtenitor Wilhelm, unul dintre oamenii gărzii care îl escorta pe cel pe care îmi pare rău că vi l-am trimis, mi-a spus că doriți ca parlamentar un adversar... demn... Mă socotiți oare destul de demn pentru această însărcinare ?

— Alteță ! răspunse pe același ton mareșalul de Villeroi... este pentru mine o mare cinste. Dar oricît de mare ar fi ea, îngăduiți-mi să răspund doar soldatului, și nu suveranului.

— V-am spus, domnule, că m-am înfățișat dumneavoastră ca parlamentar.

— Așadar, vorbiți, domnule...

Prințul de Orania, stăpînul meu, consimte să capituleze, dar cu condiția să nu existe prizonieri... În frun-

tea armatei sale, prinţul se va întoarce în Ţările-de-Jos, iar de acolo în Anglia, fără nici o piedică.

— Propuneţi aşadar un armistiţiu ?

— Dacă vă place cuvîntul, aşa să fie : un armistiţiu în aşteptarea păcii.

— Spuneţi prinţului de Orania că primesc. Armata pe care o comandă poate ieşi din oraş ; sîntem gata să-i aducem onorul.

— Prinţul de Orania vă mulţumeşte, domnule.

Apoi, întorcîndu-se spre militarii care îl însoţeau :

— Daţi salutul, domnilor.

El însuşi îşi scoase pălăria în faţa mareşalului.

Gentilomii îşi ridicară săbiile, ducînd mînerul pînă la înălţimea ochilor, apoi le coborîră biciuind aerul.

La fel făcură şi adversarii.

Cînd cavalerul d'Artagnan şi contele d'Ablincourt se întoarseră în tabără, fură primiţi cu vii urale. Înţeleseră cu toţii că fusese ştearsă o ocară adusă armatei lor.

Nu acelaşi lucru se întîmplă însă şi cu baronul Raoul de Souvré. De cum intră în oraş, fu ocolit ca un ciumat.

Trecîndu-i prin faţă şi zărindu-l, Wilhelm se opri pe neaşteptate :

— Dacă ai fi fost de al meu, îi spuse el cu dispreţ, te-aş fi executat. Dar nu meriţi nici cele douăsprezece gloanţe de muschetă. Pleacă, domnule. Charleroi aparţine de acum înainte regelui Franţei, iar compatrioţii dumitale nu vor avea aceleaşi temeiuri ca mine, care să-i facă să le fie silă să te spînzure.

Oraşul fu evacuat în aceeaşi seară, iar stindardul alb, însemnat cu floare de crin, flutură pe meterezele oraşului Charleroi.

De Souvré îşi înşeuă singur calul, se ridică în şa, ieşi printr-o poartă mai puţin umblată şi porni la drum. Voia să ajungă grabnic la Amsterdam, unde îşi lăsase restul avutului.

După patru zile de goană, în care nu se opri decît spre a-i îngădui calului să-şi mai tragă sufletul, ajunse în capitala Olandei. Gîndurile cele mai nelămurite îi cotropeau cugetul. Se vedea pierdut, de data aceasta fără putinţă de scăpare. Dezonoarea îi apărea în faţă, ori

încotro s-ar fi întors ; ba chiar moartea. Trebuia să ia o hotărîre.

Disperat, furios, nu de ruşinea ce-l acoperea, ci pentru că ţinea mult la viaţă, se gîndea tocmai să plece în Norvegia, cînd funesta-i stea, umbrită o vreme, străluci din nou.

Apropiindu-se de fereastra hanului care avea nenorocul să-i slujească de adăpost, văzu oprindu-se în faţa porţii un cavaler, prăfuit, plin de sudoare. Un suspin de adîncă mulţumire îi umflă pieptul.

„Fromont ! îşi spuse el. Ah, totul nu-i încă pierdut !"

Peste cîteva clipe, Bénard deschidea uşa lui Fromont care aducea o scrisoare.

Baronul o citi şi respiră uşurat.

— Ce porunceşte domnul baron ? întrebă Fromont, rupînd în sfîrşit liniştea.

— Chiar mîine pornim spre Paris ! răspunse nevrednicul gentilom.

— Spre Paris ? întrebă Bénard uluit. Cum de vă puteţi gîndi la aşa ceva ?

— Ba tocmai la asta mă gîndesc... Fromont nu a fost urmărit pe drum, nu-i aşa ? Ei, pe unde a putut trece un scutier, o să treacă şi trei. Dealtfel şederea mea la Paris va fi scurtă. Dacă îmi veţi fi şi pe mai departe credincioşi amîndoi, o s-o duceţi bine !

Cei doi servitori se înclinară.

Mintea baronului urzise un plan minunat : avea să plece, dimpreună cu Clotilde şi uriaşa-i avuţie, în America. Iar acolo — lux, bogăţie, viaţă cum ştia el... Cît de tare greşise pierzîndu-şi orice speranţă !

Prin urmare trebuia să plece la Paris.

Şi apoi, o altă nădejde mijea în adîncul sufletului său.

Războiul se încheiase. Charleroi fusese ultimul oraş de cucerit. Armata avea să se întoarcă în Franţa şi atunci... cine ştie dacă nu avea să se răzbune pe cei doi oameni care îl batjocoriseră cu atîta necruţare... Chiar dacă ar trebui să împartă ucigaşilor care mişunau în împrejurimile de la Pont-Neuf tot aurul Clotildei ! O, dar de data asta va şti să-şi ia toate măsurile de prevedere. Ar plăti şi o armată întreagă, dacă de o armată ar fi

nevoie pentru a-și împlini gîndul. Și atunci, ar asista din umbră la agonia dușmanilor săi.

Trecu pe dată la fapte. În aceeași seară cumpără veșminte de scutier, farduri, unsori, barbă și perucă. Le pregătea pe toate bine dispus, în timp ce îl asculta pe Fromont istorisindu-i, în amănunt, moartea marchizului de Marville.

— Simt în toate astea mîna lui Laurent! își spuse el. Bun băiat!

În scrisoarea ei, Clotilde nu-i pomenise nimic de valet, se înțelege.

A doua zi, de cum se iviră zorile, prea vrednicii olandezi, care se sculau dis-de-dimineață, putură vedea trei scutieri părăsind Amsterdam-ul în trapul mărunt al cailor lor.

Zece zile mai tîrziu, cu cîteva clipe înainte de stingere, aceiași călăreți intrau în Paris, îndreptîndu-se spre cheiul Anjou.

XXIV

RENEGAȚII

Marchiza de Marville părăsise Versailles-ul, pentru a se instala în locuința ei de pe cheiul Anjou, nu departe de Pont-Marie, aproape deci de strada La Motte-aux-Papelards. Din numărul mare de slujitori nu oprise decît pe Charlotte și pe Fromont.

Acum, cînd era liberă și stăpînă a unei avuții uriașe, voia să-și orînduiască viața după pofta inimii. Dar ceea ce dorea cel mai tare era să iubească! Să-l iubească pe cel pentru care devenise o ucigașă.

Să plece... Să se ducă la el?... Asta ar fi stîrnit bănuieli. Și apoi, interesele nu-i îngăduiau să părăsească brusc Franța. De aceea, îl trimisese pe Fromont la Amsterdam, cu o scrisoare lungă adresată baronului.

Am văzut cum își îndeplinise rîndașul îndatorirea.

Cît lipsise Fromont, Clotilde trăi continue spaime, pradă unei neliniști ucigătoare. De cum se lăsa noaptea, o cuprindea groaza. Toate cele înconjurătoare îmbrăcau forme himerice. Cel mai slab foșnet o făcea să se înfioare, iar cînd, biruită de oboseală, ațipea, vise groaznice o bîntuiau fără milă. Retrăia cele două nopți înspăimîntătoare petrecute în coliba aceea părăsită : lupta ei cu Laurent, leșinul, scîrnava purtare a valetului și cumplita ei răzbunare. În asemenea clipe, visul devenea roșu. Vedea năboind în depărtare valuri de sînge ce se porneau spre ea. Întindea atunci brațele, ca pentru a le izgoni, ca pentru a stăvili năvala aceea scîrboasă. Zadarnic. Fluxul sîngeriu creștea, creștea întruna, învăluind-o din toate părțile. Ea se zbătea gîfîind, cu inima apăsată, iar cînd mîinile îi atingeau obrazul, sudoarea care i-l scălda i se părea a fi tot sînge ; sînge cu miros urît, înecăcios, care acoperea totul. Un geamăt răgușit, neomenesc îi țîșnea atunci din pieptul înfierbîntat : înnebunită, se trezea și nu se mai încumeta să facă nici o mișcare, din teama de a nu retrăi groaznicul vis. Ochii rătăciți păreau să ațintească un punct în umbra din spatele lămpii ce-i ardea la căpătîi. Și dintr-odată, cumplita scenă lua altă înfățișare. Marchizul îi apărea în față : palid, cu chipul chinuit de durere, cu priviri care o amenințau. Închidea instinctiv ochii, dar el se ridica și pășea spre ea. În groaza pe care o încerca, i se părea că un glas îi șoptește de dincolo de mormînt : „Otrăvitoareo ! Otrăvitoareo !"

Din dorința de a se smulge insomniilor, însoțite de năluciri, o rugă pe Charlotte să doarmă în aceeași cameră cu ea ; se mai liniști puțin.

Două luni se scurseseră de la evenimentele din Versailles.

Într-o dimineață, Clotilde simți că o încearcă un rău ciudat... Că o pîndește o nenorocire. Nevoind să se destăinuie nimănui, ea încercă să pătrundă singură taina și înțelese curînd că avea să fie mamă. Lacrimi de ciudă îi umplură ochii, buzele îi sloboziră blesteme, iar mîinile i se crispară, de parcă ar fi vrut să smulgă din pîntece dovada noii rușini.

După moarte, Laurent se răzbuna !

Și pe el îl avea în fața ochilor ! Îi apărea, mai cu seamă, culcat pe brancarda aceea care îi trecuse pe dinainte. Sau rînjindu-i. De data aceasta îi fu frică de-a binelea.

Acum, nu mai era vorba doar de năluci, de făpturi trecute în neființă, ci de una vie care, peste puțin, avea să-i răsară în față. Din ziua aceea viața îi deveni chin. Venirea lui Raoul, deși dorită, o îngrozea. Multa energie cu care era înzestrată o ajuta să-și țină firea. Cam acestea erau temerile, spaimele, neliniștile, cînd, într-o seară, Charlotte i se înfățișă speriată :

— A venit, nu-i așa ? strigă Clotilde, înainte ca femeia să deschidă gura.

Un glas bine cunoscut răspunse :

— Ei da, eu sînt. Chiar eu !

Clotilde scoase un țipăt, aruncîndu-se tremurătoare și în culmea fericirii în brațele celui pe care îl iubea mai presus de orice.

Baronul, fire despotică și sigură de puterea sa, puse stăpînire pe toată casa — mai este nevoie să o spunem ? — iar oarba Clotilde, nesimțind încă jugul sub care avea să se plece mai tîrziu, îi împlinea cu bucurie toanele.

Trecură astfel cîteva zile ; cîte nu simțeau nevoia să-și spună inimile lor ! O lună de miere...

Dar mai rămăseseră multe altele ce aveau să dea ocazia unor discuții neplăcute. O anume întrebare, mai cu seamă, se ivise nu o dată pe buzele baronului, pînă ce acesta se hotărî totuși să întrebe :

— Mă mir că nu văd printre slujitori și pe Laurent !

Marchiza simți că pălește.

— Valetul... tău, răspunse ea temătoare.

— Da, Laurent. Ce, nu a venit la tine ?

— Nu-mi mai vorbi niciodată de omul acesta ! îi răspunse ea, lăsîndu-și capul în palme.

— Ia te uită... Ciudat lucru ! Și pentru ce, mă rog ?

— Te implor, Raoul, nu mai stărui. Omul acesta este mort !

— Mort ? !

— Da, urmă ea, înălțîndu-și brusc capul ; nu-și mai ascundea privirile ; baronul desluși în ele o flacără nespus de vie, care o transfigura, o făcea să pară cumplită. L-am ucis !

Apoi, luînd o hotărîre neașteptată, marchiza adăugă dintr-o răsuflare :

— Oricum, a venit vremea să-ți spun totul !... Ascultă-mă, Raoul !... Trebuie ca taina aceasta să-mi țîșnească odată de pe buze ! Mă arde, mă chinuie, mă sfîșie !... Vrei să știi ?... Ei bine ? Îți voi destăinui totul. L-am ucis pentru că... Nu ! Este cu neputință, nu vei ghici niciodată adevărata pricină care mi-a înarmat brațul.

Raoul o privi în luminile ochilor.

— Mi-ai spus, vorbi el tărăgănat, că marchizul a murit... Dar încă nu mi-ai povestit cum anume.

— O ! strigă ea într-un hohot de rîs în stare să înfioare pe oricine. Crezi poate că am făcut-o fiindcă l-a otrăvit ?

— Cum ? exclamă baronul, ridicîndu-se brusc. Otrăvit ?

Deși se așteptase la un asemenea răspuns, vestea îl tulbură.

— Da ! continuă marchiza al cărei chip părea și mai frumos. Da, și pentru treaba asta l-aș fi răsplătit... Dar a îndrăznit să...

— Ce a îndrăznit ?

— Să mă dorească... pe mine ! Înțelegi, Raoul ?... S-a folosit de puterea pe care o avea, ticălosul !... O clipă i-am auzit horcăitul sub mîinile mele care îl strîngeau de gît !... Dar m-a lovit și am căzut în nesimțire...

— Spune mai departe !... Mai departe !... tună de Souvré.

— La ce bun ? întrebă ea cu aer rătăcit. Oare nu-ți dai seama ? Nu înțelegi ?... Toate acestea se petreceau noaptea... într-o casă părăsită... în plin cîmp. Mă atrăsese acolo, pentru ca nimeni să nu audă poruncile pe care trebuia să i le dau.

— Și... l-ai omorît !

— Da !... După ce mi-am venit în fire, am înțeles cărei mîrșăvii îi fusesem victimă și i-am înfipt un cuțit în inimă. S-a prăvălit pe podea ; aplecată asupra lui, cu un genunchi apăsîndu-i pieptul, l-am lovit încă o dată și încă o dată, pînă ce m-am încredințat că era mort...

Între ei coborî tăcerea.

— Ah, ticălosul ! Ticălosul ! exclamă de Souvré, spumegînd de furie.

Dar ea îl încolăcise cu brațele.

— O să poți uita ?

— Da ! răspunse el. Nu ești decît o victimă... Te-ai răzbunat.

Clotilde își lăsă capul pe umărul celui drag și, nemaiputînd zăgăzui lacrimile care o podideau, plînse în hohote.

— Clotilde ! făcu de Souvré înspăimîntat. Clotilde, spune-mi totul !... Mă înspăimînți !... Nu cumva... ?

— Vai mie !...

— Ah ! Copilul monstrului aceluia este condamnat... Îl voi ucide !

— Nu, Raoul ! Nu vorbi astfel !... Căci nu știi... Nu ai cum să știi... Este o nebunie, ai dreptate. Este împotriva firii, dacă vrei... Dar niciodată nu voi încuviința asemenea lucru !

— Copilul ăsta... între noi !

— Îl vom trimite departe !... Va crește undeva, neștiut de nimeni. Tu nu ai să-l vezi niciodată !... Dar eu vreau să trăiască !... Vreau, Raoul, înțelegi ? Vreau !...

— Ah ! făcu el cu silă.

— Ei bine ! adăugă ea, fie-ți milă de mine, învinuiește-mă de slăbiciune, de lașitate chiar, dar lasă-l să trăiască. Să trăiască !

— O să vedem ! răspunse el cu glas înăbușit. Mărturisirea ta a iscat în mine dorinți de răzbunare pe care trebuie să le astîmpăr cumva.

— Vorbești despre cei care te-au pierdut, nu-i așa ?

— Da ! Ei sînt primii și cei mai de seamă vinovați ; de nu ar fi fost ei, nu aș fi avut nevoie de valetul acela nemernic.

— Bine, lasă-mi copilul și te voi ajuta să le vii de hac !

— Cu banii tăi ?...

— Cu viața mea, de va fi nevoie. Fă tot ce vrei cu mine și cu avuția mea.

— Bine, Clotilde ! Primesc, încuviință de Souvré, cu tonul pe care l-ar fi avut un rege în clipa în care ar fi luat cheile vistieriei din mîinile ministrului său de finanțe.

— Care îți sînt dușmanii ?

— Am mulți !... Dar cei dintîi sînt contele d'Ablincourt și cavalerul d'Artagnan !... O, mai ales el ! Vreau să-i văd sîngele curgînd pînă la ultima picătură !

— Dar fără să te arăți ! încheie Clotilde. Altfel nu vreau !

Un zîmbet flutură pe buzele baronului.

— Nu pot apare nicăieri. Sînt proscris. Nu tremura pentru mine !... Cînd dușmanii mei vor fi murit, îți vei aduna tot ce ai și vom pleca.

Raoul o trase spre el și îi murmură încetișor la urechea trandafirie pe care i-o dezmierda cu sărutări :

— Văd că ai înțeles ! Ascultă și întipărește-ți bine în minte cele ce îți voi spune : orice s-ar întîmpla, nu trebuie să fii bănuită nici măcar o singură clipă... Te iubesc ! Aș fi nenorocit dacă ți s-ar întîmpla vreun necaz.

Femeia, oricît de josnică ar fi ea, se lasă cucerită de asmenea vorbe.

— Raoul !... Dragul meu Raoul !... Tu singur ești domnul și stăpînul meu. Te voi asculta !

— Bine ! făcu el, pe un ton diferit de cuvintele abia rostite. Acum, ascultă-mă mai departe : un anume om ne poate fi folositor ; acesta este Bénard, rîndașul meu. L-am cîntărit de mai multă vreme. Îmi este credincios ? Nu. Dar este lacom de bani... Îi place culoarea aurului. Cît timp o să-i dau, mă va sluji cu credință. Nu va lua parte activă la... expediția pe care o pregătim... Dar ne va ajuta să o punem pe roate... ne va aduce elementele neapărat necesare, adică oamenii de care avem nevoie. Va ști dinainte în ce clipă anume vom putea trece la fapte, ne va preveni... Așa de pildă, ca să ducem la îndeplinire gîndul meu, trebuie...

Ea îl opri cu un gest, se ridică, se duse la un dulap, un fel de scrin cu fund dublu și cu resort.

— Privește !

Baronul rămase uluit. În fața lui, o avuție aproape regească !

— O, da ! Cu asta pot răsturna lumea toată ! spuse el, și ochii îi scînteiau.

— Ia de aici cît vrei ! umple-ți mîinile și răzbună-te !

Din ziua aceea nu mai trăiră decît pentru a preschimba în faptă infernalul lor plan cu două țeluri : asasinatul și fuga.

Îl chemară pe Bénard și, după ce îl încercară cu vorba, se încredințară că aveau să-l poată folosi așa cum bine prevăzuse baronul.

Poate că Bénard nu era atît de șmecher ca Laurent, în schimb avea o calitate : știa să-și vadă lungul nasului.

— Bénard, îi spuse stăpînul, am nevoie de tine. Este vorba de o treabă... delicată. Am niște dușmani...

— Parcă cine nu are ? ! răspunse rîndașul.

— De ai mei aș vrea să mă descotorosesc... Astfel că, nu ai putea oare — între timp baronul îi zornăia pe dinainte mai mulți gologani de aur decît îi fusese dat să viseze vreodată — nu ai putea, zic, să-mi găsești niște băieți care, plătiți fiind, să nu se teamă a pune mîna pe spadă ? Nu-ți mai spun că ceea ce vei primi tu îți va ajunge pentru toată viața.

— Cît anume ?

— Spune cît vrei.

— Nu, hotărîți dumneavoastră.

— Douăzeci de mii de galbeni.

— Primesc, domnule baron.

— Fii cu mare băgare de seamă !

— Interesul meu o cere și răspunde pentru mine.

Baronul îi numără jumătate din sumă, iar Bénard o înșfăcă în grabă.

Apoi, tot el întrebă :

— Cine vă sînt dușmanii ?

— Contele d'Ablincourt și cavalerul d'Artagnan.

— Bănuiam eu ! Strașnice spade !... Dar dacă în clipa cînd o fi să acționez nu vor fi singuri ?

— Cu atît mai bine ! exclamă de Souvré, căci atunci cei care i-ar însoți ar fi de asemenea dușmani ai mei.

— Să tocmesc vreo cincisprezece oameni, domnule baron ?

— Ba chiar douăzeci, pentru ca nici unul dintre cei pe care vreau să-i dau gata să nu scape răzbunării mele.

— Domnul baron va fi pe deplin mulțumit.

Bénard se retrase și, în ziua aceea chiar, începu să-și ducă la îndeplinire teribila însărcinare.

XXV

CUMETRII SE CEARTĂ

În timp ce se punea la cale această nouă vărsare de sînge, Georges d'Artagnan și René d'Ablincourt, abia înapoiați la Paris, vedeau viitorul într-o lumină și în culorile cele mai vesele.

Bucuria de a-și fi regăsit mama și de a o fi smuls ticăloșilor pe draga lui făcuseră din Georges un alt om. La fel se dovedeau și cei care îl înconjurau. Viața părea să reînflorească în casa din strada Bourbon și în cea din Lions-Saint-Paul.

Athos, prea cumplitul Athos, își pierduse mult din aerul său grav și părea întinerit cu zece ani.

Dar și Folavril și Malvenu împărtășeau aceeași dulce bucurie. Cei doi prieteni nu se schimbaseră. Dragostea crescîndă a omulețului pentru trupeșa Carita nu-și afla asemănarea decît în patima pentru sucul de strugure a marelui său prieten. Adesea, din te miri ce, se luau la ceartă ; dar, ca și în trecut, totul se încheia spre binele ocrotitului lui Cupidon și cu un rînd de băutură la hanul lui Planchet.

De cînd bravul picard avusese de-a face cu Malvenu, se statornicise între ei anume prietenie care cu timpul îl inclusese și pe Folavril. Seară de seară, după ce plecau de la contele d'Ablincourt, intrau la jupîn Planchet, să vadă ce mai face — nu numai el, dar și vinul lui. Cinstitul hangiu se simțea prea fericit că știuse cîștiga prietenia a doi bărbați de vază, nici prea trufași și nici prea lacomi. Primeau chiar să discute cu el despre însurătoarea lui Georges și despre cea a ducelui de Mesme, care frămînta întreg Parisul.

— Mi s-a spus că va fi tare frumos ! își dădu cu părerea, într-o seară, contele de la Fère, în timp ce se aflau cu toții în salonul contesei Inès.

— La noi va fi și mai frumos ! răspunsese ea zîmbind.

— De ce, mamă ? Dimpotrivă, aș vrea ca fericirea mea să treacă nebăgată în seamă ; altfel mi s-ar părea că toată lumea aceea mi-ar răpi o parte din ea ! intră în vorbă Lilias.

— Egoistă mică ! o certă contesa sărutînd-o drăgăstos pe frunte.

— Dar tu, Georges, ce spui ? Nu ești de părerea mea ? întrebă fata.

— Eu ? sări cel întrebat, fără să răspundă de-a dreptul. Eu aș vrea să te și am soție, Lilias !... Nu știu ce mă oprește să mă duc la ducele de Mesme, să-i caut rîcă și să-l provoc.

— Să-l provoci ? se miră fostul proscris. Și pentru ce ?

— Ca să-mi lase mie rîndul și să nu se căsătorească decît după aceea.

Cu toții făcură mare haz.

— Ar fi un fel ciudat de a mulțumi invitației sale, observă grav contele de la Fère. Și fiindcă tot a venit vorba... Te duci, domnule conte ?

— Da, răspunse René. Mi-ar fi greu să nu o fac, întrucît domnul de Mesme este unul dintre cei care mi-au întins mîna cînd am fost la nevoie.

— Același lucru l-am hotărît și noi — eu, cavalerul de Herblay și marchizul de Rios... Dar... mi-a venit acum un gînd... O să trecem să te luăm și o să mergem împreună.

— Fie ! Dar pun și eu o condiție... Să-mi îngăduiți ca, după cină, să vă însoțesc la rîndul meu.

— Primesc, dragul meu conte ! se arătă bucuros stăpînul lui Grimaud.

— În ce mă privește... începu Georges.

— Dumneata, cavalere, îl întrerupse Lilias, vei merge cu dumnealor, chiar și numai pentru a-mi spune cum trebuie să arate cineva în ziua nunții.

— Îmi răpești o mare bucurie, domnișoară.

— Ce bucurie ?

— Aceea de a petrece o seară lîngă dumneata.

Răspunsul tinerei fete fu curmat de intrarea unui valet care vesti cu glas puternic :

— Domnul cavaler de Herblay, domnul marchiz Castel de Rios.

Potrivit obiceiului lor, Folavril și Malvenu se țineau mai deoparte ; ba chiar folosiră prilejul acesta, pentru a se strecura binișor afară.

Dar abia apucară să străbată anticamera, cînd un glas subțiratic strigă după ei :

— Domnule marchiz...

— E îngerul meu ! tuși în pumn Malvenu. Așteaptă-mă, nobile prieten !

— Pe toți dracii din infern, rău mai pică treaba ! Mă încerca tocmai acum o sete din cele mai cumplite...

— Du-te și bea !

— Fără tine ? Niciodată, ori de nu, usca-mi-s-ar gîtlejul !

Astfel că se așeză, înțelepțește, pe o bancă, hotărît să aștepte sfîrșitul întrevederii, anume provocată de negresă. Iar aceasta, bosumflată ca un copil, își coborî privirile și spuse :

— Plecai fără să mă vezi, domnule Benjamin ?

Benjamin era numele mic al lui Malvenu ; iertare că vi l-am adus la cunoștință atît de tîrziu. Să fi fost numele acesta chiar cel dat de părinții și nașii săi ? N-am ști spune. Oricum, îi plăcea, i se părea angelic, potrivit cu puținătatea staturii sale și cu simțămintele pe care le încerca.

— Fără să te văd ! se arătă mîhnit omulețul nostru. Nu gîndești, cred, nici o vorbă din cele rostite, o, Carita ! Te căutam !

— Da ? făcu ea mișcată.

— Martor îmi este cerul ! Voiam să-ți spun : dragostea mea nu a pălit, iar hotărîrea îmi este neclătinată.

— Mi-e teamă ! suspină Carita.

— Teamă de ce ? Ființă fără seamăn !

— De dumneata, domnule Benjamin... E atît de mare deosebirea dintre noi !... Ești de obîrșie nobilă !

— Asta-i adevărat ! încuviință mîndru Malvenu, legănîndu-se pe scurtele-i picioare.

— Pe mitra papei, ca și mine dealtfel : întări Folavril. Amîndoi sîntem nobili !

— Tocmai asta mă înspăimîntă, urmă îngerul negru. Căci eu ce sînt ?

— Visul nopților mele ! debită poeticul Malvenu. Ești soarele zilelor mele, iar razele tale mi-au înväpăiat inima !

— Cuvintele dumitale mă liniștesc întrucîtva, dom-

nule Benjamin ; acum nu-mi mai pare rău că am vorbit doamnei contese despre planurile noastre de căsătorie.

— Cum, i-ai vorbit stăpînei dumitale despre asta ? spuse pe un ton emfatic Folavril.

— Şi m-a întrebat, adăugă Carita, cînd vrem să ne căsătorim...

Răsucindu-şi mustaţa, Folavril îşi muta privirile uşor batjocoritoare cînd la unul cînd la celălalt. Iar Malvenu, fără să-şi plece cîtuşi de puţin privirile, de parcă ar fi vrut să ia martor cerul, rosti apăsat :

— Căsătoria noastră se va înfăptui la cîteva zile după cea a cavalerului Georges cu Marie.

— O, domnule Benjamin, cît sînt de fericită !

— În numele cuvîntului dat, în numele iubirii care ne uneşte inimile, o dulce şi frumoasă Carita, îţi dăruiesc sărutul de logodnă !

Zicînd acestea, Malvenu îşi apără buzele groase de fruntea plinuţei negrese.

Fără amestecul lui Folavril, cei doi îndrăgostiţi ar fi rămas poate multă vreme sub vraja primei lor porniri amoroase.

— Pe Venus şi pe nimfele ei ! exclamă lunganul. Mă faceţi să asist la o comedie ciudată !

— Dar nu e o comedie ! îl lămuri Malvenu, ci expresia a două inimi nevinovate care vor să se lege.

Şi adăugă cu un gest pe care se strădui să-l facă nobil :

— Pe curînd, marchiză !

Dacă Folavril nu l-ar fi tras în clipa aceea pe prietenul său, Carita i-ar fi sărit de gît, fără îndoială.

Marchiză ! Ea ! Cît de uriaş i se părea omuleţul acela care o împopoţonase cu asemenea titlu !

Ea îl urmări cu privirea, pînă ce nu-l mai putea zări, apoi urcă în camera ei, murmurînd întruna cuvîntul marchiză !

Cînd se văzură în stradă, Folavril rosti cu un aer de milă, în stare să-l scoată din sărite pe celălalt :

— Micuţule, mă îndurerezi !

— Ce vrei să spui ?

— Pe întunecatele farmece ale dulcineii tale — şi vei fi de părerea mea că sînt peste măsură de nurlii farmecele astea — îţi spun că patima-ţi extravagantă ţi-a răpit orice demnitate.

— Nu jigni nevinovata frumuseţe ! i-o retezi Malvenu, şuierînd. Şi mai află că demnitatea mea este nimbată de iubire, în timp ce a ta se îneacă în drojdie de vin !

— Iad şi blestem !

Apoi, ca să schimbe făgaşul discuţiei, iubitorul de sudalme urmă :

— Va să zică, te cheamă Benjamin ?

— Asta nu te priveşte !

— Poate !... Oricum, de cînd stăm împreună ai fi avut tot timpul să-mi destăinui acest necaz şi am fi găsit ceva mai acătării !... A te numi Benjamin nu-i o crimă, dar e de-a dreptul grotesc !

— Folavril !

— Pe toate cazanele iadului ! Ce, nu am voie să vorbesc ? Îţi repet că Benjamin este un nume idiot !... Mai mult mi-ar fi plăcut Corentin !

— Pentru ce Corentin ?

— Fiindcă este sfîntul meu patron, nebunaticule !

— Ascultă, Folavril, făcu Malvenu sîcîit la culme. Dacă ţii să-mi fii pe plac, schimbă vorba !

— Iarăşi ? Ei, drăcie ! Uite, ca să fiu cum îţi doreşte inima, sînt gata să joc rolul sfirlezei... Poftim, trec la alt subiect : vei asista la căsătoria ducelui de Mesmes ?

— Nu.

— Şi de ce nu ? Mii şi milioane de archebuze !

— Pentru două pricini. Prima : fiindcă, întocmai ca tine, nu sînt invitat ; a doua : pentru că biata mea Carita ar fi mîhnită să treacă o seară fără să mă vadă.

— Pe încîntătoarea înjurătură a lui Henric al IV-lea, cel de al doilea motiv nu are temei ; iar în ce-l priveşte pe primul, mă oblig să te dezleg.

— Mă cam îndoiesc, prea nobile prieten.

Şi tot sporovăind astfel, cei doi nedespărţiţi sosiră „La cei patru muşchetari", unde şi intrară.

— Îţi spun eu că dacă am chef, aş putea primi uşor două invitaţii.

— Iar eu îţi repet că nu cred o boabă din tot ce trăncăneşti !

— Ei, dar ia spuneți-mi și mie ce s-a întîmplat ? se băgă în vorbă stăpînul localului.

— S-a întîmplat că marchizul de Bellevenue mă înfruntă.

— Și pentru ce, mă rog ? întrebă Planchet, făcîndu-i între timp un semn lui Titemousse să aducă vin și trei pahare.

— În privința căsătoriei ducelui de Mesmes, care va avea loc peste o săptămînă ; am putea merge și noi, ca gentilomi ce ne aflăm, dar marchizul nu vrea.

— Pentru ce ?

— Fiindcă marchizul se teme să o îndurereze pe doamna gîndurilor sale.

Pe loc, simțindu-se rănit, Malvenu se ridică pe vîrfuri, spre a putea răspunde cu glasu-i pițigăiat :

— Domnule conte, ești un obraznic !

— Pe burta lui Belzebut, retrage-ți vorba !

— Retrage și tu perfidele insinuări împotriva unei femei al cărei suflet este mai alb...

— Decît pielea !

— În gardă ! șuieră Malvenu, scoțîndu-și spada din teacă.

— Dacă vrei...

— Domnilor ! Domnilor ! gemu Planchet, despărțindu-i. Nu vă dați seama ? Doi prieteni... Aproape doi frați !

— Să-și ia vorba înapoi !

— Haide, domnule conte, retrageți-vă vorba, de vreme ce domnul marchiz o dorește !

— Fie ! Îmi schimb părerea și-i cer iertare ! se auzi glasul bubuitor al stăpînului spadei „Clar-de-lună". Ești mulțumit, marchize ?

— Sînt... pentru ea ! răspunse acesta, vîrîndu-și sabia în teacă.

— La naiba, domnilor, o luaseți cam tare ! făcu Planchet încă tulburat și așezîndu-se între ei. Dar acum, fiindcă toate s-au sfîrșit cu bine, ia gustați din vinișorul ăsta nou.

— Hm ! făcu Folavril, plescăind din limbă, după ce trase un gît. Nu-i rău deloc... Și acum, ca să revenim

la căsătoria ducelui de Mesmes... Cred că va fi ceva măreț !

— Așa se zice ! își dădu cu părerea și Planchet.

— Vor fi de față toți prietenii noștri. Contele de La Fère, cavalerul de Herblay, marchizul de Rios, contele d'Ablincourt și cavalerul d'Artagnan !

XXVI

BAZIN SE ÎMBATĂ

Auzind ultimele două nume, un mușteriu ce sta la o masă învecinată își ridică iute capul, încordîndu-și toată atenția la spusele lui Folavril.

— Adevărat ? făcu Planchet. Domnii aceștia vor merge și ei ?

— Da, pe toți dracii ! Și nu vor pleca de la palatul de Mesmes decît seara după cină, adică pe la miezul nopții. Îmi înțelegi dar ciuda ?

— Da, da ! încuviință hangiul, zîmbind pe sub mustață. Cred că asta vă supără tare mult, mai ales că este și o cină !... De nu ar fi fost cina !...

— Pe cocoașa lui Esop ! mărturisi naivul uriaș, de n-ar fi cina, mai treacă-meargă, nu mi-ar prea părea rău să stau acasă. Și scoase un oftat, ce semăna mai mult a muget, în timp ce hangiul murmură :

— Ei haide, nu vă mai necăjiți... Ca să vă mai treacă năduful, o să pun la bătaie un vin sosit de-a dreptul de la Saintonge ; cred că o să vă placă mult ! S-a făcut ?

— S-a făcut ! răspunseră într-un glas cei doi așa-ziși gentilomi.

Și după ce goliră cu grijă toată cana, se ridicară să plece.

Mușteriul care păruse a-și ascuți auzul la vorbele lui Folavril îl chemă pe Titemousse, plăti și se îndreptă spre ușă.

Rîndaşul Bénard — căci el era — o porni pe cheiul Anjou, merse vreo sută de paşi şi intră în întunecoasa casă de Marville, a cărei zidire de piatră avea o înfăţişare sinistră. După ce traversă curtea şi după ce urcă un peron larg, Bénard intră într-o galerie în care dădeau mai multe uşi. Se opri în faţa uneia şi bătu uşor de trei ori.

— Tu ! făcu baronul de Souvré care venise să deschidă. Ai vreo veste ?

— Aşa cred !

— Vino, de-mi spune amănunţit.

Uşa se închise tainic în urma lor.

Totul era pregătit în palatul ducelui de Mesmes.

Fu un prilej de mare veselie pentru parizieni, care ajunseseră să caute pînă şi cele mai mărunte prilejuri de a se distra şi a putea izgoni astfel, cît de puţin, întristarea adusă de atîtea năpaste abătute asupra Franţei.

Casa de Mesmes se afla pe strada Le Regrattier, în insula Saint-Louis, nu departe de căscioara pe care o cunoaştem, întrucît l-am întîlnit acolo pe contele d'Ablincourt şi pe credinciosul său Landry. Invitaţii care locuiau pe malul drept trebuiau aşadar să treacă Sena fie pe Pont-Marie, fie pe Pont-aux-Changeurs, sau pe orice alt pod. Drumul cel mai drept, pentru contele de La Fère, era pe cheiul Anjou şi Pont-Marie.

La ora unsprezece, poarta mare a casei se deschise ; cortegiul ieşi îndreptîndu-se spre Notre-Dame. Petrecerea nu avea să înceapă decît seara, după ceremonie. De aceea, mirii se întoarseră acasă, însoţiţi doar de cîţiva prieteni apropiaţi.

Bazin, pentru că stăpînul său locuia în casa contelui de La Fère, se întîlnise în chip firesc cu vechiul lui prieten Grimaud ; amîndoi dădeau cam des pe „La cei patru muşchetari", pentru a mai turna pe gît nişte vin, în amintirea gloriei apuse.

Iată însă că în după-amiaza acelei zile, pe cînd se aflau cu toţii în jurul unei mese, şi pe cînd Bénard, ca vecin, le ţinea tovărăşie — se oferise să dea o mînă de ajutor la servit — uşa se deschise, şi în pragul ei se ivi un tînăr ostaş din garda franceză.

— Mousqueton ! exclamă Planchet, ieşindu-i în întîmpinare. Mult ţi-a trebuit pînă ţi-ai adus aminte să mă cauţi ! Vino să te îmbrăţişez !

— Fiu al tatălui tău ! rosti Grimaud cel scump la vorbă, după ce fură făcute prezentările. Fii binevenit !

În cîteva cuvinte Mousqueton arătă că regimentul său, întors din ultima campanie, părăsise pentru totdeauna Versailles-ul, spre a trece în noua sa garnizoană, Paris. Astfel îşi amintise de invitaţia lui Planchet, zicîndu-şi că nu avea rost să o mai amîne.

— Bine ai făcut ! încuviinţă hangiul. Să bem !

Bazin nu avea nevoie de asemenea îmbiere, căci găsea vinul minunat, iar mulţumirea şi-o exprima prin două gesturi, atît de strîns îmbinate însă, încît alcătuiau una singură. Din minut în minut, prea cuviosul îşi ridica ochii la cer, aşa cum văzuse că fac preoţii în timpul slujbei ; apoi îşi ducea paharul la buze, iar dulcea licoare se vărsa toată în gîtleju-i primitor. Se înţelege că după zece, cincisprezece minute de asemenea exerciţiu pios, nemaifiind în stare să contemple bolta cerească, închipuită de bîrnele afumate ale plafonului, strălucitul băutor trebuia să contenească, pentru a se cufunda într-un somn netulburat, odihnitor.

De data aceasta însă el nu se mai rostogoli sub masă ; capul, mai greu decît restul, o luă încetişor spre banca largă pe care se odihnea şezutul respectabilei persoane, iar picioarele i se lungiră şi ele, parcă de la sine, astfel că se pomeni întins ca pentru culcare.

Să se tot fi scurs două ceasuri de cînd Bazin sforăia, în timp ce oamenii săi pălăvrăgeau, cînd deodată, se auzi de afară zgomot de arme. Tărăboiul îl făcea un vlăjgan cu mutră respingătoare, tîrînd alene o spadă lungă ; ivirea lui păru să-l stînjenească oarecum pe Bénard, care îi făcu un semn numai de ei înţeles. Ceilalţi nu băgară de seamă ; dealtfel aveau încredere în Bénard şi nici prin gînd nu le-ar fi trecut că omul s-ar fi aflat în slujba lui de Souvré.

Sosi şi clipa despărţirii. Grimaud se ridică. Planchet şi Mousqueton îl însoţiră, socotind că un om de valoarea tăcutului majordom trebuia petrecut măcar pînă la uşă.

În sală nu mai rămăsese aşadar decît Bazin, lungit pe bancă, noul-venit şi Bénard.

Acesta, după ce mai aruncă o privire bănuitoare spre beţivanul de Bazin, îşi zise că ar fi bine să se ducă să stea de vorbă cu acel tîrîie-spadă abia venit, cînd acesta, ridicîndu-se de la masa lui, se îndreptă spre el, vestindu-l :

— S-a făcut !... Vom fi douăzeci !

— Nu-i deloc prea mult, îi răspunse Bénard, căci veţi avea de-a face cu cinci spade straşnice.

— Foştii muşchetari şi cavalerul d'Artagnan ? Aş ! Nu sînt de nebiruit, iar diseară o să le-o şi dovedim.

— La urma urmei, asta vă priveşte ! Nu sînt şi nu vreau să fiu amestecat în treaba asta, decît cel mult ca mijlocitor. Mi s-a spus să discut cu voi afacerea şi preţul ei. Am căzut la învoială, ai făgăduit douăzeci de oameni ; mi-ai spus chiar acum că-i ai în mînă ; prin urmare, misiunea mea s-a încheiat.

— E în ordine, jupîne !... Diseară, înainte de miezul nopţii ne vom afla la posturi.

— Unde aveţi de gînd să atacaţi ?

— La Pont-Marie. Acolo e fără îndoială pustiu la ora aceea. Dealtfel partida este ca şi cîştigată. Am jurat că nici unul nu va scăpa cu viaţă !

Cei doi ieşiră apoi binişor din han, ţinîndu-se la oarecare depărtare unul de celălalt, spre a nu fi băgaţi în seamă de Planchet şi Mousqueton care îşi strîngeau mîinile aproape de prag.

Dar abia se făcuseră nevăzuţi, că un morman întunecat începu să se foiască pe laviţa ce slujea de culcuş lui Bazin. Mormanul acela nu era altcineva decît preacuviosul în persoană, îmbrăcat în lungul său veşmînt negru. Se ridică sprinten, cum nimeni nu l-ar fi crezut în stare, şi porni spre uşă ; ochii îi ieşeau din orbite, faţa îi era congestionată. Scoţînd un strigăt nedesluşit, un soi de mormăit de beţiv căruia i-a fost stînjenit somnul, îl îmbrînci pe Titemousse care îi sta în cale, şi ţîşni în stradă, de parcă toţi diavolii s-ar fi ţinut după el.

XXVII

D'ARTAGNAN SE ŢINE DE CUVÎNT

Noaptea se înstăpînise de o bună bucată de vreme. Din diferite colţuri ale Parisului puteau fi zărite în depărtare luminile scăpărătoare de la palatul ducelui de Mesmes. Curioşii se întorseseră pe la casele lor. Acum, în afară de strălucitorul palat, totul era pustiu, cufundat în beznă. În jurul insulei, fluviul îşi rostogolea negrele-i ape, departe de valul luminilor palatului în sărbătoare.

Dacă cineva s-ar fi încumetat să treacă la ceasul acela pe Pont-Marie, ar fi văzut sinistre umbre furişîndu-se de-a lungul parapetelor şi mistuindu-se aproape imediat în faldurile întunericului.

În hanul lui Planchet, singuri la o masă, Folavril şi Malvenu se cinsteau şi îl tot îmboldeau pe Titemousse cu întrebări privind lipsa stăpînului său ; dar băiatul nu ştia nimic, decît că hangiul se făcuse nevăzut de cîtăva vreme. Folavril înjura de mama focului, invocîndu-i pe toţi diavolii cunoscuţi şi necunoscuţi, în timp ce prietenul său bea melancolic, cu gîndurile duse la draga lui.

Bătrînul ceas cu cuc din sala hanului bătu jumătatea după unsprezece. Era ora la care avea să ia sfîrşit serbarea de la palatul ducelui. Aproape toţi cei poftiţi locuiau în insulă. Prea puţini trebuiau să traverseze Sena, iar aceştia îşi aveau drumul înspre Arsenal.

La ieşirea din palat, cavalerului de Herblay i se păru că-l zăreşte pe valetul său Bazin, care, cu părul vîlvoi, cu privirile rătăcite, încerca să-i vină aproape ; dar mulţimea de invitaţi şi de lachei îi despărţise. Fără să se mai gîndească la servitorul său şi la cele ce poate avea să-i spună, cavalerul se urcase alături de contele de La Fère, de Georges şi de prietenii săi într-o caleaşcă, ce-şi croi pe dată drum spre Pont-Marie. Caleaşca ajunsese pe la mijlocul podului, cînd vizitiul îşi struni caii, strigînd :

— Faceţi loc !

Caii se opintiră, scuturînd caleaşca.

— Ce se întîmplă ? murmură Athos, scoţînd capul.

Şi deodată strigă :

— Puneţi mîna pe săbii, domnilor !

Cu toţii săriră din caleaşcă, înconjuraţi pe dată de o bandă de tîlhari înarmaţi cu spade şi junghere.

— O capcană ! strigă Georges, înveselit la vederea atîtor săbii. Slavă Domnului, locul e bun !

Vizitiul, ai cărui cai înfricoşaţi o luaseră înapoi, fugi în direcţia casei d'Ablincourt.

O luptă înverşunată se porni între pumnul de viteji şi banda de ucigaşi plătiţi de baron. Strînşi unul în altul, alcătuind un fel de careu, gentilomii se trăseseră spre parapet. De acolo, lovind cu vîrful şi cu ascuţişul spadelor, se năpustiră asupra asaltatorilor care le răspunseră cu aceeaşi înflăcărare. Curînd, rîndurile acestora se răriră ; patru dintre ai lor fuseseră scoşi din luptă. Căpetenia tîlharilor, straşnic mînuitor al spadei în care putea fi recunoscut cu uşurinţă omul ce stătuse de vorbă cu Bénard, strigă deodată :

— Curaj, copii !... Nu sînt decît cinci, iar noi am rămas şaisprezece.

— Ba nu ! răspunse glasul muşcător al lui Georges. Doar cincisprezece !

În aceeaşi clipă, spada cavalerului străpunsese pieptul trufaşului.

Dar puterile omeneşti au şi ele margini ; cei care se apărau cu atîta dîrzenie începeau să se simtă slăbiţi, cu toate că nici unul nu fusese încă atins. Alţi doi atacatori se rostogoliră, acoperiţi de răni ; unul de pe urma spadei lui d'Artagnan, celălalt dintr-a lui Athos.

Un strigăt de durere se înălţă din rîndurile gentilomilor ; marchizul de Rios scăpase spada din mînă, rănit la braţ de lama unui cuţit. Tovarăşii săi înaintară, spre a-l acoperi, şi continuară lupta.

Era limpede că, oricît de viteji ar fi fost, aveau să cadă covîrşiţi de numărul celorlalţi.

Athos şi Aramis o presimţeau, fără să se înspăimînte. Văzuseră ei altele şi mai cumplite ! Georges şi René, mai înfierbîntaţi, n-aveau timp să gîndească la sfîrşit.

— Sînt istoviţi ! urlă cel care luase comanda bandei tîlhăreşti. Pe ei !

O spusese poate prea devreme, căci oboseala se ţine departe de eroi.

În aceeaşi clipă, ticăloşii trebuiră să rupă rîndurile, despărţindu-se în două şiruri : jumătate la dreapta, jumătate la stînga, din pricina năvalei unui alt grup. Un glas striga a îmbărbătare :

— Ţineţi-vă tare, gentilomi ! Am sosit !

Patru spade sfîşiară văzduhul, sclipind în noaptea fără lună.

— Planchet ! strigă Athos.

— Şi Grimaud !

— Şi Bazin !

— Să nu-l uităm pe Mousqueton !

Fiecare exclamaţie fusese însoţită de un zgomot surd. Patru dintre ucigaşi muşcaseră pămîntul. Izbînda era neîndoielnică. Un om care stătuse lipit de parapet, la cîţiva paşi de locul încăierării, nepăsător pînă atunci, se ridică răcnind furios. Văzînd că şi ultimii bandiţi dădeau bir cu fugiţii, o luă în grabă spre strada La Motte-aux-Papelards. Trebuie să fi fost tare tulburat de cele văzute, de vreme ce mergea cu capul plecat ; ba se ciocni chiar de doi gentilomi.

— Opreşte ! strigară într-un glas Folavril şi Malvenu, care tocmai ieşiseră, plictisiţi, de la hanul lui Planchet. Mai departe nu treci !

— În sfîrşit ! tună uriaşul, scoţîndu-şi repede sabia din teacă. Apără-te, nemernicule ! Apără-te, pasăre de noapte ce eşti... *Clar-de-Lună* o să te spintece pe loc !

Baronul de Souvré — căci el era — nu avu decît timpul să pareze cumplita lovitură ce-i fusese dată ; se trase de-a-ndaratelea spre capătul străzii. Potrivit „vrednicului“ său obicei, căuta să o şteargă, dar scundacul nostru, nu mai puţin iscusit, îi taie calea.

Soarta baronului era pecetluită, iar Folavril îşi şi pregătea un şirag de înjurături, menite să încunune izbînda, cînd auzi în spatele lui un glas :

— Daţi-mi voie !... Daţi-mi voie !

O umbră se strecură, vînturîndu-şi spada, printre mînuitorii de săbii.

— Cavalerul ! gemu de Souvré.

Era, într-adevăr, Georges, urmat de prietenii săi. După ce-i pusese pe fugă pe ticăloşi, cîţi mai rămăseseră, fusese

stîrnit, dimpreună cu prietenii săi, de glasul răsunător al lui Folavril.

— Pe buricul buricelor pămîntului, dați-i la moacă, îl sfătui acesta pe Georges.

— Să se apere !

— Nu mă voi apăra ! răspunse baronul, oarecum mai stăpîn pe sine.

Și, jucînd totul pe o singură carte, aruncă spada și își încrucișă brațele.

— Mizerabile ! strigă d'Artagnan, pregătindu-se să se năpustească asupra lui, cînd un glas dulce îi rosti, în umbră, numele.

Georges se întoarse, uimit că le vedea pe Inès și pe Lilias coborînd din caleașca ce se înapoiase, fără ca cineva să fi băgat de seamă.

— Nu vrea să se apere lașul ! explică Georges.

— Să mă apăr, nu ! Dar să lovesc, da ! rînji de Souvré în al cărui pumn luci un jungher.

Cavalerul se feri, cu dibăcie, în lături ; brațul vrăjmaș izbi parapetul, vîrful lamei se frînse într-un snop de scîntei.

— Mii de tunete ! urlă Folavril. Ți-am spus eu, cavalere, că niciodată nu trebuie să lași o viperă în viață !

— O, te arăți așa cum ești, netrebnicule ! adăugă Georges, bucuros parcă.

— Ei bine, da ! răspunse cu nerușinare de Souvré, înțelegînd că nimic nu-l mai putea izbăvi de mînia dușmanilor săi și regăsind într-o rămășiță de demnitate ori într-o slabă nădejde curajul de a-i înfrunta. Mă arăt vouă, cu toată ura pe care mi-ați dezlănțuit-o în suflet ! Conte d'Ablincourt, cavalere d'Artagnan, vă țin piept mai departe !

— Pe viața mea ! Lăsați-mă să-l strivesc odată pe nemernicul ăsta ! izbucni uriașul, a cărui răbdare ajunsese la capăt.

— Înapoi ! făcu de Souvré. Pe dumneata nu te cunosc !... Nu vreau să te cunosc !... Pentru ce te-aș omorî ?... Nu-mi pasă de viața dumitale. Pe a ta o rîvnesc, d'Ablincourt !... Sîngele tău îl vreau, d'Artagnan !... Mi-am aruncat spada. Dați-mi alta și să trecem față în față. E rîndul dumitale, conte !

— Fie ! răspunse acesta.

Athos, care pînă atunci tăcuse, veni în față și rosti cu glasu-i adînc :

— Duelul început în urmă cu șaisprezece ani continuă tot aici... Dar numai cu dumneata ! De data aceasta nu te vei folosi de nici un pumnal ucigaș. Mîna contelui, iute ca gîndul, prinse pe cea a nevrednicului gentilom, care mai ținea jungherul.

Vreme de cîteva secunde, în uimirea celor de față, cei doi adversari se țintuiră din priviri, fără să se clintească. În sfîrșit, mușchii feței baronului se schimonosiră ca de o aprigă durere, iar mîna i se deschise încetul cu încetul, dînd drumul jungherului. La rîndu-le, degetele de fier ale lui Athos își slăbiră strînsoarea.

— Pleacă, Inès. Ia-o și pe Lilias, rosti contele René, înțelegînd că sosise clipa de a trece cu adevărat la fapte.

— Nu ! Nu ! răspunse cu glas hotărît contesa. Vreau să rămîn aici ! În fața lui ! A acestui om ! Vreau ca el să mă vadă !... Vreau ca privirile mele să le atragă pe ale sale. Vreau să fiu, pentru el, mustrarea de cuget care urmărește și ucide !

— Ce tot vorbiți ? făcu baronul, înfiorîndu-se fără voia lui.

— Vezi ? urmă contesa. Ai și început să tremuri. Da, aici totul pare lugubru, sinistru... Ia te uită, ești chiar pe locul în care contele d'Ablincourt a căzut lovit de dumneata, sînt de atunci șaisprezece ani ! Ai să aluneci pe sîngele lui, ucigașule !

Fără să-și dea seama, Raoul de Souvré făcu un pas înapoi. Se cutremură. În noapte, orologiul dinspre cheiul Celestinilor își picura tocmai bătăile.

— Este miezul nopții ! reluă Inès. A sosit ceasul ! Hai, baroane de Souvré, începe !

— Aștept, zise René, trecînd prin fața baronului.

— O spadă ! răcni acesta.

Cu vîrful cizmei, Malvenu i-o împinse pe cea aruncată de el mai înainte și spuse :

— E a dumitale !

Baronul se năpusti asupra ei, răcnind :

— Viața ta e în mîinile mele, conte d'Ablincourt !

— Ea nu aparține decît Proniei !

Spadele se încrucişară.

Duelul acesta, peste care plutea răsuflarea morții, avea ceva lugubru. Nici chiar luna nu cuteza să se arate. Iar spectatorii — ca nişte umbre fantastice — încrezători în dreptate, alcătuiau în pîcla nopţii un zid viu, o barieră ce închidea orice ieşire a acelei scene.

Planchet şi slujitorii săi păzeau intrarea în strada La Motte-aux-Papelards, în timp ce Folavril şi prietenul său barau cheiul.

Potrivit obiceiului, de Souvré începu să dea înapoi : o apucase, pe nesimţite, spre pod. Cînd îşi dădu seama că nu are pe nimeni în spate, îşi luă avînt, sări pe parapet şi îl încălecă. Se pregătea tocmai să se arunce în Sena, cînd se simţi înhăţat de două braţe vînjoase care îl smulseră îndărăt. În acelaşi timp se făcu auzită vorba domoală a luntraşului Gérard :

— Stai binişor, domnule baron ! Apa e cam rece în noaptea asta, nu ai de ce te duce să vezi cum arată.

— Ah, banditule ! strigă Georges.

De Souvré trecu în poziţie de apărare, dar pierdu ; spada tînărului pătrunse de-a dreptul, pînă la mîner, în pieptul său. Se clătină, căzu într-un genunchi.

Atunci, aplecîndu-se asupra lui, cavalerul rosti cu glas răsunător :

— Ţi-am spus : aminteşte-ţi de d'Artagnan ! Tatăl te-ar fi ucis aici, iar dacă fiul şi-a amînat răzbunarea, era doar pentru că nu venise încă timpul... Cu atît mai rău pentru dumneata !... Ceasul a sunat !... Mori !... Şi îi smulse din rană spada, înroşită de sînge.

Baronul se ridică pe jumătate. O ultimă privire încărcată de ură, un ultim tremur al buzelor schimonosite a hulire. Apoi se prăbuşi, într-un val de sînge.

— S-a făcut dreptate ! zise Malvenu.

— Încă nu ! glăsui Folavril, plecîndu-şi capul. A venit vremea să ne spovedim, micuţule.

Malvenu păli de moarte.

Între timp Georges se ridicase. Îi privi, înţelese şi, apropiindu-se de ei, le şopti :

— În noaptea aceea de blestem nu am făcut alt jurămînt decît cel pe care i l-am reamintit acestui nelegiuit.

Apoi, luînd într-ale sale mîinile întinse spre el, adăugă pe acelaşi ton :

— V-am iertat de mult, prietenii mei !

. . . .

La trei luni după cele întîmplate avu loc căsătoria cavalerului Georges D'Artagnan.

În cortegiu, imediat după cei doi tineri, păşea Athos, ţinînd mîna unei doamne îmbrăcată în haine scumpe, dar cernite. Era Teresina, bucuroasă de fericirea fiului ei.

Mare fu bucuria oamenilor din popor cînd îi mai zăriră în cortegiu, alături de Planchet şi de Gérard — luntraşul din Île-aux-Vaches, bine cunoscut de toată lumea — pe Grimaud, pe Bazin şi pe tînărul Mousqueton. Este limpede că Folavril şi Malvenu şi-au avut locurile lor la masa nuntaşilor. Tare ar mai fi dorit Malvenu să o aibă alături pe Carita, îngerul său negru ! Dar fu nevoit să-şi înăbuşe vrerea, căci culoarea obrazului ei i-ar fi trădat prea lesne obîrşia. Se mîngîia însă la gîndul că peste o săptămînă avea să o conducă în faţa altarului.

— Prea vrednice prieten, băgă dintr-odată de seamă Malvenu, care fusese aşezat lîngă nedespărţitul său amic, văd că nu cinsteşti, după cum ar trebui, nici vinul, nici bucatele. Eşti cumva bolnav ?

— Da, să mă ia naiba ! răspunse iubitorul de sudalme. Sînt bolnav la gîndul că ne vom despărţi !

— Că ne vom despărţi ?

— Îţi dai seama cît mă doare, Benjamin ! Mai putea-vom sta laolaltă, ca pînă acum, după ce te vei fi însurat cu frumoasa ta ?

— Fireşte !

— Cum, ai vrea cu adevărat ?

— Prietene, declară grav Malvenu, doar moartea ne va despărţi ! I-am spus Caritei, ştie. Vei trăi mai departe alături de noi...

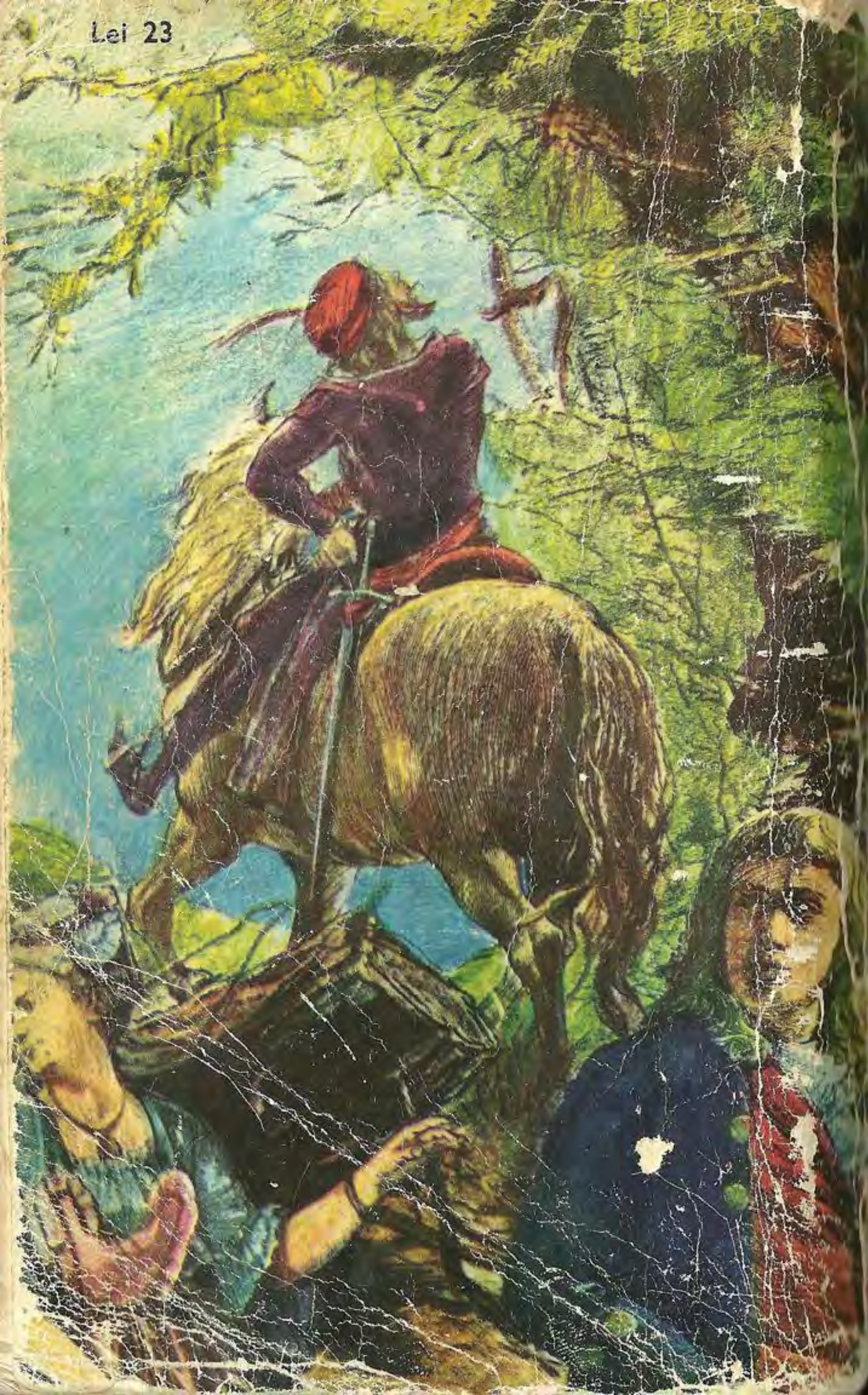
— Ca între zi şi noapte ? Divin crepuscul îmi este sortit !

Lector: MAGDALENA BEDROSIAN
Tehnoredactor: C. VULCĂNESCU

Apărut 1975. Bun de tipar 11.04.1975. Tiraj 180.000 ex. broșate. Format 16/54×84. Coli editură 31,29. Coli tipar 35. C.Z. pentru bibliotecile mari și mici 8R—31.

Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
București — Piața Scînteii nr. 1
Republica Socialistă România
Comanda nr. 50 137

Lei 23